יום ו'
י' אדר תשל"ה
21.2.75
גליון 9311
שנה כ"ח

מעריב
... עמודים
IL 460

המייסד והעורך הראשון: ד"ר עזריאל קרליבך ז"ל
העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

אילת רטובה: 40 מ"מ גשם
הציפו כבישי הערבה, ניתקו העיר

הוקם... מטה חירום! ✶ עשרות כלי רכב על נוסעיהם תקועים בדרכים ✶ צה"ל החיש עזרה ✶ סופקו מזון ושתיה חמה לנוסעים ✶ אזור התיירות הוצף, התיירים „שבויים" במלונות

מאת ברוך מאירי

אילת, עיר השמש, השמי... עד לשד עצמותיה: יותר מ־40 מ"מ גשם...

● עזרת צה"ל

שני אוטובוסים של אגד — אחד מהם של תיירים — נתקעו ליד וואדי ... (סוף בעמ' 2, טורים 1, 2, 3)

קיסינג'ר תידרך חברי הקונגרס:
דיניות צעד־אחר־צעד תופסק אחרי
שגת הסדר ביניים ✶ ההמשך — רק בז'נווה

...בע כי „צומצם הפער בין עמדות ישראל ומצרים" ✶ „יגיש תזכיר לרבין ולסאדאת לפני בואו במארס"

שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

...ד הביניים הבא בין ישראל למצרים ...מאמץ האחרון במסגרת דיפלומטי... „צעד אחר צעד" של ארה"ב וכל ...ת הבאות ייעשו במסגרת ועידת בז'נווה — מסר שר־החוץ האמרי...

קני, ד"ר הנרי קיסינג'ר בתידרוך למנהיגי הקונגרס. הפגישה נערכה בבית הלבן, בנוכחותם של הנשיא ג'ראלד פורד וסגן הנשיא נלסון רוקפלר.

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2, 3, 4)

עורך מעריב
הלוח הראשי
הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה
בעמודים: 7, 45, 46, 47, 48, 49, 50
מודעות דרושים
בעמודים: 8, 51, 52, 53, 54, 55'

דה־ג'ין חזרה הביתה

דיג'ין ויפלר, בת 16, הנערה־פרפלה... בשובה לאחר ... בסמוך לירושלים ... (צילום רדיו של א.פ.)

גופת אזרח עובד צה"ל
נמצאה באוטובוס צבאי

ליווה חיילים לטיול בבית גוברין ✶ נשאר לשמור על הרכב ✶ נמצא בתוך שלולית דם

מאת עזרא יניב

משטרת קרית גת החקירה את ... מותו של יעקב ויסלר אזרח עובד צה"ל, בן 39 ...

ברגע האחרון:
צה"ל הפעיל רכבת אוויר לעזרת המנותקים

כל תושבי די זהב פורני ✶ הבוקר — שמים בהירים

מאת ברוך מאירי

אדן - לארה"ב

מאת רחל פרימור

בניית-לרבין: לא להחזיר את סיני

מאת יוסף וכטר

חוגגים באתיופיה „מצטערים"
על הניתוק עם ישראל

מקור אתיופי באו"ם: „ישראל מסוגלת לספק לנו הנשק לדיכוי המרד באריתריאה" ✶ אש"ף מסייע למורדים

מאת פילים בן, סופר „מעריב" באו"ם

(ראה גם עמ' 2)

צפויה הוזלת מחירי הנפט
בעקבות מחלוקת באופ"ק

תקוע יצא למסע
נאומים בדרא"פ

שכונות גם בעקבה

צל"ש לשוטרים בבאר־שבע

...ין: לא נדונה עם קיסינג'ר
...אלת כינון ברית הגנה

חוץ אמר דברים אלה בצאתו הבוקר עם גולדה מאיר לכנס ...אליסטים בברלין ✶ גולדה סרבה להשיב על שאלות ב„4½ בבקר"

מאת רחל פרימור

(סוף בעמ' 2, טורים 2, 3, 4)

שקיפי או"ם בלבנון ניסו
...בש עבודות בגדר הבטחון

...שיש „חדירה לתחום הלבנוני" ✶ קציני צה"ל קבעו: אין חדירה ✶ המשקיפים הגבירו סיוריהם באיזור להמשיך בעבודות

אין חדירה

העסקת נשים

...משלה תדון בשבוע הבא
...רגון מחדש של מל"ח

הגיעו ראשי התורמים מדרום־אפריקה

טפסי הדירוג של מצעדי הפיזמונים העבריים
בגלי צה"ל
היום בעמוד 11
בגל הקל
היום בעמוד 30

...היום
בעמוד 44
לחישוב... סמלים
מס' 14
בעמוד 2
...רס הראשי:
...כונית
...פא סוד
(כולל מסים)
מאות פרסים יקרי ערך

הספור על החפוז • עמלק • האגף החשוף •
השבוע ב:
...
עמוד 34

בשבת בואו לבקר
„גני ראשון"
...שים בתרבות הדיור ברמה בינלאומית
...ון־לציון — סוף רח' ירושלים — שמאלה
קלרין CLARIN
...המשרד של קלרין לרשותכם בשעות 10—14

ג'ינס - ג'ינס
„ביוטי" הסידרה הג'ינס המשופשף
לראשונה בארץ ג'ינס Lee אוריגינל
משופשף, בכל המידות...
להשיג רק אצל „ביוטי"
דיזנגוף 260 ת"א, טלפון 228558

תקליטים במחירים משגעים
הגיעו משלוחים חדשים: קלסיים ופופ במחירים לא נורמליים, כגון:
במקום 34.90 — 14.90 ל"י
תקליטוני ילדים: 3.00 ל"י
הגיעו משלוחים חדשים ומארת חוץ
אלחוט אבן גבירול 21 תל־אביב

למה הגדולים לא מבינים את הקטנים
פסטיבל שירי ילדים
מס' 5
ראה „יומים ולילות" עמ' 28

שבת, שש בערב
גלי צה"ל
ברשות היחיד
יצחק סישלר
מראיין את
אהרון בר
מגישה: ציפי פילר

בחיפה
„פורים" ברהיטים
עד 600 ל"י
עבור הארון הישן
580 ל"י המסר
ארונות קיר
א. פלדמן
טל. 717932, 667585

ראה עמוד 41

חי"ל
מילואים משוחרר
לתיכנון זכויותיך
ראה הודעה חשובה
בעמוד 35
ב„ימים ולילות"

(ימין 7)

הושג הסכם עקרוני לייצור מטוסי־תקיפה בריטיים במצרים

מאת פטריק קיטלי
כתב „גארדיין"

בריטניה ומצרים השיגו הסכם עקרוני לתכנית של ייצור מטוסי־תקיפה מסוג „הוקר סידלי". ההסכם הוא לסך של 100 מיליון ליש"ט. מהתוך העיסקה, אשר נפגש גם עם הנשיא סאדאת בקאהיר לפני מספר ימים, הוא איש הכספים הבריטי סר קנת קית, יו"ר חברת „רולס רויס".

סר קית קיים שיחות גם בכוויית ובערב הסעודית ה־ עומדות להעניק כספים לצרכי מימוש ההסכם. ה„הוק" הינו מטוס אשר ניתן להשתמש בו למטרות שונות ביניהן גם סיוע צמוד לכוחות קרקע.

המשמעויות הדיפלומטיות ו־ האסטראטגיות של ההסכם הבריטי־המצרי הן עמוקות. פירושו של דבר שסאדאת לא ייאלץ עוד להיות תלוי באספקת נשק סובייטי. משמעות נוספת לכך היא, ש־ מצרים תתחיל להקים תעשיה עצמית לייצור מטוסים. שאלת רשיון היצוא למכירת מטוסים בריטיים, אשר תמיד התעוררה היתה נתונה ללחצים פוליטיים, לא הועלתה הפעם.

בעקבות ההסכם, יגיעו 300 מהנדסים וטכנאים בריטים, עם משפחותיהם, למצרים ו־ ישהו בה במשך כשלוש שנים או יותר. המהנדסים יפקחו על הקמת מפעל במרחק ניכר מ־ דרומה של קאהיר. המטרה היא, ליצור מרחק ניכר ככל האפשר בין בית החרושת ל־ בין הטווח של המטוסים של חיל האוויר הישראלי.

קרש הקפיצה להסכם הנו־ כחי שימש הסכם שנערך ל־ אחרונה, לפיו תעזור חב' „וסטלנד" למצרים להקים מפעל לייצור ההליקופטר הצבאי „לינקס". ל„לינקס" יש מנוע של רולס רויס ועובדה זו משמשת את הקשר הישיר להסכם החדש. פירושו של דבר שבעית תחזוקת המטוסים לא תהיה מסובכת מאחר ש־ חברת רולס רויס קשורה בשתי העיסקות.

מן הבחינה הכספית, נראה שאין להטיל ספק, כי הסכו־ מים המיועדים לעיסקה זו כבר מצויים.

פסנתרנית מארה"ב קנתה 9 „רולס רויס" ב־5 דקות

„מעולם לא קרה לי דבר כזה. היא פשוט נכנסה לאולם התצוגה והזמינה מכונית אחת, ואחר כך עוד אחת ועוד אחת, וקנתה את כל תשע ה־ מכוניות שהיו במקום חמש דקות, בלי להניד עפעף" — סיפר אתמול הג'רי נתן, מנהל אחת מסוכנויות „רולס רויס" בלונדון.

האישה שקנתה תוך כמה דקות תשע מכוניות „רולס רויס", ושילמה 92 אלף ליש"ט במזומנים, היא דורותי אבריט, מסאן דייגו, בקליפורניה, פסנתרנית ל־ שעבר.

מנהל אולם התצוגה אמר, כי הוא עוסק במכירת מכוניות „רולס רויס" יותר מ־ 40 שנה ומקרה כזה ראה בפעם הראשונה.

גברת אבריט הסבירה כי באה במיוחד מארה"ב לקנות כמה מכוניות ובין היתר רכשה את המכוניות כהשקעה. היא הו־ סיפה: „דעו לכם כי עתיקות ומכוניות שומרות על ערכן, זו השקעה טובה".

בביתה בסאן דייגו יש לפסנתרנית ל־ שעבר שתי מכוניות מפוארות מתוצרת ארה"ב. היא אמרה כי יתכן שתמכור כמה מהמכוניות החדשות לידידיה. (יו.פי.)

אילת רטובה: 40 מ"מ גשם

(סוף מעמוד 1)

מים בעבר נחלץ צה"ל לעז־ רה: כלים כבדים יצאו דר־ כה וכעבור שעות ארוכות חז־ רו שני האוטובוסים.

בשעות הבוקר המאוחרות עדיין נהגו אוטובוסים ו־ כן כלי רכב אזרחיים תקו־ עים על שפתיה, במקרה ובלבנים אופירה.

סדרן העבודה של סניף א־ גד באילת היה טרוד שעות רבות בגיוס צה"ל לחילוץ ה־ רכב. בשעות הערב סופקו מ־ זון ושתיה חמה לנוסעים.

● בתים הוצפו

באילת עצמה: בתים ר־ בים, בשכונת התחתיות של העיר (שכונה א') הוצפו. ה־ כבאים עמלו שעות רבות בש־ איבת המים, ולשם כך אף היה צורך בניקוב קירות בבתים כ־ די לאפשר למים לזרום החו־ צה. שתי משפחות פונו לאחד מבתי המלון בעיר.

תושבים רבים התלוננו על דליפת מים בדירותיהם. חברת עמידר, האחראית לדירות א־ לו, טענה לפני כמה שבועות, כי אין לה תקציב לדליפה ה־ גגות.

● מטה חירום

בשעות הצהריים התחילה ה־ עיריה להקים מטה חירום, ב־ ראשותו של ראש העיריה גד כץ. המטה דאג לריכוז כלים כבדים במשק ומקבלן פרטי, כדי לסלק את המים במקומות הנמוכים ב־ עיר. כן קיבל הכבאות תגבורת רבות לעזרה.

68 פעם נקראו הכבאים באילת לשאוב מים במקו־ מות שונים בעיר, אך עי־ קר מלאכתם היתה באזור התיירות...

לי ל־300 התיירים היו ל־ כדים, למעשה, כהוך מ־ להתרחש.

חיילים של צה"ל חילצו כלי רכב שנתקעו שם ובשעות הערב אופשרה התחבורה ל־ אזור התיירות רק לכלי רכב כבדים. גם זאת דרך... הסיי־ לת!

● ערפל בגליל

וכאילו לא די בשטפון ה־ גדול — התפוצץ צינור המים הראשי של אזור התיירות ו־ בתי המלון נותרו בלא מי ש־ תיה.

סופר „מעריב" בגליל מו־ סר: ערפל „לונדוני" סמיך שרר אתמול למן שעות הבוקר ה־ מאוחרות ובמשך כל שעות היום, בצפת ובהרי הגליל ה־ עליון. הערפל, שהיה הסמיך ביותר מאז ראשית החורף, צימצם את הראות לכדי מט־ רים ספורים. בשל כך נאלצו הנהגים בכביש הגליל העל־ יון ובצפת לנוע באיטיות ו־ באורות מלאים כל שעות ה־ יום.

עם רדת הערב התפזר הער־ פל ובאזור החלו לנשב רוחות מהירות.

אתמול ירדו בצפת 39 מ"מ גשם. בנגב הגשמים באזור הופסקו כל העבודות החקל־ איות בשדות ובמטעים.

● „גשמי ברכה"

החקלאים באיזור הדרום ו־ בנגב הם היחידים שקידמו ב־ ברכה את הגשמים. לדבריהם: „אלה גשמי ברכה שיועילו ל־ חקלאות". גם החקלאים בצפון הארץ הגיבו: „סוף סוף גש־ מים בכמות הראויה לשמה".

החזאי מסר הבוקר כי מזג האוויר הגשום יימשך כל ה־ יום. התשקיף למחר: „דומה".

משווקים באירלנד:

תחרות פוגעת ביצוא הדרים

מאת סופרו הכלכלי של „מעריב" בירושלים

יצואנים ישראליים של מיצים ומוצרי פרי־הדר מנ־ הלים וביניהם התחרות פרו־ עה בשווקי־חוץ ופוגעים ב־ יצוא — מסרו משווקים של תוצרת פרי הדר ישראלית באירלנד, בשיחה עם מנכ"ל משרד המסחר והתעשיה, ד"ר מ. מנדלבום.

הם ציינו, כי מפעלים יש־ ראליים מסויימים מציעים את מוצריהם במחיר נמוך ממחיר המינימום שקבעה המועצה ל־ כורי פרי הדר בישראל.

בעקבות שיחה זו, צומד מנ־ הל החטיבה המזון במשרד ה־ מסחר והתעשיה, מר א. בן־ משה, לבדוק את הבתרהם בענף ולנקוט צעדים מתאימים.

אלון: לא נדונה עם קיסינג'ר

(סוף מעמוד 1)

מסקפי שמם בהם. בשל הני־ הוח שעברה באחרונה, הת־ יחסה בבכל פליאה לתדהמה סביבה באולם האורחים ה־ חשובים.

יגאל... נו באמת!

מר אלון, בהפגנה גישה אבירית, העניק את בכורת התשובה לשאלות לגבי מ־ איר בציינו „לידיס פרסט". על כך הגיבה גב' מאיר ב־ חיוך: „בארבע השעות בבוקר איני אפילו יודעת את ה־ שאלות ובודאי שלא את ה־ תשובות", היא הפנתה את ה־ שואלים למר אלון שישב ל־ צידה.

מר אלון נקט גישה אחרת בציינו: „גולדה, את סגן נשיא האינטרנציונל, אני רק נציג מפלגת העבודה..."

גב' מאיר, שכבר הספיקה להצית לעצמה סיגריה רא־ שונה של שעות השחר, ה־ שיבה „יגאל... נו באמת..."

„מה יהיה לך להשמיע ב־ אוזני חבריך באינטרנציונל?" נשאלה עוד גב' מאיר. „יהיה יותר מעניין לשמוע את דעתי כאשר אשוב, את־ רת איזה עניין יהיה לאנשי האינטרנציונל לשמוע את ד־ ברי?" — השיבה.

ראשי ממשלה, שרים

איננה דוידסקיון, שליחת „מעריב" בגרמניה מוסרת: ארבעה ראשי ממשלה, ע־ שרה שרי חוץ ומנהיגים בו־ לטים אחרים של 16 מפלגות סוציאליסטיות באירופה ומ־ חוצה לה יגיעו היום לברלין המערבית.

ד"ר ברונו קרייסקי מאוס־ טריה, אולוף פאלמה משוודיה, טריגווה בראטלי מנורווגיה, פרנסואה מיטראן מצרפת; מר ההתחברה הבריטי פרד באלי; שר החוץ של פורטוגל ד"ר מאריו סוארס — הן הדמויות הבולטות.

הקאנצלר הלמוט שמידט לא ישתתף בכנס כיוון שהוא ר־ תוק לביתו בדלקת ריאות. ווילי בראנדט היוזם קיון — היו"ר והגן היו"ר על המפל־ גה הסוציאל־דימוקרטית ישמ־ שו כמארחים.

מדיניות צעד־אחרי־צעד

(סוף מעמוד 1)

בדיווחו לא נכנס קיסינג'ר ל־ פרטים, אך כבר בקוים כל־ליים את ההבנה שהשיג עם סאדאת הבין, וכיצד היא מת־ כוון לפעול בעבודת הקרד־ בים. שאלת הערובות האמריק־ ניות הרשמיות לישראל לא נדונה.

סנאטור מנספילד ציין, כי באורח אישי יתנגד לערובות כאלו, כיוון ש„לארצות־הברית יש היום הגנה רבים מדי עם מדינות שונות ואין זה רצוי להוסיף ערובה נוספת".

כל הבקורות מסרו, כי ד"ר קיסינג'ר ציין, שהמגעים ב־ עניין המזה"ת יתחדשו לזימות — אך עדיין לא נקבע המועד. כן לא היה בירור של בעיית השתתפותם של הפלסטינים.

● הערובות לישראל

דובר הבית הלבן דפיטמנב א־ מר אתמול, כי שאלת הער־ בות לישראל תידון ככל ה־ נראה בהקשר להסכם כולל ולא כחלק מהסכם ביניים בין ישראל למצרים. הדובר אמר, כי ד"ר קיסינג'ר מודע להצע־ תו של סאדאת, כי ארה"ב תתן הבטחה „פרטית" לישר־ אל — אך הנושא לא נבחן בעת המסע האחרון.

פקידים אמריקאיים מנסים למעט בחשיבות ההצהרות של קיסינג'ר באוזני כתבים — בענין „דאגתו מהגירה הסו־ ריה". הפקידים אמרו, כי לד־ עתו של קיסינג'ר וסאדאת ב־ דאגה סוריה ואף על פי כן הוכיח נשיא מצרים נכונות ל־ השתתף בהסדר.

● „אין שום הבטחה"

(אי.פי. ויו.פי) דובר הסטייט דפרטמנט, רוברט אנדרסון, אמר אתמול בענין האפשרות כי ארה"ב תערוב להגנת גבו־ לות ישראל, כי „אין לנו שום הצעה בעניין זה כרגע... בשלב זה לא נדונה שום צורה של מתן ערובות". הדובר הוסיף, כי אפשר שיבחנו את האפש־ רות להסכם הגנה עם ישראל, או סוג ערובה אחרת „בבוא הזמן".

ארה"ב תהיה נכונה לדון ב־ תכנית של מתן ערובות מסוג כן של המעצמות הגדולות — במסגרת ועידת השלום בז'נ־ בה. מדברי הדובר נראה היה כי ארה"ב אינה נכונה לערוב באורח חד־צדדי לישראל, ב־ מסגרת הסכם ביניים. אנדר־ סון ציין שאפשרות של ערו־ בה בהשתתפות אמריקנית־סובי־ טית „תהיה רלוואנטית באחור... במסגרת הסכם כללי".

יוונים־קפריסאים מפגינים ליד מרכז האו"ם בניו־יורק נגד הכרזת התור־ כים־הקפריסאים על מדינה אוטונומית בקפריסין. הקריקטורות הנישאות ביניהם מתארות את קיסינג'ר ואת ראש ממשלת תורכיה לשעבר, בולנט אג'וויט, כשהוא מגדל חשיש, המיועד לארה"ב. הכרזה שבידיהם אומרת: היטלר 1940 — קיסינג'ר 1974. (צילום ראדיו של א.פ.)

כוחות צבא אתיופיים מפטרלים במרכז אדיס־אבבה במסגרת אמצעי הבטחון הקפדניים שנוקטת עתה הממשלה הצבאית בעקבות המרידה באריתריאה. (צילום ראדיו של א.פ.)

מדינות־ערב שוקלות הטלת אמבארגו־נפט על אתיופיה

— כדי לאלץ אותה להעניק עצמאות למורדים באריתריאה

מדינות ערב עלולות ל־ הפסיק את משלוחי הנפט לאתיופיה אם לא יימצא הסדר מהיר לבעיה נגד המורדים באריתריאה — אמ־ רו אתמול מקורות דיפלומטיים. [illegible] (אי.פי.)

הושבת בית־ספר לחינוך מיוחד בנתניה

העיריה מתקשה במימון לסיום הבניה

מאת יצחק קוהרין

[illegible]

בבריה"מ הוצא להורג ... שריגל למען שירות ביון ...

מאת ג'ון מילר, שליח ה„דיילי טלגראף" במוסקבה

בית־דין צבאי סובייטי הוציא להורג רוסי, ש... אשם בריגול למען שירות ביון, שלא ננקב ... מסר „איזווסטיה" אמש.

הידיעה הקצרה הופיעה בעמוד האחורי של ... נמסר, ששמו של האיש ו.ג. קלינין, אך הפרטים ... היו מועטים ביותר.

הרתיעה הסובייטית מקריאת שמו של ארגון ה... הזר שהיה מעורב — היא יוצאת דופן ומעניינת. ... כי הקרמל החליט, שלמען קיום יחסים טובים עם ... מוטב לא „לנפח" את הפרשה.

הרב ברוראס קורן יועלה לדרגת תת־אדמ...

הסנאטור יו סקוט הודיע אתמול בכנס ה... כי הרב ברוראס קורן יועלה בחודש יולי לדרגה ... ארדמירל, ויהיה הרב הצבאי הראשון בתולדות ... בדרגה כה גבוהה.

הרב קורן התגייס לצי האמריקני באפריל 1944 גם בחיל הנחתים. הוא חיבר ספר־יסוד לרבנים צבאי... האמריקני. הרב קורן אמר, כי העלאתו בדרגה היא כמו תשובה" לגנראל ג'ורג' בראון, יו"ר המטות המ... של צבא ארה"ב, שכזכור העיר הערות אנטישמיו... השנה שעברה ואחרי כן התנצל. עוד אמר הרב ק... על העלאתו בדרגה החליטו גם אנשי דת נוצריים בצבא ובצי. (סס"א)

ארה"ב תתנגד לאפלי... מוסדות־כספיים יהודי...

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטו...

ארה"ב תתנגד לכל פעולה אשר תפריע ל... היעילה של שוק הכספים הבינלאומי, אמר אתמו... משרד החוץ האמריקני.

הצהרה זו באה בתגובה לדיווחים, כי בנקאים ... מנסים למנוע בעד מוסדות כספים יהודיים להשתתף ... לות כספיות שונות. הדובר הוסיף, כי לפעולה ז... השלכה חוקית ובכך הוא רמז, כי יחס זה למוסדו... דיים יהיה בניגוד לחוקה האמריקנית.

הוא ציין, כי הנושא נלמד לפי הוראה של ארה"ב, אך עדיין לא הושלם.

אש"ף מופיע כמשקי... בוועדה לזכויות האד...

מאת שרי רדבר, סופרת „מעריב" בג'נבה

אש"ף, אשר עורך עתה את הופעת הבכור... כמשקיף בוועדה לזכויות האדם המתקיימת ... האשים אתמול את ישראל בהגברת הפעולה ... בים בשטחים המוחזקים.

המשלחת הישראלית עזבה את אולם הדיונים ... ומעצה, כי אש"ף עשה שימוש לרעה ועורך תעמולה ... טית במסגרת הוועידה.

השגריר הישראלי לוועידה, איתן רון, אמר כי אש"ף צריכה לשמש את קלון לאנושות.

גנשר הגיע לאיטלי... לביקור „חשוב ביות...

מאת עדה להב־אבני, סופרת „מעריב" ברומא

הפקידה של איטליה התהדרויותיה ... בין הנושאים המרכזיים בהם ידון שר החוץ של ... גרמניה, האנס דיטריך גנשר, שהגיע אתמול ... עם מנהיגים איטלקיים.

מקורות גרמניים מגדירים את הביקור כ„חשוב ... ואת איטליה כ„אחת מעמודי התווך של הקהילה הא... והכלכלית".

השתמש בשם של רח... כדי להתחזות לרופ...

מחברו של ספר הנושא את השם „מורה ... מיגמר והמכושף" הובא אתמול לבית משפט ה... בתל־אביב, ושוחרר בערבות בכספים ...

נציג המשטרה, סמ"ר יוסף אתר, סמך כי ה... מיכאל אדר מרמת אביב, נעצר כבר בחודש שעבר ... אותן עבירות. ברשותו היו התחמות שהכין לצורך ... השואות, שהגיעו אליו מאנשים, לאחר שהתחזה ... ש. גרזניק, הבקיא ספר מדעי בעניין טכניקת ה...

לאחר ששוחרר בערבות, טען התובע, המשיך ... בביצוע עבירותיו. הוא הוסיף לפרסם מודעה ב... בצורה המטעה את הצבור לחשוב כי המדובר ... מדעי מאת ד"ר גרוזניק, בעוד שלאמיתו של ה... שם הרחוב, בו מתגורר האיש ברמת אביב.

השוקר הסכים לשחרור החשוד בערבות, ואה... ליצהיר על הפסקת הפצת ספרו בצורה המטעה...

השופט נחמיה בר הורה על שחרורו של אדר ב... של 3,000 ל"י. (צ)

הודעה לבעלי רכב פרטי!!!
מבצע החודש בהנחות גדולות

נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב — מודיעה על

מכירה ישירה מהיצרן לצרכן של ציפויים למושבי רכב מבד מגבת סטרץ'

לרגל מבצע החודש יימכרו הציפויים במחיר מוזל

- ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
- ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
- ציפויי חן בצבעים יציבים ומרהיבים.
- ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות.

„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"

המכירה הקבועה הערך בבחסן המפעל, תל־אביב, נשיונל אטלנטיק,

רח' מטלון 61 (קודם רח' מרכז מסחרי)

(5 בתים מזרחה מרח' העליה 21), פתוח מ־9 בבוקר עד 7 בערב

בחיפה — אבריט בע"מ, רח' המגינים 60א', פתוח: מ־7.30—16.00
באשדוד — „לרכב", מרכז מסחרי 62א', פתוח: מ־8—13, ומ־16—19
ברחובות — ש.א.ר. רכב בע"מ, הרצל 125, פתוח מ־8—13 ומ־16—19
בטבריה — הכל זהיר, רח' הגליל, פתוח: מ־7.30 בבוקר עד 17.30
בראשל"צ — „שרתון" רח' הרצל 41, פתוח מ־8—13 ומ־15—18
בנתניה — הזוגר שמואל, רח' הרצל 42, פתוח: מ־7 עד 19.00

גזור ושלח

טופס השתתפות לחידון הסמלים המופיע בעמוד 44

רשום את מספר ההגדרה המתאימה ליד מספר הסמל המופיע בתלוש בהתאם לפתרונך. כל פתרון יש לשלוח במעטפה נפרדת.

אל: „מעריב" — חידון הסמלים
ת.ד. 20241, תל־אביב.

חידון מס' 14 — 21.2.75

שם משפחה.................. שם פרטי..................
רחוב.................. מספר..................
עיר.................. טלפון..................

סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה
1		13		25		37	
2		14		26		38	
3		15		27		39	
4		16		28		40	
5		17		29		41	
6		18		30		42	
7		19		31		43	
8		20		32		44	
9		21		33		45	
10		22		34		46	
11		23		35		47	
12		24		36		48	

מעריב

העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67 132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65 123), טלפון 293994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94 581), טל. 221151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33 104), טלפון 666468; 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660351.

העתון „אל שארק", המבטא את דעת מפלגת הבעת' הסורית:

...סוריה לקיסינג'ר: לא נחדש ...ת המאנדאט של כוח האו"ם"

...ר הפרלמנט המצרי מכחיש, שמצרים הסכימה להסדר נפרד עם ישראל

כתבי סוכנויות ...עות בבירות הודיעה לשר החוץ ד"ר הנרי קי... כי היא לא תחדש ...ים של כוח האו"ם אשר יפוג תוקפו ...דש מאי — כתב העיתון „אל שארק", את דעות מפלגת הסורית. כתב, כי סוריה דו... שה את כינוסה של ועידת ז'נבה עוד החודש או בחודש הבא כדי „להגדיר את המצב השורר עתה במזרח התיכון". העיתון הלבנוני „ל'אוריין לה ז'ור" כתב שלשום, כי סוריה ואש"ף מתכננים לקרוא לכינוס ועידת פיסגה של מנהיגי סוריה, עיראק, לוב, אלג'יריה והפלשתינים תוך שישה שבועות כדי „להתוות תוכנית פעולה לשלב הבא". עיתוני סוריה כתבו אתמול, כי סוריה מנהלת עתה מערכה דיפלומטית המיועדת למנוע פיצול המאבק הערבי נגד ישראל. בין היתר שלח נשיא סוריה, חאפז אסאד, איגרות לשליטי המדינות הערביות במפרץ הפרסי ולשליט אלג'יריה, ובהן קרא לשיתוף פעולה ותאום בין־ערבי לכינוס ועידת ז'נבה ולביצוע החלטות ועידת רבאט, שדחתה הסדר חלקי עם ישראל וקראה לפתרון כולל במזרח התיכון.

יו"ר הפרלמנט המצרי, סייד מרעי, הכחיש אתמול כי מצרים הסכימה להסדר נפרד עם ישראל ואמר, כי סוריה חייבת להיות צד ושותף לכל פתרון בסכסוך המזרח התיכון. מרעי אמר, כי אילו ויתרה מצרים על ההתחייבויות שלה כלפי העניין הפאן־ערבי, יכלה להשיג את כל השטחים הכבושים בסיני תוך שנה אחת. אולם „אין מצרים מוכנה להסכים לפתרון חד־צדדי, כיוון שסוריה היא שותפה של מצרים בכל הסדר". מרעי דיבר עם חברי משלחת פרלמנטרית מיוגוסלוויה המבקרת במצרים.

■ ואלדהיים מזהיר

מזכיר האו"ם, ד"ר קורט ואלדהיים, אמר אתמול, כי לדעתו שיפור ממשי של ד"ר קיסינג'ר את האווירה באיזור, אך ואלדהיים הזהיר כי יש להשיג התקדמות נוספת במזרח התיכון, ובמהירות האפשרית.

ואלדהיים שוחח עם עתונאים אחרי פגישתו עם השאה של איראן. הוא אמר, כי דן עם השאה בעניני המזרח התיכון, קפריסין ובעיית האנרגיה. אשר למסעו של קיסינג'ר הביע תקווה, כי בכך הונח בסיס להסדר־ביניים חלקי אולם הוסיף, כי תוך חודש לכל היותר יש להשיג התקדמות נוספת כיוון ש„המצב במזרח התיכון שוב כה סוכן מאוד". (אי.פי.)

„סוריה תחליט אם לחדש את מנדט כוחות האו"ם בחזית הגולן, לאחר שתבחן את תוצאות מאמציה להשיג נסיגה ישראלית מאדמות ערביות והכרה בזכויות הפלשתינים" — אמר אתמול באלז'יר שר החוץ הסורי, עבד אל־חלים חדאם, לפני שובו לארצו.

בהודעה לעתונאים, בעקבות שיחותיו עם נשיא אלג'יריה, הוארי בומדיין, ציין חדאם כי ביום ד', שסוריה טרם החליטה אם לחדש את מנדט כוח החירום של האו"ם. (ראה גם עמוד 3).

בהתייחסו למצב במזרח התיכון אמר חדאם: „אנו חושבים שעלינו לעבוד ולהתאמץ יותר כדי לממש את מטרות האומה הערבית לפינוי כולל של האדמות הכבושות ולערבות לזכויותיהם של בני העם הפלשתיני". הוא הזכיר, שהמנדט של כוחות האו"ם יפקע ב־30 במאי.

„ההחלטה אם לחדש את המנדט, או לא לחדש, תלויה בתוצאות מאמצינו לפינוי של האדמות הכבושות ולערבות לזכויותיהם הלאומיות של בני העם הפלשתיני. החלטה זו תלויה גם בעובדות שיתעוררו במהלך החודשים הקרובים".

זרמי: הלוואה למפלגות - כהלוואה למוסדות כלכלה ציבוריים ופרטיים

לשכת מפלגת העבודה אישרה ברוב של 9 נגד 2 את ההצעה לקונסולידציה של החובות ✶ נדחתה הצעת בן־אהרן „לעיין בסוגיה מ־דש" והצעת בן־פורת „לבדוק רכוש המפלגה ואח"כ להחליט"

מאת מ. מיזרחי

לשכת מפלגת העבודה החליטה אמש להתמך בבעדיו של כוכיל המפלגה מאיר זרמי להביא לקונסולידציה של חובות המפלגה על־ידי קבלת הלוואה לזמן ארוך ובריבית נוחה, באישורה של ועדת הכספים של הכנסת.

ההחלטה התקבלה ברוב של 9 קולות, כשהצעתו של ח"כ יצחק בן־אהרן לעיין בסוגיה מחדש והצעתו של ח"כ מרדכי בן־פורת להקים ועדה לבדיקת רכוש המפלגה, היקף הכנסותיה ההוניות — ורק אחר־כך להחליט — זכו בקול אחד כל אחת.

מר זרמי הודיע, כי פנה אל שר האוצר במכתב בבקשה לעיין בהלוואה כזאת, כדי שהמפלגה תוכל לתפקד. צעד זה היה לגיטימי, כפי שמוסדות ציבור וכלכלה פרטיים נוהגים בעניין כזה.

● „מצב קפקאי"

„מאז שיגור המכתב נקלעתי למצב קפקאי מיוחד במינו, כולל הסברים שונים ומשונים באמצעי התקשורת" — אמר זרמי. המפלגה מתקיימת אך ורק על־ידי המימון המוקצב לה על־ידי הכנסת. המס הפוליטי של ההסתדרות כולו משועבד לבנק הפועלים, לכיסוי חוב. בשמעות האשמות שיש למפלגה רכוש שאפשר למכור אותו. רכוש זה אינו ניתן למכירה".

✶ ח"כ ארי אנקורין אמר, כי אילו הכנסות המפלגה לא היו משועבדות, היא יכלה להתקיים בכבוד.

✶ סגן מזכיל המפלגה ח"כ אברהם גיבלבר: גם אם תהיה קונסולידציה, תשלם המפלגה מדי חודש 200 אלף ל"י על חשבון ההלוואה, וישארו לה 900 אלף ל"י לפעולה שוטפת. כאשר נגיע לבחירות, ישאר סימן שאלה גדול בעניין המימון?

התקפה חריפה על העתונים השמיע ח"כ ישראל קרגמן. „אני מתייצב בעד הקונסולידציה במצפון נקי" — אמר. נעשה מעשה בלתי הוגן על־ידי העתונות. הדמגוגיה משתוללת בלא ידיעת העניין. איכני פוחד מפני העתונות, שלא יטיפו לנו מוסר. היתה הרדה לגודל העתונות שהתחסל, היה מצב קריסי. ביטלו את הפיקוח על מחירי העתונות. המכס לעתונות צומצם. ניתנה לעתונות הלוואה בסך 3,5 מיליון דולר. מדוע יש פיקוח על מצרכים חיוניים אחרים?

✶ ח"כ עדי אמוראי: מדובר בהלוואה ממקורות בנקאיים בריבית של 13 אחוז. מדובר ביעד של קיום מפלגה, שאנו רוצים לראות בה לא רק מפלגה הקיימת בעת בחירות.

● „חיים קלים לפורשים"

מזכיר המשמרת הצעירה יחיאל לקט: „שנים מתנהלת שטיפת־מוח ליצירת תודעה אנטי־מפלגתית. פניתי לאחד מעורכי העתונים הבלתי מפלגתיים ואמרתי לו: אתם מפרסמים מאמרים ראשיים נגד מימון מפלגות. לא היה מאמר אחד בעד מימון, שמא הסכים לפרסם מאמר כזה? הוא השיב: אין לנו עניין בכך, אני מתקומם נגד החיים הקלים שעושים לעצמם אלה שפרשו מן המפלגה ו־ממפלגות אחרות רק לפני זמן קצר היום אינם זקוקים לכסף. מי בנה אותם בציבור? מי שכר אולמות להופעתם? מי פירסם להם מודעות? מי סידר להם נסיעות? יש להם חלק בחוב הזה. (ישראל קרגמן: שלומי אלוני). אני מתכוון במיוחד אליה.

● היחיד שערער

ח"כ יצחק בן־אהרן היה היחיד שערער על הצעת הקונסולידציה: „אל בא לעשו חברים את הרושם שיש כאן זיכוח על עקרונות: האם המפלגות ראויות לקבל תקציב מהציבור?" — שאל.

„אין אנו יכולים לנהל מין הנהלת חשבונות כזו: שכל דבר שמצליח זה אנחנו, וכל דבר שכושל, זה לא אנחנו — אמר. החלטה על צעד בזה היא החלטה חמורה במצבנו היום. לכן אני מציע שלא להכריע ולא להסית את הראש בכותל אלא לבחור בוועדה ולהטיל עליה לעיין בסוגיה זו מחדש".

✶ אורי סבג: נזק כבר נגרם ו־כל כמה שנסחוב את העניין ונמתח אותו, הוא יגביר את ההסיסה.

✶ יצחק שפירא: אף פעם לא תהיה קונסולידציה של חובות. יהיו עוד בחירות. לא נפתור את עניין, אם לא נשנה את דרכנו בשני דברים: מסי החברים והתנדבות.

✶ ח"כ אברהם זילברברג: אין אנו זקוקים לשותפים לנושא זה. מי שלא זקוק לכסף, אל יקח.

● „פחד מן הציבור"

ח"כ מיכה חריש: ענין של מהן שרותי דמוקרטיה במדינה. הוא עניין חיוני לא פחות מכל הדברים עליהם מתמודדים. במפלגה יש כאלה שקיבלו פחד מן הציבור.

שר העבודה משה ברעם: עסקנו בחירות להסתדרות, בראשותו, בן־אהרן, ונכנסנו לחובות, בחירות אלו עלו לנו לפחות סכומים השווים ל־מס הפוליטי לשנתיים וחצי. האם מלון „דן" לא קיבל הלוואה ל־קונסולידציה בלי הצגמה?

בסוף העמיד מזכ"ל המפלגה מאיר זרמי את הצעתו להצבעה והיא התקבלה ברוב קולות ניכר. הצעותיהם של ח"כ בן־אהרן וח"כ בן־פורת נדחו.

באזכרה לתלמידי הריאלי שנפלו במערכות ישראל

...סקוב: ההנהגה דואגת ...תדמיתה במקום למעשיה

...רה הישראלית יש לאנשים בעלי אומץ ...אר לנכר עיקרים את ...ם של הכלל, מעבר ...די כנסת אחת, ולא ולא ידוע את האמי־שבהם יש לרפא את — אמר אתמול רב־(מיל.) חיים לסקוב, בכנס התייחדות עם זכר תלמידי בית־הספר הריאלי והפנימיה הצבאית, שנפלו במערכות ישראל.

לסקוב, בוגר המחזור הי"ט של בית הספר הריאלי, אמר, כי על מסך הטלוויזיה מרבים להופיע אנשי שלטון ועסקנים, המבקשים ליצור רושם שהם יכולים לשנות דברים ולהזיזם בהבל פה, אך למעשה קיים פער גדול בין הכרזות אלה לבין איכות פעולתם של מוסדות הממשלה.

לדבריו, רבים מהעסקנים דואגים בעיקר לתדמיתם ומבהם מצטמצם לא במעשיהם, אלא בהתרשמות שנוצרת או צריכה להיווצר אצל מי ששומע אותם.

עוד אמר, כי המותוחים ביקורת על הנוער אינם מבינים, כי מיבר של הנוער אולי תלוי בדוגמה האישית הרעה שהוא מקבל. (ע)

ר"מ מצרים בראיון בטלוויזיה הבריטית:

...קים מפעל „ליילאנד" במצרים ...מדות קשרי החברה עם ישראל"

מאת צבי לביא, ...ר „מעריב" בלונדון

...ש ממשלת מצרים, ...אל עזיז חיג'אזי, אי־אמש, כי להמשך קשרי העסקים של חברת „ליילאנד" הבריטית עם ...אל לא תהיה השפעה ...התכניות להקים במצרים ...ל להרכבת לאנדרובר...ים ...עשרת חברה זו.

...האו, העורך השבוע בי־...ה הבריטית בלונדון, ...בראיון של ה"בי.בי.סי." ...ים, כי ממשלתו נתנה ...גזי את ה„אור ה־ירוק" להתחיל בהקמת המפ־...י הוא מקווה כי החבר־רה הבריטית תימחק בקרוב מהרשימה השחורה של החרם הערבי.

כאשר נשאל אם השלמתו עם העובדה ש„ליילאנד" לא תנתק את קשריה עם ישראל מהווה דוגמה לגמישות, נרתע ראש ממשלת מצרים: „זהו רוסים את הנשק שאיבדנו ה־התפתחות למדבת התעשיה הבריטית", הפטיר.

חיג'אזי התחמק בראיון מלתת תשובות הצהרות מחזיבות ובהופעתו סתר לפחות פעמים הצהרות של שר החוץ המצרי, איסמעיל פאהמי.

חיג'אזי נשאל למשמעות סירובה של מצרים ללכת לז'נבה אם לא יחזירו לה הרוסים את הנשק שאיבדה במלחמת יום הכיפורים. „אני לא חושב שיש סירוב מצרי ללכת לז'נבה" — והוא השיב — „העיתוי של ועידת ז'נבה ייקבע לפי תוצאות מדיניות ה„צעד אחר צעד".

המראיין העיר, כי מפיו של שר החוץ המצרי איסמעיל פאהמי זה נשמע כתנאי. בתשובה אמר חיג'אזי: „לא נוכל להגדיר זאת כתנאי. זה עניין של עיתוי".

המראיין העיר לו, כי שר החוץ המצרי התייחס באותו האזורן אל הפלשתינים באופן כללי. תנבע מלהכריז את אש"ף. חיג'אזי התעקש: „אש"ף הוא הארגון. הוא המציג היחיד של הפלשתינים".

הוא דחה כל אפשרות של שלום נפרד עם ישראל: „מצרים לא יכולה לפעול לבדה".

שרת־החוץ של אוגנדה ל„חיים חדשים" באירופה

הנסיכה אליזבת בגאייה, לשעבר שרת־החוץ של אוגנדה, נמצאת עתה בקניה והקרוב תיסע לאחת ממדינות אירופה כדי לפתוח שם בחיים חדשים.

הנסיכה בת ה־32, נעצרה באוקטובר אשתקד אחרי שאמין האשימה בקיום יחסי־מין עם אירופי בחדר השירותים שבנמל התעופה אורלי. (אי.פי.)

מקורות דיפלומטיים בבירת צרפת:

קיסינג'ר דחה הצעת ז'יסקאר לשיתוף אש"ף בשיחות המזה"ת

מאת תמר גולן
סופרת „מעריב" בפאריס

נשיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר ד'אסטן, העלה את שאלת השתתפות אש"ף „בשלב מוקדם ככל האפשר" של מגעי השלום במזרח התיכון, בעת שיחותיו עם שר החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר — מוסרים מקורות דיפלומטיים בפאריס.

לפי כי תשובת קיסינג'ר היתה שארה"ב אינה מכירה באש"ף ואינה רואה כיצד ניתן לשתפו בדיונים.

המקורות ציינו כי קיסינג'ר דיווח בצורה כוללת ולא מפורטת על מסעו במזרח התיכון. שר החוץ הצרפתי מסר לעתונאים, כי קיסינג'ר דיבר בפרוטרוט על מאמציו להשכנת שלום במזרח התיכון.

דיפלומטים מערביים אומרים כי בניגוד לעבר, אין צרפת מנסה לפגוע בשליחות קיסינג'ר במזרח התיכון. הנשיא ז'יסקאר מבקש להדר מגע מצימות עם ארה"ב בשאלה זו, כיוון שמטרתו ליישב את חילוקי הדעות עם האמריקנים בנושא שיש לו חשיבות גדולה יותר לצרפת — האנרגיה.

נראה שהיתה הסכמה בין קיסינג'ר למארחיו שיש לטפח את הרצון הטוב להגיע להבנה בין שתי המדינות.

שר־החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר (מימין) מדווח לנשיא פורד על מסעותיו למזרח־התיכון ואירופה — אתמול בבית הלבן בוושינגטון. (צילום ראדיו של א.פ.)

מנהל המועצה לייצוא פרחים, חיים פורת:

לא פגמי־טיב מנעו יצוא עודפי הפרחים

עודפי הפרחים לא נשלחו לשוקי־אירופה בגלל העדר מקום במטוסים או בגלל היצע גדול מהביקוש, ולא בגלל טיבם הירוד — אמר אתמול מנהל המועצה לייצוא פרחים, חיים פורת.

הוא הגיב בכך על הידיעה, כי עודפי פרחים שנפסלו לייצוא נמכרו במחיר סימלי לשני אנשים, שכיהנו בעבר תפקידים בכירים במועצה לייצור פרחים ובמחלקת הפרחים של „תנובה".

פורת אמר דברים אלה בתגובה על שאילתה שהגיש בכנסת שלשום ח"כ פסח גרופר (ליכוד) לשר החקלאות. ח"כ גרופר טען כי המחיר הנמוך שמשלמים בעד עודפי הפרחים מערער את מערכת המחירים של שיווק הפרחים בארץ.

מנהל המועצה לייצור פרחים אמר עוד, כי האדם שבעבר עבד במועצה ונטל חופשה ללא תשלום, ואשר ניהל את החברה שזכתה במיכרז לרכישת עודפי הפרחים, התפטר מעבודתו במועצה לייצור פרחים. עוד אמר, כי החברה המתחרית שזכתה במיכרז היא „בורסת הפרחים, המרכז הישראלי לשיווק פרחים". לדבריו, בנהלת החברה בידי חמישה אנשים, ולא שניים, כפי שטוען ח"כ גרופר.

פורת אישר, כי במיכרז שרכשה חברת „בורסת הפרחים" 300 אלף לירות בעד כמות בשווי של עשרה מיליון פרחים.

עוד אמר מנכ"ל המועצה לייצור פרחים, כי אם יוכח שעודפי פרחים שנמכרו לחברת „בורסת הפרחים" הגיעו בדרך כלשהי לשווקים באירופה, יתבע את החברה לדין על הפרת חוזה ולא יהסס לבטל מיד את חוזה ההתקשרות עם החברה.

פורת אמר עוד, כי את המיכרז אישרו כל הגבמלים המיוצגים במועצה לייצור פרחים.

משה דיין חושף בהרצאה באונ' „בר אילן" פרטי ההצעות להסדר עם ירדן בימי עבדאללה ואחרי 6 הימים':

היה משא־ומתן ישיר עם ירדן; ישראל הציעה לסגת ונתקלה בסרוב מוחלט

מאת מנחם שמואל

מאז שנת 1967 ועד ועידת רבאט האחרונה קיימו ישראל וירדן משא־ומתן ישיר, שבו הציעה ישראל נסיגה על בסיס מה שידוע ב„תוכנית־אלון". התשובה הירדנית היתה מסקנית: לא באו [illegible] אנו מוכנים להסכם המבוסס על נסיגה כוללת של ישראל בתיקונים קלים בלבד. פרטים אלה גילה אמש ח"כ משה דיין בהרצאתו על יחסי ישראל — ירדן באוניברסיטת בר־אילן.

בפנותו לכל אלה שיש להם טענות כלפי ממשלת גולדה — שלא גילתה, בוויכול, מספיק נכונות לוויתורים למען שלום, אמר דיין: „דעו לכם: היה כדיה ישיר. היתה הצעת נסיגה, והיה סרוב מלא מצד ירדן". כד דיין לא גילה כי היו המשתתפים בכיוש עם ירדן אבל ניתן היה להבין מדבריו כי הוא ניהל בדרך כלל מאוד.

מר דיין גילה לראשונה פרטים, שהיו כמוסים 26 שנה, על ההסכם שנחתם בראשי־תיבות ב־13 בדצמבר 1949 בין עבדאללה מלך ירדן לבין ראובן שילוח בשם ממשלת ישראל. „זכיתי להיות עד לאותו מעמד", ציין דיין. בסעיף הראשון של הסכם זה נאמר ששני הצדדים הסכימו ביניהם לנהל מו"מ רשמי ולהגיע להסכם שלום סופי לפי העקרונות הבאים: ירדן תקבל גישה לים התיכון במנדרון לחוף עזה באמצעות כביש שיעבור דרך טריטוריה ישראלית ויהיה בריבונות ירדנית כלאה. על כביש זה יעשה סידורים מתאימים שיבטיחו מעבר ותחבורה בין הטריטוריה הישראלית הנמצאת בצפון לכביש לטריטוריה הנמצאת מדרום לו. מכיוון שעזה לא היתה באותה תקופה בידי ישראל, ביקש המלך עבדאללה לעצמו שטח בין עזה לבין אשקלון. ישראל השיבה: ניתן לך מוצא לעזה. אם יש לך בעיות, תפתור בכוחות עצמך עם ערביי עזה, לא על חשבונה של מדינת ישראל.

באותו הסכם, שהיה בראשי תיבות, הובטחו אמצעים למלילת כביש שיחבר את דרום ים המלך עם הפלסטינה ישראל לצפון ים המלך שבידי ירדן, לצורכי מפעל האשלג.

בירושלים הוסכם לכלול בריבונות ישראל את הרובע היהודי של העיר העתיקה עד הכותל המערבי. לדבות כבישים הופעיים בשער ציון וכשער האשפות. אבני הכותל צריכות היו להוות „קו הגבול בין ירושלים הירדנית לבין ירושלים העתיקה בריבונות ישראל, כשליהודים צריכה להינתן אפשרות להגיע עד לכותל כולה, לגעת באבניו ולהתפלל למרגלותיו.

עם הירצחו ההסכם העיר המלך עבדאללה כהוא אינו בעל בית כלא בבמלכתו ושהוא זקוק לאישורו של הנציב הבריטי ברבת עמון קירקבריד.

בפגישה הבאה גילה, זמן קצר לאחר מכן, אמר המלך עבדאללה שהוא במצער מאד „אבל הם (הבריטים) לא מאשרים את ההסכם". זמן קצר לאחר מכן נרצח המלך עבדאללה וזה נתגייסה לנסיבה הנוכחית של עבדאללה במבלכה ירדן.

בד דיין גילה שהוו לפני כן עוד נסיונות הידברות עם המלך הירשמי. הגבי גולדה מאיר (אז מאירסון) נפגשה עימו פעמיים והדברים פורסמו ברבים לרבות ההוראה והתקיפה של גולדה לבל יצא המלך למלחמה. אוהרה זו פגעה קשה במלך הבדואי שנצלב באויביה של אויה. „לדעתי צריכה היתה ממשלת ישראל לקחת בחשבון נקודה רגישה זו בנפשו של מלך בדואי", העיר דיין. הוא סיפר שבפגישה שהיתה לו עם המלך עבדאללה לאחר שני בארמונו שבשונה, במסגרת הבריכה על הסכמי שביתת־הנשק, שאל המלך עבדאללה, כדרכו, לשלומם של מנהיגי ישראל ובהם את הפרופ' וייצמן, מצה שרתוק ודוד בן־גוריון. כשהגיע לגולדה באירסון, אמרתי לו שהיא שגרירה במוסקבה — השיב המלך: „השאר אותה שם".

בהמשך דבריו שלל ח"כ דיין כל חלוקה טריטוריאלית ביננו ובין מבהלת ירדן בגדה המערבית. לדעתו טוב עשתה ישראל שלא נתפתתה להסכים ל„הסכם הפרדה" עם ירדן בגה עידוע כ„הסדר יריחו". זה יכול היה להיות משגה חמור. ירדן הבעה את הנסיגה הסימלית מיריחו כקבלה עקרון של נסיגה בבלי לפתור דבר. זה גם היה גורם למשבר ביחסם עם ערביי השטחים, אמר.

עכביש
המנעול נגד פריצות
טלפונים:
תל־אביב 828960 - 823196
חיפה 523946, ירושלים 227677
או שלח אלינו:
לכבוד מנעולי עכביש, אמינות אלקטרוניקה בע"מ ת.ד. 29186 ת"א.
א. נ.
נא להתקשר עם.............. טל.............
לתאום פגישה לקבלת פרטים על מנעול עכביש המוצע על ידכם. נא לראות פניה זו כבלתי מחייבת.
„אמינות אלקטרוניקה" — רח' סלמה 23, ת"א.
באור־גרשנסקי

בר־לב לכפר־סבא: השיגו בכוחות עצמכם מימון לאיזור תעשיה ליד קלקיליה

מאת מרדכי אלקן

שר המסחר והתעשיה, חיים בר־לב, יעץ השבוע לעיריה כפר־סבא להשיג בכוחות עצמה מקורות מימון להקמת איזור תעשיה חדש על אדמות הכפר הערבי הבלה, ליד קלקיליה, מזרחה לקו־הירוק.

השטח האמור, הנמצא כחמישה ק"מ מזרחית־דרומית לכפר־סבא, משתרע על 700 דונאם, שנרכשו בידי יהודים בתקופת המנדאט הבריטי. מאז מלחמת השיחרור ועד ל־מלחמת ששת הימים היה האיזור נתון לשלטון הירדני.

לפני מלחמת יום הכיפורים אישרה ועדת השרים את בקשתה של עירית כפר־סבא להקים איזור תעשיה בשטח האמור. לשם כך דרושים, לפי אומדה, כ־50 מיליון ל"י לעבודות התשתית בלבד.

השר בר־לב, דוחה השבוע, במכתב לראש עירית כפר־סבא, זאב גלר, את בקשת העיריה לקבל סיוע כספי ממשלתי לעבודות התשתית. לעומת זאת, הציע לעירית כפר סבא להשיג כספים בכוחות עצמה.

אקדחי־סרק שנועדו לשימוש בקארנאוואל — עיכבו מסוסים בלוד

מאת רחל פריטור

שלושה אקדחי סרק, שנמצאו אתמול ברשותה של קבוצת ימאים בעלי נתינות פורטוגלית, גרמה לעיכוב בהמראתם של שני מטוסים ולדחייה בצאתה של קבוצת הימאים.

אקדחי־הסרק נמצאו במהלך בדיקה שיגרתית במזוודות הנוסעים, שהגיעו לטיסות בנמל בן־גוריון. בעלי האקדחים לא ניסו להסתיר את עובדת קיומם.

שמונה ימאים מקבוצה זו עבדו להמריא במטוס חברת „ק.ל.מ." לאמסטרדם ועשרה אחרים היו רשומים לטיסת „אייר פראנס" לפאריס. כאשר שהימאים הגיעו לבית הנתי־בות זמן קצר לפני מועד ההמראה, לאחר שמרבית הנוסעים עברו כבר את הבדיקות הבטחוניות וביקורת הדרכונים, נדרשו כל 150 הנוסעים בשתי טיסות אלה להיבדק פעם נוספת. הימאים ומזוודותיהם בודדו משאר הנוסעים. ובבדי־קה התהורת נפרקו כל המזוודות ונערך בהן חיפוש מדוקדק. בינתיים נתברר, כי שתי מזוודות חסרות לקבוצת הימאים ומטוס „אייר פראנס", שהיה כבר בקצה המסלול, מוכן להמראה, נתבקש להדמים את מנועיו כדי לנסות ולמצוא את המזוודות הנוסרות.

במשך שלוש שעות נמשכה בדיקת מזוודות הימאים, אולם לא נמצא בהן כל ממצא חשוד נוסף.

במזוודתו של הימאי אדריאן פאריס נמצאו שני אקדחים ועל כך סיפר: „רכשתי את האקדחים והכדור הסרק בארה"ב והתכוונתי להשתמש בהם בימי חג וקארנאוואל. הצערים בארצי אצלנו אוהבים לשמוח ויורים באקדחים כסוג זה. לא היתה לי כל כוונה להשתמש בהם לצרכים אחרים. הכל ידועים, כי בישראל נערכות בדיקות יסודיות ואילו רציתי להסתיר אקדח לא הייתי מסכן אותו במזוודה".

בעוד בדיקות הימאים נמשכות, הובראו שני המטוסים באיחור של כשעתיים. הימאים, שהגיעו לישראל באניה הבריטית „אודליי", הטובעת באשדוד, לפני חמישה ימים, יחזרו היום מישראל יחד עם אקדחי הסרק שלהם.

השר עופר מבטיח סיוע למושבות הוותיקות בגליל

מאת מאיר הראובני

משרד־השיכון ישקיע בשנת התקציב הבאה כחמי־שים מיליון ל"י בפיתוח שמונה המושבות הוותיקות בגליל. כסף זה יושקע בבניה למגורים, להשלבת יתר־דות משק לבנים ולקליטת מתיישבים חדשים ועולים.

שר השיכון, אברהם עופר מסר על כך במסולה, בפגישה עם ראשי שמונה המועצות של המושבות הוותיקות בגליל (מטולה, יסוד־המעלה, ראש־פינה, מגדל, כנרת, כפר־תבור, מנחמיה ויבנאל).

בפגישה בקרית־שמונה עם ראש העיריה, אברהם אלוני, הודיע השר עופר, כי כל חייל משוחרר, רווק, בן למשפחה ברוכה בילדים ומעוטה יכולת, מקרית־שמונה, יקבל מיד דירה בשכירות, בתנאים נוחים ביותר. מבין הדירות הפנו־יות, שנבנו משרד השיכון בעיר.

בקרית שמונה בונה כיום משרד השיכון כ־1750 דירות חדשות.

שוטרים הצילו מתאבדת בקריית־מלאכי

שני אנשי משטרה הצילו אשה אשה שעמדה להשליך את עצמה מקומה הרביעית של ביתה, בקריית מלאכי.

המשטרה הוזעקה אמש, סמוך לשעה שמונה לבית בש. 540 בקרית־מלאכי. על מרפסת הבית עמדה אשה כבת 65 שעמדה להשליך את עצמה ארצה.

בעוד תושבים אובדי־עצות עומדים בפתח הבית ומתח־נים כלפי האשה שלא תקפוץ, פרצו סב"ר דוד עזיאל וסמל דוד גואטה לעבר המרפסת. הכבים ביפו"ל שתפסו את האשה ברגליה, עיבה שמחצית גופה העליון כבר היה מחוץ למרפסת.

עבריין ידוע חשוד בהטלת הרימון לבית־קפה בר"ג

הרשב רמת־גן, בן 25, המוכר למשטרה כעבריין, נעצר אתמול כחשוד בהטלת רימון לבית־הקפה ברחוב הירדן 96, ברמת־גן.

חקירת המשטרה העלתה, כי הצעיר נהג לבקר בבית־הקפה ואף לפגוע בבעליו.

אתמול אספו החוקרים ידיעה כפי צעירים, ביניהם בעלי עבר פלילי, הנהגים להתכנס בבית הקפה. נמסר, כי צפויים מעצרים נוספים.

הוארך מעצרו של חשוד בפרשת הרימון בדיסקוטק

חוקרי המשטרה מבקשים להוכיח קשר בחשוד בין היום מהיום לבין פיצוץ הרימון בדיסקוטק „בר־אוריין" בנתניה, לפני שבועיים וחצי, וכבל הראיה האשים אותו כי ידע שהפיצוץ עומד להתבצע אך לא עשה דבר למנוע אותו.

טוביה, בן 20, שנעצר לעשרה ימים כחשוד בקבירת קשר להשלכת הרימון, הובא אתמול לבית המשפט השלום בנתניה להארכת מעצרו. השופט אריה סגלסון הורה לעצור אותו לארבעה ימים נוספים, אולם קבע כי יש להגיש את כתב האישום נגדו ביום א' הקרוב לכל המאוחר.

כתב האישום נגד אברהם עזרא, בן 23, הנאשם בהשלכת הרימון לדיסקוטק, הוגבר בתחילה השבוע לפרקי ליטוח מתוך הברחה.

מאסר על־תנאי לרב חובל שפצע עובד נמל אשדוד

ג'יאזרגה מפיריזהוק, רב־החובל היווני של האניה היוונית „מאגדה־סאף", אשר מבעלי שנתה מאשקדה נפצע עובד נמל אשדוד, נידון אתמול בבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע לשישה חדשי מאסר על־תנאי וקנס של 3000 לירות. הוצא נגדו צו עיכוב יציאה מן הארץ.

הוא נמצא אשם ברשלנות פושעת, שגרמה לפציעתו של עובד בחלקת היס בנמל אשדוד, יעקב אלמהור, בן 35, המחלים בבית החולים תל־השומר מפציעה בראשו.

רב החובל ישאר בארץ עד שיסתיימו ההליכים הכספיים האזרחיים, הקשורים בפרשה זו.

רבינוביץ מקווה להנהיג את מס ערך מוסף „עוד השנה"

לא קשר ההפעלה לריפורמה במיסוי ✶ „תוספת יוקר — ביולי, תוך עיקור השפעת הפיחות." ✶ ועדת הכספים דורשת לחקור הדלפת התקציב

מאת אריאל ויינשטיין

שר האוצר מר יהושע רבינוביץ אמר כי הוא מקווה להנהיג את מס ערך מוסף החדש עוד השנה — אך הוא לא קשר את ההפ־עלה עם הרפורמה במס ה־הכנסה, הנדונה עתה בוועדת בן שחר.

בסימפוזיון עם כתבים ל־ענייני כלכלה, שנערך לקראת הגשתו של התקציב בשבוע הבא, ציין השר שהפעלת המס כרוכה בהתגברות על דעות שונות ועל לחצים הצפויים מצד גורמים שונים.

ראוי לציין כי בפעמים קוד־מות הצביע השר על תחילת שנת התקציב 1975 כעל מו־עד ההפעלה, אך אתמול הוא התייחס לשנת 1975 ולא לרא־שיתה.

לשאלה כיצד אפשר לדעתו להתגבר על יוקר הדיור שעה שלממשלה מלאי גדול של קר־קעות — ציין מר רבינוביץ כי הוא הציע לשר השיכון מר אברהם עופר לשקול אפ־שרות לתת לקבלנים זכויות בניה על קרקעות כדי שהקב־לנות הפרטית תממן חלק מן הבניה ותבוא מבחינה זו במ־קום חלק מן התקציב הממ־שלתי.

„עיקור הפיחות"

בהתייחסו לסוגית תוספת ה־יוקר ציין שהצעת התקציב מביאה בחשבון שביולי ה־קרוב תשולם תוספת יוקר בלי שיובאו בחשבון התחקרויות בעטיו של הפיחות. אך סוגיה זו של עיקור נקודות הפיחות מתשלום תוספת היוקר, עדיין טעונה הסכמה של ההסתדרות.

בתשובה על שאלה אחרת ציין, שיש להייב את ההנהלה לתת מלוות למפ־לגות בתנאים נוחים, שי־כן מלוות אלה יאפשרו להבריא את חיי המפלגות ולנתק מקורות מימון בלתי מבוקרים.

צער על פירסום התקציב

(ל.ע.ב.) „עיקר צערי על פירסום נתונים מן התקציב ביום ד' בטלוויזיה, הינו ה־פגיעה בכנסת" — אמר מר רבינוביץ. „אנו בצורך לנקוט צעדים כדי למנוע מקרים של הישנות פגיעה כה קשה בכבודה של הכנסת", הוסיף שר האוצר.

להלן הבהיר, כי משרד ה־אוצר עשה מאמצים רבים לה־כין ולהדפיס את חוברות ה־תקציב 3 או 4 ימים לפני ה־זמן, וכי הפרסום לפני נאום התקציב בכנסה נובע מהפרת אמון חבורה.

הביקש לחקירה

בישיבת ועדת הכספים את־מול אמר ח"כ בדר, כי „תמיד היו הדלפות, אבל מידת ה־אחריות הציבורית של העתו־נות היא שונה ממידה האחר־יות של רשות השידור. אם דבר זה נעשה בהסכמת שר האוצר, כי אז הממשלה אח־ראית: בכל מקרה הממשלה אחראית במקרה הנדון.

ד"ר בדר ביקש חקירה, כי־צד הגיע החומר לטלוויזיה ו־בהקשר לכך ביקש לדחות את הדיון בתקציב.

יו"ר הוועדה ישראל קרג־מן הודיע בישיבה, כי ידרוש משר האוצר חקירת ההדלפה ובדיקת אחריותה של רשות השידור שהיא מסגרת ממלכ־תית. חייבת לדעת שהדלפה מסוג זה, מהווה פגיעה חמורה בסודיות התקציב.

חברי הועדה היו בדיעה ש־הדלפה כגון זו בטלוויזיה ש־היא רשות ממלכתית, היתה מעשה חמור ללא תקדים. ח"כ ארליך הוסיף שזהו בזיון ש־בטלוויזיה ממלכתית מוסרים דברים הפוגעים חמורות ב־ממשלה ובכנסת.

מת מרדכי ח. שטרן

מרדכי ח. שטרן, שהיה מנכ"ל „רסקו" וחבר כנסת מטעם גח"ל בשנים 1965—1969, נפטר אתמול בבית־החולים תל־השומר, לאחר מחלה.

נולד לפני 60 שנה בווינה. עלה ב־1934. ב־1945 החל עובד ב„רסקו" בשנים 1957—1966 היה מנכ"ל החברה.

ב־1965 היה מועמד גח"ל לראשות עירית תל־אביב. היה חבר מועצת העיריה. ש־נים רבות היה יו"ר אילין. ייסד את „הבמה ליהדות ר־רוח", בתל־אביב.

השאיר אשה, בן ונכד. בנו הצעיר נהרג במלחמת יום ה־כיפורים.

הלווייתו תצא היום ב־11.30 לפני הצהריים מבית־הלוויות העירוני, ברחוב דפנה, אל בית־העלמין בקרית שאול.

תובעים עונשי־מינימום למתפרעים בלשכות־סעד

החלטה לפנות לשר ה־משפטים שיוטלו עונשי־מינימום על עבריינים ש־הורשעו באלימות כלפי עובדי־ציבור, נתקבלה אב־מול בכנסי חרום של עוב־די השרותים הסוציאליים.

ההחלטה נתקבלה בכנסים של העובדים הסוציאליים נגד גילויי האלימות בלשכות ה־סעד, שהתקיימו בירושלים, באר־שבע, חיפה ובת־ים.

בהתלכוחם — תובעים ה־עובדים הסוציאליים שהשל־טון המקומי יוקיע את האלי־מות ויפעל להגנתם של ה־עובדים.

בין ההולט שבכל מקרה אלימות תוכרז אוטומטית ש־ביתת מחאה ארצית של כל העובדים הסוציאליים, לאות הזדהות עם העובד הנתקף.

בתום כנסי המחאה נפגשה משלחת ארצית של העובדים הסוציאליים עם נציגי ההס־תדרות, הממשלה המשטרה בבית הועד הפועל על ההס־תדרות והביאה לפניהם את תביעות העובדים.

פועלים מהגדה נחקרים בעניין מטען־הנפץ בנתניה

מאת יצחק פרידגוריך

בחנוכת הבתים הראשונים בנוה־אטי"ב: „בחיינו כאן אנו מונעים דריסת־רגל של דורסים"

מאת מאיר הראובני

מושב נוה אטי"ב שלרגלי החרמון חגג אתמול את חנוכת הבתים הראשונים שנבנו בישוב הקבע בר־מת שלום. במקום זה הקימו גרעין „חרמונים" על ההקשר למקום ר־קע חולמתו להתיישב בנוה אטי"ב לאחר השרות הצבאי.

שר השיכון, אברהם עופר, שהביא ל־כם את ברכת ממשלת ישראל, הגדיר את התיישבות החדשה בשטחים ובערבה כמפעל ההתיישבותי הגדול ביותר מאז קום המדינה. הישובים שכבר קמו ו־עשרות הישובים העתידים לקום בפיתחת רפיח, בבקעת הירדן, בערבה וברמת הגולן, „חשובים לנו גם מבחינת קביעת בגבולותיה. של המדינה גם לחיזוק בט־חונה".

מנהל החברה הממשלתית להיירות, משה טמיר, קרא אגרת ששלח שר התיירות, משה קול ובה נאמר, כי בזכותם של המתיישבים ברמה תתעצב מפה חדשה למדינת ישראל.

אלוף פיקוד הצפון, רפאל (רפול) איתן איחל למתיישבי נוה אטי"ב „שאנחנו לא נצטרך להוכיח את יכולתנו כדי לאפשר לכם להמשיך ולהיות כאן".

הגרעין שייסד את מושב נוה אטי"ב התארגן לפני כחמש שנים מיוצאי סיירת בצה"ל שביקשו להתיישב לרגלי החרמון ולהציב זכרון לארבעה מ־חבריהם שנפלו במלחמות ישראל. שם הכושב בא מחיבור ראשי תיבות שמותיהם של הארבעה: אברהם, טוביה, יאיר ובנימין.

לאחר תקופת ישיבה זמנית בראש פינה ובבריכת רם, התיישב הגרעין בריכת־שלום שהיתה הרוסה ושיקם את המיבנים ש־שימשו אותם עד לאחרונה. הענף העיקר של המושב הוא הקיט והתיירות באיזור החרמון. בידי המושב מופקד פיתוח התיפעולו של אתר הסקי בחרמון.

— במגילת חנוכת בתי הקבע קרא חברי נוה אטי"ב: „באנו הנה, כ בדרך לנו שרמת הגולן לנו היא ו לא לזרים ובחיינו כאן מונעים אנ דריסת רגל של דורסים..."

אלדרוטי: גם אני קיבלתי בתום־לב הלוואה מהחשבון הלא־חוקי של כ"י

גזבר „עמידר" צבי כץ טוען, כי תרם למוסדות־צדקה ולגמילות חסד סכום של 1.4 מיליון ל"י ✶ מעצרו הוארך ב־9 ימים ✶ נדחה ע של חיים טל, מנהל אגף הכספים של החברה, על הארכת מעצרו ✶ ה צפוי מעצר פקיד בכיר נוסף של „עמידר"

מאת אבי בטלהיים

יו"ר מועצת המנהלים של „עמידר", צבי אלדרוטי, קיבל אף הוא הלוואה בסך 15 אלף לירות מכספי ה־חשבון המיוחד, שנפתח ש־לא כחוק בידי גזבר החברה, צבי כץ, הנעצר עתה כ־חשוד במעילה בסכום של כ־2 מיליון לירות.

מר אלדרוטי עצמו כבר על כך אמש, בהודעה שפירסם ב־אמצעות דובר „עמידר". בהו־דעה נאמר, כי רק בימים אלה הוברר, שכספי ההלוואה, ש־התנהלו באמצעות בנק „אי־גוד", נמשכו מהחשבון, שנפ־תח שלא כחוק.

יו"ר מועצת המנהלים אמר, כי כמה עובדים קיבלו בתום־לב הלוואות מהחברה בהסיכמת הגזבר צבי כץ, וכדוגמה לכך הביא את עצמו. „דברים אלה נגלו לפרקה ללא צורך ב־כספי" — אמר אלדרוטי.

עשרות פעילי רפ"י לשעבר חזרו לפעילות בעבודה

מזכירי 15 הסניפים הגדולים החליטו לפעול ל החטיבות במפלגה ולהחשתן של הבחירות הפנימ

מאת מ. שמריהו

אלמוגי לקול: גם אני מתחי להרגיש ביחסך המפלגה לחיפ

מאת ראובן בן־צבי

אַלָה

קבלי־נא את מיטב איחולינו למזל־טוב לנשואי בתך ענת עם בחי"ל

משפחות: לוי, זרצקי, רוזברג, רוזנפרב, שמעוני, אלה קולובסקה

אודית ירקוני | יגאל שוחט

נשואים

החופה נערכה בחוג המשפחה.

למתתיהו לוסטרניק

ליום הולדתך

ברכות לבביות

עד 120!

מכל בני משפחתך

אמך: אביבה
כלילה ויעקב אגם
דב ואורה לוסטרניק
עדה ויחיאל טרכטנברג
נכדיך: רוני, אורם, אורין, אורית, אלכס, רועי ושירל

פנינה ואברהם [רמי] אפרתי
שמחים להודיע על הולדת
בנם בכורם
נכד ל־
ריבה ויעקב זילבר | רות ואלקנה אפרתי
נין ל־
בלקה ואשר גולדברג | מרים יגר
בן נין ל־
גניה גולדברג
ט' אדר תשל"ה — 20.2.75

בית — הבעת תודה. אין מלים בפי להודות למר שמחה אריאלי, אכסן המצוות מיד־אליהו, אשר בעזרת ה' עזר לי להתחזר מכאבים עזים מכף ידי ע"י טיפול. יתן לו ה' ויוסף לו כח להרבות מצוות.
רבקה ...., הארזים 12/32, יפה נוף, ירושלים.

לאלבס ארז
מסובנות „פיאט" אשדוד
תודתנו לך בעורך לנו בצעדינו הראשונים שלאחר השריפה
פרסום ברש ובניו
אשדוד

המרכז האזורי בגוש עציון
שולח את ברכתו
לד"ר משה א. יפה
נשיא איחוד בתי הכנסת בישראל
להבחרו פה אחד
ע"י הכינוס העולמי של בתי־כנסת וקהילות
כמרכז הועדה המתמדת הקבועה

מקלע ומחסניות נתגלו [בפ]תח תקווה אצל פועלים מעזה

בשעה 2 לפנות בוקר, תת־מקלע קארל גוסטאב וארבע מחסניות עם עשרות כדו־רים, ליד פועל עזתי, ש־ישן בכניסה לאכסניה בפר־דס בפתח־תקווה.

כאשר גילה כי הנשק נת־פס, ניסה האיש להמלט. לא־חר מאבק לכדו אותו שני אנשי המשמר האזרחי, כפתו אותו והזעיקו כוח משטרה. המשטרה עצרה לחקירה עוד 34 אנשים מרצועת עזה וצפון סיני, שלנו באכסניה. רוב ה־חשודים שוחררו אתמול.

בכעצר נשארו שני פועלים שישנו בכניסה לבית־האריזה, כשליד אחד מהם היה מונח הנשק, עטוף בסמרטוטים. שני החשודים יואשמו, ויועמדו ל־דין צבאי.

כוח מוגבר של המשטרה, אנשי הגבול ואנשי בטחון אחרים, סרק אתמול אכסניות נוספות בפרדסי פתח־תקווה, שבהן לנים מאות פועלים מ־רצועת עזה וצפון סיני. הסרי־קות לא העלו דבר. אתמול הוגברה הערנות והכוננות ב־מקומות שונים בעיר. האכ־סניות בפרדסי פתח תקווה נמצאות בבתי אריזה ומחס־נים. דיירי האכסניות הם פוע־לים, העובדים בפרדסים באי־זור, באמצעות שידות התעסו־קה, ויש להם רשיון לינה ב־אכסניות אלה.

[רות] כהן נורתה בראשה [הראת]ה הבדיקה שלאחר המוות

תם בחותה, סעד ליבם הצפו בתוכנית הטלוויזיה. רוני כהן שיחק באקדח אותו הוא מח־זיק, לדבריה, ללא רשיון. לפ־תע נפלט כדור שפגע בראשה של רות כהן. היא צנחה מן הכסא ואיבדה את הכרתה.

הבעל נבהל ומילמל: „מה אעשה עכשיו... זה לא היה בכוונה... מה עשיתי..." הוא מיהר לבית הוריו, הגרים ב־קרבת מקום, הביא לשם את התינוק. אחר־כך הזמין מר־נית, ובעזרת ידידתו העבירו את האשה לבית החולים.

רות כהן בת ה־19, הוכנסה מיד לחדר הניתוחים והמאמצי הרופאים להצילה עלו בתוהו. היא מתה על שולחן הניתו־חים.

האקדח ממנו נורתה, על פי

השערה, רות כהן לא נמצא. חוקרי המשטרה מניחים כי רוני כהן הסתיר את האקדח כדי להעלים תומר ראיות נג־דו.

אתמול נעצר אביו של רוני כהן לחקירה. הוא חשוד בהע־למת פרטים העשויים לשפוך אור על הפרשה, כן נחקרו השכנים בבית בו התגוררו בני הזוג כהן. לדברי השכנים הם לא שמעו קול ירי, פרט לקולות מריבה, שעלו מדירת משפחת כהן. אחד השכנים סיפר כי שמע סמוך לשעה 11 בלילה קול חבטה, ואלמוני רץ במדרגות החשוכות. הוא לא הצליח לזהות מיהו האיש.

בדעת המשטרה לשחרר ה־יום את הידידה, שהותה ביחד עם רוני כהן, בדירתם.

„אל על" התקינה התראה קולית במטוסי ה„ג'אמבו"

מאת רחל פרימור

שלושת מטוסי ה„ג'אמבו" של חברת „אל על" יצויידו במערכת התראה נוספת — קולית — למניעת הנראה בלתי בטוחה.

מערכת זו מותקנת בעיקבות

התאונה הקטלנית שאירעה ל־מטוס „ג'אמבו" של חברת ה־תעופה המערב־גרמנית „לופט־האנזה", בנמל התעופה של ניירובי, לפני כשלושה חוד־שים, בשעה שהמדפים הקדי־מיים של כנפי המטוס לא היו מורדים בשעת ההמראה.

ראש אגף מבצעים ב„אל־על", הקברניט דוד גתמון, אמר כי תקלה טכנית כזו איננה יכולה לקרות למטוסי החברה, משום שהם מצוי־דים במספר מערכות התראה למניעת המראה בלתי בטוחה, המופעים נבדקים גם על ידי מכונאים על הקרקע.

מערכת ההתראה המורכבת משמונה גורמת אזעקה בלתי המכשירים מול מושב מהנדס הטיס, וגורה נוספת מול עיני הקברניט. ההתראה הקולית תאפשר להפסיק את תהליך ההמראה בכל מקרה של תק־לה במדפים.

[התע]שיה האוירית מייצרת [חל]קי מטוסים מטיטאניום

שכה ארבע שנים.

עתה נבדקים שימושים נו־ספים במתכת זו, אשר מצט־יינת בשמירה על חוזקה, בט־מפרטורות גבוהות שבהן ה־אלומיניום איננו שימושי. משקלה הסגולי של מתכת זו קטן בחצי ממשקלה הסגולי של הפלדה.

במטוסי הקרב החדישים של ארה"ב, מדגמי פ־14, ופ־15 יש שימוש עד לשליש בחלקי המבנה ממתכת הטיטניום.

במקביל, עוסק מפעל אחר של התעשיה האוירית בייצור חלקי מטוסים מפלסטיק משו־ריין מפעל „אורליט" מייצר חלקים לצנרת האויר של המטוסים מדגם „וסטוינדר" ו„ערבה", וכונס אויר למנוע מטוס „ערבה", מפלסטיק משו־ריין.

„עוזי" וחמרי חבלה נתגלו ברמת השרון

מחסן חומרי חבלה ותת־מקלע אשר, לדעת המש־טרה, שימש עבריינים נת־גלה ברמת־השרון.

עובדה זו נתגלתה אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב כאשר בציג המשטרה ביקש לעצור את משה ברזל, תושב רמת השרון החשוד ב־התפרצויות.

בציג המשטרה טען, כי ב־ביתו של החשוד נתגלו חו־מרי חבלה גנובים מצה"ל ו־תת־מקלע „עוזי". חוקרי ה־משטרה בודקים אם נעשה שי־מוש בחומרי החבלה בפיצוצים שאירעו לאחרונה באזור תל־אביב וגוש דן.

חוקרי המשטרה מניחים כי החשוד שימש „חבלן שכיר" של כנופיות עבריינים, שבי־קשו „לחסל חשבונות" עם יריביהם.

[ח]טיבת שריון תרגלה בסיני [לחימ]ת מערך עם מכשול מים

שה מקרוב התגייסו לעוצבה.

באימון הודגלה, בין שאר שיטות הקרב, התקפה של עו־צבה, האמורה להילחם במס־גרת כוחות גדולים יותר.

קרב ההתקפה, שבוצע באש חיה, החל בהבקעתו של מע־רך מיתחבים, לכתבססים על מכשול־מים.

בתרגיל הושם דגש על שי־תוף־פעולה עם יחידות נוס־פות כמו חיל־האויר, הנדסה — שתירגלה פריצת מכשו־לים — יחידות ארטילריה, שי־בעו צמוד לכוחות בכל שלבי

ההתקדמות, ויחידות חי"ר, ב־תוכן צבנים, שהופעלו ל־משימות מיוחדות.

במהלך התרגיל צפו הרמט־כ"ל, רב אלוף מרדכי גור, ראש אג"ם, אלוף הרצל שפיר, אלוף פיקוד הדרום, אלוף יקותיאל אדם, מפקד גייסות השריון, אלוף משה פלד וראש מה"ד, אלוף מנחם מירון.

הושם דגש מיוחד על המע־לת מערך החינוך וההסברה בקרב הגייסות, וזאת — תוך כדי לחימה.

פנינה קייטץ ובנה אביתר — אחרי שהוענק להם עיטור המופת של הבעל והאב, סמ"ר קייטץ ז"ל. צילם: שעיה סגל

21 אנשי משמר הגבול קיבלו את „עיטור המופת"

מפקד משמר הגבול, ני־צב חיים לוי, העניק את־מול את „עיטור המופת" ל־17 מאנשי החיל הסדי־רים, ולארבעה אנשי מילו־אים, על מעשי גבורה שבי־צעו תוך כדי קרבות עם מחבלים ותקריות אש בגבו־לות — מעשים שיש בהם משום מופת אישי — מאז

הקמת משמר הגבול ועד היום.

בטקס צנוע, שנערך אתמול בבסיס משמר הגבול בטול־כרם הוענק העטור, בין היתר, לסמל ראשון רוברט קייטץ ז"ל, על מעשה גבורה שבי־צע ב־16 בנובמבר 1969. או־תו יום שימש סמל קייטץ כמפקד כוח שסרק את האזור

מדרום לטול־כרם. לפתע נפ־תחה אש מטווח קצר לעבר הכוח. כשהבחין המפקד, כי מחבל מכוון את נשקו לעבר שוטר שצמוד אתו, הוא הדף אותו והטיל ארצה. במעשה זה הציל את חברו, אך קיפח את חייו שלו. את העטור ק־בלו אתמול אלמנת המנוח ה־גב' פנינה קייטץ ובנם אביתר.

הבטיח „עולם בצבעים"- ומרח בצבע את פניה ומיטתה של בת ה־16...

מאת עזרא ינוב

משטרת קרית מלאכי מחפשת אחר צבע תושב הקריה, אשר זהותו ידועה, והוא חשוד כי חדר לפנות בוקר אל ביתה של נערה וצבע את שערותיה, פניה וכלי המיטה שמסביבה, בגווני צבע שר־נים.

נערה בת 16 מקרית מלאכי מסרה אתמול בבוקר במשטרה, כי סמוך לשעה 4 לפנות בוקר התעוררה, ומצאה גבר זר ליד מיטתה. אותו רגע חשה כאילו שופכים עליה שמן צבעוני. היא החלה לצעוק, והספיקה לראות דמות החומקת דרך חלון חדרה שבקומת הקרקע. הנ־[...] למת בחשיכה.

השוטרים שהוזעקו לבית הנערה מצ־או על שערותיה ופניה מריחות צבע בגוני סגול וצהוב. על כרית מיטתה ועל

הסדין נמצאו משיחות מכחול בגווני אדום, כתום, ורוד וסגול.

בחקירה סיפרה הנערה כי לפני שבוע פנה אליה צעיר תושב המקום ואמר לה, שאם רצונה לראות את „העולם סביבה בצבעים", עליה לקחת את חוכית החשיש שהגיש לה כשי. היא סרבה, מתוך פחד. כשכעט־סוף הבטיח המוזר, שאחרי בליעת החשיש יופיע לנגד עיניה הסרט „מגרש השדים". הנערה לעסה את ה־חשיש אך, לדבריה, לא ראותה דבר — לא צבעים ולא את „מגרש השדים"; היא אמרה זאת לבחור, וטעמה בכנות, כי שיקר לה.

המשטרה מניחה, כי החשוד במעשה נכנס לחדרה של הנערה וצבע את ראשה ולכלי המיטה — כדי שסוף סוף תראה את העולם שסביבה — בצבעים.

סוחר קמח חשוד בסיוע להשגת סובסידיות במירמה

מאת אבי במלדהיים

פקודת מעצר להרישה ימים הוצאה אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב נגד שמעון מלמן, סוחר קמח בתקצועו. החשוד ב־עבירות מירמה, זיוף וקשי־רת קשר.

בא כח המשטרה טען בבית המשפט, כי החשוד נתן קב־לות פיקטיביות לבעל המא־פיה הבאר־שבעי ליאון ברגר, שנעצר ושוחרר לאחרונה ב־ערבות, על כביכול של מאות טונות קמח שכביכול מכר ל־בעל המאפיה. בדרך זו סייע לו החשוד לקבל סובסידיות במאות אלפי לירות, ממשרד המסחר והתעשיה.

בציג המשטרה ביקש לעצור את מלמן לעשרה ימים. השו־פט, נחמיה בר, נענה חלקית לבקשת המשטרה והורה לע־צור את החשוד לחמשה ימים להמשך החקירה.

חברת קו צינור הנפט נקנסה על זיהום הים

151,000 ל"י קנסות הוטלו ע"י שופט בית משפט השלום באילת על בעלי מיכליות החברה קצא"א (קו צינור הנפט, אילת—אשקלון) בשל זיהומי ים אילת.

דובר משרד התחבורה שמסר על כך מוסיף, כי לשכת היועץ המשפטי של משרד התחבורה הביאה ששה מקרים של זיהום הים בשמנים על־ידי מיכליות ומפעלי מתקנים בחוף אילת בפני בית משפט השלום באילת.

בשלושה תיקי אישומים הודו בעלי המיכליות בעבירות המיוחסות להם והורשעו. בית המשפט הטיל על החברות בעלות המיכליות קנסות בסכום כולל של 61,000 ל"י. כמו כן הודו מפעילי מיתקני החוף באילת בשלושה תיקי אישומים בהם הורשעו, ובית המשפט הטיל על חברה קצא"א קנסות בסכום כולל של 90,000 ל"י.

מתנחלי יריחו: נתנחל גם בלא אישור הממשלה

מאת יוסף זקסמן

חברי גרעין מתנחלי יריחו הודיעו לממשלה, כי אם בקשתם לא תיענה, יגשימו את ההתנחלות בעיר יריחו — גם בלא אישור הממשלה.

במכתב ששיגרו חברי מזכירות הגרעין ליו"ר ועדת השרים לענייני התיישבות, השר ישראל גלילי, מתלוננים הכותבים, כי השר דוחה את פניותיהם ב„לך ושוב". הם קובעים, כי השר אינו מותיר בידם ברירה אלא לנסות ול־התיישב בעיר ללא אישור.

גרעין ההתנחלות ביריחו נוסד לפני חצי שנה, והוא מונה עשרות צעירים וצעירות, וכן משקיעים המבקשים להקים מפעלי מלאכה ותעשיה. בהתאם לתכניות, התנחלות זו צריכה לשאת אופי עירוני, ולא התיישבותי. ברצון הגרעין להקים ביריחו גם בתי מדרש ואולפני לימוד תורה ויהדות. עד כה לא אושרה התכנית, כשם שלא אושרו יתר תכניות ההתנחלות ביהודה ושומרון שביוזמת „גוש אמונים".

העתק מהמכתב למר גלילי נשלח גם לראש הממשלה.

תלמידי י"א הצטרפו למשמר האזרחי בעכו

מאת מנחם רהט

מועצת התלמידים בביה"ס התיכון המקיף ע"ש בן דרסקי בעכו, היתה הראשונה מקרב מועצות התלמידים בבתיה"ס בגליל המערבי, שמימשה את החלטת המוסדות בדבר מתן האפשרות גם לתלמידי כיתות י"א להתגייס לשורות המשמר האזרחי במקומותיהם.

בטקס שנערך באולם בית הנוער בעכו, בהשתתפות 180 תלמידי השביעיות והשמיניות בביה"ס ע"ש דרסקי שהתנדבו למשמר האזרחי, השבעו התלמידים ע"י מפקד משטרת עכו, פקד דב גנור, שהכריז עליהם כעל „שוטרים מיוח־דים". יחד עם התלמידים התנדבו למשמר האזרחי בעכו הושבעו באותו מעמד 19 ממוריהם.

בטקס הצטרפותם של בני הנוער למשמר האזרחי השתתפו וברכו ראש העיריה, ישראל דורון, מפקד מרחב הגליל במשטרת ישראל, ניצב־משנה דוד פרנקו, ומפקד המשמר האזרחי במרחב הגליל, מאיר דורון.

שוחררו בערבות מנהלי משרד תיאור החשודים בעבירות מטבע

יצחק וזי ונתן שהרי, מנהלי משרד „לתיור, ביטוח, השקעות ותרגומים", החשודים בסחר הברחות מטבע זר, שוחררו אתמול בערבות של 30 אלף ל"י כל אחד, לאחר ששהו במעצר שבוע ימים. לפי צו שהוצא בבית משפט השלום בתל־אביב. השופט נחמיה בר ציוה בהחלטתו לעקל את מכוניתו של וזי ואת דירתו של שהרי. וכן הורה לשניהם להפקיד את דרכוניהם במשטרה עד גמר ההליכים המשפטיים נגדם.

שני החשודים נעצרו ע"י המשטרה לפני כשבוע לאחר שבכספת משרדם נתגלה סכום של 22 אלף דולר.

בא־כח המשטרה הדגיש, כי החשודים אינם משתפים פעולה עם חוקריהם.

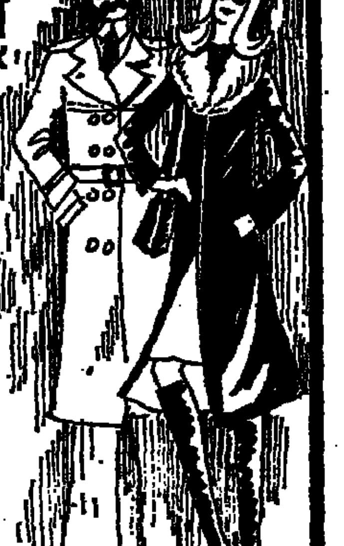

דנאיה
אופנת-עור עילית

הצעות מיוחדות לפורים
דגמי - "יצוא"
בהנחה של
25% - 50%

לראשונה בישראל, מציעה „דנאיה" אופנת־עור־עילית מכירת דגמי יצוא של אופנת חורף ואביב 1975:

לנשים, לגברים ולילדים!

בחנויות „דנאיה" מבחר עשיר של:
מעילים • ז'קטים
מכנסיים • חולצות
באיכות מעולה ובדגמים אופנתיים.

חולצות־נשים מעור רך ומשובח במחיר מיוחד של — 350.— ל"י

חנויות דנאיה:
תל־אביב: • רח' מנדלי 7, טל. 234471 (פתוח בין השעות 9.00—21.00).
• רח' הירקון 160, טל. 240489.
ירושלים: • רח' הלל 23, טל. 232619. (פתוח בין השעות 9.00—19.00)

ארונות קיר
וחדרי שינה מעולים
לפי מידה-סנדויץ פנל-הספקה מהירה

סניפים:
ירושלים: רחוב כורש 6 טל. 222767
רחוב יפו 39 טל. 227911
חולון: רחוב סוקולוב 8 טל. 845333
בני־ברק: רחוב רבי עקיבא 6
רחובות: רחוב אחד העם 22

לעולים חדשים 20% הנחה

רהיטי כדורי בע"מ

[מו]רים, אנשי הדרכה
גננות

מוזמנים לבקר
אולם התצוגה החדש שלנו
לאמצעי הוראה
על כל סוגיהם:

* ציוד אור קולי
* ציוד מעבדות לפיזיקה ביולוגיה, כימיה, טבע ועוד
* ריהוט וציוד לגני ילדים
* משחקים חינוכיים

שרות אישי, הסבר מקיף ויעוץ מקצועי ינתנו לכל מבקר

אורדע-אורקול
חברה ישראלית לאמצעי הוראה בע"מ
הדר בן אבנסקר 8 ת"א

[...]: 8.00 - 15.00

העצרת השנתית המסורתית
של ידידי מדרשית נעם

תיערך, אי"ה, בי"ט באדר (2.3.75), ב„היכל התרבות" בתל־אביב.

אורח הכבוד: ד"ר יצחק נבנצאל, מבקר המדינה.

בתכנית האמנותית: הצגת בכורה של מסכת מוסיקלית מקורית — „לא אל שכר הלב פתוח"

בהשתתפות: שלמה בר־שביט, שלמה ניצן, אורי שבח, אריה בראון, דוד פישר ומקהלת תלמידי מוסדות המדרשיה בניצוחו של מנשה לברן.

הפתיחה ב־8.30 בערב — הדלתות תינעלנה ב־8.15.

הזמנות להשיג: במשרד הראשי של המדרשיה, תל־אביב, ליליינבלום 25, טל. 52637/8.

هكذا من الاصل

בהרצאה לפני סטודנטים בבר־אילן

רבין: „למדנו שהשתצנות אינה עוזרת בהסברה"

„נצפה להגנה אמריקנית — במקרה של התערבות מעצמת־על" ✶ „הבריונות האלימה מדאיגה אותי יותר מהחבלות"

מאת מנחם שמואל

אינני רואה בברית הג־נה צבאות עם ארה"ב תח־ליף לצורך וליכולת שלנו להגן על עצמנו נגד מדי־נות ערב. עם זאת, כאשר מדובר בהרתעת איום של התערבות מעצמת־על כנגד ישראל, אנו מצפים להגנה מצד ארה"ב, כשם שהרבה מדינות באירופה מצפות ל־כך — אמר אתמול ראש הממשלה, יצחק רבין, בהר־צאה באוניברסיטת בר־אי־לן.

מר רבין, שהופיע לפני הסטודנטים בבהירי היום, במסגרת של שאלות ו־תשובות, השיב כמה תשו־בות גלויות לב, שזכו ל־תשואה כפיים. אחת מהן — תשובתו על הכשלון ה־הסברתי שהיה קשור בבי־קור קבוצה אנשי העסקים של השבועון „טיימס" בישר־ראל: „למדנו שהשתצנות לא עוזרה לבני" — היה ראש הממשלה.

על שאלה אם נכונה הידי־עה, שארה"ב שוקלת אפשרות של כריתת ברית הגנה פור־מאלית בינה לבין ישראל, אמר ראש הממשלה, כי מדי־ניותה של ישראל היתה כאז וכתמיד שלא לבקש ערובות להגנתה ולקיומה מארה"ב או מכל גורם אחר.

לסייע למפלגות

מר רבין הבהיר, שהוא מח־ייב שינויים מתאימים בחוקי מימון הבחירות ומימון המפל־גות, שיבריאו את האווירה ה־פוליטית השוררת במדינה. „ראיתי את אשר התרחש בי ארה"ב בפרשת 'ווטרגייט', ו־למדתי, כי יש לנתק את הלו־הן של הכפלגות משיטות כי־בון שהולידה תופעות שלי־ליות".

לדעת ראש הממשלה יש ל־אפשר למפלגות לממן את פעולותיהן מכספים שיקבלו באמצעות חוק הכנסת בצורה גלויה ומבוקרת. „אם יש ל־מפלגות יסוד שניתן לכבירה לצורך היכול הובות, בלי לפ־גוע ביכולת פעילותן השוט־פת, יש למיכה. אם אין — יש לסייע להן בגלוי ובאמצ־עות החוק".

[illegible]

[illegible]

ראש הממשלה הגיב, שהוא מעריך את מאבקם של הי־הודים בברית־המועצות למען העליה — „אולם מדינת ישראל אי־נה יכולה להבטיח בלהבה על ברה"מ [illegible] ידוע זאת".

ראש הממשלה [illegible]

שהגשרים הפתוחים הגבירו את הפעילות החבלנית. באו־תו נושא אף אמר: „אודה על האמת, שגילויי הבריונות האלימה בתוכנו התחילו להד־דאיג אותי יותר מהפעילות החבלנית בשטחים".

למדנו לקח

על כישלון ההסברה בפר־שת ביקור אנשי העסקים של השבועון „טיים" אמר כי אנשי כלכלה אלה חולשים על חמי־שית התוצר הלאומי של ארה"ב. מדרך הטבע הם גילו התעניינות בשוק הערבי הג־דול ובנושאים עסקיים וכל־כליים אחרים.

„במקום להפגיש אותם בי ארץ עם אנשי כלכלה ומשק ישראליים, כפי שעשו מדינות ערב — הפגשנו אותם עם גורמי בטחון. זו היתה טעות. למדנו את הלקח ולא נחזור על הטעות" — אמר ראש הממשלה.

העלאות מיסים באשקלון, עפולה ונצרת־עילית

מאת עזרא יניב

מליאה מועצת עירית אשק־לון החליטה לאשר הגדלת ה־ארנונה בבתי המגורים ובבתי העסקים בעיר בממוצע של 40 אחוזים לעומת המסים הנוכ־חיים.

בגיע הנהלת העיריה, סגן ראש העיריה, מר יוסף שוש־נה, הסביר, כי לא היה מנוס מהעלאה כסים באשקלון.

✶ מליאת מועצת עירית קרית־גת התבקשה בישיבתה הקרובה לאשר את הצעת ועד־דת הכספים ומחלקה הגיזב־רות בעיריה, להעלות באופן דרסטי את המסים העירוניים.

לפי ההצעה, הארנונה בבתי המגורים תעלה ב־50 עד 70 אחוזים. בתי מלאכה ותעשיה — יעלו את הארנונה לעי־ריה ב־70 אחוזים. בעלי בתי העסקים במרכז המסחרי של קרית גת יידרשו להעלות את המסים ב־60 עד 100 אחוזים. כנגד זה תביא מועצת העיריה הצעות להגדלת ההנחות בבתי־סים לנזקקים.

✶ גם בעפולה [illegible] להעלות את המסים. לדברי מזכיר העיריה, מר מיכאל [illegible], יהיה שיעור העליה בעפו־לה בין 40 ל־60 אחוזים.

✶ ראש עירית נצרת עי־לית, מר מרדכי אלון, הציע העלאה [illegible]. [illegible]

✶ [illegible] 40 אחו־

זים. לדברי ראש המועצה ה־מקומית, עמי בן־דרור, תמלא בבך המועצה את הוראת מש־רד הפנים להעלות מסים, אר־לם ההעלאה תהיה בשעור ה־מינימאלי האפשרי.

פרס נפגש עם עולים עובדי משרדו

[illegible]

נאשם ברצח אחותו נדון למאסר עולם

מאסר עולם הוטל אתמול בביהמ"ש המחוזי ב[illegible] מוחמד סלימאן מתג'נה (30), מכפר אום־אל־פחם, רצח אחותו, עפיפה (21), על רקע חילול כבוד.

בבית המשפט טענה התביעה, כי בליל ה[illegible] הנאשם בסכין את אחותו, ואחר כך חנק אותה [illegible] צאת נשמתה. הנאשם ביצע את מעשהו זה, [illegible] לו כי אחותו איבדה את בתוליה בעודה רווקה.

ישבו בדין השופטים א. פרידמן, ז. יהודאי [illegible]

נתפסו 6 חשודים בגני[illegible] חלפים מכלי־רכב בצ[illegible]

מאת מנחם רהט

כנופיית גונבי חלפים ורכוש מתוך [illegible] שהשרידה באחרונה את בעלי הרכב בצפת, [illegible] הכשטרה עם מעצרם של ששת חברי הכנופיה.

הששה, מהם שניים בני 16 והשאר בני 18. חשודים הצעירים בביצוע עשרות התפרצויות [illegible] וגניבת חלפים ורכוש.

עם מעצרם נמצא מקצת מהרכוש הגנוב [illegible] שאר הרכוש נמצא כשהוא חבול הרוס בצורה שא[illegible] לתיקון. „הצעירים האלה ממש נהגו להשחית את ה[illegible] שנפל לידיהם", אמר אחד השוטרים.

נגד ששת הצעירים הוצאה אתמול פקודת [illegible] ימים, כחשודים בגניבות מתוך רכב, גניבת כלי־רכ[illegible] בסמים אסורים.

מאז הפיחות עלו יתר[illegible] מט"ח ב־320 מיליון דו[illegible]

מאת כתבנו הכלכלי של „מעריב" בירושלים

יתרות מטבע החוץ של בנק ישראל עלו מאז הפי־חות יותר מאשר הורש בבי־דואר בב־320 מיליון דו־לאר.

במחצית חודש זה הסתכמו היתרות בב־1.2 ביליארד דו־לאר, לעומת 880 מיליון דו־לאר ערב הפיחות.

סופרנו מציין, כי עליית ה־יתרות עדיין אינה מבטאת שיפור במאזן התשלומים. עי־קר הגידול ביתרות נובע מ־מכירת מטבע חוץ של הסק־טור הפרטי, לאחר עיכובים בתקופת הציפייה לפיחות, גי־דול בהעברות ממשלתיות כי תוצאה מקבלת מילוות, וכן בשל עליית ערך ה[illegible] דולארים, בגלל הת[illegible] מטבעות האירופיים.

מאזן בנק ישראל, [illegible] אתמול בירושלים, [illegible] חוב הממשלה לבנק ירד בחודש ינואר ב[illegible] יון ל"י. הספיגה ה[illegible] באה אחרי תקופה של הזרמת כספים מ[illegible] ידי הממשלה.

התחדש המימוש במני[illegible]

ירידה חדה בשערי „הכשרת הישוב", „ישרס" ו„ניר" חדו[illegible] עליות של 0.5—2 נק' בשערי הצמודים למדד ✶ מחזורים :

מאת ש. אביטל

[illegible]

כבחינה זו בלטו שני סוגי מניות, שניהם בענף הבקר־

במשכן הכנסת

[illegible]

המדדים הקבוצתיים
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

המדד הכללי	104.07	—0.83
כס' וביטוח	103.93	—0.39
בנ. מסחריים	104.03	—0.26
בנ. למשכנתא	102.97	—0.87
מוס' מימון	101.37	—0.83
חב' השקעה	101.75	—0.39
תעשיה	109.83	—2.67
מסחר ושירותים	110.86	—1.48
מקרקעי ובינוי	105.63	—1.94
מדד „פיאי" ערך ההשקעה ב־20 מניות פעילות (מחושב על ידי „פיאי" — 100 = 31.12.72)	91.83	—1.53

קצין: „הכשרת הישוב" ו„ישרס". במניות „אלרן" הש־

קצותי: „וולפסון" התנגדות מצד גורם בשוק שניסו לרכוש מחיר קלה.

מימוש ראשון במני „הדרהי" באמריקה [illegible] שערן בתני דולא[illegible] ספריטי". בתל־אביב היצע מידי של קרן [illegible] אלף ל"י ע"נ שער[illegible] מחירן ב־18 נק' [illegible] פחות או יותר. [illegible] ה„אמריקאי" (4.75 [illegible] 275 נק').

במניות „בימיקלים" „הבילה" של כעל [illegible] ל"י ע"נ ביד ליד. [illegible] ציש של „טבעי" ה[illegible] בינוני, אך נקלט ב[illegible] נק'. בשלב הסגי [illegible] ל־1000 נק'.

בשוק הסכוך לצמו[illegible] הורגשה שוב אוירה [illegible] יות. ברוב ענפי ה[illegible] שוק זה נרשמו עלי[illegible] בין 0.5 נק' לבין 2 [illegible]

המחזור במניות ה[illegible] מול ב־2.7 מיליון ל[illegible] כ־1.3 מיליון ל"י ב[illegible] ערים המשתנים. [illegible] היה נפח העיסקות [illegible] מיליון ל"י.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פ[illegible]
צבר	304.3	[illegible]90.7
ארז	126.6	[illegible]20.8
איתן	ב.ד. ממשיך 169.71	[illegible]65.44
נחשון	118.52	[illegible]15.49

הנאמן: בנק הפועלים

המנהל: פיא פים

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צמיד	173.26	169.01
גביש	163.21	159.21
בדולח	193.0	188.1
שמיר	145.58	142.15
פיא	230.4	224.4
יגדל	115.4	112.3

הנאמן: בנק לאומי לישראל בע"מ

ויזן
חדרי שינה
תוצרת גרמניה
ציפוי פלטאסטר
הכולל:
ארון 4 דלתות מחולקות, מיטה זוגית, 2 שידות, טואלט ומראה עגלה.
במחיר פרסומת החל מ־6,100 ל"י
בהזדמנות ארונות מעץ אלון 5 דלתות 281X256 סוג ב'.
במקום 3550, רק 3100 ל"י
תל־אביב רח' דיזנגוף 213
בני־ברק — רח' רבי עקיבא 16

מעוניין ב:
היבר 60/62
קליסדל 65/64
מלוויזה 69
טל. 051-2622 בערב

מסעדה „פפריקה"
רח' יפה 13, יפו
מוזיקה צוענית אוירה נהדרת מאכלים הונגריים ואירופאים.
הזמנת שולחנות — טל. 885363
פתוחה מ־8 בערב עד 1 אחרי חצות.

למכירה בנתניה
מגרש־דונם
רח' עמק חפר דרך אביחיל
לפנות בטלפון 053-22947 או לת.ד. 1053 נתניה

עשה אלקטרוניקה בעצמך
סטריאו
הרכבה עצמית = ½ מחיר
Z-KIT
רחובות, ת.ד. 1193
בקש קטלוג חינם

מחפשים
מעמיס 452
במצב טוב
לפנות למרכז המוסך או המשק קיבוץ רעים
טל. 057—94052
057—94157

בזר עכו בע"מ
הודעה!
לאומנים, ציירים, פסלים, יוצרי מלאכת מחשבת וכו'
בחג הפסח בתאריך 26.3.75—6.4.75 יערך יריד דברי אמנות, בבזאר עכו העתיקה (ליד המוזיאון העירוני).
נותרו מספר מצומצם של חנויות להשכרה. בבקשה פנו בא לפנות בין השעות 08.30—14.00 טלפון 04-912220 ת.ד. 1026 עכו. בערב 03-479844

פצצה בגבעתיים
לכל קונה
שטיח
מ־1500 ל"י ומעלה
מתוצרת כרמל
קינג, רויאל, פיורד, ויקינג
שטיחים תוצרת חוץ
שטיחים מקיר לקיר
✶ במבחר גדול ✶ שלל צבעים
✶ גדלים שונים
יקבל שי חינם!!!
וילון או שטיח
מהדוגמאות שבאולם התצוגה
רק במשך שבועיים מ־14.2.75 עד 28.2.75
שטיחי שלום
גבעתיים רחוב כצנלסון 132

זול עוד יותר זול
ועוד יותר בזול
במרתף המציאות
רחוב רוטשילד 25 פנת רחוב בלפור
בת־ים
(מקודם מועדון לובר)
✶ אלפי מציאות, אלפי מוצרים להלבשת ילדים/ות לגברות ולגברים
✶ במכירה סנסציונית לכבוד פורים
✶ מתנות נפלאות לילדי הקונים
נסיעה בת 7 דקות בלבד מתל־אביב וסביבתה מביאה אותכם למרתף שכולו מציאות נפלאות במחירים הזולים ביותר בכל המדינה.

חדר קירור
עד מינוס 25 מעלות
750 ממ"ק בערך
מתפנה בימים הקרובים בת"א
פרטים בטלפון — (03)624720
בין השעות 7.00—15.00

ישוב שיתופי בבקעת הירדן
מעוניין לקלוט
משפחות צעירות עם ילדים
(עד כתה ג' — כולל)
רצויים בעלי המקצועות הבאים:
חקלאים, מורות, גננות, מסגרים, חשמלאים, מנהלי חשבונות.
עדיפות תינתן ליוצאי ההתישבות העובדת.
נא לפנות בכתב: חמרה הר"ת, ד.נ. בקעת הירדן. ניתן להגיע למזכירות המשק ישירות באוטובוס אגד היוצא מדי בוקר בשעה 6.45 מהתחנה המרכזית בנתניה.

מתבקשות הצעות:
להכנת
תכנית ניקוז
לשטח של 2,000 דונם פרדסים
באזור אשקלון
נא לפנות
טלפונית: 251261

הודעה
ביבואני גפרורים מספרד
אנו היבואנים אגמואן ונג'ל שקחה, חיפה — נצרת, מודיעים כי המחיר לצרכן הוא 15 אגורות לקופסת גפרורים מיובאים.
אגמואן ונג'ל שקחה
חיפה — נצרת

כדאי!!!
ברמת־השרון!!!
תצוגת רהיטים מפתיעה
✶ רהיטי סלון ✶ פינות אוכל ✶ חדרי שינה ✶ ארונות מטבח לפי הזמנה ✶ רהיטי נוער.
דגמים בלעדיים
והמחירים — לדוגמה:
מערכת ישיבה נפלאה לסלון, מורכבת מספה 3 מושבים, 2 מושבים וכורסה, כולה מרופדת בעור טבעי.
צבעים לבחירה
10,500 ל"י
(המחירים בתוקף עד 10.3.75)
מבחר פינות אוכל נהדרות לפסח
רהיטי „בית־זגף"
אוסישקין 41, טלפון 485910

מדור בדיחות מיוחד „כה לחי"
מתפרסם ב־ הצפה
במחיר מיוחד של —.18 לירות
ניתנת גם אפשרות לשלוח עתון בו מתפרסמת המודעה, לכל כתובת בארץ, תמורת תוספת של לירה אחת
✶
פרסים למפרסמים
✶ כל שבוע יוגרלו 5 פרסים
✶ פעם בחודש יוגרלו 10 פרסים, ביניהם 2 פרסים של בנק המזרחי המאוחד חסכון „צמד" בסך של —.500 לירות כל אחד.
הפרס הראשי בהגרלה מיוחדת
מקרר קורעוז 14
✶
בהגרלה השבועית הראשונה שהתקיימה אתמול זכו בפרסים הבאים:
1. הגדת ונציה המפוארת — מר יעקב בוכריץ, לוד
2. „מבין במקרא" — מר ש. מייזל, פתח־תקווה
3. „משנתו של הרב קוק" — מר חיים דב ערמון־קסטנבאום, ת"א
4. תקליט של החזן דוד קוסוביצקי — ד"ר ש. ז. יצחקי, רמת־גן
5. תקליט של החזן דוד קוסוביצקי — ביה"ס הממ"ד „מעלות" בני־ברק
ברך את קרוביך וידידיך מעל דפי „הצפה" ותכה בפרס

משמר MISHMAR
חברת „משמר" בע"מ
חברה לביצוע עבודות, שמירה, אבטחה ונקיון
מתכבדת להודיע לכל לקוחותיה
כי פתחה סניף
באשדוד
בבנין המשרדים
רובע א' קומה ב' חדר 205
טלפון 21113—055

מועצת הפירות
(ייצור ושיווק)
תל־אביב — טל: 258492
הננו מתנצלים
על אי הנעימות הנגרמת לאחרונה לציבור הפונה אלינו טלפונית בגלל קלקול במר־כזיה הטלפונית שבמשרדנו הראשי בת"א והשיבושים בתקשורת החוץ הנובעים מכך.
אנו מקוים להסרת תקלה זו בהקדם ומציעים בינתיים לפנות אלינו לפי מספרי הטלפון:
260 543, 260 451, ו־260 353
מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

בית אבות „פטריה" נתניה
בהדרכת ד"ר איתמר בן־אבי
התפנו מספר מקומות
המעוניינים יפנו לטלפון 053-28953
השגחה רפואית במקום

לוח מעריב

לוח מעריב חיפה

וילות ובתים

בכרמל ובנהריה וילות בהשקעות... (הורוביץ)

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

קטנועים

עסקים

מגרשים

מכירות

(סוף מעמוד 49)

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

דירות להשכרה

ביקוש דירות

לוח מעריב ירושלים

מכוניות למכירה

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 50)

דירות למכירה

דירות להחלפה

מקררים

י. שורץ
הסיטונאי
רח' התבצלת 4—2
עכשיו הזמן לחסוך
הלבשה במחירים
סיטונאים

דני - אופנה עילית בע"מ
מכירת עודפי יצוא
חצאיות, חולצות ומכנסיים
לפנות במקום: הרצליה, אזור התעשיה ב',
ביתן 212 (מול המצן).

שידוכים

(סוף מעמוד 48)

בת זוג

בן זוג

חוגים

(סוף מעמוד 48)

משרדים

(סוף מעמוד 47)

ברמת השרון
* 4 חדרים, מטבח — צמוד מרתף
* 3½ חדרים — מטבח
* 4 חדרים — כניסה תוך 8 חודשים
* 3 חדרים — כניסה תוך 18 חודש
* קוטג'ים גדולים, כניסה 18 חודש
* מגרשים 750 ממ"ר, 400 ממ"ר, 450 ממ"ר במקומות הטובים ביותר ברמת השרון
תיווך שבח בע"מ
רחוב סוקולוב 21, רמת השרון,
טלפון 470529
חבר בלד"ן

שליחים

עסקים

(סוף מעמוד 45)

חנויות

(סוף מעמוד 45)

אולמות

(סוף מעמוד 45)

מבני תעשיה

(סוף מעמוד 45)

מכרז
בענין:
תיק המרצה
7984/74 של
ביהמ"ש המחוזי
בת"א-יפו
מוצעות בזה למכירה שתי מכונות פרסות מסוג פלקסמאנן 1200, שנת יצור 1972, שמספריהן: 298—783, 298—784—298
המכונות הנ"ל נמצאות בבנין מוזיאון תל-אביב ליד בית המשפט בת"א.
על כל מציע להפקיד צ'יק בנקאי בשעור של 10% מ' הצעתו.
כונס הנכסים אינו מתחייב לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
משה קרון, עו"ד
כונס נכסים
מרח' שפרינצק 17 ת"א
טל. 264762, 256714

מלגזות הרמה להשכרה
קלרק 2½—2 טון
מנוע דיזל
גלגלי אויר
טל. 03-908171
בערב 03-917357

נגנבה מכונית
סובארו צהובה
די.אל. 1400
משנת 1973
מספר 208—321
המוצא יטלפן אל:
057-97186, 057-97007
051-2095
ויבוא על שכרו.

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 45)

פקידים

עוזרות ומטפלות

מספרות

גזירה ותפירה

חרטים ומסגרים

מזלגות הרמה למכירה
2, 3 טון, גלגלי אויר
הגה הידראולי
624831 — 876354

מכירות

(סוף מעמוד 47)

מקררים

(סוף מעמוד 47)

שמלות כלה

(סוף מעמוד 47)

קניות

(סוף מעמוד 47)

כלי נגינה

(סוף מעמוד 47)

הלבשה

מערכות קול

(סוף מעמוד 47)

טלוויזיות

(סוף מעמוד 47)

רהיטים

(סוף מעמוד 47)

חיות בית

(סוף מעמוד 47)

מגרשים

(סוף מעמוד 48)

פיזו

ציטרואן

רנו

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 47)

אמריקאיות

אאודי נ.ס.או.

אוסטין — מוריס

אופל

ב.מ.וו.

וולוו

ווקסהול

סובארו

סוסיתא

סימקה

פולקסווגן

פורד

פיאט

וילות ובתים

(סוף מעמוד 46)

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 46)

בשכר חדשי

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 46)

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 46)

ביקוש דירות

(סוף מעמוד 47)

אבידות

(סוף מעמוד 47)

שרותים

(סוף מעמוד 48)

חקלאות

(סוף מעמוד 48)

טרקטורים

(סוף מעמוד 48)

שעורים

(סוף מעמוד 48)

דירות למכירה

(סוף מעמוד 46)

1 חדרים

(סוף מעמוד 46)

חדרים

(סוף מעמוד 46)

2 חדרים

(סוף מעמוד 46)

3 חדרים

(סוף מעמוד 46)

3 חדרים ויותר

(סוף מעמוד 46)

לידה שחסכת - היא לידה שהרווחת
לוח מעריב כאן
בשבוע הבא גם ביום ב' וגם ביום ד' במדור "כדאי"

נעלם בירושלים
ילקוט
צבע שחור. זבו תיקים, מסמכים, ניירות ותעודות אישיות ע"ש ב. יזרעאלי. המוצא מתבקש להודיע מיד לטל. 02-522058 ויבוא על שכרו.

השכרות
2 גנרטורים
מתוצרת לינקולן
400 אמפר
טלפון 622305
משעה 8.00 עד 13.00

משרד התקשורת
מודיע
למנויי הטלפון
באזור חיוג ירושלים (02)
שמספרי הטלפון שלהם מתחילים בספרות 22 ו-23,
באזור חיוג חיפה (04)
שמספרי הטלפון שלהם מתחילים בספרות 22 ו-23,
כי המועד הסופי לתשלום חשבון הטלפון האחרון עבר וכפי שצוין במכתב שנשלח למנויים לא תנתן כל תזכורת.
משרד התקשורת יתחיל בימים אלה לנתק את הקווים של מנויים שלא שלמו את חשבונם.
דמי החיבור מחדש הם —.48 ל"י.
התבור מחדש עלול להמשך 48 שעות או יותר.
המנויים שעדיין לא שלמו את חשבונם מתבקשים לשלמו במנהל מחוז שרותי הטלפון ירושלים, רח' נרקיס 43, ובמנהל מחוז שרותי טלפון חיפה רח' י. ל. פרץ 32 כדי למנוע עכובים נוספים.
חסוך טרחה וזמן.
תן פקודת קבע לסניף הבנק שלך לשלם את חשבון הטלפון.

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים: 45, 46, 47, 48, 49, 50

לוח מעריב — דירות, מכוניות, עבודה וכל השאר — הלוח הראשי

לוח מעריב כאן — להצעות והכנסות של ...

חברת החשמל לישראל בע"מ

מחוז ירושלים

מכרזים לעבודות עפר, הנחת כבלים, נטיעת עמודים וכו'

החברה מזמינה בזה הצעות לבצע העבודות כדלקמן, במשך התקופה 1.4.75 — 31.3.76.

מכרז מס' 75/1

עבודות חפירה והנחת כבלים תת־קרקעיים בשטח פעולתו של משרד מחוז ירושלים.

מכרז מס' 75/2

עבודות חפירת בורות לעמודי חשמל והקמתם של עמודים, כולל יציקת יסודות, בשטח פעולתו של משרד מחוז ירושלים.

פרטים וטפסי המכרז אפשר לקבל במשרדי מזכירות החברה, רחוב דוד המלך 7 ירושלים, בין השעות 09.00—12.00 החל מיום 24.2.75 עד יום 7.3.75.

הצעות תתקבלנה עד יום 18.3.75 שעה 12.00.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

השתמש בחשמל בתבונה

לראשונה בירושלים!!!

החלה ההרשמה

לקורס שחיה לפעוטים/ות

הקורס מיועד לפיתוח פסיכומוטורי של הילד הרך להקנות לו בטחון במים ולפתח את מערכת הלב והריאות.

במקביל לשיעורי הפעוטות תוכלנה האמהות להנות משרותי מועדון הבריאות (קורסי שחיה, סאונה, מסג'ים, בריכות חמות וקרות).

משך הקורס: 10 שעורים.

הקורס מנוהל על ידי צוות מקצועי מעולה המפקח ישירות על התפתחות הפעוטות.

פרטים והרשמה מלון שלום, בית וגן טל' 533131 ירושלים

INTEGRAL

בנתניה ברמת פולג

וילה מפוארת

במקום **116,280** דולר (מחיר החברה)

תושב חוץ מוכר

רק **98,000** דולר בלבד

(אפשרי גם בלירות ישראליות)

- 3 מפלסים ● ארונות קיר בכל החדרים
- מטבח מפואר ● 3 חדרי שירותים
- 2 אמבטיות ● חניה ● פטיו

נא לפנות — **ישקו** 03-50650, 03-51959, 03-51730.

דירות לזוגות צעירים

החל מ־ **138.000** ל"י

דירות בנות 3 חדרים

סלון מרווח עם פנת אוכל

באזור שקט ברחובות

20 דקות מתל־אביב

כניסה תוך 14 חודש

התשלום עם ההרשמה: 5,000 ל"י

תשלום שני עם חתימת החוזה: 15,000 ל"י

שאר התשלומים עם התקדמות הבניה

סוכנים בלעדיים:

אנגלו סכסון סוכנות לנכסים בע"מ

רחוב הרצל 161, רחובות, טל. 950152

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •

מערכתכור

מערכות כור מחקר, פתוח והנדסה בע"מ

אזור התעשיה סגולה ת.ד. 76, פתח־תקוה

דרושות

מחייטו/ת מרכיבות

לעבודות אלקטרוניקה

נסיון קודם — רצוי, אך לא הכרחי

● הכשרה תינתן במקום

— תנאים טובים: 5 ימי עבודה בשבוע —

נא לטלפן: 903661/2/3, לנעמי

לםוסד ממלכתי

דרושים בחורים

המוכנים להשקיע כשרם ומרצם בעבודה מעניינת ובלתי שגרתית (בארץ ובחו"ל)

נתונים נדרשים:
- ✱ בוגרי תיכון
- ✱ אחרי שירות צבאי מלא בתפקידי פיקוד
- ✱ כשר בריאות תקין
- ✱ עד גיל 30
- ● מעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17021 תל־אביב מיקוד 61170 בצירוף פרטים אישיים וקורות חיים.

מגאסון אלקטרוניקה בע"מ

דרוש

הנדסאי אלקטרוניקה

למחלקת שרות למערכות

תפקיד אחראי ורב ענין

רשיון נהיגה הכרחי.

★

לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 726850, 723001

להוצאת ספרים דרושה

מזכירה בכירה

ליום שלם

שליטה מלאה בעברית ובאנגלית

להתקשר טלפונית 298883

דרוש גבר

הדובר יידיש או גרמנית לשמירת לילה על־יד חולה לתקופה ממושכת.

נא להתקשר לטל. 232947 בין השעות 8—5 בערב.

נא לא להתקשר ביום ו' ובשבת.

לחברת שרות בתל־אביב

דרושה פקידה

הכישורים הדרושים: ידע התחלתי בהנה"ח

לפנות בכתב לת.ד. 237 בת־ים עבור „פקידה"

המכון למחקרי נפט וגיאופיסיקה

דרוש:

שזר טכני ביחידת המחשב בהפעלת ציוד

פלט ופקידות. בעל רשיון נהיגה.

נא לפנות בכתב ולכלול תאור רקע קצר לת.ד. 1717 חולון.

דרוש:

מתכנת לעיבוד נתונים מדעי

בוגר אוניברסיטה במדעי הטבע או בהנדסה, שתי שנות נסיון בשפת אסמבלר והוראות פקוח למחשבי יב.מ.; דרושה ידיעת השפה האנגלית.

נא לפנות בכתב ולצרף קורות חיים לת.ד. 1717 חולון.

פיוניר קונקריט (ישראל) בע"מ

דרושה

פקידה כללית

- ● ידע בהנהלת חשבונות
- ● ידע באנגלית

— תנאים טובים —

נא לפנות טלפונית: 453111

א. עמית ושות' בע"מ חיפה

דרושים

1. **מהנדס־הנדסאי בנין**
2. **מנהל עבודה**

— בעל נסיון

לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית למס' 04-534511 או בכתב לת.ד. 966 חיפה.

חברת תעשייתית ידועה בענף המתכת

מחפשת

איש מכירות צעיר ודינמי

תכונות: בעל רקע טכני והשכלה מתאימה, בעל רכב מסחרי, תושב חיפה והקריות.

לפנות ת.ד. 6098 חיפה, עבור א־ב כבירות

למפעל פלסטיק במגדל העמק

דרושים:

1. **מחסנאי טכני** — למחסן חלקי חילוף וכלי עבודה
2. **טכנאי יצור** — ישום טרמות, רישום פרמיות ובקורת טיב.
3. **מסגר — רתך לאחזקה**

✱

להתקשר 065—40277, 065—40422

או בכתב לת.ד. 91 מגדל־העמק

למשרד מהנדסים בצפון תל־אביב

דרושה

כתבנית מעולה

בעברית ואנגלית

בפרטים כולל משכורת נדרשת ונסיון קודם נא לפנות לת.ד. 729 תל־אביב עבור מס' 116.

באזור התעשיה בחולון

דרושים

1) **מסגרים**
2) **רתכים**
3) **רתכי אלומיניום**
4) **פועלים בלתי מקצועיים בענף המתכת**

●

לפנות: טל. 851171/2

ת.ד. 29040, תל־אביב

דרושות

קסלדיות

לעבודה קבועה בתנאים טובים

לפנות למפעל סריגה גדי, אזור התעשיה יהוד טלפון 751606

מתרגם מקצועי (עתונאי)

אנגלית־עברית־אנגלית

מעונין בהצעות

טל. 02-38957

דרושה

ליום עבודה חלקי

מזכירה

השולטת היטב בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה

לפנות: ת.ד. 29836 ת"א

טל. 53572 בשעות 10—12

דרוש חשמלאי

אחרי צבא

לפנות לטלפון 287211 ולבקש את אשר או בשעות הערב טלפון 457940.

מפעל חדיש בירושלים

מחפש

צלם אופסט

צעיר

לפנות לטלפון 02/524974

דרושים

1) **מנהל עבודה הנדסאי** או **טכנאי** עם נסיון לעבודות חשמל בבנין ובתעשיה. רשיון נהגה הכרחי
2) **חשמלאים** לחווט לוחות, עם נסיון.

להתקשר בין השעות 8.00—16.00

טל. 37062 ת"א

דרוש מנהל חשבונות

סוג ב'—ג'

ללא הגבלה גיל. יתכן עולה חדש. ידיעת אנגלית יתרון.

להתקשר טל' 622536 מח' הנה"ח

בשעות 9.00—13.00

למשרד רואי חשבון בגודל בינוני

דרושים

- ✱ **בוחן מרכז** (רצוי רואה חשבון)
- ✱ **בוחן**

טל. 296045 ת"א

דרוש

מפעיל מעולה למפלסת (מוטוגריידר)

עם אפשרות לשותפות

טל. 03-753038 משעה 15.00

דרושה פקידה / כתבנית עברית

עם ידע בגרמנית ובאנגלית.

שעות עבודה: 7.30—14.30

טל. 30938, ת"א

בשעות העבודה

לחברת שרותים בירושלים

דרוש מנהל ארגוני

הכישורים הדרושים:

1. כושר ניהול כספים
2. טיפול בכח אדם
3. מגע עם לקוחות
4. כושר ארגון ונהול משרד

תנאים טובים למועמד.

— סודיות מובטחת —

המועמדים יפנו בצרוף קורות חיים בכתב יד לת.ד. 3310 ירושלים עבור „מנהל ארגוני".

לכפר ביל"ו דרוש

עובד מדגרה

דיור במקום מובטח

בפרטים לפנות ל־03-951327

למכון ליעוץ ומידע בע"מ

דרושה

מזכירה כתבנית

למשרה מלאה

מועמדות רציניות בעלות נסיון של מספר שנים תפנינה טלפונית 722906 בשעות הבוקר.

תנאים טובים מובטחים.

דרושה למפעל טקסטיל

למשרד הראשי בתל אביב

פקידה למח' יבוא

שעות העבודה 8.00—4.00

הכישורים הדרושים: נסיון בתהליכי יבוא, שליטה בשפה עברית ואנגלית, רצויה צרפתית

●

לפנות ת.ד. 29628 תל אביב

למלון „פאל"

„שרתון" לשעבר ת"א

דרושים למחלקת האחזקה

1. **ראש צוות חשמלאים**
2. **חשמלאי**

על מועמדים בעלי רשיון ממשלתי לפנות למח' כח־אדם כל יום בין השעות 9.00 — 13.00.

לחברת ספנות גדולה בחיפה

דרושה

מזכירה מנוסה

השולטת בשפות עברית — אנגלית וצרפתית (כולל הדפסה)

לחצי יום עבודה

נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם בעבודה, לת.ד. 74, חיפה

דרוש

מ ג ר ש

לבנית כ־16 דירות

בסביבות רמת־גן, גבעתיים או בצפון תל־אביב

נא להתקשר טלפון 766801, 766828

להשכרה או למכירה

בדמי שכירות חדשים

חנות במרכז מסחרי

בגודל 70 מ"ר (איחוד של 2 חנויות) בשכונה חדשה

רח' הרב לנדרס. רמת־גן

גבול בני־ברק — המתאימה לכל מטרה.

להתקשר בשעות הערב 866704.

להשכרה אולם

בגודל של 100 מ"ר

עם כניסה נפרדת וחדרי שירות

מעל קומת החנויות שבבנייני הצמרת

בחולון, רח' סוקולוב 51

מתאים לכל מטרה

להתקשר טלפון 866704 בערב.

חדש בחיפה והצפון

הרכבת חלונות ותריסים מאלומיניום

אינם דברים מסובכים

תסוך מאות לירות ועשה זאת בעצמך

התקשר למפעלנו ותקבל פרטים מדויקים תריסי „גולן". רחוב חטיבת גולני 12, חיפה טלפון 642048

מוזמנות בזה הצעות

לרכישת דירה בת

3½ חדרים

קומה א', חזית בבית חדש

ברח' טרכטנברג 8 שכונת אברמוביץ ראשון לציון, למסירה מיידית

הצעות לח"מ יש להגיש במכתב רשום במשרדו של עו"ד מיקו מנחם רח' גורדון 41 ת"א.

אין הח"מ מתחייבים לקבל כל הצעה שהיא.

מיקו מנחם עו"ד, משה גלעד עו"ד

כונסי נכסים

הזדמנות נדירה למזכירה מעולה

עברית—אנגלית

- ✱ העבודה לחצי יום, 5 ימים בשבוע.
- ✱ תשלום הוצאות נסיעה.
- ✱ שכר גבוה לשעה והטבות נוספות.

מדרשת שליטה מלאה בתכתובת עברית—אנגלית והדפסה בשתי השפות על מכונת כתיבה I.B.M דו־לשונית.

לפנות: „מנפאואר" תל־אביב, ברנר 8, טלפון 284129, א'—ה', 8.00—14.00.

המשך „דרושים" בעמודים 51, 52, 53, 54, 55

במלאת שנה למות
בעלי, אבינו ואחי היקר

שלמה שכטר ז"ל

נעלה קים לדמותו ביום ראשון י"ב באדר (23.2.75) בשעה 14.30 במפעל „חסין־אש".

אזכרה ליד קברו תיערך בשעה 15.30.

ריטה והילדים

אוטובוסים יעמדו לרשות הקהל במפעל „חסין־אש"

במלאת שנה למות חברינו

שלמה שכטר ז"ל
וולף סיניאנסקי ז"ל

נעלה קים לדמותם ביום ראשון י"ב באדר (23.2.75) בשעה 14.30 במפעל „חסין־אש".

ידידים ומוקירי זכרם מוזמנים

בית „חסין־אש"

חלפה שנה מאז נלקח מאיתנו

לוטר שטרנברג ז"ל

הרב הטוב

אשתו תמר שטרנברג
והילדים

אנו מודים מקרב לב לכל הקרובים והידידים שנחמונו באבלינו הכבד במות בעלי ואבינו היקר

ר' יעקב ב"ר גודל גורפינקל ז"ל

אשתו: מיכלה פורתה
בניו: ראובן (הדי), משה, ובנימין (בנו) ומשפחותיהם
בנותיו: יהודית שהם, ומלכה אביאור ומשפחותיהן
אחיו: משה גורפינקל ומשפחתו

ביום השלושים נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו אי"ה ביום שני י"ג באדר תשל"ה 24 בפברואר 1975 בשעה 3.30 אחה"צ.

נפגשים ליד שער בית העלמין בחולת יצחק.

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

גרשון אילן ז"ל

נעלה לקברו לטקס אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (23.2.75), בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין החדש בכפר סמיר, חיפה.

תחבורה מרחוב יפו 35, בשעה 3.30 אחה"צ.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בע"פ ובכתב.

המשפחה
ומפעלי דיאמנט

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

יהודה גייגר ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון. מתאספים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת
בעלי, אבינו, סבנו, אחינו ודודנו היקר

משה פלדמן ז"ל

(מאפט)

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ב אדר תשל"ה (23.2.75) בבית העלמין בצור שלום.

נפגשים בבית המנוח, דרך עכו 86 קרית־ביאליק, בשעה 3.30 אחה"צ

המשפחה

הוהג
עשה לך
מנהג —
קח עמך
חייל לדרך

באילפה! קבלנו מודעות דחופות בשעות הלילה (עד 24) לכל העתונים
טלפון 716018

לחברנו היקר עזריאל קינסבורום
משתתפים באבלך הכבד במות

אמך

חברי העובדי [illegible]

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ד"ר פינדלינג יואב ז"ל

נעלה לקברו להתיחד עם זכרו ביום שני י"ג באדר תשל"ה (24.2.75) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי בקרית־שאול.

המשפחה

טכס גילוי המצבה של

ברוך (ברוניק) צאן ז"ל

ייערך ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (23.2.75), בשעה 14.30, בבית העלמין בפתח־תקוה.

אוטובוס יצא בשעה 14.00 מבית המנוח, הרימון 20 תל־אביב.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפחה ובית „לפידות"

במלאת ארבע שנים לפטירת בעלי היקר

המהנדס זלמן שכטובסקי ז"ל

תתקיים אזכרה ליד קברו בבית־העלמין בחולון (השער הישן), ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (23.2.75). התחבורה תצא מבית המנוח ברח' אליהו ספיר 12, ת"א, בשעה 2.30 אחה"צ.

אשתו

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

וולפסון יהושע (שייקה) ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (23.2.75), בבית העלמין באשדוד. נפגשים בשעה 14.00.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת בעלי, בננו ואחי היקר

גבי פולבר ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (23.2.75) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין ברעננה.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של אבינו היקר

משה יקר ז"ל

שנפטר בתאריך 19.2.75
ההלויה התקיימה ב־20.2.75

אשתו: רנה יקר
ילדיו: ד"ר ז'ק יקר, סמי יקר, פלורים פליטי
המשפחות: פליטי וכוהמי

לאפי גליקסמן

אתך באבלך
במות

אביך ז"ל

חבריך ליחידה

לרחלי, הילדים וכל המשפחה

אתכם באבלכם במותו ללא עת של

ד"ר יוסף (מומי) באמן ז"ל

גידי ואלתה רונת

למרים פנסקי ומשפחתה

אתכם באבלכם הכבד במות האם

אסתר ז"ל

עובדי תהרי
גן הילדים, רסקו, צפת

לחברנו גרשון שמואלי
משתתפים בצערך העמוק על מות

אביך ז"ל

חבריים בעבודה
במכון השרטוט [illegible]

לרחל מן והמשפחה

משתתפים באבלכם במות

האב ז"ל

חברי מושב לכיש

במלאות שנתיים לפטירת בעלי,
אבינו וסבנו היקר

מרדכי (מכס) כהן ז"ל

נעלה לקברו, להתיחד עם זכרו ביום ראשון, י"ב אדר תשל"ה (23.2.75) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של חברתנו

שרה מינץ - יסעור

נעלה אל קברה להתייחד עם זכרה ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (23.2.75), בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה
ובית עין חרוד — איחוד

אנו מודיעים בצער על פטירת

מרטין (מאיר) גרוסמן ז"ל

הומנה — קושיצה צ'כוסלובקיה

המתאבלים בארץ
בתו — אנה ובעלה
אחיו — ד"ר ל. גרוסמן ורעיתו
והמשפחה

אנו אבלים על פטירתו ללא עת
של יקירנו

אליעזר דוד פרידלנד ז"ל

ביום ראשון, ה' באדר תשל"ה, בירושלים.

בנותיו, אחיותיו, אחיו
ומשפחותיהם

בצער רב אנו מודיעים על מותו ללא עת
של יקירנו ראש משפחתנו

קפקא אלכסנדר ז"ל

18.2.75 — מודנה — איטליה

מועד ההלויה יפורסם.

המתאבלים:
כרמלה קפקא — איטליה
אילנה דוריש — איטליה

בצער וביגון אנו מודיעים על מותו בטרם עת
של יקירנו

דב (ברוניסלב) מייטלים ז"ל

מסוסנוביץ

אשר נפטר בכ"ח שבט תשל"ה (9.2.75) במקסיקו

רעיתו, אחותו, אחיו
והמשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

לונה שחר בר־אלי

ילידת סקודני — בסרביה

משפחות: בר־אלי, שחר

ההלויה התקיימה ב־20.2.75

לעובדנו היקר חיים פוזנר

תנחומנו הכנים במות

אביך ז"ל

אלקטרה (ישראל) בע"מ
ההנהלה והעובדים

...ר רב וביגון קודר אנו מודיעים
... פטירתו ללא עת של יקירנו

... הולצמן ז"ל

... היום, יום שישי, י' אדר תשל"ה
...עה 12 בצהרים, מבית הלוויות העירוני
...בה 5, ת"א, לבית העלמין בחולון
...טובוס יעמוד לרשות המלווים

המשפחה המתאבלת

...את שלושים לפטירתה של יקירתנו

...מרים בירנבוים ז"ל

מבמשורה רמתיים

...ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה
... בשעה 2.30 בבית העלמין בחולת־יצחק.
... זכרה נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

היקרה ולמשפחת [illegible]
אתכם באבלכם הכבד במות

...למה קוזי ז"ל

דיירי הבית,
רח' בר כוכבא 51, תל־אביב

...ה בימון

אתך באבלך הכבד במות עליך

אביך ז"ל

חברת אייזנשטט
דימונה

...ום בא־גד ומשפחתו

...שתתפותנו הכנה בצערכם במות האב

... משה בא־גד ז"ל

עובדי משרד השכן
מחוז ירושלים

...שה רוזנפלד היקר

משתתפים בצערך על מות אמך

רחל ז"ל

חבריך ביחידות או"ש, מחשב ותפעול
בבנק דיסקונט לישראל בע"מ

...נהלת הסוכנות היהודית לא"י
מכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב

...רז מכירות מס' 3/75

...ת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות")
...ינת לקבל הצעות לרכישת הציוד המשומש
...רט:
... ספות, ארונים למצעים, מזנונים, מסגרות לכורסאות סלון, מסגרות לשרפרפי סלון, כריות לספות, וכריות לשרפרפים.
... שמיכות אורלון, שמיכות צמר, כיסויים למי־טה, בד פשתן (כל הציוד משומש וקרוע).
...ד המפורט לעיל בס"ק א', ב' יקרא להלן ...בין.
...כין המפורטים בסעיף א' מאוחסנים במחסני ...בנות היהודית לא"י בצריפין וניתן לראותם ...ס: יום ה' 27.2.75, יום א' 2.3.75, יום ב' 4... בין השעות 8.00—10.00.
...כין המפורטים בסעיף ב' מאוחסנים במחסן ...לקה לעליה וקליטה בפרדסיה וניתן לראותם: ...מיום ה' 27.2.75 ועד ליום ד' 5.3.75 בין ...ות 8.00—13.00.
...ריך האחרון להגשת ההצעות הוא יום ה' 6... שעה 12.00 לתיבת המכרזים שבמשרדנו, ...כ קפלן 17, חדר 438.
...סי המכרז ופרטים ניתן לקבל במחסנים הנ"ל, ...משרדנו בחדרים 124, 438.
...הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ...ר או כל הצעה שהיא והיא רשאית לפעול ...שיקול דעתה הבלעדי והמוחלט.

...ק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
...מרחב תכנון מקומי ראשון־לציון

...ה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

...בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון ...תשכ"ה—1965 כי במשרדי הועדה המחוזית ...ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית ...ולבניה ראשון לציון, הופקדה תכנית מפורטת ...: „תכנית מפורטת מס. רצ/2/56/א" ביחד ...שריט המצורף אליה. עיקרי הוראות התכנית: ...י מיקום המבנים. 2) בניינים בני 12 קומות. ...ס השטחים הכלולים בתכנית: גוש 6288 חלקה ...זור שאין בו עדיין שמות של רחובות. איזור זה ...מדרום לרחוב בלפור וממזרח לרחוב הפלמ"ח. ...עוניין בתכנית רשאי לעיין בה, ללא תשלום, ...ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. ...עוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר ...עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה ...שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית ...אותה, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של ...זו ברשומות להגיש התנגדות לתכנית במשרדי ...המקומית האמורה.

א. תיכון — יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה, מחוז המרכז
...: כ"ט טבת תשל"ה 12.1.75

למכירה
...כונות אריגה ריישי C

רחובות
טל. 829982 ת"א

هكذا من الأصل

„אלי"

איזה עלם היה —
כמו ארז בלבנון
ובגבול הלבנון נגדע,
שירת חייו באמצע נפסקה!

חלפו שלש שנים בלי
אהוב לבנו, בננו בכורנו, אחינו ונכדנו

אלי (אליהו) מיטלמן ז"ל

שנפל בגבול הלבנון

ושוב נתייחד עם זכרו כל אהביו, חבריו למשק ולנשק, מפקדיו, ידידיו ומוקירי זכרו, ביום ראשון, י"ב באדר 23.2.75, בשעה 3.30 אחה"צ, בחלקה הצבאית בבית העלמין בסגולה, פתח־תקוה.

מבית ההורים יוצאים בשעה 3.00

ההורים — יונה ומנשקה
האחים — דרור ורונן
וכל המשפחה

במלאות ארבע שנים לפטירתו של

יקירנו

אברהם קסורלה ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (23.2.75) בבית העלמין האזורי בחולון.

נפגשים ליד השער הישן בשעה 13.30.

המשפחה
ומפעלי „בלרס" בע"מ

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת
אמנו, חמתנו וסבתנו היקרה

חביבה חבושי ז"ל

(לבית נאווי)

הובאה לקבורה ב־ז' באדר תשל"ה בירושלים

בניה: יוסף, אברהם, יהושע חבושי ומשפחותיהם
בנותיה: עזיזה, סימה, שושנה ומשפחותיהן
חתניה, נכדיה ונינה

ליהושע חבושי ומשפחתו

משתתפים באבלכם הכבד במות

האם ז"ל

משפחת בראון, כרמיאל

במלאת שנה לפטירתה של אשתי ואמנו היקרה

צילי יונגר ז"ל

תערך אזכרה על יד קברה ביום ראשון, י"ב באדר (23.2.75), בשעה 3 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.

בעלה אוצר יונגר — בתה רותי יונגר
בנה אריה יונגר — וכל המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

יוסף פישל ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שני, י"ג באדר תשל"ה, 24.2.75, בשעה 14.30 אחה"צ בבית העלמין החדש ליד כפר סביר. אוטובוס יוצא מבית הכנסת, רח' העליה 21, בת־גלים, בשעה 14.00.

המשפחה

מנהל המכס והבלו ועובדי האגף

כואבים על פטירת חברם לעבודה

נפתלי נוטה ז"ל

ומביעים תנחומים לרעיתו ולמשפחה

במלאת 16 חודש
לנפילת בננו ואחינו
היקר

סמל

מאיר זכריה

הי"ד

נעלה לקברו, לגילוי המצבה, ונתייחד עם זכרו ביום ראשון י"ב באדר תשל"ה, 23.2.75, בשעה 5.00 אחר הצהרים, בבית העלמין הצבאי, קרית שאול.
אוטובוס יצא מביתנו, רח' הרצוג 1 רמת השרון, בשעה 4.30 אחר הצהרים, ומושב אחיעזר בשעה 3.30 אחר הצהרים.

המשפחה

סמל

אריה נייגר

ז"ל

במלאת חמש שנים לפטירתו נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, י"ג באדר תשל"ה, 24.2.75, בשעה 4.30 אחה"צ.

חבריו ומוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית הקברות הצבאי בהר הרצל, ירושלים.

ההורים
והאחים

השתתפותנו העמוקה בצער המשפחה
על מות

ד"ר בועז דגון ז"ל

המפקד האחרון של בית"ר תוטין (במרביה)
חבר ההנהגה הארצית של בית"ר רומניה

תלמידיו וחבריו מבית"ר תוטין

משתתפים בצערה הרב של המשפחה
במות חברנו

ד"ר בועז דגון ז"ל

(ברנרד פישלר)

מותיקי וראשי התנועה הלאומית ברומניה
קצין בציבות בית"ר
חוג יוצאי הצה"ר בית"ר רומניה

אנו משתתפים בצער המשפחה
במות חברנו

ד"ר בועז דגון ז"ל

(ברנרד פישלר)

מותיקי ופעילי הארגון

ארגון יוצאי תוטין

במלאת שנה לפטירת יקירנו

שמואל הכט ז"ל

ובמלאת השנה ה־כ"ה לפטירת בתו

מרים הכט ז"ל

נעלה לקברם להתייחד עם זכרם בבית הקברות בהר־הזיתים, ביום ב', י"ג באדר תשל"ה, תענית אסתר (24.2.75).

אוטובוס יצא בשעה 3.30 אחה"צ מרח' הרב עוזיאל 38, בית וגן, ירושלים.

המשפחה

ביום השנה לפטירת בעלי היקר

מהנדס משה (מוסיה) שום ז"ל

נעלה לקברו ביום שני, י"ג אדר תשל"ה, 24.2.75, בבית העלמין בקרית־שאול בשעה 3.15 אחה"צ.

התחבורה תצא מהבית, רח' גוש־חלב 21 תל־אביב, בשעה 2.30 בדיוק.

אלמנתו — ליובה שום

במלאת שנתיים לפטירת יקירתנו

ויטלה הולנדר ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום ראשון, י"ב אדר תשל"ה (23.2.75) בשעה 3 אחה"צ, בבית העלמין בקרית־שאול.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

מרים מרגלית ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה, ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (23.2.75), בשעה 3.15 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער.

המשפחה האבלה

במלאת שנה לפטירת ראש משפחתנו,
העסקן הציבורי והיקר באדם

ר' זלמן שמחיוף ז"ל

נעלה אל קברו בהר המנוחות בירושלים, ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (23.2.75).
הסעה לציבור מבית הכנסת ברחוב יחזקאל 23, ירושלים, בשעה 8.00 בבוקר.

המשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

אברהם משה יוסף הנדלר

בן ר' עקיבא ז"ל מסמבטישיץ

תערך אזכרה על קברו ביום רביעי, ט"ו באדר תשל"ה — שושן פורים (26.2.75), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בקרית־שאול. נפגשים ליד השער.

המשפחה

ההסתדרות הרפואית בישראל
הועד המרכזי — המועצה המדעית

מודיעים בצער על פטירתו של

ד"ר משה קריגר

ז"ל

זקן הרופאים בארץ,
לשעבר יו"ר ההסתדרות הרפואית
ומפעיליה במשך שנים רבות

ההלויה תצא מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5 ת"א, היום יום שישי, 21.2.75, בשעה 12.00 בצהרים לבית העלמין בנחלת יצחק

ציבור הרופאים יחלוק לו כבוד אחרון

מפעל חברות־חוץ
ההסתדרות הרפואית בישראל

אבל על פטירתו של

ד"ר משה קריגר

ז"ל

שעבד שנים רבות בראש מפעלנו
ופעל רבות לטיפוח הקשרים בין רופאי
ישראל לבין הרופאים בתפוצות

ההנהלה וצוות העובדים

על מות היקר באדם

ד"ר משה קריגר ז"ל

אנו אבלים

סניף הליגה למלחמה בשחפת
ובמחלות ריאה בתל־אביב

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

סמ"ר שמאי טייכר

ז"ל

שנפצע במלחמת יום הכיפורים

תתקיים אזכרה ביום שני, י"ג באדר תשל"ה (24.2.75), בבית העלמין הצבאי בקרית שאול, בשעה 15.30.
התחבורה מבית ההורים ברח' בצרון 26, תל־אביב, בשעה 15.00.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת אשתי, אמנו,
וסבתנו היקרה

שרה קדמון (קופמן)

ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ראשון י"ב אדר תשל"ה (23.2.75) בשעה 2.00 אחרי־הצהרים בבית העלמין בפתח־תקוה.
נפגשים ליד השער.

קדמון אריה
והמשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

שלמה בינגפלד ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה לזכרו בבית העלמין בקרית־שאול ביום חמישי, ט"ז אדר תשל"ה 27.2.75 בשעה 4.00 אחה"צ.

נפגשים ע"י שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת 12 שנים לנפלו בגבורה של בננו

גדעון אלפסי

בקרב על הכנרת (קרב נוקייב)

נעלה על קברו בבית הקברות הצבאי שאול, ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (23.2.75) בשעה 3.30 אחה"צ.

רבקה לבית ...
ואברהם אלפסי

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

שלום מושקוב

ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי המצבה בבית הר המנוחות בירושלים, ביום ראשון, י"ב תשל"ה (23.2.1975), בשעה 15.00 אחרי ה...
נפגשים בשער בית העלמין בשעה 14.50

המשפחה
ומרכז לעבודות קב...
שיכון בע"מ

יום השנה הראשון לפטירתו של
ראש משפחתנו

צבי גולדהנד

יחול ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה (...
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
בשעה 3.00 אחה"צ, בבית־העלמין ברע...

המ...

במלאת שלושים לפטירתו של ראש משפח...

צבי שטמרמן

(מסקולה)

תערך אזכרה וגלוי מצבה ביום שני, י"ג תשל"ה 24.2.75 בשעה 3.00 אחה"צ בבית חוף הכרמל חיפה.
נפגשים ע"י שער הראשי של בית העלמ...

המ...

במלאת שנה לפטירת אמנו וסבתנו הי...

צפורה גרונדלנד

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום א', י"ב אדר תשל"ה בבית העלמין החד... בשעה 14.30. נפגשים ליד השער.

המ...

במלאת שנה לפטירתה של חברתנו

אלזה אלמוג־פ...

נעלה לקברה בבית העלמין של קיב... ביום ראשון, 23.2.75, בשעה 16.00.

המשפחה
ובית גבעת...

במלאת שלושים לפטירת אבינו וסבנו הי...

אברהם יעקב גרובו...

בן אליעזר יצחק ליבמן (מרזאן)

יתקיים טקס גילוי המצבה ביום שני, י"ג תשל"ה (24.2.75) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית ברחובות. האוטובוס יצא בשעה 3.45 אחה"צ המנות, רח' חלקי 17, שכון סלע רחובות.

המש...

יעקובי: יוכפלו הקנסות על ...יה ועצירה במקומות אסורים

כופר בחוב של 100 מיליון ל"י שהממשלה חייבת כביכול ל„אגד"

זנגוף, שד' ירושלים, דרך שלמה, רח' לה-גוארדיה, איזור התחנה המרכזית, דרך פתח-תקווה, רח' המסגר, רח' גרוזנברג, א'זור שוק הכרמל וגמל יפו — כל אלה בתל-אביב.

● שד' המלך ג'ורג', רח' יפו, הרצל — בירושלים; הכניסה המזרחית לעיר, רח' הרצל בהדר ואיזור התחנה המרכזית — בחיפה.

מראשית אפריל יהיה רח' יפו בירושלים תחום-עבור לרכב פרטי. שד' הרצל בירושלים יורחבו כדי להעניק שני נתיבי נסיעה בלעדיים לאוטובוסים. בשד' ירושלים ביפו ייקבע נתיב בלעדי לאוטובוסים בשעות השיא בבוקר (הנתיב המזרחי).

● **קווים חדשים**

בנושאים אחרים הודיעו מר יעקובי ומנכ"ל משרדו דן חירם:

● בתקופה הקרובה יופעלו בתל-אביב רבתי שלושה קווי אוטובוסים חדשים: קו 40/42 של „דן" יסע מבתי-ים דרך יפו, מרכז תל-אביב עד רמת-גן ושיכוני עבר הירקון. קו 261 של „אגד" יפעל מטעב הולון דרך דרום-מרכז תל-אביב לרמת אביב וקו 108 של „אגד" יפעל בבתי-ים, חולון ודרום יפו.

● מ-1 באפריל תונהג הנחה בתעריפי הנסיעה לתלמידי סמינרים למורים ובתי ספר להנדסאים, במתכונת ההנחות הניתנות לסטודנטים באוניברסיטאות: 20 אחוז בקווים העירוניים ו-10 אחוזים בבין-עירוניים.

● **הסעות המנדרים**

שר התחבורה הפנה תשומת לבו של שר המשטרה לתופעה של הסעת בתשלום של בעלי טנדרים, שאינם מורשים לכך. מדובר בכלי רכב מן השטחים וכן בכלי רכב ישראליים, העוסקים לרוב בהסעת של פועלים במקביל ובתחרות עם שירותי האוטובוסים באזור יהודה-רמלה ובגליל.

● הוצעו עתה מיכרזים להפעלת ניידת בדיקה רכב על-ידי קבלן, שמחוץ למשרד התחבורה, שעבודתו תיעשה בפיקוח המשרד. כן נבדקות עתה 12 הצעות, מתוך 55 שענו למיכרז, בקשר למגרשי גרוטאות רכב. קרית הפלדה כבר הביאה לארץ ציוד לכבישת גרוטאות רכב. יש כוונה להפעיל את מרכזי הגרוטאות האלה תוך שלושה חודשים.

● **החוזה עם „אגד"**

● מ-15 במארס, לאחר שתוקנה תקלת חילוחילית שנתגלתה בהם, יופעלו המלפונים ברשת הקשר המיוחדת לאזעקת עזרה במקרה של תאונה בכביש תל-אביב-חיפה.

● היום יוגשו מסקנות „ועדת גולומב", שטיפלה בבסיס של החוזה הבא שייחתם בין הממשלה לבין „אגד" ו„דן" ושנוגע לתעריפים, דרך חישובם ודרך חישוב הסובסידיה. „ועדת גולומב" תתבקש לבדוק, לשם הבנת דו"ח אחר, אם יש לקחת בחשבון, בעתיד, גם גורמים כמו ירידה או עלייה בהיקף המבוקש לנסיעות באוטובוסים והשפעתו נושא זה על התמיכות הכספיות, שהחברות מקבלות מן הממשלה. כן תבדוק הועדה את בעיית החברות-הבת השונות של „אגד" והקשר ביניהן לבין מצב הקואופרטיב.

● משרד התחבורה, אמר השר, טרם קיבל תביעה מ„אגד" לפצותו ב-100 מיליון ל"י על אובדן הכנסות או על פער בין התקבולים להוצאות שיש לו עתה, מאז 1 בינואר. לאחר שנסתיים תוקף החוזה עם הקואופרטיבים, הם מקבלים מקדמות על חשבון החוזה הבא. כלכלני משרד התחבורה והאוצר מצאו בבדיקה קפדנית, כי ההפרש בין התקבולים לבין ההוצאות ב„אגד" הוא בעצם רק 45 מיליון ל"י ולא 100 מיליון ל"י כפי שטוען חבר הקואופרטיב. זה אינו חוב, שהממשלה חייבת לחברה. ההפרש הזה נובע, בלי ספק, מסיבות שונות כמו אופן הניהול, יחסים בין החברות-הבת לחברת-האם ב„אגד", שכר החברים ומידת ההיקוש של הנוסעים לשירותי האוטובוסים.

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס, שנערכה אתמול, זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 500,000 ל"י זכה המספר: 257065.

בסך 250,000 ל"י זכה המספר: 421938.

בסך 100,000 ל"י זכה המספר: 740753.

בסך 50,000 ל"י זכו המספרים: 244419; 502009.

בסך 12,500 ל"י זכו המספרים: 487564; 667853.

בסך 6,250 ל"י זכו המספרים: 700814 168301 090862 779630.

בסך 5,000 ל"י זכו המספרים הבאים: 014963 005579 081098 052261 051411 032377 116824 108803 098044 093160 221317 201946 175264 160444 325591 312850 264764 250044 409594 409209 399157 337368 460606 458013 456565 419939 497809 496890 487675 478091 643053 609811 607999 511954 682311 668883 663719 659181 716344 796182.

בסך 1,000 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב-: 9700 3614 3543 2388 1573.

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב-40832 65843 64187 56056 47832 92088 90619 82388 77036 93388.

בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב-: 31147 21477 06370 00476 39544 37840 36624 33292 49998 49367 41242 40669 76903 73712 70797 54312 90992 90930 89526 84597 99134 98594 95718 94715 99845.

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב-: 6609 5589 2639 1020 0103 8663 7612.

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב-: 0675 0442 0338 0231 0129 1474 1457 1399 1331 1282 3516 3142 2900 2881 1838 4501 4485 4455 3541 3519 5967 5828 5089 4682 4558 7436 7295 7035 6872 6601 8902 8850 8505 8503 8181 9786 9410 9282 9225 9201 9881.

בסך 6 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרות: 1 ו-7.

רק הרשימה המלאה מחייבת את מפעל הפיס.

פקידים סובייטים בוואשינגטון: הישראלים יוכלו להשתתף באולימפיאדה במוסקווה

פקידי השגרירות הסובייטית בוואשינגטון נתנו אתמול להבטחות, שספורטאים ישראליים יקבלו אשרות כניסה לבריה"מ, כדי שיוכלו להשתתף במשחקים האולימפיים, שייערכו ב-1980 במוסקווה.

נושא זה הועלה לדיון במסיבת עיתונאים שקיימו במשותף המשלחות הסובייטית והאמריקנית, שדנות בדרכים להגברת התיירות בין שתי המדינות ושיעור יחסי הסחר.

ויקטור בוייצקו, נשיא איגמוריסט, המועמד בראש הקבוצה הסובייטית, נשאל על-ידי כתב סוכנות הידיעות סט"א, אם ממשלתו תעניק אשרות כניסה לכל מדינה המבקשת להשתתף באולימפיאדה, כולל ישראל. בוייצקו התחמק ממתן תשובה ברורה ואמר: „ממשלתנו ופקידי הספורט שלנו יפעלו על פי עקרונות המשחקים האולימפיים. זו שאלה, שבה חייבת לטפל הוועדה האולימפית של בריה"מ".

לאחר המסיבה ניגשו שני פקידים של השגרירות הסובייטית לכתב סט"א ואמרו לו בשיחה ידידותית, כי „לא צריכה להתעורר כל שאלה בקשר עם השתתפות ישראל במשחקים במוסקווה".

הפקידים הצביעו על העובדה, שישראל השתתפה במשחקי האוניברסיאדה במוסקווה ב-1973. בהקשר זה הם אמרו, שאם הוועד האולימפי הבינלאומי יחליטו שלא להזמין את דרום-אפריקה, למשל, בגלל מדיניות האפרטהייד — זו שאלה אחרת.

הפקידים שדיברו עם כתב סט"א הם — המזכיר השני אולג ירמישקין והנספח יבגני איבאנוב. (עסט"א)

★ [illegible] אמש בגלל הגשם משחק הליגה הלאומית בכדורסל בין הפועל רמת-גן לאליצור ת"א, שנועד להיערך במגרש רמת-גן.

★ קבוצות „ליברפול" ו„וסטהאם" סיימו בתיקו אפס משחק ליגה דחוי, שנערך בלונדון. במשחק גביע תחר, שוב סיימו „לסטר" ו„ארסנל" בתיקו אפס.

מעריב לספורטאים

שוויצר (בוגרים) ושפר (נוער) נבחרו כמאמני הנבחרות

מאת א. מבק

הקרב בין שני „הטיטנים", מאמני הכדורגל דוד שווייצר ועמנואל שפר, הגיע אתמול לסיומו. שניהם נבחרו לתפקיד מאמני הנבחרות של ישראל על ידי הנהלת ההתאחדות לכדורגל. הבחירה לא היתה פה אחד. ארבעה מחברי ההנהלה נמנעו.

יו"ר הנהלת ההתאחדות, מר מנחם הלר, פתח את הישיבה בהציעו לבחור — פה אחד — את דוד שווייצר לתפקיד מאמן הנבחרת הבוגרת ואת עמנואל שפר לתפקיד מאמן נבחרת הנוער.

סגנו מביתר, אריה קרמר, הציע לבחור פה אחד בשני המאמנים — אם כי בהצבעות נפרדות. הסגן ממכבי, עזרי קם. מילצין הציע לבחור לפי מצפונו ושיקול דעתו של כל חבר הנהלה.

בשלב זה של הישיבה החלו חברי הנהלת ההתאחדות להביע את דעותיהם לגבי ההצעות השונות, כאשר שלושה נציגי מכבי — טוביה חיות, מרדכי דינוביץ ונח אוקראיניץ דורשים להפריד בין שתי ההצבעות, בציינם במפורש שיש להם השגות לגבי בחירתו של עמנואל שפר. אליהם הצטרף גם גזבר ההתאחדות, מנחם אריאב, שאמר כי אף הוא מתלבט בבחירה. אריאב היה נגד מינויו של שווייצר — אך כדי לשמור על כבוד ההתאחדות והנבחרים, וכדי לאפשר פעילות בהרמוניה יש לבחור בהם פה אחד ולהתעלם מהדיבורים השוליים ואת מחול השדים שליוו את הבחירה עד כה. אם לא ייעשה כן — אמר אריאב כי גם הוא יצביע בהתאם לשיקוליו.

כאשר ניתנה שוב רשות הדיבור ליו"ר ההתאחדות, מנחם הלר, הוא אמר — באמצו את הצעת אורי קרני — כי נראה שלהבא תצטרך ההתאחדות למצוא דרך אחרת, מבוגרת יותר, לבחירת מאמן נבחרת. אך עתה הוא מציע לגשת לבחירה עצמה, בציינו כי בין שתי ההצבעות על שווייצר ושפר לא תינתן רשות הדיבור להנמקות. היה זה בבחינת אות לשלושת נציגי מכבי (מרדכי דינוביץ, טוביה חיות ונח אוקריניץ) שנטלו את רשות הדיבור באומרם כי ימנעו בעת ההצבעה עבור המאמן שפר, מאחר שדרך הבחירה אינה נראית להם, אך בגלל היחסים הטובים ששררו בין סיעת הפועל ומכבי במשך שנה וחצי, ושיתוף הפעולה בין שתי הסיעות — אין הם מצביעים נגד המועמד.

הגיע תור ההצבעה:

הראשון לבחירה עמד דוד שווייצר. 14 ידיים הורמו בעד אחד נמנע (הגזבר מנחם אריאב) בעוד שיצחק משולם הודיע שאינו נוטל חלק בהצבעה זו. בכך הם נתנו לאנשי מכבי להבין כי המנעות אינה „פטנט" בלעדי של מכבי... (שלושה חברי ההנהלה שלמה דפרי, יהודה כאן, ר' יהושע כצמן).

הגיע תור הבחירה של עמנואל שפר. 13 ידיים מתוך שמונה בעד. נציגי מכבי חיות, דינוביץ ואוקראיניץ נמנעו.

40 דקות לאחר התחלת הדיון — נבחרו שני המאמנים של נבחרות ישראל לתקופה של ארבע השנים הקרובות.

ידלין: בחירה טובה

„לדעתי ההצעה לבחור בדוד שווייצר ובעמנואל שפר כמאמני הנבחרת הלאומית ונבחרת הנוער היא טובה" — דעה זו הביע אתמול שר החינוך, אהרן ידלין, בפגישה שקיים ביוזמתו עם חברי מזכירות ההתאחדות לכדורגל.

שר החינוך אמר לחברי המזכירות כי היה מודאג באחרונה בעיקר משתי תופעות בענף הכדורגל: התופעת האלימות במגרשים ואי-שמירה על קיומו של תקנון התשלומים, דבר העלול לגרום, לדעתו, לקבוצות לפשיטת רגל כלכלית.

בנושא האלימות הציע שר החינוך להקים קרן משותפת למימון השמירה והאבטחה במגרשים. שר החינוך הוסיף כי יעשה כל מאמץ שלא לפגוע בתקציב הספורט לשנה הבאה. כן אמר ידלין כי הממשלה תגיש בקרוב לכנסת את הצעת חוק ההימורים, שגובשה עוד בממשלה הקודמת בעקבות מסקנות „ועדת עציוני". לפי הצעה זו יעמוד הפרס הראשון ב„טוטו" על חצי מיליון ל"י.

בדברי תשובתו לשר, אמר יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל, מר מנחם הלר, כי ההנהלה הנוכחית הנהיגה מינהל תקין בהתאחדות. „תקנון התשלומים מבוצע באגודות כהלכה ואין יותר הפקרות בכספי הציבור" — אמר מר הלר.

ברק ניצחה גם בשטוקהולם

אלופת צרפת בכדורסל, קבוצת „ברק", גברה אמש גם במשחק הגומלין על „אלוויק" השוודית, בשטוקהולם. הפעם רק בהפרש של חמש נקודות 73—78 (38—40). במשחק הראשון ביניהן בשבוע שעבר, ניצחו הצרפתים בהפרש של 40 נקודות 121—81.

ריאל מאדריד גברה ברוטרדאם על „טראנזטול" 89—81.

בבית השני של רבע הגמר בגביע אירופה לאלופות בכדורסל הפתיעה אלופת בולגריה, בוסבגראד, כשניצחה באולמה את זאדאר היוגוסלאווית 95—85 (48—49). בשבוע שעבר ניצחו היוגוסלאווים 106—61.

● בגביע אירופה לאלופות נשים: ספארטה פראג-הלאס גאנט (בלגיה) 107—36; דאוגה ריגה (בריה"מ) — מאריצה פלובדיב (בולגריה) 91—50.

איתן יוזמן שוב להסביר את „פרשת היד של בר-נור"

מאת יהודה גורן

„שופט הכדורגל נפתלי איתן, נהג שלא לפי חוקי האתיקה. העובדה שבית-הדין העליון של ההתאחדות לא היה, כמוסמך, לעבור לסדר היום ולאשר את תוצאת המשחק — אינה יכולה לטהר אותנו, כשופט האחראי וישרות לשופטים. על איתן לנמק ולהסביר את צעדיו, ולתת את הדין על מעשיו במקרה והיה ראוי לה". כך החליטה הועדה המקצועית של איגוד השופטים, בסיומו של דיון ממושך על „פרשת היד" המפורסמת של ההרר בר-נור.

הועדה המקצועית, שנוהלה בידי היו"ר החדש מר כוני קרין, שבא במקומו של אברהם ראובני, החליטה לכנס את המנהלה הארצית של איגוד השופטים בשבוע הבא, ולזמן את איתן, לשיחת בירור נוספת.

הועדה המקצועית החליטה גם להחזיר את שופטי הכדורגל יוסף בכר וזוהר, לשיפוט בליגה הלאומית. לעומת זאת, ימשיכו גם רבינוביץ וגילר-אשקר לשפוט בליגות נמוכות יותר. ה-4 נבחנו במשך כמה חודשים ע"י הועדה המקצועית בהולך עבודתם ורק שניים מהם עמדו במבחנים.

ה„סאברס" — הערב נגד הנשרים; מחר — נגד הנבחרת

לאחר נצחון המפסד ל„איבריה סופרסטארס" — בציגת ספרד בליגה המקצוענית הבינלאומית בכדורסל — תתמודד הערב ב-8 ביד-אליהו, קבוצת ה„סאברס" עם „הנשרים" ממינכן, התופסים מקום שני בליגה זו.

מחר, מוצ"ש, ב-7.45 בערב (ולא ב-8 כפי שנמסר תחילה), תפגוש ה„סאברס" עם סגל נבחרת ישראל, הנכנס הערב למחנה-אימונים שני לקראת מסעו לאוהיב.

גלי צה"ל

„משלנו"

מצעד הפזמונים העבריים

20.2.75

1.–20. [illegible]

הצעה לשיבוצם: 1.–5. [illegible]

גזור ושלח

לדואר צבאי 1005 צ.ה.ל.

זה הדירוג שלי (כבן מספר השיר)

מקומות: 1... 2... 3... 4... 5...

מוצעים לשיבוצם: 1... 2...

שם ....

כתובת ....

כדורסלני עפולה הורחקו לחודשיים ממגרשם; יקיימו המשחקים ללא קהל

מכבי ר"ג הורשעה על „התקלה החשמלית", צפויה להפסד טכני

מאת מרדכי רוזנבלום

קבוצת הכדורסל של הפועל עפולה נענשה אמש בועדת המשמעת של איגוד הכדורסל בגזרה חמורה, על ההתפרעויות שהיו בליל-שבת במשחק הליגה שאירחה בהרגשה נגד ביתר ירושלים. הועדה פסקה על עפולה את העונשים הבאים:

● היא תקיים את משחקיה הביתיים הבאים — חודש העונה וחודש בעונה הבאה — מחוץ למגרשה הביתי, בריחוק 30 ק"מ מעפולה ולא בקהל. (מכאן שכבר את משחקה הביתי הקרוב, בליגה, נגד מכבי חיפה, תקיים עפולה במגרש-חוץ וללא קהל.)

● יחד עם זאת היא נענשה בעונש על תנאי, של חודש הרחקה ממגרשה הביתי למשך שנה אחת — במקרה של הישנות מעשים כאלה בעתיד.

● היא חוייבה בתשלום כספי על כל הנזקים שנגרמו לקבוצת ביתר ירושלים.

קבוצת הפועל עפולה הודחה ברוב האשמה שהיו גבוהה, אך נציגה, המאמן רני כהנא, טען כי עמיתו מביתר, דוד קמינסקי היה זה שגרם לחימום האווירה באותו משחק. עוד טען כהנא, כי „המהומה שקמה במגרש כתוצאה גרמה לקמינסקי ולא נגד שחקני ביתר ירושלים".

אנשי עפולה הציגו מכתב ששלח צייד נסים אבולפיה, יו"ר מחלקת הכדורסל, של ביתר ירושלים, לשחקני עפולה ולמאמנם, ובו הביע תודתו על ההגנה שהעניקו לשחקני ירושלים בין הקהל המתפרע.

הדים לפרשה זו נשמעו גם בתיק השני בו דנה אמש ועדת המשמעת, שבו הואשם מאמן ביתר ירושלים דוד קמינסקי בהתנהגות בלתי-ספורטיבית. ועדת המשמעת פסקה, ללא נוכחותו של קמינסקי כי יורחק מפעילות ספורטיבית למשך חודש בפועל וחודש נוסף על תנאי.

ועדת המשמעת ציינה בפסק הדין כי כהונה כהוא כמרחוק מפעילותו כמאמן (בביתר ירושלים) וכן מפעילותו כשחקן (במכבי רחובות).

קבוצת מכבי רמת-גן הואשמה על-ידי ועדת המשמעת על אי-תקינותו של מגרשה, במשחק בו עמדה לארח את הפועל בבית"ר-ברנר/גבת. בשעה שיועדה למשחק, בתקלה חשמלית לה במגרשה הנהרה במגרש. בפסק-הדין נגזרה ועדת המשמעת קנס 50 ל"י על מכבי ר"ג והבוחר תפסוק ועדת הליגה קרוב לוודאי הפסד טכני 0—2 למכבי ר"ג.

קבוצת ציוה כי זהו צברה מחולה, המופיעה בתקנון המשחקים וכן המתמכה על תקנים, במשחק נוער שנם שם פסקה ועדת המשמעת כי הקבוצה שלא דאגה לתקינות המגרש, חייבת בדין.

שחקן הפועל בית גיורא גולדהרייך, הורחק לחודש בפועל ולחודש על תנאי, על ששיחק שלא כחוק בקבוצת הפועל קרית-גת. הקבוצה, שהאשמה בשיתוף שחקן שלא כחוק, הורשעה בהפסדת שתי נקודות ליגה וכן בהפסד טכני במשחק זה.

הדיון בפרשת המשחק בין הפועל גת ומכבי ירושלים — נדחה.

וישניצר ניצח במירוץ מגנס

מאות רצים מכל חלקי הארץ לא נרתעו אתמול מהגשם השוטף שירד בירושלים והשתתפו במירוץ מגנס ה-24. בו ניצח יובל וישניצר (אס"א ת"א) בזמן של 15:59 דק'.

שני בין הבוגרים, במירוץ ל-5 ק"מ, היה יאיר קרני (עמק-חפר) — 16.15 דק' ושלישי — דני בשרקי (אס"א ת"א) — 16.17 דק'.

במירוץ הנוער (3 ק"מ) ניצח צבי דאובר (הפ' אשדוד) בזמן של 7.29 דק'. בעוד שבין הנשים (5 ק"מ) הגיעה ראשונה ברכה כרישי (הפ' ר"ח) בזמן של 22.47 דק'.

בסיכום הקבוצתי לבוגרים ניצחה אס"א ת"א לפני עמק חפר ומכבי ריבנים, בעוד שבין הנוער ניצחו תלמידי „הגמנסיה העברית" בירושלים, שהקדימו את רצי הפנימיה הצבאית בחיפה.

ראוי לציין זקן המשתתפים, משה וישניצקי בן ה-60, מחיפה, שסיים במקום ה-49.

גביע זיסמן למכבי ת"א; גברה על מכבי ר"ג 131—88

קבוצת הכדורסל של מכבי תל-אביב זכתה אמש ב„היכל הספורט" של תל-אביב בגביע ע"ש שלום זיסמן ז"ל, כי שהיה יו"ר „מכבי" ישראל, לאחר שניצחה במשחק הגמר לשנת 1974/5 את מכבי רמת-גן 131—88 (40—69).

קרוב ל-300 צופים ראו את המשחק בו הוליכה רמת-גן בדקה ה-4 7—8 אבל בדקה ה-29 כבר רשמה מכבי ת"א יתרון 56—101, ובסיום היה 34 68—121.

קלעו למכבי ת"א: פלס 28, בוטריים 24, ביקוביץ 20, שמרך 16, נוסרק וברודי 12, כל אחד, אבישר, קורן, חסון ולוויה 4 כל אחד. אריאסבר 2, מבקין 1.

למכבי ר"ג: דולברגר 18, קמלביסק 17, בן ארי 15, גורפין 14, זיסמן ואבריאל 7 כל אחד, ויגרסקי 6, לוזה 4, שפטר: זרמון ונרשפ.

בסיום נערך טכס בו הוענק גביע מטעם זיסמן לקבוצות שזכו בטורנירים לגילאים השונים.

קיבוץ פלמחים
מודיע כי ערב הזכרון
לחנוך לב-כוכב ז"ל
נדחה מחמת מחלתו של המרצה
דני רוזוליו, מזכיר הקיבוץ המאוחד
על המועד החדש תבוא הודעה בעתונות

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של יקירנו

ד"ר יצחק קסטוריאנו

ההלויה תצא היום, יום ששי, י' באדר תשל"ה (21.2.75), בשעה 12.30 בצהריים, מבית ההלויות של בית חולים „בילינסון" לבית העלמין בחולון.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת

הבעת תודה

תודתנו נתונה לכל הידידים, החברות, המוסדות, לשכנים, למתפללי בית הכנסת הגדול ברמת-גן אשר ניחמונו בבקוריהם או בכתב

לרגל פטירת יקירנו

ר' דב גרינשטיין ז"ל

המשפחה

...ב וביגון קודר הרינו מודיעים על פטירת בעלי, אבי, סבי, אחינו וחותני

[מר]דכי חיים שטרן

ב"ר נתנאל ז"ל

תצא היום, יום שישי, י' באדר תשל"ה, בשעה 11.30 לפנה"צ, מבית ההלויות ברח' דפנה 5, ותעבור ע"י בית הכנסת בשדרות סמאטס 22, בדרכה לבית העלמין בקרית שאול, ת"א

אשתו: יהודית-אינגה
בנו וכלתו: עוזר ותקוה
ומשפחות: ע. שמחוני, ד"ר דוד אנגל, ג. שמידט, קרונהיים

אוניברסיטת בר-אילן

אבלה על

[מר]דכי חיים שטרן

חבר הועד המנהל של האוניברסיטה
שהלך לעולמו

תצא היום, יום ששי, י' באדר תשל"ה, בשעה ... פנה"צ, מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה 5, [דר]ך בית הכנסת בשדרות סמאטס 22, לבית העלמין בקרית שאול

[ה]במה ליהדות ורוח

אבלה ומבכה מרה
[א]ת פטירתו של מיסדה, היו"ר הדגול

[מר]דכי חיים שטרן

ז"ל

[מ]שתתפת באבלה הכבד של המשפחה

הבמה ליהדות ורוח
ההנהלה והמזכירות

[ב]צער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

...רש דניאל יפה

בן יצחק ז"ל

תצא היום, יום שישי, י' באדר תשל"ה (...), בשעה 1 בצהרים, מבית ההלויות העירוני [ברח'] דפנה 5, תל-אביב, לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

האבלים: אשתו: רגינה
בנו: מיכאל ומשפחתו
אחיו, אחותו ומשפחותיהם

...רב אנו מודיעים על פטירתה של דודתנו

...ודה כרמון-וינגרטן

האחות ההליקה
שהלכה לעולמה בשיבה טובה

תצא היום, יום שישי, י' באדר תשל"ה (21...), בשעה 11.00, מבית ההלויות סנהדריה, ירושלים, להר המנוחות.

המשפחות האבלות:
לוין, דובדבני, ליניצקי, קורן.

[מ]שפחת חרל"פ

השתתפותנו הכנה באבלכם במות יקירכם

עמיחי חרל"פ ז"ל

גומלה קרש ובנו
מורה ירושלים

[מו]דעות אבל גם בעמוד 9

هكذا من الاصل

בגז מדמיע הוכנעו עולים שהשתוללו בבאר־שבע

מאת שלמה גבעון

קבוצת עולים מטאג'יקיסטאן שבמבוך הרי קאווקאז, התפרעה אתמול במשרד הקליטה בבאר־שבע. העולים דרשו לקבל מיידית דירות בבאר־שבע וסירבו לעבור לכל מקום אחר.

נמסר, שבמהלך ההתפרעות, שהיתה התמוהה ביותר עד כה במשרד הקליטה בבאר שבע, נאלצה אחת מפקידות המשרד לנטוש את חדר עבודתה, ולהימלט דרך החלון.

שוטרים מתחנת משטרת באר שבע, שהוזעקו למקום, הותקפו בידי המתפרעים. המשטרה השתמשה בגז מדמיע, שבעה מהמתפרעים נעצרו.

ל־20 המתפרעים, כולם בני משפחה אחת מטאג'יקיסטאן, הוצעו דירות במרכז הארץ. הם סירבו והודיעו כי יגורו בבאר שבע, בה מצויים בני משפחתם.

לעולים הוסבר, שאין לפי שעה דירות מתאימות בבאר־שבע. אך הם נסעו על דעת עצמם לעיר זו וגרו אצל בני משפחותיהם. מדי יום פקדו את משרד הקליטה המחוזי ותבעו דיור.

אתמול התפרעו ואיימו לעשות שפטים בפקידי המשרד. עובדת אחת, שנתקפה אימה, נטשה את חדר עבודתה דרך החלון ונמלטה על נפשה.

השוטרים שהגיעו למקום הותקפו וספגו מכות מידי המתפרעים. המשטרה נאלצה להשתמש בכוח ובגז מדמיע. שבעה מהמתפרעים נעצרו.

מנהל משרד הקליטה במחוז הנגב, חיים אייזיקוביץ, הזעיק את יהודה אדמוביץ, ממושב משמר הנגבה (אביו של אלוף פיקוד הדרום, יקותיאל אדם), שהוא ממוצא טאג'יקיסטאני, ובהתערבותו שוחררו העולים בערבות.

מצוד נרחב אחר רוצחו של סוחר צעצועים בבירה

אברהם גינדי, בן 48, נורה פעמיים בידי שודד רעול־פנים, לאחר שנאבק עמו ביחד עם בתו

מאת כתב "מעריב"

אברהם גינדי, בן 48, בעל חנות למכשירי כתיבה וצעצועים ברחוב אגריפס 63, בירושלים, נהרג אמש בפתח החנות, בירייה של אלמוני רעול־פנים, שניסה לשדוד אותו. המשטרה הקימה צוות חוקרים מיוחד לאיתור החשוד ברצח.

במוצ' אודיר מגרירי הופיע אמש, סמוך לשעה 8.30, אדם רעול־פנים בפתח החנות ודרש כסף מבעל החנות. אגב כך ירה יריה אחת ופצע את מר גינדי. בעל החנות לא איבד את עשתונותיו, ועל אף שנפצע, נאבק עם השודד בתוך החנות ומחוצה לה, תוך הסתייעות בבתו בת ה־12, שקרא לעזרה. אך תוך כדי המאבק ירה האלמוני פעם נוספת, והפעם בחזהו של גינדי וזה נפל מתבוסס בדמו. בתו יצאה לרחוב לקרוא לעזרה, אך היה כבר מאוחר מדי. אביה אומנם הוחש לבית־החולים "שערי צדק", אך שם נפטר כעבור זמן קצר.

המשטרה פתחה במצוד נרחב אחר הרוצח. חוקרים ואנשי בילוש סרקו במשך הלילה אזורים נרחבים בעיר וחקרו אנשים, היכולים לסייע באיתור השודד. לחנות הנרצח הגיעה גם המעבדה הניידת בתקווה לגלות עובדות, היכולות לסייע בזיהוי השודד.

זו חנות הצעצועים ברח' אגריפס 63 בירושלים, שבה נרצח אתמול החנוני אברהם גינדי. (צילום: רחמים)

הרבנים גורן וד. י. הכהן קוק מלמדים זכות על בן־ציון

גזר־דינו של מנכ"ל א"י־בריטניה נדחה לשבוע הבא

מכתבים המבקשים ללמד זכות, החתומים על ידי הרב הראשי שלמה גורן והרב צבי יהודה הכהן קוק, הוקראו אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב, בבואו לגזור דין על מנהל בנק א"י־בריטניה לשעבר, עו"ד יהושע בן־ציון, שנמצא אשם בגניבת 47 מיליון דולר מן הבנק. כן הושמעו עדויות אופי לטובת הנאשם ורופאים העידו על מצב בריאותו. לאחר דיון ממושך החליטו השופטים לדחות מתן גזר־הדין לשבוע הבא.

במכתבו מבקש הרב הראשי שלא להחמיר בעונשו של בן־ציון, נוכח העונש שכבר נענש בו. מנהל בית החולים "שערי צדק", פרופ' דוד מרדכי מאיר, העיד לטובת יהושע בן־ציון כמי שמכיר אותו מפעילות ציבורית משותפת במועצות הנאמנים של בית החולים ושל אוניברסיטת בר־אילן.

מר ישכר היימוביץ, מנהל מפעלי נייר חדרה, אמר לבית המשפט, כי אין הוא מאמין שבן־ציון עסק בספקולאציות, שכן מכירו הוא כאיש עסקים זהיר. בן־ציון הביא לארץ את הזכיון לפיתוח מנוע "ואנקל" ויחד עם מפעלי נייר חדרה הקים מפעל משותף לפיתוח זכיון זה. עדות אופי מסר גם יו"ר מועצת המנהלים של בנק המשכנתאות "אוצקר", מר אלפונסו מימון סבה.

נוסף לכך העיד מטעם הסניגוריה שלושה רופאים על מצב בריאותו של הנאשם. בחקירת התובע, פרקליט מחוז ירושלים, עו"ד מיכאל קירש, הסבירו הרופאים, כי מצבו של בן־ציון השתפר באחרונה ואפשר להחזירו לכלא בשבוע הבא, כדי שימשיך לקבל שם טיפול רפואי.

רשות דיבור אחרונה ניתנה גם ליהושע בן־ציון עצמו. הוא טען, כי הוא חף מפשע ולא ביצע כלל את העבירות המיוחסות לו. לדבריו, הוא "גנב כשונה מאוד" — הנותן במתינות בעד הכספים שהוא "גנב". לטענתו, לפני ימים אחדים נסע המפקח על הבנקים ד"ר ב. הת להתגדין, כדי לגבות כסף את הבטחה בת לבן־ציון נתן בעד אותם כספים שנגנבו, כלהצעת התביעה "גנבה".

אחרי הטיעונים שביצא העונש שהטביע הסניגורים עו"ד ליבוביץ ועו"ד א. כורון, הוסכמים את מתן גזר הדין לשבוע הבא. בדיון ישבו השופטים ז. צלטנר, ד"ר כ. ביינסקי וגב' ש. ולנשטיין. (ע)

משפחה בקרית מלאכי גרה תחת כיפת השמים

מאת עזרא יעקב

משפחתו של אליהו הלבי, בן 34, מקרית־מלאכי, נשארה ללא קורת־גג מיום ה' שעבר ועדיין לא הושלמו הסידורים להשגת דירה עבורה. על־פי צו משרד ההוצאה־לפועל באיזור נצטווה אליהו הלבי, עם אשתו ושני ילדיו, לפנות את הדירה בה גר, שהיא בבעלות מר שלום בן־מאיר, תושב תל־אביב.

מאחר שלמשפחה לא היתה אפשרות להפקיד 15,000 ל"י, כדי להבטיח את פינוי הדירה מאוחר יותר — בא הפינוי במפתיע עוד לפני שבוע.

מאז התגוררה המשפחה ברחוב תחת כיפת השמים.

גשמי־אמש הרטיבו את כל ריהוט המשפחה, ושני הילדים חלו בשפעת.

האיש טוען, כי הוא נכה ונתמך סעד ואינו מסוגל לעבוד.

אמנם נמצא דירה בקריית־מלאכי, אך בעל הדירה מבקש 400 ל"י לחודש ותשלום מראש עבור שנה חודשים.

מנהל לשכת הסעד בעיירה מוכן להקצות סכום זה. אולם ראש המועצה המקומית, דוד עבדי, טוען, כי אין ביכולתו להקצות 2400 ל"י בבת אחת ללא אישור משרד הסעד, והאישור לא ניתן תוך יומיים.

כתב־אישום רשמי הוגש בגרמניה נגד אבי בנימין

מאת איגנה דוישמקרון, שליחת "מעריב" במערב־גרמניה

כתב האשמה רשמי הוגש נגד אבי בנימין, שחקן הכדורגל הישראלי, הנמצא כבר חמישה חודשים במעצר בגרמניה. הוא מואשם בסחר בהירואין בתקופה שמין ספטמבר לאוקטובר 1974.

לפי כתב האשמה היה החזיק בידיו 168 גרם הרואין, שערכם כ־33,600 מארק. עוה"ד שלו, פריץ סאור מאכין, כי המשפט ייפתח תוך 4 עד 8 שבועות.

ההאשמות נגד בנימין מבוססות על עדות המשטרה, מאחר שלא נמצא הירואין על גופו, במכוניתו או בביתו. כן מאשימה המשטרה אדם בשם קיסבוגל, אשר בידיו נמצא הירואין ואשר טען כי קיבל זאת מן הספורטאי הישראלי. הוא חזר בו מטענתו לאחר מכן.

אבי בנימין נעצר ב־10 באוקטובר, מספר דקות לאחר שקיסבוגל עזב את מכוניתו ליד תחנת הרכבת בקארלסרו. קיסבוגל, אשר הכיר את אבי בנימין לפני כן, יצר עמו מגע במסעדה בעת שהספורטאי הישראלי סעד עם ידידתו האוסטרית. הוא ביקש מבנימין לקחת אותו לתחנת הרכבת. 10 דקות לאחר מכן עצרה המשטרה את מכוניתו של בנימין ולקחה אותו לתחנת המשטרה. הם מצאו אצלו אלפי מארקים. ידידתו האוסטרית של בנימין שוחררה ממעצר לאחר יומיים אך הוא נשאר במעצר מאז.

מצוד אחר נהג שהרג ונמלט

ניידות משטרה עסקו כל הלילה במצוד על מכונית, שדרסה למוות אדם בן 54 ברחוב פינסקר בתל־אביב, ונמלטה מן המקום.

התאונה אירעה סמוך לחצות. עדי־ראייה מתבקשים להתקשר לתחנת המשטרה הקרובה. שמו של ההרוג טרם נמסר לפרסום. (ע).

המשטרה נגד שימוש בצעצועי־נפץ

בהתקרב חג הפורים פונה המשטרה אל הציבור בבקשה להמנע משימוש בצעצועים המשמשים קולות נפץ.

הדלקת נרות

שבת זכור, פ. תצוה, י"א באדר

ירושלים	4.53	6.06
תל־אביב	5.11	6.08
חיפה	5.02	6.06
באר־שבע	5.10	6.07
אילת	5.14	6.13

100 מפעלים ומוסדות כבר נרשמו ל"עובד ישראל 1975"

מספר מפעלי הייצור ומוסדות שירות ציבוריים ופרטיים, אשר נרשמו למיבצע "עובד ישראל 1975" של "מעריב", מתקרב כבר ל־100.

בשבועיים האחרונים פנו אל מטה המיבצע כאות מפעלים ועדי עובדים וביקשו מידע על ההצטרפות של "עובד ישראל 1975".

ברשימה השלישית, המתפרסמת היום, מופיעים 22 מפעלים ומוסדות, שבגדול בהם עובדים 1,200 איש ואילו בקטן שבקטנים עובדים 15 פועלים בלבד.

הנה שמות 22 המפעלים והמוסדות שנרשמו השבוע: "אלביט — מחשבים", "אי.אי.אל" — ישראל בע"מ, חרושת מוצרי חימר בע"מ, מפעלי דפוס "מלאי", "קור צורי", "עלית" (תעשיות מזון בע"מ), "אמטור" בע"מ, "אור צורים" (1972 — יצור חלקי חשמל לרכב), דפוס "יפה", ביה"ס "אורט", הכוח בפרדס כ"ס, מרכז חינוכי ע"ש ד"ר נתן בירנבאום, מרכז קהילתי קרית מנחם, "אי.סי.אי.", חות שריף בע"מ, בית חרושת למיברג בע"מ, "צילוף" בע"מ, הספר התיכון המקיף ד', התאגדות מוצרי שימורים, מגודון מכסירות בישראל, דפוס אלון, "סוגלי רא" בע"מ.

קנס למאפ[illegible]

קנס של 2050 ... ביום ד' על מאפיית ... בחולון, לאחר ... מתהוה נמצא ... ובלחמניה נמצא ... השופט ישראל ... על המאפיה גם 100 ... צאות בדיקה. (ע)

למכירה, או להשכרה!!
מבנה לתעשיה
בצפון תל־אביב, קרקע פרטית, באזור תעשייתי מפותח ביותר
5,500 מ"ר בנין על 7 וחצי דונם קרקע (רשיון לבניה נוספת).
בהצעות רציניות בלבד, לפנות לת.ד. 31093 ת"א

ב"ה
חזק ואמץ
כל בוגרינו מוזמנים לכנס חגיגי במוצ"ש י"א באדר, ה־22 לפברואר, באולם בי"ה התיכון שליד האוניברסיטה העברית ירושלים, בשעה 9.00 בערב.
הנהגת שבט "משוא"

עירית חיפה
תדרוך להתגוננות אזרחית
החל מיום ראשון י"ב באדר תשל"ה (23.2.75) ובמשך חודש ימים, יפקדו בציגי הג"א את כל הבתים המאוכלסים במרחב העיר חיפה כדי לתדרך את הדיירים בכללי התגוננות אזרחית בשעת חירום.
התושבים מתבקשים להיענות לפנייה בציגי הג"א.
פינוי מקלטים פרטיים
במשך תקופה זו מתבקשים התושבים לפנות את המקלטים הפרטיים מחפצים וגרוטאות ולרכזם בחצרות ליד מכלי האשפה.
העיריה תפנה באופן חד־פעמי וללא תמורה החפצים והגרוטאות שיצטברו כתוצאה מפינוי המקלטים.
לרשות המעוניינים עומד המחלקה לשירותי הנקיון — טלפון 640775.
יוסף אלמוגי
ראש העיריה

בקרו בצריף בן־גוריון
בקיבוץ **שדה־בוקר**
טלפון 057-80124
פתוח במשך השבוע מ־8.30 עד 15.30
בימי שישי, שבת וחג מ־9.00 עד 13.00
הכניסה לכל

מבחר גדול של
רהיטים סלוניים וחדרי שינה
במחירים נוחים
אצל **יואלס**, גבעתיים ויצמן 35
טלפון 726481.

מכירת סוף העונה
לתנורי הסקה בנפט או סולר
באמצעות ארובה מתוצרת "אמקור" ו"אקלימט"
הנחות עד ‎-.600 ל"י לתנור
"דוגז" — סוכנויות בע"מ
רח' ההגנה 16 פתח־תקוה, טל. 912588

אם יש לך ‎-.75,000 ל"י
אתה יכול להיות בעל חנות רהיטים משגשגת ברחוב אלנבי בתל־אביב
(מתאים גם למוצרי בית חשמליים — כולל אספקת סחורה) לטלפן: 623808 ת"א.

לפי בקשת הקהל, מכירת פשיטת הרגל
תמשך שבוע ימים בלבד!!!
אופנת אלנבי
רחוב אלנבי 79 תל־אביב
החל ממוצ"ש ה־22.2.75

גולפים לילדים ולילדות	69	—10
סוודרים לילדים ולילדות 100% אקרילן	75	—15
חולצות וואל לגברות תוצרת חוץ	115	—20
חולצות לילדים ולילדות מבד מגבת	59	—10
גולפים לגברים ולגברות מכל הצבעים	95	—15
סוודרים לגברות 100% אקרילן + ריקמה	95	—20
חצאיות של תוצרת חוץ לגברות	85	—10
חולצות בדסי צמר מודפסות לילדים	85	—15
מכנסיים לילדים ולילדות + חגורה	85	—20
שמלות לגברות מפירמות ידועה בכל המידות	180	—35
מכנסיים ג'ינס משופשף לילדים ולילדות	95	—25
סוודרים לגברים תוצרת חוץ מודל פריס 75	145	—40
מכנסיים ג'ינס לגברים ולגברות + ריקמה	115	—35
חולצות לגברים הדישות ביותר	115	—30
חולצות הודיות לגברות תוצרת חוץ	110	—20
מכנסיים קורדרוי לגברות ולגברים	110	—25
מכנסיים גברדין לגברים ולגברות	110	—25
חליפות ג'ינס עם פרווה לגברות	385	—85
אוברול לגברות מכל מין	180	—35

ועוד אלפי פריטי הלבשה
במחירים שלא תאמינו למראה עיניכם
אופנת אלנבי רח' אלנבי 79 ת"א

פנסיון בית הורים
"פלמה"
● חדרים עם שרותים צמודים וטלפונים
● טפול מסור ואינדיבידואלי
● אויר צח ונוף מרהיב
● אוירה ביתית
אפשרות בשכירות חודשית
הרצליה ב' רח' נורדאו 4
טלפון 937947

מקדחות עמוד
עד 25 מ"מ
הצעה מיוחדת!
"טכנורד" — סלמה 77
טל. 828449 ת"א

טיפולי שער והצמחתו רק במכון
"פנים וראש"
ת"א רח' הרצל 30
קבלה מ־4.00—7.00
אחה"צ

גלריה
על מדף הספרים שלך
MORDECAI ARDON
מרדכי ארדון
208 רפרודוקציות, מהן 50 בצבעים, בספר מהודר שנכתב בידי ד"ר מישל ראגון, (באנגלית), יוצא בהוצאת "אברמס".
פותח דף חדש עם ספר טוב —
סטימצקי

סוף סוף הגיע
התקליט
מהופעתה המרשימה של הזבנית
אסתר יונגרייז
ארה"ב
שנערך בבית העם בירושלים במסגרת סיורה בארץ על פי הזמנת צה"ל.
להשיג במחיר סמלי של ‎—.15 ל"י
אצל: אביבה ענבל, ת"א
אלכסנדר ינאי 22
ת.ד. 18162
טל. 446449

רהיט...
✱ חדרי שינ...
✱ פינות אוכ...
✱ מערכות ...
✱ רהיטי נ...
בסיטונות וליחי...
מחירים מוזלים
אחים שה...
בית אשל 12 ...
...992 טלפון

מלגזה למכירה
2 טון, מנוע דיזל
גלגלי אויר
טל. 03-908171
בערב 03-917357

700 ... (הספקה ...)
מטבח חמד
טל. 879719

הנכם מוזמנים לבלות את חג הפסח
באוירה הנעימה של מלון "מרכזי" בצפת.
סדר מסורתי מפואר
ומחיר מיוחד במינו לשמונה ימי חג
כולל ה"סדר" ומיסים רק 750 ל"י לאיש
בואו ותהנו ✱ הסקה מרכזית בכל הבית
הקדימו הזמנותיכם. מלון "מרכזי" צפת
טלפונים 31015 30015

מעריב של שבת

אנטי־אקסודוס 75

חנוך ברטוב

בקפיצת־דרך ארוכה־וקצרה כזו שעשיתי עכשיו לחבלים הציוריים של דרום־מערב ארה"ב, ארצות הבקר והבוקרים, ה„רודיאו", המערבונים, האינדיאנים, המכסיקאנים, ערי־הרפאים של כורי־הנושאת־הזהב, קאקטוסי ה„סוואהרו" הצומחים מתוך הסלעים החשופים כנציבות ירוקים, האוניברסיטאות ההומות עשרות־אלפי צעירים שלהוים ושאננים — בקפיצת־דרך כזו רואה היהודי בזמנים אחרים חוויה נעימה בלבד, שכל ההרצאות והשיחות הציבוריות שהאורח מתחייב בהם מעשירים אותה.

אבל הימים הם ימי החורף של שנת 1975. אמריקה אינה כתמול־שלשום, ואף ישראל שנשקפה מבעדה של אמריקה זו אינה כתמול־שלשום. על כך הייתי רוצה לספר משהו, ואף — אם יותר לי להיכנס מייד לגוף העניין — לצורר את דעת־הקהל. כוונתי, בפירוש, לא רק למי שאנחנו מטילים עליהם תמיד את האחריות, כלומר, ל גוי ם, כי אם לעצמנו.

בקצת יותר משלושה שבועות היו לי עשרות פגישות ישירות עם יהודים ולא־יהודים, סטודנטים, כורים, עתונאים, הוגים, הן בעולם הזה, הלא־מוכר לי מביקורי הקודמים, של טקסאס ואריזונה, והן בניו־יורק ובוושינגטון. קראתי, האזנתי, צפיתי. את רשמי שלי השוויתי עם רשמיהם של ישראלים אחרים — גם אלה שעשו, כמוני, תקופה קצרה בחבלים אחרים של המדינה הענקית הזאת, גם בעלי תפקידים, נציגים רשמיים, כתבים, משתלמים.

אך בראש וראשונה אלה הם רשמי הישירים, החלקיים, שלי.

רשמי — אני מדגיש — בנושא מסויים זה: איך רואים היום האמריקאים את הסכסוך הישראלי־ערבי; איך רואים הם גם את כוחנו גם את צדקתנו; איך משפיעים מרכיבים אלה — במקביל; לאופן שבו נראים היום הערבים, כוחם וצידקתם — על עמדותיהם.

●

אם רוצה אתה מקום שהוא היפוכה הגמור של ניו־יורק — סור את פניכם טוסון, שתי עריה הראשיות (ובלי להעליב איש, כמעט יחידות) של אריזונה. המדינה ה־48 שנבראה אינה רק הצעירה שבכולן — להוציא את אלאסקה והוואי — כי אם גם כמין גן־עדן התחתון, נווה־מדבר חמים ונוה, היפה לבריאותם של חולי־ריאה ושל [illegible]. בניו־יורק יש הרגשה שכל אמריקה מלאה יהודים, תסיסה רוחנית, ערב־רב אנושי, מה שקרוי כור־היתוך. כאן יושבת „אמריקה האמיתית", הלבנה, השמרנית, הרפובליקאית, ואף שהיא ידועה כ„ארץ האינדיאנים", לא הם ולא המכסיקנים הרבים שוכנים בה הוותק. יש קהילות יהודיות גאות וחמות בעריה, אבל הן בטלות בשישים בהוויה ההומוגנית של אותה אמריקה אחרת.

כך גם בעיר־הבוקרים־לשעבר — השער למערב הרחוק — פורט וורת של טקסאס, שעשיתי בה יממה אחת, שמתוכה באמצעות ה„רודיאו" ואפילו פגשתי בה במעמד קאובוי יהודי אמיתי, המנהל משחטת־בקר ענקית, המעסיקה כמה אלפי ראשי־בקר בשנה.

ובכן: מדברים, כמובן, הרבה על נפט, על השותפים החדשים לתוצרי התעשייה הצבאית (מטוסים, טילים וכדו'), המפרנסת רבים מאנשי המקומות האלה, מזכירים את הנוכחות הערבית הגוברת — סטודנטים, אנשי עסקים, משתלמים — גלויים ופחות גלויים — בטיס ובמקצועות צבאיים אחרים. אף כאן רובץ עדיין צילה הקודר של מלחמת־יוה"כ.

אבל לא זה העיקר, כי אם מה שיודעים — ושמא אומר, לא יודעים — עלינו, על הענין הפלשתינאי, על שאלת השטחים, על כוח־עמידתנו ועל תשוקתנו לשלום. העיקר הוא, אני אומר, שאת כל זה יש בכוחנו, ואנחנו חייבים, להחדיר היטב לתודעת הציבור. היום אתה מרבה לשמוע ספקות והסתייגויות גם מכוחה של ישראל, גם מרצונה הטוב.

ב„ציבורי" כוונתי גם לפי שצריכים לדעת — למעצבי דעת הקהל ולחברי הקונגרס. בדרום־המערב הדברים אולי מובלטים יותר, אבל הרושם הוא, שזו אמת כללית, ומקור הרוח היבשה הזאת, לפחות בחלקה, בוושינגטון עצמה.

ביקרתי בכמה תחנות רדיו ותחנות טלוויזיה ושוחחתי עם עורכי וסופרי כמה עתונים. חשתי בדבר, שהוא חידוש גמור בשבילי ולא רק בשבילי. מדברים בבת־אחת על העוצמה ועל הצדק הערבי. מדברים בנשימה אחת על אי־נכונותה של ישראל לעשות צדק לפלשתינאים ועל החשש שחולשתה של ישראל תגרור את אמריקה למעורבות צבאית ישירה. מסתייגים מן הישראלי. כן, בפירוש. מדברים לא־טוב על „ההשפעה היהודית". אומרים ש„אמריקה באה תחילה".

●

הרי הדוגמה הבוטה ביותר: הסנאטור הנודע, מי שהיה מועמד הרפובליקאים לנשיאות ו„המדינאי הקשיש" של הרפובליקאים, בארי גולדווטר. בעקבות התפרצותו האנטישמית של הגנראל בראון באוניברסיטת דיוק ב־10 באוקטובר, שיגרו לו בוחריו היהודיים מכתבים. הריני מביא כאן תשובה אחת של הסנאטור, מיום 17 בינואר (כלומר, ל א ח ר הסערה הגדולה באמריקה כולה ולאחר שהגנראל עצמו חזר והתנצל בלי־סוף); וידוע לי על עוד כמה מכתבים ז ה י ם, ששיגר גולדווטר לבוחריו:

„...בעוד שאיני מסכים לכל מה שנמסר כי הגנראל אמר, עלי לומר, כי יכול להיות ספק מועט בלבד שההשפעה היהודית בקונגרס של ארצות־הברית היא עצומה, וגלוי וידוע שכל שישראל רוצה, ישראל מקבלת.

„איני מתכוון לרמוז, שיהודים התומכים בעניין הישראלי הם מקור ההשפעה היחיד בקונגרס. יש לנו, למשל, גושים חזקים התומכים בעניין היווני בקפריסין ובעניין האירי נגד בריטניה הגדולה.

„עם זאת, הריני מאמין, שהגנראל בראון רק קבע עובדה גלויה־לעין, כאשר הזכיר את ההשפעה שיש ליהודים בארץ הזאת".

הירבו להגדיר את מוצאו היהודי של גולדווטר. הוא היה נחשב לתומך נאמן של ישראל גם כתוצאה מעמדותיו המדיניות הכלליות, והמיכתב בעצמה צבאית אמריקנית גדולה. במכתב זה אין זכר לא לזה ולא לזה. ספק אם סנאטור זה היה כותב מכתב כזה לפני שנתיים. לא רק הנימה האנטי־ישראלית האנטי־יהודית ניכרת, כי אם ההקבלה הנעשית בו בין התומכים בישראל לבין התומכים בשתי התנועות האחרות. המדיניות של הממשל הרפובליקאי הנוכחי בוודאי אינה מצדדת את האירים על בריטניה וגם לא את היוונים של קפריסין על תורכיה, ואילו הקונגרס, שעליו יוצא קצפו של הסנאטור, הוא דימוקראטי.

●

מצב זה אינו יוצא דופן. עתון הבוקר הגדול של פניכס, „אריזונה ריפאבליק", נוקט קו הנראה בעולם אנטי־ישראלי, אף שהוא מאמץ לעצמו כינוי ידידה של תדמיתנו. בגליון יום א', 2 בפברואר, היו בעמוד המערכת:

מאמר ראשי הכבוד במכירת נשק למדינות ערב ולאיראן, שהיו „התחליפים הבאים העיקריים לארה"ב להגנת המדינות העשירות הנפשיות בפני הסובייטים". מכירה זו — הנעשית במומחים — רצויה, לדעת העתון, יותר מההרהורים על נוכחות צבאית ואולי־ידיה אמריקנית במזרח התיכון.

באותו עמוד כתב העורך לענייני־חוץ של העתון: משאל גאלופ שנערך ברחבי ארה"ב במחצית ינואר, קובע כי אף ש־61 אחוזים מכלל האמריקנים סבורים שצפויה השנה מלחמה בין ישראל למדינות ערב, תומכים רק 2 אחוזים במשלוח צבא אמריקני לעזרת ישראל ורק 9 אחוזים תומכים במתן עזרה צבאית. הכותב מוסיף ומדגיש, כי רק 7 אחוזים תומכים במעורבות מ ד י נ י ת של ארה"ב בסכסוך, בתפקיד של מתווך. זהו כמובן דעתו של הכותב, התמה על כי תוצאות משאל זה לא הובלטו בעתונות ו־סבור שבעיצוב כוונותיה על ממשלת פורד־קיסינג'ר להתחשב ברצון הרוב הזה (ואינני צריך להדגיש לקורא הישראלי, כי משאלים אחרים שנערכו בשבועות האחרונים גילו אהדה רבה לישראל וכי אותו עורך הגיה עתון אינם השונים ביותר, אבל דברי צד כאן מהרכזים באוישהו ק צ ה).

ובאותו עמוד עצמו הופעה צוממה־מצחיקה. איני יכול להעלות על דעתי, שעתון ריפובליקאני שמרני כזה היה מקצה מקום לדעותיו של העתונאי היהודי הראדיקאלי י.פ. סטון באוישהו נושא אחר. אך ביזון שסטון יצא בהתקפה ארסית על ישראל בבית־הכנסת „טמפל סיני" בוושינגטון, נמצא כשר הדורו מעל עמוד־התלייה. בהבלטה מרובה מובאים דבריו, המקבילים את געגועי היהודים לישראל „אחרי 1900 שנה" לגעגועי הפלשתינאים למולדתם „אחרי 19 שנה" והנהרתו, כי ציון במשפט תפדה — לגולה הפלשתינית, כמובן.

●

בנקודה זו, תביעת הנרדפים לצדק, מתמזגת עכשיו מזיגה משונה עם הסמכה להתחשב בעצמה הערבית החדשה. הציכה הכפולה הזאת, מלאה סתירות פנימיות בוקרות עיניים, היא חידוש גדול. ואביא רק עוד שתי דוגמאות לשני הקצוות.

באחת האוניברסיטאות שהייתי בהן נערך „יום פלשתין" הופץ כרוז שכותרתו היתה „שלום צודק לפלשתינאים". במקורו צויין ב„אגודה הלבנונית למידע על פלסטין, ת.ד. 11,7037 — ביירות, לבנון". הוא פותח בהצהרה, כי לראשונה זה עשרות שנים, נראה שלום צודק בצורת התיכון אפשרי. הכרוז מוסיף ומתנה את נצחם של שלושה מיליוני הפלשתינאים, שחציים חיים בפלשתין תחת שלטון ישראלי וחציים בגלות מחוץ לארצם. רק משפט קצר אחד מדבר על כינונה של פלשתין כמדינה „שלא תהיה בלעדית ערבית ולא בלעדית יהודית ולא תהיה בה אפליה גזעית או דתית". רוב הכרוז בא להבליט את זהות האינטרסים בין הערבים לאמריקה, ברוחם של תום פיין, תומאס ג'פרסון ואברהם לינקולן, כ„בנהיגה במאבק נגד הפשיזם ובהגנת חירותם של עמי העולם". הכרוז מונה את האינטרסים האמריקניים — לא

(הסוף בעמוד הבא)

אצלנו...

מאת שלום רוזנפלד

אולי עוד לא הגענו לשלב זה, אך מוטב כי נזהיר את עצמנו בעוד מועד: תוכנית רוג'רס היא תוכנית רוג'רס גם כשהיא מוגשת KOSHER STYLE.

♥

הטראגדיה של יהודי מנוחין היא שהוא מנסה כל העת לברוח ממשהו שמעולם לא היה קרוב אליו.

♥

כשקראתי השבוע ששופט פלוני פסק עונש ראוי על מעשה־אלימות ואף טרח לציין בפסק־דינו כי עשה זאת, בין השאר, למען הרתעה, אמרתי לעצמי: סוף סוף שופט עם ילדות נורמאלית.

♥

מותר למחשב לטעות.
זה אנושי.
אבל ליתר בטחון הייתי מציע לראשי משרד־החינוך להצמיד לו מעקב שיבדוק אילו עבודות נוספות הוא עושה בשעות העבודה הרגילות שלו.

♥

הבחירות ללשכת עורכי־הדין עברו בסדר מופתי — לאכזבתם הרבה של כל ה„פאנצ'רמאכרים" בעיר.

♥

הרבנים הראשיים שלנו, בקנאותם, הוכיחו השבוע שהם מוכנים להלחם זה בזה עד טיפת היין האחרונה.

♥

המפלגות הגדולות התעקשו על קבלת המימון הזול מן הממשלה בטענה שאין להן עוד מה להפסיד.

♥

אתה שואל אותי, ידידי, מה בין הסאטיריקון בעתון פלוני לבין עמיתו בעתון פלמוני?

פשוט מאוד: זה אומר דברי חכמה, וזה — יורק אותם.

♥

שערורויות־השבוע בתכלית הקיצור:
בצמרת — פרוטקציה.
בעולם התחתון — „פרוטקשן".

החזית השניה

יובל אליצור

הידיעות בדבר הוצאתם של בנקים יהודים בצרפת ובבריטניה מעיסקות מימון בינלאומיות מגלות אך קצה צליון של קרחון. הן מרמזות על איום גובר והולך על עצם קיומה של מדינת ישראל.

בבירות המערב מתרבות תופעות המעידות על מגמת הערבים להשיג בתחום הכלכלי הגואה את שלא עלה בידם להשיג בשדה הקרב — את ההנקתה הכלכלית של ישראל, את שבירת עוצמתה, את הזנחתה על־ידי ידידיה ואת נטישתה על־ידי תושביה, שיחפשו אי־שם מיקלט בטוח יותר.

עתה מדובר לא רק ב„חרם", יוקרת לשכת החרם הערבי, שמרכזה בדמשק, והשפעתה על מדיניות מדינות ערב לא עלו מאז שנת 1973. כיוות ה„רשימות השחורות" ושאר אמצעי האיום של הברוה בצרביות לא השתבללה־ להיפך, יש סימנים של הרפיית מתח, על רקע ביזון לזכות בהעסקה של חברות מערביות, כגון „ליילנד" הבריטית אפילו הן „כתרמוה" רשמית.

עתה הגענו לתקופה של „מעבר להרם", למצב שבו כמעט לא נדרשת יוזמה פעילה כצד הערבים להגברת בידודה הכלכלי של ישראל.

כאותו בעל שטר של מיליון לי"ש בסיפורו המפורסם של מארק טוויין, שלא נזקק כלל לפרוע את האוצר שבידו כדי לזכות בכל מאוויי לבו, שכן גם השייחים של הנפט המשקיעים יותר ויותר במדינות המערב אינם צריכים לפטר מנהל יהודי בבנק הנרכש על־ידם בעיר אמריקנית, ויכולים להעלים עין משיתופם של מוסדות פיננסים יהודיים בעסקי דולרי־נפט בניו־יורק. מרבית המלאכה הבאושה של דחיקת היהודים והחרמתה של ישראל נעשית בידי אנשי העסקים במערב, המוגנים שאין להם ברירה אלא להיכנע לתכתיבי הערבים, אפילו הם רק מרומזים.

■

קשה להצביע על התוצאה המיידית של הכניעה לחרם הסמוי, שכן לכאורה עין העסקים נמשכים כרגיל. מרבית החברות הגדולות שיש להן השקעה בישראל ממשיכות בקשריהן עמה, וישראל יכולה לרכוש את כל הדרוש לה בתחום האספקה הצרחית, הציוד המודרני והידע הטכנולוגי, גם אם הקשר בינה ובין מקורות האספקה סמוי לפעמים ואפילו אם כבתור מקורות האספקה בצומצם ביותר.

הסכנה הגדולה הנאיימת על ישראל היא דווקא בתחום השקעות שלא נעשו ובתחום ההשקעות שאין באות — ואין לצפות שהם לא נעשו ולא באו משום שהתנאים הכלכליים לא היו בשלים או משום שהיוזמים חששו „להתחכך" בקשרים עם ישראל.

„אין דבר כהצלחה כמו ההצלחה", מקובל לומר בעולם העסקים של מדינות המערב, ואם הערבים הם „סיפור ההצלחה הגדול של הבאה" בזכות הביליארדים שהם צוברים, טוב יעשה לעצמו מי שיתחבר אליהם ויתרחק מאויביהם.

יש ליתרות דולרי־הנפט השפעה מכרעת גם בתחום המדיני. הסנאטור צ'ארלס פרסי ממדינת אילינוי, שיעץ באחרונה לישראל „להסתודד" עם הערבים ובכללם עם אש"ף, נצור במיסעיו ברבים „מסכבי ביותר — זה גם האחרי". הוה אומר, אין זה חשוב כלל אם ישראל צודקת או לא; עובדת כוחם הכלכלי העולה של הערבים מחייבת את ישראל „להביא עד הנה" את סיכויי ההידברות עם הערבים, שכן זכייתה על־ידי ידידיה היא „בלתי־נמנעת".

פרסי אינו מהסס להבריק [illegible] בניאם פרטי־הבריה. הוא הגיע לעולם הפוליטיקה מן ה„ביג ביזנס". בעבר עמד בראש חברה האמריקנית הגדולה „בל אנד הואל", ושגם ידידו עם היה פיטר פיטרסון, כי שהיה עד השנה בממשלת ניקסון ושימש כעמוד להתהליך את ויליאם סיימון כשר האוצר בממשלה פורד.

פיטר פיטרסון הוא נשיא חברת המיזין „להמן ברוחרס", שהיתה בבעלות יהודית אך כיום השפעת היהודים בה אפסית. מנגד על פיטרסון ב„להמן ברוחרס" היא ג'ורג' בול, אויב מושבע של ישראל, שהיה סגן שר החוץ של ארה"ב בתקופת הנשיא קנדי וגם עכשיו יש לו אמביציות בתחום המדיני.

אכן, את פריכה צ'ארלס פרסי בכוונה ידידי־ישראל המסתפר לכוונה של אנשי העסקים הרואים בבירינכם „תהליך בלתי נמנע" יש לראות כביטוי של הלך־רוחות מסויים השורר עתה בחלק של ה„ביג ביזנס" האמריקני ולאו דווקא בקונגרס או אפילו בעולם העסקים של ארצות־הברית כולה.

■

הגזרה העיתונית שלאחר שמליצים אנשי העסקים „לפרוץ על הצגלה הערבית"

פשטני ושטחי עד להתמיה. עיקריו הושמעו בכנס של 300 אנשי עסקים שנערך באחרונה בוושינגטון ביוזמת אוניברסיטת ג'ונס הופקינס.

אין כאן, לפחות לא כלפי חוץ, שנאה לישראל. אין כאן עוינות נוסח „השמאל החדש". מדובר רק ב„כוח" הסתגלותה של ישראל ל„מציאות החדשה", לעתים בלוויית גימת התנצלות, כי המשבר הכלכלי מאלץ את אמריקה להעזר בהון הערבי, וכיוון שהון פירושו גם „כוח" ו„כוח" הוא „כוח פוליטי", אין לאמריקנים ברירה אלא להתחשב בתביעות הפוליטיות של הערבים.

בשיחות פרטיות שהתנהלו בין משתתפי הסמינר באוניברסיטת ג'ונס הופקינס הודו רבים כי הסגידה לכסף הערבי אינה לרוחם. היו כאלה שאמרו, כי לדידם „ביזנס" לחוד ופוליטיקה לחוד", והם ימשיכו לתמוך בישראל גם אם יהדקו את עסקיהם עם הערבים. אחרים טענו, כי „חלוקה" זו בלתי מציאותית ודווקא בארצות־הברית, שבה עדיין ניתן להיתקל בשרידי מוסר העסקים הפוריטאני, מחפש איש העסקים מעין „שלמות" בנפשו וישתדל איפוא — לפתות באורח התהכרתי — לגשר בין מוסר העסקים לבין המוסר הפוליטי. לא רק המגע הקרוב עם אנשי עסקים ערבים והעמידה בלחציהם, אלא עצם הרצון להימנע מניגודים יקרב איש עסקים זה לדרך החשיבה הערבית.

לכאורה אין לישראל כל אפשרות להתגונן מפני התהליך זה של ניכור ובידוד. מה הטעם להגיד שכוח הערבים אינו עולה, שעה שהמומחים מתווכחים אם עד שנת 1980 יצטברו בידי הערבים יתרות בסך של 300 ביליארד דולר או 500 ביליארד דולר? ההדבר על הזכות ההיסטורית של היהודים בארץ־ישראל כעה ש„ידידנו" אינם כופרים בה אלא רק „מבליטים" באזנינו „להתחשב בכל מחיר"?

יותכן כאחד שבשורש ההלהבות זו, שבה סוגדים אנשי כספים במערב להון הערבי, יש יותר מקמצוץ אנטישמיות עתיקה יומין, יותר מקמצוץ של שמחה לאידנו, ואם כך היא, הרי שלפנינו תהליך שקשה מאוד להתגבר עליו בכוח ההגיון.

■

מי שיהלה את קולר פריכתו של הנאשיר פרסי בין המחנה הפרו־ישראלי ב„מוחלי ההסברה" שלנו והתעלם מן הרקע של צעד זה ראה ייאוש בכך כלל לפתרון הבעיה. ובאיזה גישה, ישראלי המסבין עם הגיון „התהליך הבלתי־נמנע" הברים ידיו באופן אינו רואה אלא גזרה אחת של הזירה ובהעלם כיוונן של דרכי לחימה ההתגוננות רבות שנותרו לנו נוכח התהליך המזיק הבאים עלינו.

על להבין ללבו של תעשיין ישראלי הבא להאמבורג או לקליבלנד בבקשה לקבל ידע מחברה רב־לאומית גדולה, ובטרם הסביר כהלכה את בקשתו כבר נאמר לו באדיבות, ולעתים גם שלא באדיבות, כי „בכירת ידע היא בניגוד למדיניות החברה"; וכיצד אפשר להתגבר על הכאב ועל העלבון שעה שמנהל חברה ידידה, בעלת מפעלים בישראל, כי איננה חוכבת כלל לנסוס את הארץ, האומר שמוטב לו לא להופיע במסיבת קוקטייל באגרגדה ישראל המכוון שעליו להקפיד על „פרופיל נמוך" בקשריו עם ישראל. „הרי העיקר הוא המעשה ולא ההכרזות הפומביות", הוא מוסיף במפתו בידידות על שכם הפקיד הישראלי המבין.

אף על פי כן, בכאן ועד למבוכה הבורגנית כיום בקרב אנשי עסקים בישראל. בכאן ועד

(הסוף בעמוד הבא)

במעט מובן

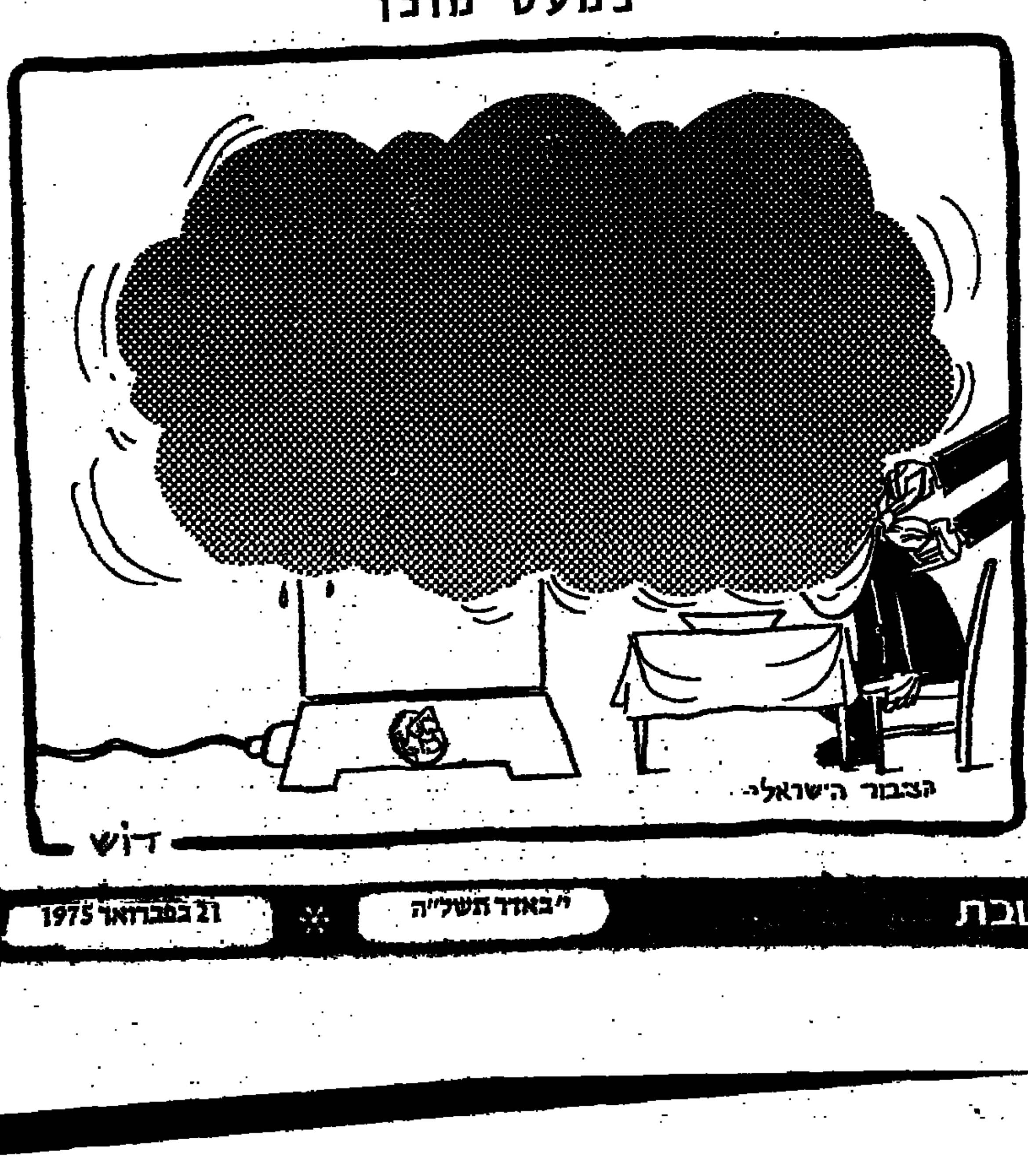

هكذا من الأصل

אריתריאה

הארץ האדומה, השוכנת על חוף הים האדום, אינה בדיוק ערבית, או דוברת ערבית, אך רבים מן הצופים במאראתון הערבי השוטף, מוכנים כבר להמר שתגיע ראשונה למקום העשרים!

צרפת, המעידה על עצמה, השכם והערב, שהיא כביכול המדינה הערבית העשרים־ואחת, תשמור בכך אולי על מקומה, אך לא לאחר פלסטין, כסברת הרבים, אלא לאחר אריתריאה!

שני דברים הטביעו עלי באסמרה, בירת הארץ האדומה, את רישומם. הקתדרלה הקופטית, שפשטותה היא מיטב הסופיסטיקציה הארכיטקטונית; ומתקני הראדאר האמריקני, המכסה (מראש „טולחן" רם ונישא, גבוה פי ארבעה מן הגבוה שבהרי הגליל) את כל המרחב האלקטרוני המשתרע בין אוקינאווה, בדרום האוקינוס השקט, לגרנלאנד, באוקינוס הקרח הצפוני!

שתי נוכחויות, היהדי אומר, שקצן קרב ובא...

די להציץ במפה, כדי להוכח שאריתריאה האתיופית היא עצם בגרון העולם הערבי. לא לבלוע, לא להקיא! כשם שישראל מקטעת את רציפותו הטריטוריאלית ומפרידה בין הצפון הסורי־לבנוני לדרום המצרי ובין המזרח, הירדני־עיראקי, למערב הצפון־אפריקני, כך מפרידה הארץ האדומה בין שתי ארצות־הנילוס הגדולות לסומליה, הסוגרת על הים האדום, המהפכנית, המתקדמת, ששמונים למאה מכלל אוכלוסיה הם עדיין רועי־גמלים, אך כל אחד — מרכסיסט מושלם!

אריתריאה היא אבן־הפלואין האחרונה בטור־הדומינו של שחקני־ההזארד הערביים. אפשר לאמר כמעט בבטחה שהמערב מסייע בידה לגמור את ריצוף האמבטי שלה בארוחי־חרסינה. אם אינה קרויה „ערבית", הרי זה רק בשום שהמפרץ הידוע לנו כפרסי, מסומן בספרי הגיאוגרפיה שלה כ„ים ערבי"!

קרן אפריקה — עד דבשתה! חמשים מעלות אורך גיאוגרפי! עד שלא ייפתחו בקרוב בתי־הקפה המאוריטניים של נואקשוט עם השכמה, ייגצלו כבר בתי־הקפה האריתראיים באסמרה לסייסטה של — צהרים!

אף־על־פי־כן נמצא אהה בתוכנו יפי־נפש, המוכנים ליהרג על זכות הערבים להחזיר לעצמם אדמות שגזלנו מהם! משמע כל אירופה הסרים להם עדין ארבעים קילומטרים על רוחב ארצנו! בעולם של פטרודק ופטרומטר, יפי־הנפש היהודי הוא שמן־כתית! אילו היה לנו בשמן כלניס מה שיש לנו בהאוכיזם, יכולנו לרכוש ודאי במזומנו את כל הטבעה של אבעבעה הכיד בהחריין!

גם הדבדבנים

דברים רבים נכתבו כבר על הצגת „גן־הדבדבנים" הדלידני של הימה ז"ש כה לאמר, אולי, פה ושם, גם בבכחה. צ'כוב כשאר, כנראה, אלילם של אוהבי התיאטרון הטוב שדי לו בצחוק, או פרקי משחק, לא הפטיה, כמו שאומרים אצלנו, ולא הרוחה.

מי שיש לו, במקרה, גם יחס ללשון, לשון־עבה, הפסיד הרבה.

את צ'כוב, כאה גוגול, היינו באים לראות, אך גם לשמוע. צ'כוב היה לדידנו שלונסקי, אסף העברית שבגן־הפה־לאחן. הרגיזי צ'כוב שלי, כשאר הרגיבוי בן הרוסית, היו פגוי ומיכמי!

בייק אלפרדס אינו סבור כך. ספק אם יש בידו שלוש מלים רוסיות, או כאותם שלוש עבריות, אך דיבולוג הוא לבדי, כל שכן הבראיטכ, כדי לראות בנוסח־שלונסקי גן „הבדליו דבדבנים". הפקיד את המלאכה בידי מי שהפקיד הביאו לו תרגום שיקף — ישר מן האנגלית.

„דביר", כפי שגיסה אחד המחקבים לסבר את אוזני. לתמהק כגיסה המאכברו אינו דביר, מבילא אינו שביע...

איש לא יאמר על בייק אלפרדס שאינו אדם מחונן, אדרבא, כמו הולך לפניו כבמאי פעולה. יכול אני אמנם לשער כי האנגלית קלה עליו יותר, כזומנת יותר לבדיקה, אך יכול גם להיות שנמצאו לו יועצים רעים, ביחוד מבין המחקנים.

כאיש שאין לליכהי בעברית, כל שכן ברוסית, שלמה עבי, אינו מעלה אולי על דעתו כי הרוסית המדוברת אינה יכולה להיות עברית מדוברה. מאות שנים ארוכות של הן עממי, ציורי, בלא הבגה־זיים, עכו אותה קלסית אפילו בפי בחייקים, פשוטי עם. שאיגם יהודים קרוא וכתוב אלא בדוחק, רוסית בדובית היא צרוד פרוהים חייב, לעובה פרוהי־הגיר של העבריה המדוברת. די להקשיב לקבוצה הבוסיקלית של קריגין, או בירוניים, לאחר גמגומי שרינו בבכשלה, כדי להבין שגם גוסת הדברים עשיר ברוסית יותר. הרוצה לתת לנו את הרוסית הפבוכת, היפה של צ'כוב, חייב למצוא את התליפת. רק כך איכה עבורה לאבד את ה„בוקה", זר־הבהדהות, הארומה של פריחה דבדבנים! במקום לרמוז כי יש ביהם להגיד לנו את שלונסקי, אפילו ישכרכו להגביה עצמם לשם כך על ראשי אצבעותיהם, בהרים שתקינו לקליע את עצייהם כלכמה. אם אלה תולו הי־משחק — אין הימה שנדבה להם כי כל מכה — סל!

ירמולאי אלכסייביץ לופאחין הוא סוחר ממולה, בן־אבים, „ביזיקין", כתרגם שלונסקי בלשון הקבה. הללו גורסים „אבר קפדילא, כעכם בציורים! אך לופאחין הוא גם דל שבעשר ואם דואב לבו על משהו, הרי זה על בעדינה. גיטל ספר הרים, כפי המהה לפניכו בבי פיו, הוד כדי קריאה, אינו בבין בלה.

„מכובכם, אידיוס!" קורא בשקן הצעיר, הטיבב בנצלי לופאחין, על עצמו.

לא היא מכובכם, כמובן, ולא המהיק שבתוכו אידיוס! ערבים, לכצהה, כשני צ'הלים! מה שכבאיב להם הוא דבר היות הסותר המצליח גבורתן כהוסר הסכלה!

משהו אינו מתכלבל לי איפוא בהרגום ה„דביר", ה„פשוטי" שלפני. אני בודק בנוסח שלונסקי ומוצא:

„בעל־גוף אני, בור אני!"

קולע, משמע, כצבריה אל חוט השערה שברוסית! אך „מטומטם", „אידיוט" נשמע לי שתקנים פשוט, כנראה, יותר, „דביר" יותר!

אנטי־אקסודוס 75

(המשך מן העמוד הקודם)

להרחיק מעליהם מיליוני ערבים, מוסלמים ואפרו־אסיאנים, בשל שאלה פלשתין; לא להוציא מיליארדי דולארים להגשמת חלומותיה האימפריאליסטיים של הציונות; לא להביא להפעלה מחדש של משבר האנרגיה; לא להגיע למעורבות ישירה במזרח התיכון, הכוללת סכנה מתמדת של עימות ישיר עם בריה"מ.

כרון ערמומי ומלא סתירות זה מדבר בעדו. אבל יש להודות שהוא מכוון היטב גם לאידיאלים, גם לתודעתו של האמריקני של 1975. פעולה נמשכת כזאת גם מניבה פירות.

ההדוגמה האחרת, המביאה אותי אל העיקר — אל המסקנה, שאין מדובר רק באזור מצומצם, כי אם באיזה שינוי כללי, המחייב מסקנות רחבות ומהירות מצד כולנו.

●

בימים 28—29 בינואר קיים בית־הספר ללימודים בינלאומיים מתקדמים של אוניברסיטת ג'והנס הופקינס שבמרילאנד, ועידה של ראשי חברות גדולות — „הצפית 1975; המזרח התיכון והאנרגיה". הוועידה התכנסה בוושינגטון בהשתתפות כ־300 נציגי חברות גדולות, פקידי ה„סי.אי.איי.", האוצר, מחלקת המדינה, משרד ההגנה, משרד המסחר ומשרדי ממשלה אחרים — שזיהו עצמם בתגים על דש בגדם.

היום השני הוקדש כולו לדיון ברקע המזרח־תיכוני של משבר האנרגיה, והוועידה האזינה לדבריהם של שגרירי מצרים, ערב הסעודית, כוויית, איראן. אדם מוסמך שנכח בדיון מספר, כי דברי השגרירים הערבים — שהדגישו מה שמבקשים אנשי־עסקים לשמוע, גם את תקוותם וגם את אכזבתם שהשנה לא תתלקח מלחמה — נתקבלו בהדרה כללית ומדי פעם בתשואות סוערות.

אותו אדם מציין, כי שאלותיהם של אחדים מן השגרירים גילו לא רק גישה פרו־ערבית, כי אם נימה אנטי־יהודית, כגון: „היהודים שולטים על גבעת הקפיטול ועל מדיניות־החוץ האמריקנית במזרח התיכון. מה יכולים אנחנו לעשות?"

בשיחות שהתנהלו בהפסקות התרשם האיש, שאין רוצים חס־ושלום בהשמדת ישראל, כי אם דעתם היא, שישראל „תובעת יותר מדי". אנשי העסקים סבורים כי הגיעה השעה לומר בגלוי, שיש לאמריקה אינטרסים נוספים לזה „היהודי", במזרח התיכון.

מסקנתו של אותו משקיף (שאושרה בינתיים גם על־ידי איש ה„ניו־יורק טיימס" לסלי גלב), שדבריו של סנאטור פרסי בשובו מסיורו במצרים, אשר השגרירים הערבים העלום על גם באותו כינוס, משקפים דעת רבים בקונגרס ובממשל, וכי בשבועיים האחרונים חל סחף רציני ביחס לעמדה הישראלית כלפי הסכסוך.

●

אפשר היה להביא עוד דוגמאות, אך כן הראוי להגיע אל המשתמע מכל זה.

אמריקה האחרת של חורף 75 אינה רק במערב הרחוק. היא בכל מקום. אחד הדברים הבולטים — המחייב שינוי ותגובה לשינוי — אינו העליה בתדמיתם של הערבים, כי אם הנסיגה בתדמיתה של ישראל. היכן לכך נימוק מיד לאחר המלחמה, אשתוק. אך אם בארץ עצמה נעשים מאמצים גדולים — ולא מספיקים — להתאוששות ולשיקום, אין ההדים מגיעים אל מעבר לים.

הופעת ספרו של יוריס, „אקסודוס", בפרוס שנות השישים סימלה ראשיתו של תהליך שהגיע לשיאו במלחמת ששת הימים ובשנים שלאחריה. ברומאן גרוע ומזויף, שזכה לקרא כמעט כמו התנ"ך, צוירה דמותו של הסופרמאן הישראלי. תחילה לגלגנו. אחר־כך אמרנו בלבנו, שבעצם לא מזיק שכך רואים אותנו בעולם, אף שלא טרחנו די הצורך להיות באבת גבהים מקומותו של אדם בציה. אחר־כך קרה לנו הרע מכל. התחלנו אנחנו להאמין במוצר הזה, שיובא אלינו מחדש לארץ כספר, כסרט, כבדיה, ראינו את עצמנו „גדולים מן המציאות".

מאז יום הכיפורים ניכרת תופעה הפוכה, חמורה פי כמה, המשפיעה באופן הרסני ביותר: אנחנו כאן עצבנו את דמותו של האנטי־אקסודוס, של הישראלי הנבוך, שאבדה אמונתו בעתיד, הדמות של ריב־האחים, של ניפוח כל צרה וכל מצוקה לממדים קאטאסטרופאליים, ואנחנו ייצאנו אותה לחוץ־לארץ. מתוך ביתנו נפתחה הרעה הזאת.

בינתיים חלו לא מעט שינויים חיוביים בחברה הישראלית, יש גילויים מרשימים של נכונות לשאת במאמצים כבדים, של דבקות מחודשת בעניין שלשמו נלחמים כאן יהודים זה כמאה שנים, אבל איכשהו הוסיפה להתחזק דמות ה„אנטי־אקסודוס" בתודעת הבריות — גם אצל יהודים טובים, ומעטים היהודים שאין ישראל יקרה ללבם. הבאלות שמציגים לך, ההזות המצטיירות להם שם, מעבירות צמרמורת בבשר המאזין הישראלי האורח. משהו חמור קרה לנו.

●

לכן נראה לי, גם כסיכום של עשרות פגישות שהיו לי, גם כדברי ישראלים המצויים בנושא ואין מישרתם או כבודם האישי מעבירים אותם על שיקול־דעתם, ששיקום תדמיתנו בציבור היהודי והכללי באמריקה חשוב היום כמעט כשיקום הצבא.

תדמית — לא כהתבולה, לא כבראיה־עין. כהוויה שלימה, שתגיע באמונה לידיעת הקהילות היהודיות באמריקה ותמלא אותן מחדש לא רק באהבה ובחרדה לישראל — אלה אינן חסרות שם — כי אם בבטחון בנו, באמונתנו בעצמנו, בהחלטתנו הנחושה. באחדותנו הבסיסית, שהשים קץ למגמה — שיש מי שמכוון אותה, חושש, ממרכזי הפוליטיקה של וושינגטון — כאילו אין לנו אלא לסמוך על אחינו הגרי שושיצנו. איני חשוד בזה, שאני מתגעגע לדמותו הבדויה של גיבור „אקסודוס", אבל אנחנו איננו, בשום פנים לא, האנטי־אקסודוס, ואת הדימוי הזה מוכרחים אנחנו לעקור מן השורש.

גם העוסקים בהסברה בארה"ב מודים שיש היום במאבק על דמותה של ישראל רפיון גדול, אפילו „נסיגה". דבר זה מוכרח להשתנות, ובכל המהירות.

ובשני המישורים — המנוגדים לכאורה — גם יחד.

גם במאבק נגד השקר הפלשתינאי ובהצגה בהירה ומקיפה של עיקר תביעתנו, קיומה של מדינת ישראל איתנה ובת־קיום, ולא שום סכרה אחרת.

גם בזה שלא רפו ידינו ואנחנו כאחדים פלגנו בנכונות להלחם על הקיום הזה, שבו — ואף בו — תלוי גם היום עצם־עתידו של העם היהודי כולו.

צר לי לומר זאת: כוחה של ישראל אינו מוקרן היום בוידה בספקה כלפי אמריקה כולה ואף לא כלפי קהילות היהודים שבה. האחדות אינה מוקרנת. החישת המנהיגות בהורה־הדרך ותחושת־ההחלטה אינה מוקרנה. דכות היזרת וחסרת־ההשראה של ראשי מדינה ישראל מצטיירת לעיני היהודי האמריקני.

אני מדגיש את הנקודה הזאת משום שכולה בידנו. מכאן יכולים אנחנו להפיח רוח חדשה לעבר קהילות היהודים, ואם ישתחררו הם מחרדותיהם, ישפיעו הם בעוצמה מחודשת על אמריקה כולה גם בקובעותיהם, גם בבורגני השלטון הבחו של המדינה.

קיראו לזה הסברה. קיראו לזה ציונות. קיראו לזה אור ליהודים. אבתבי הדיבים — אבה, גם לעצמנו — להחזיר אל היליום הגדול. היהודים — שבא גיחה, גם כאן, בארץ — מוכים לאוות.

כה שהיא פחית מזה — היא לא כלום. פחית מזה היא איתי סקי בדאוג כאיד — אנטי־אקסודוס. בבפגני הדבר.

חנוך ברטוב

החזית השניה

(המשך מן העמוד הקודם)

אזולת היד המורגשת במשרדי הממשלה, הדרך רחוקה. יש בטחה של ישראל להשיב מלחמה קצרה גם בחזית שניה זו של המנק הכלכלי. יש פרצות רבות בקוו האויב ויש לנו עתודה רבת־עוצמה שלא הוכלה לערכה.

■

לא כאן המקום לתאר במפורט את הדרכים שבהן יכולה ישראל להתגונן מול מיהרב „הכוח הכלכלי הערבי", אף לא את מחדלי המימשל הישראלי בתחום זה. הנושא המיד כשאפשר לדון בו דיון עתונאי גלוי, ואין אלא להביע פה תקווה, שבשלב זה יהיה אפשר למנוע אסון „8 באוקטובר" גם בחזית מוסתרת זו ולא יהיה צורך ב„ועדת אגרנט" חדשה להסיפת מחדלים מבהילים בהיערכותנו נגד הלוחמה הכלכלית הערבית.

„ההקפת־נגד" ישראלית בתחום חזית ההנק הכלכלי אפשרית. זירה אחת, שהיא אולי המובנה ביותר ואולי משום כך גם המוזנחת ביותר, היא ביצורה הכלכלי של ישראל. בכל דיון על החרם הערבי עם עתונאים או אנשי עסקים במערב נשמעת כיום גיבה: „הרי המשק הישראלי נמצא כבר בתהליך של התמוטטות! עם אינפלאציה כזאת, עם גרעון כזה במאזן התשלומים, עם שערוריות כלכליות כאלה, שביתות כאלה בחברת התעופה הלאומית — האפשר בכלל לדבר על סיכויי עמידתה של ישראל מול הבילאורדים של הערבים?"

כל תת־יבוא מישראל, כל כונה אשלג, כל כבת פלאפל הנמכרת ב„שבוע הירוק" (תערוכת המזון של ברלין), הם בבחינת הוכחה לישראל אינה נופלת. עלינו להכיר, שחיזוק מעמדנו הכלכלי, ונכונות הישראלים להידוק חגורה, מתפרשים בעולם כהדיפת המתקפה הערבית.

לוי אשכול אמר בהיותו שר האוצר של תשפת־היקר, שהיא „בתגה לבאצר". עלינו לדעת, כי בימים אלה כל שביתה נגד המחסב, נגד כה נסיעות בשיעור של 300 ל"י או אפילו נגד עיוות חמור יותר, איכה רק פרס לערפאת, אלא גם כשלון נוסף בחזית הלוחמה הכלכלית.

יש לראות זו של הדברים גם כשבעות אחרות. אם נכיר בעובדה שחזית ההנק הכלכלי מסוכנת לא פחות מן החזית בסיני ובגולן, תהיה בידינו אמת־מידה נוספת לבחינת השקל המירבי והמתקבל־על־הדעת של תקציב הבטחון. יש לזכור, כי כאשר „התותחים הכבדים" של האויב כוללים גם כמויות אדירות של „דולרי־נפט", ההגנה היעילה ביותר היא חוסן כלכלי.

■

דרך אחרת, יעילה לא פחות, היא ציבור התחושה שקנתה לה אחיזה בעולם, כי הערבים, בזכות כוחם הכלכלי, הם „בעלי העתיד". עלינו להוכיח שאין הדברים כה ברורים כפי שהם נראים במבט ראשון.

אין זה ברור כל כך, כפי שנראה לכמה כלכלנים אירופים ולכמה יועצים של חברות נפט, כי „אופ"ק", הקרטל של יצרני הנפט, ישלוט לעולם. כבר כיום יש ספקות רציניים אם יוכלו הערבים לשמור על מחירי הגבוה של הנפט, נוכח הירידה הפתאומית בצריכתו בכמה מדינות אירופה.

יתר על כן, הבובה והאינפלציה המהירה מפחיתים את הערך הריאלי של יתרות הדולרי־נפט של מדינות ערב, בלי שכוחן הכלכלי האמיתי, התעשייתי, יעלה בקצב מקביל ובלי שיהיה בכוחן להעלות את מחיר הנפט, במקביל לעליית המחירים בעולם; ההיקרות נוספת של הנפט תקטין עוד יותר את צריכתו ואת התהוי ובוזי בעולם.

עוד יש לזכור, כי „בילמים הנהירה לשוק הערבי", כפי שכינה התהליך ב„ניו־יורק טיימס", אינו מקיף את כל הציבור במדינות המערב. גם אם העסקים במדינות ערב מתרחבים במהירות, בכל זאת הם שווקים מוגבלים, ואילו זרימת הון ההשקעה הערבי הוא תהליך אטומטי כמעט. ארצות־הברית, גרמניה ובמידה פחותה בריטניה, ידעו כי בהפקדות הון ערבי גם אם לא יוכל לערבים, ואילו לאיטליה לא יזרים הון ערבי אפילו תגביר במשלוה את הביכהה ב„ענין הפלסטינאי".

אין איפוא לטעון, כי תהליך הכניעה להכרזות הפוליטיים של הערבים בלתי־נמנע, או הכרחי לשם קבלת השקעות ערביות.

■

הרוב המכריע של האמריקנים אינם מזדהים עם ה„ביג ביזנס" ועם נהירתו להון ערבי. הפועלים המאורגנים במפעלי המכוניות אינם סבורים דווקא, כי רכישת המפעלים שבהם הם עובדים על־ידי הערבים תחזיר להם את בקיעות העבודה שלהם או אפילו שיוצא למדינות ערב יפתור את בעיותיהם (יש לזכור, כי היצוא הזה עד כה חלק מבוטל בסך המכירות של חלק גדול של המפעלים האמריקניים).

צבא המובטלים של ארה"ב יפנה לפי הזית חלק מזעמו הנגאה לעבר „סייחי הנפט" המפונקים, נגד הבנקאים האמריקניים המכריים להם תגד אילי ההעטיה בכלל וחברות הנפט בפרט.

הכוחות העומדים נגדנו בחזית השניה אינם עשויים איפוא מיקשה אחת, וגם בעלי־הברית שיכולים אנו לגייס רבים ושונים. ישראל, אם רצונה להתקיים, אינה יכולה להיכנע ב„חזית השניה". ובוודאי אינה יכולה להרשות לעצמה לשבת בחיבוק ידיים.

הדרכים לפעולה רבות.

יובל אליצור

אפרים קישון

הכיפה הסרוגה

אין הומוריסטן דתי, פשוט אין. אין ליצן בנמצא המוכן לתת אמון בהזיות כל בני־אדם. נוסף לכך, הדת כמבע ברייתה אינה סובלת ביקורת, וביקורת על דרך הסאטירה לא כל שכן. מכאן, שהאל של כל הדתות מהולל בתשבחות כבעל שפע של מעלות, הוא רחום וחנון, גדול וגיבור, פודה ומציל ומפרנס, אבל חוש הומור אין לו. הסגולה הזאת של עליונות רוחנית היא, כנראה, מנחלתם של בני־אדם בלבד. אמנם, לא כל ראשי הדתות. בחצר האפיפיורים לא התרוצץ מעולם מוקיון־חצר, ואם התרוצץ, קראו לו במהרה אפיקורס, ורדפו אותו חי על הבדיחה הקדושה.

אין סאטיריקן קנאי. אין ההומור מעיקרו, אלא חיפוש בלתי־פוסק אחרי האמת הבכיבית בבעד למסך המלים המגבבות שבפי הבריות, היא בעצם הפוכה של הצביעות האנטיה, גם לגבי הבורא. ככאן שאיני החומר ידא את הבביט, אך כופר באמיתות הארץ. הוא רואה בתן כערכה היכוכית בוטח קונפוציוס, או חרב להתפכעות לאומיה כדוגבת האיסלם, אפילו איבפריה עולמית כבל הצלב הנוצרי. כבעם בכל הדתות יש לנו, להודים, יה, אף אם גדעו אותה. ואכד לדת שלנו התלוצצות, בעיני הסאטיריקן היא מסכת מוסרית ומבפסית במלבוש מיסטי, כעטה כפיד על ראש שבט קבן, שהיה בבקרת גם גאון אוניברסאלי. ההומוריסטן היבב לא, הוא יודע, כי כיבה רבנו קידש את השבת כדי להבריה את הסביבון היהודי לנוח מעט בפקודה־של־בבלת, על כן כאבקם של היהודים הדתיים להבריה את ניבוי של איבוי סביבון עצבו ללכת ברגל בשבתות בבקום לנוח בבירכב האוטובוסים, כל זה אך בקובב את הגוף הטבוב, בהסאטיריקן בקולו בו לבן היהודי.

ואם כוסיפים על מעגל המהרבנות האלה גם את הידלגותן של הפלגנות הדתיות, גפם הבאומים הבצהי שאינו בובה נפש, ואת הדה הבבקאי הכפויה של האירגונים הרדיים, הרי אין זה פלא שציניקן כקבוצי כמונו נגע לקלוה את הציר לעבר ליה הקליעה הציבורית שבבבוה בציירות הכיפה הבהירה.

הכל היה ברור לבי בעבר.

*

הוא תראשון בא להו"ל עד בבנים הסמכות. המבבע הישראלי גילה בסיפוק רב, שיקודות הנוער במבחרה שפע כל אהבה על המדינה היהודית הציונות, ורבים ובובים בה מצהירים על עצבם כציונים. ליתר דיוק ההורים הם ציונים, הילדים לא. כאשר גם הם, הילדים, ציונים הלכה למעשה, הרי אין צורך אפילו לגיד אותב, כדי לגלות שבדובר במשפחה דתית. אלה לומדים עבריה בתוך פרינצים, אלה שולחים את בניהם לירושלים מתוך דחף בן אלפי שנים, הן בימי ההוה והן בימי השפל של המדינה, כתקבל הרושם הבביק, כאילו האנאכרוניזם של הבכרות ושמירת השבת הבלתי־תכליתיה הן הן הערובה לאהבת ציון אמיתית, שאינה תלויה בנצחונות.

הסאטיריקן מתחיל להתבלבל.

*

העשור האחרון עבר על המדינה בסימן הלבאטריניאציה הדזהרת, כבעט אפרנו המודרכת, אחר קיבלת, באופן תמה, הנטפה הדתה עקב התרומבות שנת היכים. הפער התהכתי הלך והתרחב לבכה, בעוד שמלבלה הפבי שלוי הכלכלה והביסוי את הציבור ביודנין לעדר על רבאים, עד כי פני החברה הישראלית התהילו בהמבים ללא־הכר. כבעלים כבבנים ועוים גדולות נבני בתכנה, והנוף התבורתי בכל זאת נבל, נשאר ללא ירק. דור של בלהבות קם בארץ, דור אנוכי, אדיש ובלתי־מתוגג. האלימות נהפכה לסגנון חיים, אם לא למסטר של קיום, עד כי הבעצבים הקטנים של היום־יום, כגון כפי שגיחבתם, הביקוד בקולנוע נהפך לגבי האורח לסמה־נפש באורגן. האדם מסתכל סביבו במחכבת האולם ודואל את עצבו, כבין צץ הנוער הזה, כבין הגבות הגרהגיה הזאת, שלא היה לה זכר אך לפני כבה שנים? האדם מסתכל סביבו בקולנוע ומחפש הסברים, מתחנן לתירוצים, בתהותו, מה טיבה אופיים של הצעירים האלה המתפרעים למען התפרעות?

הוא מוצא רק מכנה אחד קבוע לגביהם — שהם אינם חובשים את הכיפה הסרוגה אף פעם לא.

*

בקולנוע ובכל מקום, בחברה המאבדת את פרצופה נשארו הפנים הצעירים מתחת לכיפה הקטנה ללא שינוי, פנים טובים ונקיים. מתחת לכיפה הסרוגה עוד יש מקום לניכוסים, עוד יש רצינות, עוד יש אהבה מולדת. עוד יש שקט. אדם המרצה בפני קבוצת נוער בבתי־הספר או במועדוני האוניברסיטאות, יבחין במה כרמת השאלות, שנוער דתי לפניו. הם מתנהגים אחרת, שואלים אחרת, פונים אחרת. מעולם לא שמו מפיהם הרה הסרת־טעם לגבי המדינה. בראה שכולם הם בתפיסתם החיובית צרת־האופק, חסרים להלוטין את שאר־הרוח הנמהר המגיב את הבדיחה בסוג כיבוי האורות בלוח. אין הם משתעשעים ברעיון הירידה מן הארץ, אין להם זכרון קצר ושערות ארוכות. כנראה הדברים האלה אינם הולכים עם הכיפה הסרוגה. וכאשר יהודים מתאספים להחליף דעות על מה שאפשר עוד לעשות למען תיקון פני החברה, למען עידוד העליה וחידוש ההתיעבות ודברים מיושנים מסוג זה, הרי הכיפות יהיו רבות במקום. על חוסר השפע של גוש „אמונים" אפשר להתווכח, אך אין ספק שמאפשרים לנו את המרים על פשרות. הם מוכיחים לסכנינו, שעוד לא הכל ניטחק כאן, עוד לא כל אכלו את כולם. אנחנו אף זוכרים את מגיני המצוה עם ספרי התורה, אנחנו רואים נער שלגביו ארץ ישראל עדיין רשומה על שם עם ישראל, נער שאיננו מגחך להצהרות טרומפלדור, ואינו בוכה עם הנביאים. נער דתי.

אנחנו נרשמים לרווחה, כשאנו רואים את הכיפה הסרוגה. לומר את האמת, בראותנו פנים טובות מסביב, מן הסתם מחפשים אנו את הכיפה מאחור.

*

נשאלת השאלה, כיצד עשוי איש הלצות שרוי כמונו להתלהב ברצינות. כזאת מציבור כה חסר הומור. איננו מתלהבים, במחילה. אנחנו פשוט נכנעים לעובדות. ניכר, שכוחם של רציונות וכוחם של בני אדם נמדדים לא בעיתות של הצלחה, אלא בעידן של שפל ומפלות. רק שתי מגמות, משני הקצוות של החינוך, המדרשה השמאלית של השומר הצעיר והמשגע של הכיפות הסרוגות עומדות היום זקופות בלחץ הגלים הקשים. לו היתה לתנועה החילונית גם מנהיגות ותיקה פחות מורגלת לכסאות מרופדים, אילו פינו אל את מקומם למנהיגי המשמרת הצעירה, אילו הרבנים שלנו מתצלים מעט מעל הרבה של כובע מתהדרים — הרי היתה אותה כיפה סרוגה גם גדול יותר.

מכל מקום, ההומוריסטן שמח להודות במעוה הוא עצמו כבר איחר את המועד להיות לאיש דת הוא סבל עד צוארו בתוך בוץ ההגיון הקר, אבל זה כבר לא ילך. אולם הוא מודה ברצון, שהדעה המידבוגות בעיניו הגיבו ישראלים יותר טובים, שגול שותם הנלעגת של ההורים הדתיים עשתה מעשה זה טוב, שהמסבה הכשר הבכה להיות מוסר והגון אין יותר ממבצרי השכל הקידמה. קשה לנו לתאר את מדינת ישראל בלי אותה אמונה דתית, שאנו באופן אישי איננו חלק בה. ובכל זאת, אם תנאי מקום הגידול נוער כזה, אם זה המחיר שלו, כי אנחנו החילונים הנכשלים, לא ניסע באוטובוסים בשבתות ולא נלך לקולנוע בימי שישי, הרי כותב שורות אלה מוכן להשאר בבית ולהסתכל ב„מרשה" אנחנו הגענו למצב ולגיל, שבתוך הערב המתחכם של תכונות סגפניות נראה לנו שידור תמים זה של משתתפי התמימים מלבב ביותר. אנחנו פשוט למדנו לאהוב את הכיפה הסרוגה.

מול חידת קיסינג'ר - חידת רבין

היו אמנם חילוקי דעות בין רבין לפרס — אבל לא עתה אלא לפני ביקורו הקודם של קיסינג'ר בירושלים ● הויכוח היה אם לגלות לקיסינג'ר כי הנוסחה „נסיגה של 30—50 ק"מ" אינה כוללת את אבו־רודס ומעברי הגידי והמיתלה ● בישיבת צוות המו"מ אמר רבין: אני מסכים בהחלט עם הניסוח של משה דיין ב„ניו־יורק טיימס" ● בצמרת ה„עבודה" יש הגורסים כי ראש הממשלה כבל עצמו בהצהרות שלא לצורך ● יגאל אלון אמר השבוע, כי קיסינג'ר שוב אינו מעריך את הסיכויים כ„פיפטי פיפטי" אלא כ־40 אחוז מול 60 ● רבין טען שלא הבחין אצל קיסינג'ר נסיונות „להתערב בענינים פנימיים" ● הסיבוכים הפנימיים בעת המו"מ החיצוני

מאת יוסף חריף

בישיבתה האחרונה של הממשלה ביקש השר ישראל גלילי לדעת מה אמת יש בידיעה, שכאילו שר הבטחון, שמעון פרס, רצה להתפטר במהלך המשא־ומתן עם ד"ר קיסינג'ר.

שר הבטחון הגיב בשאלה: „איפה קראת את זה?"

„קראתי את זה" — אמר גלילי בלא שיכול היה להצביע באותו רגע על המקום המדוייק — „אני קורא הרבה עתונים"...

שאלתו של השר גלילי נשתלבה בשאלה נוספת: האם היו בצוות השרים חילוקי־דעות בפגישות עם קיסינג'ר?

„חילוקי דעות?! — המה שר הבטחון — לא היו כל חילוקי דעות!... יכולים להיות חילוקי דעות בממשלה, בשביל זה אנחנו פה... אבל בחוץ?! — לא היה ולא נברא!"

ראש הממשלה, יצחק רבין, חיזק את דברי שר־הבטחון ואמר, כי לא היו כל חילוקי־דעות בהצגת העמדה הישראלית לפני שר־החוץ האמריקני. ואשר לשאלתו הראשונה של השר גלילי על רצון „ההתפטרות" של פרס, זו התשובה — שלילית להלוטין!

הבינו בכל זאת נבכצה השמועות על חילוקי דעות בין פרס לבין עמיתיו בצוות השרים ועל האיום ב„התפטרות" מצד שר הבטחון?

☐ הוויכוח — על „30—50 ק"מ"

מסתבר, כי יש איזה גרעין של אמת בכל אלה והדברים אמנם התרחשו ערב ביקורו של קיסינג'ר בירושלים ואף על רקע נושא המעברים ואבו־רודס, אלא שכל זה קרה לא לפני ביקורו של שר־החוץ האמריקני הפעם, זה קרה לפני ביקורו הקודם, באוקטובר. במסגרת הגישושים סביב ענין ההסדר־החלקי עם מצרים כשד"ר קיסינג'ר ביקש לקבל מושג גיאוגראפי — „להבין עד מה" — לגבי עומק הנסיגה הישראלית, שיכולה לבוא בחשבון במסגרת הסדר־ביניים. ואף שבפה מסירת ה„מושג" הזה לד"ר קיסינג'ר (בשעת ערב שנערכה לכבודו בבית ראש הממשלה בירושלים ב־12 באוקטובר 1974) שררה הרמוניה בקרב הצוות הישראלי, הנה הויכוח קשה התנהל, כנראה, יומיים קודם לכן כאשר הצוות נזעק בשאלה מה יאמר לד"ר קיסינג'ר בשאלת עומק הנסיגה בשלב ב'.

באותו מעמד נולד המושג „30—50 ק"מ". השאלה היתה אם למסור מיד לד"ר קיסינג'ר, שהמדובר במפורש בלי מעברי המיתלה והג'ידי ובלי שדות הנפט של אבו־רודס, או לדבר עמו בהכללה מבלי להיכנס „לפרטים". רבין ואלון סברו, כנראה, שאין צורך לפרט יותר על המידה „בשלב זה" ודי למסור לו את המושג הכללי של „שלושים־חמישים" ק"מ. פרס טען, כי מן ההכרח להבהיר לד"ר קיסינג'ר, כדי לא להותיר כל ספק לגבי העמדה הישראלית, שאין הנסיגה צריכה לכלול את המעברים ואת אבו־רודס.

מעבר לשאלה זו, שהיתה שנויה במחלוקת, היתה תמימות דעים בין השלושה גם באותו שלב ראשוני: יגאל אלון גילה עמדה נצית ואמר, בין השאר, כי הוא מציע לעמוד על ההבדלה — בתמורה — לסיום מצב הלוחמה. הוא הוסיף בצורך כך: נראה מה יהיה. אין אנו צריכים לוותר על קו זה!

☐ פרס: „אם כך — בלעדיי"

ראש הממשלה אמר באותו מעמד, כי לדעתו יש להתבסס על „הביתוח הגיאוגראפי", כלשהו, כדי להשאיר את אבו־רודס בידינו! ומכאן נשתמע שאם על אבו־רודס אין לוותר — על אחת כמה וכמה שאין לוותר על המעברים.

אך משום־מה לא גרמו השנים לשר־הבטחון, שיש לומר את הדברים במפורש לד"ר קיסינג'ר, גם אם הסיכום הפנימי חייב להיות כזה. בנקודה זו נשתררה מתיחות בצוות הדיון, פרס עמד על דעתו בתוקף ואמר לשני עמיתיו: „אם כך — בלעדיי!" והוא קם ברוגזה ממקומו לעזוב את החדר. הוא היה כבר ליד דלת היציאה כשנתבקש על־ידי ראש הממשלה לשוב אל מקומו. פרס נצהר ולאחר הידברות נוספת סוכם, שאמנם כך יאמר לד"ר קיסינג'ר: ישראל מוכנה במסגרת השלב השני לסגת בסיני לעומק של 30—50 ק"מ, אך בלי לפנות את המעברים ואת אבו־רודס.

אלו היו הנלדתיה של נוסחת ה„30־50". כשבסיני על דיון בתוה הדם כל אחד משלושה אנשי הצוות את חלקו: יגאל אלון הותנה את היעד המדיני (התמורה המבצרית צריכה להיות „גמר מצב הלוחמה"); ראש הממשלה קבע את הצד הצבאי־בטחוני (אין לוותר על המעברים ועל אבו־רודס על יסוד „הביתוח הגיאוגראפי") ושמעון פרס קבע את הטאקטיקה הקונקרטית (להבהיר מראש ובמפורש כי הנסיגה לא תכלול את המעברים ואבו־רודס).

מכאן ואילך, ניתן לומר, שיהיה בדרך כלל הארכיבה בין העליונה, שעד כה עמדה במבחן.

☐ רבין מסתמך על דיין

„עד כה" — כי אין לדעת מה יהיה במבחן העיקרי, שהממשלה ניצבת בפניו עתה, עם התחלת השלב המעשי, בהגדרת שר־החוץ האמריקני, העומד לשוב בחודש הבא. גם קיסינג'ר היה עקיב: כבר באותה סעודה בבית ראש הממשלה, ב־12 באוקטובר, הבהיר למעשה את עמדתו. הוא כבר בשבוע: באפשרות שסאדאת יסכים לתמורה של „גמר מצב הלוחמה", ובאפשרות שיסכים להסתפק בנסיגה שלא תכלול את פינוי המעברים ואבו־רודס. ושר־החוץ האמריקני לא שינה, כנראה, את דעתו עד עצם היום הזה.

אבל גם בעת ביקורו לפני שבוע היה הצוות הישראלי מאוחד בעמדתו ובעבירתו אין זאת אלא כפני שראש הממשלה ראה להבהיר בחודש, שבה שסוכם על דעת שלושה אנשי הצוות באוקטובר אשתקד שריר וקיים, אין תימה, איפוא, שגם רבין וגם פרס יכלו להשיב לשר גלילי, כי כל הסיפורים על דבר „חילוקי דעות" בעת השיחות עם ד"ר קיסינג'ר בתוך הצוות — לא היו ולא נבראו.

יכול שמעון פרס לטעון שזה „בגלילי", שכן אילולא סירב ראש הממשלה כחודש את העמדה הישראלית כפי שסוכם בהתייצבות שקיים הצוות ביום י' ה"ל בפברואר, לקראת בואו של ד"ר קיסינג'ר כעבור שלושה ימים — לא מן הנמנע ששר הבטחון אכן היה ליטר גם הפעם „בלעדי", אחרי שלתנאיו להסדר־ביניים (פינוי המעברים ואבו־רודס אך ורק תמורת ויתור מצרי על לוחמה) ניתן בינתיים פומבי. אבל עובדה היא, שראש הממשלה ראה להבהיר בכמה מעמדים, ערב ביקורו של קיסינג'ר ובמהלכו, את העמדה הזאת בעצמו.

אין לדעת איזה שעור של שכנוע עצמי יש בעמדה זו שנוסחה ונומקה מחדש על־ידי מר רבין ואיזהו השעור של החשבון הפנימי — קרי: שלימות הממשלה, החשש מפני המשבר שמחוצה לה, כבר מתכים רק לרגע שבו יתחדש הויכוח בין פרס לבין רבין־אלון, כותנתו למשה דיין. האין הדברים אמורים רק משום שבשעת גיבושה מחדש של העמדה הישראלית כפי שצריכה היתה להיות מוצגת על־ידי צוות השרים בפני ד"ר קיסינג'ר, ניתלה יצחק רבין במשה דיין.

באותה ישיבה של יום ו' לפני שבועיים, אמר ראש הממשלה כך: ביקור זה (של ד"ר ק.) קובע אם יש סיכוי להסדר בשלבים עם מצרים. עלינו להגיע לכה בעצם אנחנו מוכנים — וברצינות! אני מסכים בהחלט עם הניסוח של משה דיין ב„ניו־יורק טיימס", שלפי דעתי: לא יכול להיות יותר טוב ממנו... וזה לא הסכם חלקי מוגבל ללא המעברים וללא הנפט, שלל זה לא יהיה כה. לדבר, אלא הסכם עם המעברים ועם הנפט, אבל עם גמר הלוחמה בצורה ברורה. זו צריכה להיות עמדתנו ושלא יבהילו אותנו עם זינות!

כששר־הבטחון, שמעון פרס, ביקש להבהיר אם כוונתו של ראש הממשלה היא ל„אי־לוחמה בלתי מוגבלת בזמן" — השיב מר רבין: אי־לוחמה תורנית ובלתי מגבלת בזמן, בזעות אחרות! כך אמר משה ואני מסכים עם זה.

☐ „מינהרת השדים"

לכאורה, הכל ברור. אחדות־דעים בתוך הצוות אם גם לא בתוך הממשלה (השר ויקטור שם־טוב, למשל, ביקש השבוע להבהיר, כי נוסחתו של ראש הממשלה אינה החלטת ממשלה...). ראש הממשלה אומר שאין טעם ללכת להסכם חלקי מוגבל אלא יש למצות את המהלך הזה, באמצעות ד"ר קיסינג'ר, להסדר, שעל פי מהותו כמהו כשלום אם גם בלי הניסוחים המשפטיים המקובלים במשפט הבינלאומי (בכך נתכוון ראש הממשלה להזכירנו של שר־החוץ, יגאל אלון, אשר ביקש בעת דיון בממשלה להזכיר לו כי על פי חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, מאיר שמגר, אין מושג של אי־לוחמה, אלא זהו בעצם מושג נרדף למצב של שלום). הכל לכאורה מסכימים אתו. ואף־על־פי־כן — לא הכל ברור.

עיקר השאלות עתה הן שתיים: מה יביא עמו קיסינג'ר וכיצד אומר הוא לכלכל את מעשיו בשלב המעשי; ומה יעשה יצחק רבין. ממה שנתרחש עד כה אין להביא ראייה.

קיסינג'ר לא נתן לישראלים שום מושג ברור בביקורו האחרון. לרגעים שיחרר את אנשי־שיחו מן הפחד, שנתלווה אל שליחותו. כדרכו „בכרי" לכל צד את צרותיו של זולתו: לישראל הסביר את קשייו של סאדאת; ולמצרים הסביר, כן הסתם, את מצבה המעורער של ממשלת ישראל, אשר במצבה אין היא יכולה להרשות לעצמה ללכת לוויתורים גדולים ולפתוח לגבי מצבה של ממשלת־רבין נראה, כי יותר כשייך בתאורו של קיסינג'ר בימים הכסים, יש בו מן האמת לאמיתה...).

בהערכת ביקורו של שר־החוץ האמריקני לאחר צאתו היטיב, כמדומה, שמעון פרס להגדיר באוזני עמיתיו את הדברים כאומרם: מה שקרה עד כה הוא שעברנו את... „מינהרת השדים". רוצה לומר, הנכהלנו מכל צד — מכאן דינקה „דגוהו" ומשם צצה „סכנת מלחמה", ומצד אחר הגיח „משבר הנפט". השאלה היא אם אנו כבר בחוץ למינהרה, או שמוכשן לנו איזה „שד" חדש...

כול חידתו של קיסינג'ר שעודה בצפנה לפיענוח, עומדת „חידתו" של יצחק רבין: מה יעשה הוא. האם יוסיף לדבוק בנוסחה שלו — „בלי ביסול מצב־הלוחמה — המעברים ושדות הנפט יישארו בידי מדינת ישראל, בידי צבא הגנה לישראל"?

☐ מה נשתנה בין דצמבר לפברואר

שאלה זו מתעוררת למרות כל הצהרות הנקיפות מהוו־מחמשכעות, שהרי אין להתעלם מן העובדה כי אך לפני כחודשיים אמר ראש הממשלה בראיון עתונאי כי הניזוק לכל שאין הוא מדבר על הצהרת אי־לוחמה מצד מצרים נובע בהערכתו שאין הוא רואה התחייבות ישירה ומוגבית כזאת כריאלית. אם כך, שמא מה שאמר באחרונה בראיון שלו לטלוויזיה האמריקנית אינה אלא טאקטיקה, ומטאקטיקה אפשר לסגת?

מקורביו אומרים שאין זה לדידו ענין טאקטי. הוא באמת סבור, כי אין טעם שישראל תוציא מידיה את המעברים ואת אבו־רודס, אלא אם כן יושם סוף־סוף קץ למצב־הלוחמה ויפתח דף חדש במערכת היחסים שבין מצרים וישראל. לא יכולנו לקבל הסבר ברור מה בכל זאת נשתנה אצל ראש הממשלה בין דצמבר לפברואר. ההסבר היחיד לכך יכול להיות אולי זה: כל עוד לא נראה לו, לראש הממשלה, כי צה"ל התעצם דיו (וזה ממילא אומר, שהיה צורך בהבטחת האספקה השוטפת מידי ארה"ב!) סבור היה שמוטב להידרש לנוסחאות „ריאליות". עכשיו, הן משום שהלה התעצמות וצה"ל שוקם והן משום שהגיעה שעה של אמת — אין עוד טעם לשחק בנוסחאות מעורפלות, אלא יש לומר את הדברים בגלוי הבהירות — הן לסאדאת, שידע כי לנסיגה גדולה כפי שהוא מייחל לה יש מחיר גבוה והן לד"ר קיסינג'ר לבל יזקוף הצעות־של־פשרה שישראל לא תוכל אלא לדחות. יכולנו להעיד, כי בכל כפה שבו ניתן להאזין לדברי ראש הממשלה בסוגייה זו של הסדר עם מצרים בחדשים האחרונים — גם כאשר כלפי חוץ אמר שאין הוא מוציא מכלל חשבון „הסדרים צבאיים" עם מצרים — הוא נטע בך תכונה את הרושם המשכנע, כי את המעברים לא יניח להוציא מידי ישראל במסגרת של „הסדר צבאי" סתם. אם נתכן שינוי בעמדתו בחדשים האחרונים הרי זה, כמדומה, רק בכך, שראש הממשלה הגיע למסקנה, שאין טעם להסדר־ביניים מוגבל. האמנם זוהי מסקנתו המוצקה? קשה להשיב על כך בבירור. דבר אחד אינו מוטל בספק: מבחנה של הממשלה — והכל בה מודים כי שעת ההכרעה קרובה — היא בראש וראשונה מבחנו האישי הראשון של יצחק רבין.

☐ קיסינג'ר למען רבין

בישיבת הממשלה השבוע ראה מר רבין צורך לציין כי לא הבחין אצל ד"ר קיסינג'ר בביקורו כאן נסיון להתערב בענינים הפנימיים. כוונתו היתה, כנראה, לידיעות שסיפרו כי שר־החוץ האמריקני מתידדכו לכתבים שנילוו אליו במטוס אמר, כי בא לישראל „להכשיר את דעת הקהל לטובת רבין". הפיסקה המלאה כפי שנרשמה מפי כתב אמריקני, שהקליט את דבריו של ד"ר קיסינג'ר במטוס, אמרה כך: „אני בא להכשיר את דעת־הקהל (בישראל) לתמוך ברבין נגד הקבוצה הקיצונית פרס־פרץ".

דומה, כי עצם ההתייחסות לנושא זה מצד ראש הממשלה מרבות על כך שאין „הענין הפנימי" נעלם כמנו כל איטת שהוא בוחן דעתו על ההכרעות הקשות הקריבות והולכות.

☐ „אין לי אחר במקומי"

במבחן זה תדירש ראש הממשלה לזכלת יכולת הכרעה והנהגה, שנים שהם בעצם אחד. קשה לומר שיצחק רבין נוהג כיום כאיסור־בה בהפלגה. אחד האישים בצמרת המפלגה, שהיה אומר בירידה רבה להיותו כראש הממשלה של גולדה מאיר, אמר השבוע בחוג סגור: „אין לי אחר במקומי". ואין זו הכרית כמבאה, בעיקר לאור הסימוא של איתו איש: „אדרבא, המסכל על האישים בודה — כי יכול לבוא במקומו. והיה ברור מדברי האיש, כי אין הוא שלם עם דרך הנהגתו, בין בעניני פנים מפלגתיים ובין בענייני חוץ. היא לא עבנו, להשל, מדרך טיפולו בפרשת אלמוגי ודעתו לא היתה נוחה כמצהרותיו התקיפות בעניינים מדיניים, בין שמדובר בנושא המגבל לגבי התנאים הישראליים להסדר־ביניים עם מצרים, ובין שמדובר ב„הכרזת", שהשמיע לפני השבוע ברמת־הגולן (שישראל לא הקימה ברמה ישובים על מנת לעזוב...).

אפשר שבאמת לא הבחין ראש הממשלה בסכנות בעניני פנים. המנגנותו בענין צירוש של אלמוגי לממשלה, [illegible] היה צדוק, שלא את צירופו של אלמוגי לממשלה [illegible] תקיפי היתב [illegible] ביקורו [illegible] כאורחו של ראש הצ"ר. מר צדוק נפגש עמו בלשכתו והבהיר לו הבהר היטב, כי „הצנץ לא יוכל לעבור". רבין הגיב, כי „זהו בדיה". אך בדרך סיפולו בבעיה גלו כשלון. היתה, כנראה, גם סיבה אישית לבר צדוק, נוסף על הנימוק הענייני, — להעמיד את ראש הממשלה על כך שבענין שכזה יש להתייעץ עם שר המשפטים כ„להבלדל" ולא בדיעבד ומי שמכיר את צדוק יודע, כי אין הוא מן האנשים המסכימים שיעמידוהו בפני עובדות מוגמרות בעניינים שיש לו דעה עליהם כשר־משפטים. (לא מכבר הסביר צדוק לאחד מעמיתיו שאין הוא רואה את תפקיד שר המשפטים כנותן עצות איך לעשות דברים שאין לעשותם מבחינת הסדר התקין...). מכל מקום, ראש ממשלה בעל מבכות יודע לדאוג אם מראש ואם בדיעבד, שהחלטותיו יתקבלו. מותר הדבר שביטויים שהלפו בין הפגישה עם צדוק בלשכתו לבין נסיעתו לחיפה, לא דאג לטפל בבעיה כרוחו. דומה כי הגיע נוספת בעניני פנים יכולה לשמש צורת טיפולו בשאלת ההלוואה במסגרת „מימון המפלגות". פתע נתגלה לו, כי כמה חברי־כנסת בסיעתו לא יתנו ידם להצעה שהוא, רבין, תמך בה. איך אמר אחד מאישי צמרת העבודה: „דברים כאלה לא יכלו לקרות בימי גולדה"...

אם להביא בחשבון, כי בעיניו חוץ הויכוח בתוך מפלגת העבודה עמוק פי כמה, נקל לשער, כי לשאלת הסבבות של ראש הממשלה, תהיה השפעה רבה על ההכרעות הקרובות אם לא מכריעה.

☐ ויתור על אבו־רודס בלבד

בכל הדהש שוקד בימים אלה משרד החוץ על הכנת „ניירות" לכל מיני אופציות הצפויה לעלות במהלך השלב המעשי של השיחות עם ד"ר קיסינג'ר. נבחנות, למשל, הנקודות המדיניות בהסכם שביתת הנשק בין ישראל לבין מצרים, ובאיזו מידה ניתן יהיה לייסמן בהסכם על הסדר־ביניים (שהרי באותו הסכם מ־1949, שמצרים התייחה עליו, כדובר על היבנצאות ממלחמה עד השלום בצורה ברורה ביותר). כן שוקדים על „נייר" ביחס לאבו־רודס. באיזו מידה יש בכך משום רמז לאפשרות של רוויריה כלשהי בנוסחת רבין (המדוחה להילובין עם זו של משה דיין), קשה לדעת. לפתות לפי שעה תכפה הצפדה „הקיצונית". שאין מקום להסדר בשלב ב' אלא על יסוד רחב — כליכר, על בסיס של נסיגה מאסיבית, לרבות המעברים ושדות הנפט, תמורת גמר מצב הלוחמה. כל הצעת הסדר, שיהיה שונה במהותו מהסדר רחב שכזה, תעביר את ראש הממשלה שבכל־אתר־עצמו־כירצון בפני ההכרעה הקשה ביותר, שידע בצוותו בהפקידה. בספר ביבכים כי שר הבטחון, שמעון פרס, [illegible] בעת הדיון בממשלה, ש„הודיעה לכמה" אף את היועצים בממשלה, מה סיבה של ה„ותרנית" של שר־הבטחון: הוא טען, כי בצד נסיגה קטנה — היינו, במסגרת ה־30—50, אך בלי שיהיה צורך לוותר על המעברים ואבו־רודס — אפשר לדעתו להסתפק בויתור מוגבל, גם כן הסוגיה המדינית, של מצרים. זה אינני איכר שפרס מסתפק להסדר מצומצם, אבל כה שבהחלט ברור בגישתו של שר הבטחון, שלא יסכים לוותר לא על המעברים ולא על אבו־רודס וזה ביום הנושא העיקר בויכוח. אין ליטר בוודאות מה תהיה עמדתו של כל אחד בצוות השרים אם תעמוד הצעת פשרה הנוחית למשל, ויתור על אבו־רודס בלבד (ואחרי הבטחה תגבית אמריקנית שכל מחסור הנפט הישראלי יהיה על ארה"ב ולא עוד, אלא שארה"ב מוכנה להעמיד לרשות ישראל [illegible] לרכישתו).

לכן, המבחן האמיתי להדלקה המודרית כיום בצוות הישראלי, עוד כה נתמך על־ידי הממשלה כולה, יהיה רק בימים הבאים. עד כה לא היתה לעצמה כל סיבה להפריע הרמוניה זו.

☐ „פגישה עם גולדה"

„קשה להגיד, ששמעון פרס ומשה דיין, מצאו עצמם לפתע משני עברי המתרס. [illegible] לשים לב לדברים שאמר השבוע משה דיין בהתייחסו לאפשרות של הסדר שהוא [illegible] מצב הלוחמה, בעקבות [illegible] כי [illegible] לא יהיה זה [illegible] סנטימטר אחד בסיני, הוסיף השבוע ואמר, כי כי שמדובר על הסדר מצומצם — ויהיה זה מי שיהיה — „הוא עושה שטות חבר אידיוטי".

עד כה אין לגלות סימן של סוף בעמדתו של ראש הממשלה. הוא מוסיף לעמוד על דעתו. בשבת האחרונה, למחרת פגישתו של קיסינג'ר עם גולדה מאיר, נפגש רבין עמה וסביר להניח, ששאב ממנה עידוד לא לוותר על נכסים בסיני בעבור נזיד־עדשים.

הצרה היא, שאין לישראל מושג מה עומד להציע ד"ר קיסינג'ר. מסתבר, כי שר־החוץ האמריקני אינו חופשי לגמרי בתמרוניו. אבל גם לא יודע מה בדיוק היה בשיחתו עם שר־החוץ הסובייטי, אנדרי גרומיקו, אבל קשה להניח, שמוסקווה תשב בשקט לאורך זמן אם תראה כי העניינים אינם מתנהלים כרוחה. (באחד מתדרוכיו, במטוס מדמשק ללוד, אמר למאזיניו כי יש חשיבות לפגישה עם גרומיקו, שכן הלה צריך למסור לו על מה שהתחולל בפולי־טביורו לגבי המצב במזרח התיכון).

☐ במקום 50:50 — 60:40

ממה שנודע עם שובו של ד"ר קיסינג'ר לירושלים בסוף השבוע שעבר אחרי הביקור בקהיר ובדמשק, מתברר, כי הוא עצמו הגדיר את המצב כ„מסובך", לעומת הערכתו הקודמת, שהסיכויים להסדר הם 50:50 חלה אחר הביקור ירידה מסויימת באחוזים. שר־החוץ, יגאל אלון, אמר השבוע במקום של־אבר, כי קיסינג'ר חזר קצת פסימי יותר ל־הערכתו באחוזים היא כיום 60:40 (ארבעים שיושג הסדר וששים — שלא יושג).

אם להסתמך על דברים, ששמעו מפי שר־החוץ האמריקני „מתודרכי" הרי שהמצב באמת מסובך, מבחינת ישראל. אשר לסוריה — הרי שסאדאת „מעונין בהסכם" ולדעתו סוריה תצטרך לשחק הפקיד שאי אפשר לוותר עליו. אשר למצרים — „סאדאת מבין את הצורך בחתימה על מסמך כתוב" (ד"ר קיסינג'ר לא דיבר על חוזה או על מסמך דו־צדדי, אלא על „מסמך" סתם...).

הראיון של סאדאת לעתון אמריקני, שבו אמר, כי הוא מוכן להתחייב לא להתקיף את ישראל (משהו בענין אי־לוחמה), באמצעות „צד שלישי" (קרי: ארה"ב) נתפרש כסימן חיובי בכיוון אפשרי לפשרה. כלומר, שקיסינג'ר יהיה הערב לישראל על אי־לוחמה תמורת נסיגה ישראלית אל מעבר למעברים ואבו־רודס. אם לצרף לראיונו של סאדאת את הידיעות השתלות על נכונות אמריקנית לעזובה ו„לחוזה הגנה", ניתן לשער, כי נוסחה זו של נסיגה אל מעבר למעברים תמורת ערבות אמריקנית, תתפוס, מן הסתם, מקום נכבד בדיוניו של ד"ר קיסינג'ר בירושלים בחודש הבא. אבל כלום יש בכך חידוש? — בפירוש לא. אין זה, כנראה, אלא גלגולו של הרעיון, שהעלה בשעתו קיסינג'ר במסיבת־עתונאים בפקינג בתום מלחמת יום־הכיפורים, שבה אמר בזרורה, כי מכיוון שישראל תצטרך לסגת הדבר זה ללא ספק יזעזע את מצבה הבטחוני — תצטרך ארה"ב לעיין במתן „ערובות" לישראל. במלים פשוטות אומר הדבר, כי סאדאת אינו מוכן לשום תמורה של ממש פרט לידיעה, שהוא יצטרך לחתום על איזה „מסמך". „ויתור על לוחמה", „הסכם דו־צדדי" יישארו בגדר חלום, אלא אם כן הדע מצרים ויקנע קיסינג'ר, כי נוסחת רבין־פרס־דיין היא המלה האחרונה של ממשלת ישראל.

אם אמנם מוכן היה ראש הממשלה לחתום בשתי ידיים על הבריה של משה דיין, הרי עליו לדעת כי דיין דוחה כל הסדר שאינו „הסדר פוליטי". אין שר־הבטחון לשעבר צריך להיות חשוד בחוסר „ריאליזם", שכן אין הוא מאמין, שניתן להשיג עתה מידי המצרים שלום או בדי־שלום, אבל בענין זה כותב הוא כדוד בן־גוריון בשעתו, כאשר באו אליו שליחים אמריקניים במסגרת שליחויות תיווך בין ישראל לבין מצרים. בן־גוריון אמר, כי יש להבחין בין שלום לבין „לא מלחמה". על „לא מלחמה" כתמורה מצרית לנסיגה ישראלית בסיני אין דיין מוכן לוותר, ונדמה, כי הכרתו זו תהיה לה השפעה על ההכרעות, שממשלת־רבין תצטרך בפניהן בשבועות הקרובים.

בעצם נוצר עתה מצב אידיאלי: רבין אמר שהוא מסכים לגמרי עם משה דיין — ומשה דיין, שבראיון הסכות על־ידי שבתון אב־רי־קר אמר לראיון כי הוא מסכים בהחלט עם... יצחק רבין.

☐ „אנו מגיעים עתה לעצם"

היכן באמת יעמוד רבין בימים הקרובים? זו השאלה. חלף הזמן של ביעורי ליכוד ועימעום של קיסינג'ר. אין אמר בהרדוף בסיום אחר הביקור בקהיר ובדמשק: „אנו מגיעים עתה לעצם" — אם לתרגם את ביטויו האנגלי באופן מילולי. והו בלא ספק יגע דעתו ב„ניתוח המכאיב". שעליו דיבר שר־החוץ האמריקני גם עם צוות השרים.

אגב, משה דיין לא פסל „התחייבות אמריקנית". אדרבא, לאחר שובו מביקורו האחרון בארה"ב דיבר על הצורך בהגברת המחויבות האמריקנית, וכבהינה זו הקדים את בעלי הרעיונות על דבר ערובות וחוזה־הגנה. אם אכנם יש ממש בידיעות הבאות עתה בענין זה מוושינגטון. אלא שדיין דיבר לא על מחויבות כתם בן הגב שכל נשיאי ארה"ב דיברו עליהם (מחויבות להתקיימות ולבטחון של ישראל — ל„סרווייבל" ול„סקיוריטי"). עם שובו מארה"ב סיפר דיין על שיחה שהתנהל לו עם „אחד הגנרלים האמריקנים המבוכבים ביותר של ארה"ב" — כהגדרתו — ובאיוהה שיחה אמר אותו גנרל כי כיום (בשאיות של 1975, כשהכושר הערבי יכול לבנות כיום הכל — נשק ואינטרסים השפעה) אין דרך אחרת, אלא שארה"ב תקבל עליה, כלפי ישראל, התחייבות הנולה בסיבה על כל התחייבויות הקולקטיביות של נשיאים הקודמים. התחייבות מפשית, שארה"ב לא תבוא להילחם בקוקבנו, אבל היא תעשה הכל כדי למנוע מלחמה. אבל אין התחייבות האמריקנית צריכה לבוא במקום ההתחייבות המצרית כלפי ישראל, אלא במקביל לה.

יהיה זה, כמדומה, מגנום לומר כי כל מפלגת העבודה מקבלת את עמדתו של יצחק רבין. עובדה היא, כי כבר הסתפקו לשבוע מפי חברי־כנסת שונים בסיעתו, כי „ראש הממשלה כבל את עצמו בידיים וברגליים". דבר זה כמדרש בוצר שאת הדילמה, ע־ ראש הממשלה ניצב בפניה כיום — שאלת קיומה או תלותה של ממשלתו ושאלות [illegible]

שבת

חמסין ביום חורף

[illegible] קיסינג'ר לא [illegible] רק לחץ. אולי הוא [illegible] שקיווה שהבה בא הלחץ [illegible] ישהו הבצפה ללחץ ש־ [illegible] ממשלת ישראל מתחב־ [illegible] אך קיסינג'ר רק לחץ.

מכתב לגולדה

בומראנג

דרדל אחד

מאיין

هكذا من الأصل

עני סערה באופ"ק

האמרת מחירי הנפט והחורף החמים גרמו להפחתת הצריכה ולהיווצרות עודפי נפט, ומאיימים בהתמוטטות הקארטל הסחטני

מאת פיליפ בן
סופר „מעריב" בארה"ב

עתוני העולם ועתוני ארה"ב במיוחד עדיין מלאים סיפורים מסמרי־שיער על סבל־המונים ואבטלה במדינות התעשיה המשגשגות במערב, שסיבתם אחת ויחידה — מחסור במשאבי אנרגיה וחוסר מטבע לקנות נפט נוסף.

יותר ויותר פרשנים, כלכלנים ופוליטיקאים מן השורה הראשונה מגיעים לכלל מסקנה כי אופ"ק — ברית מדינות הנפט — הוא הקרטל החמסני ביותר שידעה ההיסטוריה האנושית, וכי אם יניחו לו להמשיך עוד זמן רב בדרכו הוא עלול למוטט את סדר העולם הקיים. אולם כבר יש אותות מובהקים המלמדים, כי עוד לפני שיחלטו החלטות „לרסן" את אופ"ק אפשר שארגון זה יתמוטט בשל המתיחות והסתירות שבקרבו.

שפל כלכלי פוגע עתה כמעט בכל מדינות העולם, ופירושו תפוקה מופחתת ואבטלה. מעולם לא היתה מכירת המכוניות בשפל שכזה, וברית המכוניות של ארה"ב, דטרויט, מכונה עתה „אזור שואה" (בארה"ב ניתן תואר זה בדרך כלל לאזורי שואת טבע). אבל כשנמכרות פחות מכוניות — נוסעים פחות וקונים פחות דלק, וכמובן משתמשים בפחות חשמל ומפעילים להכם את הדירות — פעולות הצורכות כמות רבה של דלק.

■ העולם מוצף בנפט

לפני כמה חודשים, כשהחלו להופיע אותות ברורים ראשונים של שפל כלכלי, היו סבורים כי מפיקות הנפט מייצרות ב־25 אחוזים פחות משהן יכולות לייצר וכמה מנהיגים בארה"ב הציעו כמעט בגלוי כי אם רק תהיה וושינגטון „מאותת" במדיניותה כלפי הערבים יכירו לה תודה בהספקת יותר נפט במחיר זול יותר.

אולם השפל הכלכלי היה מהיר יותר מארגון המדינות המפיקות נפט, שפעל כפי שנהג לפעול כל קרטל בנסותו לקיים מחירים גבוהים של תוצרתו, וצימצם את התפוקה. על פי האומדנים האחרונים שנעשו השבוע בניו־יורק מוצף עתה העולם בנפט.

רק לפני 15 חודש התקינו כאחד החברות לדחות הצעת מכירה כלשהי, גם כאשר דרשו מוכרי הנפט מחירים מדהימים. היום הצעות רבות אינן זוכות בתשובה.

בינואר רצתה ונצואלה, יצרנית הנפט הגדולה ביותר בחצי הכדור המערבי, לזכות בכספי רב ככל האפשר ובמהירות רבה ככל האפשר עקב מבצע פיתוח גדול של ליבון ותעשיה שפתחה בו, וקיצצה בשאיבת הנפט משדותיה בשיעור 12 אחוז. איראן קיצצה את תפוקתה ב־11 אחוז וכוויית ב־10 אחוזים. לשליטה של אבו־דאבי, שמספרים כי מיליוני הדולרים שברשותו עולים על מספר תושבי נסיכותו, שילמו בשנה שעברה בלבד שני מיליארדי דולארים בעבור הנפט המופק בארצו, ובשיכות זאת קיצצה את תפוקתה ב־40 אחוז. סבורים, כי אלג'יריה ולוב עשו גם הן קיצוץ כזה.

לגבי סעודיה אין אומדן ברור, אך ידוע כי הפקתה ורווחיה ירדו הרבה. גם למפיקות נפט שאינן ערביות, החברות באופ"ק, בניגריה ואינדונזיה, הזקוקות לכסף רב כדי להקל על מצוקת אוכלוסיהן הרעבים ומתרבים במהירות, לא היתה ברירה הן הפחיתו בשיעור שאיבת הנפט.

■ נפט מתחת לשולחן

עם זה, החל מופיע בשוקי העולם נפט מתוצרת ארצות שאינן חברות בארגון מפיקות הנפט (קנדה, בריה"מ ואפילו סין הציעה נפט גולמי, פה ושם במזרח הרחוק), וכמעט כל מדינות המערב לבדי את הלקח המר של החרם באוקטובר 1973 ובחוזקית בלאי־ל־90 יום.

נפט גולמי רב במלים ובבכליות מצפה לקונים. אין איש יודע מה הכמות המדויקת. אך כלכלנים אומרים כי בכל יום מופקים 2 מיליוני חביות של נפט גולמי יותר מהצריכה (ויש אומרים 7 מיליון).

בעבר היה עודף עצום כזה גורם נפילת רבתי במחירים (ב־1968 אפשר היה לקנות חבית נפט גולמי בפחות מ־2 דולרים). דיפלומטים באירופ, ובראשם חברי נסיכי הנפט, טוענים כי עובדה זו היא דוגמה טיפוסית לדרך שבה ניצלו מדינות המערב את המדינות הנחשלות, אם כי איש בהם לא טען טענה שכזאת בעת שמחירי התוצרת או הכימיקלים שייצרו המערב וארה"ב ירדו לשפל המדרגה.

הסבר נכון יותר הוא כי הנפט הגולמי היה אז זול כל כך משום שהיה בו עודף רב, ובכל זאת לא היה העודף ההוא גדול כעודף הקיים עתה, משום שבשנים האחרונות הגבירו מפיקות נפט רבות את תפוקתן. לפי שעה עומד בעינו מחיר הנפט שקבע ארגון המפיקות, שהוא כמעט 10 דולרים וחצי החבית — פי־חמישה ממחיר הנפט לפני כשנה בלבד. כמה ממנהיגי מפיקות הנפט אף החליטו, כי בקרוב ידרשו להעלות את המחיר.

אך איומים אלה אינם יכולים להסתיר את הסדקים שנבעו ביסודות ארגון מפיקות הנפט. הוצאה אחת של עודף הייצור נוכח מיעוט אפשרויות הקניה היא, כמובן, „עסקות מתחת לשולחן", שבהן מפחיתים מן המחיר שנקבע רשמית.

כבר נכוני נפט החלו לפתות קונים בהציעם הקופה, אשראי של 60 ואף 90 יום. אשראי שכזה, לעבדך, שבשנה שעברה היו משלמים בעבורו מחיר מלא מראש, פירושו לא אחת כי מחיר חבית אינו 10 דולרים וחצי, אלא שמונה וחצי.

אולם עודף יצור וירידה בביקוש, בעקבות השפל הכלכלי שלארגון מדינות מפיקות הנפט יש בו חלק רב אינם הכל. לפני 6 חודשים חזו המטאורולוגים בעולם כולו את „חורף המאה" — ארוך וקר ללא תקדים — אך למעשה היה חורף זה כמעט בכל אירופה וברוב חלקיה של ארה"ב בין החמימים ביותר. כמויות עצומות של דלק שנועדו לחימום לא נוצלו איפוא.

כשפרץ משבר האנרגיה בסתו 1973 היתה ספנות העולם בכשבר. היה מחסור עולמי בספינות משא, מחסור גדול עוד יותר שרר במיכליות ומחירי העברת המשאות בספינות הגיעו לשיא. כיום אין לספינות רבות תעסוקה והמחירים ירדו להדהים.

■ נשק של אתמול

לפני שנה וחצי היו מחירי הנפט המיובא מאלג'יריה ומלוב גבוהים עוד יותר, משום שמצפון־אפריקה קצרה יותר הדרך לאירופה. היום נאלצו לוב ואלג'יריה לקצץ בתפוקת הנפט יותר מן המדינות האחרות, משום שמחירי ההובלה במיכליות כה זולים עד שלאיש לא איכפת להביא נפט ממרחקים.

חברות בארגון מפיקות הנפט, שבשנה שעברה הכירו תודה לקרטל משום שהצרים לכיסיהן מיליארדי דולר שלא חלמו עליהם קודם לכן, מתחילות לומר כי טוב להן בלי הארגון הזה, משום שרצונן להתום על הסכמים לזמן ארוך עם מדינות יחידה, הסכמים שהיו מבטיחים להן מחירים טובים, אף כי פחותים מעט מאלה שקבע הארגון.

המחיר שנקבע, נהפך, בין כה וכה, להלכה שאין נוהגים על פיה, ולמרבה הלעג תקוותן העיקרית של חברות אופ"ק אלה הוא עתה האיש שרק לפני זמן קצר נחשב ראש אויביהן — הנרי קיסינג'ר.

לפני זמן קצר גילה ד"ר קיסינג'ר תוכנית שלפיה יתחייבו כל מדינות התעשיה לא להניח למחירי הנפט לרדת מ־7 או 8 דולרים לחבית, כדי שיהיה כדאי להמשיך לפתח מקורות אנרגיה אחרים.

עוד פאראדוקס — הצעה זו עלולה להיות בבחינת למחלוקת חדשה בין ארה"ב ובין אירופה המערבית, משום שכמה ממדינותיה סבורות שמחיר הנפט צריך להיות רק ארבעה דולרים וחצי לחבית. על כל פנים, אופ"ק, שהקריירה שלו הקריעה שחקים מאז אוקטובר 1973, חלש היום הרבה יותר משהיה ואפשר שמחר אף יתמוטט — וכמוהו גם נשק הנפט, אשר רק אתמול נראה שאין לעמוד בפניו ומחר אפשר שלא תהיה בו שום תועלת.

„זה עוזר לקיים איזון יותר טוב"

הרבליק, מיוחד ל„מעריב"

הכיסוי: ערובה, היעד: נסיג[ה]

נשיא סוריה טורף את קלפיו של קיסינג'ר בק[...]

מאת שמואל שגב
סופר „מעריב" בוושינגטון

רוחה של „תוכנית רוג'רס" המפורסמת מדצמבר 1969, ההולה מבצבצת מחדש במזה"ת וצילה ילווה מעתה ואילך את הדיונים בין ישראל לבין שכנותיה הערביות באמצעות שרותיו האישיים של שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר.

אפשר לומר שזו התוצאה החשובה ביותר של ביקור קיסינג'ר במזה"ת באחרונה, ביקור שבעקבותיו ייערך בחודש הבא „מסע דילוגים" חדש של קיסינג'ר בן שבועיים עד שלושה שבועות, בכוונה להשיג נסיגה ישראלית עמוקה בסיני, תמורת ויתורים פוליטיים מצריים, שטיבם עדיין לא הוגדר.

עצם גישה קיסינג'ר והפעילות מאחורי הקלעים המהלווה למסעותיו למזה"ת, מעידות כי מטרת ארה"ב היא להשיג הסדר כולל. עוד לפני שנהת מסע קיסינג'ר בוושינגטון נודע, כי צוות של מומחים משפטיים וצבאיים מעיין עתה בוושינגטון בשאלת מתן ערובה אמריקנית פורמאלית לבטחון ישראל, על כל הכרוך בה.

אינם ברור, כי במסגרת הסכם השלב השני עם מצרים, לא יהיהם החת הגנה פורמאלי בין ארה"ב לבין ישראל — בניגוד למה שדיווחו בכמה עתונים שהתלוו לקיסינג'ר בסיורו במזה"ת לא מזמן. אך באותה מידה ברור, ששר החוץ האמריקני מתכנן כבר עתה את השלבים הבאים וכמה מאנשיו הממונים על התחזיה מדיניות עוסקים בבחינת הסוגים השונים של ערובות שיכולה ארה"ב לתת ואיזו היא הערובה המתאימה ביותר לישראל. נושא זה הוזכיר בעבר קיסינג'ר עצמו ולפני כן הרחיב עליו את הדיבור היו"ר לשעבר של ועדת החוץ של הסנאט האמריקני, וויליאם פולברייט. יתרה מזאת, באחרונה הזכיר את הנושא אף הנשיא ג'ראלד פורד בכבודו ובעצמו, בראיון עם השבועון „טיים".

הכוונה המשותפת של כל התכנ־יות הללו הוא, שכולן [...] למצב שיווצר אחרי שישראל [...] כמעט מכל השטחים שכבשה [במלח]מת ששת הימים. מדובר בג[...] ריקני להעניק לישראל הווחת גדולה יותר, כדי שתוציאות לה[...] יותר השטחים, ועל כן מציעה הגנה פורמאלי בין שתי המד[ינות].

● הטיעון של קיסינג'ר

האופן שבו מציג קיסינג'ר טיעוניו שלו לפני בני שיחו [הישר]אלים מעיד, כי שר החוץ [...] מאמין כיום, שיש לחתור להס[דר] כולל הואת באמצעות די[...] מואצת של צעד אחר צעד. [...]מן מסר, כי בשיחותיו באח[רונה] [עם] מדינאי ישראל פיתח קיסינ[ג'ר] המחשבה הבאה: מדינת [...] מאוכלסת שלושה מיליון נפש אך היא מוקפת 130 מיליון ושכנים צוררים אלה מתעשרים מהר, בעיקר הודות לנפט. הערביים מצטיידים בתעשיה [...] ליארדי דולאר לרכישת נשק [יש]ראל מסוגלת להחזיק מעמד [...] שנתיים, אולי אף יותר, אך [מה צ]פן לה בחובו העתיד הרחוק? אם תנסה להמשיך לעמוד כך, במצב של עימות עם [העולם] הערבית הקיצונית? כמה ז[מן] להתקיים? הנפט סיבך עוד [...] בעיית ישראל. הערבים מסוגלים [להש]יג לא רק תמיכה סובייטית [...] בדולרים עקיפות גם תמיכה אירופית ויפאנית — מצד של מדינות שתעשיותיהן תלוי[ות בנפט] הערבי, מצד ממשלות שאינן [רוצות] להרגיז את ספקי הנפט שלהם. זו מטילה ספק במהימנות ה[סיוע] האמריקני בעשור הבא. על כן [...]שיכה מחשבה זו ואומרת — [מתבק]שת מאליה המסקנה, כי מוט[ב לישראל] להיסוג לקראת שלום, בה[...] הזדמנות, כאשר [...] להתקשר בכל הסכמות [...] ודאות. ההסתכנות הכרוכה ב[...] אומר הטיעון של קיסינג'ר — למנוע זעזועים בעתיד.

כך מגבה קיסינג'ר לנמק [...] עונו בעד גישה ישראלית ג[מישה] בעיית הגבולות הנסיגה. בכ[...] הם באחרונה עם מדינאים [...] במגעו קיסינג'ר ועוזריו בה[...] להבהיר את מטרתם הפוליט[ית] [הסו]פית. בדיוניהם ממדינה לכן [...] מזה"ת. ובמשאם ומתנם עם נשיאים וראשי ממשלות, הם [...]שים לשים דגשים רק בשלו[ם] אף על פי כן מתברר, הולך [...] הם הפוליטית הסופית ומיתו[...] זוכה יותר למטרה שהציבה בשעתה „תוכנית רוג'רס" [...] תיאלץ להיסוג משטחים ש[...] לגבשה לעולם; הערבים [...] התחייבויות של שלום, שהם [...]נים להתגן עתה, ויימצא הסד[ר] לבעיות ירושלים והפלסטינים.

בעיית הפלסטינים אמנם [...] שכן המטרה השהנהגה כמהן [...] לפליטים עקורים להכרה בזכות [...]רין על ישות לאומית הדשה [...] בעיה בכללותה [...] הצורך למצוא איזון כוחים בי[ן] הבטחון לבין בעיית השטחים. [קיסינ]ג'ר עצמו רמז על כך בבי[קורו ב]מזה"ת באחרונה, בחילופי [...] בינו לבין שר החוץ יגאל א[לון] [ש]אמר: „בבואנו לעשות שלום [...] לאזן את צרכי הבטחון הפיז[י] [...] כי האמון, הרצון הטוב [...] לבוא את היום [...] זקה המוחשית בשטחים לבין [...] המופשט בלגיטימיות פוליטית [...] פה לשלום ובהשלמה עם [...] איש אינו יכול לרצה, בכל [...] הצלבים, היכן הוא האיזון.

● „הבטחות" במ[קום] הכרזה רשמית

פקידי רשות אמריקנים [...] חלק בתהליך השכנת השלום טוענים עתה, מתוך השהכבנעת כי „תוכנית רוג'רס" ניסתה [...] איזה זה הכי מדינה ערביה [...] כית, ובראשן מצרים, עמדו להסכים לסעיפיה.

מדוע, איפוא, נגנזה „תכ[נית] רוג'רס" בשעתה, [...] גנוזה [...] הפעילה של קיסינג'ר עצמו, עם האנשים שניסחו אותה [...] הבטחון הלאומי של ארה"ב, [...] עת הוא עומד. מדוע דווק[א] [...]בתה? פקידי רשות אמריקנים [סבורים], כי אז עדיין לא היתה [...] כשירה להסדר כולל והשוב [...] הדיפלומטיה האמריקנית הע[...] הבעיות העיקשות של קיסינ[ג'ר] [ב]תפקיד כשר חוץ. הם סוב[רים] „תוכנית רוג'רס" הגדירה [את] המטרות האמריקניות, אך ל[א] להסביר כיצד להשיגן, אז ב[...] — לא ידעה כיצד להשיג. [...] רו בבצורתל על משא ומתן [...] רה, אך הסדר [...]. התכ[נית] [עור]רה את רוגזה של ישראל, [...] בה התכחשות אמריקנית, [...] עולם לא נתנו בה אמון. א[ך] כאשר קיסינג'ר מנהל את ה[מדיניות] האמריקנית, יש סברות [...] [...] הסיס [...], הדרג [...] המטרות הסופיות וכיצד [...] נראה, כי נחושה החלטת קיס[ינג'ר] [...] הנהגה, מתמיכה חסרת הקד[ם] [של] הנשיא והקונגרס גם יחד [...] [...] זה — להגשים את התוכ[נית] [...] איכה שהוא יוצא לבסע [...] [...] כשבאמתחתו הבטחות [...] רובן מתממשות בכתובן וכלשון [...] כלכליה, תמיכה פוליטית, סי[וע] — כל אלה משמשים לסירוגין [...] עים בידי קיסינג'ר, כל אבצע [...] את למדינה שבה הוא בבקר [...] יותר — קיסינג'ר הרחיב את [תוכ]נית רוג'רס מבחינה חשובה [...] היא ענין ערבות הבטחון [האמרי]קנית לישראל. „יש להת[...] ישראל חבריצים מבטיחים [...] לוויסוג" — אמר מקור רב [...] בוושינגטון.

סודות „סוכנות הביון האמריקאית" בקהיר

שירות הביון המצרי השתפר מאוד מאז מלחמת ששת הימים ונפטר מן „הקופים" ✱ חבר־הקונגרס האמריקני צולם בקאהיר בחברת יצאנית, ובגלל חשש לסחטנות נמנע מלתמוך בישראל ✱ מטען־נפץ מופעל־מרחוק שהטמינו סוכנים אמריקניים במרתף מיבנה בקאהיר נתגלה ופורק

מאת י. פינקלסטון
סופר „מעריב" בלונדון

המעורבות המדהימה של השירות החשאי האמריקני בענייני מצרים נחשפת היטב בספר „עולם הריגול האמיתי" מאת מאיילס קופלנד, לשעבר נציג סוכנות הביון המרכזית במזרח התיכון ויועץ לענייני בטחון של נאצר. הספר עומד לצאת לאור בשבוע הבא בהוצאת „ויידנפלד וניקולסון".

ספר חשוב זה, שהוא „מורה־דרך" לשירותי הביון האמריקניים, מביא דוגמאות מרתקות לאופי הפעילות האמריקנית בארצות ערב, וביחוד במצרים. דוכה, כי לכבדים הצליחה סוכנות הביון המרכזית האמריקנית להדור הדירה סוכאלית, לעיתים בידיעת מבשלה מצרים ולעיתים בלי ידיעתה, אבל כמעט תמיד בעזרת פקידים בכירים במיניסטריון ההגנה ובמשטרה.

שירות הביון המצרי — אלמוחאבראת אלעאמה — ניסה לקיים קשר עם נציגי הסג"ב בקאהיר בעת שהיה קופלנד שם בימי נאצר. אולם בהנאי פיקוה סוכנות הביון המרכזית על סידורים אלה והיפנתה אותם לטובת הממשלה האמריקנית. קופלנד אומר שבקאהיר, כבמקומות אחרים, מקיימת סוכנות הביון המרכזית האמריקנית שיתוף פעולה הדוק עם שירות הביון החשאי הבריטי במקרים שחברי הממשלה הבריטית אינם כשירים.

סוכן ביון בריטי סיפר לסוכנות הביון המרכזית ב־1956, שישראל וצרפת בהתכוננות למערכה [...]. כאשר הודיע הנציג הבריטי למכונה [...] בה עצה. סכך הזה ידי [...].

■

שירות הביון המצרי השתפר מאוד בימי נאצר, אומר קופלנד. „ביש[ראלים] — הוא אומר — יש [...] במדינה ראשונה, אינטליגנטים וקצינים, וכעת יש גם למצרים כאלה, אחרי שסילקו את ה„קופים" המכשים שנותרו (כינוי לטיפוסים של הלא־כתורבתים ביותר), אחרי מהפיכת ההפיכה נגד נאצר.

יתכן שהערבים יסייעו את סגל הביון שלהם כדי להתאים לישראלים. בכמה בינתים של הביון המצרי עדיין יש בהם „קופים" (כנגד הישראלים הזקוקים לסוכנים מסוג זה בי־שלהם בגבולים), אך בדרך כלל אנשי הביון המצריים כפולים כיום, אומר קופלנד.

□ „עיך" בביירות

[illegible]

□ 50 דרכונים

„אלה התכניות שהייתי בבינים — אבל אחד הפרזידנטים להיכנו — אבל לא היה לנו זמן, כלום קיאתם את מחשבותינו?"

[illegible]

העבירו ל„ספטמבר השחור" 50 דרכונים ריקים, למלא אותם כרצון מנהיגי הארגון. אחרי כן הודיעו האלג'ירים מיד לשירות הביון הצרפתי על הדרכונים האלה.

□ יחידה מיוחדת

כאן עלה „ספטמבר השחור", אומר קופלנד, הממשלה המצרית היא מן הפועלים ברוב יעילות גבדו, כתוך הנחה כי ארגון זה פוגע פגיעה חמורה ביותר באינטרסים שלה. אולם יש בגרירות ערביות, התומכות ב„ספטמבר השחור" כדי שלא ידעו.

ניכת הכבדת השום הוה הקיכה סוכנות הביון המרכזית יחידה מיוחדה להיאבק בטרוריסטים, ובראשה ארמין מאייר, מי שהיה שגריר ארה"ב בלבנון (שירות הביון החשאי הבריטי הולך בעקבותיה — באי רצון).

השירות החשאי המצרי למד הרבה לא רק מן האמריקנים, אלא גם מהקג"ב וביחוד בתחום המחתרת המדינית. שני אנשי קונגרס אמריקנים, שביקרו בקאהיר, הסתבכו ב„מסיבות מביכות". שירותי הבטחון המצריים רכשו כידע החסונות על כמה וכמה דיפלומטים זרים, וקצין המבחן של השגרירות האמריקנית מהיר את כל האנשים הבאים לעיר מפני סכנות הלילה הקאהירית. אבל כאשר נאמר לשני אנשי הקונגרס הכן יוכלו למבצא בעיתו־טלפון, לא עמדו בפיתוי.

למחרת טלפן ראש מחור הזרים של מיניסטריון הפנים המצרי אל קצין הבטחון של השגרירות האמריקנית וסיפר לו, כי שני האנשים נפגשו עם זוג יצאניות במלון, הבר „כוכב־ציונים" אחד. המצרי שלח את התצלומים ואת התשלילים אל קצין הבטחון, והכל הציעו שהענין הסתיים.

□ הסחיטה פעלה

כעבור שנתיים הזמין שגריר מצרים בוושינגטון אחד מאותם אנשי קונגרס לארוחת צהרים וביקש ממנו, שיהיל מביכתו הפרו־ישראלית המתמדה ויצביע עם תומכי הערבים על הצעה הוק שעמדה לדיון. לא היה שום איום כבשי ביכתו של השגריר המצרי, אך בצפונו הלא־מתור של חבר הקונגרס צורר בו חשד שיש כאן איום כרומז, הוא שאל: „אדוני השגריר, כלום אתה חושב על הקרית האירועה בקאהיר לפני שנתיים?"

התחילה לסה עצמו המצרי כלא כבין, ואחר כך חייך פתאום ואמר: „אה, זה — זה שכחתי לגמרי. טובב שבכיתך? " והוא נשבע כלפיד באצבע.

כיד חזר השגריר אל נימתו הרצינית המביך בשעונתי, בלא להזכיר עוד פעם את התקרית. אבל כאשר נערכה ההצבעה בקונגרס, כעבור ימים אחדים, לא נשמע קולו של אותו חבר הקונגרס, שבדרך כלל היה מרבה לטעון לטובת ישראל, ובעת ההצבעה עצמה נעדר כן האולם.

כרגע שהבין נאמר, כי אחד מבין כל עבודה פקידים יהיה מוכן לגלות סודות המדינה, ניצל עובדה זו ר„יצרי" סודיה להתלפה לשגרירות ה־אמריקנית. בעיקר השתדל באמר את השגרירות בשמבצעות על סידע סובייטי בצר, כדי שיכנה האמריקנים להציע יותר כן הרוסים, ועם תורה למצרי נכבד להתקשר בקשר עם השגרירות האמריקנית ואמר כך הורה לעצור את „הסכם הבפיל" כמרגל של סוכנות הביון המרכזית, כדי להבליך את האמריקנים.

אך אבה בשעת הערביים עסוכנות הביון המרכזית עזרה לישראלים ביצעת הפסיפה הנועצת לברכו אש־פ בבירות, הסוכנות, אומר קופלנד, כי צלם לא הוגה נוהגת לישראלים בידע כדי להדליף אל בזרות כחוץ לישראל. לדברי מתייחסים האבריקנים באהבה למדיניותה של ישראל להדבן את המכלות הערביות שישעלו בעבבן נגד הטרוריסטים.

□ פיקוח הדוק

בתדירהם לא רק לשירות החשאי המצרים, אלא גם לארגונים הקיצוניים הרבים במצרים, הצליחו האמריקנים לשנות את המדיניות המצרית. הוהלך טוען, כי מידע מן האמריקנים, ולא כן השירות החשאי שלו, שיבנע את הצאות כי הרוסים הם בתלי־בריה מקובלים, והזיק את תוכניתו להרחיב את חילופי ההרבות עם

(סוף בעמוד 30)

כנית המיבצע לכיבוש הנפט הערבי

לס איגנטוס

פרופסור ליחסים בינ־ הגנה היושב בושינגטון, הדוק עם הדרג הבכיר המדיניות האמריקנית ר־ י שם־העט „מיילס איגנו־ האלמוני") מערכת „מע־ פת זכויות הפרסום של רחון האמריקני „הארפרס הוא מופיע החודש.

שנה ומעלה של פאסי־ ב יוצאת מן הכלל מת־ ות ארה"ב ושאר מדי־ המערב הצורכות נפט לאט מאוד — בדרכים ו של קארטל הנפט. עד יניות עקרה של פיוס; ב למיתקפת־נגד כלכלית ומחירים על־ידי ארגון יוצאות נפט (אופ"ק), צות רק על הסתגלות, בה בכוח להגנת האינ־ נומיים — אינטרסים ויברו על שיתוף פעולה.

ל־הנפט היתה צפויה: הוא המחירים. פעם ופעמיים. יה הצמיחה הכלכלית בארצות יול עד טייוואן. הדד ושאר ת המרודות התעדדרו לעתי־ י, כמעט כל מדינה מתושת שקרנה בשפל כלכלי חמור, של אי־יציבות חברתית המו־ לימי.

ושים הפגינו אנשי־מינכן לא שאננה אלא גם צורך מתמיד דישות הגרמנים. בדומה לכך יסנים בזמננו, בהתמדה, להצ־ ות הנפט של הערביים. לך חברות אופ"ק לצבור מי־ שלא הרוויחו בעמל כפיים; יצוי הונן על „ביזלי" בעבר, לטעון שאנשים, שבמשך שנים ים עצומים (בעד מוצר שלא לא הם גילוהו) היו מנוצלים. מחירי אופ"ק קץ לצמיחה ה־ ב כולו אמרו, כי הצמיחה ממי־ דרה מדי, כאילו יש לנו דרך את העוני וכאילו גבוהי ה־ אים המלכים מובי שגעון־הגד־ ביק לפקח על המאזן האקולוגי כת שלנו. נפט בעולם מהלל שימי מאסיחי שר בעולם, אבל זו חלוקה משו־ צורים בהון, הקונים נפט, מסב־ נכרים האויים והאמריקנים קר־ עמגלל יותר, כיון שהשייתיים מאמר־סליחן גדולים יותר.

מיסטים — ...ימיסטים...

מי שראו מתינות במדיניותו קום שלא היתה מתינות, כך נו לחפש פתרונות בלתי־מכאי־ אופ"ק. הפתרון הראשון הוא למחזור" באופן פרטי. עודפי־ פיק יגוהרו אל הבנקים כפק־ ים ילוו את הכספים לצרכני למו לאופ"ק, ואלה יפקידו את גר המעגל.

תלוי בנכונותם של מפקחי־ שלהיים להתפלם משימות ה־ ם, שלא היו בלתי־בריאות ב־ כסף ממעטים ולהלוותו ל־ פקדונות קצרי־מועד למתן הל־ מועד. המפקחים התעלמו הי־ יר למחזור" — עד שהתהילו את הרגל. בינתיים נפלו כמה ה בעולם על צעמם התוו־ מלות לאיטליה ולי(פן) שעוד אותם.

יסוד־יכולת להבין את צולם־ ה פתרון משום עוד יותר: דולרים, מארקים וכו') יגוהרו ופ"ק שיצטרכו להוציא את ה־ תם, או לקבור אותם באדמה. ותם, נקבל מהם נפט תשלם בוא; אם ילוו את שטרי הכסף, סף ונקבל נפט תמורת איגרות־ ; אם יקברו אותו באדמה נקבל ולהם יהיה נייר שירקיב לאטו במהירות.

ספר זו לא הובאו בחשבון שוק הזהב ושוק „האורודולר", ם עירויים עצומים של כסף בן־לילה מטבעית של ארצות ר תחת האמינות אף של מטב־ ות גדולות מאוד. ובייחוד הת־ לים מאלטרנאטיווה רביעית — גם רוצים להוציא את הכסף, או לקבור איתו באדמה, יכולים והיה כסף על־ידי קיצוץ תפוקת מבנבים כן העולם יותר משלושה יות נפט ביום, בעיקר בשל ה בכווית ובלוב.

צאות הפוליטיות של כל אלה הפסימיסטים הבקיאים ביותר יותר מדי. למשל, בגישת האבי־ עד 7 אחוזים באיטליה משקפת של האיכלוסייה שלא המהלך בן , יהוא נלכד במשק ההפעירד , מכוונה חברתית ופוליטית ה לעמוד בפער יבלית בשיעור־ אבל כאשר האבטלה באיטליה ניפות מחירי הנפט, מצבייה תמויה קודרת לעתיד.

שיר להתרוששות

הגיעה שעת מעולה? בסופו של ום הבדל אם הפתרון האחרון — סף למחזור" בפעולה ממשלתית, י הנרי קיסינג'ר — יצלח אם לא. רצות אופ"ק חלק של הכנסותיהן שלא הרויחו, לארצות הנראות ת לאשראי כגון ארה"ב ובריטניה וארצות אלה יחזרו וילוו כספים שאינן זוכות במילות בשיעורין ה, תהיה התוצאה הרווחה העברה הדרגתית של הון, והכונה של עצ־ ארגונית של הבנק הפילמי יצירי כל כספים, שלא יוצאו, בידי סעו־

דיה, הנסיכויות הערביות המאוחדות, כווית, קטר ולוב, ל־453 מיליארד דולר ב־1980, וב־1985 יעלו על טריליון (דולאר).

אם נצליח בתוכנית ההחזרה־למחזור של ד"ר קיסינג'ר ניצור בכך את מכשיר ההרד־ ששהננו. תשלומים בעד נפט למדינות־אופ"ק הערביות הגיעו ב־1972 ל־8.5 מיליארדים דולר, הם נאמדים ב־65.4 מיליארד דולר במשך שנת 1975 וב־101 מיליארד דולר ב־שנת 1980 — גידול כמעט של 1200 אחוז בתוך שמונה שנים.

אך ההעברות לאופ"ק הן לא רק עניין של שטרי כסף. ברגע זה מסוגלים הכוויתים בקלות לקנות את „בריטיש ליילנד מוטורס", התשלובת התעשייתית הגדולה בבריטניה ר־ מפעל שהוקם במשך 70 שנה ומעלה בעמלם של רבבות פועלים אנגלים ייהפך לקניינה של משפחה יחידה בכווית תמורת תפוקת נפט של ששה ימים בלבד.

מדוע אנו צריכים להשלים עם העברת מקרקעים ונכסי תעשייה בשווי מאות מילי־ ארדי דולר לידי קולוניאליסטים־בהיפוך? ב־ מערב נכסים כאלה שייכים לעשירים, אבל העשירים שלנו כפופים למסים ולתקנות. ואף חמשה האחוזים העליונים של הגבירים ה־ מקומיים שלנו אינם יכולים להשתוות לקומץ משפחות השולטות בחלק גדול כל כך של ההכנסות של ארצות אופ"ק.

אם המסקנה היא שיש לשבור את אופ"ק, נשאלת השאלה איך. נציין את השיטות הלא־אלימות האפשריות:

✶ מניעת כספים. מדינות המערב יסרבו לקבל פקדונות של אופ"ק אלא אם כן יהיו ארוכי־מועד, מתולקים בצורה מאתנת ובדר־ בית נמוכה, ואולי לא יקבלו אותם בשום תנאים.

✶ מניעת בעלות. הכסף שבידי אופ"ק יישאר בגדר ניר, כיוון שלא תותר העברה של נכסים ממש.

✶ תימרון השוק. בשיטות שימוש חילוף יצמצמו את הביקוש לנפט, כדי שיירד ה־ מחיר כאשר יוצר עודף.

● אי־אלימות — שטות

במה מן השיטות הלא־אלימות האלה סבי־ רות פחות וכמה סבירות יותר, אבל למעשה אין תועלת אף באחת מהן. כל זמן ששולט ארגון אופ"ק בהספקת הנפט, ידו על העלי־ ונה: מול מניעה־כספים הוא יכול למנוע הספקה; הוא יכול לעכב הספקה כל זמן שהמערב אוסר רכישת מקרקעים ונכסים תעשייתיים; והוא יכול לקצץ בהספקה באופן פרופורציונאלי כדי לקזז כל צימצום הבי־ קוש שיושג. וכבר אמר שר הנפט הסעודי: „אם נקצץ בביקוש מתוך תקווה להוריד את המחירים, נקצץ בהספקה עוד יותר, כדי להעלות את המחירים עוד יותר".

להלכה נוכל לקצץ בביקוש עד כדי שיפגע מלקן של אותן מדינות אופ"ק בשוק הנפט, הזקוקות לכסף. לשם כך אנו צריכים לקצץ בביקוש יותר משיכולות מדינות אופ"ק מעו־ טות־האוכלוסיה ועשירות הכספים לקצץ ב־ תפוקה; ועד שנגיע לרמה זו של ביקוש, תהיה מוטטת התעשייה האמריקנית בלא בלק ומחצית כוח־העבודה תהיה מובטלת.

גילויי הנפט בים הצפוני, באלאסקה, בחוף וייטנאם ובחוף סין, והתצורות הגיאולוגיות הנחקרות כעת שיש תקווה למצוא בהן נפט, כולם לטובה, אבל כלל תפוקתם לאחר פי־ תוח לא תגיע למחצית התפוקה של סעודיה. כל הנפט בעולם כולו שנתגלה מאז 1965 הוא רק עשירית האוצרות המוכחים של ס־ עודיה. אפילו נמצאו שדות נפט גדולים חדשים, יהיה צורך בחמש עד שבע שנים עד ניצולם, ואין שום סיבה לצפות לגילויים גדולים חדשים.

כל האסטרטגיות הלא־אלימות מופרכות מ־ יסודן: כדי לשבור את אופ"ק באמצעים כלכליים יש לשבור את יכולתו לשלוט ב־ הספקה, ויכולת זו מסוגלת תמיד לשבור תחילה את האסטרטגיה. ויש גם קשיים מע־ שיים. השווייצים לא ישתתפו במשחק, אלא „ילבינו" כל סכום כסף שירצו ארצות אופ"ק להפקיד. יפן ושוק־הזהב לא ישתתפו במש־ חק, בו בזמן שמשקיעי־אופ"ק ירצו לקנות את כל הזהב שבעולם וכל בית־חרושת ר־ פונדק יפה־נוף ביפן. ואשר לתמרון השוק, כנגד כל יצרן המוכן למכור מטענים אחדים „מתחת לשולחן" בוודאי יימצאו שני צרכ־ נים המוכנים לקנות, כדי לא לשתק את בתי החרושת ולא להשבית את הפועלים.

● המלחמה לא נמנעת

לא נותר אלא כוח. הכוח האפשרי היחיד להכשלת השליטה של אופ"ק בנפט הוא הכוח עצמו — כוח צבאי. כמובן, היעדר אלטרנאטיווה אין פירושו ששימוש בכוח אפשרי. ישנה שאלת יסוד: כלום אפשר לאסור מלחמה על אופ"ק רק משום שהנפט יקר מדי? בוודאי לא. וזו תהיה התשובה מן הסתם גם אם אופ"ק יוסיף להעלות את המחירים בטענה שגם קאוויאר, מכוניות קאד־ דילאק ומטוסי־קרב מתייקרים.

אבל אין זה סוף הפרשה. למרבה המזל, בעוד כל חברות אופ"ק נצלניות, אחדות כהן — הערביים — סחטניות. מוקדם או מאוחר ידרשו דרישות מופרזות מישראל, ואז ישראל תסרב לוותר על שטחים נוספים בלא ויתורים הדדיים, תפרוץ מלחמה וה־ ישראלים ינצחו שוב — בכל מחיר שהוא.

בסוף המלחמה הערבית־ישראלית האחרונה היו מערכות הערביים מרוצות ומבולבלות ו־ קאהיר ודמשק היו צפויות לסכנה. קרוב לוודאי, שהמלחמה הבאה תסתיים באותה תוצאה ובהקדם יותר: העם לא ייתכן לחזור על ההפתעה המאסיווית של אוקטובר 1973, והמאבק באוויר שוב לא יהיה בין חיל אוויר ישראלי קדם־וייטנאמי, עם עצמות „מטוסמ־ כותי" וקומץ אמצעי־נגד אלקטרוניים, מול הגנת נ"מ ערבית בתר־וייטנאמית.

אולי יש לערביים טילים מרובים יותר וטובים יותר, אבל לישראלים יש כעת פ־ צצות „מונחות", וכיוון שמטוסי־הקרב ה־ ישראלים יכולים להתמקד עכשיו בקומה אחת במקום חמש או שש כדי לפגוע בכל מטרה, תצטרך הגנת הנ"מ של הערביים להשתפר ב־500 עד 600 אחוז כדי לעמוד בעוצמתה הנוכחית.

אין ספק, בבוא המועד יספקו הרוסים תר־ חמים וטילים משוכללים יותר. אבל השתפ־ רות פי־חמישה מצריך טכנולוגיה חדשה ל־ גמרי, ושנים רבות להבשלתה. עד אז יהיה חיל האוויר הישראלי בכבצבר מ־1967.

הערביים יודעים זאת, ולולא ידעו היו הסורים פותחים באש ב־1974. וגם הישרא־ לים יודעים ההם יתנגדו לדרישות הערביים. לכן תהיה מלחמה. ויהיה אמבארגו.

כאשר לא היתה בעיה של מחירים, חבית נפט גולמי מן המפרץ הפרסי נמכרה ב־1.80 דולר (או פחות), היה חרם־נפט ערבי סכנה מוחשית, ולחצו על ישראל שתוותר ויתו־ רים. כעת האמבארגו שוב איננו סכנה אלא הזדמנות כשרה.

יש עדיין שבויים בפוליטיקה הנושנה, ש־ אינם רואים את הקשר הזה ותוהים ומכרי־ זים שצריך למנוע מלחמה במזרח התיכון ב־ כל מחיר, שכן אם תנוצח ישראל תהיה שואה ואם תנצח ישראל יהיה אמבארגו.

כאן הם נעצרים. עצתם, כמובן, להסתגל לסחטנות ולסחוט מישראל ויתורים נוספים. אבל אם ייעשה מעשה מחפיר זה תהיה ה־ תוצאה המשך ההספקה במחירים הנוכחים, הנזק שגורמים מחירים אלה הוא כבר חמור יותר משיכול לגרום כל אמבארגו לזמן קצר.

ובכן, זה התסריט — אמבארגו או קיצוץ־ ההספקה מצד הערביים, אווירה של משבר, קרוב לוודאי בעקבות מלחמה קצרה אבל עקובה מדם — ואז אנו נכנסים לזירה.

השאלה הראשונה היא היכן? המטרה היא לא לכבוש בארות נפט סתם (כגון בניגריה או בוונצואלה הנחות לכבישה) אלא לשבור את אופ"ק. כלומר יש להפעיל את הכוח באופן סלקטיווי לתפיסת אוצרות־נפט גדולים ומרוכזים, שאפשר להפיקם במהירות, כדי לשים קץ למחסור המלאכותי בנפט ולהוריד את המחיר.

מול צרכנים המושים המחזיקים בשדות נפט נרחבים, שכולא־תפוקתם עלול להוריד את המחיר עד חצי דולר לחבית, בוודאי יבינו רוב המפיקים, שכדאי להם להסכים למחיר גבוה יותר פי־ארבעה או פי־חמישה שעניין רק החלקי השש מן המחירים הנוכחים, ר־ כיוון שזו המטרה בהיא הדירעה יכול לבוא בחשבון רק יעד אחד — סעודיה.

משונה, שיש סבורים כי לוב היא יעד אידיאלי. לוב חשופה יותר, אך פלישה לתו־ כה גרועה חסרת־תועלת. לא זו בלבד שלוב אין לה נפט כספיק כדי לעשות את אופ"ק פגיע ללחץ השוק, אלא שהנפט שלה לא יספיק אף כדי הצריכה הנוכחית ולכן יוכלו שאר ארצות אופ"ק לסבל פלישה זו על־ידי הפסקת הפקת־הנפט עד שניאלץ להיסוג.

● היעד — רק סעודיה

שדות הנפט של סעודיה, שיש בהם כמא־ תיים מיליארד חביות של אוצרות מוכחים (וייתכן שהם גדולים הרבה יותר) תפוקתן כיום קצת יותר מ־8.5 מיליון חביות ליום, וקצת יותר משלושה מיליארד חביות בשנה.

בקצב התפוקה הנוכחי יספיק הנפט ה־ סעודי יותר מ־60 שנה. לעומת זאת, מפתחים את שדות הנפט ברוב המקומות האחרים ב־ עולם במהירות גדולה הרבה יותר, ביחס של 1 ל־10 בין תפוקה למלאי, או לכל ה־ פחות יחס של 1 ל־20. הפקה משדות הנפט של סעודיה בקצב התפוקה של טקסאס פי־ רושה כמעט 55 מיליון חביות נפט ליום — כמעט כפליים מהתצרוכת הנוכחית בעולם כולו.

יהיה צורך בהשקעות עצומות ובשנים אח־ רות להתקין את כושר־התפוקה הדרוש אבל כדי לשבור את אופ"ק לא נצטרך למאמצים כבירים כאלה. די להגדיל מעט את התפוקה, ועוד מעט, כדי לגרום עוד יצור בחלוקה של מדינות אחדות בשוק עד שתושג משרה. ואם לא תושג משרה תהיה השעה כשרה להציף את השוק בהגדלת התפוקה בשיעור רב.

בקיצור, הלחץ האמיתי צריך לבוא מן ה־ שוק, ורק שדות הנפט של סעודיה יכולים לספק את האמצעים לכך. למרבה המזל ה־ שדות לא רק פוריים, אלא גם מרוכזים בשטח קטן והמעט משטחה של סעודיה. יתר על כן, השטחים האלה כמעט אין בהם ישוב פרט לעובדי הנפט, שמספרם — לרבות ה־ סכנאים האמריקנים — כ־20 אלף.

וייטנאם היתה מכוסה ג'ונגל ומשופעת באנשים אמיצים והאינטרס הלאומי שלנו היה כמעט בלתי־נראה. בסעודיה אין עצים, יש אנשים מועטים מאוד, והמטרה ברורה בתכלית. המיבצע עלול להיות כרוך בסיכו־ נים חמורים מאוד, אך לכל הפחות לא תהיה ללוחמים הרגשה של אפס־תועלת כאשר הם דורכים על אוצרות של מאתיים מיליארד חביות נפט: — דלק שיחזור מובטלים ל־ עבודה ויספק אמצעים לתוכנית מזורזת של פיתוח מקורות אלטרנאטיביים.

● התדלוק בישראל

הבעיות רבות, ובראשן בעיות לוגיסטיקה. האזור ניתן ואיננו פתוח לאוקיינוסים. חוץ מתחנות לנחיתות־ביניים ולתידלוק בישראל — שהיא עצמה מרוחקת כמעט 1600 ק"מ (המרוק מתצרים עד דהראן), לא יהיו בסיסים ידידותיים בתוך מהח־נוח. ישראל חייבת הרבה מאוד לארה"ב ואין לשער ש־ היא תמנע ממנו אפשרות נחיתה, אפילו כרוך המבצע בסיכון גבוה לה עצמה.

זה יצטרך להיות מבצע ארוך־טווח וגדול. לסעודים עדיין אין כוח־צבאי רציני — 36 אלף חייל פזורים על פני ארץ נרחבת, אולם קנה־המידה של המבצע ייקבע מכוח מקוות היעד — מאות בארות, עשרות קילומטרים של צינורות, מתו־טעינה אחדים ועוד יהיה צורך להפעיל ולסכור כדי להרתיע מחבלים ונסיונות התערבות נגדית.

הגל הראשון צריך לכלול את הדרגים הקרביים של אוגדת־נחתים אחת: 14 אלף איש, שגדוד אחד או שניים מהם יונחתו ב־ כלי־שיט אמפיביים והשאר יירדו באניות. את הנחתים אפשר לכנס בשקט באוקינוס השקט, אבל כאשר יעברו אניותיהם על פני סינגאפור יצלחו את מיצר מאלאקה יהיה האיום ניכר אף בעיני „ניו־יורק טיי־ מס".

המסע מן המיצר אל המפרץ, במהירות 20 קשר, יצריך כמעט שבוע, וזה יותר מדי.

לתושבי ירושלים והסביבה

החלה המכירה הגדולה לחיסול מלאי החורף שכמותה לא היתה בארץ

באפנת אליצור-רח' יפו 56 ירושלים

	במקום ל"י	רק ל"י
חולצות דיולן שרוול ארוך	65	20
מכנסי ג'ינס בשן לצעירות	90	20
ג'קט ג'ינס עם רקמה, שרוול ארוך	110	20
גולף סטרץ', בשלל צבעים	49	15
חצאיות שנל מאריגים שונים ומגוונים	75	25
חצאיות שנל מדיפטין וקורדרוי בשלל צבעים	95	40-45
חולצות שרוול ארוך חדישות ביותר, לגברים	87	35
חולצות גולף סטרץ' דק לגברים שלל צבעים	66	35
סוודרים לגברים עם צווארון מאיכות יצוא	79	30
סוודרים לנשים מכופתרים (קרדיגן)	85	30
סוודרים גולף לנשים וגברים מאקרילן וצמר	79	30
חצי גולף לנשים וגברים מאקרילן וצמר	79	30
סוודרים גולף אקרילן צמר ליצוא	75	40
סוויצ'רים טרנינג	65	25-35
מכנסי קורדרוי וגברדין לגברים ונשים	125	50
מכנסי דיפטין, בצבעים שונים	133	50
מכנסיים מקטיפה אמיתית	165	60
ג'קט בלייזר דיאגונל גברדין לגברים	405	150
מעילי ג'מס לצעירות עם פרוות	390	150

לילדים: מבחר גדול של מכנסיים, חולצות וסוודרים באיכות מעולה

אמנם, יהיה אי־אפשר למנוע שיעור־מה של התנגדות חבלה, אך מוטב לצמצם אותו ככל האפשר, ולכן יש להעמיד את זמן ההת־ ראה על מינימום.

מכאן הצורך בגל־מוטס ראשון של הדרגים הקרביים של האוגדה המוטסת ה־82 עם תש־ עת גדודי הרגליים שלה, אבל בלי השריון ובלי גדוד „פרשי השריון" שלה, שהם כבדים מדי. במקום זה אפשר לספח אל האוגדה עוד שני גדודים של „פרשי אוויר" מוטסים במסו־ קים, שיילקחו מאוגדות אחרות, וכן תוספת טילי נ"ט וציוד רבים נושאי תותחים ללא־ רתע.

אם הנחתים של הגל הראשון יגיעו לדה־ ראן על חוף המפרץ הפרסי ומסביבותיה ב־ יום י', ותהיה ההתראה בשל מעבר הכוח ליד סינגאפור ביום י' + 7, תצטרך האוגדה המוטסת ה־82 להגיע ביום י' + 3, כדי להרוס את ההפתעה בהגיעה שלושה ימים לפני שמצפים לנחתים. מטוסי התובלה הכב־ דים של האוגדה ה־82, מן הדגמים „ק־5" ו„ק־141" יצאו את ארה"ב בחשאי, יחנו זמן קצר בישראל לשם התארגנות ותידלוק, ר־ יטוסו ישר מעל סעודיה לדהראן. כל הדרך ילוו אותם מטוסי פאנטום מתודלקים באוויר, שגם הם יבואו משדות תעופה בישראל או מנושאות מטוסים בים הערבי.

גדוד או שני גדודים של צנחנים יידרדו לתפוס את שדה התעופה של דהראן ועמדות מסביב לשיכון התושבים האמריקניים במרחק קילומטרים אחדים מן השדה. לאחר תפיסת השדה יאותתו הצנחנים למטוסים החגים מעל להנחית את שאר הכוח. בעוד החיילים יורדים ומתחילים להתפרס, יעלו על המסו־ קים הריקים את המשפחות של מומחי הנפט הזרים — אמריקנים ואחרים — כדי להטיסן דרך ישראל לארה"ב.

המטרות הראשונות של כוח הזלוג יכללו את מוחי ראס־תאנורה ואת מיכלי האגירה: מגוחך יהיה להטיס דלק לסעודיה. גדודי „פרשי האוויר", רבי־עוצמה ורבי־ניידות, יוכלו להשתלט על חלק של המיתקנים של שדה הנפט ע'אואר (הגדול מכולם), שקצהו הצפוני מרוחק 110 ק"מ מדהראן. כן יוכלו לתפוס את כל שדה אבקאיק הסמוך.

הנחתים יגיעו כעבור 72 שעה כדי לחזק את הבסיס ולהרחיב את התפרי. כיוון שיהיו להם כלי־רכב וגם מעט שריון, יוכלו ל־ השלים את הכיבוש של שדה ע'אואר ושדות נפט סעודיים אחרים. בסירות קטנות ובמסו־ קים נוספים יוכלו להשתלט גם על שדות הנפט הלא־סעודיים שבים בקרבת דהאה, ארטא ודובאי, ולשלוח סיורים צפונה לצד כווית העשירה בנפט ולצד עיראק המסוכנת, מעבר לכווית.

זמן קצר אחרי בוא הנחתים — ביום י' + 1 לכל המאוחר — תגיע אוגדת־צבא שניה, אוגדת־הפרשים הראשונה, על הרדי־ה השריון ו„פרשי־המסוקים" שלה. גם היא ת־ בוא באוויר דרך ישראל, חוץ מן הטנקים הקרביים שהובלתם באוויר איננה יעילה. הטנקים יובאו בבוחנות מהירות ובאוניות־ משא מהירות. לבסוף, ביום י' + 3 או י' + 4, תתוגבר המשלחת בנוחתים נוספים, הדרגים הקרביים של אוגדה שניה, שיגיעו עם מטען ציוד בשיטה לתיסוטית, לנחיתה „מנהלית". בינתיים יהיה לכוח הכיבוש כוח־אווירי משלו. ברגע שיתפס שדה־התעופה של דה־ ראן אפשר יהיה להטיס לשם חלק ממטוסי הקרב מישראל; שתי אוגדות הנוחתים יבואו עם „אגפי" האוויר שלהן, שאינם כוח מבוטל — שמונה להקים של מטוסי קרב „פאנטום", שני להקי סיור, ועוד שמונה להקי „תקפה" ולהם מפציצים קלים וגם כבדים יותר.

בעצם אין כוונה להפצצות. שליחותם היא להרתיע אחרים. עתה יהיה הכוח הבסיסי במקומו, וההלפות האספקה תגיע באוויר או בים, הכל לפי הנפח. המשקל הרזרופות. כיוון שיהיו עכשיו כ־40 אלף איש ניידים על הקרקע ובאוויר, יהיה הכיבוש הפיסי של כל שדות הנפט והשובים שלם.

עד כאן לוגיסטיקה. מכאן ואילך — אס־ טראטגיה וטאקטיקה, ובראש הטאקטיקה ה־ „תצטיירות".

הרבה דיברו על הסכנה של חבלה־מנע. מפורדים הפלו אפשרות שמדות נפט יבערו עד שנת אלפיים. אין הדבר כן. מאגר עולמי של מומחים לכיבוי דליקות נפט נמצא ב־ טקסאס. אם נביא בחשבון את שאר כל המשאבים המצויים בארה"ב, יש סיכוי שיה־ גברו במהירות על דליקות ונזקים.

אם נניח שתהיה חבלה נרחבה למדי, אבל לא שיטתית, אפשר יהיה לחדש את רמת התפוקה כלפני הפלישה תוך חודש או חוד־ שים, בתנאי שיביאו פריטים הכרוחים כ־ סוימים (כגון צינורות גדולי־קוטר, כאינם כבציים) בדרך הים עם השיירות הראשונות של הנחתים, ויטיסו לשם כימחים במספר מספיק.

● אל ניבהל מחבלות

ההבדל בין הפלת התפעולית של חבית נפט סעודי ובין המחירים של אופ"ק הוא ההבדל בין עשרה עד 30 סנט ובין 11 דולר. כאשר מכפילים הבדל זה בהפקה של יותר מ־8.5 מיליונים חביות ליום, ייצא שתפוקה חודש אחד תכסה עבור ביטחה ומחיר ציוד בסך 2.5 מיליארדים דולר. בסכום זה אפשר לתקן או להחליף כל ראס־באר בסיומית, כל צינור הגבלה שנזק, כל ניתקן להפרדת גאז שחובל, וגם להחליף כל כביה של צי־ נורות רב־קיטור שנהרה הרוסה.

כמובן, אם יעשו הסעודים לשדות הנפט מה שעשו הגרמנים בבאתם לשדות הנפט הרומניים בפלויסטי באוגוסט 1944, יצטרכו לזמן ממושך יותר כדי לחדש את התפוקה במלואה וגם להגדילה. הרוסים הצטרכו כמעט לשלושה חודשים לחדש התפוקה שם. אי־ לם כחוריסקים באדמן היום יהיה מיכן יותר לעבודה זו מן הצבא המצוייד של מרשל רודיין באל־גבמבר לא עוד אלא שהסעודים אינם גרמנים. אפילו היו גרמנים, לא יהיה להם פיעל לעשות את המלאכה באופן יסודי.

בהכנות לחבלה מינבלים הסעודים הנבלה אבורה: יש יותר בידי פועלי נפט לא־ סעודים מלופסרשכר וראדיקאליים, ואם יבינו כמטעני נפץ פלסטים מראש להריסת מתקני נפט, הם עלולים להתפוצץ גם בארץ פלישה.

ואשר לחבלה לאחר הפלישה — אם אין לסמוך על פועלי הנפט שיעבדו באמונות (בשכר גבוה יותר), יצטרכו להחליפם. בי־ טקסאס ובאוקלהומה יבואו כל הידיים העובדות שכלל יהיה צורך בהן בעבודת הנפט. פועלי הנפט המקומיים יעלים יותר. יהם כה־יושבים שהם יכריעו בעובדת סעודיה לא יגעצו עבודה אלא כאיה קילומטרים צפונה, בכבר נבוך הרבה יותר, המוביל בעיראק.

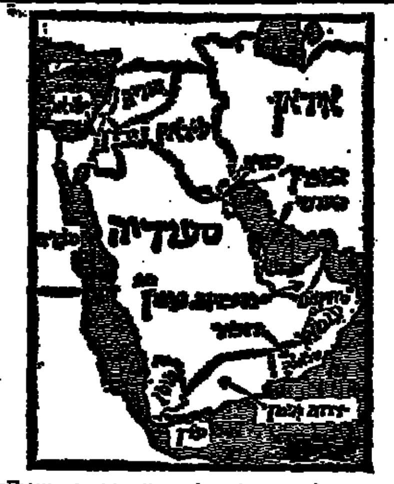

הגולה יסיירו חוליות במיתקנים במירקם מצטלב מתמיד וינגיעו לכל ראש־באר אחת לכמה דקות, כדי להגן על חוליות־תיקון מ־ פני מי שעלולים לנסות להפריע להם. צוותי הליקופטרים יסיירו מעל, מוכנים לבוא לכל אות של מהומה. כיוון ששדות הנפט ה־ שמורים שמירה מעולה מוקפים שטחים נרחבים של מדבר פתוח, לא תהיה אפשרות של הסתננות ביום ואולי גם לא בלילה, שכן שמי המדבר הצלולים מאפשרים ראות כמעט משלמת באמצעות מכשירים חדישים לראייה לילית.

על קווי הצינורות, שלהלכה הם פגיעים מאוד, אפשר להשגיח השגחה טוטאלית ב־ מסוקים ובצוותים קטנים של סיור־קרקע. נסי־ יון הישראלים מוכיח בצורה משכנעת, ש־ תבסיסי גרילה אינם יעילים כלל בשטחים מדבריים, כיון שאין מיסתור קרקע. את כל הנגב בסיני מאבטחים משמרות בדואיים מועטים וקומץ חיילים. ואחרי התבססות יר־ כלו קומץ גדודים וחלק מעט מכלל הכוח — לאבטח כהלכה את שדות הנפט.

גם בלעדי ההשפעה של חבלות תהיה בעיה של הספקת דלק לטווח קצר. חוץ מן הניתוק הזמני של התפוקה הסעודית הצפויה בין יום י' + 7 ובין י' + 60 (או לכל היותר י' + 90) כמעט אין ספק שמפיקי נפט ערביים ראדי־ קאליים (עיראק, לוב ואולי אלג'יריה) יפסיקו את התפוקה מתוך סולידאריות. המחסור עלול להסתכם ב־3.5 עד 4.5 מיליוני חביות ליום.

קרוב לוודאי שמפיקי נפט ערביים לא־ ראדיקאליים יסגנו באופן חלקי נפט מארה"ב ומדינות צרכניות אחרות שאינן מסתייגות מן המעשה, וכך עלול להיווצר מחסור נוסף עד 2.5 מיליוני חביות ליום. אפשר, אבל בלתי סביר, שאחדים מיצואני הנפט הלא־ ערביים יצמצמו את התפוקה כאות אהדה לחברה באופ"ק.

● „פנטומים" ישראלים יחפו

אולם זו בעיה שאפשר להתגבר עליה. בכל הארצות המתועשות אוגרים מלאי ל־ 60 יום, ונפט שיצא ביום י' + 8 עדיין יהיה בדרך למסירות רבות ביום י' + 60. בינתיים (אם לא לפני כן) ישוך הצבק, וחברות אופ"ק יעמדו מול שליטה אמריקנית באוצרות הנפט הסעודי העלולים לדחוק את כולם מן השוק למשך 15 שנה, אם יחדשו את התפוקה המפ־ שית במלוא המירה.

קרוב לוודאי, שבשלב זה יגבר הגיון מתודש התפוקה, אבל אם נראה הסיכון חמור אפשר לצמצמו: בכווית, באבו־דאבי, בדובאי ובקטר יש כושר־תפוקה של 6.6 מיליונים חביות ליום וחלק גדול ממנו סותם כעת לשם „שימור" (כלומר, לציפות המחי־ רים).

אם תתגלה סכנה של שביתות־סולידאריות מצד מפיקי נפט ערביים או לא־ערביים יהיה אפשר לשלוח כוחות בשיעור גדוד לתפוס חלק רב מכושר זה לצורך ההספקה לטווח קצר (ולא כרורבה לתיפעול המחירים). אולם תפיסת כושר התפוקה בכווית תצריך אוגדה שלמה, ותהיה כרוכה בבעיה אסטרטגית ח־ בירה שעוד ידובר בה להלן.

ואשר לטאקטיקה הזוטרה — ייתכן שב־ אזור היעד תיכבא הסיכה סעודית אחת ר־ אולי שתיים, וכמה פלוגות של טילי הוק כהגנה ארה"ב. היחידות המוטסות יצטרכו לעבור דרך של 1,500 ק"מ במרחב אוויר עוין, במטוסי־תובלה גדולים ופגיעים. אולם ההתנגדות תהיה קלושה.

את חיל האוויר הירדני, שלו 24 מטוסי סילון, אפשר לקרקע ונתיב הטיסה ישראל־ דהראן יהיה לגמרי מחוץ לטווח של מטוסי קרב מצריים, עיראקים או סוריים. זה שיקול חשוב מאוד, שכן אלה חילות אויר גדולים, אם כי דלי אימון. בהלחמת יותר כימפור הפיילי הישראלים בקרבות אוויר 50 מטוסים בנגד כל מטוס ישראלי שהופל, אבל עליונות יחסית איננה בספקה. אסור להכנס לסכנה אף מטוס תובלה אחד.

לכן יהיה צורך בחיפוי נרחב של מטוסי קרב כפני ששת להקי מטוסי הקרב של הסעודים וכל להק של מצרים, ירדנים, עי־ ראקים או סורים שאולי יגיע למקום. יהיה צורך אולי בשכה להקים של מטוסי „פאנ־ טום" מתדלקים־באוויר ומטוסי תידלוק כ־ ישראל. שבשעה הצורך יקבלו סיוע ממטוסי „פאנטום" נוספים, ישראליים, שיטוסו בנתי־ בי המיזור היהר־לגים, כדי למנוע פגיעה ב־ כחות ידידותיים.

ואשר לכול „הוק", שיסופקו לסעודיה מ־ הזך קיצר ראות, יש אמצעים שונים ההזי־ ריה בהריבה הההשמש בבורון — אמצעי־נגד אלקטרוניים אקטיביים ופאסיביים ומצעבי הטילים בוודאי בקיאים גם בנקודה החולשה שלהם.

הטאקטיקה על הקרקע עיקרה צריך להיות ניידות והתמנעת. בשלבים הראשונים צריך ההרים כל בשתאיה — יכל קאדילאק — על הקרקע, כדי להבטיח ניידות, אחרת יה־ בור, כי הח"לים יעברו אלפי קילומטרים באויר ויתמרו ניידות על הקרקע. הבהירות הברחות לתפיסה שדות הנפט והחילין מהיר על האחרים האמריקנים.

אחר להתבצעה, החיילים הסעודים, אם יפעלו על פי התבונה, יימנעו מקרב ואין להתגרות בהם שלא לצורך. עד מהרה יתברר יכל שהכוונה היא לתפוס רק את שדות הנפט בפינה קטנה אחת בסעודיה, בים ובין רוב השטחים המיישבים של המדינה כפרידים כרחקים עצומים (חוץ מריאד המרוחקת רק כ־650 ק"מ בכביש) ומדבריות נרחבים, שקל להופכם לאזורי־חיץ באמצעות פעולות־מנע אוויריות. פעולות כאלה יהיו יעילות ובלתי ביעשות, כיוון שאין עצים ואין כפרים, והסיורים האוויריים יוכלו לעצור כל תנועה צבאית.

מה האופציות שיש לרוסיה? מה יהיה תפקידה של איראן? מה המחיר הפוליטי והסיכונים האיסטרטגיים? כמה זמן יימשך כיבוש סעודיה?

על כך ועל גורל העולם החופשי אם לא תהיה התערבות צבאית אמריק[illegible] — בחלק השני של ה[illegible] ב[illegible] הבא של „מעריב" של שבת.

פיתחת רפיח: הפיתוח והדיכוי

מאת אהרון דולב

הבדואי נוח לבריות. מזגו בלתי אלים. הוא מקבל עליו פגעי טבע וגזירות אדם בשלווה פאטליסטית. אולם עיניו הבוהות של הבדואי המגורש מאדמתו בפיתחת־רפיח ניתלות בך במרירות אילמת, מודחקת. בפיתחת רפיח יש כבר 140 אלף דונם ריקים מבדואים, וכמעט כל בדואי בפיתחת־רפיח הוא בחזקת מגורש מאדמתו או מגורש־בכוח.

הבדואי בפיתחת רפיח, ראה את בתיו, את חושותיו ואת בוסתניו הופכים תחת שרשרות הטרקטורים לתלי חורבות וערימות זרדים, את בורות המים שלו נסתמים, את תחום מושבו נחסם בפניו על־ידי גדורה־בטחון, ואת ההיאחזויות היהודיות נכנסות במקומו; אך הוא טרם ירד לסוף של חזון ההתיישבות היהודית בפיתחת רפיח. תפיסה, הפקעה, פינוי, נישול וריכוז — שמות נרדפים לתנופת פיתוח רבתי, העתידה להפרית ישימון ולהציב חיץ בטחוני בגבול הרצועה.

„למה?" תוהה חליל. „אללה נתן מדבר גדול. יש מקום גם ליהודים, גם לבדואים..."

מאז סולק חליל, בן שבט אמסליימה, מאיזור „סוכות", הוא מתגורר בסוכת־נצרים בין דקלים בנווה־מדבר, העומד באמצע הדרך בין קריבותיה הלבנות של עיר העתיד ימית ובין חולות־הזהב בחוף הים. בני אמסליימה איבדו עשרים אלף דונמי חלקות מעובדות ביום הגירוש. על בית־התפילה עלה הדחפור והשקדיה נעקרה בשיא ליבלובן.

עכשיו יושב חליל בחברת שארי בשרו איברהים, מוסטאפה, ג'יאל, גמאל, מחמד ואחמד תחת יריעות אברזין מתוחות, וחליל אומר: „עכשיו רוצים לנקות גם את שפת הים. יבואו לגרש. נשכב תחת הטרקטור. לא נלך".

מוסטאפה שולף תעודה ירוקה בחתימת „סא"ל למדאו יעקב, המושל": „רשיון שהייה זמני באיזור הנקז, בתוקף צמוד לתעודת ספח". פרטים אישיים: „גר בנקז; נשוי + 7. בתוקף מ־15 בינואר עד 13 במארס".

● תעודה ירוקה

מוסטאפה מושך בכתפיו: „אם לא יאריכו, יגרשו. לאן? לא יודע לאן. לא נלך. נמות פה. סבא של סבא שלי מת פה. יש יותר משלוש מאות שנה שאנחנו הגענו פה, כל השבטים למטה אורמלס. היה התורכי, היה האנגלי, היה המצרי. אף פעם לא נתנו רשיון שהייה זמני. רק היהודים בתנאי".

אחמד: „אני לא להתיר רשיון. למה רשיון? בשביל להיות על האדמה שלנו? אם אני לוקח רשיון זמני, סימן שזה לא הבית שלי".

איברהים: „כל יום באים החיילים. מי שאין לו תעודה ירוקה לוקחים ממנו את העודה ההוא והוא הולך להיתפס אצל המושל. עשרה הלכו למעצר. עכשיו כולם הוציאו תעודות ירוקות".

עבדאללה: „אנחנו שומעים ברדיו. מדברים יפה ש"ס בדינה דמוקרטית ויש צדק, וכולם שווים, יהודים, נוצרים, מוסלמים. אבל פה אנחנו לא רואים את זה. פה אנחנו דגים כמו אצל הדגים בים. דג חזק אוכל דג חלש. מה הגירוש, כל מה שישראל עושה כאן זה לא חוק וזה לא צדק".

אחמד: „צבא חזק, אבל צדק אין. אומרים לנו: ,תמכרו את האדמה שלכם למושל, יהיה לכם טוב'. אבל אנחנו לא נמכור ,כיבר', בשביל כל הזהב של המושל".

ג'לאל: „מי שמוכר את האדמה שלו, כאילו מכר את אמא שלו. כסף נגמר. אדמה נשארת".

אחמד: „קודם הרסו את בית־הקברות שלנו. עכשיו בונים את העיר ימית, מגרשים אותנו ומביאים אנשים מכל העולם. זה צדק?"

מוחמד: „אנחנו לא אומרים שאסור. שיבואו, שיבנו, אבל למה לגרש אותנו? המדבר גדול. אין מקום לכולם?"

● לא נפריע

ג'מאל: „אנחנו שמחים כבר לא נוכל להיות. את האדמות לקחו, את העצים עקרו, את המסגד הרסו, את בית הקברות קברו".

חליל: „אמרנו: ,תשאירו אותנו. נהיה כבשים. לא נפריע. נעזור'. אמרו: ,איפה הקושאנים שלכם על האדמות?' הבאנו קושאנים עוד מזמן התורכים. לא עזר. אין דיווין. היהודי חזק — הבדואי חלש".

„איברהים: הבאתי קושאן, אמרו לי: ,זה לא שטר־מכר'. אמרתי להם: ,הקושאן הזאת על־יד הבית זה לא שטר־מכר? סבא של סבא שלי בנה אותה אולי לפני איזה שלוש מאות שנים..."

אין זה מקרה, שפעילי המאבק בנישול הבדואים בפיתחת־רפיח נמנים עם חברי כרם־שלום, הקיבוץ השוכן במבואות הפיתחה. כרם־שלום הוקם לפני ארבע שנים, על רקע אכזבתם של חברי הגרעין המייסד ב„תהליך ההתברגנות" של הקיבוצים הוותיקים, שחדלו להיות מוקדי פעילות רעיונית ופוליטית „במאבק על דמותה וערכיה של החברה הישראלית", ומעשה מתאה זה הצמיח גן פורח בגבול המדבר. בבחירות האחרונות זו כרם־שלום שמאלה מן השמאל. כל הבריה, למעט אחד, הצביעו „מוקד", אף כי נשארו חברי הקיבוץ הארצי השומר הצעיר.

כרם־שלום הוקם במבואות פיתחת רפיח בתוך הקפדה אדוקה על קוצו של עקרון „שלילת ההתנחלות בשטחים הכבושים". חבריו דיקדקו, שמשבצתם הקרקעית תהא כשרה למהדרין, מדידות מדוייקות קבעו את גדר המשק במרחק כ־150 מטרים מה„קו־הירוק", והחלוצים הצעירים רכשו תדמית אקטיביסטית כחוד־החנית במאבק „נגד ההתנחלויות ונישול הבדואים בפיתחת רפיח".

הם נמנו עם מארגני כנסי־המחאה בקיבוץ ניר־עוז, שמהם יצאו מסעי הוקעת העוול שנגרם ליושבי מדבר חסרי־ישע מאז החלה תפיסת שטחי הפיתחה בידי שלטונות הבטחון.

● אפשר ליישב

לא קל לנהל ויכוח עם אנשי מצפון כחברי כרם־שלום, כשם שקשה להתווכח עם עקרונות המאמינים צרופים של צדק ומוסר. הואיל וראיית שורש הסיכסוך היהודי־הערבי כמאבק בין שני בעלי חזקה היסטורית על ארץ־ישראל היא יסוד־מוסד בהשקפתם הפוליטית, הם רואים במדיניות ההתנחלות ב„שטחים הכבושים" אם־כל־חטאה ומוצאים שההתנחלות מוליכה את מדינת ישראל לאבדון.

לגבי קבוצת אנשים בעלי אידיאולוגיה חברתית־פוליטית כשל אנשי כרם־שלום כרוכים החיים במבואות פיתחת רפיח במועקה נוכח עקרונות מדוכאים, אבל אפילו הם, שהתנגדו בשעתם ליישוב הפיתחה אומרים היום: „אפשר ליישב את הפיתחה גם בלי לנשל".

„נישול הוא נישול", אומר לך מוטי כנען, מפעילי המאבק להגנת זכויות הבדואים, „ושום דיאלקטיקה צירנית־ביצועיסטית של קידמה, פיתוח וביצור פירצה בטחונית, לא יכולה לטשטש את חומרת העוול".

הואיל והמעשים הללו נעשים, כטענת חברי כרם־שלום לא רק מתוך פגיעה בזכויות אדם בסיסיות, אלא גם מתוך הפרת חוק, והואיל ואלה נעשים מתחת לחוטמם, אין הם יכולים להחריש, אך גם אינם יכולים לעצור בגופם את שרשרות הטרקטורים והדחפורים. מכאן התיסכול.

מוטי כנען, בן עשרים ושש, צנחן במילואים, יליד רמת־גן, חניך קיבוץ שריד, נשוי ואב לבת, נמנה עם מייסדי כרם־שלום ופעילי המאבק בסילוק הבדואים מתחומי מושבם.

אולם, ככל מאבק על עקרונות, גם המאבק נגד עשיית עוול בפיתחה אינו עשוי מיקשה אחת וניתן לגלות בו „חורים סלקטיביים" בצד סתירות פנימיות שקשה ליישבן. השבוע הגדיר מזכיר הקיבוץ הארצי, שמעון אבידן, כי הקיבוץ הארצי מחייב התיישבות יהודית בפיתחת רפיח, אך שולל את נישולם של הבדואים.

● בלי נישול

הנוסחה המעורפלת לא אמרה איך אפשר ליישב שטחים מיושבים (אמנם מיושבים בפיזור גדול ובדלילות) בלי „נישול", אך אמרה שהתיישבות יהודית בפיתחת רפיח רצויה ומוסכמת על כל פלגיה הציוניים של המפה הפוליטית בישראל.

והראייה, הקיבוץ הארצי השומר הצעיר ביקש להיכלל במסגרת הגרעינים ההתיישבותיים שיאכלסו את חמש־עשרה הנקודות — 9 מושבים ו־6 קיבוצים — העתידות לקום על אדמות הפיתחה המפונות, בחלקו הצפוני של המשולש המדברי למחצה — רפיח־ניצנה־אל־עריש — המחזיק בין צלעותיו כמיליון דונם צחיחים, אך ראויים לעיבוד חקלאי, אשר מספר הבדואים הפזורים במרחב בין נאמד ב־30—35 אלף.

על „הסתירה" בין עקרונות מדיניים־הומאניים לפראגמטיזם ציוני מצביע מוטי כנען להתפלמס עם מדריכות הקיבוץ הארצי, שהרי עליו ועל חבריו בכרם־שלום מקובלת הקלפה הרואה גם את פיתחת־רפיח כחלק בלתי־נפרד של השטחים הנחוקים כקלף למיקוח במו"מ לשלום.

באידך גיסא, מסכים מוטי כי אפילו כרם־שלום אינו פטור מעונשה של אותה סתירה, שכן גם מתיישביו ירשו את ארץ הבדואים. עובדה, עד תש"ח ישב באדמות כרם־שלום אחד מפלגי השבט תראבין, אלא שכוסי הבריד באו לרשת את אדמתם עשרים שנה ויותר אחר שנורשו.

ההבדל העקרוני שאינגו רב מבין את מוטי בבקשת: „נכון, שאפשר להחיל את העקרון על המפעל הציוני כולו, אך הכותי החייב לקבוע את טיבו של המעשה ההתיישבותי הוא שמאז קמה לנו מדינת חוק דמוקרטית. לא הפריע לי שיהודים הגיעו ופתחו התיישבות לתפארת, מפני שידעתי כי פתרון לעם היהודי טמון רק בהגשמתו המדינית בארצו. עם זאת, ברור לי ההבדל בין תנופה שהיר"ה לאיבית בלפני קום המדינה, ובין שטחים שנכבשו במלחמה פוליטית. שונה הדבר. כאשר בעקבות מלחמה, נכבשים שטחים מיושבים על־ידי בדואים מדורי דורות, ואנחנו כובשים אותם בדרכים בלתי־חוקיות ובלתי אנושיות.

● לא יעזור

„אמנם — מוסיף ואומר מוטי — מה זכותנו על כרם־שלום אני יודע היטב. לפני שנתיים, בעיצומו של המאבק נגד הגירוש שאחר־כך נהכנה „תריג", הלכנו לעזור לבדואים השכנים להציב קו ביס, ובדואי זקן שפגש לנו קפה אמר לי אבו־אורזא: ,בצבם, אתם יודעים, שהאדמות שאתם יושבים עליהן הן אדמותינו?'

„שמעתי בפיו את כל הסיפור ושאלתי: ,אז מה אתה מציע?' ,תראה, הוא היך, ,לו ידעתי שאוכל להחזיר לעצמי את אדמותי הייתי מוכן אפילו להרוג אותך, אבל אתה ואני יודעים שזה לא יעזור, אז בוא נהיה ידידים ונשתה את הקפה'".

בין השנים 1948—1951 הורחקו רוב אנשי שבט תראבין ונתפזרו בצומק סיני, ובמרוצת השנים הוליכו עקבות מבעצי פינוקים ומיקושים רבים אל אהלי המגורשים. חברי משקים ותיקים בצפון־מערב הנגב הופתעו. הם זכרו את התראבין כשכנים טובים, שרבים מהם שיתפו פעולה עם היהודים בתקופות קשות מבחינה בטחונית.

„כשהוחל בפינוי אדמות הפיתחה — סיפר מוטי כנען — פנה אחד מוותיקי קיבוץ בירים אל אלוף פיקוד הדרום אז, אריאל שרון, והזכיר לו, כי בין השנים 48'—51' סילקנו מהאיזור בדואים אוהדים והפכנו אותם לגורם עויין, והיום אנחנו חוזרים על אותו משגה, שכן האוכלוסיה הבדוית בפיתחת־רפיח היא גורם פוליטי סביל, אפילו אדיש וסתגלני, ושומה עלינו לשלבה בתכנית ההתיישבות והפיתוח האיזוריות, להקצות משאבים לשיקומה ולהבטיח לה רמת־חיים נאותה.

„אחרת — נחטא לעניין הבטחוני, ונהפוך גם אותה לגורם עויין. בסופו אנחנו קוראים להם ,בדואים'. הם עובדי אדמה, שעברו להתיישבות קבע לפני שנים רבות, ועובדי אדמה ימחלו לך הכל מלבד גזל אדמתם".

● חותמות תורכיות

את טענתם לבעלות על אדמות הגירוש סומכים הבדואים על תיעוד מגוון, אף על פי שאין בנמצא רישום קרקעות מוסדר, ומחבר שהבדואים נגזו כיצד קושאנים, שטרי־מכר ותעודות קנייה, הנושאות עליהן חותמות עתיקות עוד מימי השלטון העותמאני והמנדט הבריטי. אמנם, כאשר בעקבות מלחמת ששת הימים החלה על האזור סמכות מפקד רצועת עזה וצפון־סיני, יכלו שטחי הפיתחה להיחשב כאדמות ממשלתיות, שכן רובן היו רשומות על שם „חברת פיתוח המדבר" המצרית, ובחלקן הגדול נסגרו על־ידי הצבא המצרי, שיבשו כשטחי אימונים והיו אסורות לעיבוד חקלאי בצו מפקדי הצבא המצרי.

בהיעדר נתוני מיפקד מדוייקים אומדים את מספר הבדואים באזור הפיתחה לבדו ביותר מרבבה. ידוע כי רבים נדדו לאיזור הפיתחה לאחר 1968, משפנו מסביבות אחרות בסיני, אך אלפי בדואים נאחזו באדמות הפיתחה לפני דורות אחדים.

אלה — טוענים מוטי וחבריו — וטענתם מוצאת תימוכין בברירות הבדואים — „לא יסלחו. עקירתם היא ,בזבזנית'. יצירת כיסקע עויין באזור רגיש זה מנוגדת לעצם התכלית הבטחונית ביישובה של הפיתחה".

בשנת 1969, כאשר בוצע בצו כמשלוחי השלב הראשון בתוכנית ריכוז האדמות ופונו כחמישה־עשר אלף דונם שעליהם הועלו אחר־כך היאחזויות שדות, נתיב־העשרה ודיקלה, הודגשה חשיבותה הבטחונית של פיתחת־רפיח. הפיצה הסתיים נזבקה בצורך ליצור חיץ בטחוני בין רצועת עזה וחצי האי סיני, ולהבטיח רגיעה ברצועה ובייבוליי הנגב, שכן רוב העסק והתמשכה שהוברחה לרצועה מסיני הגיע דרך פיתחת רפיח.

השטח הוקף בגדר בטחון ובני שבט אל־באהירה שפונו מן השטחים הנסירים שוכנו בבתים בתקן בנייה נבוך, בתוך תחומי הגידור. שלב א' עבר בשקט. בני אל־באהירה לא היו בעלי חזקה על האדמות, והגיד התפרנסו כשכירים, בין השאר במחנות הצבא המצרי. בן השיח', עיד אל־באהירה, הקים וילה גדולה בציבורי השיכון, והיה ל„ראיס" שמעסק פועלים להתיישבות היהודית. סוגיית הנישול נתחדדה רק בספטמבר 1973, אחר כינוי שלבי פינוי נוספים.

פחות משלוש שנים אחר הפינוי הראשון הוקף בתוך שלושה ימים, שטח של 60 אלף דונם בגדרות בטחון. ב־14 בינואר עברו כלי־רכב צבאיים מצויידים ברמקולים בין ריכוזי הבדואים, וציוו עליהם להתפנות אל הריכוז סמוך לצומת אבשלום. בתי לבנים, מחבר, חושות, פחונים ובהיעץ נעזבו, והתנגדויות מעטות יושבו בהתערבותם הממתנת של השיח'ים.

● הדחפורים באו

לפי אומדן רשמי עזבו ששת אלפים בדואים את תחומי אדמתם ומושבם בלי שהופעל נגדם כוח. הבדואים אומדים את מספר המפונים ב־15—20 אלף, הנתון המספרי הריאלי, אומרים באזור, הוא כרבבה.

שטחים שהופקעו וגודרו בפיתחת רפיח

הפינוי בוצע בעיצומו של חורף. שבועיים היו המפונים תחת כיפת השמיים. וכאשר הותרה גישתם אל הבתים המפונים, כדי לאסוף מיטלטלים וחפצי־בית, מצאו להדהמתם תלי חורבות. בוסתני השקדים [illegible] נעקרו ובורות המים נסתמו, ולפליטה הותירו הדחפורים רק את בית הספר (מעליו מתנוסס מאז הג [illegible] דגל ישראל, וסביבו הוקמה היאחזות נח"ל מסורה).

[illegible] „ייסור" [illegible] הולל סערה ציבורית, והוליד את „ההריג", שהרי בעת [illegible] סיירה בשאויה להצבכה מיטלטליהם, כבר היו בתיהם [illegible] „קבורה בין החורבות". [illegible] את ההוראה.

בעקבות מימצאי ועדת חקירה צבאית [illegible] קצינים בכירים [illegible]. רק חלק באלפי הבדואים שגורשו מאדמתם ואיבדו את רכושם קיבלו פיצויים. האחרים סירבו לקבלם, פן יתפרש הדבר כוויתור על זכויותיהם. הם מצאו מקלט בשטחי הדיונות שמחוץ לגדרות הבטחון, ורבים פנו לעבר רצועת־החוף [illegible] אוהלי עזרה [illegible] ובין תחי הקליפ. רובם הגיעו אל [illegible] את איזור הנגב [illegible] בהקפת בתי העיר ימית.

[illegible] וקולות [illegible] בצרה ציבורית. בראשית ספטמבר 1973 לא יכלה עוד הממשלה [illegible] על בנות [illegible] בכירים.

● בג"ץ דחה

[illegible] לאסור העסקת [illegible] בדואים [illegible] פיתחת רפיח. אך הבדואים הוסיפו לעבוד כשכירים [illegible] הפיתחה, וגם [illegible] שהסכימו את הפרישה, [illegible] לא יכול לעבוד [illegible] ההלכה, [illegible] הבדואים [illegible] לפרנסה, [illegible] ירקות אינו יכול, לפי טענה, לעשות זאת ללא עזרת שכירים.

לא כל חלקות [illegible] נעקרו ב„מבצע הפינוי", אולם [illegible] בעלי [illegible] לעבוד את חלקותיהם בשעות היום, אך, [illegible] אל [illegible] כניסה. רבים [illegible] כי [illegible] לקבל הוראה לעלות על אדמה [illegible] על הלקיחתם.

בבאי 1973, דחה בג"ץ עתירתם של [illegible] פלגי שבטים בדואים, כי [illegible] מאיזור הפיתחה [illegible] על ממשלת ישראל להחזירם למקורותיהם. [illegible] הבג"ץ, בין השאר, כי [illegible] שהוצאו על־ידי מפקד איזור רצועת עזה וצפון סיני היו בהתאם לסמכויותיו [illegible] המדינה מפני פעילות חבלנית [illegible]. עוד קבע, כי [illegible] בג"ץ בפעולות של רשות צבאית [illegible] „בין הכרה [illegible] צרים באדם"...

פעולות הרשות הצבאית, שבג"ץ לא ראה אפשרות להתערב בהן, לבשו אופי של לחץ כלכלי, שבעיקרו הקניית הוקף חוקי לפעילות הפינוי. התרבו [illegible] קובלנות על נסיונות לאלץ את הבדואים לחתום על כתבי ויתור על חלקותיהם תמורת תשלום דמי־פיצויים בגובה 300 עד 400 ל"י לדונם, בתוספת פיצויי פינוי בסך 5,000 ל"י (אלה היו הפריפים עד מלחמת יום הכיפורים).

מורה בדואי, שעבר ללמד בבית־הספר לילדי הבדואים שהוקם מחוץ לגדר־הבטחון, סיפר: היא, בעל אדמות בשטח המפונה, הוזמן אל המימשל ושם נאמר לו כי אם יסרב לחתום על כתב־ויתור לא יוסיף לשמש במשרת מורה. הוא סירב, פוטר, נמלך בדעתו, חתם ויתר על אדמותיו והוחזר לעבודתו.

● המוכרים מתרבים

שני אחים בדואים סיפרו: הם נסעו בג'יפ והתנגשו במשאית אורחית נהוגה בידי יהודי. השלושה פנו למשטרה. נהג המשאית שוחרר, שני האחים נכלאו. בכל אחד מעשרת ימי כליאתם הציעו להם שחרור תמורת כתב־ויתור על אדמותיהם. הם ויתרו ולבסוף שוחררו.

בדואי מפונה סיפר, כי ביקש לקנות טנדר משומש באחד ממשקי הנגב הצפוני. הוא שילם דמי־קדימה ופנה למשרד הרישוי בעזה. הודיעוהו, כי רשיון־הרכב יונפק לו בתנאי שיחתום על כתב־ויתור על אדמותיו. הוא לא חתם וקיבל חזרה את דמי־הקדימה מבעל הטנדר.

שרת בדואי בבית־הספר לילדי הבדואים סיפר, כי הוזמן למימשל, נדרש לחתום ומשסירב פוטר מעבודתו.

בחורים בדואים התלוננו, כי מונעים בעדם מללכת לעבוד בתחומי ה„קו־הירוק" אלא אם כן יחתמו.

בשנת 1972 עמדה מיפקדת עזה וצפון סיני לפני חזית סרבנית. „כסו את אדמותינו בזהב ולא נוותר עליהן", הצהירו הבדואים, אך הלחצים החלו לשאת פרי. רבים ויתרו וקיבלו פיצויים; רבים אחרים טענו כי הטביעו את חותם הבוהן על כתבי־ויתור אך סירבו ליטול כסף, כי „אדמות לא מוכרים". באחרונה גדל מספרם של החותמים ומקבלים פיצויים.

פשר המיפנה מתבאר בשיחות עם הבדואים. במוקדם או במאוחר ייצאו היהודים ונקבל בחזרה את אדמתנו — הם אומרים — אז למה לא ניקח כבר את כספי הפיצויים?

● לא השלימו

מוטי כנען וחבריו אינם „בטוחים" על יציאת היהודים. הם מודאגים מאופיין הפסול של שיטות [illegible]. „מציק לנו", אומר מוטי, „הצד האנושי המוסרי של הבעיה. אני בטוח שהמצב הבטחוני כאן יסבך את מדינת ישראל בכלל ואת האזור שלנו בפרט [illegible] פליטים, [illegible]. ברור, גם לעדיי אבי דואג, אבל בראש ובראשונה מציק לי הענין [illegible]. אין כל הכרח שכך יהיה. אפשר ליישב בלי לנשל. [illegible] שנות מאבק לא זו בלבד שהעוול לא תוקן, אלא שהביצועים נכנסו להילוך גבוה והעוול מעמיק והולך".

במסיבת עתונאים בתל־אביב, לפני כשנה וחצי, הופיע השיח' סאבאח עבדאללה לשבט אסליימה, גולל את פרשת הפינוי, הלחצים והסבל הנגרם לבדואים, והציע „פשרה מכובדת": מחצית השטח המגודר תישאר בידי הצבא, והמחצית השנייה תחזור לעיבוד לידי הבדואים. כך יימנע העירוב ויתאפשר דו־קיום עם ההתיישבות היהודית.

השיח' סאבאח, הנהנה מיוקרה רבה בקרב בני שבטו, לא האריך ימים בתפקידו הרשמי כמוכתר השבט. הוא הודח ותפקידו נמסר למוכתר מטעם. כלפי חוץ קיבלו עליהם בני השבט את גזירת ההדחה, אך בלבם לא השלימו עימה. סמכותו של שיח' סאבאח רק נתחזקה.

תיקון העוול לפי תפישתם [illegible] של מוטי כנען וחבריו תושבי האזור, קרוב השיח': „עלינו להיות [illegible]. אם ישראל תישאר בפיתחת־רפיח, עליה להגיע לכלל [illegible] עם הבדואים על חלוקת [illegible] נקנה מהם את האדמות להתיישבות יהודית, ובחלק להתיישבות האוכלוסיה הבדוית קבע. משאבי בניה ופיתוח [illegible] הפיכת הבדואים לחוטבי־עצים ושואבי־מים בשרות היהודים [illegible] שנים ועתה הוא מאיים [illegible]

יעקב שרת / פורים שפיל

פורים לנו, אך גיבורנו איננו המן * פורים! והוא אף לא קיסינג'ר המיומן * (שאשתו ננסי, אחת משתה הנשים שעשתה לה לאה * נס נסה מצרים ולא נודע, אויה, מה היו שם מאכליה) * פורים! כזה לא עשית מזמן * חברים, גיבורנו הוא החבר קרגמן!

צאו וראו, חברים, הוא בכלל לא רשע מרושע יש־לו סבר נעים, אנושי מאוד, ולשונו לא קשה * עיניו לא יורות ברקים ומפיו לא ישטוף זעם * ובכל זאת הוא הוא גיבורנו הפעם!

כי הנה עלה האיש על ה„מוקד" ובלי מסיכה נתגלה לעיני כל כמין חוני מעגל מזוכך * משהו השייך לדור שהיה והלך מכאן * דור חשוב בשעתו, אך כיום ממש מסוכן * כן, היה דור שלם שזיהה מדינה ומפלגה * דור שהיה סמוך ובטוח שהוא גם זה וגם זה ולא לאחרים השגגה * דור, אשר בעוד אחרים אומרים „אלוהים לשלטון בחרתנו" * שלט בבטחון עצמי מלא (בלי עזרת אלוהים) בנו * (אגב, אחד מסימני הזהות של דור זה, סימן בדוק להפתיע * הוא אופן בטאו את השם המפורש „דמוקרטייה").

כן, כשהמפלגה היתה **תנועה** והחברים היו מסורים לרעיונות הציונים־סוציאליסטים * אולי גם היו בה פחות שחיתותנים ושאר מיני ליסטים * אך בוא לעת משבר, כשקופת המפלגה נתרוקנה עד אימה, יכלה היא לפנות אל חבריה בבקשה לשלם מסים להוסיף תרומה * אך מכוניות פאר רבות זרמו ברחוב הירקון באכה המרכז ה„מאוחד" * הפשוט פשוט מעלם והפך למצביע כמי שכפאו בעד „הרע במיעוטו", ולא נותר אלא עסקן הבחירות הממוסד * והעסקן הלזה, תתפלאו תתפלאו, רוצה עכשיו לקבל מהמדינה משכורת בהלוואה מיוחסת, לא פחות ולא יותר בדיוק כמו חבר כנסת * ואני שר ישירות, את קולי לא אשפיל: * חברים יקרים, האם זה פורים שפיל?

מגילת אסתר
בידי ארתור שיק

הופיעה מהדורת יצוא מוגבלת לאספנים

מגלת אסתר במהדורת ארתור שיק היא מהעשירות ביצירות המופת של אמן המיניאטורות הנודע, שאיוריו לכתבי הקודש מאירים ומעשירים אלפי בתים וספריות ברחבי העולם. במהדורת פאר זו, הרואה אור לראשונה, ניתן התרגום האנגלי של המגלה, לצד המקור העברי אשר צוייר ואוייר בידי האמן. המהדורה לאספנים הינה בעלת פורמט אלבומי מיוחד 28×21 ס"מ, מודפסת בצבעים מלאים על נייר כרומו מעולה 170 גרם, מכורכת בכריכה מיוחדת עם הטבעת זהב ומוגשת בקופסת SKIVARTAX. **500 עותקים בלבד יוצרו במהדורה זו. כולם ממוספרים וחתומים על ידי מורשי עזבונו של ארתור שיק.**

מחיר עותק ממוספר וחתום ע"י מורשי האמן: 50.00 $

ניתנת אפשרות לרכוש מספר עותקים מצומצם במטבע ישראלי. יש לפנות לספרית־מעריב, ת. ד. 20208 תל־אביב, בצירוף המחאה ע"ס 300.— ל"י.

ספרית מעריב והחברה האמריקאית־ישראלית לתרבות בע"מ

עליית המאה אלף

הרופאים מרוסיה מרפאים בלב...

כרבע מכלל הרופאים בארץ הם עולים מבריה"מ ובתוכם כ־60 אחוז רופאות * רובם מסודרים בעבודה

נפרה אליגון

י רואים את המ־
יזק מתקרב. גם כ־
ילא הושמעה צפירת
זעקה, היו עוצרים
נה לוודא: שלנו או
ד שלא עלה עמוד
גבעה הסמוכה, היו
גלוות את המסוק
כחת המטוס —
,,משלוח" הגיע.

שעל הגבעה, תופסים
נגע המסוק באדמה, רצו
, תופסים אלונקות, וכבר
ת לכבר נושאים ,,מטען
חיים", אל האמבולנסים.
קצר זה, שבין הרצאת
המסוק ועד הכנסתו ל־
בצת שאינו ארוך יותר
— מספיק כל אחד להקיף
בחור המוטל על האלונ־
קה בי הוא...

ד' — שהספיק לצבור ב־
ם, צרור בצרור אשר
וכל עתידו כמו תלוי
קלות של האלונקאים, ל־
ר יותר אל בית החולים.
ו חולים שהיו" כבר מה־
אלונקאים אחרים. גם הם
ת לווילים. ,,תיתולי אסו־
טוב זה אוסם", ,,גם לך
לחזייה". מכונות מקוש־
תנים, שוקולד, גלידה וכה
ימות השנה עוסקות ב־
רות עוברות לסוחר, פיל־
ף הקורע את הלב. כל
ש. ושקט. ושקט מסביב.
מכוניות העוברות להילוך
ד מן הרועש בעת ההרצאה
ת, הנה לא נשמע. לא מה־
ביב, ולא מן המוטלים על
שהובאו הנה ישר משדה

שריונאים שרופים, שפני־
מביאים חיילי הנדסה קר־
וע' אברים, מביאים אנשי
נאה, חיל רגלים, טייסים.
זה ובטן וראש, וגפיים. עם
נף' הרש, שוב מחליף בית
המאולתר את צבעו לצבע

אף הנה, רק קולו של
רוש תנועותיהם של הצוו־
דה לפי הוראתו.

מגיע מסוק, ושוב נערך בית
לקבלת משלוח — ,,עליית
שמש, עושה את סבובו הדוד
אורו וכל המטען —
ות.

ולא דם. נקי הוא כמו
זה, וניתן להקיף את כל
אחד ולדעת שהוא לא בני
ההתוני תכלת ארוכים על
לעומה זאת, הפצוע הזה
ל וקולו מגיע עוד בטרם
מכונית, והילולה במשכות
המיון והטיפולים.

זקפה ביד בצוות. מומחים
ע, חובשים, ואחיות, —
מזור בתחתונים הארוכים
, כובשות את החלל, מש־
צעקות גבוהות ודקות של
וניות, עוברות לגבירות של
וסריה הדעכות כדי לאזור
ב בירור תוקף.

מכאובים השחור מאש בר־
שמות הזעקות ההבוליות עד

מוהק. תרגעי"... מלספת
אחות־חיילת. ,,מה כואב לך,
אב לך"... היא לוחשת לו
חר שאינו עונה לרופאים.
של אשה יעשה את ה־

א אינו נהון לשמיעה. שקוע
ד, רועד בכל גופו כצפור
בכף יד הבועק בשפה שאין
הוא בוכה. מתיפה.

צד כמה שניתן לראות
נפגע בלילי. קובעים הרופ־
יד כבר. באיזו שפה הוא
משתו הוא בודאי יודע.
אותו לשכו, באנגליה, צרפ־
ביה — אין תשובה. רק

שורות במספחה. הוא טייס
הופל. שבוי. שואלים אותו
אנגלית, צרפתית, ערבית —
אין תשובה. רק זעקה. ,,ציורים
(,,השד יודע אותו")
הלה רוסית מפיו של אחד
שניאים וכבר עבר להההיבב
בריד ולכה בכבי' — והנה ה־
מבורי הבוטל על האלונקה
התבלה נרגע. היוך הופיע
וכוהרף עין הכיב: ,,ציטו די־
הוא זקף אוניו כלא באבין
ראשי קשור העינים כה וכה
קול נזובאלי: ,,ציטו פידא־
(,,מה בבקשה די"). גם ליד
ה האחרות כמו הכל דמם.
בדי הקשיבו.

עליך הברכה"... צוחק הרופא.
ארוך שלמד רוסית"...
לא אבי. אימה אני ידידי ה־
שאל הטייס המצרי השבוי.
זאה אוכרה אימה — בקוש־
הכיב הרופא ולאישור הסיר
ות הכיספת של עיניו. כילם
בצחוק, ואילו הטייס המצרי
העינים נפל על צוארי הרופא.

זה יכול להיות, איך זה
היות.

זה אכברי"...

זיה הטייס המצרי הראשון ש־
הובא לבית החולים. זו היתה

ד"ר אדוארד שיפרין
,,בעד ביטול הזכויות"

הפעם הראשונה שבית החולים ,,נפגש" עם טייס מצרי שמדבר רוסית. ואילו לי — מפגש ראשון עם רופא עולה מרוסיה.

לא הפעם הראשונה

למעשה — לא היתה זו הפעם הראשונה שנפגשתי עם רופא, עולה מרוסיה. פוגשים בהם ובעיקר בהן (60% מן הרופאים העולים הן רופאות...) בסניפי קופ"ח, במרפאות, בבתי־החולים. ליד הדלת שלהם, בקופ"ח יש תמיד תור ארוך יותר, כי הרופא־עולה טרם למד לבדוק על רגל אחת, והוא מאזין לסבורך, ועושה לך בדיקה יסודית, ויושב אחרי שעות העבודה, והוא גם מחייך, ויקר־לו־קולה והאינטגרציה וכלות השגרות על פיהם כבר יש בהם חצי רפואה, לפעמים רפואה שלמה...

הלעז שהוציאו על הרופאים כבריה"מ, שעלו בשנתיים־שלוש האחרונות, שהם הולכים רק לערים הגדולות — הוא רישעות. מוצאים אותם באילת, ובבטולה, בצפת ובטבריה, ובגולן, בירושלים ובבאר־שבע, בדימונה ובסדום. מוצאים אותם במרפאות קופ"ח, בבתי החולים — בסטאף, בקיבוצים (כשכירים) בעיירות פיתוח בצבא הובה ובצבא הקבע. אי אפשר לא לפגוש בהם — כי הם מהווים, עשויים המעשה אחוז (כ־25%) מכלל הרופאים בארץ.

עם גל העלייה הגדולה מברית המועצות הגיעו אלינו אלפיים רופאים ורופאות. מלבדם הגיעו כששת אלפים עובדים רפואיים, עובדי מעבדה, רנטגנולוגים, רוקחים, אחיות, מיקרוביאולוגים והח־'צד' רפואי אחר. הכלה הרוסית וגון הקול וסגנון הדיבור המבטא — הם חלק מן הנוף הרפואי, כמו חלק מן המקצוע, ופרטי כבר באחיות צבריות המפטפטות רוסית שימושית כאוד...

רוב הרופאים שעלו מבריה"מ הם רופאים כלליים, אחרי כן באה רפואת ילדים, פנימית, כירורגיה, גינקולוגיה, פסיכיאטריה, נוירולוגיה, אורולוגיה, קרדיאלוגיה — ושורה שלמה של התמחויות בכל שטח ו־עטת בלי יוצא מן הכלל — לפי ה־צרכים של בריה"מ, כמובן.

מסיבה זו זקוקים מספר רופאים ל,,הסבה מקצועית" בתוך הרפואה. אך כולם זקוקים לתקופת השתלמות — כדי ללמוד את ה,,גוף הרפואי" המערבי בכלל והישראלי בפרט.

רפואה ,,גדולה" ו,,קטנה"

אין זה פשוט כלל וכלל, לקלוט בתקופה קצרה מאוד, בארץ קטנה כשלנו, אלפיים רופאים. לקלוט באופן מקצועי חברתי רופאים שבאו ממשטר קומוניסטי, מחברה אחרת, אפילו כרמיבולוגיה רפואית אחרת. וכבר לא נדבר על אקלים אחר, ציבור חולים אחר, בעיות אחרות הכשרה ורקע אחרים.

כשבא גל עליה המביא עשרים וחמישה — שלושים אחוז — (תלוי איך מחשבים...) בעלי מקצוע כשלך — סביר שאדם יחשוש למקומו. אך הרופא המקומי הוא בכל זאת ישראלי וכישראלי הוא רוצה בעליה ואיכפת לו באמת מה קורה לאחיו המגיע מאחורי מסך הברזל. על כן היא עושה לקליטתם של הרופאים העולים, כרופא, יותר מאשר עושים אקדמאים אחרים... לכל רופא ישראלי ישנו, לבד מן הציבור הכללי, הקולגה־העולה שלו, שבשבילו הוא מוכן לעשות הכל. עם זאת, קליטה של עשרים חמישה אחוז, איננה בחינה בליעה קלה עליידי הלויתן — זה עוד ליותן... ואין ספק, שהרופאים ,,הרוסים" כבר השביעו את חותמם על צביון ציבור הרופאים ועל הרפואה בארץ בכללה.

הרופא מבריה"מ, כך במחלקה בבית־החולים, כך במרפאה וביחוד כרופא משפחה — כבר קנה את עלבו בקרבנו. הוא תרם תרומה שעדיין קשה לעמוד על ערכה. בתחקר שה שבעריכים כל כך את הפסיכוסומטיקה (ואפילו כפריים בחשיבותה לצאתים) כאחד המרכיבים החשובים בגורמי מחלות ובדרכי ריפוי — אחד הביטויים החשובים אבל הריפא הוא היידע — אבל בייד אחרי — הלב. לבו של הרופא, הוא גם

מכשיר וגם התרופה. לרופא העולה יש הרבה מן התרופה הזו...

לכן, הסיפורים על רמת הרופא העולה, על כך שעסק בעיקר ב,,רפואה קטנה", שהרפואה בבריה"מ היא בינונית מאוד, ושכאן, שהרופא הבא כשם והוא בינוני — אינם מרשימים את הציבור הנזקק לרפואה ציבורית. וחולה אינו מעוניין ב,,רפואה הגדולה" — ולא איכפת לו אם יש רק עשרה, שנים־עשר רופאים מדעניים חוקרים שהגיעו משם המפרסמים עבודות בבטאונים הרפואיים הבינלאומיים — או יותר. שיש חמישה־ששה מרצים בכירים או יותר — ,,הרפואה הגדולה" אינה מטפלת בו ואינה מרפאה אותו. לו יש מגע עם הרופא הקטן — שהוא גדול, שהוא הכל יכול בעיניו — כל עוד איכפת לו...

ישורים תוצרת עצמית

לבד ממספר זעום של רופאים, שעדיין נמצאים במרכזי קליטה ולומדים עברית — כל הרופאים, בלי יוצא מן הכלל, מסודרים בעבודה. מובן, שמקום העבודה הגדול ביותר הוא קופת חולים הכללית, אחריה בא משרד הבריאות, אחריהם הקופות הקטנות והצבא. רופאים אלה אינם נוטים לעבור לפרקטיקה פרטית. אינם רגילים בה ואינם מאמינים בה ואינם סומכים על כך שימצאו בה את פרנסתם.

אלא שאפילו תגיש לעולה כולדה על מגש של כסף — ימצא את המרורים שימררו את חייו. זה טבעו של אדם.

ראשית דרכו של הרופא המשתתה/הוה אל מרכז הקליטה. אולי היה רוצה אחרת, אבל מסבירים לו תוך הבאה לשם, שבלי שפה, בלי לימוד מנהגים ונוהלים ובלי שימצאו לו מקום עבודה, ובסמוך למקום העבודה מגורים — לא טוב יהיה לו. מביאים איפוא את הרופא למרכזי הקליטה הטובים, במרכז הארץ, בירושלים, בצפת — והוא לומד בצורה אינטנסיבית, ובצורה מתאימה לאיש רפואה.

הוא אינו צריך לכתת רגליו למשרד הבריאות ולהציג עצמו: שלום, באתי, רופא יהודי מבריה"מ, נציג משרד הבריאות בא אליו, מכמלא בשבילו את הטפסים, אוסף את הדוקומנטים הנחוצים — כדי לרשום אותו בספר היחוס המקנה לו רשות עבודה ברפואה, ועושה אותו רופא עברי בארץ ישראל. כאן נאספים ביורוקרטיה כולם בתיק. (הניירות או העתקים) התיק ,,הולך" לועדה בינמוסדית, שיושבת אחת לשבועיים, אחת לחודש ושמיוצגים בה כל הגופים העוסקים ברפואה והמעסיקים, — לומדים את התיק בעיון, בודקים אפשרויות עבודה, מזמינים את הרופא/אה לשיחה, והרופא מתקבל למקום עבודה פלוני; ויודע שכאשר הוא יגמור את האולפן, שמור לו מקום עבודה לפי הכשרתו ודיוניו ודרישות מקום העבודה. נמצא רופא במקצוע שאין צורך בו — מציעים לו הסבה מקצועית.

לכן היום הראשון לבואו, מסדר פקים מוגמתיו, צרכיו האישיים, המשפחתיים, לימודים, חינוך לילדים, בריאות, בידור וכדי ולמן היום שתואם למקום עבודה — משכורת.

הרופאים כולם עוברים גם תקופה של השתלמות מקצועית. זהו יותר השתלמות־היכרות עם הרפואה בארץ, מינוח, מיכשור, שיטות, נוהלים, רישום וכדי. נושא ההשתלמות הוא רגיש, גם אם הרופאים העולים מוכיחים הבנה ומכירים הסכמה שאינה נעדרת קורטוב של עלבון. ישנו הכבוד הרוסי, ישנן השנים של עבודה ומעמד שאבדו, וגוף שנשתנה. ישנה הצגבות המקצועית שהם גולת כל עקור, אפילו הוא עולה החוזר למולדתו ההיסטורית...

הם יודעים היטב, שבכל ארץ אחרת לא היו מתחשבים בדיפלומות שלהם, והיו דורשים מהם לגשת לבחינות, לפני שהיו זוכים לרשיונות עבודה ברפואה. הם יודעים שבשום מקום בתבל לא היו מסתפקים ב,,השתלמויות" — ולו בא רופא ישראלי לברית־המועצות — היה נדרש לעמוד בבחינות. שכך נהגים גם בישראלים (וביוצאי רוסיה) באה"ב. רק בישראל, ארץ העליה, יכול לבוא רופא, ולמחרת היום בו נבדקו תעודותיו הוא מקבל רשיון עבודה ויכול לעסוק ברפואה. ההשתלמות באה להקל על הרופא העולה, באה לקצר את הדרך לקבלת עבודה, להבנה עם החולה ועם העמית. אבל, כאמור, ידיעה לחוד והרגשה לחוד.

רופאים שמתקבלים לעבודה בקופת־החולים הכללית או בבתי־החולים הממשלתיים, עושים את ההשתלמות במסגרת העבודה, אך גם הם יוצאים לסמינריונים. נהוג להעניק מלגת השתלמות לוותר שנת עבודה ראשונה, לשנה... וכל מוסד, כמובן מאליו, אינו מוותר על המילגה... במקרים של רופאים קשישים, מאריכים את המילגה בשנה נוספת, עתים עד שלוש שנים ואף יותר...

למרות העובדה שאין רופא־עולה מובטל מעבודה — מעטים כאחד ישבו בשקט על חלכותם, הם התרוצצו בין בתי החולים, בקופות החולים, במרפאות, לתפוס תפקיד היום. לא להישאר חס וחלילה בלי עבודה.

ד"ר אשר בלנק
תשובה ל,,ירושלים של זהב"

איזה פחד נורא, שאינם יודעים את פשרו — תלוי מעל לראשו של הרופא העולה, פן ישכחוהו. פן יקפחוהו. פן תנתן לו עבודה פחותת־ערך שאינה הולמת את רמת ידיעותיו ואת מעמדו.

יתכן שהיה יכול להמתין למרות הכל לולא הרופא הישראלי שאימץ אותו, מיטיב עמו ומאיץ בו — שהנה שם התפנה מקום עבודה ויתנו אותו לאחר, שהנה צריך לדאוג לדירה, לרכוש אביזרים, לרכוש מכוניות — הזדמנות חד־פעמית, חלום חייו של כל ישראלי, מכונית פטורה ממס ומכס ומיכשור חשמל יקר בחוץ לארץ, דירה...

חלום ישראלי ופירמידה הפוכה

בהזדמנות זו — אומר ד"ר שיפרין מ,,הדסה" ירושלים — הייתי מבקש לכתוב שאני רואים כמותי בעד ביטול הזכויות. הזכויות האלה שיבעו אותנו. הזכויות האלה גרמו לקנאה מצד רבים מצד הישראלים, הזכויות האלה הכריחו אותנו לקנות, ולקנות, ולקחת הלוואות, ולבנות את חיינו בצורה הפוכה.

אנחנו לא רגילים להלוואות, לא גומרנו לישון בלילה. פתאום אתה שעוד הוא ,,תלמיד" בלי עבודה קבועה, שאינו מרגיש עוד בבית, שאין לו שום דבר קבוע בחייו, מתרעדים עקור — נוסע במכונית מאה שאין לו כסף בשביל הבנזין שלה, גר בדירה שכל לבנה בה חייבת כסף. בין החיים והקירים ובנוראות ומכונות לביטה שאף פעם לא היו לו

ההוא יכול יפה מאוד בלעדיהם, ללא עמוד הזכויות לכנו־לאיבוד הכל. אם נעשבים שמגיעות זכויות מפני שהשארנו הכל ברוסיה — יתנו אותן למשך הרבה שנים, שנוכל לבלוע לאחר שנעשה שיקום בבנין הנפש ונהיה אזרחים נורמאליים — או שיקחו אותן ויבטלו אותן וזהו.

באום קטן זה נשא, לאחר שבא מחדר הניתוחים, שם עסק בהשתלות. בהשתלות עסק גם בבריה"מ. הוא צעיר — בן שלושים ושלוש, בצים הליכות, שקט אבל עצוב. האם בשל הזכויות?...

ואז בא כרוח סערה, הדוקטור אשר בלנק. נכנס כמרקד, שר שיר קטן, צוחק בקול כשראה ,,אסטה קטנה", הרי הוא דוקטור אשר בלנק, מפעילי העליה, אשר כתב את שיר התשובה למנגינת ,,ירושלים של זהב" — שיר שהוקרא בדמעות בכנסת... זכור לכם.

הוא ממלא תפקיד בכיר במחלקת השיקום של ,,הדסה", אבל לא בשל כישוריו כפעיל עליה, הוא צוחק. בועדה היושבת על מזוזת ולוקח העבודה התואמת האיש למקום העבודה — המכתב הקטן הבא להמליץ: ,,מפעיל עליה, מנהיג, אסיר ציון" — אינו גורם בתוספת מקצועית, ואינו תמריץ למציאת פתרון קבוע. אולי הכל. ואולי אין לערבב תחום בתחום. ציונות לחוד, ומקצוע לחוד. כך טוענים הנציגים בועדה הבינמוסדית. לא ידעתי אם ליהנות ואם להתעצב. בכל אופן, אם אכן כך הדבר. אין מקום להירדה...

על דוקטור בלנק ועל פרופ' גופאני, ועל שורה ארוכה של רופאים מבאר־שבע, ערד, מעלות, בוש עציון והעמק, על איך חיים, מה עושים, מה חולמים, על מה מצטערים: בכתבות שתבואנה.

אזרח יקר,

אתה, המבין שמדינת ישראל נתונה במצב קשה;

אתה, היודע כי הוצאות הבטחון מכבידות על המשק;

אתה, המוכן להדק את החגורה כדי למנוע שואה כלכלית;

אתה, המשלם את מיסך הכבדים, מפני שאין ברירה;

אתה, האזרח הישראלי הטוב, השומע בקול מנהיגיו;

אתה תבין גם, שיש תחום אחד שבו אי אפשר לחסוך ואסור לחסוך וכל מי שמנסה לחסוך פוגע בדמוקראטיה, מעמיד בשאלה את קיום המדינה ומסכן את עתידו של העם היהודי. תחום זה הוא המנגנון המפלגתי!

מה לא עשינו? העלינו את המסים, העלינו את מחירי המצרכים החיוניים, ביטלנו תוכניות סעד, יקרנו את מחיר הארוחות בבתי הספר, גרמנו להורדה כללית ברמת החיים, יצרנו כיסי אבטלה, הבאנו לרבבות בתי ישראל דאגה, מצוקה ואף יאוש. צימצנו אפילו את תקציב הבטחון, עם כל הסיכון הכרוך בכך לקיום המדינה ולחיי בנינו!

אך יש גבול לקורבנות! לא ניתן לפגוע במנגנון המפלגתי. כי מה יהיה על המדינה הזאת, אם נצטרך לצמצם את סניפינו ולהקטין את תקציבי הצוות ולפטר עסקנים מסורים ולהגביל

הוצאות אש"ל — מה יהיה? האם המדינה תעמוד בכך?

אזרח יקר!

למען הסניף, למען המזכירה, למען האש"ל!

תותחים נוכל לקנות גם מחר — המפלגה זקוקה לכספך עוד היום!

בשם
מפלגת העבודה,
חרות והמפ"ל

הפתרון: רפורמה בשיטת השכר

מנכ"ל משרד העבודה, הקובל על אי־ניצול פוטנציאל המחשבים וחוסר יעילות בעבודה, טוען כי בלי רפורמה יסודית בעיוותי שכר לא נצליח להעלות את פריון העבודה

מאת ישעיהו אביעם

רפורמה בשיטות השכר — זו המטרה שהציב לעצמו מנכ"ל משרד העבודה, המהנדס אריה גוראל, במאבקו להגדלת התמריץ לעבודה. זו בעיניו הדרך הנאותה לסייע להגברת התפוקה. דווקא השנה, עליה הכריז ראש־הממשלה ,,כשנת הגברת הייצור".

,,בישראל נעשו הרבה דברים מועילים להגברת התפוקה — אומר מר גוראל — משרד־העבודה והמכון לפיריון העבודה והייצור קיימו קורסים להעלאת הרמה המקצועית. עפ"י המשק השתנה עבור לאוטומאציה, ונעשה כל שניתן, כדי לנצל את הפוטנציאל הגדול של משק המחשבים בארץ.

,,רבים אולי אינם יודעים — מוסיף מנכ"ל משרד־העבודה — כי בישראל יש כיום כארבע־מאות מחשבים, שחמישה־עשר אחד מהם מחשבים גדולים, והשליש בינוניים. אנו מקדימים בשטח זה את מצרים, וכל מדינה ערבית אחרת".

מנכ"ל גוראל
מדוע לא נלמד מהגויים?

לכמות המחשבים אינה מעידה על מידת ניצול ההולם של משק המחשבים המצויות. משרד־העבודה, הער לאפשרויות הטמונות במחשבים, לשיפור הניהול ולהגברת הייצור, החל לשלוח משתלמים לחו"ל, כדי שנדע להתמודד עם השימוש במחשבים כבמדינות מפותחות אחרות.

ציוד חדיש

בניגוד לדעה הרווחת בציבור, הציוד התעשייתי שבמפעלים הישראליים הוא חדיש יחסית. ההסבר לכך הוא פשוט: התעשייה שלנו צעירה. מר גוראל אומר, כי אנו יכולים לייצר הרבה יותר מכפי שאנו מייצרים כיום, ולעמוד בהצלחה בתחרות עם מדינות אירופיות שונות.

אולם על אף כל זאת, לא חדרה עדיין תודעת חשיבותו של פיריון העבודה בקרב העובדים בארץ. למרות ששיעור הפיריון עולה בישראל מדי שנה, אנו מפגרים לעומת מדינות אחרות; אצלם עולה הפיריון בשיעורים גדולים יותר.

בעוד שהגידול בפיריון לשעת־עבודה עלה אצלנו בחמש השנים האחרונות, ב־5.4 אחוזים לשנה בממוצע, עלה השיעור השנתי הממוצע בארצות אחרות בין 6.3 אחוזים (בבריטניה) ל־10.8 אחוזים (ביפאן). ,,אנחנו ניצבים בתחתית הסולם" — אומר מר גוראל.

כך הולך וגדל הפער בינינו לבין המדינות המתועשות, למרות שהציוד והמכונות במפעלי התעשייה שלנו חדישים יותר. הפרדוקס גדל עוד יותר נוכח העובדה ששכר־העבודה בישראל — כשהוא מחושב לפי שער הדולאר — נמוך באופן ניכר, לעומת השכר במדינות המערב.

,,ישראל צריכה היתה, איפוא, להיות זולה יותר בתוצרתה, אך לא זה המצב. ,,אנחנו מסוגלים כיום לייצא רק באמצעות סיבסוד ביצוא" — אומר אריה גוראל.

מנכ"ל משרד־העבודה מדגיש, כי הודות לטכנולוגיות חדישות, שוב אין הייצוא והאוצר־התשלומים תלויים רק בהימצאותם של מרבצי חומרי גלם. גורם חשוב לא פחות — ואולי אפילו יותר — הוא כוח־האדם. יש למצוא דרכים לנצל ביעילות רבה יותר את ,,חומר־הגלם" הזה, שרק ממנו יש לנו בשפע.

,,ככל הגויים"

המאבק שנעשה עתה לייצר יותר מונע ע"י שתי מוטיבאציות. האחת היא המוטיבאציה האידיאית, זו אשר בנתה את היסודות למשק הכלכלי של מדינת ישראל. השנייה היא המוטיבאציה הריווחית. ,,לצערי, אומר מר גוראל, ,,היינו ככל הגויים, המוטיבאציה הריווחית היא השולטת, המוטיבאציה האידיאית קיימת אצל מיעוט קטן ביותר".

אלא שגם בבישור הריווחי לא נעשה אצלנו די כדי לשכנע את העובד להגביר את פיריון־התפוקה. אדרבה: ,,נעשו כל השגיאות האפשריות כדי לעוות את ההגר. אני מתכוון למדיניות השכר המיסוד, על

(סוף בעמוד 30)

אם אתה באמת רוצה את הטוב ביותר אז אין לך ברירה

בוא אלינו וראה את מבחר דגמי הבטיחות של סאאב

המכונית השבדית היחידה המעניקה אחריות לשנה
15% הנחה בביטוח סאאב 99

השבדיות של סאאב מצטיינות בהידור ותפעולן חסכוני ומתאים לרוח הזמן. לפני שאתה שוקל קניית מכונית אשר הוצאות החזקתה נמוכים ואיכותה גבוהה — בוא אלינו וראה את סאאב.

אנו מעניקים תנאי אשראי נוחים ומחליפים את מכוניתך הישנה בחדשה (trade-in)

סאאב 96 מכונית פרטית חזקה יציבה וחסכונית.
סאאב 95 המכונית לשבעה אנשים או לחצי טון מטען.
סאאב 99 מכונית הפאר הצנוע והבטחון המירבי. גיר רגיל וגיר אוטומאטי.

סע בטוח — סע בסאאב!

SAAB

ליאונקרס בע"מ רח' קרליבך 29 טל 294897
המוסך המרכזי: ישראסאאב, רח' ישראל בן 22 טל 31917

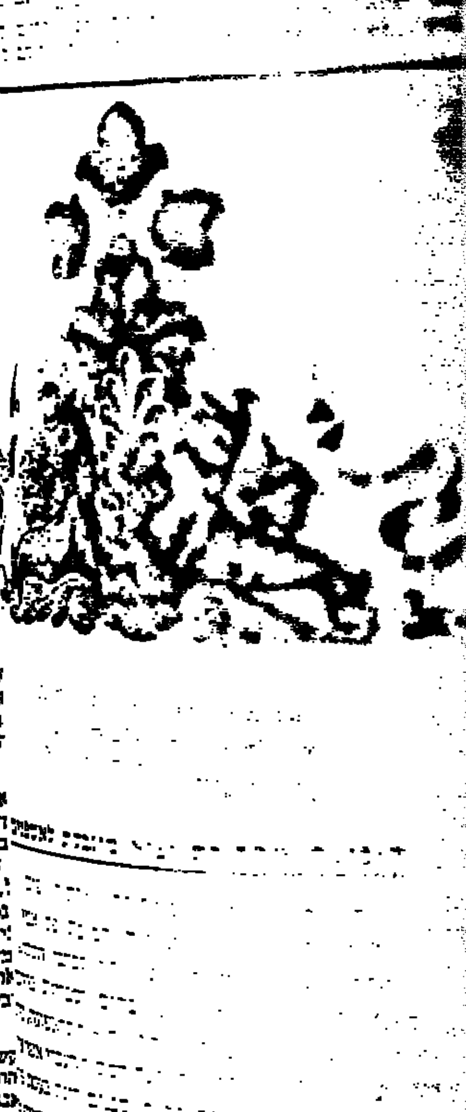

هكذا من الاصل

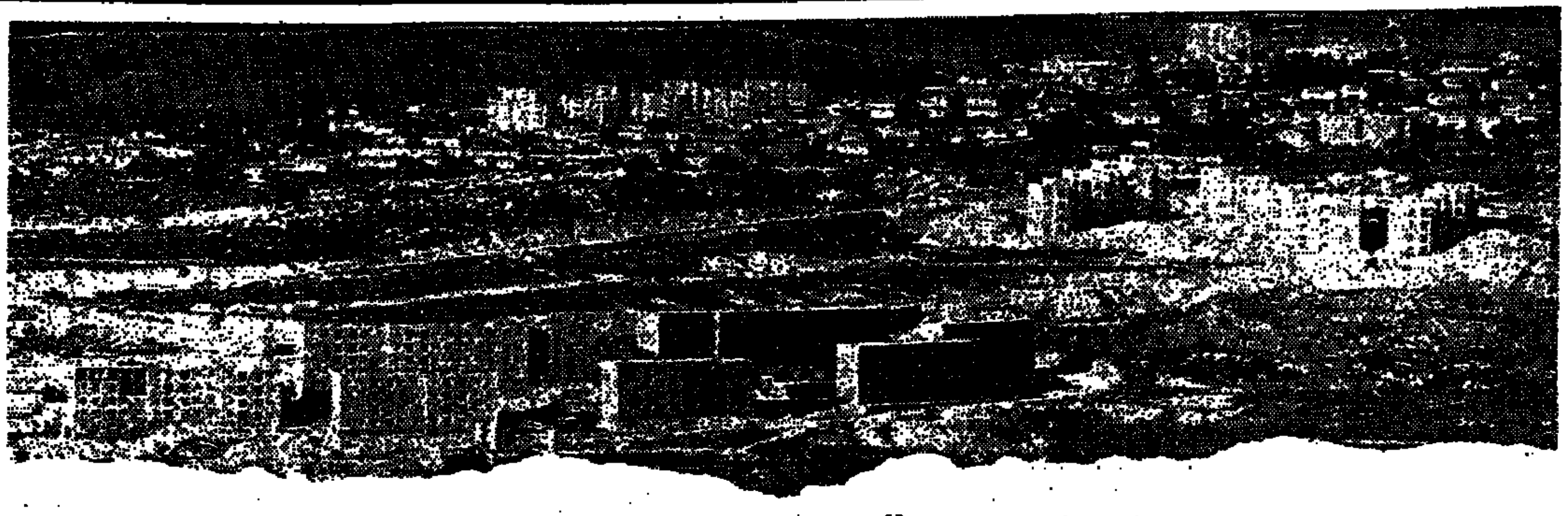

„איזון עדרין"-בבית שמש

מאת נורית ברצקי

יום ראשון בבוקר ממתינים עשרות חיילים לטרמפ ביציאה מבית־שמש. הסעה אין, ועד שתעצור מכונית, יש זמן לקונן על השבת שעברה בשעמום ושממון.

ביום ראשון בבוקר מחכים תושבים מרוגזים לאוטובוס בתחנה המוזנחת שהיא משרידי תקופת המעברה.

ביום ראשון בבוקר מתפרצת זהרה האלמנה ללשכת הסעד ושופכת את מרירות השבת שלה על העובדת הסוציאלית.

שישה חודשים ישב שמעון אלבליח מובטל מעבודה, עד שהצטרף למשמר הגבול ושכר דירה בחיפה. לבית־שמש הוא מגיע בסופי שבוע, לראות את המשפחה. „אומרים שלא חסרה עבודה לתושבי המקום. יש הרבה מפעלים בסביבה, ויש עבודה בשביל מי שמוכן לעבוד ב־20 לירות ליום. זה טוב בשביל ילדים".

[illegible]

נשתנה הדימוי העצמי

שמעון בן־הרוש משתחרר בעוד חצי שנה ומקווה ללמוד הנדסאות. הוא בן למשפחה בת 12 נפשות שהגיעה ממרוקו לבית־שמש ב־56. [illegible]

מאה זוגות צעירים מחכים

[illegible]

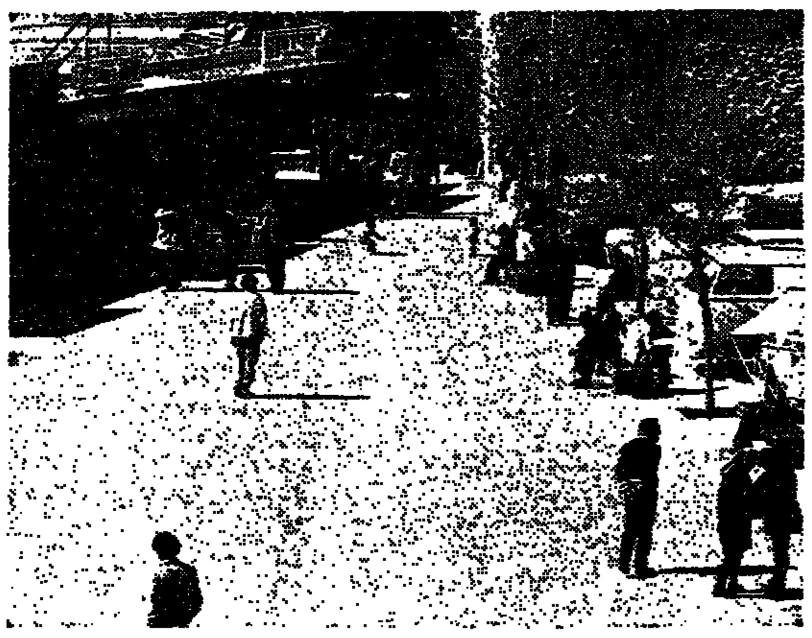

מרכז בית שמש: לבוגרי צבא אין מספיק מקומות מיפגש ובילוי

[illegible]

„המקרה" זהרה

[illegible]

עמרם לוק, ראש מועצת בית שמש

מלת המפתח — „איזון"

[illegible]

רבים הזוגות המעורבים

[illegible]

מן הכפר אל העיר: בית שמש מתחילה להיות מרכז אזורי לפריפריה חקלאית

ציונה (מימין) ז'קלין ורעיה בשעות הצהרים: „כ־90% מהזוגות הצעירים — מעור...

הרחוב הראשי בבית שמש: לצעירים יש הרגשה שהדור המבוגר, הקובע, לא ה...

[illegible]

מלת הקסם: „איזון"

[illegible]

האיכפתניקים מכפר סבא

מאת בן. סייף

יכפת להם. מוכנים לעשות משהו. מוכנים להקדיש מזמנם, ממרצם, על חשבון מעט שעות הפנאי, בין לימודים להכנת שיעורים. היום. ב־1975. אין זו התלהבות חולפת שהזמן מכהה אותה, סרחת את לשד מרצה. יש להם כושר התמדה. נערות ונערים מכפר־סבא, מבית־הספר התיכון העירוני ע"ש כצנלסון ומבית־הספר המקצועי „אורט". גלויי פנים ודיבור. נחמדים.

[illegible]

צעירים איכפת'ניקים

[illegible]

הוקרה דו־סיטרית

[illegible]

מכפר־סבא ועד טבריה

[illegible]

לחשוב על אחרים

[illegible]

טיולי פרידה

[illegible]

למפלגות הגדולות אין כסף

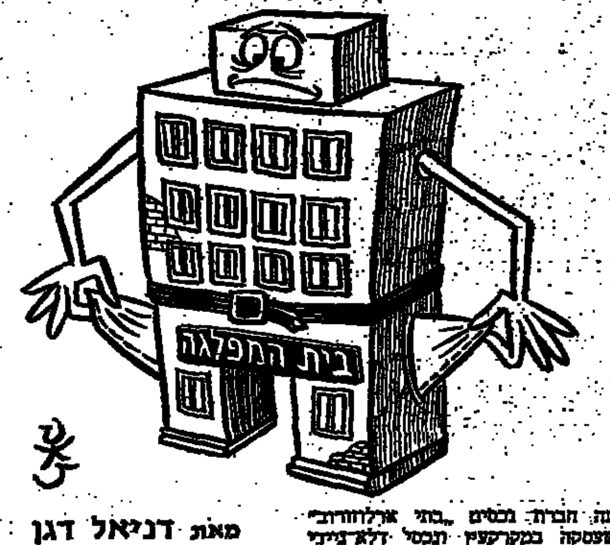

"העבודה" אינה נהנית מרכוש מפא"י

מאת משה מייזלס

רעיון הקונסולידציה של חובות המפלגה על-ידי מתן הלוואות למפלגות בסך 60 מ' ל"י, בערבות הממשלה ובריבית נמוכה לתקופה של 20 שנה, נולד בבית מפלגת העבודה.

מאז נכנס מאיר זרמי לתפקידו כמזכ"ל המפלגה לפני כשבעה חודשים נתקל בקופה ריקה. חובות בשיעור של כ-30 מיליון ל"י אינם מאפשרים למפלגה לנהל פעילות שוטפת, והמזכ"ל איים פעמים אחדות ב"שובו הביתה למשקו" אם לא יימצא מוצא.

בהתקיימו שיחות רבות עם ראש הממשלה יצחק רבין ואישי מפלגה, כגון שר האוצר יהושע רבינוביץ, ח"כ פנחס ספיר, ח"כ ישראל קרגמן, ובמהלכן נולד הרעיון ליזום "קונסולידציה". כדי להבטיח רוב בהצבעת הכספים של הכנסת להסדר זה הוצע לשתף בו גם מפלגות אחרות, הנמצאות במצוקה כספית. ראשי תנועת החרות והמפד"ל הסכימו להצעה. ראשי יתר המפלגות הסתייגו ממנה.

למפלגת העבודה "אין כסף". המחלקות משותקות, אין כמעט פעולות הסברה וארגון. נמנעים מעריכת כנסים הסתדרותיים וארגוניים. הפסיקו הוצאת הקצבות לסניפים. מקצצים בהוצאות דלק, נעלו טלפונים. מפגרים בתשלום משכורות, ביטלו את הבחירות למוסדות המשמרת הצעירה.

מה קרה למפלגה הגדולה במדינה, שלקופתה מוזרמים מדי חודש 650 אלף ל"י על פי חוק מימון המפלגות, וסכום של 450 אלף ל"י מן המס הפוליטי של ההסתדרות? מה קרה לנכסיה המרובים של מפא"י לשעבר?

אלו היו עומדים כספים אלה לרשות המפלגה היה יכול לכסות את הוצאותיה השוטפות. אבל חלק גדול של הכנסות משועבד לתשלום חובות מתקופות קודמות, בעיקר ממערכות הבחירות, לבתי דפוס, אנשי פרסומת, תעמולה, ומושבים. המפלגה משלמת 200 אלף ל"י רבית בעד החוב של 25 מיליון לירות, שהיא חייבת מן השנים שעברו.

מפלגת העבודה מעסיקה במרכזה ושלוחותיו כ-120 עובדים קבועים ועוד כ-120 ב-80 סניפים, רובם ותיקים ובעלי דרגות שכר גבוהות וזאת לאחר שמאיר זרמי כבר צימצם את המנגנון בכ-10 אחוזים.

מפא"י לא מסייעת

ההוצאות החודשיות של מנגנון זה במשכורות, תגמולים, אש"ל ורכב מסתכמות בכ-750 אלף ל"י. להפעלת 80 סניפי המפלגה ומחלקות המרכז דרושה הוצאה חודשית של כ-300 אלף ל"י, לפעולות הסברה שיטתיות דרושות 150 אלף ל"י נוספות.

יש הכנסה קטנה נוספת ממסי חברים, שמשתמשים בה בעיקר הסניפים.

מפא"י לשעבר לא הביאה את נכסיה למפלגת העבודה. למפא"י היתה חברת נכסים "בתי ארלוזורוב" שעסקה במקרקעין ונכסי דלא-ניידי של המפלגה, והיא קיימת עד היום הזה. בבעלותה מצויים מגרשים, בתים ומועדונים כגון בנייני "אהל", "ידידיה", בית המחוז בתל-אביב ובתי סניפים. לחברת "בתי ארלוזורוב" יש כמה שותפויות עם חברות אחרות, אך החברה עצמה רשומה על שם מפא"י ואינה קשורה במפלגת העבודה.

מפא"י מחזיקה גם ב"קרן ברל כצנלסון", שהיא בעלת הנכסים ב"בית ברל" בצופית וב"חברה המאוחדת לפרסומים" שהיא מו"ל של עתונים רבים, בעיקר בלועזית. למפלגת העבודה אין כמעט נכסים, שתוכל למכור אותם, אם תרצה בכך, כדי להקטין את עול החובות הרובץ עליה.

בתגובה על ההתנגדות שקמה במפלגת העבודה להצעת הקונסולידציה אמר מזכ"ל המפלגה מאיר זרמי: "יש להנהיג תקציב גלוי ולאפשר למפלגה לקיים את פעילותה השוטפת. היחס לכסף ציבורי צריך להיות יחס מיוחד. אם מנהלים תקציב מתחת לשולחן, לא ניתן להגיע לתקציב מבוקר. למפלגה אין נכסים למימוש פרט ל"בית ברל". מי שמתנגד לקונסולידציה של החובות של המפלגה, שיחפש מזכיר אחר".

עם המתנגדים לקונסולידציה בדרך כלל גם הליברלים. ואולם זה מקרה במרכז המפלגה הליברלית ברחוב אבן גבירול 68 בתל-אביב אין מורגשת מצוקה כבמפלגה הגדולה.

נפטרנו מן הגיבנת

"זה כשנתיים והמפלגה נפטרה מן הגיבנת של החובות שרבצו עליה", אמרו. בשנת 1956 שקעה המפלגה בחובות של 4 מיליון ל"י, ואז החליטו להפעיל תוכנית שיקום ביוזמת שמחה ארליך. גרזן — הקיצוצים הופעל ביד חזקה, המנגנון של כ-70 עובדים בשכר מלא צומצם בשני שלישים, בוצע הסדר קונסולידציה של החובות לבנקים לתקופה של שמונה שנים, והונהגו קימוצים בכל — ברכב, באש"ל בטלפונים ובפעולות המחלקות. כיום יש למפלגה בסך הכל 15 עובדים בשכר מלא.

בסוף באו הכספים מן האוצר ומן ההסתדרות, לפני כשנתיים סולקו החובות האחרונים, והמפלגה מסוגלת לממן פעולותיה השוטפות מן ההכנסות החודשיות, המסתכמות בכ-175 אלף ל"י מקופת המדינה, כ-150 אלף ל"י ממסי-חבר וכ-100 אלף ל"י משכר דירה לחדרים בבית, שהתפנו עקב צמצום המנגנון והושכרו.

הקצבת הסוכנות במיליוני ל"י לשנה נועדה למפעלים קונסטרוקטיביים למינוף, שיכון, קליטת עולים וכו'. השנה צפוי גרעון של 200 אלף ל"י בתקציב המפלגה בעקבות ההתייקרות הגדולה, והוחלט לקמץ עוד יותר בהוצאות על מנת ל"סגור".

מה שמעיק על "חרות" והמפד"ל

מאת דניאל דגן

על תנועת החרות רובץ עול כבד של חובות, המגיע לפי הערכות של אנשי כספים עד 25-30 מיליון לירות. כמעט בלתי-אפשרי לקבוע במדוייק את היקף החובות בגלל מועדי הפרעון הדחויים והתישובים המסובכים של שערי ריבית הפיגורים.

לדברי אנשי "חרות" מקורם העיקרי של החובות "היסטורי" — תקופת המאבק בין "הארגון הצבאי הלאומי" והמוסדות המאורגנים של היישוב. "חרות", המכונה עד היום "תנועה מיסודו של האצ"ל", ירשה מארגון האם לא רק הילה והדר מחתרתי, אלא גם התחייבויות כספיות כבדות.

עד 1957 לא הוכרו במדינת ישראל זכויותיהם של משפחות הנכים וההרוגים של אצ"ל, והתנועה נשאה בעול התמיכה בהם. כספים שהושקעו בשעתם ברכש נלקחו בשעתו באשראי, וגלגלו שנים רבות לחובות [illegible].

הטענה העיקרית בפי אנשי "חרות" היא, שמוסדות המדינה הכירו רק באותן הדרגות, ותמיד באיחור רב, בהתחייבויותיהם כלפי מפעלים שונים הקשורים בתנועה, ולדוגמה הם מצביעים על משקי בית"ר, הנתקלים עד היום בקשיים כספיים גדולים.

לעומת זאת נהנתה המדינה, לדברי אנשי "חרות", מרכוש שירשה מן האצ"ל. לידי המדינה הועברו 5 מיליון כדורים, מספר גדול של רובים ותת-מקלעים, סוגים אחרים של נשק. חיל הים הישראלי השתמש שנים אחדות באוניית האצ"ל "בן הכט".

ההשקעה לא כוסתה

מקור אחר של חובות גדולים הוא "בית ז'בוטינסקי" בתל-אביב, המרכז הארצי של תנועת החרות. הבית נבנה בהשקעות גדולות כמפעל הנצחה, הכולל מספר גדול של משרדים ואולמות אחרים. הוא משכן ברובו את משרדי "חרות" ומוזיאון וארכיון ז'בוטינסקי, שלוש וחצי מקומותיו מושכרות לצרכים מסחריים וכן פועל שם אולם גדול המושכר לשמחות, בנוסף לשימוש הרגיל שלו כאולם אסיפות.

הקמת "בית ז'בוטינסקי" מומנה בעיקרה בתרומות חברי התנועה ואוהדיה, וכן באשראי גרוע. ההשקעה מעולם לא כוסתה, ועד היום הנוקה "חרות" בתשלומי החובות. התכנית לפתיחת מוזיאון אצ"ל ב"בית ז'בוטינסקי" לא מומשה מחוסר תקציב.

ההכנסות השוטפות של "חרות" מורכבות מחלקה במס הפוליטי ההסתדרותי — כמיליון וחצי לירות לשנה, ומהקצבת האוצר למימון המפלגות — 14,600 לירות בחודש לכל חבר כנסת. הקצבת הסוכנות בסך כשני מיליון לירות לשנה מופנית ישירות למה שמוגדר כ"מפעלים קונסטרוקטיביים" של "חרות" — הכוונה לרשת ישובים וכפרי נוער ופעולות חינוכית-תרבותיות במישורים שונים.

המנגנון של "חרות", המרוכז ברובו בתל-אביב, כולל מספר גדול של עובדים. לרשות התנועה גם עשרות סניפים ברחבי הארץ, שבחלקם יש עובדים בשכר. נכסי המפלגה כוללים פרט ל"בית ז'בוטינסקי" מספר ניכר של מועדונים ואולמות. חלק של רכוש זה נמצא במסגרת מפעלי הנצחה לאישי התנועה הרוויזיוניסטית, והקושי "לשחרר" ממנו לצורך מימון תשלום חובות נובע גם מסיבות רגשיות.

חוב צמוד למדד

אנשי "חרות" טוענים כי במסגרת הסדר מקיף לתשלום חובותיהם צריכה המדינה ליטול על עצמה חלק ניכר מן "החובות ההיסטוריים" שלהם, ואז תוכל התנועה לממן את פעולותה הסדירה.

המפלגה הדתית לאומית, שראשיה נמנים עם התומכים העיקריים בהצעת הקונסולידציה של חובות המפלגות, שקועה גם היא בחובות גדולים המסתכמים בעשרה מיליון, ומה גם שחלק ניכר שלהם צמוד למדד.

המפד"ל, שלא כמפלגות ותיקות אחרות, מוסיפה לעסוק בתחומי דיור, שירותים סוציאליים ופעילות כלכלית-מסחרית ישירה בצורה אינטנסיבית ביותר.

בבעלות ישירה או עקיפה של המפלגה בנק גדול, מפעלי תעשיה, מוסדות אשראי וקופות לעזרה הדדית, חברת שיכון, מפעלי חינוך, ומנגנון גבייה לתשלום ביטוח בריאות. לפני כשבועיים נודע, כי חברת "מפעלי תעשייה ופיתוח", השייכה למרכז המוסדות הכלכליים של המפד"ל בראשותו של ח"כ אברהם מלמד חייבת ל"בנק ארץ ישראל בריטניה" (שפשט את הרגל) כשני מיליון לירות. כונס הנכסים של הבנק שהתמוטט דרש מן החברה לשלם את החוב ללא דיחוי ולאחר דיונים הוליכה המפד"ל לתת ערבות לחלק גדול של הסכום.

ידיעה זאת מצביעה על צורת הקשרים בין המפד"ל למוסדותיה הכלכליים — נושא לוטה בערפל שגם במפד"ל עצמה הועלו לא אחת דרישות לחקור ולפרסמו, אך ללא הצלחה יתרה.

חובות המפד"ל נובעים בחלק ניכר מהעסקת עובדים רבים בפעילות הארגונית הענפה שלה. הסכומים המתקבלים באופן שוטף מן המימון הממלכתי מן המס ההסתדרותי ומן הסוכנות רחוקים מלספק את הצרכים.

למפד"ל מנגנון של כמה מאות עובדים, השייך בחלקו הגדול למחלקות הארגון והגבייה של המפלגה. צעירי המפד"ל דרשו כמה פעמים לחסל את מנגנון הגבייה הנפרד של הפועל המזרחי ולאחד אותו עם מנגנון ההסתדרות הכללית, ולדעתם יחסך הדבר סכומים ניכרים, אך הדרישה נתקלת בהתנגדות המנגנון.

כאשר נקלעים לקשיים

המפלגה תומכת בגני-ילדים של תנועת האשה הדתית הלאומית, ומבטיחה עזרה ל"ישיבות" הקשורות בארגוני הנוער שלה. גם מוסדות שאינם ממומנים באופן קבוע ממקורות מפלגתיים ישירים מקבלים לעתים קרובות עזרה בצורת אשראי או הקצבות חד-פעמיות.

המפעלים הכלכליים הקשורים במפד"ל פועלים רובם על בסיס מסחרי, אך כאשר הם נקלעים לקשיים, כפי שקרה לעתים קרובות בעשר השנים האחרונות, נחלצת לעתים המפלגה בצורות שונות, והדבר אינו מקל עליה באיזון תקציבה הרופף.

נולד באירלנד, התנדב במוזמביק, לחם בוויאטנם ופרץ בחיפה

דיוקנו של "הפורץ הנוצץ", ששבר לבבות — וגם דלתות — ונמלט מדמון

מאת דוד זוהר

אחד האנשים המבוקשים ביותר בימים אלה על-ידי משטרת ישראל הוא ד"ר ג'רלד פיינמן — "פורץ נוצץ" אלגנטי, דמות ססגונית וחריגה בנוף האנושי של העולם התחתון הישראלי.

בן ארבעים ושתיים, חריף-שכל ובעל קסם אישי, רופא הרפתקן ושחור-בדיוים המחלק את זמנו בין סיוע לסובלים לבין גזילת רכושם של בעלי אמצעים. לחם ד"ר פיינמן בווייטנאם, ערק להונולולו והתנדב לרפא חולים קשים בכפר נידח במוזמביק, הצטיין בטיפול בפצועים במלחמת יום הכיפורים — וגרם סיוטים לתושבי הכרמל בחיפה.

לפני שבוע נמלט "הדוקטור-הפורץ" מכלא דאמון המבוצר במרומי הכרמל שבו הוא מרצה מאסר שלוש שנים. "הוא מסוכן" — אומרים אנשי מדור הבילוש של משטרת חיפה המחפשים אחריו, "אין ברשותו פרוטה, אין לו ידידים ואין לו מגורים. הוא עלול להפעיל שוב את שיטות הפריצה הזריזות שלו ולהוליך אנשים שולל בקסמיו".

משטרת חיפה עלתה על עקבותיו של ד"ר פיינמן לפני שמונה חודשים אחר שביצע פריצות רבות ש"הכניסו" לו רכוש בשווי מאה אלף לירות ויותר. לאחר שבעה ימי-חקירה מאומצים — תחילה סירב לפצות פיו — נצטיירה לפני החוקרים דמות רבת תהפוכות.

בבי"ח לחולי נפש

ד"ר ג'רלד פיינמן, גבה-הקומה ומוצק-גוף, נולד באירלנד והיה תלמיד מצטיין בבית הספר התיכון. בגלל רודנותו של אביו, שניסה להכניס את ילדיו לעולם העסקים בעל-כרחם, נטש את בית הוריו כפי שעשו לפניו שלושת אחיו הבוגרים.

ב-1945 עלה ארצה, ולדבריו חיפש עבודה במקום שיוכל "להביא תועלת ולהקל על מצוקתם של אנשים סובלים ונזקקים". משום כך הציע את עצמו לעבודה בביה"ח לחולי-נפש "מוריע", ועבד שם במסירות תוך שהתמחה בריפוי-בעיסוק. לימים עבר למחלקה הפתולוגית במרכז הרפואי ע"ש שיבא בתל-השומר ואחר-כך עבד בבית הספר לרפואה בירושלים.

שם הכיר צברית ובא עמה בברית הנישואין. מקץ שתי שנות נישואין,

ד"ר ג'רלד פיינמן

הפורץ פרץ מן הכלא

ולאחר שנולדו להם שני ילדים, פרץ משבר בין בני הזוג והם התגרשו.

שבור ומדוכא נסע ד"ר פיינמן עם שני ילדיו לאנגליה, עשה שם שנה, חסך כסף והמשיך דרכו לארה"ב. בשבע השנים הבאות למד רפואה וקיבל תואר דוקטור בפיסיולוגיה. ב-1967, לאחר שגוייס לצבא האמריקני, שלח את ילדיו לאמם בארץ, עבר שישה חודשי אימונים ונשלח לווייטנאם.

מהונולולו למוזמביק

לדבריו, שם התחילו התנגשויותיו בחוק. המלחמה לא היתה לרוחו ולאחר חודשים ספורים ערק להונולולו, מצא עבודה באנייה-סוחר בריטית, ירד ממנה בסינגפור בלא דרכון או מיסמכים, לשהם. נעצר ונכלא לחמישה שבועות. בתום מאסרו סייעו לו שלטונות סינגפור למצוא עבודה באנייה-סוחר בריטית אחרת, ובה הפליג לדרום-אפריקה וערק בנמל דורבן. הקהילה היהודית, שאליה פנה בבקשת עזרה, סייעה לו במימון כרטיס טיסה ליוהנסבורג.

כעבור ימים אחדים קרא בעתון מקומי על מחסור חמור ברופאים בבתי חולים במוזמביק, נסע מייד לארץ זו, והתחיל לעבוד בבית-חולים בכפר נידח. הוא התאהב בנערה כושית, שהרתה לו ולדבריו נחתו יום אחד במפתיע בתוך הכפר בקרבת בית-החולים, מסוקים עמוסי חיילים פורטוגזיים, שחיפשו אחר מורדים והרגו כמעט את כל תושבי הכפר, לרבות את נערתו ההרה. הוא עצמו נעצר ונכלא בכלא לאסירים פוליטיים.

"המעשה הברברי של החיילים הפורטוגזיים גרם לי דיכאון, ותקופה ארוכה אחר כך הייתי במצב נפשי קשה" — סיפר.

מקץ שנת מאסר במוזמביק הועלה על אונייה ישראלית ובה הגיע ב-1969 לנמל חיפה. כאן הכיר בחורה בת העדה התימנית, נשאה לאשה ונולד להם בן.

חיי המשפחה החדשה התערערו עד מהרה. ד"ר פיינמן נטש את אשתו ועקר לדימונה, שם החל לעבוד כפועל בניין, ופתח בקריירת הפשע שלו. בתוך זמן קצר ביצע שורה של גניבות, התפרצויות והונאות.

מפעיל מכשירי הנשמה

בפרוץ מלחמת יום הכיפורים הש[illegible] לבית-החולים הממשלתי בצפת. "שמעתי שיש הרבה פצועים ואני רוצה לעזור. איני רוצה שום שכר בתמורה" — אמר למנהל בית-החולים. המנהל קיבלו בזרועות פתוחות; במשך החודשיים הבאים התגלה כבחור מדרגה ראשונה. עבד במסירות וללא לאות כפיזיותרפיסט ובטיפול אינטנסיבי, ובזכות כשרונותיו הטכניים הפך עד מהרה טכנאי ומפעיל מספר אחד של מכשירי ההנשמה.

אמר עליו ד"ר רייס, מנהל המחלקה האורטופדית של בית-החולים: "היה ראוי לתודה ולהוקרה. הוא הפגין ידע רב, בקיאות ומסירות ללא גבול בטיפול במקרים הקשים שנזקקו להנשמה. עם הציוד המועט שלנו ידע לאלתר ולהסתדר, והיה לנו מורה בהפעלת מכשירי ההנשמה. צר לי מאוד שהחליט לעזוב אותנו".

ד"ר גדעון אלרואי, רופא בכיר שעבד עמו בצפת אמר עליו כי "הפגין יחס נלבב לחולים והשתלב יפה בעבודת צוות. נראה לי שכל בית-חולים שיעסיק אותו ייהנה מידיעותיו ויכולת עבודתו".

את בית-החולים בצפת עזב ג'רלד פיינמן בכאב לב — מספרים — בגלל הסתבכות רומנטית עם אחת האחיות.

תחנתו הבאה היתה חיפה שבה שכר מרתף והפכו לבית-מלאכה לבניית סירות, אלא שלאחר בניית סירת מנוע אחת החליט שקל יותר להתפרנס מרכושם של אחרים. הוא החל לבלוש אחר בתי-אמידים בהדר הכרמל, בירר את השעות שבהן הם ריקים מאדם, והתחיל לפרוץ — בעיקר בשעות לפני-הצהריים.

שיטת הפריצה היתה קבועה: ניפוץ דלת המבוא בהדיפת כתפו. בחיפוש מהיר היה מרוקן את הבית מכל חפץ בעל ערך — תכשיטים, מערכות סכו"ם מוכספים, טלוויזיות, רשמי-קול, מערכות סטריאופוניות ופריטים אחרים.

נער שעשועים

באחד המקרים, כאשר הופתע על-ידי בעלת הדירה לא איבד את עשתונותיו. "גברתי", אמר לה, "רודפים אחרי פורץ שנכנס לדירתך והצליח להימלט". הוא "ניחם" אותה, הגיש לה כוס מים, הבטיח שיקרא מייד למשטרה — ונעלם.

בקסמו האישי שיכנע סוחרים ישרים רבים לרכוש ממנו את הסחורות הגנובות, וכיסיו שתפחו והלכו נתנו אותותיהם ברמת-חייו. הוא החל להתאכסן בבתי מלון מפוארים, כמו "דן כרמל" "שולמית" ואחרים, בהשתמשו לסירוגין בשמות פיינמן וגרשוני, והתהדר בלבוש ונהג כ"נער שעשועים".

לפחות שתיים מהבחורות שאיתן בילה העידו במשטרה כי קיוו להינשא לו, על כל ידידותיו המטיר שפע מתנות יקרות-ערך. שתי "המאוהבות" שהוזמנו למשטרה נדהמו כאשר נדרשו להחזיר את הצמידים, רשמי-הקול וטבעות-הזהב שקיבלו ממחזרן והיו המומות למשמע הידיעה כי אהובן אשר הבטיח לכל אחת מהן נישואין, הוא פורץ ונוכל. "הוא גבר כל כך מקסים ומשכיל", נאנחה אחת והוסיפה: "מי יכול להעלות על דעתו שאיש זה הוא גנב. הייתי בטוחה שהוא רופא עשיר".

אפשר שפיינמן היה ממשיך במעלליו, אלמלא מזל ביש. באחד מימי מאי אשתקד הבחין תושב חיפה, בבואו לתקן את שעונו אצל שען במרכז הכרמל, במערכת סכו"ם יקרת-ערך בכסף המוצגת לראווה. הוא זיהה את המערכת כרכוש שכניו. היתה גאוות שכנתו, ישישה ושכולה נרגשת, וזכר שהמערכת נגנבה מדירתה. האיש יצא את החנות, נכנס לחנות סמוכה, טילפן לשכנתו ויעץ לה לערוך ביקור אצל הצורף.

הישישה הנרגשת הופיעה מייד, זיהתה את הסכו"ם והתעניינה במחירו. אחר-כך הזעיקה את המשטרה. בחקירה התברר כי גם הצורף נפל קורבן. "השתכנעתי מעל לכל ספק שהאיש הוא רופא ואדם ישר, ולכן קניתי ממנו את הסכו"ם", הסביר. הוא אף הציג קבלה שעליה החתים את פיינמן.

בעזרת הצורף ואשתו הורכב קלסתרון של הנוכל. למשטרה לא היה ספק שמדובר בפורץ האחראי לפריצות רבות שאירעו באותה תקופה באזור הכרמל. נערכו חיפושים נרחבים ובסופם נעצר האיש במלון "רהל" בחיפה.

כשעמד לפני השופט המחוזי א.ד. בר אמר ד"ר ג'רלד פיינמן: "אני מצטער עמוקות על מעשי. אין לי הסבר למעשים שעשיתי, פרט לייאוש. בעשרים השנים האחרונות עשיתי הכל דווקא כדי לשרת את הציבור ולא לרמותו. אבל קרה מה שקרה. אני מוכן לעבוד ולפצות את קורבנותיי".

אבל השופט בר, קבע כי יש להגן על ציבור [illegible] הנאשם, דן אותו לשלוש שנות מאסר בפועל.

בשבוע שעבר, פעל ד"ר פיינמן שוב. בנסיבות שטרם הובהרו, התגבר על ביצורי כלא דאמון ונמלט בלא להותיר עקבות.

ישראל - שם או מהות?

מלאו חמש שנים ל"תקון" האומלל של חוק השבות,
בו גזר המחוקק הישראלי על עמנו — טשטוש זהותו, העלם ייחודו וערעור עצם קיומו!
רובו הגדול של העם — פרט ל"ערב-רב" היסטורי-צעקני — טוען, כי ה"תקון" טעון תקון...

ואילו מי שעומד בראש ועדת השרים לגיור הכריז בימים אלה, כי "הוא רחוק מלהיות אופטימי, שהועדה תוכל להגיע לפתרון חוקי ומוסכם בתום שנה לפעולתה".
(זאת אמר במלאת 4 חדשים לקיום הועדה, אשר כבר הספיקה לקיים ישיבה אחת!)

בינתיים נעצרו השבוע בלוד אנשים חשודים בהברחה.
מה הבריחו? — מסרטות-קולנוע, מצלמות, שעוני-חשמל וכו' והועברו לאגף החקירות, משום שגרמו נזק לכלכלת המדינה.

אנו שואלים את חברי הממשלה והכנסת:

מדוע לא נעצר עדיין איש על הברחת אלפי לא-יהודים בתור יהודים אל תוך עמנו - הברחה הגורמת נזק חמור לעצם קיום העם והמדינה?!

כלום הנכם מאמינים,
כי גויים המתחזים כיהודים, שיוחדרו לשורותי הבטחון על כל שלוחותיהם,
יסכנו פחות את קיום המדינה, מאשר 2 מזוודות סחורה מוברחת??

ועוד זאת:
כדי להלחם ולמות בעד גויים —
לא צריך לבוא דווקא לארץ,
אשר שמה — ורק שמה — ישראל...

הועד למען שלמות העם
רח' שלום-עליכם 20, ת"א
טל. 282098

אלסינט
מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי-כח

החל מיום 28.2.75
יוחלפו מספרי הטלפונים
של
אגף הפתוח
במפעלנו

במקום	533758
הטלפון החדש יהיה	510202
במקום	537390
הטלפון החדש יהיה	510203

ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

هكذا من الاصل

דב גולדשטין **ראיון השבוע עם** שמעון אבידן מזכיר הקיבוץ הארצי

לא אורך החומה מדאיג אותי ולא חוזקה, אלא נכונות צעירינו, הגדלים בחברה מעוותת, להלחם על מולדתם

נתיישב ברמת הגולן ובפיתחת־רפיח, מפני שאלה הם גבולות המינימום של מדינת ישראל ★ מותר לנו לספח רק מינימום שטח תוך הבטחת מכסימום בטחון ★ סוריה מוכרחה להסתגל למחשבה, שלעולם לא נסכים, שכוחותיה יחזרו אל פתת עמקי הצפון והמצרים מוכרחים להבין שלא נחזיר להם אף פעם את פיתחת רפיח ★ הערבים צריכים לדעת, שיש לנו גבולות אולטימאטיוויים, שעליהם נילחם; בכך אין כדי להרחיק את השלום, אלא אולי לקרבו ★ כמו בלחימה כך גם במדיניות, מנצח לפעמים מי שמסוגל להחזיק מעמד רק עוד כמה דקות; דרושים לנו הרבה אורך־רוח ואמונה בשלום ★ נישול הבדואים מפיתחת־רפיח היה עוול ללא הכרח והוא יהיה בכייה לדורות ★ בגלל בטחון מופרז ויהירות בזבזה ישראל זמן יקר ביחסיה עם ערביי השטחים ולא ניצלה אותו כראוי ★ אין עתה מקום להלוואות של הממשלה למפלגות ★ אי־אפשר לכפור בזכותם של קיבוצינו לתמוך כספית במפ"ם, למרות שהקיבוצים מקבלים עזרה מכספי האומה

אין קולו של שמעון אבידן, מפקד חטיבת גבעתי במלחמת העצמאות וממפקדיה המהוללים של מלחמה זו, נשמע אלא בחדרי החדרים של דיוני המוסדות המרכזיים של הקיבוץ הארצי. הוא איש צנוע אמיתי ולא־מקצועני. מאז שנות מלחמת העצמאות, שכל הארץ דיברה בשבחו ופארה את עלילותיו, גזר על עצמו מעין שתיקה.

השבוע, לאחר שסיים חמש שנות שרות כמזכיר הקיבוץ הארצי, נאות לשוחח על נושאים שונים.

○ נעצרה תנופת ההתישבות

— מה פתאום החליט עתה הועד הפועל של הקיבוץ הארצי, להקים קיבוצים חדשים גם בפיתחת רפיח וגם ברמת הגולן? האם אין זה צעד מובהק של סיפוח שטחים, המנוגד להשקפת־העולם הפוליטית שלכם? כך אתם חושבים לקרב את סיכויי השלום?

רגע, רגע, הכל בבת אחת? תרשה לי, לפי הסדר שלי, להסביר לך, כמה מלים על הקיבוץ הארצי, רק בקצרה: הוא מונה היום 76 קיבוצים, עם למעלה מעשרים אלף חברים. אוכלוסייתו הכללית — כ־34 אלף נפש. הקיבוץ הארצי נמצא בגידול מתמיד, איטי אך מבוסס. הטרידה אותנו כאחד התופעה, שחלק מהקיבוצים נשארו גמדים, בעוד אחרים צמחו, פרחו ושיגשגו. לא יכולנו להרשות לעצמנו, שבתוך תנועה אחת יתרחב הפער בין קיבוצים גדולים ומבוססים, לבין קיבוצים קטנים, המתלבטים יום־יום כיצד לסגור את מעגל העבודה ולהציב את [illegible] במקומות העבודה. הם אף לא יכלו לנצל כראוי את אמצעי הייצור, שהאומה — ועמלם — נתנו בידיהם. חשבנו, שבין הסוגים השונים של הקיבוצים לא תהיה שפה משותפת ולכן החלטנו להזרים את כל העתודה בכוח־אדם, אל הקיבוצים הזעירים. כך נהגנו בחמש השנים האחרונות. היו לכך שתי תוצאות: נעצרה תנופת ההתיישבות שלנו, בכוונן של הקמת ישובים חדשים; רווח לנו בתנועה: הקיבוצים הקטנים התחזקו, על־ידי גידולם. [illegible] בגבול הדרום.

עתה, כשהשלמנו את ההתחזקות הפנימית, אני יכולים לחדש את תנופת המפעל ההתיישבותי. עד לפני כחצי שנה קיבלנו החלטה על הקמת קיבוץ ברמת הגולן וקיבוץ נוסף בערבה, בחוות סבר. בראשית אפריל, במועצה הארצית של הקיבוץ, התאשר, אני בטוח, היוזמה ההתיישבותית להקמת שבעה קיבוצים חדשים, בשנים הקרובות. ניסיון קיבוץ בערבה, קיבוץ בגולן, קיבוצים בנגב, אחד בגליל המערבי. אחד בפיתחת רפיח ועוד קיבוצים במקומות אחרים.

○ יהודי טוען לבעלות על אדמות רפיח

— זהו בדיוק: מדוע בפיתחת רפיח ובגולן, מעבר לגבולות הקו הירוק?

[illegible]

ביות, שבעליהם נשלו מהן ונהפכו לפליטים?

בהחלט יש לנו קיבוצים על אדמות ערביות, אבל הכרח הוא להבחין כאן בין שני סוגים של קרקעות ערביות: ישנן קרקעות, שהתיישבו עליהן קיבוצים שלנו, בעקבות מלחמת השחרור, כאשר בריחת האוכלוסייה הערבית גרמה לפינוי קרקעות. ההסדר ביחס לקרקעות אלו יבוא במסגרת של הסדר שלום הקיבוץ הארצי יגלה רגישות אנושית מלאה בשטח זה. אבל אסור בשום אופן, בשום תנאי, לגרום עוול ללא הכרח לבעלי קרקעות ערביים בגלל צורכי ההתיישבות והבטחון היום. פיתחת רפיח היא דוגמה מצויינת כיצד אפשר היה לפתח אורח חיים, המבוסס על שותפות בין שני הצדדים, בלי לנשל ובלי לקפח ללא צורך. איש אינו יכול להסביר לי לשם מה היה צורך לגרש אלפי משפחות בדואיות משטח נרחב, ללא סידור כלשהו — אלא אם כן היו כאן מטרות פוליטיות, שאין אני מזדהה אתן. המעשה הזה של גירוש ונישול הוא בכייה לדורות ודף עגום מאוד בהיסטוריה של ישראל. זה מקשה על אנשים צעירים לקבוע יחס חיובי למפעל ההתיישבות בפיתחת רפיח, שהוא כשלעצמו חיוני והכרחי לישראל.

○ מינימום, שטח, מכסימום בטחון

עכשיו על הרגישות לבעלות לאדמה, כפי שאמרת, ועל היחס בין ההתיישבות והשלום. הבה נדבר גלויות: הקיבוץ הארצי רגיש לשאלה הזאת והתחבט הרבה במשמעויות שלה. הקיבוץ רואה את עצמו קשור במפ"ם, מבחינה פוליטית. המפלגה קבעה את הצורך בגבולות בטחון לפי הפישרה, כאשר הקריטריון המחייב איננו סיפוח לשמו, אלא מינימום של שטח, מעבר לגבול הירוק, ומכסימום של בטחון, שאותו יכול להפיק בתוספת השטח הזה לישראל.

— ואת אומרת כך: על העקרון, שיש צורך בסיפוח שטחים לישראל, אין ויכוח בין הקיבוץ הארצי לבין אנשי ארץ־ישראל השלמה. נדבר רק לקביעת כמה שטח. ואם יבוא מישהו ויטען כשם הבטחון ה[illegible], כי יש לספח, יותר שטח במה שאתם מציעים, איך תוכיחו שאתם צודקים ולא הוא?

אנחנו פועלים על בסיס ההחלטות של מפ"ם ותומכים אותן בבדיקות. רמת הגולן — כן. פיתחת רפיח — כן. בהחלט כן! פיתחת יריחו — לא! כדוגמה אנחנו מחזקת, כי ישראל חייבת להיות מדינה של רוב יהודי מוצק ויציב, בלבד אי־הרצון לגרום ל[illegible] של אחרים. לספח שטח שההתיישבות עליו — זהו עניין קשה לישראל, לפי השקפתנו, וביותר לצעדה זאת, רק כאשר יש הכרח בטחוני עליון ובדוק עד הסוף. מעבר לכל זה יש שפה, קמן שבקביים.

○ הגולן, סוריה והשלום

— הנה גם איש כמוהו דיין פוסק, כי כל עוד בהחזקה ישראל בגולן, לא יסכימו הסורים לשלום...

אינני מקבל את ההנחה הזאת. השלום היא פיתוח של אינטרסים משותפים לעמים, שצריכים להגיע לכבר של שלום. ביחסים במזרח־התיכון לא מדובר על גבולות, אלא על הבטחת קיומה של ישראל. אנחנו מתחייבים להחליט כמו בשבילנו בגדר [illegible], שבמגע אין אנו יכולים לסגת ועליו אנו מוכנים, אם אין ברירה אחרת, להילחם ולשפוך את דמנו. אם אתה לוקח בחשבון את המפות, ניתן לבחון ולבדוק באיזה היסוד ביותר [illegible] הסדר המינימלי הזה לישראל, יכול האולטימאטום הזה להופיע דווקא כגורם מרתיע בפני מלחמה נוספת. אם הסורים יידעו, שבשבילנו הגולן — ואם תשאל אותי אם זה ביכולה להיות דווקא בגבול הנוכחי של הסכם ההפרדה, אענה כי אין הכרח כזה — היא בחינת ייהרג ולא יעבור וכי בשום פנים לא נסכים עוד, כי כוחות סוריים יישבו על גבול עמקי הצפון וידררו את חיי הקיבוצים שם, אז יתכן בהחלט, כי יואלו לקבל זאת ולא ייצאו למלחמה נוספת.

אבל בשטח לבדו — לא די. הוא צריך להיות במצב להתיישבות.

— בדיוק? לא די במשהו? ישנם המומחים, על פי נסיון מלחמת יום הכיפורים, כי הישובים בגולן היו נטל מבחינה צבאית.

כאן יפה האמירה הישנה ההסברה: גבולים נקבעים על פי החלום ההם — קיבוצת התיישבות הישראלית, ולא במקום שבו כוצב החייל. זהו האני של הציונות, שהארץ תהיה שלנו, רק אם נייבש את אדמותיה. בשטח מיושב ותוסס חיים, גם ההיילים אחרת. סוריה הצטרך — והיא יכולה — להסתגל למחשבה, שההתנהגות שלה בעבר, מחייבת את ישראל לא להניח לכוחותיה של סוריה, לגבת עד למורד השפלה, לעמקי הגליל. אין אני משוכנע, שעלינו לשבת דווקא במקום שבו אנו נמצאים היום. זהו גבול, שנקבע תוך סערת הקרב ולא נובע מכאן, שעלינו לשבת בדיוק על הקו הזה.

— הם המצרים יצטרכו להתרגל למחשבה, שפיתחת רפיח היא שלנו ולעולם לא ניסוג ממנה?

כן. פיתחת רפיח היא בתוך המינימום הזה. זהו הגבול בין המדבר לבין ישראל והאזור זה חיוני לישראל, עד כי אסור לה בשום פנים לוותר עליו. אני אפילו סבור, כי הדבר רצוי גם למצרים. גם להם צריך להיות עניין בקיומו של חיץ כזה בינם לבין המצב שיכול להתהוות ברצועת עזה. פיתחת רפיח היא אחוז והציר בשטח סיני. זוהי, איפוא, דוגמה טובה לסיפוח שטח קטן ביותר, מינימאלי, היכול לתת לישראל את הבטחון שהיא זקוקה לו — בלי להפריז בערך השטח הזה גם מבחינה בטחונית — בלא לתבוע כרמים ויכורים מרשוראליים כרבעתיים.

○ להחזיר הרצועה לערבים

— ומה על הרצועה, לפי תפיסתך?

לא הייתי רוצה שהקום מדינה עליה באזור, בלבד ישראל וירדן. הערבים יהליטו מה לעשות ברצועה. אנחנו צריכים להחזיר אותה לערבים. זהו הכלל ביחס לשטח הבטיחים באזור אלפי ערבים.

— השלום, אתה אומר, מוכרח להיות מבוסס על אינטרסים של הצדדים. אם אין אינטרסים כאלה — מפילא לא יקום השלום. אולי אין כל חשיבות לשאלה מה יהיה מרבית השטחים, שישראל תמסור לעצמה?

ישנה חשיבות רבה. במציאות של המזה"ת חייבת ישראל לראות את עצמה כחלק של האזור ולתפוס את הדרכים להוכיח, שאינה תוקפנית. ישראל בהחלטה להביא להבנה את דרך ההיגיון ואת דרכי התגובה של האדם הערבי. כי שחוזר לצלים, הרי להיות מוכן לכ"ג על הבסיס ההכרחי של „הן וקהי". ועל כן כי פה ללא ההכרה הבהחרי העליון הרי בלתי קונה בטפס, בקטן את הבסיס לבריב. כאשר הוא יהיה אפשרי.

— האם אתה מאמין בדברי של דוקטור [illegible] להשיג את השלום „צעד אחר צעד"?

כן. אני מאמין להיא פועל כראוי. השלום אינו יכול להתבסס על הצהרה. קיסינג'ר פועל לשינוי אווירה הערבית ולהסכמה שכנת המלחמה. הוא מפחד ומקדם הוגים בצעים הצד [illegible]. ישראל במצב אבנעים אחרים על ביצון [illegible] הערבית. בהסכם הסינים האלה דרישים לעיבים, כבר לנו, צריכים הרבה יותר הסר. כיום. באשר בהבנה בלתי פיסבית.

אני רואה את דרכי של קיסינג'ר כדרך הבונה ביותר. אין אני מיחס לחסידים כבשר הזה „אבירים", כי [illegible]

הוא מוכן להכיר את ישראל. אני באינן, כי כיצאו ועברו כל קיסינג'ר, הם ערובה נגד כהנה כזאה. קיסינג'ר חיים לא רק בעה, אלא גם באמצעות רגשות הלב שלה. זהו גורם בעל כבבעית בנהיגה ראשונה.

○ אורך החזית וכושר העמידה

— [illegible]

אין בה תיחכה. אומר לפתחה את כל הבעיה, הנבכבה בהארכת הגבול, בדרכים שבסיום אלקטרוניות ואחרות. לא זו הבעלה, לא זה מקור הדאגה שלי. אני מייחס חוכמה הרבה יותר ביוליה, לאין צריך [illegible] להמשכיות ההשפעה של בה. באמנו באמון [illegible] [illegible]

חיילים, טנקים, מטוסים וטילים: מה שמטריד אותי הוא השאלה: איזה אדם צעיר צומח בחברה מעוותת שכזאת, שבה ערך האדם נשחק בריצות ומידות מוסריות מעורערות גיחוך הפערים הסוציאליים אינם מתיישבים?!

האם יהיה זה אדם, שמוכן להילחם על ארצו? האם תהיה זו ארץ, שצעיריה מוכנים לשפוך עליה את דמם? כבר אמר החכם הסיני: „חזק החומה — כנאמנות מגיניה". זוהי, הנאמנות, היא הדאגה הגדולה שלי, ולא חוזק החומה עצמה.

— יש לך תחושות רציניות, שהחברה מאת האמנה בטפריות כאלה, לא יצמיחו צעירים, שמוכנים להילחם?

יש לי תחושות רבים וכבדים. אספר עם מחור: יום אחד הוא מסוגל לגרוף אבק־כוכבים ולמחרתו — לחפור עם האף באדמה. אלה הם, כנראה, ה„גנים" שלנו. אנו מוכרחים לחזק לעצמנו ולהבטיח אה כושר עמידתנו. זה מחייב בדיקת חברתי עורקי, יסודי. אנחנו צריכים לחזור ולדבר על מושגי־יסוד. על מולדת, על כבוד האדם, על מוסר ועל שוויון. נחרדתי כבעשי הפשע והרצח של עצת האחרונה. זהו כמור הזלזול הימוע בחיי אדם ובערכו. אני חושש כאוה, שכל זה מוכרח להצמיח אנשים, שאינם מוכנים להילחם בעד מולדתם הארצם.

○ מפלגה אינה עסק רנטאבילי

— הקיבוץ, הוא התשובה לכל אלה?

הקיבוץ אינו התשובה לאורח החיים של כל אדם. רק מי שבוחר בדרך הזאת ומתמיד בה, יהיה מאושר בקיבוץ. אבל יש לקיבוץ מה להציע להברה הישראלית: כמקום מעולמנו את הפשע ואת האלימות. הוכחנו, שאין הכרח, שאדם לאדם יהיה זאב. התנועה הקיבוצית מחוייבת לגלות ליצור גבוה בהרבה של מעורבות בחיים החברתיים הפוליטיים. זהו הקפיד אדיר של התנועה ואין היא עיכה זאת במידה מספקת. מפלגה, אמנם, אינה עדי לעצמה. היא רק מכשיר לתרגום השפעות, אבל בלעדיה אי־אפשר לנהל חיים דמוקראטיים. ההתנעה הקיבוצית מוכרחת להשפיע ויותר עמוק יותר בחיים המפלגתיים. ועוד היא בהחייבת להלוות יתר־פתיחות ולקלוט אלפי בני נוער, שהחברה הישראלית מתכחשת להם וזונחת אותם לאנחתם.

— בהקשר זה: מה דעתך על ההצעה, שהממשלה תקציב להלוואה למפלגות, להציל המצוקה, ללא הצבעה ובביקורת צמצמה?

כלילות בהחלט! זה אינו מוצדק בשעה זאת. המדינה צריכה לדאוג לקיום הדמוקראטיה. כשסדר של מפלגה אחת מבטל את החיים הדמוקראטיים. אבל בימים אלה אסור לממשלה להוסיף עשרות מיליוני לירות למפלגות. כל מפלגה חייבת להתאים את פעולותיה אל המקורות של כיסוי הביה.

— האם יש למפ"ם חובות?

— כן.

— חובות רבים גדולים?

זה יחסי. לכל מפלגה יש חובות. מפלגה אינו עסק רנטאבילי. לא הייתי בחולין באיתני יהדי מחוץ־לארץ להשקיע את כספו במפלגות.

— האם הקיבוץ הארצי עוזר למפ"ם בכספים רבים?

הוא בהחלט אם חלקי. מפ"ם היא הזרוע הפוליטית של רוב חברי הקיבוצים שלנו. זוהי אתה התרבות של הקיבוץ. בעולם לא הסתפקנו בגידול פירות בלבד. אנו חלק מהחברה הישראלית ומהמערכת הפוליטית שלה.

— אבל הקיבוצים נתמכים על־ידי כספי הלאום. האם לא נוצר מצב, שבו מעבירים בדרך זאת את כספי הלאום לקופה של מפ"ם?

הקיבוצים כפרישים חלק מהכנסותיהם למפ"ם ואיש אינו יכול להכתיב להם לא להתמך במפלגתם. הקיבוצים אינם מוכרים קרקעות לשם כך. הם פורחים ומשגשגים בגלל הכפיטוואציה הגבוהה של החברים. תפוקת העבודה בקיבוצים היא אדירה, ללא השוואה עם המצב בעיר ובכפר. כבה מותר לקיבוץ להעניק לילדיו את [illegible], מותר לי לתמוך בזרוע הפוליטית שלו.

בשעת צהריים מוקדמת שוקק בית הקיבוץ הארצי בתל־אביב חיים ותנועה. מאות בחורות ובחורים צעירים, רבים מהם חמולים על משקם, תופשים מכאן „טרמפ" לבתיהם בקיבוצים, לחופשה קצרה. רוח־הנעורים סובה שורה כאן.

בחדרו בקומה השביעית מתכונן שמעון אבידן להעביר את המושכות לבא אחריו, נתן פלד — ורותו קצרה: „אני לא הולך בחזרה לקיבוצי עין השופט, אני רץ, מהר, מהר — בחזרה אל

הפלחה, אל השדה. זה רק לחשוב על זה..."

יש לו, לשמעון אבידן, ממושך עם המצרים: נלחם בהם בתרי־אף בקרב של הדרום. במלחמת תשה נפל בנו בשבי המצרים ארונו לארץ נחשבה כ„צבאית" של המצרים, כל שלחם בהם ב־1948.

— האם אתה מתיחס באמון הרגת המצרים על כוונות שלהם?

כיהודי יכולתי להשיב לך כי האם המצרים מתייחסים באמונה הבסתוהיה של ישראל? לעומדת השאלה. יש ליצור תנאים, כדי שהאינטרסים של יוכלו להכריע את הכף נגד התנאי ההכרחי עתה: להגיע של הפסקת־לחימה. אני או אבי־סבי צייד אותי ברגישות כיהודי. תמיד תעמוד נוכח עיני תו של היהודי הנרדף. ולכן מוכן לקשור את גורלי לא ולא בהבטחות ולא בחוזה. אנו לדאוג לעצמה של ישראל צבאית, החברתית, הפוליטית כלכלית. רק הן יכולות להיות לקיומנו.

אבל כוונתנו אינה לחיות כדורים, אף כי המציאות כפתה לחיות כך עד עתה. ביחסים בין על פי הנסיון וההיסטוריה, אינני לא בשנאה־נצח ולא בידידות. האינטרס המשותף שלא מבוסס לאיפעם על כך, שהאו אתמול מגיע למסקנה, שאין לו בגלל עוצמתך, אלא להגיע להבנה ולא כדאי לו להסתכן. המצרים וגם הסורים יודעים, אם קודם לפני המלחמה הלוך נשוב, לא פעם נוספים ואת הנדוסים השני אי־אפשר בגלל תוצאות המלחמה הזאת. הדדית מלחמה יכולה לקבוע האינטרס להגיע לשלום. אין בגת, שהיא הגורם הקבוע את כל התנאים.

אולי לא תהיה ידידות בין ישראל. אבל מספיק אם תהיה בהכרח להמצב מבלחמה, אני חושב, יש עתה סיכוי

○ להחזיק מעמד עוד כמה דקות

מנסיוני הצבאי ומנסיוני של אני יכול להגיד, שלא אחת בלחימה, שמי שמחזיק מעמד דקות ספורות בלבד, זוכה. ראוי להעתיק זאת גם למדיני: אורך־רוח וסבלנות יביאו אותנו להסדר שלום.

בחיי עמים מורכב כוח־התמדה מן היכולת, לראות שלבים בהתפתחותם ההיסטוריים ולא בהנהגות קטנות וצרות של כל הסדר נוסף לא יכול להרגיש התמורה מצרית כדינה. אבל התמורה כזאת — יכול להיות שינוי האווירה.

— האם עלינו להגיע למצרים, עם אתה בטוח אלטימאטיווי, שתיכוח עליו?

זו שאלה של טאקטיקה. אתה מכריז על כך, המצרים כבר שני אם נגיד למצרים והלא ניסוג בכבוד בשום אופן עליו — אפשר שזה יכול להפריע להשגת הבנת הסדר.

— האם, לדעתך, אנו הולכים להסדר או למלחמה נוספת קשה להעריך. יש כאן כל כמצמות וכמיות עצומות בשק וכסף, בתוך לכל העובדות לרשות הערבים. היא אם הערבים מעריכים, מסוגלים עתה, אז יהיו מטונן עתיד הקרוב, להשמיד אותו וברור לי, שברגע זה זהו רצו

הכל בהחלט צפוי. יש מי שהוכן פועל לדעתנו. ומן הם טפסים ועמוד לפי אופן הניצוח של הנשייה והתכנים.

— האם ישראל ניצלה את הזמן?

לא. היא בזבזה פנים יקרות. אפשר היה — וזהו צורך — לכנות את מערכת היחסים לבין הערבים בשטחים. לא מכפיק. לא פיתחנו שם דפוס חיים דמוקראטיים. זה מתנקב היום. השארנו להם רק את ואיבולה בין המשפחות הפיאודאליות, שעבר זמנן, ערפאת.

את המיפגש היומיומי בין יהודים וערבים, פנים אל פנים, באלפי לא ניצלנו כראוי. כאשר עבדאללה נפגש על הפיגום הרשמי, יכולנו להשתמש בזה בגוף ליצירת חיים משותפים. לזמות מעשה צצים ליצירת הא המיצוחף האנחנו בזבזנו את הזמן כתוך הבטחון המוטעה שלנו יהירות שפימותנו בשנים האחרונות

אריאל

ישראל ותקציב ההגנה האמריקני

אדוארד נ. לטוואק

„הפעלת ‚פצצות מלומדות' משנה את כל המאזן הצבאי לטובת ישראל, שכן אף שההגנה נגד מטוסים של הערביים עשויה להשתפר עוד יצטרכו מעצבי הנשק הסובייטים וכוחות נ"מ מערביים לשנים רבות כדי להדביק את הדילוג הפתאומי ביעילות מטוסי ההתקפה האמריקניים" — קובע פרופ' אדוארד ג. לטוואק במסתו „תקציב ההגנה האמריקני וישראל". המסה מתפרסמת בחודש בירחון היהודי רב־היוקרה „קומנטארי" ובה מצביע המחבר על השילוב בין צרכי הבטחון של ישראל לבין תקציב ההגנה האמריקני.

ברשותו של המחבר מפרסם „מעריב" פרק מן המסה הנוגע במישרין בישראל.

ש סתירה עצומה ב־ לבו של הפלג הער־ קרי של הגישות ה־ פוליטיות אצל יהודי , וסתירה זו מתבל־ לכת. יהודי אמריקה גדול תומכים בהת־ במאבק הקיום של ודואגים לאגה מת־ טחונה. עם זאת רוב אמריקה ליבראלים, ך הם ניצבים בראש ל„ריאורגניזציה של ות הלאומיות" — שלמעשה פירושה גס־ סיף ולקצץ בתקציב של ארה"ב ולצמצם ר את פעילותה של בחו"ל.

ארטילריה הגדולים בשנת יקו לשכנע אף את הגר־ אלים בקרב קציני הפרשים מודרנית שוב איננה ענין לב ושל מיפות נאות של וס; הרוצה חלק מכובד הלאומי מתעטף בצורת הפגזה, איננו יכול שלא הקשר ההדוק בין כושר ובין כושר צבאי.

זאת, גם אחרי מלחמת יום היתה הפגנת כוח־הרתעה במעולה הרכבת האווירית יש ליבראלים רבים, כיהו־ יהודים המכריזים בקולי קו־ תמיכתם בישראל, אולם פוליטית הם מתנהגים כמו בין בטחון ישראל ובין נות הצבאית של אמריקה. בר עמלו ליבראלים טובים וכם יהודים רבים, במיד־ דק כדי לשלוח כנציגם ל־ ש, שמצעו שם דגש במידה תמיכה נמרצת בישראל ועל ל 25 אחוז בתקציב ההגנה משונה למדי שראמזי הסתבך בקשיים רבים עם צי כל ההשקפות משום של־ לשתייהם ותביעותיהם נקט משמעית קצת פחות מדי. עות שונות ומגוונות על ה־ ם — ובכלל זה כל העמדות שיוחסו לרמזי קלארק — לעלות בקנה אחד עם תמי־ צת בבטחון ישראל — ותמיכה ה עולה כלל בקנה אחד עם מץ חמור בתקציב ההגנה ה־ י ובוודאי לא עם קיצוץ של זה כפי שמציע קלארק.

„עדיפויות" ישראליות ואמריקניות

אלא כל שמש בשורות חיל יהי כל חבורה של אוהדים ב לכמון תוכל ארה"ב לתרום אותה לבטחון ישראל אבל ידה ברור שאין שום הצד־ ע קיצוץ דרסטי של שיצור צבאי של ארה"ב בצד אחד לגנות ולהחזיק מן הגוהר ע לישראל. קודם כל, מיגון קה הישראלית איננו תחוף ן המיגון האמריקני. מכאן, נשק ותחמושת לישראל לא שהיא מפוחחת באותו שי־ המאגר של כלים אלה ב־ לא שהיא מאיימת לעוות בה של הרכש האמריקני, ת של ארה"ב יידחקו מפני „ישראליות": כלים במקום שק טקטי במקום נשק אס־ ציוד להיום במקום מחקר

תביעותיהם של הסנטורים ים הבכוהגים היהודיים ל־ לישראל סיוע נדיב ומהיר של אוקטובר 1973, יכלו מו־ במדים ובלי־מדים, לחוש ביגודיהם למראה שינויי־ביצה כה לגבי כל הענינים הצ־ ביחוד שרד סיפוק בחוגי ר, שכן אחד המכשירים ה־ של אספקת תחלופה, מטוס הענקי „גאלאקסי ק־5", הוצג מן רב כמוצג ראשון במ־ „ביזבח תוצר יעילות ב־ באומים לאין־כספר כבי־ באם, ורבים מהם כפי או־ שים שעכשיו דרהו בהוקף בת האווירית.

הפנטאגון סיפק את הסחורה...

ההוצאה הסופית גרמה לצבא דה, דומה שכאשר הגיעה עת ת שכחו לגבוי את המלחמה כבה האווירית. אנשי הצבא כי הפנטאגון „סיפק את ה־ אבל לא הליבראלים הזכי־ וביחוד הליבראלים היהו־ במקום לגלות הבנה יותר ל־ של כוח־הגנה נאות, עדיין שים לקצץ בתקציב הצבאי. הוא, שקיצוצים כאלה עלולים פגיעה חמורה ביכולתה של להרתיע את הרוסים כפ־ בעולם כולו, כולל המזה"ת: לולים לצרער אף את יכולתה אמריקה לספק לישראל את ה־ מתקדמת הטכנולוגיה הב־ ת, הדרושים לה לקיומה.

התקציב הצבאי והאינפלציה

מה של כלהבת הודו־סין, ב־ הכספים 1968 (שהתחילה ב־1 איתה שנה) הגיעו הוצאות ירון ההגנה האמריקני ל־78 יד דולאר. בשנת 1974 — שנת ם השלמה האחרונה — הגיעו ות ל־79.5 מיליארד דולאר. אחרת — כפי שמבקרי המב־ אינם נילאים מלהטעים — קץ ת הודו־סין על כל ההוצאות ת שהיו כרוכות בה, לא הביא ום הוצאות ההגנה של ארה"ב. בהשוואה עי אין כבאים ב־ חשבון את האינפלציה. כאשר מבי־ אים אותה בחשבון משתנה התמונה בתכלית.

לפי אומדן מאת באדי בלכמן, ד־ אהרים ממכון ברוקינגס — שבשום אופן אי־אפשר לראותו כבעל ברית של הפנטאגון — הסתכמו הוצאות מיניסטריון ההגנה האמריקני לשנת הכספים 1975 ב־86.2 מיליארד דו־ לאר, וההוצאות של 1968 היו 127.6 מיליארד דולאר בדולארים של 1975. הוצאות ההגנה לשנת הכספים 1964, השנה האחרונה „לפני מלחמת ויי־ טנאם" באמריקה, בדולארים של 1975, ב־95.7 מיליארד דולאר. כלומר, הו־ צאות ההגנה המתוכננות לשנת 1975 בדולארים של היום, יפלו ב־41.4 מיליארד דולאר לעומת 1968, וב־9.5 מיליארד דולאר אף לעומת 1964.

שתי אסכולות בין תובעי הקיצוצים

שתי אסכולות בקרב המטיפים להבגע קיצוצים בהוצאות ההגנה — קבוצה הכוללת גם את יורשי מק־ גאוורן במפלגה הדימוקרטית. האס־ כולה הראשונה, שהיא קיצונית יותר, וגם ישרה יותר, מטיפה לקיצוץ רב־ ממדים בעוצמה הצבאית האמריק־ נית: לחסל את חיל הים חוץ מכוח של סירות סיור קטנות שיסופחו אל משמר החופים; לצמצם את הצבא עד שתי אוגדות, עם כוח אוויר־ טקטי באותו שיעור; ולבטל את כל הכוחות הגרעיניים האסטרטגיים, פרט לכוח הרתעה מינימלי של כ־10 צו־ ללות חמושות בטילי „פולאריס". הדבר יאפשר צימצום תקציב ההגנה עד לעשירית משיעורו הנוכחי או פחות מכנו.

התומכים במדיניות זו מודים בגלוי במה שמקופל בה: הם מודים, ש־ ארה"ב שוב לא תוכל לערוב לבט־ חון אירופה או יפאן, או אף להרום לו — ובוודאי לא של ישראל. כאשר לוחצים עליהם, הם אומרים שמדי־ ניות כזאת תפקיר למעשה את הער־ לם להגמוניה סובייטית אם לא לכי־ בוש ממש.

אגדת מירוץ החימוש האסטרטגי

האסכולה השניה כנה הרבה פחות. אנשיה קוראים לקיצוץ חמור בהו־ צאות ההגנה — שיעור־קיצוץ טיפו־ סי הוא 25 עד 30 אחוז — הם כופרים שיהיה בכך משום צימצום ממשי של היכולת הצבאית. במקום זה הם מציעים לחסוך את הכספים האלה בחיסול „ביזבוז האי־יעילות" בפנטאגון, ובחיסול נשק „שאין בו צורך" וכוחות „שאין בהם תועלת" ביחוד נשק אסטרטגי וכוחות אסטר־ טגיים.

דוגמה שאין אגדה מאריכה ימים יותר מאגדת מירוץ החימוש האס־ טרטגי. כשמוספים את הנרי קיסינ־ ג'ר מדבר על הישגי ב„סתימת ה־ צינור של מירוץ החימוש" ו„חסכון מיליארדי דולארים" על נשק גרעיני אסטרטגי, נוצר הרושם שהיה „מי־ רוץ" כזה, ושהוליד „הוצאות מא־ מירות והולכות". לאמיתו של דבר, ההיפך נכון — בצד האמריקני, על כל פנים. לפי חישובי הפנטאגון מגיעה הצעת התקציב לכל הכוחות האסטרטגיים (מפציצי ב־52 ארוכי־ טווח, צוללות חמושות בטילי „פו־ לאריס" ו„פוסידון", טילים בליס־ טיים בין־יבשתיים המוצבים על ה־ יבשה, ו־6 לוקים של מטוסי קרב להגנה אווירית) ל־7.6 מיליארדים דולאר בשנת הכספים 1975; ואילו ההוצאה בשנת הכספים 1964 היתה 8.5 מיליארדים דולאר, בדולארים של 1964, שערכם היה גבוה הרבה יותר. לשון אחרת, התקציב האסטרטגי ירד ירידה חמורה כבחינת המשאבים ה־ ממשיים.

ברית המועצות הקדימה

באמת יש טוענים, כי ירידת ה־ תקציב האסטרטגי היתה חמורה מדי, ואיפשרה לבריה"מ להקדים את ארה"ב במספר הטילים הבאליסטיים הבין־יבשתיים המוצבים על היבשה, ובזמן האחרון גם במספר הטילים המוצבים על צוללות.

פרשנים רבים, הכותב בתוכם, בוטרדים מפני המקופל לטווח ב־ נתי בגידול הכושר האסטרטגי ה־ סובייטי, שלא נבלם לא לרגל ה־ שלב הראשון של ההסכם לצימצום החימוש האסטרטגי ולא לרגל הסכמי ולדיווסטוק. לפי תחזיות מפורטות קרוב לוודאי כי לא זו בלבד שתוך כחמש שנים תצליח בריה"מ להרחיב את הפער כבחינת משקל הפצצות, שהיא מסוגלת להטיח עד כדי ארבע פעמים מן הכושר של האמריקנים, אלא שבלי ספק תוכל לעשות את מטעני־הטילים שלה יעילים הרבה יותר, באמצעות ראשי־נפץ מתפצ־ לים. דבר זה, יחד עם תוספת־מה של דיוק, יצור פער ממשי בכושר האסטרטגי. לפי אומדן מכון ברו־ קינגס הרי שמבחינת כושר ההרס חזק כוח־הטילים הסובייטי פי שלו־ שה מהכוח האמריקני; ואומדנות אחרים פסימיים הרבה יותר.

התועלת המכשית של עוצמה אס־ טרטגית טמונה בערכה המדיני, כי־ ערובה לבטחון אירופה של נאט"ו ו־ בעלות־ברית אחרות, פורמליות או בלתי פורמליות, מפני כפיה גרעינית. הרתעה מפני פעולות־איבה מסוגים נרחבים הרבה יותר מאשר התקפה גרעינית בלתי־מתגלגלת של בריה"מ אמריקה. הלוא זה האיום החדש — הוא איום רחוק והמיני — שאפשר למנעו באמצעות כוח־הרתעה מינו־ מלי. ליותר מכך דרושים כוחות גדו־ לים ומגוונים יותר, כדי שיהיה מי־ גוון של אופציות יותר מלחיצה על כפתור־יום־הדין אחד. ודרושים אנשים על הקרקע, אניות על פני הים, ומטו־ סים טקטיים — כל אותם הכוחות המכונים בלשון הפנטגון „כוחות ל־ מטרות כלליות".

„כוחות למטרות כלליות"

בניתוח הרשמי של תקציב ההגנה המוצע לשנת הכספים 1975 (שצומ־ צם בינתיים בהחלטת הקונגרס) אמ־ ר להקציב 29.2 מיליארד דולאר לכוחות למטרות כלליות מתוך כלל התקציב של 92.6 מיליארד דולאר, לעומת 7.6 מיליארד דולאר בלבד לכוחות האסטרטגיים. מ זו הוצעת התקציב לכל הכוחות הקרביים הק־ בועים („בשורות פעיל") שאינם גר־ עיניים וארוכי־טווח: אגפי מטוסי קרב, מתציבים קלים וסיור של חיל האויר, חיל הים וחיל הנחתים, אוג־ דות של הצבא ושל הנחתים, ועוצ־ בות של חיל הים — נושאות מטו־ סים, אניות לווי, צוללות־התקפה ו־ ספינות הסתערות אמפיביות — עם כל כוחות העזר הלוגיסטיים שלהם, המטות וכו'.

ב־1968, בעוצמה של מלחמת וייט־ נאם, מנה הצבא האמריקני 1.57 מליון איש בשורות פעיל; לפני ה־ מלחמה, ב־1964, היו לו 972 אלף איש; הגנה ההיקף המתוכנן ל־1975 הוא 785 אלף בלבד. לשם השוואה — לברית המועצות יש כוחות קרקע של 1.8 מליון איש (חוץ מיחידות הגנת גיס). כולם עוד יותר בבכם ראשון וההבדל־לכאורה בכושר קרבי ממשי; בברית המועצות לא פחות מ־167 אוגדות, ולארה"ב — רק 13 אוגדות־צבא ושליש האוגדה, ועוד שלוש חטיבות נבדלות.

זה שנים מדברים המבקרים על מבנה־מפקדה מנופחים, דורגים לו־ גיסטיים השרויים במותרות, ופקידות צבא תפוחה, בניגוד לצבא הסובייטי שהוא ספרטאני כביכול, ובפוף כוח האדם שלו עולה רק מעט על כפ־ ליים מכוח האדם של הצבא האמרי־ קני הוא יכול להציב במערכה אוג־ דות כמעט פי 12. מהשוואה שטחית פחות מצטיירת תמונה שונה. קודם כל מתברר כי רק 50 עד 60 מכלל 167 האוגדות של הצבא הסובייטי הן בתקן מלא. השאר הן בחצי התקן או יחידות „על גבי הנייר" שיש להן שליש או פחות מן התקן להלכה. שנית, אף על גבי הנייר האוגדה הסובייטית קטנה הרבה יותר: ה־ תקן הוא 12 אלף לאוגדה ממוכנת, 9500 איש לאוגדות שריון ו־7000 לאוגדות מוטסות, לעומת 16,300 16,500, ו־13 אלף איש באוגדות ה־ אמריקניות המקבילות. יתר על כן,

רק 213 אלף מאנשי הצבא האמרי־ קני משרתים באוגדות, אבל אין זאת אומרת שכל 572 אלף האחרים הם טבחים, שמשים, כתבניות, ספסרי שקם, או קצינים התיים היו נועם במטות עם מיזוג אויר. מעל דרג האוגדה יש דרגי „קורפוס" ו„אר־ מיה" ולכל אחד מוצבים כוחות קר־ביים וכוחות לוגיסטיים.

500 טנקים שלל

בלי ספק עובדים בצבייני אספקה והחזוקה בצבא האמריקני אנשים הרבה יותר מאשר בצבא הרוסי. אבל אין זה צומח רק מן הנטייה הידועה של הצבא האמריקני לקבל אוכל חם ובירה קרה בשדה, כרוטי סאונה וקטרקטי־ים מכותגי אויר. חלק מן ההבדל נובע מן העובדה שבעוד ה־ צבא הסובייטי מוצב כולו בבריה"מ או בארצות הגובלות בה, צריך הצבא האמריקני לדאוג לאספקה ל־190 אלף איש בגרמניה ובן ל־4400 איש ב־ חטיבה נבדלת המוצבת בברלין, ל־ כוח קטן באיטליה, ול־26 אלף איש מעבר לחצי־כדור הארץ — בדרום קוריאה, ושתי חטיבות בהוואי. אף על פי כן הוקמו לא מכבר 12 בגד־ דים נוספים, בעקבות דילול היחידות הלוגיסטיות ויחידות הסיוע.

יתר על כן, הציוד האמריקני מור־ כב יותר מן הסובייטי, ולכן הוא מצריך יותר אנשי־תחזוקה. ביכי מלחמת אוקטובר סיפקו הסובייטים לערבים כמה מן המעולים שבמוני החימוש שלהם והישראלים לקחו שלל רב מהם, ובכלל זה יותר מ־500 טנקי־מערכה חדישים (יותר כשד־ איבדה ישראל, כפליים מהכמות ש־ סיפקה ארה"ב בעת המלחמה ה־ אחריה). כבעבר כן הפעם נתברר לישראלים, כי הציוד הסובייטי מעו־ צב עיצוב „פשוט וחזק", זול לבנות וזול לאחזק. נתברר להם גם שלעתים קרובות היה „חזק" כבדי להיות יעיל באמת. צוותי שריון ישראליים שנלחמו במשך ימים רצופים בתוך טנקים אמריקניים כ־60 או „סנטו־ריונים" בריטיים, גילו כי הבקרות המסורבלות והמקום הצר לצוות אף במשנבחים שבטנקים הסובייטיים מעייפים ביותר תוך שעות אחדות ושהרבה ציוד הכרחי איננו קיים בהם כלל. דומה שהרכב הסובייטי עוצב בשביל גנסים שריריים מאוד המסוגלים לקלוע קליעה מדוייקת בלא מד־רוחק ראוי לשמו.

מה כוחן של 16 אוגדות?

מהו הכוח הצבאי האמיתי ב־16 אוגדות ושליש האוגדה של כוחות הקרקע? אוגדת חי"ר ושליש האוג־ דה, שתי אוגדות נחתים, אוגדה אחת של „פרשי שריון", ואוגדה מוטסת ניידת אחת מוחזקות בארה"ב כעתו־ דה מרכזית להפצלה בכל מקום ב־ עולם תוך זמן קצר. (אם יהיה זמן מספיק, אפשר להעביר שמונה אוג־ דות ו־24 חטיבות נבדלות או רגי־ מנטים נבדלים ובהם 630 אלף אנשי מילואים קרביים.) גם אוגדת־הנח־ תים השלישית באוקינוס השקט תהיה בצויה להתערבות. אולם רוב כו־ חות־הקרקע הנותרים, מוצבים באי־ רופה או בקוריאה — שם יהיו דרו־ שים כמילא במקרה של הסתבכות חמורה — או מוחזקים בארה"ב, אבל מיועדים לשמש תיגבורת לאירופה.

כוחות הקרקע של העתודה האס־ טראטגית האמריקנית יספיקו בהחלט לבצע מיבצע כגון ההתערבות במפ־ רץ הפרסי, שמרבים לדבר עליה ב־ זמן האחרון: שתי אוגדות־נחתים ושתי אוגדות מוטסות יספיקו לתפוס ולהחזיק בכל נכס בעל־ערך בחוף המערבי של המפרץ הפרסי. אבל כדי למנוע התקפת נגד עיראקית (או סובייטית־עיראקית), יהא צורך ב־ שריון — לפחות אוגדת שריון אחת ואולי יותר. ממילא יידלה כל הכוח של העתודה האסטרטגית, וכל כוח נוסף יצטרכו להוציא מן הכוחות הנועדים לתגבר את גרמניה. המירווח הדק שישאר עלול לעודד את בריה"מ להתחיל ללחוץ באירופה, אם יתפרש להגנת ישראל, בין במפרץ הפרסי. בעצם הוא הדין לגבי כל הפרשה ממשית של כוחות, מכל מקום, הצבא האמריקני קטן, וצריך להיות גדול יותר. בשום אופן אין להוסיף ולי־ צמצמו כי אז גם יתרונו האיכותי לא יספיק להשוות את כמות הכאו־ נים.

נסיונו של חיל־הים הישראלי

ב־1968 גדל בתמורה חלקו של חיל הים בכלל תקציב ההגנה האמ־ ריקני. בשנת הכספים 1974 הגיע ל־27.6 מיליארד דולאר, לעומת 22.1 מיליארד לצבא ו־25.5 מיליארד ל־ חיל־האויר. בזמן האחרון שומעים הרבה דיבורים סותרים על כוחו או חולשתו של חיל הים. קצין המיב־ צעים הקודם של חיל־הים, אדמירל אלמו. זומוולט אמר בעת פרישתו, כי חיל־הים האמריקני נחות שוות מן הסובייטי. יורשו אדמירל הלווי יצא כיוד בגילוי דעה הפוך. בעצם תלוי הדבר בשאלה, על איזו תקו־ פה מדברים.

חיל־הים הסובייטי עוסק עכשיו בהצבה שני סוגים חדשים של אני־ יות־קרב חמושות בטילים: הסיירות מסוג „קארה" והמשחתות מסוג „קריי־ באק". אניות מלחמה אלה יהיו בזהירות כאות, מפוצבות היטב ו־ „חמושות מכף רגל ועד ראש", וכו לשבעה מושלים — לא לאותנה מה המודיעאל העולם שהגדיר את „קרוזאקי" כ„אנית המלחמה היעילה ביותר בשירות כיום". אבל למעשה נראה כי מהנדסי חיל הים הסובי־ טים נכשלו בשגיאה בעלת ממדים קאטאסטרופיים, וכיוון שיש פער בן עשר שנים בין עיצוב לבנייה, מס־ תבר ששגיאה זו תתן אותותיה ב־ משך שנות־עשור, לכל המוחות; ואין זה שהרוסים לא היו מוסמכים למדי או היו מפגרים: ההתפתחות של ה־ טכנולוגיה הצבאית, שלעולם אין למנותה, „סידרה" את הרוסים שהם תלויי העיצוב של אניות־טילים.

אניות המלחמה הסובייטיות עיצו־ בן משקף את הטכנולוגיה המתקדמת של הטיל נגד אניות, אבל לא את הטכנולוגיה המתקדמת עוד יותר — בעצם מהפכנית — של לוחמה אלק־ טרונית להגנה מפני טילים. במלחמת יום כיפור טיבעו הישראלים 13 ספי־ נות־טילים מתוצרת בריה"מ שבידי המצרים והסורים, ולא היתה להם אף אבידה אחת. הספינות הערביות ה־ קטנות שילחו לפחות 50 טילי „סטי־ קס" אל ספינות הטילים הישרא־ ליות. בנובמבר 1967 היה די בזוג טילי „סטיקס" לטבע את „אילת", אחת משתי אניות המלחמה הגדולות ביותר של חיל־הים הישראלי. אולם בקרבות הימים של 1973 לא נפגעה אף אחת מן הספינות הישראליות — תודות לאימון טוב, תימרון מו־ כשר, ומיתקני הפרעה שונים. אחרי שהילו הספינות הערביות את כל טיליהן, פתחו הישראלים בהתקפה והביאו אותן באין־מפריע.

הטילים המוצבים עתה באניות ה־ מלחמה הסובייטיות, עולים בהרבה על טילי „סטיקס" הישנים שניתנו לערבים, אבל דבר אחד משותף ל־ אניות־הטילים מן הסוגים „קארה", „קרזאקי" ו„קרסטה" ולספינות ה־ טילים הקטנות של הערבים: יש להן טילים במספר מועט — חמישה עד עשרה לכל אניה — ואין להם שום אפשרות לחמוד ולטעון את המשג־ רים.

המאבק על חיל האויר

לעומת זאת מסוגלות המשחתות החדשות של חיל הים האמריקני מ־ סוג „ספרואנס" — שעומדים לבנות 30 מהן — לשאת יותר מ־80 טילים מכל הסוגים, ובכלל הטיל החדש נגד אניות מתוצרת „הארפון". פירוש ה־ דבר שבקרב עם חיל־הים האמריקני עלולים הרוסים להתנסות אותו נסיון אומלל, שהתנסו הערבים מידי היש־ ראלים: אחרי שישלחו אניות ה־ מלחמה הסובייטיות את כל טיליהן — 5 עד 10 לאניה — שאינם מס־ פיקים לרוות את מערכות האלק־ טרוניקה, הטילים והתותחים של אנ־ יות מלחמה אמריקניות מודרניות ב־ מספר דומה — עדיין יעמדו מול משחתות „ספרואנס" שכל אחת מסו־ גלת לשלח עשרות טילים בקצב של ארבעה טילים אחת לשלוש או ארבע שניות.

שום מתכנן ימי זהיר בבריה"מ איננו יכול לחזות באופטימיות את העתיד הימי בעתיד — על כל פנים מבחינת הלוחמה על פני המים.

כלל תקציב חיל־האויר — שלי־ מהו כתקציב חיל־הים כולל נשק אסטראטגי (מפציצים כבדים וטילים באליסטיים בין־יבשתיים) וגם נשק טאקטי, הצטמק הרבה מבחינת הערך הממשי לבן שנת הכספים 1968, שנת השיא של מלחמת הודו־סין. ב־1974 היה תקציב חיל־האויר 25.5 מיל־ יארד דולאר לעומת 22.1 מיליארד לצבא ו־27.6 מיליארד לחיל־הים. בכבות זה סילם חיל־האויר בצד שירותם של 645 אלף איש להפעלת כ־5000 המטוסים קרביים. (חוץ מכ־ 1100 מפציצים אסטראטגיים, מטוסי תדלוק, ומטוסי־קרב להגנת המב־ לדת), אנשים אלה ומטוסים אלה עוזרים הרבה יותר מכל כוח צבאי אמריקני אחר; להקים של ממוטסי־ קרב, ושל מפציצי־קרב. מוצבים ב־ בריטניה, בספרד, בגרמניה המער־ בית, ביפאן, בקוריאה, באוקינאווה, בפיליפינים, בטאיוואן, באלאסקה ו־ בקוריאה; וכל אלה בשעונים על עיקר האויר הטאקטי ביבשת ארה"ב המטפל בסיס־איבונים ועתודה כל־ לית.

הרבה מן ההפצצות ההרעשות ב־ הודו־סין בלי ספק לא הביאו תו־ עלת, ולכן התחילו רבים לפקפק ב־ ערך של כוח אויר טאקטי. בצד אנשים, שעבודתם צומחת כתוצר ידי־ עה או כרגשות, יש פרשנים צלולי כוח רבים המדגישים את ההגבלות של כוח אוירי טאקטי במלחמת ה־ עולם השניה, במלחמת קוריאה, ול־ אחריה במזרח התיכון. רשתות הגנה נ"מ המשופות שבעולם, בלי ספק הפ־ חיתו את המשקל הקרבי של חיל־ האויר הישראלי.

ביחוד רבים לשפוט, שגיחות „ביצועי" לעומק (שלשבון בתים את מיצבי־הקרב הגדולים והיקרים יד־ ני) לא הביאו תועלת רבה בעבר, להבדיל ממיבצעי „סיוע מקרוב", כ־ לומר, שכוחות הקרקע כוזינים מפ־ ציצי־קרב להתקיף את האויב שלפ־ ניהם. כבר ב־1969 ידעו הכל את התבונה הזאת: התברר שאין טעם לנסות „לסתום" את דרכי האספקה לדרום וייטנאם בהפצצת שבילים ב־ ג'ונגל; ומכאן הסיקו שאין טעם לנסות ולמנוע התקפה סובייטית על אירופה בהפצצת מערכת האספקה, רשת מסילות הברזל במזרחה המר־ כזית ובמערבה של בריה"מ. במילה בינלל קשה מאוד להרוס; ואם נפ־ געו המסילות אפשר לתקנן במהירות, או לעקוף את המקום הפגוע.

הנה הגיעו כמה חידושים שבגר־ ליפים השכו את ספרת ההנחות האלה על עיג. הנבנות טילים ומ־ צבית מטבעיות בפעמים לטווחים ק־ צרים או מונחים בעצמם כלווייניה הבדילה פתאום את הדיוק של הפגי־ עה באלף אחוזים או יותר. כפי ש־ הוכיח השלב האחרון של הפצצת וייטנאם. אחרי הבדיקות לביצוע ב־1972 ועד גם הכולל, חל שינוי ראדיקאלי בהתקפות „מניעה" נגד גשרים, תחנות חשמל, מבצרים וכל מטרה שכדאי לפגוע בה. במקום לשגר פצצות לרוב, כיוון שפצצות יותר מתאימות משוגרות, ולכן יש הכרח לחזור על ההתקפה פעמים רבות ובכל פעם נחשפים המטוסים לאש מן הקרקע — ביצעו מפציצי הקרב פתאום מיבצעים כמו בקולנוע: גיחה אחת, פצצה אחת או שתיים, והיעד מושמד בדייקנות כאכבימאית.

הישראלים התלוננו: הטיל יעיל מדי...

במלחמת יום כיפור לא היו בידי הישראלים תחילה „פצצות מלומ־ דות". בשלבים הראשונים של המל־ חמה היה לישראל חיל־אויר טרום־ וייטנאמי, שנלחם בהגנות נ"מ בתר־ וייטנאמיות מתוצרת סובייטית. היש־ ראלים לא ספגו אבידות כבדות באש מן הקרקע (ב־2272 גיחות איבדו 96 מטוסים), אבל התוצאות היו דלות: טייסים, שצריכים להתחמק ממטר פגזים וטילים, אינם יכולים לטוס לאט וישר כדי להתקיף התקפה מדו־ יקת, כפי שעשו ב־1967. המצב נש־ תנה שינוי דרמתי, כאשר סוף סוף נתנו לישראלים את „הפצצות המ־ לומדות". הטייסים, שכמעט לא קיב־ לו אימון קודם והשתמשו במכשירי עזר מאולתרים, השיגו פגיעות בדי־ יוק פנטסטי בדיוק של 95 אחוז בפצצות „וולאיי" המונחות בטלוויזיה, של 85 אחוז בטילי „מייבריק", ושל 75 אחוז בפצצות מתביינות באמצ־ עות קרני לייזר. נתברר כי „מיי־ בריק" הוא קוטל־טנקים מעולה. היו ישראלים שהתאוננו שהוא יעיל יו־ תר מדי: שום טנק ערבי, שנפגע מטיל כזה, שוב אי־אפשר היה ל־ תקנו ולהכניסו לשירות צה"ל.

אף אנשי „מקצוע" — ובוודאי ה־ מומחים־לכאורה שבציבור ובקונגרס — עדיין לא הסתגלו אל התמורה ה־ מהפכנית שמחוללים כלים דייקנים אלה.

אכן, אין שום ספק שהפעלת „פצ־ צות מלומדות" משנה את כל המאזן הצבאי לטובת ישראל. כי אף ש־ הגנת נ"מ של הערבים עשויה ל־ השתפר עוד, יצטרכו מעצבי־הנשק הסובייטיים וכוחות נ"מ מערביים ל־ שנים רבות כדי להדביק את הדילוג הפתאומי של יעילות מטוסי־ההתקפה. באירופה, שם מוצבים כ־400 מטוסי פ־4, ו־72 מטוסי פ־111 בעלי כנ־ פיים מתנייעות, של חיל האויר ה־ אמריקני, עדיין לא ברור מה עשויה להיות השפעת התמורה הטכנולוגית על המאזן הצבאי, כי בניגוד למזרח התיכון — ששם אין למטוסים הער־ביים סיכוי להתקיים בקרב אווירי כדי שיספיקו להטיל פצצות מאיזה סוג שהוא, מלומדות או לא — ב־ אירופה יהיה לשני הצדדים נשק דייקני, ולא אמור כי הטכניקה ה־ חדשה היא לטובת ההגנה דווקא.

לקחי הרכבת האווירית

חיל־האויר האמריקני אחראי גם לכוחות הניידים, המצויידים ב־פי מטוסים ארוכי־טווח מדגם „סי־5" ו־275 מטוסים מדגם „סי־141" (ש־ מילאו תפקיד ברכבת האווירית ל־ ישראל ב־1973) ו־325 מטוסי תובלה קצרי־טווח יותר מדגם ק־130 אי. מי־ שהתגברו על ההיסוסים הפוליטיים, היתה הרכבת האווירית האמריקנית יעילה ביותר בניהולו המרכזי של מפקד חיל־האויר, גנראל ג'ורג' בר־ און, היום הרמטכ"ל (וסוציולוג־הור־ בב המצטער על דבריו שאמר): 22,395 טונה קטבנות של ציוד הוט־ סו לישראל ב־566 טיסות (טונה קט־ נה היא קצת יותר מ־900 ק"ג); לעומת זאת הפעילו הרוסים ברכבת האווירית שלהם 930 טיסות אבל הו־ בילו רק 15 אלף טונות, אם כי ה־ מרחק המבוצע של טיסותיהם היה רק קצת יותר מרבע המרחק שהוצרכו המטוסים האמריקניים לעבור. הדבר נתאפשר במידה רבה בזכותו של המטוס „סי־5": מטוסים אלה הובי־ לו יותר מעשרות אלפים טונות קט־ נות ב־145 טיסות בלבד; ולוא היה צורך, היו 79 המטוסים מסוגלים ל־ בצע עוד הרבה טיסות נוספות.

ברכבת האווירית של אוקטובר נוד־ הו מכוחי. התובלה האמריקניים בור־ תה ביגיים בשדה התעופה באיים האזוריים, שנחכר מן הפורטוגאלים. אבל זה היה בימים הרעים ההם של הדיקטאטורה. היום יש בליסבון מש־ טר מתקדם הרבה יותר — והוא ני־ תן יותר לדריסה בכספי נפט ערבי. כדי לצמצם את התלות בפורטוגל ובזולתה (כי נתחבר שכיום אפשר לקנות או להפחיד את הכל) מתכנן מיניסטריון ההגנה האמריקני להו־ ציא 450 מיליון דולאר (אם יסכים הקונגרס) כדי להתקין מיתקני תד־ לוק אוירי במטוסי „סי־141"; מטו־ סי „סי־5" כבר מצויידים במיתקנים כאלה.

„הפאנטום" עשה את שלו

ב„ניתוח הפונקציונאלי" של תק־ ציב ההגנה (להבדיל מן הניתוח על פי חילות) מתברר כי למחקר ולפי־ תוח יועד קצת יותר מ־7 מיליאר־ דים דולאר לשנת הכספים 1974, מתוך תקציב הגנה כולל של 87.1 מיליארד דולאר. כפי שראינו, היות־ רון הטכנולוגי הנובח במחקר ובפי־ תוח בשנים עברו, הוא הבקה בת־ חומים רבים דווקא את העדיפות המכבעית של האמריקנים וגם של הישראלים (ושל בעלות ברית אחרות המקבלות הספקה מארה"ב) ו־ הנה דווקא נגד אותם שבעת מיל־ יארדי דולארים (ל־1975 הוצא סכום של 8.4 מיליארדים דולאר) מכוון חלק גדול מן הביקורת המהמדת של מקצצי־התקציבים הליבראליים.

ביחוד הם יוצאים נגד תוכניות חימוש גדולות, יקרות ובולטות כגון מערכת הטילים הנגד־טילים ולמטוס

(סוף בעמוד 30)

נדיצחתק!
„פיאט 127"
עלתה אתמול: 19,500.- 20,950.- 23,900.- 27,600.-
עולה היום: 40,000.-
תעלה מחר: 43,000.-
עכשיו 37,450.- ל"י
זהו המחיר על המלאי הקיים! הקדם ורכוש היום!
עליית המחירים אינה מחכה לך —
הפעם, החלט מיד!!!
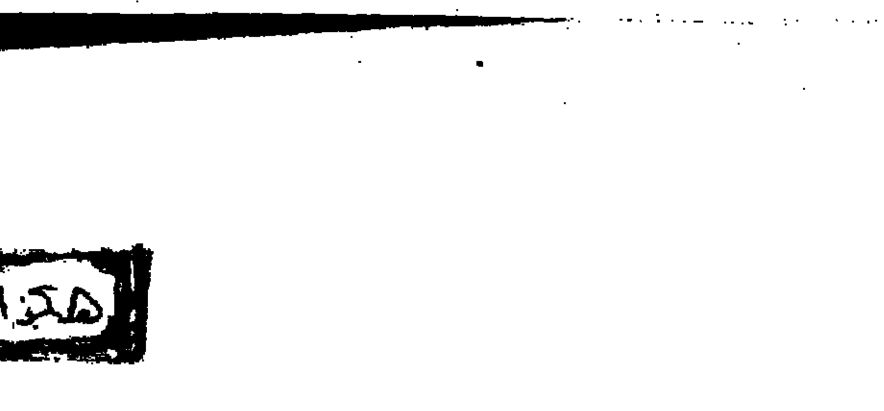

פרטים בסוכנויות "פיאט" ברחבי הארץ

מכל מקום

בחיפה מחכים לכור הגרעיני

מאת גיורא שמיס

אנרגיה

בחברת החשמל אין מתח גרעי־ני. גרעינים אינם מתבקעים, ניוט־רונים אינם מתרוצצים. במשרד קטן, צפוף, בתחנת־כח קונבנציו־נאלית הניצבת על חופו היפה של מפרץ חיפה, יושבים אנשי הצוות הגרעיני של החברה ומצפים שמ־ממשלת ישראל תאשר את פרסומו של מכרז בינלאומי, אשר יקבע איזה מתקן כח־גרעיני תרכוש ה־חברה.

„אני חושב שזו שאלה של כמה שבועות בלבד" — אומר גיורא עמיר (39), איש הוועדה לאנרגיה אטומית שהושאל לחברת החשמל, כדי להיות הממונה על השלוחה הגרעינית שלה, „ואנו יוצאים לדרך".

עד כה פועלות כל תחנותיה של חברת החשמל עם מזוט. התחנה ה־חדשה המוקמת על־יד חדרה תופעל בעיקר על פחם, ואילו התחנה הגר־עינית תשתוקם, תסגור את המעגל ותבטיח לחברה כושר ייצור שאינו תלוי במקור אחד של אנרגיה, אלא בשלושה מקורות.

לשימוש בכוח גרעיני להפקת חש־מל משמעויות כלכליות כבדות מש־קל: מ־450 גרם נפט ניתן להפיק 1.5 קילווט־שעה חשמל, ואילו מאותה כמות של חומר גרעיני אפ־שר להפיק 29.000 קילווט־שעה חשמל. ויש כורים גרעיניים שמהם אפשר להפיק יותר. תחילה דיברו אנשי ה־חברה על הקמת תחנה גרעינית אשר תייצר 600 מגווט חשמל בשנה ואילו עתה הם כבר שוקלים בניית תחנה בעלת תפוקה של 600 עד 900 מגווט חשמל.

אולם לא רק אנשי חברת החשמל מחכים לאישורה של ממשלת ישראל. מחכות גם חברות הענק האמריקניות, „ג'נרל אלקטריק" ו„וסטינגהאוז" ו־החברה הקנדית „אטומיק אנרג'י אוף קנדה", גדולי יצרני הכורים על ה־פוטנציאל הטמון בהקמת כורי־כח גרעיני בישראל. שכן לפי תכנונה של חברת החשמל תסתיים בנייתה של התחנה הגרעינית הראשונה ב־ישראל בשנת 1983, ואילו עד שנת 2000 יוקמו בארץ 16 תחנות־כח גר־עיניות, שחלקן תשמשנה אף להתפ־לת מים. ומאחר שמשך בנייתה של תחנת־כח כזו, מראשית תכנונה ועד השלמתה, הוא לפחות 10 שנים, מכאן שבכל שנה, עד שנה וחצי, יוחל ב־ישראל בבנייתה של תחנת־כח גרעי־נית אחת.

מחיר בנייתה של תחנה כזו, לרבות הכור עצמו, הוא במחירים של היום, כ־450 מיליון דולר. פירוש של דבר כי מדובר בהשקעה כוללת של 7 מיליארד ו־200 מיליון דולר, בתקופה של 25 שנים, כאשר בכל שנה מוש־קעים כ־280 מיליון דולר.

לבניית כורים גרעיניים השלכות מדיניות וכלכליות רוויות־מתח, ה־טעונות משא־ומתן עדין בין ממשלות ולא רק בין חברות. זאת משום ש־מלבד ייצור חשמל, מסוגל כל כור גרעיני להפיק גם חומרים רדיואק־טיביים — אם לצורכי מחקר ואם ל־צורכי רפואה, וכן לייצר פלוטוניום 239, שהוא חומר הנפץ הגרעיני.

בינתיים — עד שממשלת ישראל תשלים את דיוניה המדיניים והכל־כליים — משפצים אנשי הצוות ה־גרעיני את התוכניות, עורכים סקרים אקלימיים והידרולוגיים, על מצב ה־קרקע וזרמי המים התת־קרקעיים ב־אתר הבנייה המשוער (חוף ניצנים) ובודקים את מצב הים המלוח את חופי האתר, את הרוחות ואת סופות החול. בישראל, קיימת נוסף לכל ה־בעיות האלה, גם בעיית הבטחון: כאשר מדובר בתחנה שתחל לפעול בעוד 7 שנים, הרי לא די בסידורים שיגנו על המפעל מהפצצות־אוויר ו־מהתקפות טילי „סקאד" דהיום ויש להתכונן לכלי הלוחמה שישלטו ב־עתיד.

בארבעה מקומות בעולם בונים כי־יום כורים גרעיניים המשמשים לייצור חשמל. בברית־המועצות בונים שני טיפוסי כורים, כור הפועל על עקרון לחץ מים וכור המקורר במים קלים; בקנדה מופעלים הכורים במים כבדים ואורניום טבעי; בארצות הברית יש שני טיפוסים שונים, שניהם מופעלים על־ידי אורניום מעושר ומים קלים, אולם טיפוס אחד של הכורים פועל לפי עקרון לחץ־מים ואילו השני פו־על לפי העקרון של מים רותחים; בצרפת נבנים (לפי רשיון) כורים משני הטיפוסים האמריקניים. בעולם כולו פועלים כיום או נמצאים בבניה כ־350 כורים גרעיניים לייצור חשמל, מתוכם כ־200 בארצות הברית ורק כ־20 בברית המועצות.

לפני ישראל פתוחים השווקים ה־אמריקני והקנדי. לכן בוודאות יכולה ליפול בין שלושה סוגים של כורים. לאמריקנים עדיפות, לא רק בזכות קשריהם עם ישראל, אלא גם הודות לנסיון העשיר והארוך שלהם בתפעול כורים כאלה. הכורים הקנדיים לא פחות מעניינים ולאחרונה פרסמו ה־קנדים מספרים מרשימים על כושר התפוקה של כוריהם" — אומר גיורא עמיר.

*

איך פועל כור גרעיני ואיך נפיק ממנו חשמל בעוד שבע שנים?

ניקח, לדוגמא, אחד משני הדגמים האמריקנים, כור לחץ־מים P.W.R. מתוצרת חברת „וסטינגהאוז", המסו־גל לייצר 600 מגווט חשמל בשנה.

מערכת הכור הגרעיני נתונה בתוך מיכל ענק של פלדה, שאורכו 12 מטרים, קוטרו 3,5 מטרים, עובי דפ־נות הפלדה שלו 18 סנטימטרים ומש־קלו 350 טון. בתחנת־הכח, נקבע ה־כור בתוך מגדל ענק שגובהו 60 מט־רים. זהו המגדל המפורסם, בעל ה־כיפה העגולה. בתוך המיכל נמצאת הליבה של הכור, שבתוכה מצוי הדלק הגרעיני ובה מתחולל התהליך ביקוע האטומים ויצירה קלוריות ה־חום. כמות הדלק הגרעיני בכורים מסוג זה הוא 50 טון. אולם אם חב־רת החשמל תחליט להזמין כור בעל כושר ייצור של 900 מגווט, כמות הדלק הגרעיני תהיה בו 90 טון. ה־חומר, אורניום 235, נתון במעטפות פלדה מיוחדות, המאפשרות את הכ־נסתו ושליפתו הנוחה מלב הכור.

הפעלתו של כור היא מלאכה מסו־בכת עדינה. מאחר שהחומר הגרעיני מתבקע לחומרי מבנה ולחומרים פר־זיטים המשיכים להתבקע או לבלוע זה את זה, הרי יש לערוך במשך כל זמן פעולת הכור חישובים, בעזרת מחשב, כדי להבטיח שקצב התבק־עותו של החומר לא יסטה מהרמה הדרושה להבטחת הספק קבוע של אנרגיה. אם המפקחים על הכור יאפ־שרו לחומרים רמת התבקעות גדולה יותר, ייצר הכור יותר אנרגיה, ול־עומת זאת אם ישיגו ריסון וצימצום כמות הביקועים, הם יצליחו להאט את פעולת הכור, עד כדי שיתוקו ה־מוחלט. מכאן שהשליטה על רמת ה־ביקועים היא המפתח לקצב פעילותו של הכור, איזונו וכמויות האנרגיה שהוא מייצר.

פעולת פיקוח זו דורשת דייקנות ועדינות במידה כזו, שאפשר להמ־שילה לצוללת בת 10.000 טון, אשר משקולת של גרם אחד שתונח עליה מבחוץ, מספיקה כדי לערער את שיווי משקלה, עד שתצלול אין אונים ל־מעמקי הים, או שתזנק בבת־אחת למעלה. שתי האפשרויות, הן קט־לניות.

כיצד מפקחים על רמת הביקועים?

כיוון שאין להניח שפיסיקאי כל־שהו, יהיה זה המסור ביותר, ינסה להתבונן במערכת פנימה, ולו מחשש שהוא עצמו יבוקע, כיוון המפקח על הכור מידע מדויק הנמסר לו מ־מערכות מדידה רגישות, הנעות בתוך הליבה של הכור. אם המערכות מר־אות על התגברות פעילות הכור ב־מידה מסוכנת ועל חימום יתר, מופ־עלת מערכת מוטות בקרה, התקועים בחלקו העליון של הכור והבנויים מבורון וגרפיט. מוטות אלו מסוגלים „לבלוע" חומרים מתבקעים ובכך ל־נטרל אותם ולהפסיק את פעולתם, זאת כדי למתן את תהליך יצירת האנרגיה של המתקן.

לפני המדען־המפקח פרושה „מפת הדלק" של הכור, לפיה הוא מסוגל לחשב ולקבוע היכן מתרחשת אותה התבקעות־יתר המסכנת את המתקן כולו. אז מורידים המוטות אל הליבה באמצעות מערכת ניהוג. כמובן, אם כל המוטות יורדו בעת ובעונה אחת, תיפסק בבת־אחת פעולת הכור. שכן אחד מתנאי היסוד בתפעול כור גרעיני הוא האפשרות להשתלט מיד על פעולתו. דבר זה הוא חיוני, בגלל מקדם הבטיחות הגבוה הדרוש בהפ־עלת חומר גרעיני בסדר גודל כזה.

*

פעילותו של הדלק הגרעיני מתו־כנה על ידי מיקומה בתוך הכור. ככל שהמרחק בין החומר הגר... גדול יותר, מספר ההתבקעויות יותר ונבולים אחרות — הלק בלה יותר. מסיבה זו מוחלפים שנה בכורים מסוג זה כ־17 טון, שליש מכלל כמות הדלק, כאשר חומר הגווער נדחק למרכז הכור ומקומו תופש אורניום חדש.

פעולת החלפת הדלק משתקת פעולת הכור לתקופה של חודש בשנה. אולם מאחר שהנסיון בתחנות חשמל גרעיניות אינו רב, לחשוב כי התחנה פועלת רק אחוז מימי השנה, כאשר יתרת היא מובטלת לצורך תיקונים, דלק גרעיני והתאמות שונות.

השלב הבא בהפיכת האנרגיה ...עינית לחשמל, הוא העברת ה... מהכור למתקן נפרד, המייצר ק... מתקן זה, גובהו כ־20 מטרים, כ־4 מטרים ומשקלו כ־300 טון. מסוגל לספק קיטור לצורך הפקת מגווט חשמל בשנה. אם רוצים להגדיל את תפוקתו, הרי כמות של 300 מגווט נוספים, צריכים להוסיף מתקן נוסף ל... קיטור.

מכאן ואילך, זהה פעולתה של ...נת הכח הגרעינית לזו של תחנת ...כל רגילה. לאחר שהכור יוצר האנרגיה הדרושה ליצירת הק... זה מפעיל את הטורבינות, הללו ...עילות את הגנרטורים השולחים ... החשמל לרשת המרכזית והשם ל...

בשנת 1983, כשתופעל התחנ... גרעינית הראשונה, אנו לא ... בשום שינוי בעוצמת האור ב... למרות שיתכן כי באותו רגע ... האור, שאנו גיים בו, בחשמל ... לא בבדוק אם החשמל שאנו מ... מופק מפחם, מאורניום או את... מזוט רגיל. בדיוק כמו שתושבי ...דון אינם מבחינים כיום אם ה... זורם לבתיהם בא ממיכלים ... אנגליה, או ישר משדות הגז ... הצפוני.

האזור שהבאנו הוא, כאמור, כור מתוצרת חברת „וסטינגהאוז" הכורים מתוצרת חברת „ג'נרל ...ריק" הם שונים. אלה הם כורי B.W.R., או כורי המים הרו... בכור שהוא בעל ממדים גדולים (גובהו 21 מטרים, קוטרו 5 מ... משקלו 600 טונות וכמות הדל... גרעיני שבו 100 טון), פישטו ...דסי חברה זו את התהליך יצירת ...טור על־ידי זה שביטלו את ... הלחץ הנפרדים והם מבצעים ... התהליך בתוך הכור עצמו.

הפקת חשמל מחומרי אנרגיה שונים

מכמות חומר	כמות חשמל
450 גרם פחם	1.5 קוט"ש
450 גרם נפט	2.0 קוט"ש
450 גרם גז	2.2 קוט"ש
450 גרם חומר גרעיני	29.000 קוט"ש

מתקן כוח גרעיני
כור לחץ מים — (PWR)
תוצרת "וסטינגהאוז"

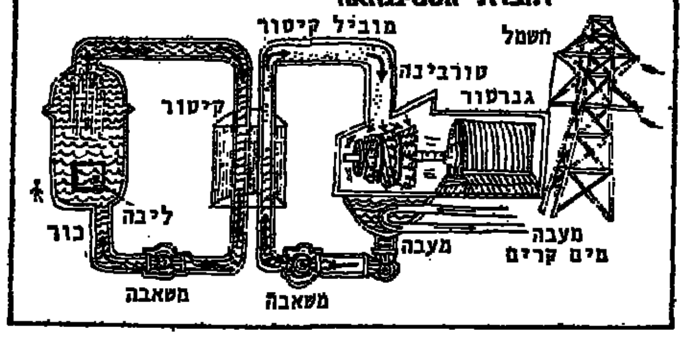

פינל

בדיקת כושר לנשיא

מאת סופר מיוחד

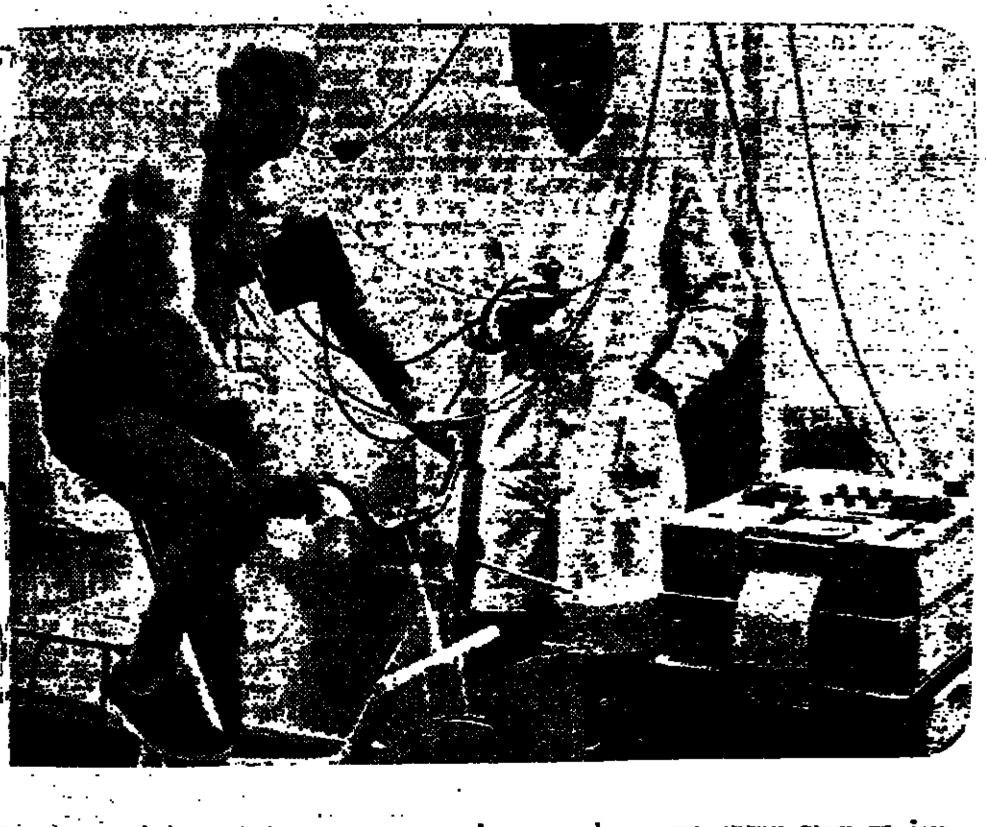

בגיל 75 שומר הנשיא קקונן הפינלנדי על רוח הנעורים של ה־ספורטאי שבו: הנשיא, שהוא אלוף לשעבר של פינלנד בקפיצות לגובה, מתחרה לשעבר באולימ־פיאדה, עובר באורח סדיר מרחק של 80 ק"מ על סקי.

„אל תפרוש", אמרו לו 200 חברי בית הנבחרים הפינלאנדי, כאישרו חוק מיוחד, כדי לאפשר לו להישאר בכהונה הרמה ביותר של ארצו.

צמוד לאלקטרודות, הולך ... מפורסם ביותר בקרב בני ... לרופאי בית החולים בהלסינ... לבו הוא לב צעיר, ויוכל ל... יפה בכהונתו הנשיאותית עד 1978.

בריה"מ

באוטובוס (גנוב) מאירופה לאסיה

מאת יעקב שרת

אלברט טאטירוב, אזרח סובייטי כבן ארבעים המצויין בכושר עצמי רב, בעזרת מסמכים מזוייפים מהתחומים כ־הזהה, שקנה במשיכה במוסדות שונים, הוליך שולל מקרים הבו־טים בהאבי בריה"מ, לרבות אנשי שירות הבטחון הפנימי, שמספרם, כפי הנראה, אינו קטן.

יום אחד, למשל, סידר לעצמו „כר־טיס תלמיד" בית־ספר עממי ובעזרתו טילם במסעותיו ברכבות חצי מחיר. איש מן הקופאים ומבקרי־הכרטיסים לא השתומם לראות הגבר המגודל, ש„התחזה" לתלמיד...

בבטחונו כי רב תהליים אלברט טא־טירוב לגבות כוהו בהרפתקה תצבור־תית ברוכת־דמיון. הוא גמר אומר לגנוב אוטובוס, לסייר בו לאורכה ול־רוחבה של בריה"מ, ובתוך כך להסיע נוסעים ואף משאות כדי להתפרנס. הוא אמר ועשה.

לאחר כ„השיג" רשיון של נהג או־טובוס ורכב בו עם בדוי, נכנס ל־אוטובוס „לאז־695" בעיר קאלינין, אשר בה, כפי שהתברר, עבד בעזרת פנקסי־עובד מזוייפים בשני מקומות עבודה בעת ובעונה אחת, כנהג וכ־מכונאי, ויצא לדרך ארוכה.

ראשית התכנה נגע למוסקווה ה־בירה, ומשם המשיך דרכו בת אלפי הקילומטרים עד טשקנט, שבאסיה ה־תיכונה. בדרך לא הסתפק בשירות לנוסעים בלבד, אלא העביר גם מט־עני ירקות ושאר משאות. איש לא רדף אחריו, איש לא חיפשו, ובקרי־התנועה שבהם נתקל לא שמו לב כלל. כי בסמכויות האישיים רשומים פרטים שונים בתכלית מפרטי התעודה נהג האוטובוס שלו.

הוא המשיך להסיע את האוטובוס הפרטי שלו בכבישי אוזבקיסטאן ו־קזחסטאן, וקץ כסעותיו אלה בא לא מפני שנתגלה על־ידי השלטונות, אלא פשוט משום שאירעה לו תאונה שבה הרס את האוטובוס כליל ואף פצע שניים מ„הנוסעים" שלו.

אין צורך לומר, כי אף בשלב זה עמד לו כוח השיכנוע שלו ושום גורם ממלכתי לא העבירו לדין. רק כאשר חזר — לא באוטובוס — לעירו קאלינין, אשר בחלק האירופי של בריה"מ, אל נקודת המוצא של ה־„ראלי" הבל־סובייטי, נעצר ונשפט כראוי לו, כפי שמספר היומן „איז־וסטיה", הלועג לכל אלה, שאותם הצליח אלברט טאטירוב להוליך שולל.

חולי פרסה

החתן בעד אש"ף חותנו: חס ושלום!...

מאת לוי יצחק הירושלמי

„מיסקרים!" — אומרים „אנשי בריסק" בירושלים, המצטופפים סביב רבם, הרב יהושע־בר (יוסף דב) סולובייצ'יק.

„ויהי השבר!" — קוראים תל־מידי ה„חזון איש" בבני־ברק.

„מעשה שלא ייעשה!" — מעי־רים אנשי החוג העדתי ההולכים אחר הרב אליעזר שך, ראש ישי־בת פוניבז' בבני־ברק.

דבריהם של שלוש הקבוצות הקי־צוניות ביהדות החרדית מכוונים כלפי הכת המתקראת „נטורי קרתא", ש־הוציאה מתוכה את הכרזה, שבו כובעה ציפיה ל„התגשמות חזונו של יאסר ערפאת" ומדינת ישראל מוצגת כ„אריבה הכי מסוכנת שאנו חייבים להתפלל על אובדנה מהעולם".

גם „העדה החרדית" — כפי ש־אומר בלוד המזכיר שלה, ר' יוסף שיינברגר — מסתייגת באופן מוחלט מ„הנבזון הפרוע" ושולחת מ„ההוכן הר לגר".

אך מה שמעניין יותר הוא, כי אפ־לו בקרב „נטורי קרתא" נשמעים קולות — דווקא מפי הותיקים ו־נשואי־הפנים — נגד כרוז־ההזד־הות, שיש בו משום הזדהות מוחלטת עם שונאי ישראל ורוצחי יהודים.

כתברר, איפוא, כי מעשה־ההעזה־עים הוא פרי רוחם הרעה של אנשי פלג אחד בכת הקטנה, „פלג שמאלי", כפי שמכונה בפי מתנגדיו בתוך „נטורי־קרתא".

בעבר היתה כת „נטורי־קרתא" חלק בלתי־נפרד מ„העדה החרדית". ואף שימשה חבות המתסים ו„נהן הגוף" בה. אך כבר בימיו של ר' עמרם בלוי ז"ל, עבר „תהל קחוד" בין ה„נטורים" — שאינם מונים אלא מאות בודדות, אם לא למטה מזה, בניגוד לרושם שניתן לקבל מהפיר־סומים הרהבים הניתנים לכת — לבין ה„עדה החרדית", אשר גם שו־רותיה נידלדלו מאד במרוצת עבריב השנים האחרונות. לאחר מותו של ר' עמרם בלוי, הוחרפו היחסים בין „נטורי קרתא" לבין ה„עדה החרדית", עד כי יש ניכור וקרע בין שני ה־גופים האלה.

לפני חדשים אחדים נעשה נסיון לשים את „כתר המנהיגות" על ראשו של ר' אורי בלוי, בנו של המנהיג המנוח. נראה היה כאילו הוא — דווקא משום שלא ניחן בכישורים מיוחדים למנהיגות — עשוי לגשר בין הפלג ה„ימני" לבין הפלג ה־„שמאלי" ב„נטורי־קרתא". אך כבר בצעדיו הראשונים שימש ר' אורי בלוי כלי משחק בידי „כושבי הגור" משני הפלגים, ובעיקר מהפלג ה„שמאלי", שבראשו עומד ר' משה הירש, האיש שמאחורי כרוז־ההזד־הות עם אש"ף. דוכה כי ר' אורי בלוי עצמו נוכה להבין, שמנצלים אותו ואת הכימותו והעביד את עצמו — למעשה — בצד.

ר' משה הירש הוא, בעצם, „נטע זר" ב„נטורי־קרתא". שלא כפעלים האחרים בכת זו — הוא איננו יוצא הונגריה. אי צאצא ליוצאי הונגריה, ואף לא יליד הארץ. ר' משה הירש הוא יליד ארצות־הברית, אדם בר שנות הפלוגים המאוחרות, הנשוי לבתו של המנהיג הבלתי־מוכתר של ה„נטורים", ר' אהרן קצנלנבויגן, ה־עומד בראש ישיבת „תורה ויראה" בירושלים, שהיא ה„מיבצר הרוחני" של ה„נטורים". לאחר מותו של ר' עמרם בלוי, פנו נכבדי הכת אל ר' אהרן קצנלנבויגן והפצירו בו לקבל את המנהיגות לידיו. תשובתו היתה — סירוב מהולס חד־משמעי. הוא אמר: „אינני ראוי ואינני רוצה להיות מנהיג. אני אדם פשוט". ב־אותה הזדמנות — כמו בהזדמנויות אחרות — טפח את זעמו על „האב־רכים ההולכים בדרך גלוחה של רדי־פה אחר פירסומת". בין השאר התכוון גם לחתנו, ר' משה הירש, ששמו הלך לפניו בקרב ה„נטורים", וגם בהוצאה להם, כמי ש„בת לפרסומת" — אם מתוך יצר ההבלטות ואם מתוך קנאה בבני אנשים: ר' יוסף שיינ־ברגר, מזכיר ה„עדה החרדית", ור' לייבלה וייספיש, כראשי ה„סגל ה־דיפלומאטי" של „נטורי־קרתא".

עתה, כאשר ר' משה הירש מנסה להפליג את „נטורי־קרתא" על „גל אהדה" עם אש"ף — לא הסתפק ר' אהרן קצנלנבויגן בהבעת מחאה סת־מית וסלידה מרומזת, אלא השמיע דברים בוטים לעבר ה„שקצים", ה־פועלים בהדרכתו של חתנו, ר' משה הירש. „אני מתנגד בכל תוקף לקיטת אש"ף" — קרא ביטים אלה ר' אהרן קצנלנבויגן באוזני תלמידי ישיבת „תורה ויראה". „וחלילה לנו לתת יד לרוצחים!" — המשיך בחמת־זעם. „אנחנו נגד הציונים. אנחנו לא מכי־רים במדינת הציונים. אנחנו מצפים ביאום ירושלים על השלטון הציוני־בה. דעתנו זו כבר הבענו אין־ספור. גם הגענו מוכירים חים שונים של אויים ולקונסו... ירושלים. אבל מכאן ועד מתן אפילו בדיבור בלבד, ברוצחי בארץ־ישראל ומחוצה לה — רחוקה. אסור לנו, חלילה ל... עבור את הגבול".

ר' אהרן קצנלנבויגן, שלמר רונו לקבל את המנהיגות על ... קרתא", הוא מחזיק בידיו א... אותה „תמונה", אמר דברים יותר על חשבון חתנו בשיחה ... ממקורביו. הוא ציין, שר' עמר... ז"ל נמנע משך כל השנים ... כאלה, „ומי לנו גדול ממנו".

על דלת ביתו של ר' משה העולה מארצות־הברית, תלוי קטן בזו הלשון: „כאן גר יהו... ציוני". גם על דלתו של ר' ... בלוי המנוח, היה קבוע שלט דומה. אך דומה, כי זה הדבר ... היחיד בין השניים. ר' ... בלוי התנגד למדינת ישראל, ... את „מדינת הציונים", אך א... ארץ־ישראל, בה נולד וחי כל ... ר' משה הירש רחוק גם ... ישראל.

„הוא סתם מופקר" — ... עליו חרדים, גם מקרב הכת, ... כתמיה הוא מבקש להתנשא.

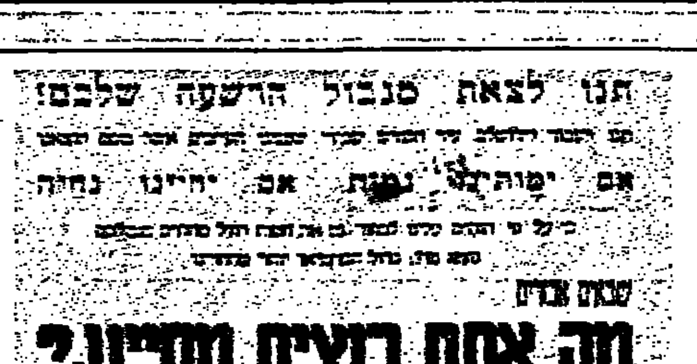
תנו לצאת מגבול הרשעה שלכם!
אם ימיתנו נמות אם יחיינו נחיה
מה אתם רוצים מחיינו?
תנו לנו לצאת מגבולכם הרשעה!
נטורי קרתא

אחד הכרוזים של נטו"ק שהתפרסם בירושלים לפני שחרור העיר העתיקה

צה"ל

סטי"ל סביב מפרץ סואץ

מאת דן ארקין

להקת דולפינים מזנקת ממחבוא הסתרים של מפרץ סואץ ומלווה את ספינת הטילים של חיל־הים בשיוטה במורד המפרץ, מתוף א־טור דרומה, בואכה ראס מוחמד, קצה האריך שלנו, חודו הדרומי של חצי האי סיני.

על גשר הסטי"ל השמיע המפקד, ימאי ותיק שזוף פנים, פקודות קצרות אל צוותו, קצינים צעירים וימאים צעירים עוד יותר, שקצתם נראים כתלמידי תיכון, שלבשו מדים וקסדות, ועתה מאיישים את עמדות התותחים והמקלעים, את חדר המכונות ואת מסכי המכ"ם של כלי השיט האפור, החורש ב־30 קשר את דרומו של מפרץ סואץ.

ספינת הטילים מתרחקת מא־טור. כשעיירה הרפאים נראית מאחור, כ־ירכתיים. אף שאין בה איש, מלבד תמהוני אחד, בשמר יופיה הכחול של עיירה זו, שבין מדבר לים. בתים צבעוניים, דקלים ושורה ארוכה ויש־רה של מבני אבן קטנים, שבהם שיכנו בעבר את המגורשים שבין עולי הרגל למכה.

א־טור. מאחורי הדרכתים ולפני ה־חרטום נראות שלש אבוקות הגאז, הבוער יומם ולילה ונראה למרחקים — הנו שדה הנפט מורגאן. בקו ישר מפליגה ספינת הטילים אל שדה ה־נפט של המצרים, המופעל על ידי אמריקנים. בשעות הלילה נראות שלש אבוקות הגאז למרחק רב: ביום, כשהסטי"ל מתקרבת עד למרחק של שני מילין ימיים משדה הנפט, אפשר להבחין ב„פגודות" — מבני מתכת שזורות מאגודות להן — אלה בארות הנפט התת־ימיים, שרק חלקו העליון נראה לעין.

פקודה קצרה, והגאי הסטי"ל מפנים את חרטומה דרומה, כשהיא משייטת עתה בקו בלתי נראה לעין באמצ־עיתו של מפרץ סואץ, ב„גבול" ה־בלתי מסומן שבין ישראל למצרים. כמה מילין דרומית לשדה מורגאן, מתגלית עדות נוספת לפעילות־הנפט הרבה של המצרים במפרץ סואץ: מגדל קידוח ימי גדול מופעל על־ידי צוות של חברה יפאנית. ספינת שירות כנרית קטנה קשורה למרגלות מגדל הפלדה הגבוה, שבראשו צלחת עגולה — מינחת למסוקים.

באזור זה, דרומה עד לפיתחו של מפרץ סואץ, הנמשך דרך אבו רודס, ראס סודאר — מפגינות ספינות חיל־הים הישראליות ומכליות נפט, נוכחותה של ישראל ואת חופש השיט במפרץ, שעתה אינו מופרע. מפקדי הסטי"לים וספינות הסיור הקטנות יו־תר, ה„דבורים", יודעים לספר על מפגשים יומיים והתקרבות עד טווח ראיה, בין כלי שיט של חיל הים הישראלי והמצרי, אך אלו מפגשים שקטים של „דו קיום בשלום" בלב ים. הנוכחות הישראלית במפרץ ה־ארוך מוצגת לא רק בכלי שיט. מכ"מים שלווה, ועיני ימאים צופות אל מסכי המכ"ם בחופים ותורנים אפ־לים בספינות, יודעים כל מה שמת־רחש במפרץ הזה ולא תיתכן בו תנו־עה שלא נדע עליה. לידיעה זו חשי־בות עליונה, כיון שמפרץ סואץ עלול במקרה של התלקחות מלחמה, להיות שדה קרב ימי. האין ערוך להשיבה השליטה במפרץ זה. המצרים מסו־גלים כיום להעביר כוחות ימיים ב־מהירות רבה להירה ים סוף — תעלת סואץ פתוחה לשיטה, וכבר העבירו בה המצרים כלי שיט גבאים ואף עברה בה מכלית נפט בריטית גדו־לה, בנפח של כ־24 אלף טונות.

לפיכך גבוהה כוננותן של יחידות חיל הים במפרץ; סיורים הפלגות לטווחים קצרים וארוכים, תרגילי ירי, ומעל לכל — אימונים אינטנסיביים עד שיחוי השתף המבכנה, הימאי הסטי"ל, ה„דבורי" וצוותו השנקים — למערכת נשק משומנת ומשוכללת, שהוציאה טילי „גבריאל", פגזי תותחים וטילי מקלע.

הסטי"ל ממשיכה את דרכה דרומה. מבט על המפה הימית מגלה את אחד האזורים האסטרטגיים החשובים ב־יותר בזירה זו — מצרי יובל ומילאן. על המפה נראים משני צידי המצ־רים, המוהדים את פיתחו הדרומי של המפרץ — משטחים לבנים: אך ביום אין רואים מאומה, כי הבוהקים ה־לבנים הם שוניות, סלעים ושרטונים התת־ימיים, ההופכים את הניווט וה־הפלגה במצרים למשימה מסובכת, בעיקר בים זה, שברוב ימות השנה נושבות בו רוחות מהירות. על פני המים בולטים שני הרנים — קרשי המכלית „סירוס" שנפגעה ממוקש ימי במלחמה. מיצר היובל (בשמו הערבי ג'ובאל) הוא הרחב שבשניים. רוחבו 4—3 מילין ימיים. המילאן — זה המיצר הצר, מייל ימי אחד רוחבו והוא נושק את חוף חצי האי סיני, הצד הישראלי של פתח המפרץ.

כמה ימים לפני מלחמת יום הכי־פורים הגיעו המצרים בהשאי כמה צורות מוקשים ימיים — כלי נשק קטלניים, שמנגנונים מגנטיים ואקוס־טיים והם מחשב מפעיל אותם — לרוחב היובל, חוסמם נתיב זה לשיט ישראלי. נסיון בצורה כזו ימי ל־חסום גם את מצר המילאן סוכל על־ידי ספינות חיל הים, והמילאן נשאר פתוח.

אולם עד שנתברר אם המילאן מוקש או לא, ביצעו אנשי חיל הים את אחת המשימות המסוכנות הנועזות ביותר הנופלות בגורלם של יורדי ים. באניה שהפליגה לאיטה בבעלה ה־מיצר בפנים, הפליג צוות של כת־נרים. הימאים ישבו על החרטום ונעצו עיניהם במים, לגלות את המוקשים.

המילאן לא היה ממוקש. אחרי ה־מלחמה הזעיקו המצרים את הסובי־טים, ומומחיהם עמלו יותר מחודשיים, כדי לסלק את המוקשים במיצר יובל. מלאכה זו הסתיימה רק לפני כחוד־שיים ומאז פתוח כולו לשיט.

הסטי"ל מגיעה לקצהו הדרומי של חצי האי סיני, ראס מוחמד. מרחוק נגררת ספינה קטנה מטרת־ירי — פיסות בד מתוחות על מוטות מתכת. ה־צוות ניצב בעמדות קרב; נתוני ירי, טווחים, זויות ומהירויות — כל אלה מוזנים אל המחשבים ומתורגמים ב־מהירות ובדייקנות לשפת התותחנים. העינים צמודות למשקפות ולכוונות. מצפים עד שהגוררת תתרחק מהמט־רה, ואז פולטים התותחים את אישם. באלחוט נשמעים איחולים של צוות הגוררת על הפגיעות המדוייקות.

עוד חצי שעה, והסטי"ל מתקרבת לנמל הבית. „צפרות קרב" מתחלפות ב„צפרות התקשרות", והסטי"ל בצמרת למנוח. הסתיימה עוד הפלגה שגרתית במפרץ סואץ. אין ליכאים נוה רבה יותר מאשר מראה המטרה, הנגררת אף היא לתוך הנמל, אותה מטרה שירו בה קודם בתותחיהם, שעה היא קרועה ושסועה — הפגיעות היו מדוייקות.

רפואה

...עימות לב מהירות גורמות לחץ דם גבוה?

מאת סטיוארט אוארבך

תינוקות כושים יש להם פעי־מות־לב מהירות יותר מתינוקות לבנים, ואולי כאן ההסבר מדוע לחץ דם גבוה שכיח יותר אצל כושים. בהגלית זו של צוות מדע־נים בפיצבורג נתגלו בפעם הרא־שונה הבדלים בין קצב פעימות הלב אצל תינוקות לבנים ושחורים מיד לאחר לידה.

מחקרים מרובים העלו, כי אנשים שקצב לבם מהיר, נוטים יותר ללחץ דם גבוה, ולהיפך: אנשים שקצב לבם איטי, נוטים ללחץ דם נמוך.

הדין־וחשבון של החוקרים מפיצ־בורג, שפורסם לא מזמן בכתב־העת הרפואי „פסייכוסומטיק מדיסין", מת־אר את בדיקת קצב פעימות הלב של 78 תינוקות שחורים ו־68 תינוקות לבנים בני יומם, בעת שנתם. נתב־רר, כי לתינוקות השחורים יש קצב גבוה של פעימות הלב בשיעור מהו־תי, לעומת התינוקות הלבנים, אם כי האמהות הלבנות והכושיות היו בדרך כלל מאותה קבוצת גיל, מאותו מעמד חברתי וכלכלי, והיו להן מס־פר דומה פחות או יותר של לידות קודמות.

„דעתנו החד־משמעית היא — אומ־רים החוקרים — שממחקר זה אי־אפשר להכריע, אם ההבדל צומח מ־השפעות גנטיות או מהשפעות ה־סביבה".

לדבריהם, היו הבדלים בין האמהות השחורות והלבנות מבחינת מעמד־הנישואין, רמת־ההשכלה והאמונה ה־דתית. במחקר לא נעשתה השוואה של תזונת התינוקות והטיפול בהם.

„אם כי לא הוכח כי מאפיינים סביבתיים אלה קשורים במישרין ב־קצב פעימות הלב של התינוקות — אומרים החוקרים — ייתכן שגור־מים, המתייחסים למאפיינים אלה, השפיעו על קצב פעימות הלב של התינוקות".

לחץ דם גבוה שכיח אצל כו־שים כפליים לעומת הלבנים. הוא פוגע בכושי אחד מתוך שבעה ב־ארה"ב. שיעור התמותה אצל כו־שים הוא 58.4 למאה אלף, לעומת 27.1 למאה אלף אצל לבנים.

הסיבה להבדלים בין לבנים לכו־שים מבחינת לחץ הדם, כמעט אינה ידועה.

ד"ר פראנק פינרטי, מומחה מבית הספר לרפואה של אוניברסיטת ג'ורג' טאון, אומר כי אצל כושים במר־כזים עירוניים שכיח לחץ דם גבוה יותר מאשר אצל לבנים, אבל לא אצל כושים תושבי כפרים. ד"ר ג'ר־מי סטאמלר, מומחה ללחץ דם גבוה בבית הספר לרפואה של אוניבר־סיטת צפון המערב, אומר כי קצב־לב מהיר הוא אחד משלושת היסו־דות הבטוחים ביותר להחזיה של לחץ־דם גבוה. „ככל שגדל קצב פעי־מות הלב — הוא אומר — כן גד־לים הסיכויים של לחץ דם גבוה".

הווי

„משלוח־מנות" בתל־אביב הקטנה

מאת טוביה ברמל

אחד משעשועי הפורים בשנות העשרים והשלושים, היה „משלוח־מנות", מעל דפי העתונות. כל מי שהוגן בדפוס־השבוע, פירסם רשי־מה „מתנות" לאישים בכל ה־תחומים, למוסדות ולארגונים. מבחר אלפי ה„מתנות" שנשלחו בצורה כזו, הרבה ניכר היה קשור בספרים ובספרות.

אגודת הסופרים העבריים הירבתה לקבל „מתנות" כאלו. עתון אחד שלח לה מגילת־קלף ועליה נבואת יחזקאל על העצמות היבשות. עתון אחר אי־חל: מי יתן ויהיה לא רק עתון ל־אגודה, אלא גם אגודה לעתון. הכוונה ל„מאזניים", שהיה מוכר לכל, ואילו האגודה עצמה היתה בחזקת „רואה ואינו נראה".

להוצאות הספרים נשלחה מתנה שבוודאי לא היו מסרבים לקבלה: דיל וחרן עברי! לביאליק נשלחה מתנה אוריגינלית: סטינוגראף שר־מר־שבת, שירשום את נאומיו בבסי־בות „עונג־שבת".

הענקת „מנות" של שבות ספרים יצירות ספרותיות היתה נפוצה ב־יותר. רבים זכו ב„מנות" מתוך יצי־רתו של ביאליק, שהיה אז המשורר הנערץ ביותר. השיר „לא זכיתי ב־אור מן ההפקר", למשל, נשלח לפנחס רוטנברג, מייסד חברת החשמל. השיר „הם מתנערים מעפרי" — לסרסורי המגרשים בתל־אביב. השיר „ראי־תיכם שוב בקצר־ידכם" — לשחקני הכדורגל בארץ, וזאת לא בגלל רמה נמוכה, כפי שאפשר היה ל־שער, אלא בגלל האיסור לגעת ב־כדור ביד.

אשר ל„מגילת־הגס" — היא נש־לחה לאגודת־הבאים בתל־אביב. באשר לסופרים שלא מבני־ברית, חקר אחד ההומוריסטים הפורימיים ומצא לאיזו עבודה יכול היה כל אחד מהם להגיע, אילו חי בארץ־ישראל.

גנט, לפי כל הסימנים, היה עורך „מאזניים" ואילו קרל מרקס היה מת־מנה לעורך מדור הכלכלה ב„דבר". אשר לגטה, הוא היה בודאי מוצא את פרנסתו בכתב של העתון „לה סטאמפה" האיטלקי. טולסטוי היה משמש ב„שבת־גויי" בבית הכנסת ה־גדול ואילו אפלטון, היה מתאים ל־היות מרצה שלא מן המנין באוני־ברסיטה...

ליצני ת"א הקטנה מתחפשים למנהיגי הישוב. משמאל: „ז'בוטינסקי"

דנמרק

מדינת ...היפים ...פרברי ...פנהגן

מאת ...גז אלכס מוריס

בעיני פטרסון עצמו כמונה ביק־תנה, בקבוק בירה בידו, וסקר את סביבתו דרך התפבחות מלולה של סביאה. חציו מן העובדה שיורדת הנדודות נעצרה והורשעה בשל החזקת סמים. יש לו מעט סיבה להתלונן. לראשו יש גג בלא תש־לום, ואפילו מים חמים, אשר לפי כל העדויות, הוא מנצלם לעיתים רחוקות מאד.

פטרסון הוא אזרח ה„מדינה" החופ־שית של כריסטיאנה — כך מכונה המחנה הצבאי העומד בטבור הבירה ונתפס על־ידי תושביו ה„היפים", ש־פלשו לתוכו אחר שהצבא פינה אותו בשנת 1971, חיים ועובדים בו עד היום.

„כריסטיאנה", ששטחה 120 דונם, מתנהלת כמדינה בתוך מדינה. מספר תושביה הקבועים כ־500—700 והוא גבוה מדי קיץ על־ידי „היפים" הנו־דדים לאורכה ולרחבה של אירופה ומגיעים גם מארה"ב. הם באים והול־כים כרצונם, אינם משלמים מסים כלשהם וחלקם הגדול חי ועובד בתוך המיבנים הישנים של המחנה הצבאי.

אך קיומו של גן־עדן זה נמצא עכ־שיו בסכנה. המפלגה הסוציאל דמוק־רטית, אשר היתה בשלטון בעת ש־נוסדה „כריסטיאנה", התייחסה באה־דה ובסלחנות ל„נסיון החברתי" הזה, אך המשטר נשתנה, וראש הממשלה הליברלי פול הארטלינג, הנתמך על־ידי עיריית קופנהאגן, ראה בכל הענין מיטרד וביקש לסגור את „כריסטיא־נה". תאריך הפינוי נקבע לאפריל 1976, אלא שהארטלינג התפטר וה־מצב הפוליטי בדנמרק מעורפל.

פקידים בכירים במשרד ההגנה ה־דני, אשר מחנה „כריסטיאנה" שייך לו, מטילים ספק, אם אפשר יהיה לפנות את תושבי „כריסטיאנה" ב־תאריך שנקבע. עד עתה הפגינו תו־שבי „כריסטיאנה" יכולת יוצאת מן הכלל להתעלם מהממסד הדני ולנהל את עניניהם כרצונם.

ב„כריסטיאנה" יש כ־150 בניינים, חלקם במצב מחמת. חלונות שבורים, לכלוך, ספות שרופות, חלקי רהיטים ישנים הם מחזה של שגרה. ועדה נבחרת בת 20 חבר הנפגשת אחת בחודש, מנהלת את ה„מדינה". המנהיג הנבחר הוא סאר „לב־האריה" איוור־סון (לא ידוע אם זה שמו האמיתי).

לקהילה משרד דואר משלה, בתי מלאכה וחנויות, כ־12 מסעדות ו־2 עברותנים. כן פועלת בקהילה קבוצת מנקים, שאנשיה מקבלים תשלום ב־תקציב הבנוי מ־5 אחוז מן הרווחים המשולמים על־ידי העסקים הפועלים באיזור.

מים והחשמל מסופקים על ידי משרד ההגנה הדני בהתאם ל„חוזה", שנחתם במאי 1972. על הקהילה לשלם 8 דולר לחודש עבור כל אחד מן התושבים בה, ועבור שירותים אלה — אומרים פקידים במשרד ההגנה — משלמת הקהילה רק חלק מזערי של ההוצ־אות. הם אינם יודעים כמה אנשים חיים למעשה ב„כריסטיאנה". „התו־שבים" מסרבים להירשם בפנקסי הת־שבים כחוק.

לקהילה יש מעט מאד חוקים וה־אנשים חיים שם כרצונם; אך שני דברים אסורים: גניבה ושימוש ב־סמים.

פטרסון, העובד באחת המסעדות, אומר שהוא מרויח 11 דולר נוספים ליום במכירת חשיש למבקרים מן ה־חוץ. המשטרה הדנית מנסה לפקח על סחר זה, אך ללא הצלחה.

אחת הבעיות העיקריות ב„גן עדן" זה היא העובדה, שהוא משמש מקלט לנערים ונערות הנמלטים מבתיהם. התושבים הקשישים יותר מנסים ל־שכנע את הצעירים לחזור לבתיהם, והנשארים נמסרים לידי עובדים סו־ציאליים מתנדבים.

„הצעירים אינם יכולים להתקיים פה — אומר פיטרסון — אתה צריך להיות חזק כדי לחיות כאן".

משרד ההגנה מבקש לסלק את ה„היפים" מן המחנה כדי להרוס חלק מן הבניינים ולשפץ את השאר, ואם יצליח יעלם אחד ממרכזי „תרבות ההיפים" במערב־אירופה. תושבי „כריסטיאנה" אינם חוששים במיוחד לגורלם. „אם יאלצו אותנו לעזוב את המקום — הם אומרים — נמצא מקום אחר".

חסידי אומות העולם

...ביפו־הגן ...ל גרמנים בבודפשט ...ציל יהודים

מאת ק. נפתלי

הוא היה צלם חובב: את מאו־רעות הרציני צילם מתוך ביתו שבעמק ואת התעלולות האמצים. ב־יהודי בודפשט צילם ברחובות ה־בירה ההונגרית. בארץ ישראל הוא התחבב על הרבנים, כאשר ייצג את האינטרסים שלהם לאחר פרוץ מלחמת העולם השניה ואת הקשיים האלה הוא ניצל ב־1944 ב־בודפשט, כדי להציל יהודים.

הוא — קארל לוץ, דיפלומט שווי־צרי זוהר, שנהיה מבלי משים לאחד מחסידי אומות העולם — נפטר בימים אלה בברן שבשוויץ, בהיותו בן 80. אשתו היהודיה, אותה נשא בבודפשט הכבושה בעול הנאצים, ואשר ל־בתה, ובגללה הוא החל, ככל הנראה, בפעולות ההצלה, שאלפי יהודים חבים להן את חייהם — נפטרה לפני שנים אחדות. הוא חי על פנסיה קטנה. בי־קר פעמיים בארץ, בחיפה נקרא רחוב על שמו. אחדים מניצוליו פנו ב־שעתו לממשלת שוויץ בבקשה להג־דיל את הפנסיה שלו. היתה גם יוזמה להציעו לפרס נובל לשלום, יוזמה שלוץ ולא הנציגים לא התייחסו אליה ברצינות, אך היא ביטאה הוקרה כלפי האיש; שבהיותו בארץ לביקור, הוסבר לו כה זה „ראשי תיבות" ונא־מר לו, כי שמו לו"ץ הוא ר"ת כל לוי צדיקים...

*

את הקריירה הדיפלומטית שלו החל קארל לוץ כקונסול שוויץ בתל־אביב, שבה התגורר ואף עבד קודם לכן כ־פקיד. לממשלה כתב־כו עניה עשה ב־

קארל לוץ (למעלה) בימי פעולותו בבודפשט, כאשר המוני יהודים צבאו על בנין הצירות השוויצרית (מ־שמאל) כדי לזכות בתעודת־חסות (שוץ־פאס) שפירושה היה סיכוי להישאר בחיים.

קונסול ארצו ביפו המנדטורית וב־שעתו סיפר, כי כאשר — עם פרוץ המלחמה — נתבקשה שוויצריה להגן על האינטרסים הגרמניים בארץ, היה זה הוא שהוריד אישית את הדגל עם צלב הקרס והניף במקומו את הדגל השוויצרי. אולם הוא היה קונסול המעורב לטובת הגרמנים שנעצרו על ידי שלטונות הבריטים באותו מדינה עויינת. הוא הגן עליהם ודאג להטבת תנאיהם. דבר זה היה ידוע לגר־מנים וכאשר עבר לוץ להיות קונסול שוויץ בהונגריה, בראשית שנות ה־40, סייעו לו קשרים אלה להגן על היהודים ה־נרדפים.

נושק הגמל: כיום הגן לוץ על האינטרסים הגרמניים ואילו בבודפשט הוא ייצג לא רק את ארצו, אלא גם את ארה"ב ובריטניה שעמהן היו ה־הונגרים במצב מלחמה. והיה זה הוא שהעביר לממשלת הורטי את דרישותו הנקיפה של הנסיך רחלים, להפסקת גירוש היהודים לאושוויץ, דבר שהוא לא בעט להצלת יהודי בודפשט. בנוסף לכך הוא הקים „בית הזכוכית" שווי־צרייה. הנציג הצירות הזמה („מדר־שאכי"), שהצילו אלפי יהודים.

דבר זה קיבל משמעות מכרעת ל־אחר ה־15 באוקטובר 1944, כאשר כנופיות „צלב־החץ" של סאלאשי הגי־עו לשלטון בהונגריה. חלוצי ההגנה־הציונית שפעלו במחתרת, החלו ל־זייף תעודות חסות — כפל וכיבור המספר הרשמי המוסכם — ולארגן את פעולות ההצלה בשמו ובאהודי גבי של לוץ. בתקופה זו הוקם המקלט בבניה הכיבית ברחוב „ואדאסי", בו הצטופפו במשך של דבר 2300 יהודים בעלי „תעודות שווייצריות". לוץ עצמו „בקבצי" בחלק בודה, לאחר פיצוץ גשרי הדנובה, באזור שבמרכז הציוויות הסוייצרית וזו ב„פשט", כך שניהולי ענייני ההצלה עבר לחלוטין לידי המחתרת הציונית שפעלה בשמו.

יש אומרים שהוא לא ידע בדיוק את הנעשה בשמו והיתה לקבל ה־סיידי הסגילב. בקיום אותן 7,800 התעודות־חסות שלגביהן הוסכם עם ה־שלטונות ההונגריים, והוחצבו בקרב יהודי בודפשט רבבות תעודות מזוי־פות, שנשאו את חותמת צירות שוויץ והחבר והאישור של לוץ. כאשר הוזמן לוץ ב־1947 לבודפשט המשוחררת ו־נערכה לכבודו בשיחה מפוארת, ב־אשנאלה בבניני באזיה הפליסה, הוא אמר בדברי ברכתו כי הנה „הצ־לחתי להציל כיותר „יראתי שבע מאות יהודים". עליו המהרת האר־בית שהכבו ליד השולחן, אך בקושי כהו היוכים כעל פניהם...

לצירה זאת, כאשר ביקר בארץ ד־בריהו כראשי הפעילים סיפר לו, כי בשעתו היו לילה לילה פותחים את הכספת, מוציאים את החותם כדי ל־זייף בו תעודות־חסות נוספות, חייך ואמר שהוא ידע על כך...

*

בתום המלחמה חזר לוץ לשוויץ יעמו האשה היהודיה שהציל ונשא לאשה. היו שבוצות שממשלת שוויץ לא ראתה בעין יפה את פעילותו ואף נערך בירור נגדו, אך הוא הכחיש זאת נמרצות באמר כביקוריו בארץ. „לא נפגע בי, אך גם לא זכיתי להו־קרה מצד ממשלת שוויץ" — אמר. התנצה, עליה חזרו ארגונים יהודיים פעמיים, להציעו כמועמד לפרס נובל לשלום — בארץ אף נערכה חתימה בענין זה — נגעה לו מאד, אך הוא לא התייחס אליה ברצינות. ישראל מניצולי השואה, שביקר אצלו בשוויץ, סיפר כי אצל לוץ שמורים היו קטעי עתונות מכל העולם — לרבות סין! — שסיפרו על מפעלי ההצלה שלו. גאוותו היתה על דגלון שוויצרי קטן, מנוקב על ידי כדור, מזכרת מבודפשט הנצורה...

הוא עשה את מעשיו שלא על מנת לקבל פרס, שלא כ„מצילים" רבים, שעשו את המעשה השגעוני האלכוהולי הנזירות הוף רב. הוא חי על פנסיה קטנה, שבילה התנודד, כאמור, כדי להגדילה. צזה היא נת הח־יו(?) נוזה הסד אחד...

مكتب الاعلام

גדעון רפאל

לא „מלחמה ע"י אחרים" ולא „שלום ע"י שליח"

מחסני התעמולה של ארגוני הטירור ה־פלשתיניים גדושים מיתקנים חדשים ב־יותר של לוחמה פסיכולוגית. אין גבול לכספים, אין רסן לשיטות. המטרה היא למחות את המעמד הפוליטי, הכלכלי והמוסרי של ישראל לקראת ההסתערות הצבאית הסופית.

הסיסמאות מותאמות לרעיונות יק־רים ללב העולם המערבי: דמוקרטיה, חרות ושלום. אבל במילון הדיאלקטי הטוטאליטארי יש לאלה משמעות ה־פוכה. הם משמשים מסווה מכובד ל־ערעור הדמוקרטיה, לסילוף החרות ו־לקעקוע השלום: כזב הוא נשק ההס־תערות של האמונה החדשה, שתפי־לותה אחד בפה ואחד בלב, התיאולו־גיה שלה צביעות, עקרונותיה איפה ואיפה.

את הקורבנות משמיצים כתוקפן. קביעת גבולות מוכרים, בטוחים ו־מוסכמים מוכפפת למושג המעורפל „אין לרכוש שטחים במלחמה". אל הרגל הזה מתלכדות מדינות ערב, ש־יצאו למלחמה נגד ישראל מיום יסו־דה, והן מכריזות על מיעוניהן להח־זרת טריטוריות שרכשו ואיבדו בעק־בות תוקפנותם המתמדת. תומכות בהן ארצות, שמ־1939 נטלו לעצמן שטחים יותר מכל קבוצה מדינות אחרת בהיסטוריה בת זמננו.

בריה"מ נהנית מתוספת שטחים גדולה מתוך נימוק לביטחון של הת־נגדותה לתוקפנות הנאצים, אבל היא גם נטלה שטחים גדולים על פי יד־ידותה הצבאית שלה, למשל, נגד פינלנד מתוך עסקות פוליטיות עם גר־מניה של היטלר. את מחציתה של פו־לין סיפחה על יסוד הסכם ריבנטרופ מולוטוב, שנחתם לפני התנפלות היט־לר על פולין.

*

התקפת מדינות ערב על ישראל ב־1948 גונתה במועצת הבטחון על־ידי ארה"ב ובריה"מ יחדיו בצורה חד־משמעית כ„מעשה תוקפנות". אף על פי כן, החזיקו מדינות ערב בשטח שהצליחו לכבוש בפעולתם הצבאית. כאשר התהפך גורל המלחמה בעקבות המשך לחימתם נגד ישראל במטרה של מצב־מלחמה, מתוך הפרה גלויה של מגילת האו"ם, ביקשו מקלט ב־מקדש האו"ם, ובמבלם זה הפנו ל־הגדיר כ„תוקפנות" את המדינה שנג־דה לחמו ללא הרף, ואת השטחים ש־איבדו בקרבות כ„נרכשים במלחמה באופן בלתי חוקי".

היתה זו הצגה מסנוורת אפילו לפי קנה־המידה של האו"ם, שכבר הורגל בפעלולי־קסם דיפלומאטיים. ובכל זאת, על אף נטייתו של האו"ם ל־אלכימיה פוליטית ליצור הפיכה הבד [illegible] למטבע עובר לבצביצים, עדיין הוא דוחה כל נסיון להטיל על ישראל את האחריות למלחמה המערכה נגדה זה 27 שנים [illegible] המתקף [illegible] ללא תנאי [illegible].

האו"ם מקיים את עקרון המו"מ ה־חופשי לישוב סכסוכים בינלאומיים בדרכי שלום, אך המפלגות הערביות מסלפות את הנחיית מועצת הבטחון בדבר הסכמת שלום על דרך מו"מ, ובגינה אותו כתנאי כניעה ביד ל־כפותו בכיה בינלאומי על הצד ה־אחר. זו הסיבה היחידה לקיפאון ה־מדיני הנבחנן, כראשית ביוזי ועידת הפסגה הערבית בחרטום ב־1967, עם התקבלה ההחלטה האיבלית „לא שלום, לא הכרה, לא משא ומתן עם ישראל".

ההסבר הסביר היחיד לסירוב ה־ערביים לפתוח במשא ומתן ישיר ובלתי־מוגבל עם ישראל יכול להיות שאיפתם שהביעה עיראק בגלים בר־טות בהופעת הבכירה של באו"ם: „לסלק את הציונות מן העולם הזה וביחוד בפלשתינה".

*

במערכה שפתחו נגד היהודים ב־שנות השלושים של סטאלין הגדי־רו רבי־האויבים של הדיבור אחד בפה ואחד בלב את קרבנותיהם כ„ציונים" וגזרו היטב בלדבר על „יהודים", אבל הקפידו להבהיר ללא צל של ספק את המוצא האתני של המותקף. רודולף סלאנסקי ניהלה ב־פראג כ„סוכן הציונות". את עלילה ה־רופאים במוסקווה יוחס ל„קשר בינ־לאומי" [illegible] היהודים [illegible] „הפרוטוקולים של זקני ציון" [illegible] ערביים [illegible].

גם לערפאת ולנגידים אחריו נוח יותר להלביש את כוונותיהם הגלו־יות בדגמי האיפה הכבטית של 1974. „סילוק הציונות מן העולם" היא לגביהם סיסמה קבילה יותר מ־קריאת־הקרב הישנה של הערביים „להשליך את היהודים לים". [illegible] במדינה פלשתינית דמו־קראטית חילונית — [illegible] להכחיד את [illegible] — [illegible] היהודית, להחזיר את היהודים למעמד בידי הערביים.

בכל שם שהם קוראים — אבו־[illegible], אל־פתח, „ספטמבר השחור" — לא מכוח נימוקיהם הגיעו אל ביכה ה־או"ם, אלא מכוח החוקר העצום של [illegible]. רק אחרי שורה של מבחנים מדוקדקים החליטה ה־[illegible] בכך לבחור בכב־שין יעיל של קידום בכרותיה במזרח התיכון: היא בחרה בערפאת וב־ארגון הטירור שלו, הנשען על הפ־תנפיות בינלאומיות. זהו מכשיר נצח: מכוון מרחוק, ממומן בדו־לרים של נפט, מצויד בנשק סובייטי, מעודד מכוח רדיפת־בצע בינלאומי.

לא הם מייצגים את השאיפות ה־אמיתיות של העם הפלשתיני, שמער־לם לא הניחו לו להביע באופן חופשי ודמוקרטי את רצונו החברתי והלאו־מי. לא הם יכולים להיות צד ל־מו"מ, כיוון שמטרת הטרוריסט איננה הסדר שלום אלא הכנעה בכוח.

*

הפלשתינים ישיגו את הגשמת שאי־פותיהם הלגיטמיות בתוך המירקם החדש של יחסים אנושיים, מדיניים, כלכליים, אזוריים ובין־מדינתיים, ש־האמצעי הלגיטימי היחיד הקיים על פי מגילת האו"ם, היעיל בנוהג ה־בינלאומי, למען הסדר סכסוכים בינ־לאומיים בדרכי שלום הוא מו"מ בין ממשלות.

האלטרנטיווה היא המשך הקיפאון, הכבדת המתיחות הבינלאומית ואיום מחודש בנשק: כל אימת שמדיניות ה־לוחמות של הערבים גרמה מלחמה, פסק האו"ם לא רק שיש להפסיק את הקרבות, אלא שיש ליישב את ה־סכסוך בהסדר שלום מתוך מו"מ. זו תמצית ההחלטה 242 של מועצת ה־בטחון, שנתקבלה בעקבות מלחמת ששת הימים; זה הסעיף המרכזי ב־החלטת המועצה מס' 338, שאושרה לא רק כדי לשים קץ מלחמה ש־אסרו הערביים על ישראל ביום כי־פור של 1973, אלא כדי לשים קץ לתקופת מלחמות נגד קיומה של ישראל במשך חצי יובל שנים ומעלה.

פתרון הבעיה הפלשתינית יימצא בסופו של דבר במסגרת הסדר שלום ישראלי־ירדני. היא מצריכה הסכם בשלושה נושאים עיקריים:

* תיחום הגבולות.
* מהות היחסים בין מדינה ל־מדינה ובין עם לעם.
* אמצעים לשמירת השלום וערי־בה לבטחון הדדי.

בלי הבדל מה הפתרון שיימצא ל־ביטוי הזהות הפלשתינית, יהיה צורך בהסכם לכך מראש עם ירדן בשלוש בעיות יסוד אלה. גם בלעדי יהודה ו־שומרון יש לירדן ולישראל גבול בינ־לאומי משותף ארוך מצפון ומדרום ל־חבלים אלה. עליהן לשאת ולתת על הכרה בגבול זה ועל בטחונו, ולהגיע לכלל הסכם על גורלן הסופי של יהודה ושומרון ועל תיחום הגבול באזור זה.

בלי הבדל מה תהיה המסגרת ה־חוקית על השטח מבחינת לגבול ה־מוכר והבטוח של ישראל היא עניין לאוכלוסיה הירדנית הפלשתינית שם. ישראל תקבל אותה אם היא תתאים את תנאי הסכם השלום ולא תסכן את קיומה. אם יהיו רצון טוב ושאיפה כנה לקיום יחסי שכנות טובים לא יהיו מיכשולים שאין להתגבר עליהם ב־תיאום צורכי הבטחון, השאיפות ה־לאומיות והצרכים הכלכליים של היש־ראלים, הפלשתינים הירדנים.

*

באין הסכם כולל בין שתי המדי־נות היורשות את המנדט הבריטי לארץ־ישראל מוקדם לעסוק בפירושים על הצורה הנכונה לשמירת הצרכים הלאומיים שלהן. אחת ה־אפשרויות היא קונפדרציה ירדנית־פלשתינית שבמסגרתה יהווה החלק ה־פלשתיני — והוא מה שתהיה הצורה הסופית שלו, שתיקבע בהסכם השלום — אזור אוטונומי בעל יחסים חוזיים עם ישראל בנוגע לסדרי בטחון, שיתוף פעולה כלכלי, סידורים דמוגרפיים, זכויות־מעבר, ושפע של אמצעים אחרים למען מגעים אנושיים, תרבותיים והרבותיים.

לא יהיה מחסור ברעיונות קונסטרו־קטיביים אם הצדדים לסיכסוך יהיו נכונים להקים במשותף בניין של שלום שיסודותיו חזקים למדי ומרו־חבו גדול למדי לצורכיהם החיוניים.

מלחמה הערבים בישראל היא ה־מלחמה המתמשכת ביותר בהיסטוריה בת־זמננו. אין קפנדיה לשלום־בין־רגע בלעדי המורה מהפכנית של הש־קפה ומנטאליות. אחד החידושים ה־עגומים של זמננו הוא מלחמה על־ידי אחרים. שלום על־ידי שליח הוא עניין בלתי־סביר.

בשנה שעברה ראינו התחלות צנו־עות. המדינות המעורבות בקרבות ה־גיעו לכלל הסכמים של הפרדת כו־חותיהם הצבאיים ומקיימים אותם. עכשיו עליהן להתקרב להתחייבויות מדיניות. הרוחות הרעות של ה־מלחמה מנשבות במהדורות של סופה; זרעי השלום נובטים לאט. שנאות מושרשות, כמותן כאגדות ישנות, מא־ריכות ימים אבל אינן בנות אלמוות. השנים שחלפו היו שנים רזות לעושי־שלום. אם השנה הנוכחית תנוצל ב־תבונה ובהתמדה לזריעת זרעי ההבנה, עוד יבואו שנים שערביים וישראליים יאספו את תנובת השלום.

„אל תספר לו הכל, אידיוט!"

המימסד הערבי מטפח אנטישמיות

החברה המוסלמית, שיחסה המסורתי ליהודי היה דו־ערכי ושילב הערכה בבוז, מודרכת לשנוא את היהודי, נוסח האנטישמיות הנוצרית

מאת פרופ' משה מעוז

במסגרת המגעים ה־מתנהלים לקראת הסדר מדיני במזרח התיכון חוזרת יש־ראל ודורשת כי תמורת נסי־גה ישראלית יצהירו מדינות ערב על הפסקת הלוחמה ב־מדינת ישראל ויבטאו זאת ברכיבים מוחשיים של אי־לוחמה, כגון פירוז שטחים מכוחות צבא, הסרת החרם הכלכלי, מתן מעבר לספינות או למטענים ישראליים ב־תעלת סואץ. משום־מה אין קברניטי ישראל מוסיפים ל־רשימה זו תביעה נמרצת ל־דה־אינדוקטרינציה של הצי־בור הערבי, הניזון זה שנים־שלושה דורות ב„הדרכה אי־דיאולוגית" אנטי־ישראלית ו־אנטי־יהודית (קרי אנטי־שמית), ממקורות ממלכתיים ואחרים.

הספרות הפוליטית, הדתית, ההיס־טורית והחינוכית בארצות ערב, דב־רי מנהיגים ערביים וכלי התקשורת ההמונית למיניהם רצופים זה ש־נים רבות הבאות אנטי־יהודיות מרושעות וחוזרות, המשיגות שיא חדש בתעמולה האנטישמית העו־למית. אינדוקטרינציה אנטי־יהודית זו שואבת משני מקורות עיקריים: ה־קוראן והמסורת המוסלמית, והמסורת האנטישמית הנוצרית־אירופית.

מצד גיסא מחבבת ה„הדרכה האידיאולוגית" הערבית על ביטויים אנטי־יהודיים המופיעים בקוראן וב־ספרות המוסלמית הקלאסית, כתוצאה מהקשר זמנם, מנפחת אותם מעבר לכל פרופורציה ומלבישה אותם משמעות אקטואלית. מנהיגים פוליטיים ופרסומים רשמיים ערביים מדגישים אזכורים מן המסורת המוסלמית המוקיעים את היהודים כי התגלמות כוחות השחור השטניים ה־מפרים סדרי עולם מתוקנים, ומבקרים עליהם [illegible] אלה לנצח נצחים (נביא בצרים, כחמד אנואר סאדאת התמך על נביתו של הנביא מוחמד וטען בנאום באפריל 1972 כי היהודים הם עם חורש מזימות שיולד למעשי בגידה, וכי יש להחזיר את ישראל למצב של „השפלה והמסכנות כפי שאמר הקוראן".

מאידך גיסא עושה מערכת האינ־דוקטרינציה הערבית שימוש נרחב במוטיבים מן האנטישמיות הנוצרית ובאמצעם את העם היהודי בנטיה לשתלטנות, בהפעלת קונספירציה עולמית ובשימוש בדם אדם בחג ה־פסח (בין השאר על ידי הפצה מצר־ית של „הפרוטוקולים של זקני ציון" ומתן גושפנקה ממלכתית גבוהה ל־פרסום זה).

סאדאת ציטט בהרחבה מן ה„פרוטו־קולים" בספר שכתב ב־1955 (ב־ערבית). נשיאי מצרים ועיראק כאצ־[illegible] הדגישו בפומבי (ב־1958 וב־אפריל 1967) את חשיבותם האותנ־טית של הפרוטוקולים, ופייצל מלך סעודיה העניק עותקי יצירה אנטי־שמית זו לעתונאים צרפתיים שביק־רו בביתו בינואר 1974.

ביטוי אנטישמי־נוצרי נוסף — עלילת הדם — מצא ביטוי [illegible] גם לאחר מלחמת אוקטובר, [illegible] ערביים בכירים [illegible]. המימסד הערבי מבקש לבסס בתודעת הציבור בארצות ערב ובעו־לם כולו כי סכנה אורבת מצד ה־יהודים לא רק לערבים ולמוסלמים אלא גם לציוויליזציה האנושית. ה־עתון „אל־אח'באר" הקאהירי (ב־24.5.74) סיפר על ספר חדש, „היהו־דים הקוראן", שיצא לאור באחרונה ומתאר את האויב „הנושא בלבו איבה לאנושות כולה ולכל הטוב ש־היא דבקה בו".

מאמץ שיטתי

כך גוברת ההעמדה המימסד ה־פוליטי הערבי בארצות ערב אידי־אולוגיה ערבית אנטי־יהודית חדשה, השואבת כביכול ממקורות [illegible] האנגלית, המוצגת כי היהודים [illegible] כולה, ובניגוד לאנ־[illegible] אנטי־יהודי קדום לא היה בקרב שכבות הציבור הערבי־מוסלמי ב־[illegible] יהודית — היא [illegible] היהודי לא היה אויבו של [illegible] לקרבה והערכה בכל התחום [illegible].

אולם זה דווקא מה שאני צריכים לבאבק [illegible] של ההנהגות הפולי־טית הערבית [illegible] לאנטי־[illegible] היהודי [illegible] הציבור ה־[illegible] ערבית [illegible].

ספרי לימוד אנטישמיים

להעמקה „החינוך" ג' עומדים לר־שות המימסד הפוליטי והדתיני ה־ערבי אמצעים יעילים בנסיבות היס־טוריות [illegible] הציבור הערבי עדיין דבק בהרבה במדול ב־איסלאם [illegible] הוכנה לקבל כמעט ללא ערעור את־[illegible] אנטי־יהודית [illegible] בהצגת כמעוגנת בערכי האיסלאם (גם הגוי הדינה של הלאומיות ה־ערבית [illegible] הערבי במסגרת ערכי האיסלאם).

שנית, אידיאולוגיה ומרה זו נו־פלה על קרקע פוריה, שכן הציבור הערבי מעורב בסכסוך עם ישראל זה שני דורות ומעלה, פיתח בעצמו רגשות זעם ואיבה נגד מדינת יש־ראל, ואלה מוזנו בתמורה על־ידי ההנהגה הפוליטית הרוחנית בכלים המודרניים המוסלמית הציבורית.

שלישית, לרשות ההנהגה הפולי־טית בעולם הערבי עומדת מערכת אינדוקטרינציה כתובה, הנצורת ב־[illegible] ובמכוונת רדיו וטלוויזיה.

בין מכשירי האינדוקטרינציה הח־שובים שלשולטת בהם המדינה בולטת מערכת החינוך הממלכתית, המתרח־בת בשיעור אדיר בדור האחרון, ב־[illegible] אלה [illegible] הילדים וה־נוער זה שני דורות מבעלה לשנאת ישראל והעם היהודי בספרי לימוד הגבילים המוני אנטי־יהודי ואנטישמי.

התוכן האינדוקטרינציה של הנו־ער והציבור הערבי הגדול בתמונות ההולם [illegible] השנאה של הדור ה־קודם, ומשתקפים לפנים קריבות ב־ההבאות אנטי־יהודיות בשירה, ב־שיר, בסיפור ובציור. בביטויים עממיים אלה בונים על־ידי אבטחי הנוק־[illegible] ובאופן זה נוצר ההליך בת־מקף של הנה הדדית בין כלי ה־תקשורת הציבור.

הסכנה הטמונה בתהליך זה היא ה־[illegible] אידיאולוגי־מוסר, כביכול, למאבק ערבי כוללי בישר־אל ובעם היהודי באמצעים כוד־ניים, כלכליים ופסיכולוגיים, ואולי אף למלחמת השמד.

מתתיהו פלד

ושוב לקח קפריסין

הקמתה של המדינה התורכית ב־קפריסין מעוררת חמת זעם בקרב האוכלוסיה היוונית באי, ורגשי תסכול באתונה, אולם כל אלה אינם יכולים להשיב על העובדה שרק ה־מגמה היוונית להתעלם מקיומו של המיעוט התורכי אחראית להתפתחות זו.

עוד בשלבים הראשונים של הדיונים על עצמאותה של קפריסין עמד ה־מיעוט התורכי שבאי על כך שקיומו כמיעוט לאומי, בעל זהות משלו, יוכר במבנה ובסדרי השלטון של המדינה הקפריסאית החדשה. סירובם של ה־יוונים, בקפריסין ובאתונה גם יחד, להכיר בצדקת הדרישות הללו יצר כבר בשנים הראשונות של קיומה, חלוקה למעשה בין שני חלקי האוכ־לוסיה, ושתי העדות קיימו חיים אוי־טונומיים מאז קמה הרפובליקה של קפריסין. כל הנסיונות למגר אותן באורח חיים לאומי משותף התנפצו אל מול רצונם של המנהיגים היוונים לכפות על המיעוט התורכי זהות ש־אינה מכירה בייחודם הלאומי.

היום כבר ברור כי רק האמונה המוטעית של הקיצונים שבין היוונים כי יעלה בידם לכפות על התורכים את יוונותה של קפריסין גרמה להת־ערבות הצבא התורכי, שמאז הוקמה קפריסין כרפובליקה עצמאית ראה לעצמו חובה לעמוד לצידה של העדה התורכית באי. הצבא התורכי נטל חלק פעיל במלחמת העדות בקפרי־סין, לסירוגין, מאז שנת 1964, ומ־עולם לא היתה למנהיגות היוונית הקיצונית, באי עצמו ובאתונה, כל סיבה לחשוב כי הצבא התורכי יניח להם להגשים את שאיפותיהם ביחס למיעוט התורכי. אך בכל זאת, מה שנראה בעליל כמעשה הרפתקני ב־יותר מצד ההנהגה היוונית הקיצונית קם ונעשה, והצבא התורכי פלש ב־עקבותיו בעוצמה לתוך האי, מכאן הוליכה הדרך בכיוון אחד בלבד, והוא הקמת מדינה תורכית עצמאית באי.

כאשר שאין כל כוח ממשי שיכול לחייב עכשיו את העדה התורכית ב־קפריסין לוותר על עצמאותה המדי־נית, קשה להאר כי קפריסין תשוב להיות, אפילו להלכה, רפובליקה מאו־חדת כפי שהיתה לפני המרד היווני האחרון נגד מאקאריוס. אך אפילו תמצא דרך לאחות את הקרע הנפשי, אין ספק כי אחת מטנ שהמאבק לעדה התורכית מאז זכתה קפריסין בעצמאות מדינית, כידה של אוטונומיה, יקבל הכרה רשמית בכל הסדר שיושג באי. הלקח כפרשה כאובה זו ברורה דומים זו הוא זה השוכר מתגובה פרשות דומות בהיסטוריה: אין כל אפשרות להתגבר לאורך ימים לשאיפותיו הי־לאומיות של ציבור בעל הכרה עדי־תית המוכנע לעצמו עצמאות לאומית.

*

אירועים בקפריסין כאילו נועדו להורק אור אל בעיתה הערבית של ישראל כפי שלחמת ששת הימים, היא הבעיה הפלשתינית. ביסודה בעיה זו כוללת את המכלילים המשותפים של הבעיה התורכית בקפריסין. מצד אחד מיעוט בעל זהות לאומית והודעה לאומית הנבקש לזכות בהכרה כל־לית, ומצד אחד רוב לאומי המסוגל להתנהם למתביעה זו ועושה זאת מ־תוך הרגשה כי יש במצב התביעה על המיעוט משום קריאת תגר על קיומו הלאומי שלו. לאלה יש להוסיף מרכיב נוסף: הוא שהציבור התובע הכרה בכיוהתו אינו מיעוט מבוטל אלא מיעוט שממדיו מקנים להצי־עותיו משקל המסוגל להכריע את הכף.

שאלת גודלו של המיעוט הלאומי היא מרכזית. אמנם גם מיעוט קטן ביותר מסוגל לפתח שאיפה לאור־מית, אולם רק מיעוט בעל גודל כמותי יכול להלחם על הגשמת שאי־פותיו. אם לשפוט על פי הנסיון של חלק העולם בו אנו חיים, אפשר לומר, כי מיעוט המונה כעשרים אחוז של האוכלוסיה מסוגל לעמוד על זכר־יותיו גם נגד ההנהגות תקיפה של הרוב בקרבו הוא חי. משום כך אין להתפלא על שהמיעוט הכורדי בעי־ראק, הקטן הרבה מן המיעוט הכורדי בתורכיה, לכמל, כהתה ציבור המסור־גל להלחם על זכויותיו בעוד שהכור־דים שבתורכיה נבלעים לדיכוי לאומי נבוך ביותר. כי הכורדים שבתורכיה, המונים למעלה מלשלושה מליון נפש, מהווים פחות מעשרה אחוז של ה־אוכלוסיה, בעוד שהתורכים בעיראק, המונים רק למעלה ממיליון וחצי, מהווים כעשרים אחוז של האוכלוסיה. גם המיעוט התורכי בקפריסין מהווה כעשרים אחוז מן האוכלוסיה ולכאן כוחו להלחם על זכויותיו הלאומיות.

מובן שהמספר לבדו עדיין אינו קובע את גודלו של המאבק הלאומי. גורמים נוספים מסוגלים להשפיע על גודלו של המאבק הלאומי בכיוון מכריע, ואין כל טעם להתעלם מהם. אולם נראה כי רק כאשר מתקרב המיעוט הלאומי לגודל יחסי מסוים נוצר המגע הבסיסי לצמח קיומו של המאבק הלאומי. גודל זה גע בקרבת אותם עשרים אחוז כל האוכלוסיה. בכל מקום, ניתן להכיר כי מיעוט לאור־מי המתקרב לגודל זה מתנהג כאורח מסויים שאינו אופייני למיעוט שגודלו היחסי קטן בעשרים אחוז. אם נח־בונן בבעיה בצפון אירלנד, למשל, נראה כי שם מהווה המיעוט הקתולי לכדי־יש מן האוכלוסיה, ודבר זה מס־ביר בלי ספק את עצמת המאבק שלו.

*

לאור שיקולים כאלה ראוי שנבחון את הבעיה בביתנו אנו. שאלת המיעוט הלאומי בישראל חייבת ל־הבחן כתוצר נקודה מבט, זו המבט־טאת בתחום מדינת ישראל עצמה, וזו המתרחבת אל השטחים הכבושים. שהרי בהקף גבולותיה של ישראל עצמה הי לו מיעוט המהווה כיום כחמישה עשר אחוז של האוכלוסיה, אך לפי חישובי הלשכה המרכזית ל־סטטיסטיקה עתידה האוכלוסיה הערבית בישראל להגיע לקרוב לעשרים אחוז בשנת 1990 אם שיעור העלייה היהודית לישראל יעמוד על 30 אלף עולים לשנה. אם שיעור העליה יעמוד על 50.000 לשנה, עתיד המיעוט הערבי להיות באותה שנה למעלה מ־17.5 אחוז של האוכלוסיה, ועם עליה של 70.000 לשנה יגיע המיעוט הערבי בישראל עד לכ־משנה עשר אחוז, זאת בתנאי ששיעור הריבוי הטבעי של אוכלוסיה זו ירד מ־3.9 אחוז ל־2.6 אחוז בשנת 1990. ירידה זו בשיעור הריבוי הטבעי חזויה אמנם, אולם אין מוצא נתון ודאי. מכל מקום, תגיע האוכלוסיה הישראלית ב־1990 לגודל של חמישה מיליון, וזה של עליה בת 40.000 יהודים לשנה) והאוכלוסיה הערבית תגיע בשיעור החזוי, יחיו אז בישראל 940.000 ערבים, ויהוו למעלה מ־עשר אחוז של האוכלוסיה באר־[illegible].

המשתמע מן המספרים הללו שתוך כעשרים שנה יתכן כי אוכלוסיה הערבית בישראל תגיע לממדים שיקנו לה דרכי התנהגות דומים מאלה שאנו מכירים כיום. זה לא יבוא עקב התלמה מסוימת אלא כתולדה של הגודל היחסי של האוכלוסיה. מה יהיה טיבו של המאבק אין לנחש. יתכן שלא יהיה זה מאבק מדי לצפות כי הוא לא יתבטא בשאיפות לאומיות קיצוניות כמו רצון לעצמאות מדינית, [illegible] המיעוט התורכי בקפריסין. אך ספק יש לצפות כי המיעוט יתנגע יותר מן המדינה ככל שהאוכלוסיה יגדל, גם אם יתנהג בהגנתו על ידי הרגשות של המדינה. יש להניח כי הוא יותר על קבלת חלק היחסי בחיים שהמדינה מספקת, שידרוש חלקו היחסי במנגנון הממלכתי וכו'. אם המדינה תמשיך להשקיף על המיעוט הערבי בהיקף הזהה באוכלוסיה, תחול מהפכה כללית מדיניות חלופת האמצעים הממלכתיים לצורכי האוכלוסיה.

אך אם בכך יסתכם השינוי בהגותו של המיעוט הערבי ה־במדינה, יהיה זה סיכון למדיניות זו ולתפקודה של המדינה כולה. מיעוט הערבי במשך כל השנים לאותו מועד בו יחול השינוי להודות כי המדיניות הנקוטה כלפי המיעוט הערבי הישראלי מצטיינת באותה גישה של הבנה חב לב שכל כך הרבה תלוי בה, תוצאות היחסים שבין שני העמים, מדינה לעתיד לבוא. אילו היתה שלת ישראל מסוגלת לשדוה יותר של הבנה בכל מעשיה, היתה מרבה לתת דעתה על זה של יחסי הפנים במדינה.

אולם כיום אנו עסוקים בדיון עיקרי, בבעיה אחרת של מעמד תושבי הארץ; כיום מתעסקים בשאלה איך להתייחס אל הציבור הערבי בשטחים הכבושים, ההנהגה עכשיו במאבק על עצמאותו ה־[illegible]. אוכלוסיה זו מונה כיום כמיליון נפש, ושיעור הגידול שלה גדל מאז מלחמת ששת הימים בעיקר עקב הפסקת ההגירה מן השטחים. לפי קצב הגידול הנוכחי להניח כי אוכלוסית השטחים תעלה לשני מיליון נפש בשנת 1990. אוכלוסיה יהודית בישראל של מיליון נפש במקרה של עליה בת 40.000 עולים לשנה, או אוכלוסיה יהודית של 4.85 מיליון במקרה של עליה בשיעור של 70.000 עולים לשנה. כלומר, אוכלוסיה תגיע לכדי 42 עד 49 אחוז מהאוכלוסיה היהודית בישראל. אם מוסיפים אל האוכלוסיה בשטחים את 939.500 ערביי ישראל הצפויים באותה שנה, תגיע האוכלוסיה הערבית לכדי ששים עד שבעים אחוז מהאוכלוסיה היהודית, או במסגרת בעים אחוז מכלל האוכלוסיה ב־ישראל ובשטחים.

*

אם לא נרצה להפליג לנבואות, פעמים אחרים, יספיק לנו שלנו כעם להראות כי ציבור הודעה לאומית המהווה כשלוש חמישה אחוז של האוכלוסיה להלחם מלחמה נחרצת על עצמאותו הלאומית. אין להניח כי אלו הישוב היהודי מנה בשנת 1948 400.000 נפש היינו מסוגלים את עצמאותנו — בכל מקום כלל איננו וודאי. יש משמעות לעצמה היחסית של המיעוט השואף לעצמאותו, ומשום כך אנו לתת דעתנו במלוא תוקף לבעיות הצפויות לנו עקב כוחות המספריים שבינינו לבין אוכלוסיה הערבית של ארץ ישראל.

האוכלוסיה הערבית בשטחים מסוגלת להשלים עם קיום ללא לאומיות תחת שלטונה של כשם שאף אוכלוסיה אחרת איננה מסוגלת לכך. גם הנבה ניתן לערוך גיזמה באילמל דק יפורד העם הפלשתיני מעל־ של ארצו, על ידי העברת ה־המיושבים באוכלוסיה דלילה של ישראל, איננה אלא הנחת עם המאבק על עצמאותו אינו באבחנה כזאת בין האירועים הי. העובדת שעל הנחה זו המחשבות המוכרות לנו בית אלקי רק מעידה על האשליה המדינית המנחה.

הבריחה העומדת בפני ישראל היא להכיר בכוחה של הלאומית של ערביי פלשתין דרכים לחיות בשלום עמה, נגד לה עד אשר יעלה בידה תגובה זו לימול בכוח את בנסיבות קשות ומרות לנו.

נסיונה האחרון של קפריסין על מנת להבהיר כי גם ביחסים בהם מצוי הכוח ביכינו, אלה הן שתי אין אחרת.

אסתר

העמק מביצות החולה

מאת ג. שרוני

בית־הקברות של המושבה יסוד־המעלה ממוקם על רמת המשתפלת אל הכיכר בה התנוצצה אי־אז עינו התכולה, היפה, של ים־סומכי. מכאן, מעל הרמה, אתה רואה ביום בהיר את החרמון ניצב מולך במלוא הדרו, עוטה אדרת שלגיו.

יום בהיר, יפה, היה אותו היום, בשבוע שעבר, בו נטמן באדמה הזאת יצחק דוברובין. סביב תלולית העפר ניצבו בני משפחה אבלים וקבוצת מלווים קטנה מ־בני המושבה. קברו של יצחק נכרה ליד קבר אחיו, יעקב, שמת לפני ששים שנה מקדחת שחור־השתן. עתה נחו זה בצד זה אברהם, יצחק ויעקב, בניו של גר־הצדק יואב דוברובין.

בן תשעים ושתיים היה יצחק. בלכתו הגיעה לקיצה אגדה מאגדות הגליל.

★

נוצרי־פרבוסלאבי אדוק בדתו היה ה־אב, יואב דוברובין, בטרם דבק ב־אלהי ישראל, נטש את רכושו הרב על־גדות הוולגה, את אדמותיו ומקנהו, נטל את משפחתו הענפה ועלה לארץ התנ"ך להגשים בה את חזון הנביאים.

משפחת דוברובין תקעה יתד בראשית המאה בלב הביצות של עמק־החולה, הקימה חווה בגבולות המושבה יסוד־המעלה. זו היתה אחת מפרשיות הגבורה וההקרבה של ההתנחלות בעמק המוות...

בקיץ של שנת 1968 נפרד מהחווה ה־קשישה, ההרוסה, אחרון בני המשפחה, יצחק, בנו הבכור של יואב דוברובין. בבואו לכאן עם המשפחה היה יצחק עלם תמיר, רחב־כתפיים ורב־כח. בצאתו היה ישיש בן שמונים וחמש. הביצה הממ־ארת — „ביצת דוברובין" — קטלה בבני המשפחה ללא רחם, אך ליצחק לא יכלה. הוא העמיק שורש באדמתה הרשנה של הביצה, ממש כאקליפטוסים עבי־הגזע ה־ללו הנוטרים את חוות־דוברובין, שאין אתה יכול לעקרם אפילו בדחפורים.

ערירי, בודד, עיקש כסלע — מיאן ה־שריד האחרון לזוז מהמקום. „אני לא הולך מפה!" — חזר והתריס בקולו ה־רועם כל אימת שבני משפחה ודורשי טובתו יעצו לו לחסל את החווה ולצאת.

אמרו לו: תמכור את החווה לקרן־הקיימת. הזקן השיב: אני לא מוכר שום דבר! בשביל מה נחוץ לי כסף? מה אני אעשה בכסף? ללכת עם הכסף לתל־אביב? אני לא הולך לתל־אביב, שם כולם משוגעים!...

שנים שידלו אותו, דיברו על ליבו, ואף כאשר נאות למכור את אדמתו לקרן הקיימת (ללא תמורה כספית) ולצאת ל־בית האבות בגדרה, חזר והתחרט, כי ה־פרידה קשתה עליו. כשבאה המכונית לחווה הבודדת להסיעו מכאן, הליט את פניו בכפות ידיו הגדולות והתייפח כ־ילד...

★

יחידי, בעשר אצבעותיו, קיים יצחק את החווה בארבעים השנים האחרו־נות, לאחר שבני המשפחה מתו בחלקם בקדחת הממארת, הנותרים עזבו, התפ־פזרו למקומות שונים בארץ. הוא התעקש: „אני לא ללכת מפה!"...

בית־מגורים עתיק, מכוסה רעפים ש־השחירו מרוב שנים; חצר רחבה מוקפת חומת־אבן פרוצה פה ושם, שרידי באר; עגלה ומכסחה אכולים חלודה, מתגוללים בצילם של שני אקליפטוסים עבי־גזע, ומסביב — מישור רחב־ידיים. מכאן ועד המושבה יסוד־המעלה הולך משתפל ש־טח שדות חרושים חרושים.

בבית פנימה — עזובה. שעון ישיש תלוי על הקיר, גורר את מחוגיו בקושי. כמו הסכם עשה יצחק עם השעון: לקיים את דופקה של חוות דוברובין. לא לתת לה למות. מנורה קטנה מפויחת של נפט ניצבה על החלון, היא שהאירה את לילותיו של שריד הדוברובינים עשרות שנים. כד של מים עם אבובית עמד ב־פינת החדר, ועל הכותל המכוסה קורי־עכביש, תלויה היתה תעודת הצטיינות, זוהי מן „התערוכה החקלאית הכללית בפלשתינה (א"י), תחת חסותו של פילד־מרשל לורד פלומר, נציב עליון לפלש־תינה"... השנה 1926. חוות דוברובין ה־ציגה באותה התערוכה זנים משובחים של דגנים וקטניות, וכן זכתה בפרס מיוחד על תצוגה של שורי־חרישה.

★

כך היה מראה החווה, כשביום אחד, לפני כעשר שנים, תעינו במישור הירקרק וסרנו לבקר אצל השריד התמ־הוני. היו לו אז ליצחק דוברובין גם כמה פרות וכבשים, וסייח אדמוני, קשור ליד השער. למראה המכונית המתקרבת ניתק הסייח את מוסרותיו, צנף צניפה ודהר כאיילה שלוחה על פני המישור. „כזה ממזר!" — גימגם יצחק, כשהוא מצמצם בעיניו התכולות מול השמש. „כזה ממזר, לא רגיל לאוטומובילים!"...

כבן שמונים ושתים היה אז. חי עם עצמו, עם החווה, מרוחק מחברה, מאנ־שים. „אין פה בן־אדם. אני פה לבד. לדבר עם התרנגולות, לדבר עם הפרות. אני ללכת רבע שעה מפה ליסוד־המע־לה!"... דיבורו קולני היה, חורק, כמ־כונה שלא משמנה שנים רבות טעמו של „גויי". גבה־קומה, חרוך־שמש, משך ב־אפסר שתי פרות דשנות, הוציאן אל ה־דשא. כובע הטמבל שמוט היה על מצחו, וכפות ידיו כבדות, גמלוניות, הן לא בגדו בו אף בגיל הגבורות.

בערב הדליק את מנורת־הנפט ובהש־כמה יצא אל התרנגולות והפרות. קושש עצים ובישל לעצמו את ארוחותיו, חרש וזרע בחורף וקצר יבולים בקיץ. במוש־בה יסוד־המעלה כבר היו מאור חשמלי, רדיו, פריג'ידרים. המאה העשרים כמו עברה על פני חוות דוברובין מבלי ל־היעצר.

יצחק לא נתפס לסנטימנטים. מליצות לא היו שגורות בפיו. לא דיבר על חלו־ציות, לא אמר כי שומר הוא כאן על אדמה, שומר על נחלה, וכיוצא באלו מלים גבוהות, בשגבות. הוא אמר בפשי־טות: „אני רק פה לחיות! לאיפה יש ללכת מפה?"...

★

הוא יצא מכאן לבית־האבות על כור־חו. הוציאוהו ממש בכוח. לא בכבע, לא השלים עם גורלו.

עתה חזר מבית האבות בגדרה ליסוד־המעלה, לנוח על אדמתו — חזר ב־צינעה, בשקט, על בהונות רגליו.

יצחק דוברובין
„אני לא הולך מפה!"

שפעת? להודיע לממשלה!

מגיפת השפעת המהלכת עלינו אימים מאז ראשית פברואר, עברה השבוע את השיא, התפשטותה נעצרה.

מעניין להזכיר עתה, כי בפברואר 1920, לפני חמישים וחמש שנה בדיוק, היתה מחלת השפעת „עולה חדש" בארץ — קראו לה אז „המחלה הספרדית" — ואף באותו פברואר

הפילה המגיפה חללים רבים, ביחוד ברבעים העתיקים בחיפה ובירושלים, שהיו מאוכלסים בצפיפות ערביים ויהודים.

ד"ר הלל יפה, הרופא המהולל מזכרון־יעקב — שטיפל בריבורת בילי, שרה אהרונסון ברגעיה האחרונים — ראה אז לנכון לפרסם „עצות מעשיות אחדות בדבר שמירה מפני המחלה הנוראה הזאת" — ועצותיו פורסמו כמכתב למערכת ביום 8 בפברואר 1920.

„בכל מקרה של מחלה עם חום — החהיר ד"ר יפה — יש להודיע ביד לממשלה, ואם אפשר לקרוא לרופא. אם יש כבר חולה במחלה הספרדית, לשים אותו בחדר מיוחד ומוטב להוביל אותו לבית־חולים למחלות מדבקות. אחר עבור המחלה יש לחטא את כל הלבנים, על הבגדים להעביר קיטור. את המכסות לקיבה הפני יש לשכור את ה־שימוש בחיבות של פח ובתוכן התירגלות ק־פור; טוב לקחת כל יום כינין בכמות קטנה, ולאחר שהאיש התרעא להוזי מאסיפות ב־מקום סגור, לא לנגוע בפצעים על כמה שאפשר, לדרוש בשלום מבלי לנגוע בידיים.

כאב — וזעם

שר הבטחון והרמטכ"ל בילו השבוע כ־מתנהל פורים עם „אגד" בדבר הסדר להסעת חיילים והגם בקוי הקאווקסוריב. כס־תבר כי ציבור הנוהגים ברכב אינו מטה שכם במידה מספקת בהסעת חיילים. אכן כואב הלב לראות מאות חיילים ניצבים בצדי הכבישים ומחכים שעות ל„טרמפ" ואילו המכוניות חולפות על פניהם מבלי לעצור. אבל זועם הלב לראות שבין המכוניות הללו גם עשרות מכוניות צבאיות מנהגות בידי קצינים! כך נוהגים הגמא להיילים?

ההבדל הקטן

שר רוהם, המסביל לשלטון מקומי במשרד הפנים, רגיל בעת דיון מקצועי להס־ביר את ההבדל בין „רצוי" ל„מצוי".

ההבדל בין שני אלה, דורש רוהם, הוא ב־הלוצי האותיות שביניהם: במילה „מצוי" מופיעה האות מ' במקום הר' שב„רצוי".

ואכן, בגימטריה שווה הפרש זה ל־160, שהוא בגימטריה „כסף"!

געגועים ל„ישיבה"

יו"ר הנהלת הסוכנות, ח"כ פנחס ספיר, נזעק להשכים קום. את ביקורו בישיבת בני עקיבא „נחל יצחק" שבמושב נחלים פתח בשש בבוקר ועוד לפני תפילת שחרית נפגש עם תלמידי הישיבה והביע התרגשותו למראה תלמידים עוסקים בתורה עם אור הבוקר.

בהזדמנות זו העלה פנחס ספיר זכרונות נוסטלגיים מימי היותו תלמיד ישיבה ואמר, כי הוא מצטער שאינו יכול עוד לשבת ליד ה„סטנדר" (עמוד הלימוד בישיבה).

בשנתקל בתלמידים עולים מחו"ל, חזר ספיר לתפקידו הנוכחי ואמר, כי הלוואי וכל מוס־דות החינוך היו קולטים תלמידים עולים כמו ישיבת „נחל־יצחק"...

דרום-אפריקה
חופשה בגן-עדן

שמורות טבע נפלאות, מכרות זהב בני מאות שנים כפרי ילידים, בקצור המקום היחידי בעולם בו היופי הטבעי והפראי נשאר כפי שהיה, והנותנים לך הרגשה של חופשה בגן־עדן. ובנוסף ערים מופלאות ומודרניות. מרכזי קייט ונופש בבתי מלון מפוארים. מרכזי קניות עם מיטב האופנה מכל רחבי העולם במחירים זולים יותר מאשר באירופה.

פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך לקבלת מדריך טיולים לדרום אפריקה חינם.

הילולה עד אילה

רב־מכר חדש

רב־המכר בישראל, ששבר את כל השי־אים, הוא ספרון, בהוצאת מרכז ההס־ברה הישראלי, על „האמנה הפלשתינית". עד כה הופצו לפי בקשות של גופים ציבו־ריים ויחידים 160,000 עותקים — גילה ה־אחראי לפירסומים של מרכז ההסברה, מר יעקב שץ.

העניין אין זה הסוף, מסתבר, כי מתחת למכבש הדפוס נמצאים 30,000 עותקים נוספים ואין הוצצע מדביק את הביקוש.

היא לא תזוז...

בישיבת הכנסת לביקורת המדינה דנו ב־גורל בנין „קסטל" לשעבר, בחוף ימה של תל־אביב שבו שוכנת עתה האופרה. מנהל רשות החברות הממשלתיות הסביר כי מנהלת האופרה, הגב' אדיס דה פיליפ, מסרבת ב־תוקף לפנות את הבנין ואי אפשר להזיז או־תה ממקומה.

הציע ח"כ עקיבא נוף: אולי אפשר לצרף את גב' אדיס דה פיליפ לצוות הישראלי ה־מנהל את השיחות עם ד"ר קיסינג'ר? אר־גיש בטוח יותר, אם תצורף לצוות...

המשותף — וההבדל...

באחד מבתיהם המפלגתיים־דתיים בצפון עסקו תלמידי כיתה ג' בלימוד פרשת יוסף ואחיו, בספר בראשית.

משהגיע המורה למעשה האחים שמכרו את יוסף לישמעאלים, ביקש את רשות הדיבור אחד התלמידים ואמר:

„המשותף ליוסף הצדיק ולקיסינג'ר, הוא, ששניהם יהודים, אבל ההבדל ביניהם הוא בכך שיוסף הצדיק נמכר על־ידי אחיו היהו־דים לישמעאלים, ואילו קיסינג'ר מוכר את אחיו היהודים לישמעאלים"...

אומרים זאת ב...אבוקדו

שר החקלאות, מר אהרן אוזן, ליווה ה־שבוע את הרב הראשי של יהדות צר־פת, הרב יעקב קפלן, בסיורו בדרום ה־ארץ. לאחר סיור במספר מושבי עובדים,

נערכה ארוחת צהרים בקרית גת בנוכחות הרב ורעייתו, שר החקלאות ומכובדי קרית־גת.

אמר שר החקלאות לאורח: הצלחתנו ב־חקלאות גרמה לכך שישראל מוכרת באירופה כ„מעצמה חקלאית". 50 אחוזים מיצוא האבו־קדו הישראלי מופנים לצרפת.

ואכן — סיפר מר אוזן — כאשר הוקים כינוס ארגון המזון הבינלאומי האחרון, פנה הנציג הצרפתי בארגון אל הנציג הישראלי ואמר לו, ספק בצחוק ספק ברצינות: „עקב היחסים של ממשלת צרפת אליכם, הישרא־לים, קיים חשש גדול בצרפת, לבל תטילו עלינו אמברגו עולמי של...אבוקאדו".

הנציג הישראלי אמר, כי פני ישראל ל־שלום ולא לאמברגו...

יודעים — ולא יודעים...

בדברו לפני באי הכינוס של איחוד בתי־הכנסת מעשרות מדינות ניסה הרב מר־דכי קירשבלום להסביר את יסודות המשבר הרוחני הפוקד את המדינה.

בין השאר, אמר: קחו דוגמה מחיי היומ־יום: פרופסורים יודעים לגלות בתי־כנסת מלפני 2000 שנה, אבל אין הם יודעים ל־גלות את בית־הכנסת שבשכונת מגוריהם...

המקק המצום(ק)ק...

דרך מקורית להוכיח תומו מכל אשמה הפגין השבוע בעליה של קונדיטוריה באחד מישובי הגליל.

האיש הועמד לדין, אחר שנמצא גוף זר שצורתו דומה למקק, על עוגה שנאפתה בקונדיטוריה שלו. לפי טענת התביעה „התי־יישב" המקק על העוגה בהיותה בדרך אל תנור האפייה — ואח"כ נאפה עם העוגה, וזו נמכרה עם המקק האפוי לאחד מלקוחות הקונדיטוריה.

אל בית המשפט הובאה העוגה עם המקק האפוי כמוצג משפטי. ההילה השמיע ב"כ

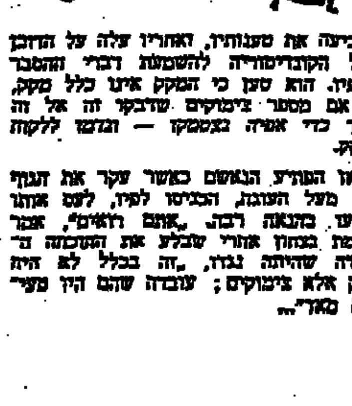

התביעה את טענותיו, ואחריו עלה על הדוכן בעל הקונדיטוריה להשמעת דברי הסבר שבפיו. הוא טען כי המקק אינו כלל מקק, כי אם מספר צימוקים שדבקו זה אל זה ועוד כדי אפיה נצמקו — ונדמו ללקוח כמקק.

ואז הפתיע הנאשם כאשר עקר את הגוף הזר מעל העוגה, הכניסו לפיו, לעס אותו ובלעו בהנאה רבה. „אתם רואים", אמר ביישות בגחון אחרי שבלע את התוכנה ה־יחידה שהיותה נגדו, „זה בכלל לא היה מקק אלא צימוקים; עובדה שהם היו מעו־לים מאד"...

כשקיסינג'ר היה אגודאי...

בארוחת הערב החגיגית שערך בשבוע שעבר שר החוץ יגאל אלון לכבוד ד"ר קיסינג'ר, הוא הציג בפני האורח את ח"כ הרב מנחם פרוש והסביר לו כי הינו אחד ממנהיגי אגודת ישראל.

אמר הרב פרוש לד"ר קיסינג'ר: שמעתי שהיית פעם חבר בתנועתנו.

השיב לו שר החוץ האמריקני: זה נכון, אבל באותה תקופה זה היה עבורי ארגון חינוכי ולא פוליטי.

הרב פרוש גם הזכיר לד"ר קיסינג'ר, כי בארכיוני אגודת ישראל מצוי מאמר שכתב קיסינג'ר הצעיר בעלון פנימי של נוער אגו־דת ישראל בגרמניה תחת הכותרת: „על פי־לשתינה להיות מדינת התורה"...

היו ימים...

ה„צללים" שנעדרו

כשנשאל אחד משרי מפלגת העבודה, ל־אחר הישיבה הראשונה של הועדה ה־מדינית בראשותו של ראש הממשלה יצחק רבין, אם ח"כ משה דיין השתתף בישיבה, השיב: „היו בישיבה רק אורות, ללא צללים".

כשהבחין במבט התמה בעיני השואל, הס־ביר השר: „היו כולם, פרט לגולדה, דיין, אבן וספיר, כלומר: נעדרו הצללים המלווים את ממשלת רבין".

הסביר השר את ההעדרות: „ספיר ואבן נמצאים בחוץ־לארץ, גולדה לא הרגישה כל כך טוב, דיין הרגיש בטוב, אך חשב כנראה שלא ירגיש את עצמו כל כך טוב בחבר־תנו"...

„קוו וואדיס רבנות"?...

נשיקה מצלצלת שהעניק רב אמריקני ל־כלה, בעת שעמדה תחת חופתה, עוררה סערת רוחות בקרב הרבנים בברוקלין.

מעשה: ברב אורתודוקסי נוסח אמריקה, שהוזמן לשמחת נשואין בברוקלין ואף נת־כבד באמת משבע הברכות. לאחר שגמר ל־ברך את הזוג הצעיר ברוב התרגשותו, הוא

ניגש אל הכלה ונתן נשיקה, לעיני כל יש־ראל. לאשת איש המדיה...

הירחון התורני „הפרדס" המופיע בברוק־לין, בעריכתו של הרב שמחה עלברג, הקדיש ל„מאורע" זה, כלומר לנשיקה, מאמר מערכת מיוחד ובסופו של המאמר שואל העורך: „קוו וואדיס, הרבנות המודרנית?"...

התעודות חזרו לבעליהן

המרחק בין חיפה לתל־אביב, אינו רב כל כך, אולם קורה שדרושות שלושים שנה, כדי שצרור ניירות ותמונות, הנמצא בעיר הכרמל, יגיע אל בעליו החוקי, המת־גורר בתל־אביב.

מעשה בחייל, יהודי ארצישראלי, ששירת בבריגדה ארבע שנים. כאשר בא ב־1945 ל־רוזובות, כדי להשתחרר, נעצר בידי שלטונות המנדט, שחשדו בו, כי הוא משתייך לאחד מארגוני המחתרת. לפני מעצרו הספיק להעביר לחייל אחר צרור של תמונות וניי־רות, שלא רצה שיפלו בידי הבריטים.

החייל, שלא הצליח להעביר את הפקדון למשפחתו של העצור, מסרו לאנשי לחיי ד־היא התגלגל אל שלמה גארופנקל, לימים בעל גלריה לתמונות בחיפה, ששמר אותו ב„כליקי". גארופנקל עצמו נפצע במלחמה והצרור היה כל הזמן ברשותו, מבלי שיעלה בידו למצוא את בעליו, אשר את־שמו ידע וכתובתו נעלמה ממנו.

את זה התפילין שהיה בצרור תרם גאר־פונקל לצה"ל והוא חיפש את בעל הצירור חיפש, עד שמצאו בימים אלה, מקץ שלושים שנה ההבהר כי הלה גמנה אל עובד „מע־ריב" הוותיקים, שבעצמו חיפש את אבידתו כל אותן שנים.

עתה חזרו התמונות והתעודות לבעליהן ו־השמחה היתה גדולה...

„אז נהיה רעננים..."

כבר היה לעולמים. מסתבר שגם בעיות הירידה מן הארץ אינן חדשות. לא לחינם נהג דוד בן גוריון להדגיש כי אפילו העליה השניה המהוללת — מרבית גורה לגולה.

בספרו על ברל כצנלסון, שהופיע לא מכ־בר, מספר אבא אחימאיר על פולמוס להוט בענין הירידה שהתנהל בימי העליה השניה, בראשית המאה, בכלוו היים גורף המפורסם ביפו, בין עולים ויורדים שנזדמנו לאותה אכ־סניה, עד שקם מיכאל הלפרין, מגיבורי ה־תקופה ההיא, ופנה לקהל בזו הלשון:

„חברים, ארץ ישראל דומה לבור של מי גשם, כדי פעם בפעם יש להוציא את המים המזוהמים ואז יהיו בבור תמיד מים צחים, יותר מן הטובים. כי יתן ויעזבו את הארץ היורדים ובמקומם יבואו טריים, ואז נהיה כולנו רעננים"...

...ין ניתק את הקו...

ביקורו בקיבוץ אילון נפגש ראש שלה יצחק רבין בחבר קיבוץ חני־ לוסן, שהזכיר לראש הממשלה כי חייב לו... „פלאייר".

שלפני קום המדינה בשלח הפל־יצחק רבין מקיבוץ חניתה לנתק קו טיים מעבר לגבול, ולשם כך צוייד (מלקחת שמרשה המשמשת כצבה־ת), שאותו היה עליו להחזיר בתום משותף מן הפעולה, סיפר רבין ב־, כי הצליח לנתק את הקו בלי ש־גיש בו — ושכח, עקב התלהבותו, את ה„פלאייר".

מר רבין: „קודם כל — את ה„פלאייר" חזרה בימים הקרובים; ושנית — אל קול רם על תעלולי אז, שכן בינתיים גם שר התקשורת של מדינת ישראל כיום לדאוג בין השאר לתקינותם של קווי הטלפון ולמנוע מבבים וק קווים"...

...ום דיון מדיני...

הליכוד בכנסת ביטלה דיון מדיני מדה לקיים ביום שני בערב. כסיבה הסבירו כי מיו"ר המפלגה הליבר־לי ד"ר אלימלך רימלט, נבצע לקחת שיבה.

לא יכול היה ד"ר רימלט להשתתף? מפני שהיתה לו תורנות שמירה ב„האורווה" ברמת־גן...

...ו"ח אסתר

מאת דן דלמט

ימים אלה, כשחג פורים משמש ובא, חזרתי ו־קראתי את דו"ח אס־תר, סליחה, את מגילת ...תר. למען האמת, אני מודה, ...נגוד לשנים קודמות, התאכ־...תי במקצת. הסיבה היא ...וטה: אני עדיין מושפע מרב־מכר הישראלי הגדול ביותר של ...מנו, הלא הוא דו"ח אגרנט. ...פילו את הביקורות שנכתבו ...ליו, קראתי פעמיים. הודות ...לכך גיליתי עכשיו מספר חסרו־...ות במגילת אסתר, אשר קודם ...א שמתי לב אליהם כלל.

...מעותי המתמקדות בבקורות כדלקמן:

...כונה.

מגילה לא הודגשה די הצורך הכנ־... הבלתי מספקת של אסתר בימים ...ליסים. אסתר עצמה מודה בזה: ...י לא נקראתי לבוא אל המלך זה ...שים יום". נראה, שבאותו זמן לא ...פרה אסתר דיה בשמן המור, בבשי־... ובתמרוקי הנשים.

...) מחדל הביון היהודי.

...ובדה היא, שהתקפתו של המן הפתי־... את היהודים. לו רמז המודיעין כ־... על כוונת האויב, יש להניח, כי ... מסוגלים למנוע את כל הפרשה ...תי נעימה הזאת.

...) שאלת האחריות המיניסטריאלית.

...אשר „מרדכי ידע את כל אשר נע־...", על ידי המן נגד היהודים, בנכסו ...צולה התכניות האופרטיביות המוכנות ...אש: „ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש ... ואפר". וכן עשו יתר היהודים. אך ...הרה התברר, שבמחסנים אין די ...ים, וכבר בסוף השבוע הראשון של ...לחמה אזל האפר. למזלם הגיעה אספ־... מחו"ל, אבל יותר טוב לא לדבר

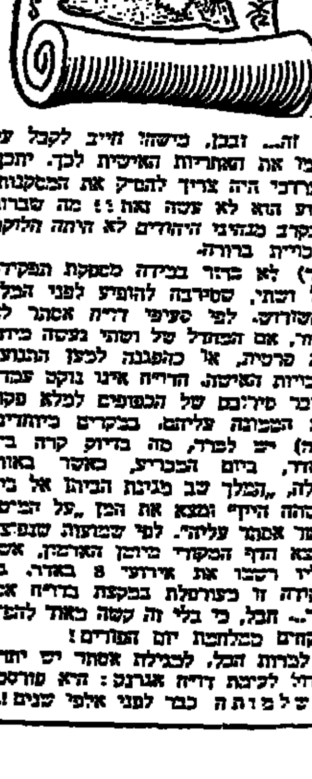

...ל זה... ובכן, מישהו חייב לקבל על ...צמו את האחריות האישית לכך. יתכן, ...מרדכי היה צריך להסיק את המסקנות. ...מדוע הוא לא עשה זאת? מה שברור ...שבקרב מנהיגי היהודים לא היתה חלוקת ...סמכויות ברורה.

...ד) לא ברור בבירור מספקת התפקיד ...של ושתי, שסירבה להופיע לפני המלך ...אחשורוש. לפי סעיפי דו"ח אסתר לא ...ברור, אם המחדל של ושתי נעשה ביוד־...עה פרטית, או כהפגנה לכיון ההנהגה ...לזכויות האישה. הדו"ח אינו נוקט עמדה ...בדבר סילוקם של הכפופים למלא תפקי־...דת המטבח עליהם. בבקרים כיהודים.

...ה) יש לברר, מה בדיוק קרה ב־8 ...באדר, ביום הכבריע, כאשר באותו ...לילה, „המלך עם פגינת הביתן אל בית ...כיההה היין" ומצא את המן „על הכיטה ...אשר אסתר עליה". לפי שמועות שנפוצו. ...הובא הדף המקורי ביתן הארמון. אשר ...עליו רשמו את אירועי 8 באדר. גם ...נקודה זו כעורפלת בבקצת בבדיה אס־...תר... חבל, כי בלי זה קשה מאד להפ־ק ...לקחים כמלחמת יום הפורים!

...לבדות הכל, לבגילת אסתר יש יתרון ...גדול לקיבת דו"ח אגרנט: היא פורסמה ...בשלפות הכבר לפני אלפי שנים!...

ששה פרקים לבן־דורנו

מאת אליהו כי־טוב

פרק ראשון / אשליות שנתנפצו

לאחר מלחמת יום הכפורים, לאחר המפולת המדינית, החברתית, הבטחונית והכלכלית בישראל וברחבי העולם — מי מאמין עוד באמונות תפלות לישע האדם, לישע העולם ולישע עמנו ? —

לא מאמינים בסוציאליזם ובקומוניזם כתיקון החברה האנושית.

לא מאמינים עוד בדימוקרטיה כמגן על זכויות העם מפני נוגשיו. כלום יש קיפוח עיוות וניצול שלא למדו לעשותם במשטר דימוקרטי כבכל משטר רקוב אחר ?

לא מאמינים עוד במדינה יהודית כזו שראינוה עד עתה כמגן מפני האנטישמיות. כלום היתה מעולם שנאת ישראל טוטאלית ומאיימת, כזו שאנו רואים עתה כשהיא מרוכזת דוקא אל המדינה היהודית ?

לא מאמינים ברעיון הלאומיות היהודית הצריכתנו לעם בתוך „משפחת העמים". כלום היתה כאז ומעולם סלידה כזו שכל „בני המשפחה", כל עמי תבל, סולדים מישראל המבקשת קרבתם להיות כאחד מהם ? ואת דוקא בעידן שרעיון „הלאומיות היהודית ככל הגויים" לבש עוז ועצמות יותר מבכל ימי הגלות !

לא מאמינים בצבא יהודי כמגן מפני ההשמדה הפיזית. אפילו ישוהר הצבא ויחזור לאיתנו ויגביר כחו יותר, אין עוד אמונה בכחו ועוצם ידו שיוכל הא בלבד לעמוד כנגד כח ועוצם־יד שגדול ממנו עשרות מונים. כלום היה עמנו חסר כח צבאי אדיר בכל ימי החורבן, השואה והאסון, שעברו עליו בהיסטוריה הקדומה שלו ?

לא מאמינים עוד במלחמות כפתרון לבעיות בטחוניות וטריטוריאליות. אף לא מאמינים בשום הסכמי שלום, כשהאמת נעדרת מכל העולם.

שוב לא מאמינים בתועלתן של המפלגות כולן, למיניהן ולא בשאר המוסדות והמסגרות הצבוריות האזרחיות, אזרחיות וקבוציות, דתיות וחילוניות, הומניות וריאליות, אידיאולוגיות רעיוניות וחינוכיות. אין בכולן תועלת לא ליחיד ולא לרבים. תועלת הנראית בהן מצד אחד, הפסדה גדול יותר מצד אחר.

*

לאחר דורות של חינוך מחודש וגיבוש רעיונות מחודשים, הרינו עומדים היום לפני שוקת שבורה. לא יודעים מי אנחנו, מי יהודי ומה „ישראל".

פרק שני / שאלות למנהיגים הנבוכים והמביכים

מנהיגי העם שהדאגה הפחד מכרסמים בלבם כבלב כל העם — הלא יענו :

כיצד ובמה אתם אומרים לרפאות את השחיתות אשר דבקה בעם ובכם, את הרפיון ואבדן הדרך שהיו לנחלת הכל ?

מה תשובות יש בפיכם לשאלות בני הנוער השואלים: למה אנו מנשלים את הערבים, למה מדינה, למה יהודים, למה מלחמות תמיד ?

כיצד ובמה אתם אומרים להשיב לעם את תרבותו וצביונו לאחר שרוקנתם אותו מכל תרבות ?

לאחר שהסרתם את המחיצות הרוחניות המבדילות בין ישראל לעמים — מה העצה כעת כדי לעצור בעד השטפונות של זרים המתפרצים אלינו מן החוץ, ומן סכנת הבריחה ההמונית של בני הנוער שלנו אל החוץ ?

איזו תשובת אמת יש בפיכם לטיעונו של דן בן אמוץ המדבר מתוך גרונם של רבים, רבים מאד, המטיף לבריחה מן הארץ ולעזיבת רעיון הציונות כליל, לטמיעה גמורה בין הגויים, עד אשר לא ייזכר שם ישראל עוד. וזאת כפתרון יחיד לבעיה היהודית, לבעית היהדות והיהודים: אתם שעל ברכיכם חונכו גידולים אלה — מה תשובת אמת בפיכם לטענותיהם של הללו, לאחר שרעיון הציונות הגבוהה פשט את הרגל ?

האם אתם מודעים לסכנה הנשקפת מן הערבים המלוכדים, כשכל שאר עמי תבל נכנעים להם ?

האם יש לכם ספק ברצינות שבהצהרות הגלויות בכל עמי ערב, שלא ינוחו עד אשר יכחידו את ישראל כולו חיו — מה הכנית הצלה יש לכם מן הסכנה הזו ? ! וביותר כשאיבת הערבים נהבכת בשנאת הרוסים ללא מעצור !

עד מתי תוכלו להשען על משענת ארה"ב ? ומה אם ישתנו האינטרסים הלאומיים של ארה"ב והיו נוגדים את האינטרסים שלנו ?

האינכם יודעים שלב כל העולם מלא גם הוא רעדה ליום אשר יתחלפו משמרות ההנהגה ברוסיה ובסין והבאים אחריהם „יסדרו" את המריבות הטריטוריאליות שביניהן על חשבון הטריטוריאליות של שאר הארצות כהתפלגה לפניהם כפרי בשל ?

ואם גם תהיה „ממשלת הרוס" — כיצד תהא זו מענה לשאלה איומה המקוננת ויורדת עד התהום ?

ואם יהיה השלום — כלום יש שלום אמת עם הערבים המוכנים להכחדתנו היו במלחמה וגם בשלום ? הלא כה דברי בורגיבה: „תנו להם שלום עשרים שנה, ולא תהיה עוד מדינה של היהודים"... בליל של אומה, הצריבת של „דהוה". באין אחדות, כל לאומיות יהודית — כזאת תהיה המדינה לאחר עשרים שנות כליה... לאן אתם הולכים בספינה זו, ספינת ישראל, שעשיתם עצמכם קברניטיה ?

מהיכן נבלא שוב את אוצר האמונה והבטחון שנתרוקן בידכם ?

פרק שלישי / אמיתו ונצחו של ישראל

תועי דרך אשר עזבו באר מים חיים להצוב להם בארות באוזה נשברים וזרם גבלה בלבם חרבה שלכה, לשוא יחפשו לימצא דרך חרבה ומוצא מסבך כל הבעיות המחרידות הניצבות היום לעינינו.

אכן, יש מוצא של אמת ונצח אבל לא בידיהם של אלה המוצא הזה.

המוצא היחיד הוא באמיתו ובנצחו של ישראל. רק במקום מוצאנו הראשון, שם מוצא לבעיית הדור האחרון.

באמת ובנצח של ישראל, בתורה שקבלנו מן הסבים — רק שם מצוי הפתרון.

בתורת ישראל אנו מוצאים תשובה ברורה לכל השאלות המכרסמות בכל לב להעפה :

מי אנחנו
מה אנחנו
כה אנו עושים כאן
למה רבתה עלינו התלאה
היכן נבקש בן־בריה בבצוקתנו
מתי קץ הפלאה
ומה המעשה הנדרש מאתנו כדי להגיע לאחרית טובה.

מי אנחנו ? — אנחנו לא כ„משפחת העמים", אנחנו בניו של אברהם „העברי" — כל העולם בעבר אחד, ואנחנו בעבר אחד. עם לבדד ישכון.

סבה שאי אפשר לשנותה: „חוקה וגזירה שעשו שונא ליעקב", האת כשעיתם פירודים זה כזה, ממעיהם יפרדו: והאלב שבאת עשו ליעקב גוברה שבעתיים כשישראל פורש צורתו, כבקש להדמות לעשו ומבקש קרבתו.

מאומה אין לנו מה ללמוד ממשפחת העמים, לכן בה נופיל לעצמנו או לאחרים אם ניזחק להכנס לתוך מסגרת נכריה. המתיר לנו המשפחה הענקית הזו; אבל הרבה יש לנו ללמד לכל אותה המשפחה הזו, לכך מוכב ירקיבה כבוד לעצמנו והגויים יבהרו אלינו להורותם מדרכנו.

מה אנחנו ? — אנחנו, כאהנו ביעודנו: לתקן עולם במלכות שדי, עד — „והיה ה' למלך על כל הארץ" ! יעוד זה קבלנו עלינו בבריה ובשבועה בינינו לבין ה' אלקינו אשר נגלה עלינו בהר סיני.

הברית הזו לא הופר לעד ואין אנו יכולים לפרוק מעלינו על יעודנו לעולם. כך הבטיחנו אלקינו ע"י יחזקאל נביאו: „אם לא — ביד חזקה אמלוך עליכם" !

כה אנו עושים כאן ? — למען היותנו מסוגלים למלא כל יעודנו, היינו לעם הקב"ה נתן לנו תורה ונתן לנו ארץ ישראל.

היינו לעם „ממלכת כהנים" — כדי שיהא גוי אחד בארץ ממליך את אלקי השמים בכל עמו והוא יוצא וממליכו על כל העמים. הוא משרת את אלקיו ככהנים, וכל משפחות האדמה משרתים בשרותיו כלויים; — נתן לנו תורה מן השמים — להדריכנו במעשה הנבון והטוב לקראת יעודנו; —

ונתן לנו את ארץ ישראל — שאין כמוה ארץ אחרת בעולם שהיא מסוגלת לכונן בה מלכות שמים על הארץ ומשם לפרוש שלטונה על פני כל העולם כולו, אלא אדמת ארץ ישראל בלבד.

בורא כל העולם הנחיל ארצות לכל משפחות האדמה. בהנחל עליון גויים את ארצותיהם, העיד ארץ זו לזרעו של שם בן נח; ולאברהם העברי שהוא מזרעו של שם, הוא נשבע: „לזרעך נתתי את הארץ הזאת"; ומתולדותיו של אברהם בחר ביצחק לבדו — „כי ביצחק יקרא לך זרע"; ומבניו של יצחק בחר ביעקב וברכו: „הוה גביר לאחיך וישתחוו לך בני אמך".

מאז ימי האבות, הארץ הזאת יעודה ושמורה רק לנו. כארבע מאות שנים אחרי כן, היינו לעם וירשנו את הארץ המובטחת, ירושת עולם.

גם כי גלינו ממנה פעם ופעמיים, לא נתערערה ירושתנו. מיועדים היינו תמיד לשוב לנחלתנו. בנו בלבד היה הדבר תלוי בכל עת. גם כי גורשנו ממנה בעוונותינו ע"י אויבינו — כך הבטיחנו מלכנו בתוכחתו: „ושממו עליה אויביכם" — כדי שלא תהא להם נחת רוח עליה בכל עת שבתם בה. גולה היא בידם. זאת הארץ שכבר ירשנוה בתחלה, מורשתנו בלבד היא עד עולם. היא וכל גבולותיה היעודים לנו. אפילו עדיין לא ירשנו מעולם את כולה — ירוש נירש אותה !

אנו עושים כאן, כי לנחלתנו חזרנו. לא ניתן עוד לאדמתנו שתשם ביד אויבינו.

אנו עושים כאן, כי כל העולם מחכה לנו שנבוא לכאן ונמלא יעודנו לטוב לנו ולטוב לכל העולם כולו.

למה רבתה עלינו התלאה ? — כבר נאמר כי שלום כל העולם וטובו תלוי אך ורק בתיקונו ובטיהורו מן הרשע השקר. ותיקונו של העולם תלוי אך ביעוד שקבלנו עלינו אנחנו בבריה, באלה ובשבועה ; —

אשר על כן, כל מאורעות עולם מאז ומתמיד, כל שכן גלגוליו ומאורעותיו של ישראל כל הימים, קשורים תמיד באותו יעוד שלנו. לא היה ולא יהיה טוב לעולם ולא לנו בלתי אם נעשה אנחנו את המוטל עלינו למען אותו היעוד הגדול.

כיון שאין ישראל ממלא יעודו, אין הקב"ה מוותר לנו ולא נעשינו חפשיים ממנו, אלא הקב"ה נוהג בנו כהבטחתו ביד יחזקאל הנביא: „אם לא — כי ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה, אמלוך עליכם". זה בלבד הוא מקור כל התלאה אשר מצאתנו כל הימים ומצאת אותנו גם עתה — להזכיר לנו בריתו ושבועתו ולהביא אותנו אל היעוד לטוב לנו ולעולם כולו.

היכן נבקש בני בריה בבצוקתנו ? — עם ישראל הקב"ה אחת בעולם. אין לו בן ברית זולת אלקיו שהוא לו בן ברית אחד ויחיד.

אם כומר ישראל על בריתו עם אלקיו, אין לו צורך בבריה עם עמים וארצות. חס ושלום הוא מפר בריתו עם אלקיו, לא יועילו לו כל בריתות אחרות, וסוף שהוא נידח מכלם.

זה טבעו ואפיו של ישראל העם, להיות בדד או כבודד. בדד — כשהוא שוכן בשלוותו והגויים מבקשים קרבתו ואינם מגיעים; כבודד — כשהוא בורח מעצמו ומהמוהו ומבקש מחסה ומבטח בקרבתם של הגויים. עם ישראל סגור ואינו קולט בקרבו זרים מרובים או מעטים ואפילו יחידים, אם מצפיהם ומחשבותיהם מנוכרים לרוחו; אבל עם ישראל פתוח לקלוט בתוכו יחידי סגולה ואפילו מרובים הם, בכל גזע ועם, אם נפשם חשקה באמת להתהלב באותו היעוד הגדול של ישראל, והם מקבלים עליהם כל המצוות על תורת ישראל, לשמור ולעשות.

מתי קץ הפלאה ? — כבר מובטח לנו בפי הקב"ה בתורתו, וידענו מפי נביאי אמת שלסוף יבוא קץ לתלאה הגדולה של העם הזה. וירפא בכל מכאוביו וירפא כל העולם.

הקץ יבוא מכל מקום, ורצ"ל תשובה יבוא. אם ישובו ישראל מאליהם, או הקב"ה יביאם לשוב. אותה שעה, גם כי יאספו הגויים מקצוי תבל להכחיד חיי ישראל מגוי, הנה יכרעו ויפולו וישראל יושע תשועת עולמים, יטהר מעוונו ויעשה כיעודו והיה ה' למלך על כל הארץ.

בידי כל דור ודור למהר ולהחיש את הקץ הגדול, אם ימהר ויחיש את שובו הוא אל מהותו שלו ואל היעוד. על כל פנים לא יאחר הקץ בלבוא יותר מן העת שגלויה לפניו ואשר גילה לנביאי האמת הם רבו עליה בנבואותיהם, וקרובה היא מאד.

ואם ראית שאויבי ישראל בארבע רוחות העולם חורקים שן וחומסים רעה על ישראל, אדום וישמעאל חברו יחד והם לוטשים תרבותיהם להשמיד ולכלות; ואם ראית כי כחם גובר ועולה ואיומיהם כבים הירושה מכוסה — צפה לרגליו של משיח. דרוך אוזניך והקשב לפעמיו שהם קרובים. הבט להוך לבית ישראל וראית שקרובי התשובה הם הכל מייחלים ומצפים לתשועה גדולה ולכפרה גדול ברוחו של העם הזה ובנפשו.

כל זה כתורת משה למדנו ומדברי שאר הנביאים, ועינינו רואות והנפשות מצפות.

פרק רביעי / בטחון האמונה

לקחי המאורעות האחרונים, מעלות טובות כהם עלינו: אילו הוציאונו מן האשליות ולא הביאונו עדיין לאמונת אמת — דיינו; על אחת כמה וכמה אם גם נבוא על ידם אל האמונה התמה בנצח ישראל, אל זכרון היעוד ואל השינוי במעשים.

אכן, אדם מישראל המשתחרר מאמונות תפלות, אין דבר כובש עוד מהגיע עד כדי האור הבהיר של אמונה אמת.

אכן, אמונה זו שאנו מאמינים באלקי ישראל וביעוד הגדול אשר הועיד לעמו ואשר מתוך אספקלריותה אנו משקיפים בפלאי ההשגחה האלקית עלינו למען הביא אותנו אל סוף היעוד, אמונה זו אינה מפקפקת בדיננו אלא ברורה ובטוחה כידיעת ודאי שאין לספק מקום לחול בו כלל ובהירה כאור השמש שאינו צריך ראיה.

כי התינוק שאינו חש את אמו יולדתו, שאת חלב שדיה הוא יונק ? —

כי ילד שאינו מכיר את אביו שעל כתפו הוא רכוב ? —

וכי האיש שאינו זוכר בית־חיותו היכן הוא, והא אין לו חיים אלא ממנו ? —

אף ישראל הגוי בכללותו — זה יחודו, שאמונתו היא בת חייו, מכמנה צמיחתו ויניקתו ועל זרועותיה הוא נישא כל ימיו, מן היום האחרון שהוא חי בו עתה, בהלוך חוזר עד יומו הראשון — לפני יותר משלשת אלפים וחמש מאות שנה !

מי מעיד בנו שכך היא אמתתו של ודאי ובטחון כזה ? —

כנסת ישראל, זו רוח העם ונשמתו ההוויה בכל מדור דור, היא מעידה בנו :

כנסת ישראל שבמשך אלפי שנים היא נרדפת על צוארה על אשר היא דבקה באלקי אמת; ניתנת כבאן באכל ובבזים היא זרויה בין מחרפים ומגדפים, בין אויבים ומתנקמים — אם שכחה שם אלקיה והפרשה כפיה לאל זר ? — אין דבר בעולם שיוכל לכבות את האהבה שבינה לבין אביה שבשמים, אהבה שהיא עזה כמוות, ולמענה באות אלפי בניה באו באש ובמים ועליה הורגו כל היום — שכן אלקי אמת אלקיהם, חי העולמים אי בתוכם, בחייהם וגם במותם אותים בו והדבוקים דבק אמת — יש לך עד בטחון ואמונה כזה ?

הנפשות „האבודות והנדחות" שבתוכנו מעידות בנו: קורה, שמעטים או אפילו מרובים מבני העם, נראים עוזבים מקור מחצבתם וכאילו אבודים ונדחים לעולם — מחר, ויש „מחר" לאחר זמן, קרוב או רחוק — דמות דיוקן אבותיהם נראית להם לאמר להם: בנינו אתם ואנו מקור מחצבתכם, שובו אלינו וחיו ! והם חוזרים. היש עוד אמונה של חיים ושל נצח כזו ?

גם רשעי הגויים שבאמות העולם מעידים בנו: קורה גם, שחלקים מבני עמנו מתאבדים לדעת בין הגויים; ערבה להם שבתם בתוכם והם שופעים טובה מרובה למאכסניהם, ככל שבני עם חכם ונבון יכולין תת, ולבסוף קמים עליהם מקבלי טובתם ותולשים את היהודים מתוכם בשצף קצף ובחימה שפוכה הם אומרים: לא לכם ולנו ישיבה אחת בעולם, או אנו או אתם ! משנאתם של רשעי הגויים אתה מכיר את דבקותם של כל זרע ישראל בשורשם, שורש שאי אפשר להיעקר ממנו לעולם.

שמים וארץ, דרכי הטבע וכל היקום מעידים בנו: כך הראו להם העתים לישראל שגם אורחות הטבע וסדרי בראשית משתנים עבורם, עתים לטובה ועתים ח"ו להיפך. עונה ישראל לאלקיו, האלקים עונה לו הקללה הופכה לברכה; ואם להיפך — להיפך, העצמה הופכת ח"ו למפולת. חוזר ושב — אף אלקיו שב אליו ומושיעו, וכל היקום עונה לו בשינוי סדרי בראשית.

במסורת אמת, אין דומה לה, מעידה על עצמה: תורה זו שבידינו היום, היא וכל מצוותיה, היא וכל סיפוריה, היא וכל יעודיה, אזהרותיה והבטחותיה, זו התורה שהעם שומר על כל אות ותג שבה שלא תחול בה יד אדם לשנות, לזייף או לטפות ועליה אנחנו מוסרים נפשנו — האנחנו יצרנוה ? — לא. בשלמותה קבלנוה מדור אבותינו. אף הם, כמותנו ויותר מאתנו, מסרו נפשם על מסורתם שהוא כולה אמת בלבד; — מכאן ואחורה עד דור סיני. כי זה היה ואיזה היה הדור שכולו זייפנים היו ובודי עקר בלבד ולא היה נמצא בו אפילו איש אחד כתריע נגד הזיוף השקר ? — הידועה לנו התרצה אחת כזו בכל הדורות ? — לא ידועה.

כלום חסרו בעמנו בכל הדורות מהפכי מומים, ממרים וסוררים ונביאי שקר למיניהם ? — לבשתנו וגם לכבודנו מרובים היו הללו בכל דור ודור. והרי כל מריים של הללו לא היה אלא על ההווה על שעתה ועל העתיד שחזו בו שוא ותפל, ואילו על האמה שבמסורת מן העבר, איש לא ציוהר : — כך אנחנו חוזרים רצוף דורות בכל... עד מגיעים אל הדור הראשון של מקבלי התורה ומנחילים אותה לבניהם אחריהם.

אותו דור ראשון, אומר „נעשה ונשמע" ומנחיל תורה לדורות הבאים, איזה היה ? —

הרי מספר פרטים הטובים מאותו הדור. וכוב, אותם הפרטים מודעים לנו בבהירות גבורה ובבטחון כלה ע"י אותה המסורת שעברה בכור האמת מרציפות הדורות ובלי מכחיש אחד. ואלה הפרטים :

אותו הדור היה של כשש מאות אלף ושלשה אלפים וחמש מאות וחמשים גברים יוצאי צבא, מבן עשרים שנה ועד בן ששים שנה. הוסף עליהם נערים שלמטה בעשרים והזקנים שלמעלה בששים, ועליהם תוסיף כמספר כולם בנשים, הרי הנבא איכלוסיא בת יותר משלשה מיליון נפש, כולם אמרו : „כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" ; —

וכל הללו בישראל בלבד. הוסף עליהם עוד קהל גדול מאד של רבבות הרבה של „ערב־רב", מצריים, צדונים, אבורים לשעבר לאויבים אחרים. כולם במצרים וראו את בעדי ה' אשר עשה לפרעה ולעם ישראל — עזבו את בתיהם והלכו אחרי אלקי ישראל למדבר אין בו מים ולא לחם — אף הם כולם אומרי „נעשה ונשמע" היו.

לעיני מליונים בישראל ולעיני עשרות מיליונים במצרים ובני לאומים שונים עשה ה' אותות ומופתים במצרים, לעיני כל ישראל והערב־רב וכל חיל פרעה עשה מופתים על הים, ובאותה עת — „ויאמינו בה' ובמשה עבדו". אף הם וכו כולם לגילוי שכינה בהר סיני ולשמע קול ה' ולקולו ענו כולם „נעשה ונשמע" — ולא נמצא בבין כולם מפקפק אחד בעשה כעשה ולא מהרהר לאחר מעשה — אל כה ההדין אמונה זו, במזמורה ואמיתה ? !

ברם, הגדול שבעשה ה' אשר עשה עם ישראל במדבר סיני לעיניהם ולעיני כל העולם — הכין אחר האכילם עובר לגולגולת ארבעים שנה פחות שלשים יום, אנשים נשים וטף וזקנים ויסיפו להם טב כל צרכיהם, וביום השבת לא ירד המן וביום הששי נתן להם לחם יומים.

קבוצה קטנה של אנשים יוצאת לאותו מדבר שאנו יודעים אותו היום יפה, ואומרים לשהות בו מספר ימים בלבד, הם צריכים לקחת אתם מים ומזון וצידה במשקלם פי כמה וכמה. וכאן שהיה במדבר זה שלשה ארבעה מיליונים נפש, לא יום ולא יומיים, לא שנה ולא שנתיים — עד ארבעים שנה פחות שלשים יום במכות, וכולם קיימים וכל העולם רואה ואין אחד בכל הדור הארוך ההוא מכחיש, ואין זכר לשום ערעור או פקפוק בדורות רבים שאחריו.

ובאותו הדור, אלפים ורבבות הרבה, נבואה אנשי בקורת, מהם מתלוננים, כהם מהרהרים אחרי משה רבם, כהם ממרים ומורדים וכולם יודעים עד עצמי בשמותיהם, ובכולם לא נמצא אחד מכחיש באמת התורה ובנתינתה באותו מעמד נורא, ולא בגה שקדם לו ולא בגה שבא אחריו.

עם שלם, עם גדול בתנאי פיזור בארבע קצות תבל, בתנאי רדיפה והשמדות ובבידוד כל חלק משאר חלקיו, שומר על מסורתו בגלותה, על אותיותיו ותורתו לכל אותיותיה והגיה בעמק אלפים בשנים — אין ואי אפשר להיות עד כזה אמת ובטחון אמונה כזה שלהם !

וזאת התורה שנמסרה בידי כל העם עד היום הזה, היא וכל נביאי האמת שבדורות, כצופים עומדים על העם הזה מראשיתו וכיון עד אחרית הימים ההולים ומנבאים לו מראש כל מאורעותיו ומודיעים לו אשר יקרה אותם, ולכה, וכה תהא אחריתם וכה המעשה אשר יעשו להיקתם ולתיקון כל העולם — ולא נאמין ? !

ובתורתם כתוב לאמר : „בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים" — בכה ההא הצלתך ? — „ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו" — זאת בלבד הצלתך, אין הצלה אחרת ! — הן נקרא היום ולא נאמין ? !

בשעה שחכמי האומות כל חוזי הצופים חוזים אבינה שבישראל בכללם, חוזו שוא והבל ליבים אחריהם. כבר מאז ומקדם היתה תורת ישראל כבירות המבטות ברורות מכל אותם מחוזות אישים שלנגד עינינו עתה: כל תרבויות העמים בהתפקרה, הכלוב בהמוכס, סכנת כליון העולם עולה להוריד, כלבניה ישמעאל עולות משלוהן ושלוסות בכל העולם — כל המראות האלה בתורת ישראל ובדברי חכמים מדור דור ; —

והיא אף היא מעידה ומבשרת על קץ הימים לישראל ולעולם, על ימות המשיח וימות תיקון אמת שיבואו לאחר הימים הרעים — הן נראה ולא נשים אל לב ?

וטוב בידינו בלבד, ביד נצח ישראל, למהר ולהחיש את הקץ הנכסף הזה — עם הכנה שיבוא בלב העם, לתקן את המעשים ולשוב אל יעודנו, לתקן עצמנו ולתקן עמנו כל העולם ויפה שעה אחת קודם — הן נדע ולא נקח לקח ? !

פרק חמישי / הוידוי

הוידוי קודם להשובה.

עבר אדם על אחת ממצוות התורה ובא לשוב בתשובה, אין התשובה מועילה לכפר עליו עד שיתודה ותוילה על עונו וידוי דברים. יפרט חטאו ויאמר לפני בוראו בלב שבור ובדמעות עינים : אנא האשם, חטאתי עויתי פשעתי לפניך, וכזאת וכזאת עשיתי. הרי ניחמתי ובשתי במעשי, ולעולם איני חוזר לדבר זה !

כל שכן למי שעבר על רוב גופי תורה בזדון, חטא והחטיא את אחרים !

קל וחומר לדור כולו שהעוות לפני אלקיו, קלקל עצמו וגרם רעה גדולה, לו ולעולם כולו !

קל־וחומר בן־בנו־של־קל־וחומר לפשעים ועוונות חמורים שמתגלגלים ובאים מדור לדור, דורות רבים, וכבר נעשו כהיתר, שאין התשובה מכפרת בלי חרטה עם וידוי : —

והרי אנחנו, כל עמנו, באותו עון איום — כיצד נבא ממנו אם לא נתחרט חרטה גמורה ואם לא נפרש חטאינו, לידע במה פגמנו, נתודה ונשוב ?

שכל זמן שאין עושים כן אלא מכסים פשעים, מדעת ושלא מדעת, אין החרטה אמת ולא החטא נעקר ; שכן כל אחד הולה הקולר בחברו ואת נגעי לבבו שלו הוא אינו רואה.

לפיכך חייבים אנו כולנו להתודות ולומר בשברון לבב : אבל, אנחנו ואבותינו חטאנו. אשמנו, בגדנו, גזלנו, דברנו דופי !

אשמנו — כשהפכנו עם קודש לרודפי חולי־חולין ומעשקות בצע.

בגדנו — בבנינו כשהעלמנו מהם מקור חיותם ואינם יודעים מי הם, מה הם ומה תפקידם בעולם.

גזלנו — את החטאים בנפשותם מבני עמנו כש־מנענו מהם תוכחה ולא העמדנום על גודל פשעם וקלקולם.

דברנו דופי — בשעה שמחינו כנגדם ולא היתה המחאה כולה אמת, כי לא טהרנו עצמנו מביוככו להשיב לנו : „טול קורה".

אשמנו — אשמת הקהל ואשמת כל יחיד, בין אדם לחבירו ובין אדם למקום, וכיחשנו ביום אשכחתנו לומר : מה עשינו ?...

בגדנו — בכל העולם כשלא הראינו לו דוגמא של „ממלכת כהנים וגוי קדוש" שאינו נושא הנית וחרב אלא דבר ה' בלבד נישא בפיו, למען יבהרו אלינו כל הגויים ויאמרו : „לכו ונעלה אל הר ה', אל בית אלקי יעקב, ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו. כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" ; ותחת זה הקימונו ממלכה שפלה וירדנו אל מדבר העמים שהם ילמדו אותנו קשת מלחמה ויורונו חוקים ומשפטים בל ידעום, ונלכנו באורחותיהם.

גזלנו — את הטובה מלבוא בעולם : וכל עצמנו לא באנו לעולם אלא בשביל שיתברכו בנו כל משפחות האדמה.

דברנו דופי — כשההפכנו למרגיעי בריה שבתוכנו ואמרנו : שלום, שלום ! ואין שלום.

אשמנו בגדנו גזלנו דברנו דופי. העוינו, הרשענו, זדנו חמסנו... — כהיה פינו מלא תמיד : אחדות העם, אהבת ישראל האחבת רעיה, והנה שקר ענה פינו ! —

הרי רובנו כולנו, קיבוצנו הגיה וחציה ולשוננו חרב והיה איש במפלגה, מפלגה במפלגה, עדה בעדה וכל חבר אנשים בחבר אחד כמוהם וכן מתגיע בעבותו וביתר בבהמתה, בבילי דעלמא וגם בבילי דשמיא, הן היה בכל למי להתות להמות להכפים להרגיז הלקטה, בכתב ובדבור ובצדק פה וידים, בעל כל במה קטנה וגדולה ואפילו ב...בית הכנסת.

איכה הפכנו „ואהבת לרעך כמוך" לשנאת אחים, לשנאת חנם ? !

וכאן מקום לכתוב התהיות ביהא בין המתהדים, ויהיה לא יבוא בכבר הזה להלהם הכבוד בפני איש, לא כיא הכברים במקום שאמרו לתאריך. אין זה ויהי אפה לכן ביאור פשעים יש כאן ; והכפה בדברי לא יצליח ; על כן הוא מוכין לאחרים לבוא וקלילם.

כל איש יחיד לכלל עצו, יבוא וישמיע אמתו על מכאוביו, יעלו יבואו ויבכו אנחות היודים לקול אמתה גדולה והודה לבכות וקורעת שתקים ; — ובכאר ביחד הדברים תכוכים כן הקבוצ, בבוקים כן ההנהגה והדבקים רק בהודה ובאהבה לעם ה' ובבצה לישובה.

בהפכה לידעי וביקיה הטובה.

פרק ששי / התשובה של אחרית הימים

פרק התשובה, וביחד זה התשובה המיוחלת לאחרית הימים כאמור בתורה הזה : „בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים, ושבת עד ה' אלקיך", התשובה באין אחרית הבא ובה סוף תיקון העולם — פרק סתים הוא מכל יעל. לא כדברינו תמומים וקיים לאבים — בידיים הנביאים לפניו ; הכל יודעים בבה המדובר ואין בקום לבהל דבנו, ובכל זאת נראים הדברים כל כך היקים כאילו אי אפשר להכובה בהיראה בימינו.

שכן, אין התשובה אלא „עד ה' אלקיך" ; השבים — אין בכל העם אפילו נפש אחת שפטורה ממנה ; יחיד וכרבים, פכיר על בבעלי סורה לכל דרגותיהם, עברים בכבדיהם, באבינים בכופרים, עסוקים כגעוד־לים, מוכיחים בשער כמונבי לקים, בנים, הורים, הלבדיים, כרבים. ועד דור עם כורך דורו ואפילו כודי הזיאה — הכל נתבעים לעזוב איש את דרכו הלכוב הדרך אבה — עד ה' אלקיו ! — מתי הבוא ההכוהדה לתשובה כללית כזו ? כאין יבוא הניצוץ הראשון למבצע הגדולה שלהבה־אש גדולה שתקיף את כל האומה ואת האדם כולו ? — דבר זה סותם היא הדאי ואינו נראה באופק לשום עין.

הכמינו הקדמונים כינו את עצמנו, את כל עמנו, ואמרו : „ישראל ליחוי התשובה הם", ואילו עינינו ראות כאילו היו להיפך — רואים התשובה מאד אכנוי כלבם — כי יעיד הלוח מצביד ותחיבה לעינינו לפנים בכבצדי התשובה ראשיתה כהם בשלשלם יבאים ?

התשובה לאן ?

אין התשובה „עד ה' אלקיך" אלא אם כן קודמת לה האמונה בה'. התשובה המיפנע שיודע שהוא בורח מפני ה' אלקיו, אומרים לו : אל הבריח מפניו עוד, כי אם שוב תשוב עד ה' אלקיך ! ברם, כיצד אפשר לומר כן לבני שאפילו הספק אמונה אין בו, ולא ידע איזה מאביו ולא כבני אביו (כאפשר היה הוא מן המרחקים) ? כיצד נאמר לבן הנעבדי בבפירתו : „הובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעוניך" ?

המראה עיבינו רואות, כאילו הירו כלאה הארץ כפרה : שלא כבימי נביאי המקדש הנביא הבעל הקדישה, או מנהיגים הצדיקים הדוכים בעמם כהתלו יחידו את העם, ואילו השהות של רוב העם כבולה באמונה חיה ; אם רק יסלו לסלק את השכבה הדקה העליונה — חוזר כל העם למבתיותו וקוראו בקול גדול : ה' הוא האלקים ! —

ביכים של עתה אין הדבר כן, אלא אפילו אם הצלנו והילכה את השב הראשונה של בשיחים ומדיחים — הבאים בעקבות, שונים הם כך הראשונים ? אכן גבוה יגה כל הדורות המתמידים אשר לפניהם הם עיניו את אשיות האמונה והקדיר אותה כרוב הלוי העם — לפי נאמר היום „שובה ישראל" ?

עד היכן הגיעו הדברים — צא ולמד מעובדא בתעודה אחת שיצאה לאחר על הרבה בשמות : באסה הכהורר שהיה במצלוה, כשהוב הזה במש היתה מוכה על צבאים על הרבה עברית בילדי ישראל — כך סיפרו העתונים מפיו של מורה שהיה עמם שם וזכה להינצל ; „אמרנו לשיר „התקוה" ולסיים בבכי"...

הגע בנפשך : ילדי ישראל האמונים על תורה ואמונה בבי"ס דתי, והמורה דתי, והם נתונים לסכנה כל רגע — אני רבשיע, מי השכיח מילדי הקטן אלא את ה„שמע ישראל" בשעת יציאת נשמה והתלשה ב„התקוה" ? !

אפילו לא היתה זו אלא בדותא של עתונאי — השקר זה מחריד ומזעזע כשאפשר לבדות בדותות כאלה. והבדה אינו מוקי אח"כ הכחשות וגערות ?

כי השעות יהרסון.

אמנם כן, תשובה גואלת של אחרית הימים, לא תיתכן עד שיקומו כל רבי המדינה, שריה ושלישיה, ויכרתו ברית אמנה חדשה עם אלקי ישראל, עם אלקי ארץ ישראל ויתודו ויאמרו : חטאנו כי עזבנו אלקים והפרנו בריה. ועתה אנו שבים בלב שלם לקדש את ישראל אשר חיללנוהו, לקדש את השבת כמצוותה, לקדש את שבת הארץ מלעבדה בשנת השבע, להשיב לתינוקות של בית רבן כולם את אלקיהם אמונתם ותורתם אשר השכחנו מהם עד עתה, לעשות משפט אמת משפטי התורה עם כל העם, לעקור כל עבודה זרה מכל הארץ ובילדי נכרים לא נשפיק עוד !

האמנם האנשים השעה כשרים לכך ? — — —

אין חזרה אל היעוד שאליו נועדנו מתחלה, להיות „ממלכת כהנים" בקרב כל עמי תבל ולמטעם, אלא אם נקבל אותו עלינו כפשוטו וכמשמעו : ממלכה שלמה שכל בניה כהנים. כהנים המשרתים לאלקיהם לעשות רצונו ומשרתים לכל עמי תבל להאיר להם מחשכתם ולעשות צרכיהם ולרומם גם אותם מן השפלות. כהנים שלא על חלק ונחלה הם באים כי אם לשרת בלבד.

אך לזה בלבד נועד כל עמנו וכל איש יחיד אשר בנו. אם אמנם בוא נבוא היום לחזור אל היעוד הזה שלא עמדנו בו בדורות שקדמו לנו — כזו תהיה ראשית המעשה אשר נעשה עתה :

פרוק נפרק את המפלגות כולן ואת האיגודים המקצועיים ואת הקרטלים הכלכליים ואת כל הרצובות הרשע ואת כל אגודות המוטה שבכל מעטה ומסוה שעליהן, ואפילו המעטה הוא אידיאולוגי או רוחני טהור — הכל יפורק. זכר מכולם לא יישאר ! —

לפי שכולם כאחד אינם אלא קבוצות של לחץ וסחיטה לסתום הנאה לאנשיהן מבלעדי אחרים. כל איש מהם לבצעו שלו, למען מפלגתו, למען עדתו, למען אגודתו ולמען... התלמידים שמבית רבה. טובת עצמם בלבד הם דורשים — והם יוצלחו להיות כהנים משרתים את עמם ואת כל העולם כיעודם ? — לפיכך זה התנאי הראשון : תפורקנה מסגרות אלה, ותיפסק האינטרסנטיות וישוב כל העם להיות אחד עם לב אחד ליעוד שהועיד להם אביהם שבשמים.

אם אמנם כזו היא ראשית התשובה הנדרשת מן הדור כולו — ישער כל איש בנפשו : מי מאתנו מוכן לכך מי יוכל בה ומי יעשינה ? — — —

הבדלה בין ישראל לעמים

יסוד ראשון ביהדות ועוד לפני קיום מצוות התורה — להבדיל בין ישראל לעמים. זו הבדלה של טבע ובריאה שאי אפשר לשנותה. כל נסיון לטשטש התחומים שביניהם, מרבה אסון וסוף שהוא עולה בתהו. אינם מתמזגים לעולם וברוב ימים כל אחד חוזר לשרשו ; שכן גזר בורא כל הטבעים : „ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי".

ישראל אע"פ שחטא, לעולם אינו יוצא מכלל ישראל. כל שרשי נפשו נעוצים בעמו ולא ינתקו לעולם. התנכרותו אינה אלא אפיזודה עוברת. אפילו יאריך ימים בהתנכרותו, ואפילו יעברו דורות — סוף שיתעורר אצלו ה„לוי", השריד האחרון שבו הוא דבוק בשורש חיו, וממנו תחזור ותלבלב נפש היהודית שלמה ;

הגוי, אפילו יעשה תבילות תבילות של מצוות ויהיה מלא מעשים טובים כרמון, לעולם אינו נכנס לכלל ישראל, אלא אם הוא פוסק תחלה להלוטין מהיות גוי. היינו, שהצטרפותו לישראל, כולה לשמים בלבד, ואם הוא מתגייר לא לשם שמים, הרי הוא לישראל כספחת מבארת, וסוף שיפלט מגוף ישראל ויחזור לסורו.

כשם שההבדלה בין ישראל לעמים יסוד ראשון ביהדות, כך הרחקת גרים גרודים מישראל והרחקת נשים נכריות — תנאי ראשון בתשובה ישראל. השובת אמת אשר תביא קץ לתלאה ותביא היקון לעם ולעולם, תיקון אחרון.

גוי קדוש

יעוד זה שדובר עליו רבות עד הנה, בלשון הזו הוא נמסר לנו בסיני : „...והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ; ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" ; — כלומר, בכם הדבר תלוי אשר כל יושבי הארץ ידרשו לאלקי השמים — אם תהיו אתם סגולה דוגמא ומופת — ממלכת כהנים וגוי קדוש.

„ממלכת כהנים" — זה שאמרנו : חטיבה אחת בעולם שאינה נושאת עין לשום חלק ונחלה בלתי לה' לבדו, תחת ההתגודדות לאגודות אגודות המתגוררות ביניהן על כל חלק שמן. ברם, „גוי קדוש" מה הוא ומה דרך התשובה עד לעטרת המעלה הזאת ? —

„גוי קדוש" היינו, גוי כשאר גויי הארץ עם מוסדי הגוף ועסקי הגוף (גוי = גוו = גוף), ובכל זאת קדוש הוא. קדושתו מרומממו על גופו. אין גופו משועבד למחסור גופו אלא קדושתו מעל להם שולטת בהם.

ביום בו נרצה להחזיר לראשנו עטרה זו : גוי קדוש ! — לא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו. נבער כליל מקרבנו את הבולמוס של רדיפה אחר כותרות וכל מיני להיטים מחמדות עולם הזה. כל המדינה כך וכן גם כל איש פרטי בביתו ובכל חייו הפרטיים.

מדינה של עם נושא יעוד עבור כל העולם, לא לה להיות אחות בולמוס אחרי הישגי מדעים ריאליים או הישגים בתעשיה ובכלכלה. וכל הדומה. לא בהם תפארת ישראל ולא עליהם גאותו ולא מהם יקנו כל עמי תבל דוגמא ולקח. יש להניח כי בדברים אלה חכמי אומות העולם יקדמו אותנו ואנו נגרר אחריהם ; ואילו אנו באנו לעולם להיות „עליון על כל הארצות".

אכן, יש לנו צורך במעשים ובמפעלים גם באותם השטחים, אלא שכל צרכנו בהם — להראות לכל עולם כיצד התורה ומצוותיה נעשות בהם ואיך שכינת א־ל תופפת על פועל ידנו ברפואה, בחקלאות, בתעשיה, בתקשורת ובניהול מדינה. אין רעה. בכל אלה יש לנו להראות את הסגנון הישראלי שבהם, סגנון דרכי חייו של גוי קדוש.

גם גויי הארצות אשר שמעו שמע אלקי ישראל וידעו סגולת תורתו ומצוותיו — אפילו אינם רוצים לקבל עליהם עול תורה, אבל רוצים הם שתהא בעולם אומה אחת של אנשים כמותם אשר אלקים חיים זה בקרבם ודברו שולט בכל מעשיהם על אדמתו.

אילו ראו עמי הארץ כי שם ה' נקרא עלינו, היו יראים מפנינו והיו מבקשים קרבתנו. גוי קדוש הם רוצים לראות בנו, לא גוי אשר רוממות „אגם בחרונו" בפיהם ובמעשיהם הם נגררים ונחשלים אחריהם. אין לך יפה ממדינה שהיא עליונה על מדינות אחרות בדברים שברוח ובקדושת המעשים.

כל המדינה כך, וכן כל איש פרטי בה.

תשובה שלמה של אחרית הימים, שאין אחריה קלקול עוד, איננה אלא זו — מי חפץ בה עתה והיום, מי הכין לבבו אליה ומי יעשינה ?

תמה הלב ושואל : מי, מתי, היכן וכיצד נבוא לידי התשובה של אמת ? והאם יש אתנו לעשות שתתעוררות בזו תחל לפעם בכמונה ישראל, או בקצה המוגנה לפוצה ? ...

הבו פתרונים.

(סוף בעמוד הבא)

מוגש כפרסום ע"י אברהם פרשן, ת.ד. 894, ירושלים

חיסול כל מלאי הצמר ב-אמפיסל ממשיך!

צמרים רבים יחוסלו - מתחת למחיר הקרן!!

ההפסד שלנו-הרווח שלך!

* חלק מהמחירים כה נמוכים שאין באפשרותינו לפרסמם - מבלי להקנים את הספקים!!
* כל הצמרים באיכות מעולה ואחריות מלאה!!

ארנון	3.55	לחיסול	1.95
מירה	4.50	לחיסול	2.65
אנגור	3.95	לחיסול	2.50
אורלי	4.45	לחיסול	2.95
גולדה	4.55	לחיסול	2.95
אפולו	3.95	לחיסול	2.65
טליה	4.25	לחיסול	2.65
חמי (84% צמר)	6.10	לחיסול	3.95

קני עכשיו לעונה הבאה!
לא תצטערי באשר יעלו המחירים פי שניים!
מחירים באלו לא תראי שוב לעולם!!

תל־אביב: המלך ג'ורג' 62; אלנבי 98; אבי, הגליל 9, תחנה מרכזית; נחלת בנימין 6. ירושלים: יפו 43. חיפה: הרצל 31. באר־שבע: הרצל 66. חולון: סוקולוב 66. מרכז מסחרי, קרית שרת. בת־ים: בלפור 37. ראשון־לציון: רוטשילד 48. רחובות: הרצל 194. פתח־תקוה: אמפיסל, אשכנזי 3. רמת־גן: ביאליק 29. הרצליה: סוקולוב 16. רעננה: אחוזה 109. נתניה: אמפיסל תחנה מרכזית; אלפי, הרצל 9. נהריה: ריכנטל, הרצל 77. ערד: אמפיסל, מרכז מסחרי. דימונה: הדקל 35. אשקלון: אמפיסל, רח' הרצל. חדרה: הנשיא 60. קרית־גת: בנין רסקו 108. אילת: אמפיסל, מרכז התיירות החדש.

נ.ב. לתושבי אשדוד. לצערנו נשרפה חנות אמפיסל באשדוד. לכל הקונות המעוניינות לקנות צמר בחנויותינו בתל־אביב, דמי הנסיעה באוטובוס ישולמו ע"י החברה. לפרטים נא לטלפן: 233227/8/9, תל־אביב.

adco adv.

עזרה

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה 22444; טבריה 20444; קרית־שמונה 40444.

מכבי אש

ירושלים, תל־אביב, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842122; אילת — 2223; באר־שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית־שמונה — 40133.

מגן דוד אדום

ירושלים, תל־אביב, חיפה, — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה—981333; נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון־לציון — 942333; אשדוד — 2222; אשקלון ובאר־שבע — 333; חדרה — 22333; פ"ת — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית
02—69811

מועדי התרמות הדם בתחנות מגן דוד אדום
בנק הדם יפו 8—12.30; ירושלים 12—8; ת"א, חי־פה, אשדוד 8—12.30.

בתי מרקחת

● ירושלים

שישי: רמות אשכול, מרכז מסחרי, טל' 280552; תחת־נביאים, רובע הנוצרים, טל' 283401.
שבת: ד"ר פרקש, רח' הר־פלמ"ח 28, טל' 36084.
מוצ"ש: הבירה, רח' חזקיהו המלך 23, טל' 33843; אל שבב אל גדידה, בתוך שער שכם, טל' 282034.

● תל־אביב

שישי: ככר המדינה, רח' ה' באייר 48, טל' 258046; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.
שבת: מושקוביץ, רח' ה־מלך ג'ורג' 25, טל' 282650; תרופה, רח' דיזנגוף 217, טל' 223488.
מוצ"ש: בני, רח' דיזנגוף 174, טל' 222386; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.

● חיפה

שישי: עליה, בת גלים, רח' עליה 44, טל' 522062.
שבת: בלפור, רח' מסדה 1, טל' 662289.

● רמת־גן ובני־ברק

שישי: נגבה, דרך נגבה 38, טל' 743159.
שבת: אסותא, רח' דבור־סינסקי 41, טל' 731874.

● חולון ובת־ים

שישי: בת־ים, רח' בלפור 45, בת־ים; אסותא, רח' ס־רומפלדור 4, חולון.
שבת: בריאות, רח' קראוזה 46, חולון; גני בת־ים, רח' הנביאים 3, בת־ים.

● באר־שבע

שבת: ירושלים, רח' הרצל 34.

● נתניה

שישי: נתניה, רח' הרצל 11, טל' 22842.
שבת: תרופה, רח' הרצל 2, טל' 28856.

● פתח־תקוה

שישי: פינסקר, רח' פינס־קר 22, טל' 910505.
שבת: פישביין, רח' חפץ חיים 6, טל' 911541.

● הרצליה

שישי ושבת: ככר ריבלין, רח' ויגנרים 142.

רופאים

תל־אביב והמרכז

ד"ר הר־אבן, אפשטיין 6, טל. 443281.
מד"א, טל. 292222 שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

ברית קופות־חולים:
קופת חולים „אסף"
קופת חולים „לאומית"
קופת חולים „מאוחדת"
קופת חולים „מכבי"
תורנות לילה במוקדי מגן־דוד־אדום ברחבי המדינה (מספרי הטלפון — ראה מדור „עזרה" ב„מודיעין")

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: רח' יצחק שדה, טל' 101, מ־7 בערב עד 7 לבהרות.

בתי־חולים

● ירושלים

שישי: „הדסה" (ילדים, פנימית, עינים), „ביקור חו־לים" (נשים), „שערי צדק" (כירורגית).
שבת: „ביקור חולים" (יל־דים), „שערי צדק" (כירור־גית), „הדסה" (פנימית, גבים, עינים).

● תל־אביב

שישי: „הדסה" (פנימית).
שבת: „איכילוב" (פנימית).

● חיפה

שישי: רמב"ם (כירורג, תאונות, פנימית, ילדים, עי־נים, אף אוזן גרון, נוירוכי־רורגיה, מחלות נפש, כירור־גיה פה ולסת), רוטשילד (גי־ניקולוגיה).
שבת: רמב"ם.

מודיעין

י' באדר תשל"ה — 21.2.75

חמה: 17.31 ✶ זריחתה מחר: 6.17
...: מלכים א, י"ד
...: אהלות ה, א—ב
...: כריתות, י"ד
...: יום־טוב, תצ"ה, י"ג—ט"ו
משפט: תצוה

...ת, י"א באדר תשל"ה 22.2.75

חמה: 17.30 ✶ זריחתה מחר: 6.16
...: מלכים א, ט"ו
...: אהלות ו, ג—ד
...: כריתות, ט"ו
...: יום־טוב, תצ"ה, ט"ז—י"ח
השבוע: שבת זכור, פ' תצוה

✱ ברדיו

...„ימים ולילות", עמ' 46—47

✱ בטלוויזיה

...אה „ימים ולילות", עמ' 47

...תנות לקבלת מודעות אבל דחופות מוצ"ש — מצאת השבת עד 20.30 ...יום א' בבוקר מ־5.15 עד 6.15 ...ריב", ת"א, רח' קרליבך 2, טל. 287211.

✱ ...כבת

מירושלים

...אביב 7.40, 10.40, ...14.1..., 1.04, 12.12, ...ע ודימונה 7.40

מתל־אביב

...ים 6.55, 9.54, ...14...., 6.44, 8.00*

מנהריה

● לחיפה ולתל־אביב — 5.43, 7.48, 10.47*, 15.00*
● לירושלים, באר־שבע ודימונה 5.43.

מבאר־שבע

● לירושלים 6.14, 13.17
● לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17
● לחיפה 6.14.

מדימונה

● לירושלים 6.14, 12.47
● לתל־אביב ולחיפה 6.14
● לבאר־שבע 6.14, 12.47

* רכבת מהירה

9.42, 10.48*, 12.20, 13.16*, 13.46*, 14.50*, במוצ"ש 19.00.
● לנהריה 8.00*, 12.20.
● לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52.
● לדימונה 8.54, 12.52.

מחיפה

● לירושלים 6.42, 11.50.
● לתל־אביב 6.12, 7.18*, 8.40*, 10.00, 11.30*, 12.33, 13.23*, 14.10. במוצאי שבת 19.00.
● לבאר־שבע ודימונה 6.42.
● לנהריה 6.33, 9.08*.

13.49.

✱ ...טסים

...: סארוס 245 ס־... 10.: אל על 006

מניו־יורק 10.30; אלימליה 738 מרומא 13.30; אל על 388 מפרנקפורט 14.05; אר־לימפיק 301 מאתונה 14.10; ס.ה.א. 880 מניו יורק ואתו־נה 14.30; אל על 566 מטהרן 15.20; אל על 464 מרומא ואתונה 15.40; ס.ה.א. 810 מבומבי, טאורים ורומא 16.35; אל על 468 מפאריס וציריך 19.15; סוויסאייר 336 מציריך וז'נווה 19.25; ברי־טיש איירווייס 484 מלונדון 19.35.

● ממריאים: סארוס 246 לבוקרשט 11.20; אליטליה 739 לרומא 14.25; אולימפיק 303 לאתונה 15.10; ס.ה.א. 810 לבומביי ובאנגקוק 17.50.

מספר הטלפון כדי לוודא המראת מטוסים ונחיתתם — 03-614656

...נין להשכיר בשכר חודשי
...לם או חנות
...7—60 מ"ר בקומת קרקע בסביבות ...ניים או גבול ת"א—ר"ג, עם טלפון.
✶
...התקשר אחרי שעה 6.00 בערב טלפון 783954, פרס לשבת.

חנות גדולה (70 מ')
וקומת משרדים תעליה (90 מ')

לבנק, אולם תצוגה, וכד' מול בית מעריב, להשכרה בשכ"ת.
אפשרות חניה ומחסן צמוד.
טל. 267991 ת"א (לא בשבת)

מעונין בבית

2—3 חדרים בשכ"ה
ביפו
בכל מצב
לפנות ת.ד. 4333 ת"א או לטלפן בשעות 10—12 ליצחק. 612727

...ה פרקים לבן־דורנו

(סוף מהעמוד הקודם)

...אמרו הדברים?

...זור למעלה נראית התשובה ונראה התיקון רחוקים — למי ולמה נאמרו כל הדברים — בכל זאת דברים אלה שבכאן ביומיים לקרוב.

— להגדיר דברים ולברר דברים ידועים, ...הודיע היכן אנחנו עומדים ומה המעשה שאנו ...ומצפים אליו. וגם להה לו פתחון פה בדברו ...ו כהוך שידע לקרוא שם לבציות ולפתרונן ...ם.

— לפתוח להציל בו כפר להרהר: „שמא ...יהי כל הימים":

— הכל בכלל, עד רבי המדינה הראשונים. ...ו שהמרו על כל ביני ברוחות ונבארו צובדים ...מעצבם כבלי לראות כבצא בתצוהיהם.

...מרו על ידידות עם אפריקה והחילו זהב ...בשר ונפש שנים רבות, כדי לקנותם בני — וביום בהיר אחד כל יגיעם ירד ...!

...ם שהמרו ימים רבים על חולשתם של צמי ...שר לא יכבו לכלתן אתר לצולם ואשר יישארו ...להים בקרב לעד — וביום בהיר אחד כל ...וה שלהם — בדותא אחת גדולה!

...ים שהמרו על הקדכה כל עמי אירופה ...ם. שהם יהיו סעד אבה לתמוך ב„דימוקרטיה ...שבמורה התיכון" — ובשעה אחת הסבו עורם ...ל הודאה הזו — בדותא מבישה!

...אמר עתה; הלא יתנו מבטם עתה העת באלקי ..., אלקי אבת צור ישראל וגואלו כאז ההבטיח ...ם א יהא הוא לנו בן ברית בצר לנו היום. ...הבדותות האבצבם, הלא תאמינו כצת בדבר ...לישראל, הוות רהיה רק אבת הבה.

...ספק באמת זו אין לכם?! — מאין אימא ...עזרתבם, עזרת כל ישראל, בצר לכם ובבר ...ר עת היום?

...יותר התחדעו לחקרי לבכם הלא הבה! — — —

מוגש בפרסום ע"י אברהם פרש, ת.ד. 494, ירושלים

מפעלי פרג בע"מ
ירושלים
מעונינים לקנות
גנרטור 150 - 180 קו"ש
במצב טוב
להתקשר 02-523208 בשעות 7.30—16.00

תקליטים במבחר גדול
אצל מוסך סטריאו ספפורט בן יהודה 8 ת"א — יותר זול

פחחית רכב - להשכרה
בתוך מוסך לרכב כבד
עם חוג לקוחות רחב
לפנות:
„בדק" מוסך לתיקון מכוניות בע"מ רחוב גיסין, קרית־אריה, פתח־תקוה, טלפון: 910528.

אגוד ערים אזור אשקלון לשרותי כבאות

מכרז מספר 1/75

מוזמנות בזה הצעות מחברות בטוח בדבר בטוחי האגוד לשנת התקציב 75/76.
(רכב כיבוי, בניינים, מעבידים צד שלישי, אחריות מקצועית, בטוח כל הסיכונים).
הצעות בצרוף ערבות בנקאית ע"ס —.5,000 לירות אשר תוקפן יהא ל־3 חודשים לפחות או המחאה בנקאית על הסך הנ"ל יש למסור למשרדנו ברחוב התחיה 1 אשקלון בכל יום בשעות קבלת קהל עד ליום ששי כ"ד אדר תשל"ה (7 במרס 75).
טופס שעליו יוגשו פרטי המכרז אפשר לקבל במשרדנו הנ"ל תמורת תשלום של —.50 ל"י ותשלום זה אינו מוחזר.
אין האגוד מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת כלשהי.
אשקלון — 16.2.75 — אורי אליאב — מנהל האגוד

هكذا من الأصل

ישראל ותקציב ההגנה האמריקני

(סוף מעמוד 23)

„סי־5" בעבר, וכעת — מפציצי „בי—1", צוללות־טילים „טריידנט" מסוג הקרב של חיל־הים „פ—14", ומטוס הקרב של חיל־האוויר „פ—15". אלה הן התוכניות שהכל מבקשים לקצץ בהן ב„הצעות התקציב האלטרנאטיביות" השונות המופיעות במיסמכי השתדלנים נגד תקציב ההגנה. אפשר לומר הרבה בעד תוכניות חימוש גדולות אלה ונגדן; הכותב עצמו שמע דברים משכנעים מפי פרשנים מעמיקים נגד המפציץ „בי—1" ונגד הצוללת „טריידנט" המיועדים להיות עיקר החימוש האסטרטגי בשנות ה־80 ומעבר להן. אולם האלטרנאטיבות אינן זולות בהרבה (ההפרש אולי 20 אחוז).

מטוסי „פ—14" ו„פ—15", שבדרך כלל מגדירים אותם כ„תוכניות בזבוז מיליארדים לריק", נועדים ליטול על עצמם את המשימות שכיום משמש בהן ה„פאנטום". זה מטוס מצויין — אולם הוא עוצב בשנות־החמישים, והדבר מתחיל לתת אותותיו. במלחמת יום כיפור הפילו טייסים ישראליים לפחות 50 מטוסים ערביים כנגד מטוס ישראלי שאבד בקרבות אוויר. במידה רבה צמחה תוצאה זו מאיכות הטייסים, אבל היא משקפת גם את העליונות המיכאנית של מטוסי „פאנטום" האמריקניים (ושל מטוסי „מיראז'" לאחר שינויים שעשו בהם הישראלים). עכשיו שהערביים דורשים „דור" חדש של מטוסים סובייטיים, ובתוכם „מיג־23" שהוא מהיר מן „הפאנטום" וקל־תימרון לא פחות ממנו, זקוקים הישראלים, כמוהם כחיל האוויר האמריקני, מטוסים חדשים וטובים יותר, כדי לשמור על היתרון האיכותי. מטוסי „פ—14" ו„פ—15" באמת יקרים מאוד — בין השאר בגלל הסדרות הקטנות — אבל עדיין לא ראינו אלטרנאטיבה ממשית. במקום זה מדענים המבקרים בוולקה־לשון, שאפשר להסתפק במטוסי „פאנטום" גם בשנות השמונים. מטוסי קרב קטנים זולים יותר, כמוהם כ„פאנטומים" הישנים, יכולים להועיל כגרעין של מטוסים חדישים מתוחכמים, אבל לבדם אינם יכולים להרים את נטל המשימה.

משקיפי לוחמת־הגרילה בקונגרס ו־מסביב לו בעת דיוני התקציבות, יודעים את הגישות המנוגדות שכופה תהליך זה על שני הצדדים. סתירה זו מכבידה במיוחד כאשר נסב הוויכוח על נתח הפיתוח והמחקר שבתקציב. אסטראטגים־של־מכתבה, הצועקים לקיצוץ התקציב, טוענים באותה ועידה אחת, כי ארה"ב איננה צריכה לדאוג מפני עליונות מספרית של הרוסים (של הטנקים ושל...), כיוון שעדיין יש לכוחות האמריקניים יתרון איכותי ניכר. בו בזמן מדגישים דוברי הפנטאגון את ההבדלים המספריים ומבטלים את היתרון האיכותי, בבקשם כספים לקיום הכוח של צבא, חיל־הים וחיל־האוויר בסיסיים. אחר כך אלה ואלה הופכים עורם: לפני ועדת המשנה למחקר ופיתוח טוענים מקצצי־התקציב שאין צורך בתוספת הוצאה לקיום היתרון האיכותי, שלדבריהם מתקן את המאזן, ודוברי הפנטאגון טוענים את ההפך.

הכזבנות הגלויה של שני הצדדים הפכה זה כבר את כל המשתתפים בדיונים אלה לציניקנים. אבל אין ספק מי צועד בראש ב„מאזן אי היושר", ואין ספק שידו של מי על העליונה. על אף הגידול העצום של תקציבי בריה"מ לכוח האסטרטגי הגרעיני ולצבא, ועל אף מלחמת יום כיפור, נופלת עכשיו הוצאת ארה"ב על צורכי הגנה בכ־20 אחוז משיעורה ב־1964. כוח האדם הצבאי של ארה"ב ירד בחמישית מ־2,685,000 איש ב־1964 אל 2,152,000 איש כמתוכנן ל־1975. אפשר לטעון שכל אלה אך משקפים את הרטאגם וכדומה; אבל אין לשכוח כי באותה תקופה, על פי החישובים הזהירים ביותר, הגדילו הסובייטים את הוצאות ההגנה כמעט ב־40 אחוז וכוח האדם הצבאי הסובייטי לא צומצם אלא הוגדל ב־125 אלף איש.

אם תימשך מגמה זו, בלי ספק יתעוררו פיקפוקים ביכולתה של ארה"ב להרתיע את הסובייטים מפעילותם מעבר לים, לקיים את המאזן המדיני העולמי, ומתוך כך לתת לישראל סיכוי לעמוד במערכה. האינטלקטואלים הליבראליים המכובדים הרבים ששמותיהם מעטרים את רשימות האישים הנסגל של „המועצה למען שלום שאפשר לחיות בו", „הוועד למדיניות גרעינית שפויה", „הקואליציה למען עדיפויות חדשות", „האגודה לפיקוח על החימוש", „המרכז למידע בענייני הגנה", „הפדראציה של מדענים אמריקנים" וקבוצות אחרות המתנגדים לתקציבי ההגנה — כולם זכאים לדגול בהשקפותיהם. לגיטימי בהחלט ליהודים וללא־יהודים להטיף לצימצום נוסף של הכוח הצבאי האמריקני ושל הפעילות הכללית של ארה"ב מחוץ לארץ או לדרוש חיסולם הגמור. אחרים זכאים בתכלית לדגול בהשקפה ההפוכה. אבל כולם צריכים להבין דבר אחד: צימצום דראסטי של תקציב ההגנה האמריקני יחליש את כושר־ההרתעה, ויכביד יותר ויותר על ארה"ב לספק לישראל את המכשירים, הדרושים לה להגנתה.

פרופ' א.נ. לוטוואק

הפתרון: רפורמה בשיטת השכר

(סוף מעמוד 19)

היא אנטי־תמריצית במהותה".

כמי שהיה בעבר איש המחלקה לאיגוד מקצועי בהסתדרות, יודע אריה גוראל כי נושא זה הוא שדה־מוקשים. „יצרנו שיטת שכר — הוא אומר — בה אין אדם מקבל תמורה עבור המאמץ הנוסף שמצפים ממנו שיעשה. גם הפרשי השכר בין סוג מקצוע אחד למשנהו, אינם כאלה שישכנעו עובד להתאמץ ולהתקדם. יתרה מזאת: עובד יודע, כי לא המטען המקצועי משמש אמת־מידה לקידומו, ואדרבה, עם עלייתו בדרגה, הוא נסוג בתנאי שכרו.

ועל כל אלה, נוספות התוספות. כאלה יש יותר ממאתיים: „תוספת חום" ו„תוספת קור", „תוספת אוזיריות" ו„תוספת דואריה", „תוספת בושה" ועוד — תיקבר הירידה מלפרט. ולא רק תוספות; גם שעות־נוספות שאין עובדים אותן, ופרמיות לפי נורמות פיקטיביות, או בלי נורמות בכלל. כל זאת, כדי לעקוף את הסכמי השכר. כך הופך השכר רק לחלק מן ההכנסה־נטו של העובד השכיר.

נורמות פיקטיביות

מר גוראל אינו מבקש להקפיא את העובדים. אבל אין הוא יכול להתעלם מן המציאות. הוא מציין מקום־עבודה ממשלתי, שבו השכר־ברוטו הוא 1,400 ל"י לחודש, והעובד הולך בסוף החודש לביתו עם 3,000 ל"י.

„זו איננה טעות של חשב המשרד — אומר מר גוראל — זו תוצאה של התוספות מרובות־השמות ושל הנורמות הפיקטיביות, בהן כאלה שאף אושרו בידי המכון לפיריון העבודה והייצור".

התוספות לשכר הביאו את העובדים למסקנה שמאמץ בעבודה פשוט אינו משתלם. ועם לא די בכך, נוסף אנטי־תמריץ גדול עוד יותר: השיעורים הגבוהים של המס השולי.

מר גוראל גורס, שכל עוד תישאר בעינה שיטת השכר הנוכחית, ושיטת המיסוי הקיימת, תנצח השיטה האנטי־מוטיבאציונית. „עם כל המאמצים להגדיל את התפוקה, כך לא נוכל להצליח" — הוא אומר.

„יש לתפוס את השור בקרניו. אין מנוס מזה" — הוא ממשיך. „בד־בבד עם הרפורמה במיסוי, עליה דנים עתה, יהיה צורך בשינויים מהותיים במיבנה השכר, על־ידי הכללת כל התוספות השונות והמשונות בתוך השכר, על־ידי גילומן".

הוא יודע שלא יהיה קל לעשות זאת, אבל אין בכך כדי להרתיעו. „מדוע לא נלמד מהגויים? כל ה'התחכמויות' במיבנה השכר אינן קיימות אצלם. ומדוע מה שטוב לגויים לא יהיה טוב עבורנו?"

הצעה נוספת של מנכ"ל משרד־העבודה היא לקבוע הפרשים משמעותיים בין דרגה לדרגה, כדי לדרבן את העובד לטפס בסולם הדירוג המקצועי, להתאמץ ולהתקדם. יש גם לתת משקל למידת המאמץ שמשקיע עובד במקום־עבודתו, כדי שהכנסתו תעלה ביחס ישר למאמציו.

עדיפות ליצוא

הוא אומר, כי יש להביא ליצירת הפרשים בשכר בין ענפי הייצור והמקצועות למיניהם. עובד המועסק במפעל המייצר ליצוא, חייב להיות מועדף — הוא טוען.

עניין הסכמי־העבודה ותוספת־היוקר חשוב פחות מעצם הרפורמה בשכר. גם שיתוף עובדים ברווחי המפעלים אינו נראה בעיניו חשוב ביותר. הוא בעד, אמנם, אבל אינו מאמין שזוהי התשובה לבעיית הפיריון. אדרבה: הוא מכיר מפעלים שהנהיגו שיתוף העובדים ברווחים, ואשר למרות זאת חלה אצלם נסיגה בתפוקה.

„הדרך היחידה להגברת הפיריון עוברת דרך יצירת מוטיבאציה ריווחית — הוא מדגיש — ואת ניתן להשיג על־ידי שינוי מהותי במיבנה השכר. לא ייתכן שנשלם לעובד פחות, והוא יעבוד יותר; בעוד שבחו"ל עובדים פחות, משתכרים יותר — ומתחרים בנו בהצלחה, הן בחוץ והן בבית".

ישעיהו אביעם

סודות סוכנות הביון האמריקנית

(סוף מעמוד 16)

סין. כיום משתמשת סוכנות הביון המרכזית בקבוצות דתיות קטנות במזרח התיכון לאיסוף מידע, פרט ליהודים וקאתולים, מחשש שהקונגרס יודע, אולם קופלנד אומר כי מספר היהודים והקאתולים בסוכנות רב באופן יחסי מחלקם באוכלוסיית ארה"ב.

אף שהאמריקנים עזרו לנאצר לארגן מחדש את השירות החשאי שלו היו מודיעים לו על מזימות נגדו, היה האיש חשדן כל כך עד שלעיתים קרובות סירב להאמין בנכונות המידע. אף על פי כן, אומר קופלנד, תודות לעזרה האמריקנית השירות החשאי המצרי הוא כיום מוסד בעל כושר.

אבל אם נאמין לקופלנד, זהו שירות חוזר אמריקנים, שאינם מתקשים בהשגת סודות מיניסטריון ההגנה המצרי: הוא אף מדבר על פקיד בכיר במיניסטריון זה, שהינו סוכן סוכנות הביון המרכזית.

לדברי קופלנד הפיקוח של הביון האמריקני על חיי קאהיר הדוק להפתיע. שום אישיות בכירה ושום אורח מחו"ל אינם יכולים להתחמק מן ה„עינים" — אנשי קשר המוצבים בכל חלקי העיר, ומקצתם אף אינם יודעים שהם עובדים בשביל האמריקנים. הוא מספר על אורח אמריקני, שחיפשו אותו בדחיפות כדי לקבל שיחה מעבר לים; הכל נואשו מלמצוא אותו עד שהזעיקה סוכנות הביון המרכזית את ה„עינים" שלה, ותוך שעות נמצא האיש באחד מבתי־הבושת.

מיילס קופלנד מגלה פרטים כמעט לא יאמנו על היחסים בין סוכנות הביון המרכזית ובין נאצר. הוא אומר כי בשנתיים שהציבה אותו סוכנות הביון כיועץ לשירותי הבטחון של נאצר, היה למצרים צורך בשיתוף־פעולה עם האמריקנים, כיוון שרק הסוכנות האמריקנית היתה מסוגלת לספק חלק מן הטכניקה והציוד.

נאצר הצריך זאת, וכן השגריר האמריקני ג'פרסון קפרי. אבל גם נאצר וגם קפרי ראו להבדיל הבדלה גמורה בין „סידורים" אלה ובין היחסים הדיפלומטיים. ראש הסניף של סוכנות הביון המרכזית האמריקנית היה מספר לשגריר קפרי כל שרצה לדעת על תוכנית הסיוע של הסוכנות — וזה לא היה הרבה. כאשר ירש הנרי ביירוד את מקומו של קפרי, נשתנה המצב. ביירוד רצה לקבל מידע יום יום — והוא קיבל אותו.

□ נאצר פתח במצוד

ב־1954, כאשר מהנדסים מצריים עמדו להשלים הקמת מגדל טלוויזיה בהוראת נאצר, כדי להפגין לפני ידידיו בסוכנות הביון המרכזית את פלוגת מיליוני הדולר, שהגיעו לו מהאמריקנים כדי לקנות את לבו, [illegible]

[illegible] איזולתם ברורה, אלא רק צעדים מגוחכים ומסובכים, עד שאנו תמהים שמא יש בהם משהו שנעלם מעינינו.

בשנים האחרונות של נאצר הודיע סוכן של סוכנות הביון המרכזית, שהיה מקורב אליו, כי קבוצה של קציני צבא אומרת להפלות את נאצר למשרת כבוד ולבטל את השלטון בעצמה. סוכנות הביון המרכזית העבירה את הידיעה ישר לבית הלבן וקיבלה הוראה לא רק לספר את הדבר לנאצר, אלא גם לגלות את פרטי המזימה ואת מקור הידיעה, כדי לשכנע את נאצר שאכן יש מזימה.

סוכני־סוכנות הביון, שמשכו בחוטים במצרים, התעלמו מן החלק השני של ההוראה וסילפו את המידע באופן שיטעה את נאצר לגבי זהות המקור.

אבל כאשר סופר לנאצר על המזימה פתח במצוד שהטיל אימת מוות על סוכנות הביון המרכזית. לפחות אחד מסוכניה היה בין החשודים הרבים שנעצרו.

□ ריגול כאורח־חיים

עד עיסקת הנשק המצרית־הסובייטית הראשונה ב־1956 היתה ממשלת ארה"ב סבורה, כי נאצר רב השפעה כדי להיות ראוי לרוב הסיוע שביקש מאמריקה. אחת מצורות הסיוע היתה יעוץ ניהולי באירגון שירות ביון מודרני. נעשה הסדר־קישור בין איש סוכנות הביון המרכזית בשגרירות האמריקנית ובין שירותי הבטחון המצריים, ובאפיק זה הועברו ציוד האימון והדרושים לריגול.

אחד מאנשי סוכנות הביון היה סבור, כי אחת התוצאות העיקריות של ההכשרה תהיה השתכנעות אנשי הביון המצריים, שממילא אין להם תועלת מריגול, והם יכולים להסתפק ב„אמצעים אלקטרוניים" מאורגנים כהלכה.

סיועה של סוכנות הביון המרכזית היה אחד הגורמים שאיפשר למצרים לכונן אחד משירותי הביון הטובים בעולם, אומר קופלנד. ובלי הבדל אם יש צורך בריגול או לא, אי אפשר להעלות בדעת שהוא ימלא תפקיד זוטר בלבד במימסד המצרי. אמר אחד הפקידים המצריים לקופלנד: „אצלנו במצרים ריגול, עיקוב אחר פוליטיקאים, ציתות לטלפונים והטמנת מיקרופונים הם אורח־חיים".

המצרים לא יכלו להעלות בדעתם, כי השבח שפיזרה סוכנות הביון המרכזית ל„אמצעים אלקטרוניים" איננו הסוואה בלבד לרצון האמיתי של הסוכנות לשתול מרגלים בממשלתו של נאצר. כאשר הוציאה ממשלת ארה"ב את סניף סוכנות הביון ממצרים בימי מלחמת ששת הימים, הניחו המצרים שאנשי הסוכנות ירדו למחתרת בארצם.

מכאן ואילך הוטל כל הקישור על דיפלומט מקצועי ושמו דונאלד ברגס. היה לו כישרון עצום לאסוף מידע באמצעים חוקיים בהחלט, אך כישרונו זה נפגם בשל חשד המצרים, כי שליחות־הביון האמריקנית … שלו האמריקנית … אמצעים שמטרתן לשי…

□ ירח הדבש …

המתיחות רפתה כאשר … ביון במגל של ברגס, ש… עקבות מדומים" כדי לפרנס השדרות המצרי … מים. אזהרות נתפס בשעת פעם. כאשר שמעו אותו מ… סיים מצרי, שיטים ליון … "21". כאשר סיים האיש … ועמד לעזוב את מצרים, סגן המנהל של שרות ה… סעודת פרידה.

ירח הדבש בין סוכנות … מרכזית ובין שלטונות … מצרים המצרית נסתיים … דותיו של נאצר. על פי … הביון האמריקני ובין הבי… בשנים 1953—1956 איפשר מסטם סוכנות הביון האמ… „מחאבראת אלעאמה" ול… לרכוש את כל הביון … שהיה דרוש לממשלה, ב… הצלחה את יחסיה הבינל… לקיים את הבטחון הפני… הקצינים הבכירים ונאצר … מיד בחשדם שהסוכנות … מטעה אותם, הסירוב לה… גות הביון המרכזית הביא … שואות על ההנהגה המצר… קופלנד.

יוסף פיני

אל על נתיבי אויר לישראל

מכרז למכירת כלי רכב

אל על מציעה בזאת למכירה את כלי הרכב הבאים:

1. **פורד קורטינה 1,600 אוטומטית** — שנת ייצור 1971.
2. **פז'ו 504 אוטומטית** — שנת ייצור 1970.
3. **2 מסחריות סוסיתא** — שנת ייצור 1967, 1969.
4. **3 זוטובוסים קומר 2,500** — שנת ייצור 1970.
5. **3 מסחריות קומר 2,500** — שנת ייצור 1967/69/70.
6. **2 ג'יפים** — שנת ייצור 1962/64.
7. **3 מסחריות דודג' 160** — שנת ייצור 1970.

המעוניינים לראות את הרכב הנ"ל ולקבל פרטים נוספים אודות תנאי המכרז יכולים לפנות לקניות אל על בנין ראשי, נמל תעופה בן־גוריון, בימים א'—ה' בין השעות 09.30—13.00.

את ההצעות יש להגיש לחברת אל על עד תאריך 4.3.75 שעה 14.00 בצירוף ערבות בנקאית/המחאה בנקאית בסכום השווה ל־10% מהסך הכולל של ההצעה. אל על אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא. כן שומרת אל על לעצמה את הזכות לבטל את המכרז לגבי כל כלי רכב בנפרד ו/או לגבי כל כלי הרכב המוצעים.

הערה: [illegible]

קנה דירתך בדירות גינדי

ראשון־לציון, רח' הרצל 59 (מול התחנה המרכזית)
רחובות, רח' הרצל 187 (מול המשטרה)
פתח־תקוה, רח' חיים עוזר 28 (מול העירייה)

אם אתם גרים בתל־אביב, רמת־גן, גבעתיים והסביבה — ודירתכם „קטנה עליכם" הצוות המקצועי של „דירות גינדי" מציע לכם — במחיר דירתכם הנוכחית, דירה גדולה יותר בת 3, 3½, 4, 4½, 5 חדרים באזורים היפים ביותר בראשון־לציון.

להלן תרשים של אחת מתוך כ־300 דירות פאר.

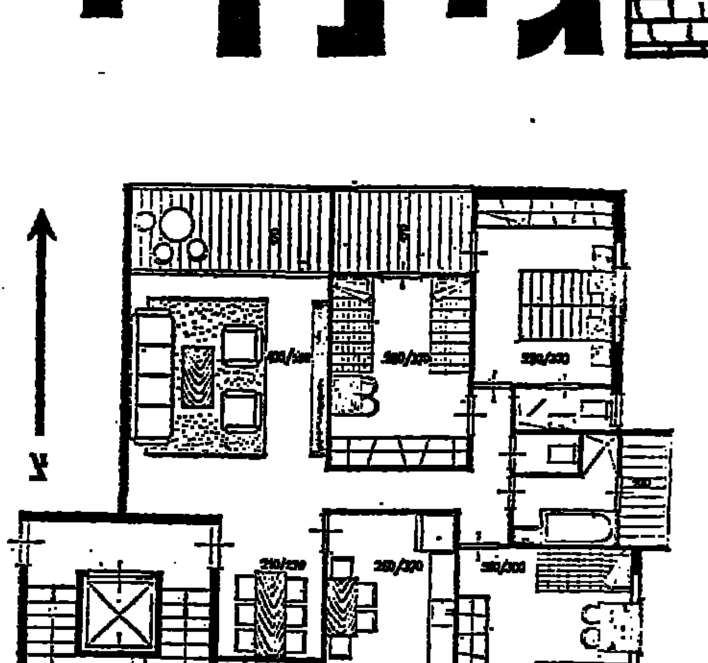

דירת יוקרה בת 4 חדרים בראשון־לציון 200,000.- ל"י בלבד

הדירה במרכז השקט בקרבת בית־ספר יסודי, בבנין בן 8 דירות בלבד + מעלית, כניסה סגורה, טלפון פנים, מים חמים מרכזי, חרסינה צבעונית, מטבח „רגבה", תכנון ארכיטקטוני מרשים.

הצעה מיוחדת! בראשון־לציון 5 חדרים ק"ד - מעלית ולוקסוס מעל למקובל

אצל גינדי קנית בבטחון זכית

„מקום בצמרת"
מצעד הפזמונים הישראלי
הגל הקל — 19.2.75

[illegible]

בין המשתתפים יגרלו פרסים
לכבוד מקום בצמרת — הגל הקל
ת.ד. 1082 ירושלים
זה הדירוג שלי (מלא את מספר השיר):
1— 2— 3— 4— 5— 6—
7— 8— 9— 10— 11— 12—
שם:
כתובת:
גזור ושלח — אולי תזכה בפרס

בית פרדומה
בית מרגוע צמחוני ...
באשקלון
רח' אמאבנד 38 אפרידר טל. 051-2454 / 6
(לשעבר מני שמשון)
תפריט צמחוני טבעוני (כשר)
התעמלות מאורגנת — משחקי ספורט — מסז' ופיזיוטרפיה — מגרשי טניס
שחיה בקרבת מקום.
תוכנית מיוחדת להרזיה — שיקום ...
דיאטות מיוחדות לפי הצורך בפיקוח רופא
מקבלים הזמנות לחג הפסח

למכירה
* **אסקורטים מסחריים** שנת יצור 1969
* **אסקורטים מנדר** שנת יצור 1970
* **סוסיתות מסחריות** שנת יצור 1970/71
* **סוסיתות מנדר** שנת יצור 1970/71

נא לפנות לרח' המסגר 9, ת"א, טל' ...

שבן-שטיח
SHABAN-CARPETS
תל־אביב, בן־יהודה 206/208
שטיחים פרסיים, סינים, עסקיים, כרמל, בגב. דוגמאות חדשות של קינג ושטיחים מקיר לקיר
תיקונים וניקוי ע"י טובי המומחים
טלפונים 455888 — 442668 — 442832

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • • •

מופעי תיאטרון • בידור • מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

גבי עמרני — איפה הכסף! (הקמצן)
חולון „רימרי" הערב יום ו' 21.2 ב-9.30
טל' הקופה 841174
יפו, אלהמברה מחר מוצ"ש 22.2 ב-9.15
טל' הקופה 823457
כרטיסים: „רוקוקו" 223663

רבקה מיכאלי בשעות נוספות
חיפה „שביט" הערב יום ו' 21.2 ב-9.30
כרטיסים: „גרבר" הקופה „שביט" טל. 85345
תל-אביב „אוהל" מחר מוצ"ש 22.2 ב-9.00
כרטיסים: „רוקוקו" הקופה טל. 283694
גבעתיים „שבוסקי" 28.2

יוסי בנאי — פרצוף של צועני
נקם עבור הגוע:
תל-אביב „צוותא" הערב יום ו' 21.2 בחצות
ירושלים „החאן" מחר מוצ"ש 22.2 ב-9.00
כרטיסים: „כנגרי" הקופה יפהן, טל. 62202
תל-אביב „אוהל" 24.2 (פורים) — 28.2

אילנית — גדי יגיל בלווי תזמורת
חיפה „אורה" הערב יום ו' 21.2 ב-9.30
כרטיסים: „גרבר" הכורש הקופה אורה
ירושלים „בנייני האומה" יום ג' 25.2 (פורים) ב-8.45
כרטיסים: כנגה זמן-נאים

ראובן בר יוסף — היידה יפו!
קומיה מבוסה על דמשם גבעתיים „חדר" הערב יום ו' 21.2 ב-9.30
הרצליה „דוד" יום ו' 28.2 ב-9.15
הזמנות: „צמחי" 31688 ובמשרדים

זאב רווח — אסיר 00
תיאטרון פרץ נכה:
תל-אביב „אוהל" הערב יום ו' 21.2 ב-9.30
תל-אביב „בית החייל" מחר מוצ"ש 22.2 ב-9.00
בית אליעזר יום ב' 24.2 ב-8.30
כרטיסים: צמחי 31688 ובמשרדים

התאנברט — הקברט הסאטירי — בתוכניתו החדשה — פשחולניק
עם: חיים אלמוג, שמואל קרמרמן, רחל שור, ... אלכוש, אלי ינקר ...
מוסיקה: צמלי ...
חיפה „בית רוטשילד" הערב יום ו' 21.2 ב-9.30
מועדון התיאטרון ת"א 28.2
בתאנברט כל יום ג' ומוצ"ש

הלהקה הקאמרית למחול
צוות מיאייר בית יד לבנים, פלקס 68
ערב מחול
כוריאוגרפים: ריגה שחל, רנה פנל
מחר מוצ"ש 22.2 ב-9.30
יום ג' 4.3 • יום ג' 11.3
תיאטרון כחול, טל' 445022

מועדון התיאטרון — Lee עושה אנשים יפים
ביצירת המועדון החדש הערב ב-12.30 במועדון התיאטרון
חולון „ארמון" הערב 21.2 ב-9.00
שמעון ישראלי „אני יורד בגורדון" הערב ב-8.45 ו-10.30 מחר ב-9

הבה נשירה וגבירה — פסטיבל שירי בירה
ת"א „היכל התרבות" יום א' 9.3.75 ב-8.30
12 שירים חדשים
בביצוע מיטב האמנים
התוכנית אמנותית מגוונת
הולה בכדה ובכרטיסים ב„רוקי" „גרבר" ויתר המשרדים

להקת כוורת — סיפורי פוגי
2 הצגות אחרונות
כפר-סבא „עמלי" הערב יום ו' 21.2 ב-9.30
תיאטרון ירושלים יום ב' 24.2 ב-8.30
בקרוב תוכנית חדשה!

הגשש החיוור — אוכל קטנוע
יפו „אלהמברה" יום ב' 24.2 ב-8.30
כרטיסים: רוקוקו ובמשרדים
קרית-ביאליק „סביון" הערב יום ו' 21.2 ב-9.45
תיאטרון ירושלים מחר מוצ"ש 22.2 ב-8.30
קרנגי-הול New-York 12.4

שמעון ישראלי „אני יורד בגורדון"
הצגת בידור חדשה
מועדון התיאטרון ת"א הערב יום ו' 21.2, 2 הצגות ב-8.45 וב-10.30
מחר מוצ"ש 22.2 ב-9.00
טלפון קופת התיאטרון: 230039
כרטיסים לקבוצות: „יוקי—לאן"

הלהקה הגרוזינית הישראלית במחול וזמר — 35 אמנים — איליה נמצלשווילי
הופעת גאלה
ת"א „היכל התרבות" יום ג' 4.3 ב-8.30
כרטיסים: „רוקוקו", „קסלר", „יוקי" ויתר המשרדים
הפקה: יחזקאל צמח

פורימבה בקולנוע „תל-אביב"
גדי יגיל — תיקי דיין
אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים
בקטעים מתוכניתם: „עוץ לאגי"
שוקולד מנטה מסטיק
יום ב' (ערב פורים) 24.2
2 הצגות ב-9.30 ובחצות
כרטיסים: „רוקוקו" ובמשרדים

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת התיאטרון בערב ההצגה

נשף פורים בנתניה
ביום שני 24.2.75
יערך נשף פורים עליז ב„אולמי רון", רח' סמטר 14
יגאל בשן ✱ מני פאר ✱ דליה עמיהוד ✱ להקת שליחי הנשמה ✱
פורים שמח
ב„אולמי רון" נתניה

בגלל 2 של התיאטרון העירוני חיפה — שיץ
הצגת חשובה ביתות ובנים
תל-אביב „תיאטרון" מחר 22.2 2 הצגות ב-8.00 וב-10.30
ביום ב' 24.2 ב-9
ביום ג' 25.2 ב-9
כרטיסים: „יוקי" ובמשרדים
חיפה „תיאטרון עירוני" יום א' 23.2 • יום ב' 3.3

חצי-חצי — מוטי כספי — נתנאלה
תל-אביב „בל-דור" הערב 21.2 ב-9.45
יום ב' 24.2 בחצות
טל' הקופה 263178
מועדון התיאטרון חיפה יום ג' 25.2 ב-8.45 10.45
כרטיסים: רוקוקו ובמשרדים

פואוקנעבות — יוני רכטר, אבנר קנר
זהר לוי, תופים
התוכאות בשכונות „בגרנב"
ת"א „צוותא" מחר 22.2 ב-10.30
כרטיסים: „רוקוקו" ובמשרדים
הזמנות טל' 250156/7

צוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת 21.2	ב-9.00: אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים ולהקת תמוז.
	בחצות: יוסי בנאי בתוכניתו „פרצוף של צועני".
שבת 22.2	ב-11.11 בבוקר: סדרה 11:11. התזמורת הקאמרית הקיבוצית, מנצח: אבנר איתי. סולנית: רבין ויזל (סופרן). בתוכנית: י.ס. באך — סויטה מס. 1 בדו מגור. ה.א. מרצארט — „עלו ושמחו" (אקסולטטה יובילטה) לסופראן והתזמורת ק.165. י. היידן — סימפוניה מס' 44 במי מינור.
מוצ"ש 22.2	ב-8.00: זה הכל בגומיים. יהונתן גפן ודני ליטני בלווי פסנתר ותיפוף.
	ב-10.30: „ארבעקטורה אולטרה" — יונתן רכטר — אבנר קנר. עם: זהר לוי — תופים.
יום ב' 24.2	ב-10.00: זה הכל בגומיים.
יום ג' 25.2	ב-10.00: זה הכל בגומיים.

להקת מחול בת דור
יצירות בכורה מאת כוריאוגרפים ישראליים!
תל-אביב „בת-דור"
יום ב' 10.3 ● יום ד' 12.3 ב-8.30
בתכנית: „רקוויאם לצלילים"
כוריאוגרפיה: ג'ין היל סיגן
בכורה עולמית: „מעבר למראה"
כוריאוגרפיה: יגאל פרי
בכורה עולמית: „לקראת"
כוריאוגרפיה: יהודה מאור
„דדלינגר" כוריאוגרפית: מנואל אלום
בתכנית חדשה!
תל-אביב, תיאטרון בת-דור
יום חמישי 27.2 ב-8 בערב
אילת השחר יום ב' 3.3 ב-9.00
כרטיסים: תיאטרון בת-דור טל' 263179 ובערב ההופעה בקופת התיאטרון.
במשבת ההרשמה לסדרת המנויים למחול לשנת 1975. פרטים במשרדי בת-דור.

התיאטרון הקאמרי תל אביב
בקור הגברת הזקנה מחר 22.2 ב-6.30 ב-9.15
יום א' 23.2 ב-8.30
שלוש מסיבות יום ב' 3.3 ב-8.30
ה ש ח ף
יום ב' 24.2 • יום ב' 25.2
בקרוב: קומדיה של מבוכות

התיאטרון העירוני חיפה
ש י ץ
ליצירה מחוזרת להגיד ב. לברון היהודי בתיאטרון מחר 22.2 ת"א בהבימה
3 הצגות: ב-8, וב-10.30
יום א' 23.2 חיפה
גן הדובדבנים
יום ד' 26.2 חיפה 8.30
מוצ"ש 1.3 חיפה 8.30

[התיאטרון] ... הבימה
... יום א' 23.2 • יום ב' 24.2 ...

פרסום בלקין

שחקני החאן מציגים
„משרתם של שני אדונים"
... גולדוני במאי מ. אלפרדס · נשף תיאטרוני
... תאן הירושלמי 24.2, כל הכרטיסים נמכרו • ת"א „נחמני" 25.2 ב-8.30

שחקני החאן מציגים
מלכוד 22 CATCH 22
... : ג'וזף הלר; תרגם ועבד לבמה: אילן רונן; תפאורה ותלבושות: ... קלמרלין; תאורה: בן ציון מוניץ; משתתפים: אריה אברהמי, ... אסם, שושן גבאי, רחל המאירי, דוד זאב, שמרה סלוביטן, ... צקי, אבי כנפי, ספי רבלין, שלמה תרשיש.
הצגות ראשונות
ת"א „נחמני" מחר מוצ"ש 22.2 ב-8.00 — כרטיסים „יוקי" והמשרדים
חאן הירושלמי יום ה' 27.2 ב-8.00 ובמוצ"ש 1.3 ב-8.00: הצגת בכורה ... חגיגית. ההכנסות מוקדשות לקרן המענקים של איגוד נשים אקדמאיות ... ירושלים.
ת"א „נחמני" יום ג' 4.3 ב-8.30 — כרטיסים „יוקי" ובמשרדים.

פרסום בלקין

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת בר אילן - רמת-גן
ועדת תרבות
[הפ]נלציה של שמחה בקמפוס הבר-אילני

י"ד אדר תשל"ה 25.2.75 — משעות הבקר	י"ד אדר תשל"ה 25.2.75 — בשעות הערב
ביתני משחקים מלאי הפתעות	שלש הופעות מרכזיות באודיטוריום: שעה 20.00, שעה 23.00, שעה 02.00
ביתן סרטים מצויירים	✱ מני פאר
תחרויות ספורט היתוליות	✱ שלמה ארצי ולהקת גבי תפוח
הופעה מיוחדת לילדים ב-10.00 בבקר	✱ הרב קרליבך
הפנינג בצהרי היום עם להקת שליחי הנשמה, קרבות ג'ודו וקרטה	✱ נועם קניאל
	✱ אבי טולידנו (הופעה א' ב' בלבד)
	✱ דודו טופז (הופעה ב' בלבד)
	✱ ביתני משחקים
	✱ ביתן סרטים מצויירים
	✱ ביתן בינגו
	✱ דיסקו-דוסים עם תאורת חור כרפס ותכלת
	✱ ריקודי עם משעה 20.00

הכניסה לשטח הקמפוס עם תעודה מתאימות בלבד
נותרו מספר מצומצם של כרטיסים הנמכרים במזנה

מיין...מיין...מיין
✱ מביך, משורר, מהנה ✱
ערב שירים גסים
ישראל גוריון ✱✱✱✱✱ בתכנית
עומד לי על קצה הלשון
הערב יום ו' 2 הצגות 9.30 ו-10.30 · מוצ"ש 9.30
הצגה לרגל פורים ב-24.2
מועדון 77, תל-אביב, בן-יהודה 77, טל. 230000
כרטיסים להשיג ב„יוקי", „הדרך", „קסלר", „רוקוקו", „קוגוס" ובערב ההצגה בקופת המועדון • כרטיסים לבוסות ולקבוצות: „יוקי" טלפון 232445

מועדון לילה קרוואן
ערב ערב פרט ליום א
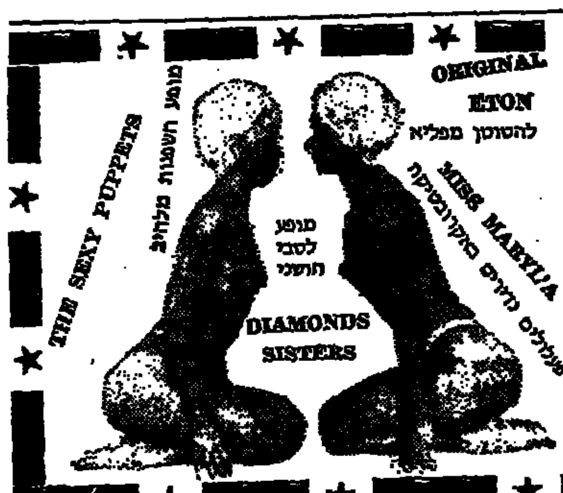

התחלת התכנית בימי חול בשעה 11
GERARD MERCIER — אסרוקציה — הבובה „המדברת"
EMERAVDE AND AMETISSE — קוסם בפרודיה על „הגנב הנוצץ"
THE FAUWEL'S — „הכפילים הנעוים" באקרובטיקה
צדוק סביר — תקיין בדרן
בשבת ב-5.30 תה-מנחה

מצלמות מסרטות
אצל פוטו סטריאו מספורט בן-יהודה 8 ת"א יותר זול!

אם לא הפסקתם לאכול בחוץ בגלל מחירי הדלק —
בואו ל„נסט"
מסעדת הפאב בהרצליה פיתוח
תהנו מהסטייקים וההמבורגרים הטובים ביותר בארץ! יש גם פינת יין וגבינות. מול מלון מגדל דניאל, חוף הים.
הנסיעה משתלמת!

שירי העולם לילדים

חיפה „אודיטוריום" יום ד' 26.2 ב-10.30 בבוקר וב-4.00 אחה"צ
ת"א „היכל התרבות" יום ב' 24.2 ב-10.30 בבוקר וב-4.00 אחה"צ
כרטיסים בחיפה: „רוקוקו" ובמשרדים · בחיפה „גרבר" ובמשרדים

בחאן הירושלמי
21.2 ... ב-9.00 ... 22.2 ב-11.00 ... ב-8.30 ... 24.2 ... 25.2 ... 26.2 ... ב-9.00 ... 27.2 ב-8.00 ...
משרד ... „מלכוד 22".

קרא היום בגליון להיטון
כתבה וצילומים בלעדיים
מייק בראון בזינבה
✱
שאלות אישיות
יורם גאון
✱
אלביס פרסלי לפנסיה
מאות פרסים במבצע חבלבי המסך הקטן והפרס הגדול מערכת סטריאופונית
במדור הפופ — גלוריה גיינור, נתנאלה, סנדרה גינטון, פיילוט, פילם לתמונות ועוד...
במדור הקולנוע — מייקל קיין, אורגיות בהוליבוד, קארן בלקי, עינויים אישיים, החברה הגבוהה ועוד...
להיטון — שבועון הבידור הנפוץ ביותר במדינה

תזדרז ושלח את פתרונך לחידון הסמלים של מעריב מגליון יום ו'

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ... לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

חיפה מועדון התיאטרון
היכל הבידור והקבר
בהנהלת אלי צבזאלי
רח' יוסף 66 טל. 642542

GOLDEN GATE QUARTET
USA
גולדן גייט

להקת הזמר הכושית הנפלאה מארה"ב בליווי תזמורת.

החל מהערב יום ששי ובימי ערב פרט לימי א'

וכן משתתפים:
* רקדני ג'ז אופוס 3
* חשפנית מפריס

לתושבי תל-אביב
היכל התרבות
מוצ"ש 15.3 ב-8.30
כרטיסים: יוקי (לאן) ככר דיזנגוף טל. 222445

24.2.75 24.2.75

נשף פורים מפואר
במועדון
"החוף הירוק"

במכנית האמנותית:
* מנחה ובדרן הערב: **דודו טופז**
* כוכבת הזמר: **רותי נבון ותזמורתה** לאחר סבוב הופעות בחו"ל
* כוכב הערב: **אורי שבח** שזכה במקום הראשון בפסטיבל הזמר המזרחי.

שעשועוני פרסים בניהולו של **דודו טופז**
בחירת מלכת פורים של "החוף הירוק" בניהולו של דודו טופז

עם פרסים והפתעות!!!
* משקה ראשון לפי בחירה.
* כיבוד פיקנטי ליד השולחנות.
* רקודים עד אור הבוקר עם "להקת הצעירים" והזמרת "שרית"

ארוחת ערב פורימית חגיגית לפי הזמנה מראש
הזמנת מקומות: "החוף הירוק" נתניה טל. 053-25551/2/3

הארוע המרכזי בפורים
בואו בואו חסידים

שירים חסידיים, פזמוני פסטיבל הזמר החסידי ושירי פורים

חיפה "אודיטוריום"
מחר מוצ"ש 22.2 ב-9 בערב
צמד רעים
מקהלת לב-רון
עם הסולנית רינה גורדון
"שיבת ציון"
להקת פופ חסידי מארה"ב
נירה וגליה רבינוביץ
עוזי מאירי
מקום ראשון בפסטיבל החסידי
מנחה: דן כנר
כרטיסים: "גרבר" וביתר הסוכנויות ובקופת האולם

תל-אביב
"היכל התרבות"
יום ב' 24.2 ב-8.45 בערב
הרב המרקד
ר' שלמה קרליבך ולהקתו
נירה וגליה רבינוביץ
צמד רעים
"שיבת ציון"
להקת פופ חסידי מארה"ב
מנחה: מרדכי פרימן
כרטיסים: "רוקוקו" ובסוכנויות ובקופות היכל התרבות

ערב זמר חסידי - הופעה יחידה בירושלים
הרב המרקד ר' שלמה קרליבך "בנייני האומה"
פורים יום ד' 26.2 ב-8.30 בערב
כרטיסים: "כהנא", "בן-נאים" ובסוכנויות המקובלות

שחקני החאן מציגים לילדים
"35 במאי"
או: דני רוכב לים הדרומי
על-פי אריך קסטנר

עיבוד: אבנר רוטנברג, אלכס קלצ'קין
בימוי: אלכס קלצ'קין פזמונים: אפרים סידון
מוזיקה: שוש רייזמן תפאורה: "מימד" צרפתי
משתתפים: גבי אלדור, יעל סטורנס, אלי דנקר, יוסי פרוח, דני טורליה

הצגות מיוחדות לפורים
ת"א "אהל" יום ב' 24.2 ב-4.00 אחה"צ
ת"א "גחמני" יום ג' 25.2 ב-3.00 אחה"צ (כל הכרטיסים נמכרו)
בחאן הירושלמי יום ד' 26.2 ב-9.45 + 11.45 לפנה"צ
חיפה "שביט" יום ו' 28.2 ב-3.30 אחה"צ

התאורה וקול
פורים שמח
עם תשרות קול להשכרה
בתנאים נוחים
"תאורה וקול" 03-908146

שחק אותה...
עם מני פאר
ערב מצחוקי חברה בידור ואווירה בהסות
שטוק 84
מני פאר מרחיב את ההנהגה ומחלק זיכנו שפע מוצרים לשבע השנים הרעות.
פאב הנרי ה-8
הרצליה פתוח
הערב
יום ו' בחצות
טל. להזמנות 93 85 86
שטוק 84

הערב
שחק אותה
עם מני פאר
ערב שעשועים, משחקי חברה ומתנות. התברות: לון-פבריג'ה; כיהן; שומרי משקל (קורסים); קפה — התלובה סקסטיל; כפות שמיכות פיקה וקופונים; רשת קרבין — סט עבים בלגנרי בורדיקה בפסארים; קשת — בקוי יבש; דאקי פרי — חוה בית; אופנה קינג; ארוח; צ'פיז — גומי לעיסה; אביק — מוצרי אופיבל לכלבים; גבעון אלקטרוניקה; כוזאה הפי עוה; דריוו-אין.
פאב הנרי ה-8 הרצליה פיתוח

באולמי "גל"
יד אליהו ליד ברכת "גלית"
במוצ"ש 21.2.75
גרציה ילדת הפלא
והתזמורת "הפסגות"

ב-24-25.2.75
קרנבל פורים!
בל מסבות משעשע
בתכנית:
יגאל בשן
הבדרן אבי בהט
זמר אורח מצרפת מייק פרנסואה
זמר אורח מספרד חוזה אטיסיאנו
הקוסם משה בויום
התזמורת "SUPRISE"
עם הזמר הרוסי יורי גולדר
ירקודו ויבדרו אותכם עד אור הבוקר.
ארוחת ערב + שמפניה + הגרלות + הפתעות
הזמנות טל. 874629 עד 12 לפנה"צ.

במת בר-אילן
אגודת הסטודנטים
בשעה 21.00
סרט מעולה באודיטוריום
ריקודים לאחר ההופעה.
הכניסה לסטודנטים בלבד

מ.ד. הפקות - דני פלץ - נחום ביטל מציגים
יהורם גאון
שר שירים יפים
עם תזמורת בת 15 נגנים ולהקה קולית
ניהול מוסיקלי: מרדכי סקביץ

ת"א "היכל התרבות" בפורים
יום ב' 24.2 בחצות • יום ג' 25.2 ב-9.30

באר-שבע "קרן"	הערב יום ו' 21.2	ב-9.30
ירושלים "בנייני האומה"	מוצ"ש 22.2	ב-8.30
נהריה "הודי"	יום ו' 28.2	ב-9.30

המשרד רח' דיזנגוף 66 טל. 297193, 289835

עיריית חיפה אגף לתרבות נוער חברה וספורט
מרכז לתרבות וחברה ע"ש רוטשילד
מרתף 10
לתרבות וחברה
תכנית פעולות שבועית

יום א' 23.2 שעה 8.30 בשיתוף עם המח' לתרבות
בימת "עכשיו"
רכז המערכה: גבריאל פויה
קוראים מיצירותיהם: כמיה אל קאכם, משה בן שאול, כיאוב דאוה, עזריאל קאופמן, יונה וולך, עודה פלה, יורם קניוק.

יום ב' 24.2 שעה 10 בערב:
אמנות איך ולמה?
(צלילים — פרמינים — קדים) מגיש דן לוין

יום ג' 25.2 שעה 10 בערב
חוגי פרדימון:
(פורימון להברי החוגים) חגיגת עשירה!
מנחה דן לבני (ערב סגור).

יום ד' 26.2 בשעה 10 בערב
עד לא מר תפידע
מוסיקה מוסיקה
מגישים: אורי איזנבוינג — מכתבה; הגע גייבאוב — קרנבל הדום אבריקאי; ליין ואבי — פירי בלה. מכירת כרטיסים מוקדמת במועדון.

יום ה' 27.2 בשעה 10 בערב
לראשונה בחיפה **פרחים לעבר לבן**
בביצוע: אלכס פלג (שהקן הבימה).
כאת: דניאל קיס. עברית: אהוד מנור
בימוי: יצחק שאולי.

יום שישי 28.2 בשעה 9.30 בערב
ערב-סטודנטים

מוצ"ש 1.3 בשעה 10 בערב
רוקנרון צבני (מקירי מ.ב. לורקה) בניה להליק קריאה-היה-ביבה

— במחיר הכרטיס כלול כבוד —

חיפה, שדרות הנשיא 142, טלפון: 83424

תיאטרון "יתרו" גאה להציג:
סיאבוידעם
כאן שלום עליכם

אליהו גולדנברג, שמואל רודנסקי, יחזקאל טרויסקי
(שחקני "הקלריבם")

בתכניתם החדשה

21.2 יום ו' הרצליה קלנוע "הוד"	בשעה 9.00
22.2 מוצ"ש ירושלים "בית העם"	בשעה 8.30
24.2 יום ב' כפר-סבא "עתיד"	בשעה 8.30
25.2 יום ג' חדרה "הוד"	בשעה 8.30

הזמנת הצגות: תיאטרון "יתרו" טל' 453923
מכירת כרטיסים "יתרו" רח' אבן גבירול 90

מוסיקה ויוה
קונצרט למנויים מס' 1
מוצאי-שבת, 22.2.75, 9.00 בערב
מיכאל טילסון תומאס
מנצח ופסנתרן
סרג'יו פיידמן, הקלרינטאי
כרטיסים אפשר להשיג במשרדי התזמורת, היכל התרבות (כניסה מרח' דיזנגוף) בכל יום 10—1, 4—6: ביום ו' 10—1 בלבד, ובסוכנות "אנטייה", רח' דיזנגוף 118. בערב הקונצרט בקופת היכל התרבות.

הנחה למנויי התזמורת לפי תלוש מס' 113.
מכירת כרטיסי מנוי לסדרה מוסיקה ויוה לכל העונה נמשכת.

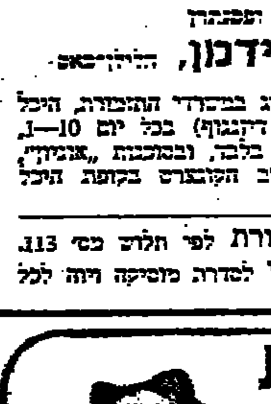

שחרית לילדים
כל שבת ב-11 לפני הצהריים
עם תמר לנצר ועמוס הקוסם
טל. 230000
הזמנות טל. 228880
מועדון 77 בן-יהודה 77, ת"א.

בית הצנחן
רמת-גן
ריקודים ובידור
מוצאי-שבת — 22.2.75
בתכנית:
צחי נוי
אלי גורנשטיין (חומה ומגדל)
ריקודים לצלילי
"הכוכבים הכחולים"
הכיכו!!!
לנשף פורים ענק!!!
שיתקיים ביום ב' — 24.2.75
בתוכנית:
אמנים, בדרנים, תקליטנים וזמרים.
כרטיסים להשיג בערב ההופעה בקופת בית הצנחן — רח' רוקח
הכניסה דרך אבא הלל 155

השבוע ב
מגדל דניאל
הרצליה חוף-ים

ביום שני, 24.2.75
נשף פורים
עם
יפה ירקוני
* תזמורת ריקודים
* ארוחה מלאה
(עם יין ואפריטיף)
במחיר — 90 ל"י לאיש
הזמנת מקומות: טלפון 930381

קרנבל אמיתי לילדים
לכבוד חג הפורים
שלגיה ושבעת הגמדים
בת"א "בית ארלוזורוב"
יום ד' 26.2 2 הצגות
ב-10.30 לפנה"צ
וב-3.30 אחה"צ
כרטיסים: "כהני", "יתרו" ובסוכנויות ובקופה

תיאטרון באר-שבע
טרטיף
מאת מולייר

שלישית גגל
אמבי במהדורה חדשה
טל. 911567
יום שני 24.2
באודיטוריום אוניברסיטת בר-אילן
*
יום שלישי 25.2
באמפיתאטרון המרכזי
הופעה לילדי קרית-שמונה.

גלריה "וידון נובל"
התעשייה, ירושלים
מזמינה את תושבי ירושלים לפתיחה תערוכה
שתתקיים במוצ"ש 22.2.75
משעה 18.30 עד 22.00
בתערוכה
הדפסים מקוריים של אמנים ידועים

כנסיית עמנואל
יפו, רח' בר-הופמן 9
22.2.75, שבת, שעה 20.30
מנהל מוסיקאלי תגארה: עמוס מלר
קונצרט סימפוניה, המקהלה הלאומית "רינת"
מנצח — אבנר איתי
כרטיסים בפתח הכנסיה, בערב המופע החל משעה 18.30, טלפון 981307

אבישלום דרורי
מהפנט
* הפנוזה שימושית
* גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
* לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
* הרזיה בעזרת היפנוזה
* בעיות מין
* יעוץ בענייני משפחה
פרטים תל-אביב
טל. 287835, 297193

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע "דרייב-אין" טל. 477127

בשעה 7:00
הסרט שזכה להצלחה גדולה, לפי בקשת הקהל
"אלכסנדר המאושר"
בהשתתפות * מרלן ז'ובר

בשעה 9.30
שבוע 2 — עם גדולי כוכבי הוליווד בסרט המתח העוצר נשימה

"5 פעמים רצח"
* ג'ורג' ס. סקוט
* קירק דגלס
* טוני קרטיס
* רוברט מיצ'ם
* ברט לנקסטר

במוצ"ש בחצות 22.2 בלבד
* הלטוש ברור בסרט המתח
"הפרפר הפצוע"

דני פלץ-נב מציגים:
בדרך-מערב

BLUE GRASS MUSIC
שבועות עם אמריקאים שירי בוקרים רביעית מיתרי הזהב ממדה נמנה

תל-אביב "בית ליסין" ויצמן 34
הערב יום ו' 21.2, 2 הצגות ב-9.30 וב-12.30
כרטיסים: גרבר, כספל, רוקוקו, ובסוכנויות.
המשרד רח' דיזנגוף 66 טל. 297193, 289835

דני פלץ-נב מציגים
ג'ימי לויד
JIMMY LLOYD
ושלישית הג'ז של ריק
בתוכניתו החדשה
מברודוויי באהבה
BROADWAY WITH LOVE

ת"א "במדורה" הערב יום ו' 21.2
כרטיסים: גרבר, כספל, רוקוקו הסוכנויות.
המשרד רח' דיזנגוף 66 טל. 297193, 289835

מועדון סינמטק
סינמה 1
הערב בשעה 12—10
• צ'ארלס ברונסון בסרט הצגה הגדולה "המקצין"

סינמה 2
הערב בשעה 15—11.45
• צ'ארלס לוטון בסרט "האדם של מגר"

תל-אביב, יונה הנביא 2 טל 52

מרתף הרהיטים
בני-ברק, רח' ז'בוטינסקי 12, פינת הרצל
נפתח זה עתה לשרות הקהל
תצוגת רהיטים.
בעיקר חדרי שינה, ארונות קיר וחדרי ילדים — תוצרת חוץ.
— מחירים נוחים —
בני-ברק, רח' ז'בוטינסקי 12, פינת הרצל, כל הדרך כדאית!

הטנגו האחרון בחדר האמבטיה
סבון טנאור של "יצהר"

שדרות אריב

הקהל דורש, ואנו נותנים...
וממשיכים במכירה מיוחדת
עם מחירים ללא תקדים

מ י ק י ו נ ס י ם

המלך ג'ורג' 13 תל־אביב

החל ממוצ"ש 22.2.75 מיד עם צאת השבת

	מקודם ל"י	רק ל"י
חולצות לילדים/ות בדגמים חדשים	49	15
מכנסי גברדין וצמר לגברים	90	35
סוודרים ג'קט עבים 100% אקרילן לגברים	100	45
סוודרים מוהר לגבר	150	75
חולצות סרוגות (בוטיק) בלי שרוול	60	10
חולצות לילדים/ות שרוול קצר	30	10
מתנות לתינוקות	29	10
סוודרים וגולפים לגברים	90	35
הפתעה לנשים 2 מטר בד צמר מובחר עבה	120	40
סוודרים קרדיגנים לילדים/ות	70	30
מעילי ¾ דקרון עם פרווה לגברים	225	99
מעילי נשים בדגמים מרהיבים	200	75
מעילי עור וזמש לנשים מאריס 75	1200	390

כל הקונה מעיל עור יקבל שעון נשי מתנה

סוודרים גולף עבים צבעוניים יוניסקס	75	25
כמות מוגבלת של מכנסי נשים בכל הסוגים	רק	ב־20
חליפות סלוניות לילדות עד גיל 10	130	50
שמלות דיולן לופט מיוחדות לילדות עד גיל 10	100	30
מכנסי ג'ינס כחול אמיתי		ב־35
חולצות מעולות לגבר שרוול ארוך		ב־35

ועוד מאות פריטי הלבשה מכל הסוגים באיכות מעולה

בואו והנוכחו

אנס מסוכן מסתובב חופשי!

מאת: כתב מיוחד

בימים האחרונים אנו עדים לתופעה המאיימת על כל הנשים. אנס אכזרי המסתתר מאחורי מסכה וכינויו „פעמונים מצלצלים". לבוש סרבל כתום, בעל קול עמוק ונוהג להתחזות בדמויות שונות.

הוא נוהג לצלם ולאסוף מידע על קורבנותיו.

עד עתה הספיק לאנוס 5 נשים... המשטרה אינה מצליחה לעלות על עקבותיו...

מתארגנת קבוצת נשים למטען־לכידתו.

אין לתאר במילים את סצינות המתח הגדולות בסרט

„נקמת 5 הנערות"

ב„סינרמה" תל־אביב

אורט ישראל — מבוגרים
חוגג את חג הפורים
בחסות אינטרפלורה ישראל
בחיפה **ערב אופנה, פרחים ויופי**
במלון „דן־כרמל" — חיפה ביום ד' 26.2.75 בשעה 20.00
בתוכנית:

תצוגת אופנה מפוארת לקיץ 75

מדגימים: קארן דונסקי, אביבה רוזנטל, חנה אורדן, נתן סלוצקי
שזירת פרחים — בהשתתפות אלופי ישראל ואלופי אירופה.
הדגמת איפור — ע"י מאפרות חברת „לוך".
ריקודי פולקלור — בביצוע להקה צ'רקסית מכפר כמא.
בהשתתפותה האדיבה של חברת „לוך" — פבריה — תמרוקי יוקרה.
BRUT KIKU XANADU
— לכל משתתף שי בכניסה —
כרטיסים לחשיג: „אורט־ישראל מבוגרים", רחוב הנביאים 20, טל. 664671, 666182, קופת כרטיסים גבה, מרכז הכרמל, זינגר־זגיט, שדרות המגינים 53, גיטבורג פרחים, רחוב הרצל 20, העצמאות 98, שדרות הנשיא 196, מלון „דן־כרמל".

שבוע בבתי הקולנוע

ירושלים
במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00
אדיסון: אמל סאיו אגוין צ'לר בסרט התורכי סוראיה
אוריון: ויהיה לוי מורים רונה משהה לשניים
אורגיון: שבוע 2 ג'אן גאבן סופיה לורן ספק דין
אורנה: שבוע 5 ג'ון וויין תיק אודסה
ארנון: שבוע 4 אורנה פורת קורצ'ק והילדים
הבירה: 7.00, 9.15 שבוע 2 5 שודדות ל"י 5 ברלשים
חן: רפאל ז'בר ניגו קמפינאטו קמבייה 2000
ירושלים: 7.00, 9.15 מזימות בינלאומיות
מיטשל: אייזק חיים אחרון ציידי עולם התחתון
סמדר: 8.00 שבוע 5 קלרק גייבל חלף עם הרוח
עדן: סרט ההרפתקאות והגבורה פ ר א
רון: בן של אף אחד

לוד
בשעות: 7.00, 9.15
אורלי: שנגאי בד
נהדרות: במלכודת השירות
תרבות: פביו טסטי אהבה היא שירה ואכזרית

ראשון־לציון
בשעות: 6.45, 9.00
גשמן: טל ביומו, רוברט רדפורד, קיד וקסידי
ראשון: ג'ון דרו בייקר דקירות זהב
תפארת: מרגם הייל, אלי חלף 3 סובבים ואחר נבל

נס־ציונה
נחל: 6.30, 8.45 מה עשו לך מרלנבי

רחובות
בשעות: 6.30, 8.45
בית העולים: סמי דייוס יורשת במלכודת
הדר: רוני הוואד אמריקן גרפיטי
חן: גולדי הון שוגרלנד אכספרס

אשדוד
אלימפיה: 7.00, 9.15 ג'יימס קוברון הדי הכרים
אסתר: 7.15, 9.30 ז'אן לואי טרנטיניאן, קפטן אמזונים
אשדוד: 7.15 אהבתם להיותם, 9.30 יתומים בסערת

קרית מלאכי
בשעות: 7.00, 9.00
בידור: שור הכלבים המופלאים
הוד: רומי שניידר אהבה בכנס

שדרות
חן: 6.30, 8.45 בר מצמור הוהוד אגמוס עצבנים

נתיבות
שבים: 7.00, 9.00 לי ואן קליף הצפר

אשקלון
רחל: 7.15, 9.30 ריצ'רד הארים עומר שריף, ג'ורגנאוט

רמת־גן גבעתיים
בשעות: 7.15, 9.30
אואזיס: סרטו של וולט דיסני ג'יימס גרנר האינדיאני הקטן
אורדים: לי מרווין ריצ'רד ברטון איש המכשפה
אורלי: 6.00, 9.15 שבוע 2 מרלון ברנדו הסנדק
ארמון: שבוע 2 ג'ון ווין בייקר בראש מורם
בלוואר: נסלי ווד, וורן בימי זהב בראשה
הדר: שור הכלבים המופלאים
לילי: שבוע 4 ברברה סטרייסנד הכל למען פיס
רמה: הסרט היווני החדכבת
רמתגן: מלכי הכביש
שבים: אלימר רוד שלושת המוסקטרים

חיפה
במוצאי שבת: 6.45, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00
אודיון: ליזה מינלי קברט
אורה: שבוע 4 אלברט פיני רצח באוריינט אכספרס
אורלי: שבוע 2 רוני הווארד אמריקן גרפיטי
אמפיתיאטרון: מסע הזהב של סינבד
ארמון: שבוע 3 צ'רלטון הסטון כמל תעופה 75
גלאור: 7.00 סיפורה של זימותמנית, 9.00 תשוקתה של בריאן
חן: ג'ון בייקר בראש מורם
כרמל נגלי: 7.00, 9.00 הסרט התורכי שלושת אהובה
מוריה: גרנדי מק האחה מעבר לחוק
מירון: רחוב התשוקות
עצמון: שבוע 4 צ'רלס ברונסון משאלה מוות
פאר: ג'ק למון, טוני קרטיס מרליו מונרו חמים ומשים
רון: שבוע 4 ג'ון וויין תיק אודסה
שביט: לאורנס אוליביה מייקל קיין מסחקי בילוש
בית אבא חושי: נערת המיטון הכלכשי
סמכי (נוה שאנן): ג'ורג' ס. סקוט בית המעלים
בית העם (ק. חיים): לינו ונטורה שנה טובה לאוהבים
הדופב (ק. חיים): 6.30, 8.45 לואי דה פינס השומר בדימוס
מבירון (ק. ביאליק): 7.00, 9.15 הרקולס נגד כרמה
סמיר (ק. ביאליק): 7, 9.15 שנה טובה לאוהבים
ניצן (קרית ים): 6.45, 9.15 סמורנמית במלכודת
זהר (ק. מבעון): 6.30, 9.00 ג'ים בראון שרדשת העקבנים
יובליאור (ק. מבעון): 6.30, 9.00 איירן פאפס בת המחר

עכו
גורדון: 6.45, 9.00 אל פצ'ינו סרפיקו

קרית שמונה
הרמון: 6.00, 8.15 בר מצמור שלושה מובים ואחד נובל
שביר: 6.45, 9.00 לגרו בוזקה בוזקה במנמסיה

פרדס־חנה
דקל: 6.30, 9.00 יוסי בנאי חמם במניאל

חדרה
בשעות: 7, 9.15
חדרה: כרכרה סטרייסנד הכל למען פיס
חוף: צלילי צלילו היסקסמור הגדול

נתניה
אסתר: 5.00, 7.00, 9.15 ג'ון דוד בייקר דקירות זהב
שרון: 7.00, 9.15 הקומדיה האריסטוקטים במתמרקם

הרצליה
בשעות: 7.00, 9.00
דוגית: לאורה אנטונלי הכל נשאר במשפחה
דוד: ענבים ברנז השגה המהוללת
היכל: רוברט שאו המיפה פלואם 1—2—3
תפארת: מיכולת בירת וכש

כפר־סבא
בשעות: 7.00, 9.15
חן: אלין דילון, ז'אן גאבן שני גברים בעיר
שמל: דקטור האבוד

פתח־תקוה
בשעות: 7.00, 9.15
הדר: פול ניומן, רוברט רדפורד, העוקץ
היכל: ג'ים קלי, גלוריה אבדרו כליור ובזהב
שלום: לואי דה פינס כמבל שן הגלוי

קרית אונו
אורי־און: 7.00, 9.15 ליל הכלולות של דייר הזייאוי

תל־אביב
[illegible]

מה אתם עושים בליל הכלולות..?

אנו מוצארים באחד מבתי המלון המפוארים בארץ, במחירים החל מ־100 ל"י לזוג
כולל: לינה, ארוחת בוקר למיטה, פרחים, ושמפניה.
* הצעות מיוחדות לירח דבש

פרטים והזמנות
און ארוח ונופש בע"מ
סניפים:
ירושלים: דוד המלך 8, 224624.
תל אביב: אלנבי 13, 612567.
הרצליה: הרצל 22, 645404.
שדרות הנשיא 126, 82277.
רמת־גן: ז'בוטינסקי 4, 248306.
נתניה: הרצל 4, 22947. חדרה: הנשיא 36, 25367.

השתתף בחידון הסמלים של מעריב וזכה בפרס

האגודה למען החייל, ת"א

הכונו! הכונו!

במוצאי שבת 1.3.75 יתקיים ב„בית החייל" תל־אביב
ערב

„בינגו־פורים"
מיוחד

לתשומת לב: במוצ"ש 22.2.75 לא יתקיים ערב „בינגו"

הסינמטק הישראלי

שבת 22.2 שעה 18.30: שקספיר והלה — ג'יימס איבורי, שעה 21.00 החיות שבאדם — ז'אן רנואר*
ראשון 23.2 שעה 18.30 דומטור זוליות — ג'ורג' קיוקור, שעה 21.00 — רב שודאי בשבי — ז'אן רנואר*
רביעי 26.2 שעה 18.30 אלקטרה גליך בכחול — ג'יימס וילאם בוארצ, שעה 21.00 תולדות הראינוע: המטרו המיף — פריץ לאנג
ששי 28.2 שעה 14.30 הרותיקה — רומן פולנסקי
* דובר צרפתית תרגום לאנגלית בלבד.
הסרטים מוקרנים במוזיאון תל אביב.

פורים שמח!
במועדון „המפתח"
← תוכנית עליזה ומגוונת
← בחירת מלכת הערב
← הגרלות (בין המחופשים)
← הפתעות
במחיר...מצחיק

לא עושים חשבון
(מופע חגיגי לכבוד פורים)
אלהמברה יפו יום ששי 21.2.75 בשעה 9.30 בערב

אבי בהט
מגיש ערב של ראיונות, אמנים ובידור
* **עוזי פוקס**
* **ילדי הזהב**

— אורח הערב —
נסים סרוסי
הזמר המערץ ביותר בישראל

כרטיסים ברוקוקו טל. 223663 ת"א, גטויין יפו ובכל המשרדים.

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א
אודיטוריום בר־שירה
היום יום ו'
בשעות 22.00, 24.00
סרט מעולה בהשתתפות ברט ריינולדס, ג'ון וויט
מחר מוצ"ש 22.2.75
בשעה 21.15 סרט מעולה ומצחיק ביותר בהשתתפות וודי אלן
נשף פורים ב־25.2.75
מכירת כרטיסים במשרדי אגודת הסטודנטים.

מועדון 2.2 במבניון
יום שישי 21.2.75
* ריקודים לצלילי תקליטים
* בחצות מצ'רציל — אושיק לוי, פנינה ואנדרי, נורית גלרון, ואלי ועודד
יום שלישי 25.2.75
נשף פורים מפואר
בתוכנית האמנותית: רביעית „הגולדן גייט"
מארה"ב „שליחי הנשמה"
מדימונה אורי זהר — מנחה ובדרן
ריקודים, ומשחקים, סרטי מין וסרטים בגורך מלא.
הכניסה בתחפושת חובה.

מועדון „פריז"
הלילה 12—10
מול מלון „דן"
טל. 236605
* ג'ורג' ש. סקוט
* שושנה ירון
אוסקר 71 ג'ילן אייר
בבגרים

פורים חצות!!!
ביום שני 24.2
יוקרנו סרטי חצות בבתי הקולנוע
„תו", „גת", „בן־יהודה"

מועדון דרייב־אין
טל. 417477
הערב ב־10.00
* ג'ים בראון
* ג'ים קלי
בסרט המתח והפעולה
„3 הקשוחים"

קולנוע לימור
ת"א, אבן גבירול 30
שנים הערב 21.2
בשעות 9.30—11.45
* לורה אנטולי
בקומדיה הסקסית איזה מין עוזרת

מועדון קולנוע בן יהודה
הערב ב־10.00 — סטיב מקווין — **הפרפר**
הערב ב־12.00 — ג'ימס דין — **מרד הנעורים**

פרספקטיבה
256141 בית סוקולוב קפלן 4 ת"א | בלומנרלד דיזנגוף 13 255133
היום בשעה 10.00 בערב
1. הפתעות ההפתעות! 2. הפתעה הענוגה! | 1. הפתעה טובה! 2. הפתעה מיוחדת!
ב ח צ ו ת
1. הפתעה הערב! 2. שמור הפתעות! | 1. הפתעה משמעת! 2. הפתעה מורה!

הצעה מעניינת
לחתונות ולבר־מצוה
במסגרת הדוק התגורה בוא ונוכיח לך שאפשר לערוך
חתונה ו/או בר־מצוה
במחיר מינימלי ופאר מקסימלי
ל־200—300 מוזמנים
„ירח דבש" — בריפוזה 77 תל־אביב
להזמנות: כל יום עד שעה 13.00 בטלפון: 248990

אגודה דתיים סטודנטים
במוצ"ש י"א אדר 22.2 משעה 8
בהיכל בני ברית, קפלן 10 ת"א
בתכנית: טי פליישר
נשף פורים 24.2.75
אושיק לוי
ראובן ארז

מועדון קולנוע הוד
טל. 226226

هكذا من الاصل

פרשת זכור

הסיפור על התפוז

המלחמה התמידית לחג הפורים, כבכל שנה ושנה, בשבת הקודמת לו — שבת פרשת זכור. בשבת זו נאסף בית ישראל לקיים מצוות עשה מן התורה, להאזין בדריכות לפרשת „זכור את אשר עשה לך עמלק".

לא עם של קרניבלים אנו, מעולם לא היינו, מעולם לא היו לנו תבאים שימתיקו זאת, ובוודאי שלא — באלפיים השנים האחרונות. אם צווינו לחוג, לשלוח ולשמוח, צווינו גם לזכור לעצמנו — על שום מה, ולמה ?

זכור זה, הוא מצוות היום. מצוותה של שבת פרשת זכור. רק לאחר הזכור, יקרעו שערי הלב, ויפרצו מעיינות השמחה היהודית. השמחה — בשק הזהב של עמנו במלחמתו הנצחית בעמלק.

כל אחת מארבע מצוות חג הפורים : מקרא מגילה, משתה ושמחה, משלוח מנות ומתנות לאביונים — היא חנית הננעצת עמוק בלבו של עמלק. כי עמלק אינו רק כנוי לאומה מסויימה — עליה ניתך זעמנו. עמלק הוא סמל הרשע והרע, בעולם המושגים של מורשתנו. מצוות החג הם כלי המלחמה בעמלק. מודלים שונים של נשק. ארטילריה הלובשת לעתים צורה של „תפוז".

הסיפור על התפוז. תפוז אחד. שלם, עסיסי, בוצק. משאת הנפש, חלום מאושר, תאווה לעיניים הרעבות עד מוות, של רבבות יושבי מחנה ההשמדה הנאצי. התפוז שנגנב באישון ליל, במסירות נפש נוראה, מאוצר המזון של הגסטאפו — כדי לקיים למחרת בהידור, את מצוות „משלוח מנות". התפוז שהתהלך באותו חג פורים מאות שלדי ידיים. שמאות זוגות עיניים נעצו בו ואיש לא התיין לפותחו, כי על כן הוא נועד לקיים את מצוות החג היהודי (לעזות גיבורים).

התפוז במחנה אחד, פרוסת הלחם במחנה האחר — קראו מלחמה על הרשע. הבליטו, הכריזו, הטביעו, על אפו וחמתו של השטן, את סמלי היהדות הנאצלים: „משלוח מנות ומתנות לאביונים" — אחוות עולם, אהבת אחים ודאגה לזולת.

מודעות עמוקה בלב שני היריבים הנצחיים, לעומק משמעות המלחמה הנטושה ביניהם. ישראל ועמלק היטיבו להכיר זה את זה ואת כל אשר מסמל ירידו לעולם.

במאמר אחר בגליון זה ימצא הקורא את האור עולמו האידיאולוגי של עמלק. סולם הערכים ההגיוני של היטלר, שידע להכריז כי „בכל גרמני מסתתר יהודי קטן, ועל הגרמני להכחידו". בכך אותת לעולם כולו, כי אכן הוא מודע למשמעות הערכית של היהדות.

במקביל, להבדיל, חרותה גם היהדות על דגלה, כי גם בלב היהודי עלול להסתתר זכר עמלק, שעלינו למחותו. ואנו — מחינו. במאמר שני בגליון זה, ימצא הקורא, איך כבשה היהדות שיאים בבשורות האחוות שהביאה לעולם. בדאגה הכנה לכבוד הזולת. במצוות „שבין אדם לחברו" — היונקות כמעיין אהבה אין־סופי לאלוקים וליצוריו.

בטרם הוצא להורג, רגעים אחדים לפני מותו, על הריסות גרמניה המובסת, הכריז הצורר הנאצי יוליוס שטרייכר : „עכשיו יעשו להם היהודים פורים חדש". וזו היתה פסוק — טעות. לא נזקקנו לפורים חדש. שם באושוויץ שרר הפורים הותיק בכל יום. שם בין ענני הזוועה התנפת שמרה היהדות על קומתה — וספורים על כך למבכיר רק זו המשמעות האמיתית של חג הפורים.

שם הסתובב לו תפוז אחד, ולעג לכל גייסותיו של עמלק. לעג מר. לעג נורא. לעג שפרץ מן הלהבות וקרא „עם ישראל חי".

כי על כן, כל עוד קיימת האחווה היהודית בעולם, כל עוד ישכון הצדק המוסר האלוקי של תורת ישראל בשלמותה, כל עוד תשרור בפיה צעקה ותפילה אמיתית לשלום. לא תהיה תקווה לכורשת עמלק.

מצוות היום של חג הפורים מסמלות את מוסר היהדות וערכיה. מבהירות מדוע, ולמה, עלינו למחות את זכר עמלק מן העולם כולו, אבל גם מתוכנו. ועל כן אמנם — זכור, אמנם באורן לזהות עמלק היומין :

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרך בדרך, ויזנב בך כל הנחשלים אחריך, ואתה עיף ויגע, ולא ירא אלוקים. והיה בהניח ה' אלוקיך לך מכל אויביך מסביב, בארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך לרשתה, תמחה את זכר עמלק מתחת השמים, לא תשכח !

דע את יהדותך

עמלק

מעמד הכרזת עמלק כאויב נצח לעם ישראל, היה דרמטי. לאחר מערכה כושלת שניהל אויב זה נגד העם במדבר, השמיע משה את דרישת האלוקים : „לזכור את אשר עשה עמלק. למחות את זכרו מתחת השמים. להודיע לעולם ש„מלחמה לה' בעמלק מדור דור". (שמות יז, יד—טז.)

הכרזה תקיפה ובוטה, חגיגית וחד משמעית. אבל נדמה — ללא כל יחס למה שהתרחש במציאות.

כל מה שקרה באותו יום במדבר, היה נסיון סרק להלחם בישראל. הקרב הקצר נמשך יום אחד בלבד, מבוקר עד ערב. רישומו לא נותר בזכרון ההסטוריה של אותם הימים, כמערכה חשובה במיוחד. עם ישראל כשב, ודאי שלא נפגע ממפעלת איבה זו.

ועם זאת, דווקא מלחמה חסרת ערך זו הפכה לטראומה לאומית, אשר לא תשכח לעד. דווקא אויב זה אשר נכשל, אשר נסוג לאחור, הוקע כ־אויב מספר אחד של העם. כל מנת השנאה, הזעם והתיעוב ניתכו על ראשו גם בכתובים, גם בתורתנו.

וראה, מי שאסר עלינו לשנוא את מדכאינו המצריים, על אף ש־כמעט חיסלו אותנו בגזירות השמדה, („לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו.") — והוא הוא המצווה כאן, לשנוא בכל לב.

מי שהזהיר את העם מפני התגרות ומלחמה באדום, במואב ובמדין — למרות חשבון הדמים, מי שאסר שנ־את סתם כלפי עמים אחרים — לכ־רות קשרי מלחמה הצומחים לפעמים — הוא עצמו הכריז מלחמה בלתי פוסקת, חסרת פשרות ונצחית נגד הצורר היחיד שהוגדר כמסוכן — נגד עמלק.

ואתה צועד ותוהה. ואתה מנסה להבין. וברצונך לחדור למשמעות ה־עמוקה, זו המעניקה את הפרופורציות הנכונות למאורעות ולמעשים.

●

שני פסוקים בספר „דברים" אוצ־רים בקרבם את סוד השנאה הגדולה. שם, במלים הספורות — כמיטב ה־תמצית המקראית — מקופל סיפור האמת על מלחמת עמלק. סיפור מיו־חד במינו, יוצא דופן, שאין לו אח ודוגמה בתולדות מלחמות העמים.

זו היתה מלחמה טהורה מיצרי כי־בוש, משאיפה להרחיב גבולות מדי־נה. ההתקפה על ישראל נערכה „ב־דרך", (דברים כ"ה) כשהקרקע היחידה מתחת רגליהם היה המדבר הלוהט השומם. חסרו בה כל הסממנים ה־מקובלים של מלחמת מגע, נגד אויב הרוקם מזימות זדוניות מעבר לגבול. המנה עמים הפרידו, לדברי המדרש, בין מדינת עמלק לבין ריכוז שבטי העבדים — „בצאתכם ממצרים". (שם.)

כל התגרות מצד ישראל לא קדמה למערכה זו. הם לא עשו דבר שיכול היה להעלות את חמתו של עמלק. אף לא היו כל ניגודי אינטרסים ה־מזמינים התנגשות. אלא, סתם כך, „אשר קרך בדרך". (שם) הצורר גם לא ביקש להפגין עצמה ועוז רוח בקרב זה, במטרה להראות לחדשים מקרוב באו, מי הקובע באיזור. הוא נהג בשיטת „הפגע וברח", כשקרב־נותיו העיקריים היו החלשים, ככתוב: „ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע". (שם) ובנוסף לכל אלה, היה עמלק „לא ירא אלוקים", לא דבק בו ולא כלום מצלם הרוח. ואם כן, גם זהות האמונה לא היו מניעי מלחמה זו.

המלחמה היתה, איפוא, מלחמה סט־רילית, נקיה. נגיפי הגורמים ה„אנושיים" (אבני אבוקיים!) של ה־מלחמה לא דבקו בה.

השאלה מתריפה : מה הקפיץ אותו משלוות ארצו, אל המדבר ? מה גרם לו, כפי המוזכר במדרש, לסובב על פתחי העמים, לנסות להקים קואליציית מדינות למלחמה נגד העם אשר זה עתה זכה לחרות ?

מה היתה — כפי ששואלים היום — המוטיבציה ?

●

התשובה היחידה טמונה, בעצם הופעתו של עם ישראל. עמלק חש בסכנה של הנוכחות החדשה. היא הפ־ריעה לו, האפשרות, ששבטי עבדים החלו בחיי עם חפשי. בשאת בתוכה תחילתה של מהפיכה, שעמלק באופיו לא יוכל לחיות איתה. הבשורה ש־בגאולת ישראל ביטרה, האמת על שוו־יון כל בני אדם בצלם האלוקים ש־בשבה מבנה, הזכות שהתגלתה לפתע, זכות כל אדם, כל עם להיות בן חורין — לא נתנו לו מנוח. הן פר־צו את כל מוסכמות ומושגי החב־רה של אז. הן סיכנו סכנה של ממש את בוסמי העבדים כולם.

אך, בעוד ששאר עמי האיזור נבו־כו, „שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת וגו'", (שירה י"ג) ולא ידעו כיצד להגיב על הופעה חדשה זו, — בעוד שכמוכח זו היהה בו [illegible] — הה־ליך עמלק [illegible] שאם ישראל יהיה, [illegible] — עליהם כלו היה [illegible]

הורד לו, שאין מקום לשניהם עלי אדמות.

על כן בא למלחמה, לחנוק את ה־מציאות החדשה באיבה. העדף את ההתקפה הראשונה בעולם, על הרוח, הצדק והמוסר.

●

דורנו „זכוי" להבין במוחש, מדוע לה עמוקה, חמורה וקיצונית כמשמעת התורה כלפי אויב זה. דורנו, שראה את עמלק הנאצי בפעולה, הוזר, של חש היטב על בשרו מה דמות העולם, כאשר מגשמת תורת עמלק ומשליטה את סדריה בחברה האנושית.

הדמיון המפליא, בין כנופיית היט־לר לבין עמלק הקדמון, (כפי שתואר בכתובים ובא בדברי חז"ל) — מדהים ומעורר מחשבה. השקפת עולמם אחת היא ונובעת מאותו מקור נרפש.

הנה, בין „הבהירים" למוסרי הנה שאם הנפש מבשורת השוויון והצדק. הנה, הנסיון להפוך סדרי העולם. ל־בכל השפעת היהדות המחלחלת בו. להחזיר את החוקים המיוחסים לשל־טון, בעוד המון הגזעים הנחותים ישמשו להם כמשרתים ועבדים. ל־עקור מן השורש את זכות התופש שהחדירה היהדות להודעת העולם. על כן, הנסיון המוגבר להשמיד את ה־יהודים, להצליח במקום בו נכשל עמלק.

כך ראו היטלר ועוזריו עצמם את מטרות מלחמתם : „המוות, היסודות והשאיפות של המפלגה הנאצית, אין להגשים אותם, כל עוד לא תינטל השפעתו ההרסנית של אותו חיידק הבריעיל את דמנו ואת נשמתנו : ה־יהודי, ביחוד עם רוח היהדות השו־פעה ממנו". (אלפרד רוזנברג)

כי „אף אם מעולם לא היה בית כנסת" הצהיר היטלר בזד שיח עם מורו ורבו אקרט, „לא בית ספר יהודי ולא התנ"ך. היתה הרוח היהודית קיימת ומשפיעה את השפעתה. היא שרירה וקיימת מראשית הימים, ואין לך יהודי, אפילו יהודי אחד „שאינו מגלם אותה". ולפיכך אין דרך אחרת אלא להכחיד את „הסובסטנציה של בשר ודם". (י. פלמון — בעידן ה־אלימות, 286.)

זו הרוח שתולה לצמות עם צאת בני ישראל ממצרים, אשר עליה אמר ראש הכנופיה „אני משחרר את בני האדם מכבלי הרוח, מן הסיגופים הבאלוזים והמשפילים של חזיון שהוא הנקרא „מצפון" ו„מוסר". כי לחנות סיני אבדו את ערכם. המצפון, אך המצאה יהודית, כמוה כברית מילה, להטיל מום באדם". (ראושנינג — שיחות עם היטלר עמ' 193).

ועל כן, אותה התושה [illegible] רה, עמלקית שפיעמה בקרב המלחמה על השלטון בעולם רק בינינו, בין שני המתנגדים בלבד, בין הגרמנים והיהודים. השאר אינו אלא מראית עין ! (שם) „היהודי", ממשיך הוא עוד „איבה של הקיסרות לבעשה אויבן של מצרים. אולם אני הראשון [illegible] מלחמה כבדה באמת" (שם)

זוהי המלחמה המטאפיסית [illegible] מאז. אין לה דבר עם גורמי מה הידועים בעולם. כל [illegible] קיים, אומרים חז"ל, אין שם של האלוקים שלמים. [illegible] רוח הצדק מקופחת. זו [illegible] ביותר, הניצב בפני [illegible] מקורה באמונה באלוקים.

ראושניג, הנאצי [illegible] את המרכבה הנאצית [illegible] המהיר את העולם מפני [illegible] רה היעלה היטלר לשלטון, [illegible]

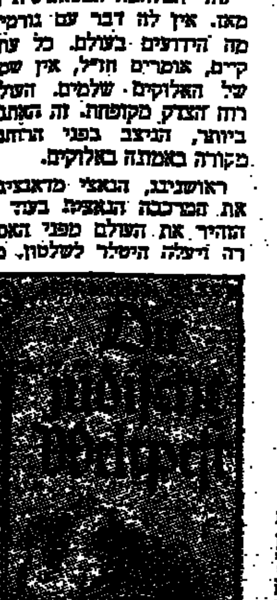

מי הנחש !

על שער הפרסום הנ[illegible] מוצגת היהדות כמגפה ע[illegible]

ספרו הנ"ל, „כיהודי „תורת שלו (של היטלר) מבואה [illegible] שבאה מיסטאפיסית ממש [illegible] לאמור, ישראל העם [illegible] אלוקי הרות מוכרת [illegible] כתתום אל העם [illegible] הבחירה התרשה, העובד [illegible] לאל הפריה [illegible] יכול להיות שלום בין [illegible] האלה. מאחורי האנטישמיות [illegible] לר אתה מרגיש באמת מלחמ[illegible] (שם 204)

אכן, „מלחמה לה' בעמלק !"

האגף החשוך

אגף אחד נותר חשוך בכל מערכת חוקים תבדותיה. שם חוכמת חוק־תקנות בבך לא יוכלו לו. בשדה נמלטים — לאור היום — היב מעשי העוול החברתי, מבלי שיבואו על עונשם. מי שיבקש לדין עבריין מסוג זה דן את עצמו להתהלות ממושכת בסנטוריום. ההברה האליך להתגונן בפניו בטרם הושב בבית הסהר.

העבריין מסוג זה אינו רוצח, אינו גנב, אינו שקרן או רמאי, אינו עוקף אפילו פסיק בתקנות המכס, ואף־על־פי־כן, הוא גרוע מכולם. לפחות, במערכה חוקי הבוהר ש־התורה.

הוא גרוע מכולם, כשום שעבריינותו פוגעת בלבו של כל פרט וכל חברה, מבלי שיהיה בידם אמצעי הגנה מינימליים.

העבירה יכולה להתבצע בכל מפגש מלולי, ואף בשיחה פרטית בין שני אנשים לבדם. במקרה הראשון, מסבים אל השולחן מספר אנשים, בוגרי אוניברסיטה, והשותחים בעידנה על האביזר המודרני, במחשב ה־מתוחכם שהוכנס לשרות התעשיה האוירית.

בין המסובים, נמצא לרוב אורח שהגיע למסיבה במקרה, הודות להון הרב שעשה בעבודות עפר וקבלנות. רמת השכלתו אינה מאפשרת לו ליטול חלק בשיחה והוא נאלץ לשתוק. כאן בוקע קולו של העבריין — כרצה בכיר (לדוגמא) — הקורא לשותק בשמו הפרטי : מיקי, הבה דעתך על אמצאתו האחרונה של פרופ' בירנבוים ? — — —

יש אפילו כינוי רווח בסלנג לאמירה מסוג זה, אך בכל מקום אינו עוסקים פה בלשון ההתפתחות הסלנג.

עבירה זו יכולה להתבצע לבטבה גם בהדר הדרים, בנוכחות שני אנשים בלבד. [illegible] חשבון [illegible] בספירה הלפין), כפליט העבריין [illegible] : כן, אין זה פלא שאתה מתנהג כך, הלוא אביך כבר רצה עשר בנים במפכיה, [illegible]

✶

מקפים אלו, בכל [illegible] התור הבביתי. [illegible] אלה — „אונאה" (בנגד [illegible] בשפה המדוברת בימים).

בעשה האונאה בנורה אינו [illegible] הגדרות אחרות בתורה [illegible] עושק, גנבה [illegible] גם כאשר אין בעשה [illegible] כל עבירה או [illegible]

שני בטויים לבקשה האונאה, [illegible] „אונאת ממון" [illegible] „אונאת דברים". על הראשון נאמר „אל תונו איש את אחיו" ועל האחר „ולא תונו איש את עמיתו" (ויקרא כ"ה).

אונאה בבין עבירה : [illegible]

[illegible]

כועילים אלא מכאן להבא. את הרגש הנורא של האדם הנפגע לא ניתן לבחוק. את המשה הקשה (כי מיוזר אם הבגיעה כוללת השמצת דבר אבה) שהולבה על האדם בשעה שהם עצמו אין אנוש, [illegible] עוד להחזיר. באותו כבע נרצבה איבשית. נקטל אדם, ואותו אתם לא יושב עוד להחיה.

על כך נאמר „כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה" (בבא מציעא נ"ט) ו„הנותע על אונאת דברים נענה בידי" (שם, ובפרוש השן משפט רכ"ח).

מלבד ההנהגות שמבינו לעיל מנוים חז"ל צורות נוספות של אונאה. אם באים על האדם חולות או יסורים, אסור להגביר לומר לו (כדרך שאמרו רעי איוב) שצרותיו באו לו בשל חטאיו או כעשיו. אסור להכנס לחנות ולשאול מחיר של חפץ (והבוראי שלא לבוגד בגד) כאשר אין מתכוונים לקנותו, ועוד כגונא.

אין לו לאיסור זה שיעור, מידותיו מתבדרים מקבעים לפי עוצמת הפגיעה, ולפי כיתת הפגיעות של הנפגע, בהתאם להשכלת האדם וקשר ואופיו. דבר ביותר כבוד חכמים „על איסור אונאת האשה, אשר בנפגעה רגישה יותר ולכן „לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה, אונאתה קרובה" (בבא מציעא נ"ט, והרמב"ם ושו"ע), וכן על אונאת הגר. לאונאת הגר נוסף עוד איסור מפורש בתורה „וגר לא תונה ולא תלחצנו" (שמות כ"ב). כללו של דבר : ככל שהאדם רגיש יותר ופגיע יותר, קרובה אונאתו וגדולה אשמת הפוגע...

כביון שכאמור אין כל ערכאה ה־מוסמכת על בצעו של חוק זה, עוברת ההגנה לאינסטנציה הגבוהה ביותר ה־קיימת במוסר היהודי : „ולא תונו איש את עמיתו, ויראת מאלוקיך, כי אני ה' אלוקיכם" (ויקרא כ"ה). דרכם של כל איסורי התורה [illegible] ללב [illegible], גם במקרה זה. [illegible] הוא הטובה לכל מי שמעו[illegible]

✶

מאלפים הם דברי חכ[illegible] זה, אשר בניתוח מאור המושג את חומרת איסור [illegible] הדברים אמורים בניתוח [illegible] צרעת שהתהולל בהר [illegible] אביה מלך יהודה וירבעם [illegible] הקרב העקוב מדם. [illegible] של אביה, ובמותו של [illegible] חיילים ממחנה ירבעם. ([illegible] ב' י"ג).

בטרם יצאו לקרב, קרא [illegible] ירבעם וחייליו, ובאזני [illegible] דברי הכבה, [illegible] ירבעם ומעשיו הרעים. [illegible] אשר חטא והחטיא את [illegible] את הארץ בעגלי הזה[illegible] למרות שהתאשמה [illegible] למרות שירבעם היה ראוי [illegible] (כי אביה עצמו לא [illegible] עבודה זרה) אלא לשם [illegible] לביישו ולהכלים את ירבעם [illegible] בת אביה לאחר זמן קצר.

ומכאן שאנו חכמים את החמורה של איסור האונ[אה] [illegible] עונש לא נסלח אפילו [illegible] למרות שהיה צודק, למרות [illegible] שנאמרו בעת קרב אכזרי. [illegible] ירבעם היה זכאי, לכל [illegible] הכלימה — אין מי שיכ[illegible] שישתיק את האיסור [illegible] איש את עמיתו" (ויקרא [illegible] ועוד).

כזה הוא היחס [illegible] ובביתור לאיש [illegible]

אלה תוצאות הגרלת הפרסים לפותרי

כתב החידה

שהתפרסם בגליון ל"ח של „דע את יהדותך"

תורה נביאים וכתובים עם פרוש המלבי"ם (12 כר'): **יהודה רוט** (ומיכון עירוני קולו) רח' ברזויל 1 חולון

✶

משניות מבוארות (12 כרכים): סא"ל **מרדכי גביש** ד"צ 2168 צה"ל.

✶

משנה תורה להרמב"ם (5 כרכים): **אביתי רוזנטל** רח' יציץ 7, תל־אביב

אלה שמות הזוכים בפרסי ספרים (בנושא היהדות וערכיה):
1. **מיכאל קריב** (צבא קבע) בית לחם 25 חיפה. 2) **שושנה חדד**, רח' כ"ח 39 צפת. 3) **סימה נסבאים** (עקרת בית) רח' נחלת צבי 35 פתח תקוה. 4) **נורית ברגר** (אחות) רח' הפורצים 22 ירושלים. 5) **מיכאל אורבך** (סטודנט) רח' תרי"ג 11 חיפה. 6) **אריאל לופסקי**, קבוץ שלוחות ד.נ. עמק בית שאן. 7) **ד. אפשטיין**, בית אבות, רחוב יבנה 3 חולון. 8) **יגאל תמיר**, רח' פרנקפורטר 5א' פתח תקוה. 9) **סרן אליעזר ברלין**, ד.צ. 2128, צה"ל. 10) **טובה כהן** (מדריכה) קבוץ אפיקים, עמק הירדן. 11) **מיכאל אדלר**, ד.צ. 1163 צה"ל. 12) **אילת דהאן** (בית הספר התיכון, בית ירח) דגניה ב' ד.נ. עמק הירדן. 13) **עפרה קליסקי** (סטודנטית) רחוב הגנה 27 ירושלים. 14) **ידיד גל**, רח' יוכבד 4 חיפה. 15) **משה אמסלם**, מעון א' שדרות ירושלים, 4/32 לוד. 16) **שרה מוניץ**, (בי"ס ביאליק) רח' דיזנגוף 13 נתניה. 17) **עליזה כהן** (שרטטת) רח' האמוראים 7 ראשון לציון. 18) **משולם הרש** (רופא) רח' הרצל 47 פתח תקוה. 19) **אראלה דדון** (עקרת בית) רח' בן יהודא 49 תל אביב. 20) **ב. אשטרייכר** (עקרת בית) רח' הרצל 21, בני ברק. 21) **חיים ויא** (פקיד) רח' לוי אשכול 8/39 קרית אונו. 22) **שלמה המג** (דוור) רח' גרץ 7, כפר סבא. 23) **שלמה פלג** (חקלאי) בית זית, ד.נ. הרי יהודה. 24) **דוד הרצל** (חיל) שכונת רמבם 85/9, באר יעקב. 25) **משה עפרון** (חיל) רחוב שאול 37 חיפה. 26) **איתן לוין**, (ביה"ס התיכון ליד האוניברסיטה) מעבר המיתלה 4 ב' רמת אשכול, ירושלים. 27) **יחזקאל עציון** (פקיד בנק) ניו יורק ארה"ב. 28) **עטיתי ברנדס**, (גימנסיה ביאליק) רח' חנקין 32, חיפה. 29) **יוסף שמש** רח' נחלת צבי 5 פתח תקוה. 30) **צפורה קופל**, רח' בר יהודא 50 בת ים. 31) **יצחק פוגל** (מורה) 884/34 אילת. 32) **אריאל חלמיש** (חטיבת הביניים בעת שמואל) רח' הניצנים 14 הרצליה. 33) **יאיר גולדמן** (ת.ע.ד.) רח' השר משה 53 רמת גן. 34) **צפורה מורזוב** (תלמידה) רח' גורדאוי 2/2 רחובות. 35) **שמואל קריסטנברגר** (מהנדס) רח' יוספטל 68/7, קרית אתא. 36) **נחום שחר** (צ.ה.ל.) רח' ההסתדרות 2 נתניה. 37) **עזר רביבי** (רתך) רחוב הברושים 7, קרית טבעון. 38) **אשר עמור** (חטיבת הביניים הדתית ע"ש פירסט) בית שמש. 39) **מרים קארמונה** (פקידה) רח' שבי ציון 33/10, אשדוד. 40) **סימה דהאן**, רח' עולי הגרדום 511/13 קרית שמונה. 41) **מרדכי פרל** (מבקר איכות) רח' ויצמן 2 יהוד. 42) **ציון עקל** מושב אחיהוד, ד.נ. עכו. 43) **אבישי מוטביץ** (תיכון עירוני) רח' אריאל 7 הרצליה. 44) **עפר גולדפינגר**, (תלמיד) רח' הנשיא ויצמן 81 חדרה. 45) **גדעון בן יחיל** (חקלאי) קבוץ גונן, ד.נ. גליל עליון. 46) **אליעזר זורע** (דפס) קיבוץ בארי, ד.נ. הנגב. 47) **יצחק פוגל** (חקלאי) עלומים, ד.נ. הנגב. 48) **משה אבן עזרא** (חקלאי) מושב צור משה, דואר נתניה. 49) **טובה פריירך** עין אילה (פקידה) ד.נ. חוף הכרמל. 50) **אסתר ברג**, קבוץ משמר השרון.

לקוראינו,

מצאנו לנכון לציין את פתרון כתב החידה של הקורא שמעון בן יוסף (רח' השוק 3 רחובות) שהכין עבודת מפה הכוללת את תמצית חיי הרמב"ם ופעלו, בצורה גרפית מרהיבה.

כל פותרי כתב החידה, יקבלו תדפיס מעבודה זו למזכרת. קוראים אחרים, המעוניינים בתדפיס זה, ישלחו מעטפה מבויילת לפי הכתובת ת.ד. 156 ירושלים.

מכתבים למערכת

מה החיפזון?

...בגליונכם האחרון פירסמתם תשובה למכתב קורא, ובה ציטטתם רשימה באה כפרי עטו של הרב הירש. בין הדברים התרשמתי שבטורת התורה היא אוניברסליה ולנו התפקיד להביאה לעולם כולו.

האם ניתן בזמננו לחשוב על יהדות כזאת, בשעה שחלק גדול מן המצוות אינו הולם את עקרונות החופש והקידמה המקובלים בעולם ?

תל־אביב צפניה הזן (ההסברה)

✶

קורא יקר,

אולי, הטאנו לקוראים, בצטטנו רק חלק מ־דברי הרב הירש, המובאים בספרו של פרופ' א. גהר עמ' 190 והלאה. הקטע שעליו בהנו מתייחס לשאלה שהנך מעלה, ובצטט אותו בי המשך.

לעיקר השאלה, עלינו להדגיש כי היהדות ניחתה בסבלנות רבה. היותה מבודדת ובלתי אהודה, במשך זמן רב, ובעיני דורות רבים, לא הסבו לה כינוים ביזיוניים — ועל כן היא בבי־הינה.

אלפי שנה נמשכו חוקי [illegible] לגויות" עד אשר נתקבלו [illegible] הברה באותה (אם כי עדיין לא במלואה [illegible] הכלא). [illegible] בערבית, נתקבל [illegible] 3000 שנה [illegible] בתורה, ובוודאי שלא [illegible] (עיין בספרו של פרופ' [illegible]) „תרומת היהודים [illegible]". [illegible] האחרונות, עם ההפתה [illegible] „בריה הבילה" להיראות [illegible]

(ואל יבין, חלילה, כי המבצאים האלו — הם עצבי הבבוות)

יש אכבה [illegible] זכו ל„הכרתה" של העולם הנאור. האם בכל כך האבד היהדות את [illegible] ? [illegible] ?

ואלו דבריו של הרב [illegible] :

„החיתה היהדות אי־פעם לפי רוח הזמן ? הבסונלת היהדות להיות לפי רוח הזמן ? האם מעצם טיבה ניתן היה להיות כזאת, והאם יוגא כזאת אי־פעם בעתיד ?

„ההיה אברהם איש לפי רוח זמנו, כאשר זרקו השליט אל הכבשן בכשדים משום שניתץ את אלילי זמנו ? כלום היו אבותינו אנשים לפי רוח זמנם, כאשר אנסו אותם להתבולל [illegible] לפני המצרים, לכוף ראשם משך דורות תחת עול השיעבוד ולהניח כי יטביעו את עולליהם במימי היאור ? כלום היה דניאל איש לפי רוח זמנו, כאשר הוכרח הוא, יחד עם חבריו הצעירים, בארמונו של מלך בבל להיזון על העונים, כדי שלא להתגאל בפת־בג המלך, ולהסכים כי ישליכוהו אל גוב האריות (כלבד שלא להפר את מנהג אבותיו ולהתפלל בעליית גג [נגד] ירושלים, שלוש פעמים ביום ?

המכבים — כלום היו הם אנשים לפי רוח זמנם, כאשר קמו בתעוזה־גבורה נגד הצפת מנהגי יוון והשלטת הציביליזאציה היוונית ? תלמידי הילל ובן־זכאי — היו הם אנשים לפי רוח זמנם, כאשר השמידו הרומאים את ממל־כת יהודה בחרב, החריבו את בית המק־דש בירושלים והוליכו את ילדי יהודה אל בתי־ המשתאות או לשוקי (סיכיהם) ? ולאחר מ־כן, בתוצאת הדורות, כלום היתה היהדות לפי רוח הזמן, כאשר סבלו אבותינו את הדיכוי המשפיל ביותר ואת הלעג הצורב ביותר ואת הבוז בעל אלף הפנים בכל הארצות ובכל הזמנים ? האם היתה היהדות לפי רוח הזמן בתוצאת כל הדורות הללו ? ומשהשכבה היה־דות על דעות שתובעו בתמנה, כלום לא הסתכ־נה בכך, שלא יבינה כהלכה ולא יכירוה, ומי סבור היה מישהו אז כי נוח או קל להיות יהודי ? — ומי היה צריך כי תעלה היהדות בקנה אחד עם רוח הדור ?

„מה היה קורה ליהדות אילו היו אבותינו סבורים, שניטל עליהם לסגלה לדמות הדור ? אילו קיבלו בתורה, קנה מידה לתיקונים, שהיהדות צריכה להטיל על עצמה, עקרונות, שנתגבשו בזה אחר זה, על־פי חכמת [illegible] מראה במצרים, מסתרי מליסה בבל, קסמי זאראתושטרה בפרס, מסתרי אלבסיס, או האג־דות העממיות של אולימפוס ביוון, או השי־טות הפילוסופיות המשתנות [illegible] סכדרית, או של רומי — שיטות [illegible] נת תמצית כל הדעות וכל האמונות [illegible] נתם של הדרואידים בגאליה, או [illegible] זרים בימי הביניים [illegible] כיום משנים בכל מקום, ועד כמע[illegible] רינה חדשה, את יהדותם כדי לסגל[illegible] דינה ובכל אקלים להשקפותיהם ומנ[illegible] בני־ארצם ? כלום אין דרכם של [illegible] הגים וצרכים להשתנות ממדינה למ[illegible] לדור ? כלום לא [illegible] היהדות, [illegible] דת אחרת, לעשות הרכה ולעבוד [illegible] המדינות בכל הדורות ? (כלום [illegible] שותה כך, שתהא הולמת את רוח [illegible]

בס"ד

דע את יהדות[ך]

גליון מ"א

יו"ל מדי שבועיים ע"י האגודה להסברת ערכי הי[הדות] ירושלים, ת.ד. 156

✶

העורך : שמואל חסידה

✶

נא לשמור על קדושת הדף [illegible] להשתמש בו לצרכי אריזה

עמוד זה מוגש ע"י האגודה להסברת ערכי היהדות

מעריב ספרות◆אמנות◆ביקורת

סוי הדם בבד

מאת ש"י עגנון

א.

שמע קול תיבה. זכרה ונראו שתי חיות התיבה ...י שמהלכות עם התיבה, ועמהם בעל התיבה ...ז התיבה. את שתי חיות התיבה מכיר אני, את התיבה איני מכיר. ירושלים מי מכיר את כל ...ה. נותנים להם פרוטה ואין נותן עליהם לב.

...ונושנת היא התיבה כשיר זה שבוקע מקרבה. ...ה בזמן ואינה מחדשת את שירתה לפי רוח הזמן. ...זמו של הקוף מתחדש והולך. קטן הוא ורגזנותו ...פו. ברעש וברוגז מקפץ הוא על גבי התיבה וכל... ...ל שקשורות לו בצוארו מקפצת עמו. למעלה ממנו ...ורח מן התיבה לכתיפו של בעל התיבה ומכתיפו ...התיבה לתיבה. כשהוא קורא גם לי גם לי. אם ...לומר כך או באמת מתכוון הוא לדבר מסויים ...קש? בין כך ובין כך אין בעל התיבה מפנה לבו ...משנה את עמידתו.

...לו הזקן לפני התיבה. רגלו אחת כרגל כל בכך ...ז עשויה עץ. עדיין לא כיוונתי את הרהות ואיני ...של ימין של עץ היא אם של שמאל של עץ היא. ...הוא מסתמך עליו בלבל את עיני. לגופו של דבר

עומד לו הזקן לפני התיבה והתוכי בשלל צבעיו ...התיבה לכתיפו של הזקן ומכתיפו של הזקן לתיבה. ...קפץ לו הקוף וחוזר ומקפץ עד כמה שהשלשלת ...לף פעמים ניסה למלט עצמו ולבסוף מוצא הוא ...י במקום שביקש למלט עצמו משם. משום היא בו ...שקשורה לו, מפתה אותו לברוח זבורחת עמו ולסוף ...למקום שברח משם. בתוך כך זכר של שמום רודף ...ויבה ואינו פוסק.

...סתי ידי לתוך כיסי והוצאתי אגורה ליתן לזקן. אין ...כדי לערוך לפניו שולחן, מכל מקום יש בה כדי ...ה מזון למסייעיו שעומדים לעני למשוך עליהם עיניהם ...י אדם, שמתוך שמושכים עליהם עיניהם מוכיכים לבם ...ו עני ונותנים לו פרוטה. מצרף לו העני פרוטה לפרוטה ...לו מזון. אבל ידי שביקש הקדוש ברוך הוא לעשותה ...מצוה היססה מלהושיט את האגורה לזקן. למה, מפני

ע"ש באותו הזקן מהו שמוציאו מכלל סתם עני, שאדם יוצא ידי חובתו כנגדו בפרוטה. מונחת לה ידי בכיסי ומסתכל אני באותו עני. מסתכל אני בו ואיני יכול לעמוד על טיבו. אם באתי לידי מסקנא כך וכך הוא בא דבר ועוקר את מסקנתי, אם מהמת בגדיו אם מחמת עצמו. מוזמת עצמו זה איני יודע מהו, על כרחי אין לי לפרש את הדבר אלא דרך כלל. דומה היה עלי הזקן כאומן שכלה את מלאכתו ועומד בבצעיו ומצמצם כל כח ראייתו לבדוק אם הכל עשוי יפה. אם כן אומן הוא, אם כן אומנותו מה היא?

אוסיף עוד שנים שלושה פרטים לענין אותו הזקן וכן לגבי בגדיו. סבר פניו של תלמיד חכם היה כיוצא בו מצחו מצח של תלמיד חכם. אם כן משבע שעיסוקו בתורה, אם כן מה לו אצל תיבת זמרה ואצל קוף ותוכי? ולגבי בגדיו כך הוא. מקצתם של אומני שוק ומקצתם של תלמיד חכם, אלא בגדים לגבי עני אינם סימן מובהק, שדרכו של עני שלובש כמה שנותנים לו. הוא שמלבושו העליון של בן תורה הוא ומצנפתו מצנפת בעלי אומנויות. ועוד נוסף על כל אלה, יש בו בזקן זה משהו שלבו של אדם שכמותי משוך אחריו. ומהו, דבר זה איני יודע.

הואיל ואדם בטל אני ואין לי מה אעשה והלבנה מאירה באורה ושנתי אינה משוכה אחרי, שמעודד שינה אני, אמרתי לעצמי, אעמוד ואדבר עמו אולי אשמע מה הוא ומי הוא, כתוך כך יעבור חלק מן הלילה ואני נפטר מגלגולי מטה. ועוד משום אחר ביקשתי לדבר עמו, מפני צורתו, בכל הפניים והאביונים שאני רגיל עמהם בעל צורה שכזה לא מצאתי.

וכאן אירעני כעין מה שאירעני עם כל פנים חדשות. מבקש אני לדבר, כיון שאני פותח שפתי איני יודע מה אגיד. מרובים הם הדברים שעולים על הלב ומועטים הם הדברים שכדאי לאמרם. עומדים אנו זה אצל זה, זה כנגד זה, אני על שתי רגלים וזה על רגל אחת. ולא אכחד, יפה עמידתו של בעל רגל אחת מעמידתו של בעל שתי רגלים. למה כך? לפי שזה אינו מבקש כלום וזה מבקש לדעת, מי הוא זה ומה טעם מחוסר רגל הוא. אם מחמת שפגע בו אבטומובּיל והוצרכו לקטוע לו את רגלו או אינו אלא כשהיה מסתתר מאימת הנאצים בבונקר נרקבה רגלו, וכשיצא מן הבונקר עשו לו תותבת, כאלף אלפי אלפים מישראל שהרקיבו איבריהם כשהיו מתחבאים מפני האויב וכשיצאו ממחבואם לאחר מפלתו של האויב תיקנו להם איבריהם, כפי החומר שנמצא בידי הרופא.

אותו הזקן תותבתו של עץ היתה וקשורה היתה ברצועות עור ומהודקת לארכבותיו ואין המכנסים מחפים אותה. אם כדי לעורר עליו רחמי הבריות כדי שיראו שמחוסר רגל הוא או אם מחמת עניו חוסך הוא ממקום שאפשר לחסוך?

ב.

הנחתי את ידי כן המטבע שאחזה בה ידי והוצאתי את ידי מתוך כיסי והרכנתיה כלפי התותבת ושאלתי את הזקן בלחישה, כשאני משפיל עיני שלא להביט בו. וכך שאלתי אותו, כן הנאצים?

נסתכל בי הזקן ובחן אותי כמי שבוחן את בן שיחתו אם כדאי לספר עמו. יצאה שעה קלה ולא השיב לי, נתעמכה רוחי. ואמרתי בלבי, באיזו זכות אני מבקש מבעלי יסורים שיספרו לי את יסוריהם וכי בשביל שאין אני מוצא את שנתי, ואני מבקש לי דבר להעביר בו את הלילה.

עם שאני עומד ומצטער על השאלה ששאלתי אותו השיב לי הזקן, לא כי מידיהם של יהודים.

עמדתי כאיש נדהם. אבל הכעס והחימה נתנו דברים בפי. צעקתי בחמת רוחי, אל אלקי ישראל, אפשר יש יהודים שהגיעו לידי אכזריות שכזו?

ענה ואמר לי, הס ושלום, אלא אדרבא מרחמיהם של ישראל באת.

תהיתי על דבריו ולא ידעתי לפרשם, עד שחזר הוא ופירשם, שאחר שנקטעה רגלו באו יהודים ועשו לו רגל תותבת.

נזכרתי באדם אחד שפגשתי עמו בעיר קברות אבותי בין שתי המלחמות קודם שהגיעו הנאצים לשלוט באדם, שאף הוא בעל רגל תותבת היה. נזכרתי בו היאך היה מלוה אותי בעיר קברות אבותי והיאך היה מתלה בעקבו והיאך היה מסביר פנים לכל פגעי הזמן שלא שינו את רוחו לרעה. ובינתיים כבר לקה כל העולם כולו וביותר ישראל שהם לוקים תדילה וקרוב לודאי שכבר אינו בחיים, שבינתיים באו הנאצים והרגו את בני עירי, אלא מי יודע אם נכנס לקברו ברגלו ההותבת, או אידעו מה שאירע לאדם אחר בעל רגל תותבת, שכשנכנסו הנאצים לעירו הוציאו את כל היהודים מן העיר, מי לעבודת פרך ומי להריגה לא הספיקו בידו לקשור את תותבתו לארכבותיו והיה זוחל על מפיו והיו הנאצים רואים וצוהקים ואומרים ראו היהודי הזה היאך הוא זוחל כשרץ. ולא זכרו שנקטעה לו רגלו במלחמת הגרמנים אחר שהראה גבורתו במלחמתו עם אויבי גרמניא.

סיבב עצמו הזקן על מקלו והביט על תיבת הזמרה ואמר, שוב סיבך הקוף את רגלו בשלשלתו. ולענין היאך הגעתי לרגל תותבת, דבר זה כך הוא. סניף יש לה לחברת מכניסי רחמים חברת קב הישר שמה, עוסקת היא בקיטעים שניטלו רגליהם בימי הנאצים ועושה היא להם קביים. באמת אין החברה הזו עוסקת אלא בקיטעים שניטלו רגליהם במתנה מיתה של הנאצים, ואני לא ממתנה מיתה באתי, אלא מתוך שנתגלגלו רחמי הגבאים עלי נתנדבו לי רגל של עץ. רואה אני שאין אתה מרצה ממעשי הגבאים שעברו על תקנת החברה שנוסדה לשם שרידי הרוגי הנאצים ולבסוף בצעו לסתם קיטע שלא פגעה בו ידם של הנאצים.

אמרתי לו, לא על שעברו על תקנת החברה תמיה אני, אלא אם עשו לך רגל תותבת למה לא עשוה של גומי או של עץ נאה ולא עץ כחוש.

נסתכל הזקן בתותבתו כאילו לא ראה אותה מעולם ולבסוף אמר, מחוטטת היא? תמה אני שלא הרגשתי בדבר עד עכשיו. ואף עליך תמה אני, אף על פי שהלבנה במלואה ומאירה את הארץ תמה אני שניתן לך לראות שמחוטטת היא התותבת. קרוב לודאי שמתחילה יפה היתה אלא שמעשה חסיד שוטה כאן שנוסט בה ופגמה.

חזרתי על דברי הזקן ואמרתי, מעשה חסיד כאן שחיסט

ש"י עגנון — ה' שנים לפטירתו

בתותבת. בבקשה ממך, מה מעשה חסידות הוא לפגוע בתותבתו של קיטע שאלמלא היא אינו יכול לזוז ממקומו.

אמר הזקן, אילו דקדקת בלשוני לא היית בא לידי קושיא. בפירוש אמרתי מעשה חסיד שוטה יש כאן ואין כל מעשה של חסיד שוטה מטה לצד חסידות.

תליתי עיני בזקן דרך שאלה. יודע אני בי שאין כח עיני יפה כדי להניא את רואיהן להשיב על שאלותי, אלא מבוכה שבעיני מביאה לפרקים את הנשאל להשיב לי. כך עכשיו כשראה הזקן את מבוכתי השיב לי. באמת תשובה של ליצנות השיב לי, אלא מתוך שהשיב לי נתן לי פתחון פה לשאול. ומשאלה לשאלה ומתשובה לתשובה נתגלו לי מקצת ממאורעותיו עד שהגיע לירושלים.

אשתדל לספר דבר אחר דבר, פעמים בלשונו ופעמים בלשוני אני, כפי צורך הענין וחשיבות הדבר. ואתחיל בתותבתו על שום מה מחוטטת היא. ואף על פי שאין הדבר יוצא מידי הלצה, ואתם יודעים את דעתי על המלצות שאינן מוסיפות ולא כלום מזכיר אני אותה בשביל שהיא היתה תחילה וראש לסיפור מעשיו.

מעשה אותו חסיד מהו? מעשה בערב שבת הלך לבית המרחץ. כשחזר משם חש ברגלו, כלומר מן הארכובה ולמעלה. הלך ונכנס לקלויז של חסידים וישב והתיר את תותבתו ונשתטח על הספסל לפוש קמעה. בינו לבינו הספתו שינה ונתנמנם וישן. אותה השעה היה שם חסיד אחד מורעו של אותו הצדיק שהקלויז נקראת על שמו, שהיה רואה את עצמו בעל הבית על הקלויז, כדרך רוב נכדיהם של רבים שרואים את עצמם כאילו לא נבראו הקלויזים אלא בשבילם ראה הוא עצמו כאילו בעל בית הוא על הקלויז.

היה מטייל לו ארוכות וקצרות כשהוא מעלה עשן במקטרת לא קצרה ולא ארוכה והיה מעשן והולך עד

(סוף בעמוד 37)

...ות לקשר ...ן היצירה ...מנותית ...י "מאמין" דתי

מאת ברוך קורצווייל

ברוך קורצווייל

...ה שהוגשו לי על־ידי מערכת ..., מניחות בבדק את הקיום של זיקה ...אפילו של קשר נפשי מיוחד בין ...לניבוריו. ברם, גם הזיקה וגם ...ם רב־משמעיים ויש להבינם מתוך ...מיוחד בו מצוי הסופר העברי הי... ...כל משורר או סופר עברי — ואפילו ... באופן אישי מקיים בהקפדה את ...המעשיות — יוצר מתוך מציאותו ...ים. מציאות זו ברובה היא חילונית. ...כאן, שמחובתו כאמן לעצב את גבור... ...י נהוגיהם הנפשיים הם, מבלי ...עליהם את אורח־חייו. אילו היה ...י עושה אחרת, היה מתנכר לאמת הי...

פנימית שבכוחה בלבד קיימים גיבוריו. כך, למשל, כתאר לנו עגנון מתוך הערצה ללא גבול אישים כמו ר' חיים או ר' שלמה בית ב"אורח נטה ללון", אבל אהדתו הכנה נתונה גם לאפיקורוס ירוחם חופשי. אין מנוס ואין מפלט מפני ההכרה, מפני הצו האמנותי להי־בין גם לרוחו של ירוחם חופשי, או לעולמה הנפשי, למשל, של סוניה ב"תמול שלשום". יצירה אמנותית היא בראש וראשונה חזות פיוטית של מציאויות שונות ביותר ורחוקה ביותר זו מזו. אין זה תפקידה להיכתב לשם משרי־השכל. משורר מדרני, שמגמתו הי־עיקרית להורות, בוגד ביעודו השירי. מן הצד האחר, לא ייתכן להוות את המשורר

עם אישי־סיפוריו. הם גבורים בכשרונו מחוי... נה אפשרויה כותרה והשלימות זו את זו. הכלס, קריולאנוס, מקבת, אותילו, יאגו ריצ'ארד או ברוטוס מכבים כולם בוערי אבפין בתוך ההוכבת האוקיאנוס הנפשי של שקספיר. ר' חיים, החולה, ר' יודיל, הירש' הורוביץ, מנשה־חיים, עקביה מזל, דניאל ביה, אבל גם ירוחם חופשי הדוקטור קנבינ־הים או סבסטיאן מנטאג — כולם יחד נרד־מים בנשמתו של עגנון בחיצת עובדות ואבחנות של מציאות החיים היהודיים. ועצם החיים היהודיים האלה בתקופה המודרנית הם ברובם חילוניים. אבל אין זה משאיר ספק ואפשר לסכם ולומר, שסיפורי עגנון רהייב יראת כבוד הערכה ללא גבול לעיקרי הסבר־ות היהודית.

אשר לשאלה השניה נדמה לי, שאין ב־יכולתו של המשורר, ויהיה הוא הגדול ביותר, למצוא פיתרון לבעיות דורו. המשורר האמיתי תורם את תרומתו הגדולה והחשובה ביותר בזה, שחזונו הפיוטי משקפת בצורה מקורית, מתוך ראות המציאות הרב־פעמית, בעקיפין את נפתולי תקופתו. סיפורי עגנון, בדומה לשירי אצ"ג גרינברג, או לשירי ביאליק מגלים לפי דרכם את מצבנו הרוחני, הקיומי והמוסרי, כמו שהוא. הקשות התמציתית, השירה, המבהילה, הרבגונית והמנאצת של משורר גדול, עולה במשקלה ובכוח־אבחנתה האינטואיטיבית לאין־ערוך על כל מסקנות מופשטות, עיוניות ויבשות לגבי המצב של הקופה. מעל הכל: אסור לו לקורא לערבב את התפקיד של המשורר עם יעודו החשוב של מורה־הוראה או מורה־דרך. שתי פונק־ציות חברתיות וחינוכיות שונות אין להחליף זו של המורה וזו של המשורר. ה"אני מא־מין" של האמן טמון בחזיונותיו הפיוטיים. אבל הוא מורכב, מסובך ורב־משמעי, כמו החיים עצמם.

השאלה השלישית התרה אחרי השליחות של הסופר בדורנו ובמיוחד של הסופר הדתי מערבבת דווקא את התחומים השונים, זה של האמנות וזה של ההוראה — וההנהגה. כאמור, דבר זה לא ייתכן. שליחותו של כל סופר היא להיות סופר טוב. יצירה אמנותית גדולה ומושלמת טבועה בחותם ה־אמת, אמיתותה. אמת זו גבדלת לפי מהותה מכל אבת נורמאטיבית (חוקית). לפי דעתי חפר המהשג "סופר דתי" כל משמעות. ישנן תקופות שעולמן הרוחני הוא עולם הקודשה. בתקופות כאלו נכתבו כתבי הקדש, אבל גם רוב שירי ריה"ל או ר' שלמה בן־גבירול. האמנות של תקופות כאלו היא אמנות ס ק ר א ל י ת (של קודש). דורנו רחוק מאוד מדורות חיים שאיפשרו את הצמיחה של אמ־נות סקראלית. אל לנו לשכוח שבמשך מאות שנים לא נוצרה ספרות יפה בשפה העברית. אין לנו ספרות דתית משום שמציאותנו היא חילונית בעיקר. אבל ישנה אצלנו ספרות של הבעיות הדתיות, שנושאה האדם היהודי הי־מודרני בתוך מציאות שסימנה המשבר הי־דתי. הנושא הדתי הוא נושא מרכזי בסיפורי עגנון, אבל גם למשל בשירי ביאליק. ההווי היהודי על כל המגוון והניגודים שבו — וגב הכפירה היא חלק אינטגראלי של הווי זה — הוא הוא אומנם, המעניין שממנו יונקים סיפורי עגנון. הווי דתי זה הוא בית־האוצרות של יצירת עגנון. זכותו של עגנון היא גם בכך שהעמיד את הקורא העברי על כל הגדולה והעושר הרוחני והמוסרי שבחיי ה־מסורת והאמונה. במובן זה, אשר לחשוף האמת רבת־הפנים שבחיינו, חייבים אנו ל־העריך את השליחות החינוכית הכלולה בה־חזיונותיו הפיוטיים של ש"י עגנון.

...ר המביא לדפוס

...חודש אב תשי"ח, במלאות לש"י ...ן שבעים שנה הוקדש חלק ניכר ...ברת "שלוחות", ירחון לנוער דתי — ...ו של הסופר. ברשותו ועל פי בחי... ... נכלל בחוברת סיפורו "תחת העץ" ...ידו "מעט ביאור" מאת פרופיסור ...טון. מערכת הירחון זימנה לאכסניה ...את פרופ' ברוך קורצווייל. הצענו לו ...שיב על מספר שאלות שניסרו אז ...רב הנוער הדתי לגבי יצירת עגנון ...דן בחינת שאלה גם היום. פרופ' ...רצווייל נאות לצאת ממנהו ולהשיב על ...שאלות, בהדגישו כי יודיע על הסכמתו ...ו לאחר שיראה את השאלות. שוב ...זוב טען כי כתיבה כאת זרה לו ואינה ...זוהו. ב־26.4.58 כתב לי בשולי מכתב: ...צחה, אי"ה אשלח אליך גם התשובות ...נוגעות במפעלו של עגנון בשביל שלו־...חות". ובמכתב הלוי למאמר כתב, כי ...וא משיב לפי הכרתו ומצפונו.

...ולפי שהדברים נדפסו בבמה שמעודה ...חוג מצומצם של קוראים שעיקרם ...צולה (אף הדלה מהופיע למרבה הי... ...ער), והדברים לא מנוסו בשום ספר

מספריו של קורצווייל — הצעותי להד־פיסה מחדש. יהיו בכך גם ציון לשני ידידים שמסכת ידידותם היתה הדוקה ועמוקה וסבוכה, והרבה בדאי נערם עליה ברשות הרבים. ועוד חזון לדבר בה ברשות הרבים.

מאיר חובב

ואלה הן השאלות שנשאל קורצווייל:

(א) אם ש"י עגנון הוא אדם שומר מצוות ותפץ שהכל ילכו באורחא דמיהמנותא כלום חייב הדבר לבוא לידי ביטוי ביצירתו, והאם הוא בא לידי ביטוי?

(ב) כלום חייבת הספרות הי־יפה להשיב תשובות או תפקידה להשוף את שאלות הדור?

(ג) שליחותו של הסופר, וה־סופר הדתי במיוחד בדורנו — מהי?

אברהם שלונסקי – שנת השבעים וחמש

"וזה יקר ללב..." — סוב לפתוח במלים אלו, מתוך מכתב אישי אינטימי של אברהם שלונסקי ז"ל (ראה למטה) את שנת השבעים וחמש להולדתו. כמו השיר הקונדסי, שאת כתב ידו ואת תעתיקו אנו נותנים כאן, מלמדות מלים אלו על האדם שבשלונסקי, על הילד הנצחי שבו (כדבריו הוא) ועל צמאו לרעות ולצוותא (במפעל חייו הוא). בכך נפתח. ועוד יבואו דברים, משלו ועליו, בשנה זו, של המשורר ושל המאה, אשר נולדו ביחד ובמדומה אף חוו בשקיעה — ביחוד.

מ. ש.

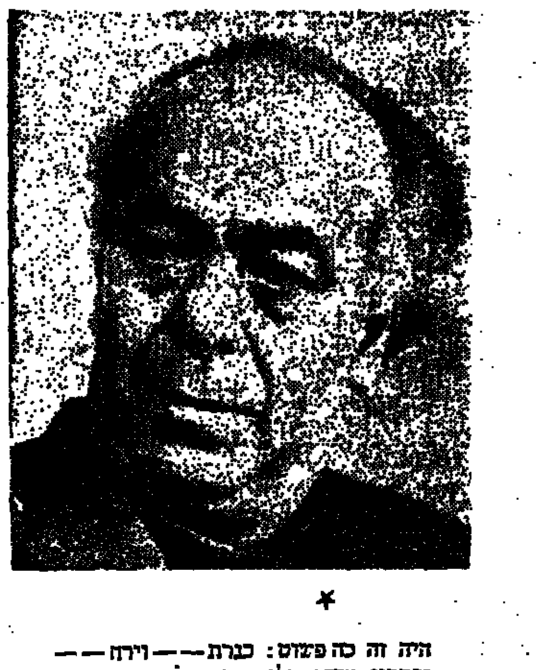

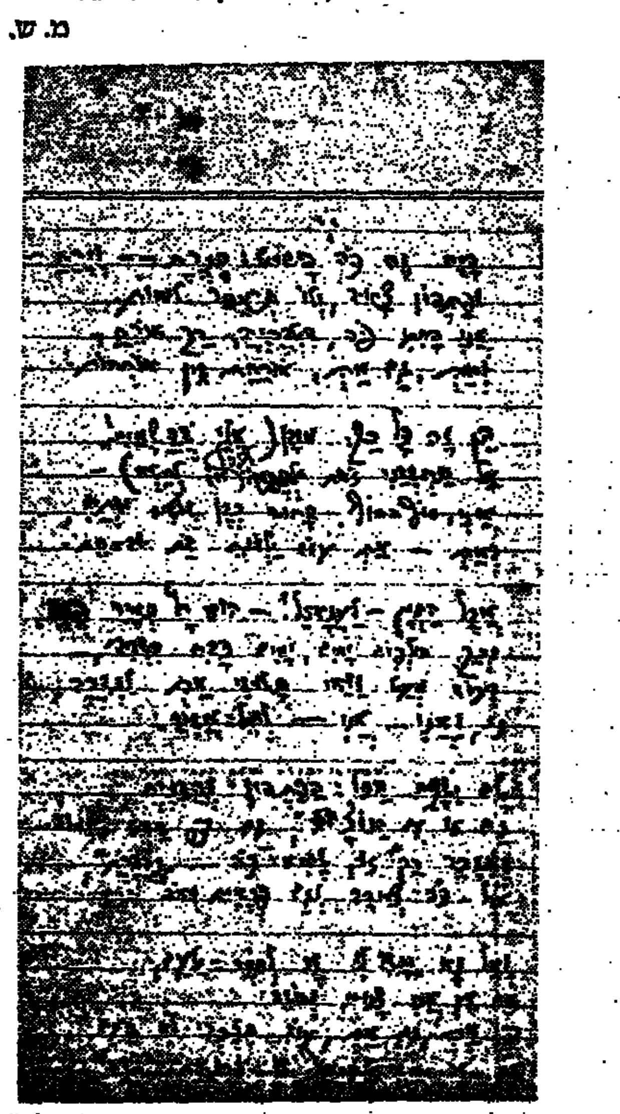

*

היה זה כה פשוט: כנרת — — — וירח — — —
ופתפון צרוד, ולו תריסר לחוות.
אני הייתי פה, בטבריה, רק אורח,
ואת, גם את, אורחת בין אורחות.

הן זה כל כך מובן (אלי שבשמים!
אל תחשבני זאת לכסל או לחטא) —
אני, סוף סוף, בחור כבן שלושים ושתיים,
ואת — את עוד ילדונת בת יוד־חת.

אבל הזמן — לעזאזל — הוא רץ כעיר פרא.
וכך חולפים ימים, ימים כבים ככביב, —
לעד: פעם ודאי תהדבי את לגדרה,
נו, ואני... אני — לתל־אביב.

שם ישכח הכל: הפתפון הכנרת,
גם זו עם "הנוצה", גם ז"ר בדש ועוד...
ותזכר רק זו, שהיא כה... "נהדרת",
אבל... כה צעירה וגם פראית מאד.

ואל נא יחשב לי זה לחסר־טעם,
אם אין אני צנוע, והרבה
כי את, גם את... עוד תזכרי לא פעם
את זה אשר קראת לו בכנרת "ידידי"...

מכתב לשלמה צמח

29.8.47

לש. צמח — שלום!

קבלתי את מכתבך הגלבב, ואף כי הגני שייך, כנראה, לאלה ש"מתביישים" להתרגש, ברגשתי מאד. אולי, באמת, כאוחות הגיל הוא. יש בנו משהו "מורשי" המכניסנו כי לגלות את האמת הלבבית שבנו. הרצון הזה להתמיד, להבליג, לזפם גבות עינים, לא להתמוגג! — הוא סייע לנו הרבה בהשלטת החכמה־בינה־דעת (חב"ד) האנטישית, בחומרה שבכתב, בקבלת עול הדיוק והאינטליקט של החדרים. אך הוא היה גם בעוכרינו. הוא עבר כמה וכמה יחסים אישיים, אינטימיים — מה שקורין בין אדם לחברו. הוב שנה כך. טוב שאנו משלמים כמחיר יקר בעד נקיון הדעת ויסורים היוסים. ודאי, קל יותר לאלה הלירייים־הריריים, שלבם פתוח כפתחה של אכסניה וסמוך לפיהם. אך יקרים לי יותר אלה קמצני־ההשתפכות, אשר אם ישפלו לבם בבוא המועד הנכון, והיה זה דיבור חם, כלחיצת יד חזקה בבלי מלים. כך היה לי מכתבך זה, לאחר כל "הרשעות" ההדדית, ר"ל, שלנו במשך זמן רב. זה גברי. וזה נאמן. וזה יקר ללב. וסלח לי על קצת הריגוש.

א. שלונסקי

הקוראים לא נתייגעו מן ההומור הפאנטאסטי

פ. ג. וודהאוז, גדול ההומוריסטים האנגליים, מת בגיל 93 בארצות הברית

מאת **משה דור**

„מלבד הנטייה לכתוב מאמרים על הצעירה המודרנית, ולהניח לפיאות־הלחיים שלו לצמוח, אין מה שהסופר בן־זמננו חייב להישמר מפניו יותר מאשר מפני הרגל־השאנות... הוא כותב סיפור. סיפור נוסף, העוסק באותם טיפוסים, מנצנץ במחשבתו והוא כותב אותו. הוא מרגיש שעוד סיפור לא יזיק לו והוא כותב שלישי. ולפני שהוא פונה ימינה או שמאלה, כבר כרוכה כאנה לצוואריו ובאופק אין אפילו רמז לישועה".

דברים אלה כתב פ.ג. וודהאוז בהקדמה לאחד מספריו, אולם ההתנצלות היתה מיותרת. הקוראים בלעו את שרשרת־הסיפורים הנדרשת לפסמית ר ללורד אמסוורת, מונטי בודקין וברטרם באטורויק, וכמובן, ברטי ווסטר ומשרתו האישי ג'יבס — ולא אמרו די. ב־15 באוקטובר השנה היה פלהאם גרנוויל וודהאוז עתיד לחוגג את יום־הולדתו ה־94 — ואם נשפוט על־פי הנתונים שיש בידינו לגבי האיש שהלך בשבת לעולמו, הלוואי על הרבה סופרים צלילות־דעת שכזאת, חוש־הומור רענן כזה, וכוח־יצירה כזה.

אם הזכרנו הכובד — פ.ג. וודהאוז היה כבדרך ההומוריסטים האנגליים של הזמן החדש, אבל לא כאצל ההומוריסטים רבים, אירע לו גם: הכשרון שבו הגנו מי כותבו מצא לו ביטוי שבו נזדכך ההומור ונתעצר במידה שהיא למעלה מספק השופר. קוראיו של וודהאוז לא נתייגעו ממנו. מדוע? אחד המבקרים האנגליים החשובים כתב לאמור: „קשה לקרוא תויק ובאמן לקבוע עד כמה זה מבדח. שכן בקריאה ובקריאה חוזרת של וודהאוז מגיע אדם לשלב שבו שוב אינו מצפה בנשימה עצורה למה שעומד להתרחש או מחפש מישהו שיהא שותף לצחוקו, אלא, במקום זה, מוצא עונג חדש בהבחינו עד מה עדינה ומורכבת היא מלאכת־הסופר".

וודהאוז נולד ב־1881 בגילדפורד שבנפת סארי ונתחנך בדאלוויץ' קולג'. שנתיים עשה בבאנק של הונג־קונג ושאנגהאי ואז היה לבעל טור בעתון „גלוב". סיפוריו הראשונים הפלו הווי של בית־ספר אנגלי ובהם הופיעה לראשונה דמותו של פסמית. ב־1904 ביקר לראשונה בארה"ב, ובא לשם שנית ב־1909, כאשר מכר שני סיפורים קצרים, כל אחד בעבור 300 דולאר — החליט כי הארץ יפה בעיניו. החלטתו קיבלה משנה־תוקף כשעלה בידו למכור סידרת סיפורים ל„סאטרדיי איוונינג פוסט" — שאז היה שיא־מאווייו של כל סופר צעיר — ובתמורה כ־ה השנים הבאות פורסמו כמעט כל סיפוריו באותו כתב־עת, לפני שיצאו לאור כספרים.

ב־1906 כתב תמלילים אחדים למוסיקה שחיבר ג'רום קרן. ושנים מספר אחרי־כן נעשה לשותפם של קרן ושל גאי בולטון בחיבורם של כמה מיוזיקאלים, לרבות „או בוי", שקנו הצלחה עצומה. הוא הוסיף להיות בן־זוגו של גאי בולטון בעבודה עם מלחינים אחרים, ויחד אתו כתב אף מחזות אחרים. אבל עיקר פעולתו הספרותית היא, כמובן, הרומאנים המבדחים מחיי המעמד העליון האנגלי: בכלל וכל — הרומאן הראשון שלו, ראה אור ב־1902 — כתב יותר מ־80 או 90 רומאנים (איש אינו בטוח במספר המדוייק), יותר מ־300 סיפורים קצרים, יותר מ־500 מסות ומאמרים, תסריטים לחצי־תריסר סרטים ופזמונים ל־18 עד 23 קומדיות מוסיקאליות ונתן ידו לחיבור 16 מחזות.

פ. ג. וודהאוז

בסתיו שעבר הופיע רומאן הומוריסטי חדש של וודהאוז — עם ברטי ווסטר וג'יבס בני־האלמוות — ושמו „דודות אינן ג'נטלמנים" ונעשה מיד ספר 1 ברשימת רבי־המכר באנגליה. מדוע שובות עלילותיהם המופרכות של האריסטוקראטים הצעירים וה„באטלרים" שלהם את הלב בבקיאות שונה לגמרי מזו שהם נטועים בה? מי בימינו מסוגל להזדהות עם דמויות הלקוחות מן התקופה האדוארדיאנית, לפ ני מלחמת־העולם הראשונה, ולהן שמות אבסורדיים כמו פונגו טוויסלטון, אופי פרוסר או גוסי פינק־נוטל, ובפיהן ביטויים מוזרים עוד יותר, מטבעות־לשון שצריכות היו להרגיז באיוולתן?

שאלות חסרות־שחר. המוני החסידים מדברים בעד עצמם.

וודהאוז היה אומר, כי אף כל מה שצריך כביכול לקוממו. הפרחה של וודהאוז, אותו „בעבוע של ברטי", כשם שהוא מכנה אותה, היא — כשם שהסיב לקבוע ריצ'ארד אסבורן — מקור פליאה ועליצות מתמיד.

המבקר האמריקני ויליאם יורק טינדאל מנתח את יצירתו של וודהאוז לאמור: „על־ידי הנוסח ההומוריסטי, שיש לה אופי של פאנטאסיה, מאפשר וודהאוז גם לאלה, המשוללים הבנות שאינן פרי־עבודה, לשאת ולסבול אותן. אולם לא ברור אם היה נתכוון לכתוב סאטירה על חובקי־הידיים או להגן עליהם. כשם שאוסקאר ויילד עלה את בטלניו לבעלי־שנינות, כך נהג גם וודהאוז לגבי השוטים שלו, בעוד אשר רובם אינם כאלה. אבל אלה גם אלה אינם מזיקים, על־פני השטח, ואפשר לסבול אותם. התא, ההוצאה היא פחות סאטירה מאשר מגוננת, כי לפעמים. הוא ממלא 400 עמודי רשימות בשביל עלילת הרומאן הרקע שלו. אבל מי שקורא את הרומאנים נוכח, קודם־כל, כי כל קשר בינם לבין ההווי האנגלי בן־זמננו אינו אלא שהיה קיים בנעוריו של המחבר — ברטי וג'יבס הופיעו, לראשונה, בערך ב־1914 — ובגלגולו בסיפוריו הריהו עולם של חלום, בעל גוון ורדרד, מוצף שמש, אשר קסם הכתיבה המיוחד־במינו של וודהאוז מתבכב לאלתר על הקורא המודרני, ע ל אף ואילו בדיעות־דעתו של וודהאוז מבטיחה את המוניטין שלו. כשהצעירים שלו, במוקפי־הנעלים, אצים למשתה־הכפר על מנת להסתבך עם דודים ועם גברות מוסיות, שמתון ישועם ג'יבס, המיקה היחודי שבחבורה, הדילמות שלהם דומות, ואינן דומות, בעת נבעונה אותה, למה שקיים בעליל. לצורך הסילופים המסורים החביבים הללו של מייפייר ומתוחות־הכפר... המציא וודהאוז סגנון־לשון המקביל לזה של החברה המנומסת, אבל בלתי ניתן לחיקוי ורחוק מלעייף".

כך הביקורת המלומדת. איני יודע כיצד היה פ.ג. וודהאוז מגיב עליה. בכל אופן, כאשר נתבשר, בראשית החודש שעבר, שמלכת בריטניה העניקה לו תואר אבירות, לא כיסה את שמחתו בביתו הלבן, בעל התריסים האדומים, אשר בעיירה המנומנמת של לונג־איילנד, רמסנבורג, שאין בה כאומה מבתי־האחוזה של שוטי אנגליה, אף לא מהליכותיהם, — מאומה לא ממה שוודהאוז, אורח ארה"ב למן 1952, צייר בסיפוריו.

„אינני מבין מדוע מקבלים סופרים תארי־אבירות. זו באמת מחמאה. תמיד הייתי סבור, כי מה שמקנה לסופר מעמד הוא תואר־אבירות הצבת דיוקנו במוזיאון־השעווה של מאדאם טיסו. עכשיו זכיתי בשניהם" — אמר.

לגבי וודהאוז גבה הקוכה — העובדה שנאלץ להסתייע במקל בהילוכו היתה מרגיזה אותו: רגליו נחלשו באחרית שנותיו, ומשום כך לא יכול גם לנסוע ללונדון לקבל הכיבוד — היה בהענקת האבירות הרבה יותר כאבר כבוד גרידא. אולי בחוזה של תהיבה פרק, שבשבילו היה פצע פעור. ב־1940 התגוררו הוא ואשתו בעיירה הצרפתית לה טוקה, על חוף התעלה, כאשר הגיעו הגרמנים. היא נעצר יחד עם אזרחים זרים אחרים ועבר דרך כמה מחנות־מעצר בבלגיה ובשלזיה העילית. לבסוף הגיע לברלין ושם, ב־1941, הסכים לשדר חמישה שידורים בשביל חברת קולומביה האמריקנית.

בתמימה, כי השידורים נועדים אך ורק לארה"ב, וכי דווקא בשעה כזאת זקוקים להומור, התבדה על תווייתיו במתנות המוצר והקל בהן ראש. הנאצים הקליטו את השידורים וניצלו אותם היטב במסגרת תעמולתם הראדיופונית לבריטניה. שם נתחוללה מהומה — הבריטים הניחו, כי וודהאוז נעשה למשתף־פעולה עם הגרמנים, והספריות השליכו את ספריו החוצה. שלוש שנים אחרי־כן העלו אנשי־רוח מחדש את עניינו. ובדצמבר 1944 הכריז מיניסטר החוץ דאז, אנתוני אידן בפרלאמנט, כי וודהאוז חף מכל פשע וכן „אין שום יסוד למשפט ושום יסוד להאשמה".

אבל למן מלחמת־העולם השנייה לא דרכה רגלו של פ.ג. וודהאוז על אדמת אנגליה, אף כי שמר על נתינותו הבריטית בצד אזרחותו האמריקנית. „לפני שלושים שנה ודאי שלא יכלו לאצול לי אבירות. סבורני, כי הממשלה יפה עשתה עכשיו, כאילו נתבוננה לומר שזהו זה", אמר.

מבחינתו של סר פלהאם — כשם שהחלו קוראים לו — אולי היה במחווה המלכותית משום סוף־פסוק. בעולמנו אין צייר בה, שגם מחודדים שבנו לא ייכשלו בבעצה־איוולת — סלו את סיפורי וודהאוז ותיהנו בכך. אך האומנם סוף־פסוק, כאחריו אין ולא כלום, כבהיר גית לא כל־כך אישית? סימן־שאלה זה צודנו ברף בחלל — גם לאחר שנסתלק פ.ג. וודהאוז מאתנו.

אגב, בהבגדיה הקלאסיסטית אחרי לקרא את ספריי. „אני כשצר שהם כפני שהם אינם עוסקים דיוהצריך בפרולטאריון, אחר ההמאה, הנקל לכדר את בנציגיציו הלגלגל מבצר למקפקים. אם [illegible] לצויך הכפיה אל הפצחה — המבנאים הם שהפסיד, לא ברטי ווסטר, לא ג'יבס ולא כי שהציק אותם לעילם."

ההונים המעריביים

מאת **הוראציוס**

רכובים על סוסיהם נפשו המדיארים, צאצאי ההונים הקדומים, או שאר־בשרם, את ערבות הים־השחור ופתחו בדריפה אחר השמש השוקעת. לשונם לא היתה בדיוק לשון בני־אדם, אך גם לא בדיוק נפצוף ציפורי־פרא. „פרוסי", דרך־משל („עבודך הפרודילי, האמר", כלומר „שלום")י, או „פאפריקה" („פאפאר", פלפל), הושפעו אמנם מן הרומית, או היוונית, אך „גמוזה", „לנגוש", „אוני האסטמיו" הן, בלי ספק, מלים שמוצאן אוראלי, פינו־אוגרי, וזקני המדיארים השתמשו בהן ודאי להמצאת הלב־סוסות.

ה„הונים" („ציגני"), המוכרים לסינים כבני „האן", או „היונג נו", פשטו על חבל־הדנובה („דונה" בהונגרית), עלו עליו בסערה ולא חיו בו נשמה. אחרון בעור הצירליזציה, הקריה מערבית — זו שלנו, כלומר, ב„מעריב" — נפל לפני שנים לא רבות בידי התודה הבארבדית של הלאבפלים, הקישהנגטים, הגרודשים, הפרקאשים!

אלא שעוסקים אנו במלים, לא בדברי ימי המדיארים!

אבינדור המאירי, הבלתי־נשכח, סח לי פעם כי עשרות, אם לא מאות, מלים שבחיינו, נשבו לבין ההונים, יורשי הכחורים. ראייה לדבר א ר פ א ד, נסיך המדיארים, שאינו אלא .ע ר פ ד־ לא האמנתי לו. כמובן, אף־על־פי שגם המלה ו א מ פ י ר (זכור לטוב דרקולה, איש טרנסילבניה) היא הונגרית וקיצורה, „ואמפ", נעשה נרדף באנגלית לאשה המוצצת את דמנו כעלוקה. אשת הב־הב או, נאמר, הבהבים, יותר באהבים!

המעניין שבדבר הוא כי צרפתים רואים ב„ואמפ" קיצור „אוואנפיה", קומת־הרגל בפי צבליהם ואילו במוסיקה — אקלמה על דרך האלתור, ביחוד לפני ליווי מהמהרה. „ואמפ" הוא קיצור „אוואנפיה", כבם ש„ואן" קיצור „אוונגארד".

בכך הגענו, סוף־סוף, לנקודת המיפגש המיסתכה ביותר שבין הוואמפירים הטראנסילוואניים, צבאי הדם שלנו, צאצאי אטילה מלך ההונים, ובין ילדי השמונגות, הבעותים והנעודנים, רודפי־השלום, והדיר־הצלים!

אזה גם האוטר כי התודות הסוביביסטית, הפאטליסטית והאנטיסמרי־ניסטית של כולל־אנגארה, חביבה עלי יותר מן הפאמציפים המוחיי של מקצת ילדי הקיבוצים. יש שאני עולה למערכת ומבצא, נאמר, את דויש, ורכון על אתה הקריקטורות שלו, בלולך עיניים, עסוק...

המלכים שבחיי

פרוות־כלב, כדרך המונגולים, הוא מסל לפני את צמחיו ושניו, המשוחות ש סוסים, נוצצות משנאה.

„מה בידך, מתגול ?"

הוא מראה לי את האחרונה בכרזו הרצחניות, השוביניסטיות:

„עוד נתגבר..."

ר צ ד עובר בי! מעט יפי־נפש בעולמנו? אסטטיסים, שמוטב להם יתמוטט פולמם, משיירדו לרמת ההון המדיארית, צרת העינים, הפרימיטיבית כל־כך, שאינה חשה ואינה רואה טעם האופנה השלטת עתה במערב דווקא „לא נתגבר"!

אני רואה לפעמים את טומי על הרבה קפה, אך גם על מעט ש עולה במעלות וידוע: דם ערשר, מע הבוגרים, רותח בעורקיו! הצצה לתוך עיניו מסגירה לי את סודו: רשימה והוכיח כי ל א נישלנו את ערבים מפיונות רפיה!

כאן חייב אני להכריז, כאדם שעי־מלים, כי לא יוצאי הונגריה הם צא הכחורים, אלא יוצאי ליטא. ראייה לד „ליטוואק חזירי", לא „אונגאריטש חזי כיוון שגורש מן הים־האוורר לסבי הים־הבלטי, נתקראו בפי או „כוזירים", אחר־כך „חזירים".

אך נניח להם. מראה פני ידידי, ט מזכיר לי תותח גולאש. ללמדך „גולאשי" (גוליאסי, או משהו, „תבע רועים") היא מלה הונגרית!

אנו מגיעים לשוואביסט שחוד מ בשם פאראבין קישהונם, והאנדל ה ההונים המעריביים. אף על פי לעומת והאנדל הוא כמוליה, לעומת הס חורף, כאמור, לשונו כנגד ילדי ע הירה־חוך ואם מעט, מגלגל אותה ל גם לארצות האנגלים הגרמנים. מן שמגיעים ספרי מוצגים אנו בכל רוזמינו הברבריים!

המדיארים, אלף שנות מבודיהם כתיבתו הקלה, טובה־הלב, של ההתמצאה, אפילו מרירה, של קי הן שתי צורות שונות של אותה אה בהונגה אהבת ישראל, היא עולה בד־עם טעמי. על כרחך חייב אתה ל כי לא ההנים־שמונים, המדיארים־שמ יאורים לפנינו, אלא עולי דור השו הרוצה לרדת לסוף מערכי לב פאשיסטים המדיארים שלנו ב„מעריב" דין שיכור־ ולא ישכח כי מתוך ע־כאות, אלף יהודים, שרוה בארץ מאתים אלף!

דבר אחר למוחי על ושהונים מ ההיסטוריה הרומאי פרוקופיוס דוז אצילים שבהם נהגו לצאת בשריון שעשו את גופם מכל צר, לבד מצד: ללמדך שאינם בורחים משום מ אין בעלי־ברית אמיצים מהם גם במלו השוביניסטיקה שלנו!

מה שלא מצאת בדו"ח אגרנט תקרא בספר המרתק

הבטחון הלאומי של ישראל (1975)

המפיץ הראשי: בית עלים, רח' קרל נטר 3 ת"א, טל' 283859

לדעת — הופיע

גליון מס' 6 בכרך ה'

ובו: תורת היחסות — עניין פשוט; הומור ואנטי־הומור; לוגיקה ופסיכולוגיה; האם החיה היא צעצוע; קודון ה־דנ"א; אבקת נחושת בעין ויתר המדורים הקבועים.

בכל משלוח מנות פורימי — מנה על „לדעת"

חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים.

מחיר חוברת בודדת 2 ל"י. מנוי על כרך ה' 18 ל"י.

יוצא לאור על ידי מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה, ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 33

גזור ושלח

לכבוד מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה ת.ד. 801, ירושלים 91 000

אבקש לחתום על „לדעת" כרך

א | ב | ג | ד | ה

(סמן בעיגול את המשבצת המתאימה).

המחיר: כרכים א', ב' 15 ל"י הכרך; כרכים ג', ד', ה' 18 ל"י הכרך. מחיר כל אוגדן 2 ל"י והוא מיועד להכיל שני כרכים.

מצ"ב .... ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.

השם........

הכתובת........ מיקוד........

מבצע מיוחד לפורים

רכישת ספרים בתנאים מיוחדים

שקד — הפצת ספרים ויצמן 49 ת"א, ע"י כיכר המדינה טל. 266747

	המחיר	מספר הכרכים	תשלום ראשון	תשלום חודשי
1. אנציקלופדיה לנוער — מכלל מהדורה חדשה	340.—	19	28.—	26.—
2. האנציקלופדיה העברית — 6 כרכים ישלחו מיד וכרך כל חודש	2600.—	26	150.—	100.—
3. עולם התרבות אנציקלופדיה מצוירת — ספרות, מוסיקה, טכניקה, ציור, פיסול, בולאות, טבע ועוד	495.—	15	39.—	38.—
4. תנ"ך קסוטו חדש	320.—	15	30.—	30.—
5. אנציקלופדיה שער למדע — ביולוגיה, גיאוגרפיה, פיזיקה, רפואה	378.—	10	37.—	31.—
6. אנציקלופדיה למדעי החברה סוציולוגיה	285.—	5	45.—	30.—
7. תולדות האנושות — המזרח הקרוב והרחוק, יוון ורומי, הרנסנס, העת החדשה וכו'	432.—	8	36.—	36.—
8. הסדרה הבינלאומית TIME-LIFE — מדע, טבע וגיאוגרפיה	1050.—	33	100.—	50.—

המשלם במזומן מקבל 12.5% הנחה

לכבוד שקד הפצת ספרים ויצמן 49 תל־אביב

הנני מזמין סדרה של:........

ומצרף בזה תשלום ראשון בסך........ ובתשלומים של........ לחודש.

ומצרף בזה שיק מזומן בהנחה של 12½% ע"ס........

נא ראו בהזמנתי זו שטר התחייבות על כל הנובע ממנו.

התחום השיפוט ת"א

השם:........ הכתובת:........

מס' תעודת הזהות........

הספרים ישלחו תוך 7 ימים. .... חתימה

אגודת בארי מארחת את הצייר הירושלמי **דודו הראל**

התערוכה בחסותו של **מר מקס ביתן**

דיקן משנה של הפקולטה למדעי הטבע

הפתיחה ביום שבת, 22.2.75 בשעה 11 במועדון בארי, רח' אלחריזי 9, ירושלים

התערוכה תערך מ־22 — 27.2.75

ביום שבת משעה: 14—11, 22—16

בימים א'—ה' משעה 19—16

למכירה מלגזה

אוטומטית דיזל

שנת יצור 70

לאחר שיפוץ כללי

לפנות לטל. 051—3645

הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק

„על התשובה"

דברים שבעל־פה

כתב וערך פנחס הכהן פלאי

354 עמודים

המחיר: מכורך —.30 ל"י ● מעוטף —.25 ל"י

בהוצאת המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה של ההסתדרות הציונית העולמית, ת.ד. 92 ירושלים.

להזמנה צרף נא המחאה

וילונות מבלסטיק

לחדרי אמבטיה, מטבח

מוכן ולפי הזמנה

תוצרת חוץ

מפגה טרילין

מכסים שטיחים

גפנר, ת"א, פינסקר 29

פ. טרומפלדור טל. 288770

מצלמות מסרטות

אצל פוטו סטריאו פספורט בן־יהודה 8 ת"א

יהדר הלל!

אמינוב

נקוי והיקון שטיחים

תוך 24 שעות

בשיטה אמריקאית

שרות מהבית

המלך ג'ורג' 84 287342

ביקורת

...זמן
...שון
...עלה

מאת
משה ז"ק

...ת, יומן מדיני (ד'), תרצ"ט — ...עם־עובד והספריה הציונית, ...: תשל"ה, 623 ע'.

נחשפו הפרטים על תכנית הפתרון ...יק: הגבלה פעולתנו העיקרית ... שכעבור מספר שנים השווה ...", ילדי וילדי רופין, יהיה האחוז ... ילדיך וילדי אליעזר כפול ... רופין וילדי ובין אחוז מספר כפול ... וילדי אליעזר".

...הרים זו, הכלולה בכרך ד' ...מדיני של משה שרת, היא איגרת ...בר מלונדון ב־1 בפברואר 1939 ...ג'וזף בירושלים, כדי להודיע ...יול השיבה. אה הוציאו על ...מקדונלד („הצדיק") שמכרה ...העליה היהודית לארץ־ישראל ...זה היהודים באוכלוסיה כעבור

10 שנים לא יהיה יותר משלושים וחמישה עד ארבעים אחוז.

לא היה לנו עדיין משרד־חוץ, ולא היה עדיין צופן, והצהרת בלפור כונתה, איפוא, „התליף פתוחה לתמונת דיסלי" — רמז להצלום של הצהרת בלפור שהיה תלוי בחזית להפתעתו של חיים וייצמן במשרדי הסוכנות בירושלים: האיסור מכירת הקרקעות כונה „איסור פעילה יהושע התל־אביבי" (יהושע חנקין).

ההצפנה היתה חובבנית למדי, אולי באיביה, אך הנושאים, הטיעונים וחלוקת התפקידים, כפי שהם מצטיירים ביחוד היומן בימי ועידת לונדון 1939 („ועידת סנט ג'יימס"), מזכירים עד מאוד את הדיונים סביב ועידת ז'נבה היום.

המצבות נתחלפו, גיבורי ההצגה הנוכחית אחרים, אך מה רב הדמיון בטיעונים, במהלכים, בוויכוחים!

הנה מובאה מן היומן ב־16 בפברואר 1939, משיחת ד"ר וייצמן עם נוויל צ'מברליין, ראש ממשלת בריטניה:

„צ'מברליין הדגיש, כי אין לדבר על פתרון לעתיד רחוק — בעוד ששה חודשים יהיה מצב אחר בעולם. הוא בטוח שמצבה של בריטניה נתחזק לאחר מינכן והוא הולך וחזק".

האם אין גם היום כי שלוחש לנו, שצריך להרוויח זמן, משום כך אין לחפש פתרון לעתיד הרחוק, אלא רק משהו זמני, עד אשר המעצמה תתגבר?

והנה שיחה עם האליפקס ב־21 בפברואר, שר החוץ הבריטי אומר למשלחת היהודית:

„אם יהיה בכם כוח לוותר לערבים מרצונכם, סופם שיבינו אתכם ואז תקבלו בהסכמתם מה שאתם מקריבים עכשיו".

על כך משיב וייצמן:

„לוא היה מישהו מאתנו מוכן לוותר כזה, לא היה משיג כלום. כי בן ברגע היה יורד מעל הבמה הפוליטית".

ומשה שרת מוסיף:

„אהיה באנאלי בעיניך אם אומר, כי אנו יודעים היטב כי פשרה היא הצורה העליונה של מדינאות. ברגוריון הכני עשינו לא מעט כדי להשפיע ברוח זו על ציבורנו, אך אנו יודעים שלא הכל ניתן לפשרה. יש גבולות. מדינאות ה־ מגיעה עד הגבול מוכרחה להחזות בתבוסתה. תבוסת המדינאות איננה עדיין תבוסת העם שבשמו היא פועלת. העם כלוחם".

כאשר פורסמו ב„מעריב" פרקים ביומנו של משה שרת משנות כהונתו כראש ממשלה,

משה שרת וחיים וייצמן בשנת 1938

היו שמתחו ביקורת על הפרסום וגרב בקטעי היומן. אך עם קריאת היומן משנת 1939, שיצא עתה לאור בהוצאת „עם עובד", מוכח עד מה לא צדקו בעלי ביקורת זו. בהיעדר פרספקטיווה, ומתוך שרבים מן הפרסים משנת 1953—4 עדיין זכורים, לא הבריכו מתוך הביקורת גבוהה את חשיבותם של הפרסים להבנת התפתחויות המדיניות.

פכים קטנים מצטרפים לציור הדמויות הפועלות בהיסטוריה, ומתוך הפכים הקטנים מצטיירת תמונה שונה של וייצמן מכפי שהיתה ידועה ברבים ומתוך דבריו כלפי פנים. הוויכוחים על חילופי־דברים עם שרי המדינה הבריטית מעלים דמותו של יהודי גאה, שחש את משק כנפי ההיסטוריה היהודית.

מתוך הפכים הקטנים אנו למדים על שיחה עם הסוכן סנט ג'ון עבדאללה פילבי, שביקש מוייצמן 20 מליון לירה בשביל אבן־סעוד, השרוי במצוקה כספית, תמורת הסכמתו למסור ליהודים את כל ארץ־ישראל המערבית, ועל תוכנית אחרת של פילבי להמליך את פייצל על ארץ־ישראל כדי למנוע את התעוררות סעודיה לאחר מותו של אבן־סעוד בעקבות מאבק הירושה בין שני האחים פייצל וסעוד.

גם מבלי לזכור את המיליארדים אשר פייצל, מלך סעודיה, מפזר היום בעולם ה־ להשוות לצורה שסעודיה חיפשה אז אצל הציונים, בלי לעמוד על הצד הפיקאנטי בפרשה, הרי שדוקא הפירוט של השיחות עם פילבי, מסביר את שני הפסוקים הסתומים ב„מסה ובמעשה" של וייצמן. הפירוט מעניק לחוקרי התקופה מיסמך ראשון במעלה, בלתי מצונזר, אם כי מתוקצב מאוד מבחינה לשונית.

פרשה אחרת, לא בלי הקבלה היסטורית, היא הכשלון של השר הבריטי להביא לועידת סנט ג'יימס (עוד מעט היינו אומר „ז'נבה") את הנציגים המתונים של ערביי ארץ־ישראל, והתנגדותו העקיפה של המופתי (כמעט ה־ אמרתי „ערפאת") לא לשתתף.

הרי בעינינו שראו את ועידת ז'נבה כל פגישה היסטורית ראשונה בין מדינות ערב לבין נציגי העם היהודי, ולא היא. גם בעת ועידת סנט ג'יימס נערכו ישיבות משותפות בין נציגי היהודים לבין נציגיהן של ממשלות ערב, שהיו ריבוניות, אך לא כלמס במסגרת ועידת סנט ג'יימס. בוועידה הרשמית השתתפו ערביי ארץ־ישראל והם סירבו לשבת יחד עם היהודים.

המשלחת היהודית מתווכחת בינה לבין עצמה אם לעזוב את הועידה, אך מחליטה להישאר, אף על פי כן, ועידת סנט ג'יימס נכשלה. חיים וייצמן נוסע לקאהיר, לשיחות עם ראש ממשלת מצרים, והממשלה הבריטית אומרת ליהודים: „ההיסטוריה אתכם, אך המציאות לא".

המציאות היא שמחייבת את הממשלה הבריטית למסור ולפרסם את „הספר הלבן" לפני שישא היטלר את נאומו המצופה על המזרח התיכון ויפתה את הערבים.

הגזירות בגזרה, הגבלה העליה היהודית, הגבלת מכירת הקרקעות ליהודים בארץ־ישראל, אך בינתיים התדפקה על שערי העולם מלחמת־העולם השניה והתה צלחה בציית הכוח הצבאי היהודי, שהפך לדגל המאבק הציוני.

חזיכות על האמנציל, על כוונתה של הצהרת בלפור, עבר לפסים אחרים, למאבק על הצהר, על בניית הבית שיבטיח בקיומו את הגשמת הציונות.

זה סיפורה של שנת 1939, כפי שראה אותה בשעת מעשה משה שרותק (שרת), לימים שר החוץ הראשון של מדינת ישראל.

„כתבוני לדורות..."

מאת
נפתלי קראוס

„כתבוני לדורות" — להוראת מגילת אסתר על פי המקורות, מאת יהושע בכרך, הוצאת ישיבת „אור עציון", 175 עמודים.

לא מעטים מלולים במגילת אסתר, שאין בה לא איסור ולא היתר, לא מצווה ולא ביטור השכל ואף שם שמים אינו נזכר בה וכל כולה הסתר־פנים, עד שאמרו: „אסתר מן התורה מניין? שנאמר: ,ואנוכי הסתר אסתיר פני...'". הגלה „גלותית" שכזו, ע"י שתולבנת אצל פריצי גויים המתגוללים בקיא שכרותם, כשישראל „נהנים מסעודתו של אותו רשע" — אין לך הסתר פנים גדול מזה.

המורה־סופר הוותיק, ר' יהושע בכרך, נטל על עצמו את התפקיד הלא־קל לפרש מגילה זו ולקרבה להבנת בני דורנו, בשיטה המיוחדת לו בספריו הקודמים („רות", „יונה ואליהו", „בין שאול לדוד"). הוא מתבסס בהרחבה על מדרשי חז"ל, תוך מציאת סיפור כין בין ספרי התנ"ך השונים, העשכים בידיו למסכת אחת. בעת שרותי בצה"ל שמעתי שיעורי־תנ"ך מפי יהושע בכרך ויכולני להעיד, כי התורה שבקריאה כמעט שאינה נופלת מזו שבשמיעה, כשבפסקות המפרש חיות תצות דמויות התנ"ך וכל הסיפור מומחש וכאילו מומחז. אולי אין זה „פשוטו של מקרא" בצורתו הרציונלית ביותר; אולי יש כאן שימוש־יותר במדרשי אגדות, בגוזים ודבר על גבי דובר (המקרה של יעל עם סיסרא — השוואתו לזה של אסתר) — אך התוצאה היא מסכת ארוגה בחוטי שני, שהכל מתקשר בה, דבר דבור על אופניו.

האיל ובמגילה זו רב הסתום על המפורש והמרומז עולה על המבורר — התלבטו גם חז"ל לא מעט ועסקו ב„הצהרת כוונות", זה בכה וזה בכה. על השאלה „מה ראתה אסתר שזימנה את המן" (למשתה)? משיבים ארבעה־עשר תנאים ואמוראים, ואותות מההשובות מגלות עומק פסיכולוגי בדיר (ר' נחמיה: „כדי שלא יאמרו ישראל: ,אחות לנו בבית המלך' ויסיחו דעתם מן הרחמים!"). ומה מרטיט סופו האגדי של „מצעד פירושים" זה על כוונותיה של אסתר ה„ירקרקת", שחוט של חסד משוך עליה: „אשכחיה (פגש) רבה בר אבוה לאליהו, אמר לו: ,כמאן חזיא אסתר ועבדה הכי?' (לדעת מי כיוונה אסתר ועשתה?) והתשובה: „ככולהו תנאי וכבולהו אמוראי" (מגילה ט"ו), כלומר, היא כיוונה לדעתם של כל הארבעה־עשר!

לבד משיטת הפירוש היהודית, מצטיין הספר „כתבוני לדורות" בגוש רב של מקורות ראשונים ואחרונים, ביניהם כאלה שה־ לומד המעיין הרגיל לא המיד מגיע אליו. יש מפרשים, הדנים לכף זכות אף את רשעי הגויים, היושבים במשתאות־חינגאותיהם, אחר שחתמו גזר דינו של ישראל להריגה. וכן מביא ב' את דעת המהר"ל ב„אור חדש" שלו, לפיה „להמית אומה שלמה, אין זה שמחה לאדם לפי הטבע, ולפי הסדר של העולם, רק אבל וצער ובשביל להוציא זה מדעתם ישבו (המן ואחשורוש — נ.ק.) לשתות..." ובלשונו של בכרך, „כדי להרגיע את שארית מצפונם". (עמ' 81).

חוט של תמיכות מסוג זה משוך על הספר כולו, שהוא אולי קצת דידקטי מדי ומתודי מדי (פה ושם מצטט דעות של תלמידים, בצורה הנראית מיותרת) אך הוא הטוב ביותר הקיים בסוגו, להבנת מגילת אסתר ו„הנפשות הפועלות" בה. וכאשר הוא מביא את בקשת אסתר (על פי חז"ל): „שלחה להם אסתר לחכמים: כתבוני לדורות!" — אנו כאילו מצפים, יחד עם הדסה־אסתר לתשובת החוזי בית, שאמנם באה, כאשר קבעו: „אסתר ברוח הקודש נאמרה, שנאמר: ,קימו וקיבלו' — קימו למעלה, מה שקיבלו למטה!..." (מגילה, ז').

...שלים ...שלים־ ...טא

מאת
משה שמיר

...ירושלים, בעריכת אליהו קורן ...ן הכט, שיקמונה, ירושלים — ...ת, 96 ע'.
ירושלים דליטא, מאויר ומתועד, ...ן וערך ליזר ראן, ניו־יורק — ...י"ד, כרך א' — 270 ע', כרך ב' 270 ע', כרך ג' — 470 ע'.

...ם שני ספרי אהבה. הספרים שונים, ...שנים, נושאות שתיה, האהבה — ...עקמתו של אליהו קורן וראובן ...אש „גורד שחקים" בשיעורו וב־ ...בלו כמעשה ארכיטקטורה מחו־ ...ספר מעשה־חצב. איני יודע ...אחר שהתקרב במידה כזאת ...הדומות הממדימה של ...ההחלטה שלא לתת בו אף ...אחד מלמדת על אופיו. זו ...שבשיקולי תקציב, שהרי ...יצא אצלנו בזמן האחרון ספר ...כל כך הרבה (לרבות ממון). ...הולמה כמסגנון, וכך ניתנה לנו ...שחור־לבן, בבהור תצלומים רחבי־ ...אוירה ויחד עם זאת נטולי סנ־ ...זהו אחד האלבומים המעטים ...אף פעם אחת מעידה של מתקקות ...מוצגים בו כמה מטובי הצלמים ...שהמוליך הוא מ. שכיר (אשר אין ...לכתוב טורים אלה) — אבל ...עריכה והמימד יצקו את עבודת ...נות למקשה אחת. הטקסטים ה־ ...כרובם מן השורות בנות האלמות ...איננה נופלת מדאיות אבני החומה, ...עולה עליהן — רק פה ושם ...בים משל בני דורנו, כשהבור־ ...מבחינה ספרותית הוא שירו של ...ים, ראובן הכט, שיר אהבה לעיר ...כתב בשנת תרצ"ו. הטקסטים ניתנים בארבע לשונות, לבד מן המקור העברי (אנגלית, צרפתית, גרמנית, ספרדית) — מה שמתבטא לפי פנייתו של האלבום אל ההדהדה הבינלאומית לגבי ירושלים. כך גם התצלומים עצמם: המוקד הוא יהודי, ההיקף הוא רב־לאומי ורב דתי. אם אנסה למצוא את לקחו, את משמעותו של הספר בפסוק אחד, אומר: מה קרובה יהדותו של המקום הזה — שכל האנשים בו נפתח אל חיקה.

*

ספר — באספקלריה של מקום. כשם שאלבום ירושלים יש בו הנדרות הסתורה הרבה של עיר הנצח, כך שני הכרכים הגדולים של אלבום „ירושלים דליטא" יש בהם משוקה של עיירה, פרהובם של יהודי־וילנא. ערב רב של צילומים ותעודות מבדי כאן, מאות יהודים לשלל טיפוסיהם — מן הרב הדור־ הזקן, עד הסטודנט במדיו, העסקן הציוני בצילינדרו, הסבל הרוכלה — ועד אין קץ בתי ספר שלכים על פני לוחות הצילום המחזוריים שלהם, עם הכנהל באמצע המורים בצדדים.

אבל במבט מרוכז יותר מתחילה הערבוביה להתארגן לפי עניינים ותקופות ונושאים, ומתוכה כהדקים הצלומים זה־מבע, התנשפים בתוך הרגע הכופת את הצבאיות היהודה, העקשנית, של העולם היהודי המכוכלט על פני שבע גלויות. לא מקרה הוא, שנזקקו העורכים לכרך שלם נוסף, כרך ג', בשביל פירוט תוכן העניינים, המפתחות והביבליוגראפיה. אין כאן היסטוריה כתובה בשלושה כרכים אלו — אבל ישנו כמעט כל חומר־הגלם האפשרי. דומה כאילו הוקמה עיר־צללים, כאילו הוצב זמן־צללים, בן חמש מאות שנים — ובתוכה שבה ומתנועעת וילנא היהודית להיותה.

אף ספר זה בארבע לשונות ניתן (עברית, אנגלית, אידיש, רוסית) — וקשה להפריז במשימתו, לא רק בשביל החוקר, אלא גם בשביל בניהם ובני בניהם של יוצאי וילנא (שלא לומר: יוצאי וילנא עצמם), ובשביל כל מי שתהייתו על עמו ועל תולדותיו חזקה ורצינית עד כדי לשלוח אל המקורות. כל פרק מפרקי הספר הוא אפופיאה של חיים יהודיים, כשם שהוא קונגלומראט של גרעיני חיים ואפילו פירודי חיים, שהיו פעם פרסים לגמרי, חולפים לגמרי — וזכו פתאום לאיזה נצח זועק. הפרקים ההיסטוריים, על ראשית הקהילה היהודית בוילנא, הפרקים על חכמי וילנא, על סופריה, האמניה בעיקר באידיש ובעברית — כל אחד מאלה הוא אוצר בלום. אין צורך לומר — פרקי השואה, המוות תחת ידי הגרמנים והמחנק תחת ידי הרוסים. כאן מדברים דוקא התצלומים, התעודות, הכרוזים, הכרטיסים, הכתובות־בדם על הכתלים. המצבות — בבתי עלמין שאין עוד לשון בעולם לא תוכל להתפרות בו. אבל יש משהו נוסף, והוא אולי חשוב. מכל דוקא לקורא שאינו בעל יומרות מחקריות: הרושם הכללי. זהו רושם של חיות אדירה, של קיום לאומי מאושש ובריא, מודע את עצמו וגאה בעצמו, זהו רושם של ריבונות יהודית, ריבונות פנימית, ארגונית, תרבותית, כלכלית, כשהיה כעין מדינת יהודים בתוך מדינת הגויים. עיר זו יש בה באמת ירושלמיות, היא באמת — אתה רואה פתאם — ירושלים, היא מטרופולין, היא עיר בירה. אם אנסה למצוא את לקחו, את משמעותו של הספר בפסוק אחד, אומר: מה קרובה היותו של מקום זה — שכל היהודי בו כתכנס אל תוכו.

*

שני ספרים. האחד — על הנצחי היציב לעד, שהוא אף למעלה מן הזכרון: ירושלים איננה זכרון שלנו. היא — אנחנו. והספר השני — על החולף אשר לא יישכח, החי — איננו! — רק בזיכרון. אבל האהבה היא אחת, כי גם באהבתנו לוילנא היהודית (אין אהבים היהודים את הגלות השנואה הזאת!) באהבתנו לירושלים־דליטא — את מה אנו אהבים בה, אם לא את הירושלים אשר בה מתחת לציי המפולת — נכשכת האהבה אל עירנו האחת, אשר כיבה שאבו כל בניה דמותה שבעולם.

500 שנה לדפוס העברי

הריני מרשה לעצמי לתגוש לפני כבי את ההצעה דלקמן: בקרוב, ביום שש, י' באדר, חוגגת האות העברית המודפסת ואתה המלה העברית המודפסת והמבונן יותר רחב „הספר העברי" את יום הולדתם ה־500.

בדיוק לפני 500 שנה, ביום יו"ד באדר רל"ה (1475) ראה אור בדפוס הספר העברי הראשון. זה היה „פירוש רש"י על התורה", שהופיע בשלוש מאות עותקים בבית דפוס של אברהם ב"ר יצחק בן גרטון בעיירה Reggio di Calabria באיטליה הדרומית.

זהו הספר הראשון והאחרון שהופיע בדפוס הנ"ל, וממנו נשאר עותק יחיד בעולם, שנמצא כעת בספריה הפלטינית בפארמה שבאיטליה. בהרשאה מיוחדת של הספריה הנ"ל צלם העותק הסכר ונדפס במהדורה מוגבלת של 200 העתקים, מהם אחד נמצא ברשותי. התאריך (י' באדר רל"ה), שבו נשלמה ההדפסה של הספר (שהוא — כאמור — הקודם בזמנו הנושא תאריך), נמסר בקולופון המחורז שבסוף הספר, המסיים כדלהלן:

אני בן גרטון — בן יצחק אברהם
ביום המדינה — יעל ומה מדבא
בסוף קלבריאה — עם גר אברהם
ליצירה ה' אלפים — ומאתים וה' שלשים
בי' באדר סוף חדשים — לחשבון אברהם.

התאריך הסכר ראוי, לדעתי, לציון מיוחד ע"י הוצאה חגיגית מיוחדת של המוסף הספרותי בגליון ערב שבת (י' באדר תשל"ה) שבו תמצא אכסניה הספרותית סדרת מאמרים ומחקרים מביבליוגרפים ואנשי מדע אחרים על האינקונבולות העבריות ועל תולדות הדפוס העברי, מה נדפס ואיך נדפס, על שלבי ההתפתחות המיוחדים של הדפוס העברי ובעיותיו, על המו"לות ועל הספר העברי בכלל, על השפעתו בעולם היהודי והלא־יהודי ועל תפוצתו בכל בית ישראל.

בסיכום: מאמרים ומונוגרפיות מעניגא דיומא, כפי שזה הולם את חג מלאת 500 שנה של „תרבות הספר" אצל „עם הספר".

אני משוכנע, כי אצל אומות העולם לא היו עוברים בשתיקה על חג עשור היובלות של הדפוס הלאומי: היו מוציאים סדרות בולי דואר לרגל המאורע, היו עורכים חגיגות עם הרצאות של סופרים ומלומדים, היו מקדישים לנושא מספר חדשאות בבתי־הספר היסודיים והגבוהים וכו', בקיצור, עסק (בואסק) גדול — אך אצלנו, לצערנו...

אומנם — אני מודה — דורנו עובר תקופה קשה ודעתם של בני אדם איננה פנויה בשעת מלחמה, לעניני תרבות, כפי שטענו הרומאים: Inter Arma Silent Musae בתוך (רעש) כלי הנשק שותקות המוזות, אולם עם כל זה (ואולי מפני זה) הרי מוקדש שליש מהעתון למשחקי ספורט וכל מיני בידור, רק הספר, גאוות עם הספר, מונח בקרן זווית, מיותם...

אדוני העורך, מחל לי, שסטיתי מהמסלול. פתחתי בהצעה וסיימתי בביקורת, וכעת אנו חוזרים לענייננו הראשון: הריני מקווה שהצעתי במסגרת האפשרויות וכי תזכה את קהל הקוראים — ואותי ביניהם — ב„מוסף ספרותי" מיוחד, המוקדש רובו ככולו לנושא „הספר העברי בדפוס".

מכתב לעורך

ברגשי כבוד
ברנשטיין אברהם
חיפה, כ"ט בשבט תשל"ה

כיסוי הדם

(סוף מעמוד 35)

...ה כל הקלויז עשן. לסוף הניח את מקטרתו ואמר, ...אנו להכין את עצמינו לכבוד שבת קודש. כלפי ...אמר צריכים אנו, שמנהג אבותיו בידיו שמדברים ...עם בלבנון רבים. בא ויבא לפני השולחן ונטל את ...כשהוצרך לצדדים וליטול כדרכו מן השולחן לא רצה, ...של כבת כבר היתה פרוסה על השולחן ולסלק את ...המפירסוה לכבוד שבת הרי כאילו פוגע הוא בכבודו ...בת, הציץ וראה תותבת שמונחת לה תחת הספסל. ...ל כן התותבת עדים לנטילת צפרניו לכבוד שבת.

...ברתי לו לאותו הזקן, יודע מר להפוך בזכותן של ...ואפילו פגעה כמותו כל שוסה במר. עכשיו נקח ...עבנו לענין אחר. כבר כלתה רגל מן השוק ואין ...כלם לו שכר שירה, ועתה אם אנו עומדים ומסיחים ...ירם למר הפסד ממון. אלא מאחר שכלתה רגל מן ...האין מי שישלם לו שכר שירה, כה מעט עדיין טורח ...תיבת הזמרה בשעה מאוחרת שכזו שהיא שעת ...לכל ובוודאי אף מר עייף הוא ממעשי היום ומבקש ...שינה.

...נער הזקן בידו דרך זלזול וחזר על דברי הראשונים, ...ממון, הפסד ממון. וכי כל כך חשוב הוא בעיניך ...שאתה מצטער על הפסד ממון? מימי לא הייתי עשיר ...יתן חשיבות לממון ומימי לא הייתי עני כדי לבקש

...אמרתי לו, אם אין השעה דוחקתו אפשר ישב מר על ...זו כמתנות לפניו ונשוף בדברים. עמידה קשה ללב ...לרגל.

...ענה ואמר לי, וקשה משתיקה שיחה.

...שתקתי ולא אמרתי ולא כלום.

...סיבב עצמו על מקלו והשקיף על שתי חיות התיבה. ...ואמר, כאותו שהאדם הוא חי מדבר ומותר האדם ...מבהמה הוא הדיבור לא נפקיע את עצמנו מיתרון זה. ונדבר, שליש בעמידה ושליש בהילוך כבר קיימתי, עתה אשב ואקיים שליש בישיבה.

ישב לו על האבן ופשט את מקלו וסמך את תותבתו על מקלו ויכב וחזר והשקיף על תיבת הזמרה ועל חיות התיבה והשקיף עליו ודומה היה שהוא מתקין עצמו לשתיקה ארוכה, ודומה היה שכבר כלתה שיחתו ומתכוון הוא לישב ולידום.

נתלבטתי בדעתי אם להניחו ולילך לי או אם להמתין עד שיפרש קמעה ואפרוש ממנו מתוך אמירת שלום וברכת לילה טוב.

עם שאני מתלבט בדעתי הדר ואמר, ולענין שאמרת אין מי שישלם לי שכר שירה, וכי לשם שכר מנגנת היא התיבה, אינה מנגנת אלא משום שנתקלקל בה דבר ואינה יכולה להפסיק.

אמרתי לו, ואינה מבטילה את העוף ואת הבהמה משנתם?

השיב ואמר, לאו בני שינה הם.

אמרתי לו, כימי לא ראיתי חיה ועוף שמתקיימים בלא שינה.

אמר לי, שונים הם בני סיעתי בדבר זה כשאר כל חיות ועופות. הקוף מעשה קוף בידו, אינו ישן מפני שאדוניו אינו ישן. התוכי אינו ישן משום שלמד לשון בני אדם. הורתי על דבריו של הזקן, אלא הוא דרך נתינת טעם אמרם ואני שאלה שאלתי, משום שלמד לשון בני אדם? השיב הזקן ואמר, מתוך שלמד לשון בני אדם למד את מעשיהם. לא שמעת שעל כל דבר ודבר שהוא רואה הוא קורא גם לי גם לי. עם הלשון באה התאוה והקנאה שמעבידות אותו על שינתו.

אמרתי לו לזקן, רואה אני שאין דעתו נוחה מחיה ועוף שעושים מעשה בני אדם, וקרוב לוודאי אף מרוב מעשיהם של בני אדם אין דעתו נוחה. אם כן נניח אותם ונקח עצמנו אצל הדוממים. זמר זה שהתיבה מזמרת מהו?

הביט עלי הזקן ושאל, מה פירוש מהו? זמר הוא. זמר שיוצא מתוך התיבה. או אינו אלא אתה מתכוון לשאול בה שירה היא אומרת?

אמרתי לו, יפה אמר מר, לא נתכוונתי אלא לשאול מה שירה היא אומרת?

אמר הזקן, מה שירה היא אומרת, הלוא שירת בלועי קרח היא.

השקפתי עליו על הזקן וחזרתי על דבריו דרך שאלה, שירת בלועי קרח?

אמר הזקן, אם לא שירת בלועי קרח כמש כעין שירת בני קרח ודאי.

שתקתי ועמדתי ולא ידעתי על מה אני עומד, אם ממתין אני שיפרש לי את דבריו, או איני אלא כמתין משום שתמיה הייתי, משום שנבוך הייתי מחמת דבריו.

ראה הזקן את מבוכתי. שתק קמעה וגנח קימעה ובדק בעיניו את שתי החיות שמשמשות את התיבה. אחר כך הוציא את מקלו מתחת תותבתו שהיתה סמוכה על מקלו אחר כך הביט בי כאדם שבודק את חבירו כמה הוא יכול לשמוע אחר כך הביט בתיבת הזמרה, אחר כך אמר לי, כל השירים באים מתוך שמחה או מתוך צרה ויגון, או מתוך אהבה זרה, ואילו בלועי קרח שירתם מתוך האמת באה, ממקום גבוה שבגיהנם באה, ומי שרואי בגיהנם ומעביר צרתן מפני האמת ואומר שירה שירתו שירה ואין לה הפסק. שמחה וצרה יש להן סוף. ואין צריך לומר אהבה זרה, ואילו האמת לעולם עומדת.

איני יודע אם צריך אני לפרש אם איני צריך לפרש בלועי קרח מהם, אלא מוטב שאעשה את ספיקי ודאי ואפרש את הענין.

כתוב בתורה ובני קרח לא מתו ואמרו רבותינו במדרש ומובאים דבריהם בפירוש רש"י על החומש, הם היו בעצה תחילה ובשעת המחלוקת הרהרו בלבם; לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנם וישבו שם, ומשם אומרים שירה, וכה אומרים, משה אמת ותורתו אמת והם בדאים.

אמרתי לו לזקן, מדבריו ניכר שלמד חומש ורש"י.

אמר הזקן, בקטנותי למדתי חומש ורש"י.

אמרתי לו, כשהוא אומר בקטנותי למדתי חומש ורש"י שומע אני בקטנותו למד, בבחרותו לא למד, או אינו אלא שבקטנותו למד חומש ורש"י ובבחרותו למד שאר לימודים.

נענע לי ראשו.

אמרתי לו, מנענע הוא לי ראשו על חומש ורש"י שלמד בקטנותו או על שאר לימודים שלמד בבחרותו. ובכן בבחרותו מה למד?

אמר לי, למדתי מה שהבחורים לומדים.

אמרתי לו, בזמן שהיה מר אדם צעיר היו קוראים לצעירי בית המדרש בחורים, מה שאין כן לשאר צעירים, כשמע מתושבי בית המדרש היה מר ולמד גמרא והוספות.

נענע לי ראשו דרך הן.

חזרתי ושאלתי, ואולי אף מהר"ם ומהרש"א למד?

נענע לי ראשו דרך הן.

חזרתי ושאלתי, ואולי אף מהר"ם שי"ף למד?

נענע לי ראשו ואמר, אף מהר"ם שי"ף למדתי.

שתקתי מרוב התמיהה, אדם שגדל בתורה כמוהו בתיבת זמרה, כאותם הקבצנים הבחורים בעיירות ובכפרים. והיכן הוא מחזר? בחוצות ירושלים. אילו נכנס לישיבה לא היה צריך לייגע את רגליו ולשמש לפני קוף ותוכי. כמה בני אדם יש שמתפרנסים מישיבתם בישיבה בין שיודעים דבר של תורה בין שאין יודעים דבר של תורה, מכיון שמתקבלים לישיבה מקבלים את סיפוקם, אם בריווח אם בצמצום ואינם צריכים לטלטל עצמם בחוצות ירושלים כזקן עני זה, שמוסיף על זקנתו ועניותו חיגר הוא ברגלו אחת.

גבר פי על התמיהה ועל השתיקה וחזרתי ושאלתי אותו אף טור והשולחן ערוך למד כבר?

ענה ואמר לי, אף טור ושולחן ערוך למדתי.

— כל קוף יהד אלף סימנים?

— כל קוף יהד אלף סימנים ויותר מזה.

אמרתי לו, עוד שאלה אחת אשאל.

אמר לי, כל שאלה שאתה רוצה לשאול שאל.

אמרתי לו, ואיני מעכב אותו? הרי לישן הוא צריך.

אמר לי, כבר אמרתי לך שינה אין לי.

אמרתי לו, מכל מקום צריך מר להניח עצמו על משכבו לפוש קמעה מטלטולי היום ולהאסף כח לפרנסתו מחר.

צחק ואמר, לשם פרנסתי? דברים בטלים. קרקס בעיר ואין בידי שתי חיות התיבה להתחרות בחיות הקרקס הארי והנשר.

ש"י עגנון

هكذا من الاصل

דאר אויר מספרות העולם

מאת סינדבאד

קאנאדה מורדת בתרבות האמריקנית * הקול הפנימי של „הסיניות" * ניפוץ מיתוס ספרותי בארה"ב, שגעון־למיתוס בצרפת * תואר־כבוד לבלש בן־אלמוות * ביוגוסלאוויה מהדקים את הרצועות * הזז — באנגלית ובשוודית

לאחר עשרות שנים של כניעה תרבותית בפני ארה"ב הניפה קאנאדה את נס המרד: בתחומים אחדים יוצאים בני המדינה הזאת להגן על תרבותם הלאומית ולנטוע להורים דם חדש בעורקיה.

הדבר מתבטא הן בשטח הקולנוע, שבו דורשים להגביל הצגת סרטים זרים ולהבטיח „זרה מחייה" מתאים לתוצרת המקומית והן בשטח המו"לות, שבה עומדת הממשלה לבלום — בדמות תחיקה מיוחדת — את השתלטות הנוכרים (בעיקר האמריקנים) על בתי־ההוצאה. הודגש על עצמיות קאנאדית עלול לשים, למשל, קץ למהדורה הקאנאדית של השבועון האמריקני „טיים" — אחד הפופולאריים ביותר בקאנאדה — ואילו הזמן השמור להפקות קאנאדיות יורחב בראדיו ובטלוויזיה.

„הבעייה שלנו היא יחס גודלנו לזה של ארצות־הברית", אומר חבר הממשלה הוּ פוקנר, שעל שכמו הוטלה המשימה לטפח את התרבות המקומית. „ארה"ב מונה 200 מיליוני נפשות. אוכלוסינו מגיעים רק ל־22 מיליונים. אין ברירה אלא להפעיל לחץ ממשלתי על־מנת להגדיל את השוויון בין הכוחות המתחרים, כדי שכתבי־עת, שידורים, אמנים ומו"לים קאנאדיים יפעלו מעמדות נוחות יותר".

התרבות הקאנאדית־צרפתית עומדת, כמובן, תחת איום אמריקני קטן לאין־ערוך. משום כך קיימת פריחה של האמנויות השונות בקאנאדה הצרפתית. אולם בקאנאדה האנגלית נטשה הרוחות לגישתו של פוקנר, אף כי יש החולקים עליה בטענה, שאמנים קאנאדיים צריכים להישפט על־פי סגולותיהם התרומיות ולא על־פי לאומיותם. ראש הדוברים כך הוא הסופר מרדכי ריצ'לר — שהוא, אולי לא במקרה, י ה ו ד י. בתגובו על דרישה מחזאים קאנאדיים שהתיאטראות המסובסדים בידי הממשלה יקצו לפחות 50 אחוז מהצגותיהם ליצירות קאנאדיות, אמר ריצ'לר: „הם מנסים, מתוך חוסר־בושה, לזכות בגניבה — או בתחיקה — במה שהכשרון לבדו שלל מהם".

על דעתו של ריצ'לר יערערו בוודאי לא רק המחזאים ולא רק אנשי הראדיו, הטלוויזיה ותעשיית־הסרטים, אלא גם „התאגדות המו"לים העצמאיים", הכועסת, כי יבואם הספרים הפופולאריים מארה"ב הורס את המו"לות הקאנאדית. ההתאגדות מנהלת מו"מ עם הממשלה על חקיקת חוק שיגן על שיווק ספרים קאנאדיים.

* * *

באביב שעבר עקבו נושאי הספר הסיני הקסיאן אחרי ארבעה גברים ואשה אחת: זרים. האשה יוליה כריסטווה.

כאשר חזרה לפאריס בוכרה במבטים אלה ומתוך זכרונותיה נוהר ספר בשם „הסיניות", בו מהדהד בכל עמוד קול פנימי שלה המציג לעצמו שאלות.

שמה של יוליה כריסטווה ידוע בקרב המומחים, אך גם אלה יודעים הרבה על יצירותיה ולא על אישיותה. יצירותיה מבוססות על בלשנות, על פסיכואנאליזה, על מטריאליזם היסטורי והן מוצעות למדע חדש: הסמי־אנאליזה.

יוליה כריסטווה היא בעלת יופי נדיר, אסיאתי במקצת, קול חם ומאופק. הבסכימה היא לספר על עצמה? „תחומי הם יותר הגל ופרויד מאשר צרפת או בולגריה". היא נולדה בבולגריה והגיעה לצרפת בשנת 1966 בעזרת מילגה של סטודנטים — לשנה אחת. אך היא לא עזבה עוד את הארץ הזאת.

בגיל־הילדות השתייכה לנוער הקומוניסטי. ימי נעוריה חלו בעונת הדימוקראטיזאציה הקונגרס ה־20. היא מאמינה באפשרות קיום מעין אינטרנאציונאל של אנשי־רוח צעירים במזרח המסתכלים לעבר פראג. היא עובדת כעתונאית הרפורמאזיות שלה נחשבות ליותר מדי אינטלקטואליות, אך מפרסמים אותם (עדיין אפשרה). חיש־כהר היא נוכחה שהסטאליניסטים יושבים יפה באוכף.

היא כותבת וחושבת בצרפתית ומלמדת באוניברסיטת פאריס. היא אוהבת לקרוא ו־מעריצה את הקולנוע, אך מזה חמש שנים היא לומדת סינית. היא היתה היחידה בקבוצה שדיברה סינית בזמן הביקור בארץ זאת: „יש צורך בוירטואוזיות של הקול כדי לדבר, של התנועה והמבט כדי לכתוב. בתחילה הרגשתי את עצמי כבטולת־חיים. אחר־כך באה הרגשה של גוף נזיל, המושלך לתוך תנועת הצלילים".

„הסיניות" מגלה נוסח־כתיבה חדש. ביסודו סובייקטיווי ונשי, אפוף גם פיוטיות בלתי־צראית. בסוף זאת מוצאת כריסטווה נקודת־מפגש: אותה „זרות" של אנשים לתרבות ולציוויליזאציה שלהם. כריסטווה מתארת כמה פגישות, אך איננה מסכמת. מסה, רומן, פואמה?

קשה להחליט.

* * *

רוב קוראיה מציירים בנפשם דמות כבין איטליה הכלקסת פרחים על רקע של אבות באיימים, כאוהבים הנרעשים באהבתם ו־תיונה. מות. בביוגראפיה החדשה של אמילי דיקינסון — שני כרכים מאסיביים — נדרש ריצ'ארד סיואל לאיוכל התקידה ה־דיקינית כדי לנפץ את הביוגראפיה המקובל בדבר משוררת אמריקנית זאת.

„חיי אמילי דיקינסון" של סיואל מנתח בפרוטרוט את חיי המשפחה של המשוררת, ותוך כדי כך „מוציא את האוויר" מן האגדה על דמות עבריה, המנותקת מהוויית העולם הזה. הוא מבטל את כל הפירושים הפסיכו־אנאליטיים בטענה כי קודם כל יש להרחיב את הצד העובדתי ורק אחר־כך יש לפנות אל התחום התיאורטי. כך, למשל, הוא כותב, כי אם אביה של אמילי דיקינסון היו בו תכונות עריץ, היתה זו מסגולת בעולם לה־שיב מלחמה שערה; ואם נתאכזבה באהבתה, הרי לא נשבר לבבה כדי כך שנבצר ממנה לשוב ולהתאהב; ואם התמוטטו עצביה, לא מנע ממנה הדבר מעדה לכתוב, מתוך שליטה אסתטית מלאה, על התמוטטות זאת.

אבל ככל שהרסיסים חשובים, הגודשים במחקרו של סיואל, מרתקים את הקורא, — לא עלה בידו להציג לפנינו דמות אלטרנא־טיווית משכנעת. מבחינה זו כתב המחבר מעין „לא־ביוגראפיה". אולם אם חורץ סיואל, כי „שוב אי־אפשר לראותה, על־אף כל גינתי פרישותה, כמי שעמלה בבדידות נהדרת, וכל־כולה יחוד ומקוריות" — כיצד צריך איפוא לראות את אמילי דיקינסון, שבצוותא עם וולט ויטמן, היא נחשבת לאחת מ„שני ה־משוררים שנתבצבו כבור אמריקאי"? סיואל מנסה להציגה כרב־אמן של „עקרונות ה־יצירה הפועלים בלשון האנגלית" במקום מחברת חרוזי־יבים־טובים על דבורים ומוות. אבל התוצאה היא, שבמקום מיתוס מפורש אנו מקבלים שבר של מציאות. אין לזלזל גם בכך — החוקרים לעתיד־לבוא לא יוכלו שלא להודות בעבודת הפיגור הרבה שעשה סיואל כדי לפלס את דרכם.

* * *

ביוגוסלוויה שוב בתגברת הנטייה ה־דיכוית הרודנית בתחומי הרוח. אחד ה־אותות מבשרי־הסכנה האחרונים הוא פיטורי־הם של שמונה פרופסורים מאוניברסיטה בבלגראד. השמונה פירסמו גילוי־דעת שבו האשימו את השלטונות בנסיון לעקוד את שרידי החירות האקדמית והביעו דאגה על „גידול השפעתם של הדוגמאטיקנים הסטאליניסטיים". הפרופסורים נמנו עם סגל ה־מורים של הפאקולטה לפילוסופיה והואשמו ב„...השחתת הנוער".

המישטר הגביר גם את מאמציו להדק את הפיקוח על מוסדות התרבות [illegible] שורה המהוניים. חבר הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית בסרביה, הקייה בולאג מביץ', נתמנה לעורך הראשי של „פוליטיקה", היומון החשוב ביותר של יוגוסלאוויה.

* * *

העתונאי הוותיק האריסון סולסבארי (66) נתמנה — מטעם הנשיא ג'ראלד פורד — לנשיא, למשך שלוש השנים הבאות, של „המכון הלאומי לאמנות ולספרות" בניו־יורק. סולסבארי יורש את כסאו של הפרופסור ז'אק בארזון, כסאי יהוה־דעות ידוע בי־אוניברסיטת קולומביה. [illegible] הם ה־סופר קודם הנגוש האמנים בעין קורי ורפאל סויר. באחרונה פרס סולסבארי מבריכה ה־עמות הפובליציסטי של „ניו־יורק טיימס". הוא כתב ספרים רבים, ביניהם „900 הימים: מצור לנינגראד".

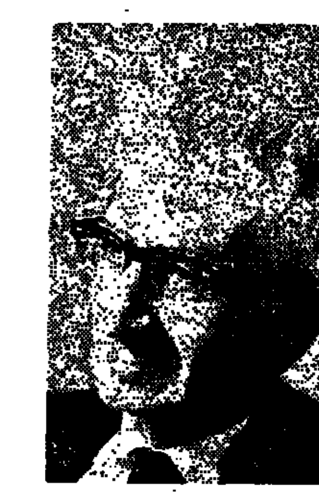

חיים הזז

* * *

אליהו רייזמן, משורר המפורסמים היהודיים בפולין, הלך באחרונה לעולמו, בגיל 71, בעיר שצ'צ'ין.

יליד קובל שבחבל וולין עבר רייזמן מנעוריו כתפר והוסיף לעסוק בבקצוע זה כמעט כל ימי חייו. בעת ובעונה אחת פירסם מאות שירים על נושאים שונים. לאחר מלחמת העולם השנייה, שבה שירת כחייל בצבא הסובייטי, קבע את מושבו בעיר שצ'צ'ין ועבד בקואופראטיב לתעשיית עורות.

* * *

בניו־יורק נפטרה, בגיל 70, הסופרת וה־ביוגראפית הלן האו. בתם של סופר וכתאית, ילידת בוסטון, פירסמה הלן האו את ספרה הראשון, רומאן בשם „הלב הקולב", בשנת 1943. עלילתו של הרומאן היה הגבלה ה־אינטלקטואלית של קיימברידג' שבמדינת מאסאצ'וסטס והוא הוציא לה מוניטין: היטיה אותה עם ג'ון פ. מארקאנד כאבירקונית של החברה.

ב־1950 זכתה בפרס ספרותי השיב על „מעגל היום", סיפור על אשה המגלה כי בעלה בוגד בה — וההגליה באה לה ביום השנה הבכירי לנישואיהם.

* * *

הלך לעולמו, באיל־קאן עליה ניגה הסופר הצרפתי הידוע מאנ'ל שאזרון הוא בן 79.

שאזרון היה בשעתו פרופסור לצרפתית באוניברסיטאות קולג' שבמאה"ב. בשנת 1950 קיבל את פרס האקדמיה הצרפתית לספרות על יצירתו. בלותים שבה קיתביבו זכה בפרס פמינה על הרומאן „בטיל הכברותים".

* * *

שרלוק הולמס, הבלש המהולל וגיבור ה־רומאנים המפורסמים של ארתור קונאן דויל, הוסיף למיבחיו גם תואר אקדמי של כבוד מטעם אוניברסיטת־המדינה של קולוראדו.

אמילי דיקינסון

את התואר קיבל, בשמו של הולמס, קאמרון הולייר, העומד בראש אוסף שרלוק הולמס בטורונטו אשר בקאנאדה. הולייר התנצל על היעדרו של הבלש, שכן „הולמס שמע ברגע האחרון הדשות מדאיגות על שובו של פרופ־סור מוריארטי" (מי שאינו יודע — מוריארטי הוא אלוף־הפשע ואויבו בנפש של הולמס).

תואר־הכבוד הוענק להולמס בסיום סימ־פוזיון של עשרה ימים, שנושאו הבלש בן האלמוות ויוצרו.

* * *

אין זה נדיר למצוא יסודות אבטוביוגראפיים ברומאן, ויסודות של המצאה ספרותית ב־אבטוביוגראפיה, אבל הבלבול שנתבלבלו יסודות אלה בספר צרפתי הקרוי „יגון ה־אהבה" גרם לכך שהמחבר, ז'אן־אדרן האלייה, מצפה שיועמד לדין בפני חבר שופ־טים המורכב משמאלנים צרפתיים, שנעלבו עלבון גדול על־ידי הרומאן שלו.

הדיכוי מסב להאלייה בן ה־39 עצבנות מסויימת, אך גם התרוממות־הנפש, שכן סיפרו נתחם בעבירתו של הסופר למשפט בפני חבר שמאלנים. „להביא לידי כך שהמציאות תתקיים בהתאם לדמיוני. וזהו שלמות ב־מונחים ספרותיים", אומר המחבר, „הרי זו בין אפותיאוזה כסולפטי".

בספר בוחן האלייה את המשפטים לבית הזור בז'ובע־מבוררו הפוגיסי, ושם, בין תמו־נה של דלקרוזה ולאבס ארנסם, הוא מסביר כיצד אירע שכבר שהובבה לצילה לשם התנגדות למשטר פינושה, לא הגיע למטרתו. המוחד הוא האלייה, העולם ידו בפסקות כפקפוקה; אולם המשפטים קובים אותו — לפוזה בספר.

האלייה הוא עורך שלותה מקצועי, ביחוד שלוחה של השמאל הקיצוני, והמעורר בו בלוחה בכל אירי־ילוהו ומוציתו הרתרה. הוא יצא חוטר ההרגבות הקלאסית של צרפת, בן והכד של גנראלים, שראשית

ג'וליה כריסטווה

פעילותו הפוליטית בפריפריה הקומוניסטית שאין לו תקנה, נטל חלק [illegible] הסטודנטים של 1968 ומאז הוא בן ל[illegible] הקיצוניים, להוציא את דניאל כהן [illegible] הוא עורך כתב־עת שביקשו להט[illegible] המצוקות החברתיות, וברומאן שלו [illegible] היסודות האבטוביוגראפיים. המובהק[illegible] מספר על חייו. רובו של הספר [illegible] להמשת המסעות — שלושה מהם [illegible] — שערך לצ'ילה במסווה של חוקר [illegible] לדעתו, צ'ילה של איינדה היתה כשלו[illegible] ובספר הוא מלגלג על המהפכן דוזיי [illegible] על הנשיא ז'יסקאר ד'אסטן ועל [illegible] הארגנטיני הגדול בורחס.

הספר יצא בהוצאה פרטית של האל[illegible] רך רעש גדול, — אפילו דובר על [illegible] לפרס גונקור משום משום שסטן [illegible] הגדולים מתלכדים כדי למנוע ממנו [illegible] — והמחבר כבר זוכה בידי בעלי [illegible] ימניות, הוקע בידי זה. אלגים נגמת [illegible] ביקורת חריפה מעמו של דברה.

האלייה טוען, כי בצרפת קיימים „טאבו" והם מין וכסף — ה„טאבו" [illegible] פקע, אך השני נשאר בכל תוקפו. אומר האלייה — הוא אגדה על [illegible] המקום שהוא חוטס בנשמת הא[illegible] ל ש נ ו ת את החיים האנושיים, אך [illegible] בהתרוממותו ובמבוכותיו והמהותו [illegible] מונחים בורגניים לליארתקות, לפיה [illegible] ירפא את כל המחלות.

העתונים מכנים את האלייה בינוני [illegible] ומשונים, אבל הוא היה מאמין ל[illegible] התואר „מיתומאן", שכן „כל הפול[illegible] התושלים הם מיתומאנים. כה שחו[illegible] לתרגם את רעיונותיך למציאות".

* * *

„שערי בחושה", הרומאן הרודע [illegible] הזז וזמנות, יראה אור — באביב ה[illegible] בתרגום אנגלי, בהוצאת „ג'ואיש פא[illegible] סוסאייטי" שבפילדלפיה בארה"ב. הסיפור „אותו האיש" — גם הוא [illegible] עטו של הזז — פורסם באחרונה [illegible] ספרותי שוודי.

ספרים חדשים עיון ראשון

עיון ומחקר

נימים בשירת תהילים

כהונו הבריכה של ספר התהלים זוכים לחמדה כיוהדה במבטו של קריב, שעליה כתב דויד בן־גוריון למחבר במכתב „אני ממליץ לך לפרסם בחוברת מיוחדת, שכל הנוער שלנו וכל קוראי התנ"ך (ביהוד ספרי התהלים) יהנו כנכבר". (אברהם קריב, „נימים בשירת תהלים", הוצאת פינת הספר, חיפה, 36 עמ').

תחומים ומגמות במוסיקה

ספר ראשון מסוגו בשפה העברית, מבצע־בו במחקר המוסיקה, ובדיוק דיוק: אפנאי ה־תכלות במוסיקה לבחינותיה השונות בהה־ייחסותן הגדיה וביחסן להיסטוריה הכללית. (דוד תדן, „מוסיקולוגיה", הוצאת מוסד ביאליק, ירושלים, תשל"ה, 240 עמ').

החברה הטכנולוגית

אריך פרום דן בקווי האופי של החברה הטכנולוגית, ובהסיכתו של האדם לבורג אלמוני במכונה גדולה. המחבר מציע הנעתה הומאניסטית ראדיקלית שמטרתה להחזיר אנושיות לחברה הטכנולוגית. (אריך פרום, „מהפכת התקווה", מאנגלית: זהר שביט, הוצאת מודה, רמת־גן, תשל"ה, 152 עמ').

תעודות מארי והמקרא

מאמרים בחקר המקרא, המבוססים על עיון בתעודות מארי. (אברהם מלמט, „מארי והמקרא", הוצאת החוג להיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה העברית, ירושלים, תשל"ה, 80 עמוד בעברית ו־82 עמוד באנגלית).

עיון בקהלת

בסדרת העיונים בחמש המגילות — חיבור על מגילת קהלת (שבמרכז נושאי עיון, הערות דידקטיות ושלושה נספחים להרחבה הידיעה) והכיוון לפורים. יועץ מיוחדי: אברהם זלקין (בגיאל חייב כהן, „מגילת קהלת", הוצאת המחלקה לחינוך הדתי במשרד החינוך והתרבות, ירושלים, תשל"ד, 78 עמ').

סוגיות ותשובות

ביניה בבהנה ובהלכה, תשובות הלכה היהה לבעיות אקטואליות. (הרב ברוך ייבור, „הקריב", הוצאת המחבר, ירושלים, תשל"ה, 120 עמ').

חוק ומשפט

דיני ממונות

כרך ראשון של חיבור מקיף, שנתקבצו בו ההלכות השכיחות בנושא זה, עם ציון המקורות. בכרך שנים־עשר שערים, ובסופו כלבא לזה מפתח מפורט ולוח ראשי תיבות וקיצורים. (הרב עזרא בצרי, „דיני ממונות", כרך ראשון, הוצאת ראובן מס, ירושלים, תשל"ד, 494 עמ'. המחיר 40 לירות).

ארבע הרצאות

חוברת ביחודה שבה כונסו ארבע הרצאות כפי הפרופסורים שלום אלבק, משה ציון מלמד, הרב ד"ר שמואל יעקובוביץ וההבש ד"ר שלמה גאון שהושמעו בעת הנוכחת הקתדראות למשפט־עברי ולתרבות יהודי ספרד באוניברסיטת בר־אילן. („מבפש קנרי הרבות יהודית ספרד", ארבע הרצאות! הוצאת אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן, תשל"ה, 74 עמ').

סיפורת

בן צרויה

רומאן היסטורי על יואב, שר צבאו של דוד, על רקע המלוכה בגדולתה ובעיפרתה. (אריה קוצה, בן צרויה, רומן, „בדיוני", תל־אביב, תשל"ה, 319 עמ').

חינוך

לקחים ממלחמה

באביבים על הודעה יהודית לקחים הד־נוכרים בגלובה יום הכיפורים בתחום [illegible] עיקרו של רבעין ההמהדיה הבירה (המחנך רבנה לדבר פדגוגיה ופסיכולוגיה, א', דצמבר 1974, ייל ע"י הסתדרות המורים בישראל, עורך: צבה צבריון).

זכרונות וספרי זכרון

חוות הלימוד בירושלים

זכרונותיה של רעייה נביא ישראל הכלי־[illegible] שי מהקופה היוהה בבקרבה ובירה כל הווה הליכה הקלאית בירושלים, בין השנים 1928—1948. (רחל ינאית בן־צבי, „עם הוי־רים בהויה", הוצאת מסדה, רמת־גן, תשל"ה, 150 עמ').

ספר עולי הגרדום

הדמבה הבירית של היכוד מקיף הבבלה את פרשה הייתב, באבקם ובמותם על הגרדום של שנים עשר הרוגי מלכות בזמן שלטון המנדט. (יוסף ניכדה, „ספר עולי הגר־דום", הוצאת „הדר", תל־אביב, הדפסה רבי־עית, 1974, 344 עמ').

ספר זכרון לחנוך ילון

קובץ מאמרים בחקר ההלכה והקבלה, ב־זו לזכרו של חנוך ילון ז"ל. [illegible] („ספר זכרון לחנוך ילון", הוצאת המכללה ללשון עברית [illegible] באוניברסיטת בר־אילן, על ידי הוצאת קריית ספר, ירושלים, תשל"ה, 600 עמ').

יד לחלוץ ומייסד

[illegible] (משה שפר — „ספר זכ־רון", [illegible] תשל"ה, 204 [illegible]).

לזכרו של גיבור־גיטאות

ספר זכרון [illegible] בידי אחותו. בספר ארבעה חלקים — לכות ילדות התבגרות, פעילות בחילבה בתקופה הלסון הסובייטי, גיטו ביאליסטוק ומולך המרד בגיטו, שמרדכי היה מפקדו. (חייקה גרוסמן, „אנשי המחתרת", הוצאת יד ושם, ירושלים, תשל"ה, 238 עמ').

תולדות משפחה ירושלמית

פרקים בתולדות היישוב היהודי בירושלים, במאות התשע־עשרה והעשרים, באנס־קלופדיה של אחת המשפחות הנכבדות והעתיקות הכנדים בארץ־ישראל — משפחת אלישר. (גד אלישר, „משפחת אלישר בתוכני יוד שלום", הוצאת ראובן מס והאוניברסיטה העברית, ירושלים, תשל"ה, 328 עמ').

מייסד בני־ברק

סיפור חייו ופועלו של ר' יצחק גרשטנקורן, מייסדה של בני־ברק מופיע במלאות יובל לעיר. (אהרון גרוסקי, „חבלי יוצר", כרך ראשון, הספר הופיע בהוצאת המחבר ובסיוע של עיריית בני־ברק, תשל"ד, 254 עמ').

לתולדות התעשייה בארץ ישראל

פועלו של בהם וילבוש, חלוץ התעשייה ה־עברית הזהירה, שייצר שמן, הפיק מתכות [illegible] („וילבוש ועשה — קובץ לתולדות התעשיה בארץ", הביאו לדפוס שמואל אביצור, הוצאת „מלוה", תל־אביב, תשל"ה, 214 עמ').

ספר זכרון לטיסמניץ

ספר יזכור לקהילה יהודית שנחרבה בשואה לאחר שהיתה קיימת כ־500 שנה בפולין. הספר מחולק לשני מדורים — אידי ועברי. („טיסמניץ, ספר יזכור", אסף, ערך וערך שלמה בלונד, הוצאת „המנורה", תל־אביב, תשל"ה, 262 עמ').

קהילות צפרו במארוקו

קובץ מקורות ותעודות, המעידים [illegible] ומעמדם הכלכלי, התרבותי והדתי של יהודי קהילה זאת. [illegible] ומודר, עם מראי מקומות הערות [illegible] („קהילת צפרו", כרך ראשון, יוצא [illegible] ידי המכון לחקר תולדות קהילות [illegible] במארוקו, ירושלים, תשל"ה, 474 [illegible]

ספר ראובן שפורן

ספר זכרון לבן שנפל במערך [illegible] בינואר 1972. הספר [illegible] של המנוח וכן דברי עיון לזכר[illegible] שפורן", ערוך: הלל [illegible] הוצא לאור על ידי המשפחה, 170 עמ').

ספר באורי הוק

שירים, חיבורים ומכתבים של [illegible] בנם של טוביה ואברהם הוק [illegible] במלחמת יום הכיפורים. [illegible] ושל חבריו לעבודה. הספר [illegible] תל־אביב, תשל"ה, 158 עמ').

אם מספרת על בנה

ספר זכרון לסמל צביקה [illegible] ביום הכיפורים [illegible] הספר כתוב בידי אמו [illegible] קסלה, „אני מספרת על צביקה [illegible] פינת הספר, חיפה, תשל"ה [illegible]

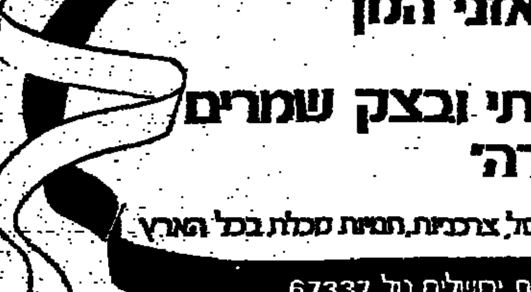

עקרת בית!
לפורים
הביאי לביתך
עוגות, טורטים ואזני־המן
או אפי בעצמך
בצק עלים צרפתי ובצק שמרים
של מגדנית "אורה"
להשיג בחנויות שופרסל, צרכניות, חנויות מכולת בכל הארץ
"אורה" מגדניה מרכזית ירושלים טל. 67337
כשר למהדרין בהשגחת אגד הרבנים של אמ"י

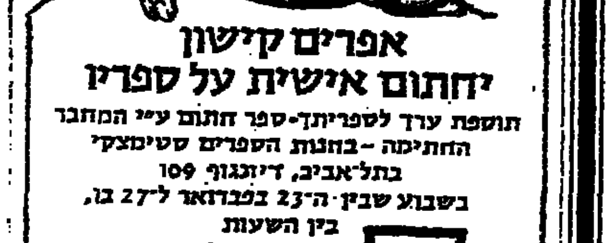

אפרים קישון
יחתום אישית על ספריו
תוספת ערך לספריתך־ספר חתום ע"י המחבר
החתימה — בחנות הספרים סטימצקי
בתל־אביב, דיזנגוף 109
בשבוע שבין ה־23 בפברואר ל־27 בו,
בין השעות
18.00 – 18.30.
פותח דף חדש עם ספר טוב־
סטימצקי

דטה מיכון בע"מ - מחלקת ההדרכה
מודיעה על
פתיחת קורס
לתכנון ותכנות מחשבים
מועד פתיחת הקורס מרץ 75'
הלימודים ברמה מקצועית גבוהה.
משך הקורס 12—10 חודשים, פעמיים בשבוע בשעות הערב.
במהלך הקורס ישולבו הלימודים בעבודה מעשית על המחשב החדיש של „דטה מיכון" — בורוז B 1726 —
למסיימים בהצלחה תוענקנה תעודות מאושרות.
חיילים משוחררים (מי ששרתו מעל 75 יום)
זכאים לפטור מלא משכר הלימוד.
תלמידים אשר יפסיקו לימודיהם יהיו פטורים מיתרת התשלום
מספר המקומות שנותרו — מצומצם.
פרטים יעוץ והרשמה במשך כל היום במחלקת ההדרכה — רחוב המסגר 60 תל־אביב טלפון 30531, 267152.

למכירה 2 מלגזות
1. מלגזה דיזל — 2 טון — אכסטון T-C-4 מודל 1971, מצב מרקינס עם הגה הידראולי.
2. מלגזה חשמלית — אכסטון E-3-C כושר הרמה 1.5 טון, מודל יולי 1973.
להתקשר לטל. 04-644958, 04-224179 בשעות העבודה.

גבעתיים
ארונות
וילונות
שטיחים
אביזרי פאר לאמבטיה
במבחר עשיר
ואנסטלטור
וייצמן 12 גבעתיים בבקר
735991 בערב.

למכיר
1. מתפרון
שנת ייצור
2. טנדר סק
אינטרנציונל
טל. בבוקר 36
טל. בערב 41973

נפגע,
נסה למשוך איך מגיע
חיל כשמונה [illegible]
[illegible]

...ות
...ומיניום

מאת
רחל אנגל

...ות מיוחדת במינה הגיעה בנתיב ...ם גם אלינו, והיא מוצגת עכשיו ...אביב (הבנין החדש, אולם 3), ...וכת אסף אלקוא. אלקוא ...של חברה אמריקנית, יצרנית־ ...הגדולה בעולם, שהקימה עוד ...לפעילות למען התרבות והאמ־ ...לקוא לאמנות בת־זמננו". אוסף ...נה לה ברבות הימים המוניטין ...ואשר כבר ראה במסע־התערוכות ...רבים ברחבי ארה"ב ומחוצה ...פתח את מסלול התערוכות שלו ...ר לוזאן שבשוויץ ומאצלנו הוא ...ן) אינו מצטמצם בתחום אמנות ...ר בנוי על פי מגמה מובהקת. ...וסף, שבא אלינו — זמן ליצתם ...1970, והם שייכים כולם לדרכי ...שים יותר המציינים את מכלול ...ת בת־זמננו.

...בוא שלו בקטלוג (הקטלוג ה־ ...ופע ברפרודוקציות צבעוניות, ...יב, ובארץ נוסף לו טקסט בעב־ ...ד"ר גמור את תקוותו, "...שגם ...כלי־תעשייתי הישראלי ינקוט ב־ ...ה האמנויות ומוסדותיהן בדומה ...ולם, מתוך הבנה כי הדבר טוב ...טוב ומשתלם ע"י העלאת טעמם ...השכלתם באמנות ותרבות בכלל ...הם תורמים להתפתחותה התר־ ...ארצנו, במידה שהם עושים זאת ...הטכנולוגיה, אשר יכולה, חייבת ...זות־אנושית כאחד". אמן.

...שלושה האמנים שיצירותיהם מש־ ...ק־אמנות בינלאומי זה מוצאם ...ה ארצות (קבוצת האמנים האמ־ ...הגדולה ביותר); את היצירות ...אפשר לחלק ליחידות־גון אחדות ...אחידות־אורח־ציבבן, ועל אפ־ ...ן זו מקלה, אגב, דרך־תליתן ...התמונות, שהוצגה כאן פינה ...אותן מקטגוריות הגון הללו. ...הגיאומטרים־האבסטרקטים, ה־ ...HAR", הר "OP": קבוצת האכספרסיוניזם המופשט; ופינה אחת מתיי־חדת לתיאורי הפיגורטיב למיניהו. אל מיבחר מוצגי אוסף אלקוא הוסיף מוזיאון תל־אביב כמה יצירות מתוך אוסף האמנות שלו, ששה ציורים וכתריסר פסלים המתאימים את עצמם עד להפליא להלך־רוחם של המוצגים המתוארים אצלנו.

את הצין להכרת תמונתו של קוסי סוגאי היפני, "שבע שניות בסרטו", שצויר ב־1968, תמונה המאחדת יסודות של המופשט הגיאו־מטרי ושל אמנות ה"אופ", בצבעים נקיים־זוהרים (אדום, כחול, לבן, שחור) מתחומים בהקפדה ויש בה, על כל אלה, כעין הד של מנגינה עתיקה רבת־הוד. סוגאי, בן למש־פחת מוסיקאים, חי מאז 1952 בפאריס, ויצי־רותיו כבר הוצגו בתערוכות־יחיד מרובות ובתצוגות־קבוצה חשובות, בכל חלקי תבל.

ליין שו יו, יליד פורמוזה הפועל עכשיו בלונדון, מיוצג בקומפוזיציה שעיקרה מלבנים ורבועים לבנים, אסקטיים.

והנה אתה מגיע לגבולם של אותם אמנים שתשומת לבם נתונה בעיקר לעיבוד מישטח התמונה העליון, הטקסטורה, להבעתו של ה־חומר כשלעצמו. בטילו אלוויאני האיטלקי, בתמונתו המעניינת הקרויה "מישטח בעל טקסטורה רוטטת" (1967) יכול היה לשמש, בדרך אגב, גם סמל לתעשייתה של אלקוא: התמונה עשויה 144 משבצות אלומיניום ה־יוצרים אילוזיה של פסים גליים, הברק ה־מעומעם שלהם כמו זע, מתנועע, מעלה תחו־שה של פלסטיות, של עומק. איטלקי אחר, אלברטו בורי, מעורר ענין באסמבלאז' המקו־רי שלו המפגין, אלה בצד אלה, פיסות של קליפת צבים למיניהם, שחליפות העתים שיוו להם גונים שונים של צבע חום, לכן הבהיר־הקל, הרענן, דרך החום־העמוק־הזהם, ועד לשחור החרוך, וצבע הרקבון הכבד; כמו מימצא ארכיאולוגי עתיק־ימים נראית שכבה זו של חלקי־מוצגים הנתונה כאחורי לוח־זכוכית. ציור יפהפה הוא ציורו של אנטוני טאפיס, הספרדי, איש ברצלונה. אל ציורו של יאן לבשטיין (יליד פולין, 1930) הכלול באוסף־הצורה, צירף מוזיאון ת"א ציור אחר של אותו אמן, מתוך אוסף הבית. — הציור המכונה "צלילה", ובו מין חיתיים בדולה, ציור כמר־תבליט בגבעי חום ירקרק. תמונתו הצבעונית הקטנה של לואי כבמו האמריקני, אף כי תמונת צבע שמן היא, מעלה על הדעת את החריטים הצבעוניים של טוביה בארי שלנו — במידת הריכוז־הגיבוש בגושי הצבע שביצירה, באווירה הלירית העולה ממנה.

אלפרד ינסן שנולד בגואטמלה, למד אמנות במינכן ובפאריס, הגיע ב־1954 לניו יורק ונמנה מאז עם מייצגיו של זרם המופשט האכספרסיוניסטי באמנות אמריקה. תמונתו "שיווי משקל מושלם" שצייר ב־1960, ציור שכולו מלבנים קטנים, ממשיך מסורתם של אמנים כמו מונדריאן, קליי, אלברס; מיני צו־רות קטנות, מיני אותות הדומים להירוגליפים, "משבשים" את הסדר המאורגן כביכול על פי סכימה, "אי־דיוקים" כביכול, בסדר הר־פעתם של השורות המלבניים הקטנים זה בצד זה על פני לוח התמונה מצילים אותה מסכנת הרוגע האדיש האורבת לכל "שיווי משקל מושלם" באמה.

אלפרד ינסן — שיווי משקל מושלם — 1960

אמנות

אמן מוסקבאי - בירושלים

מאת
יגאל צלמונה

תערוכת ציוריו של ולאדימיר וייסברג במוזיאון ישראל הינה תצוגה ראשונה מחוץ לגבולות בריה"מ של יצירות אמן יהודי חשוב, תושב מוסקווה. 13 הבדים הובאו ארצה על ידי האמן העולה יאן רייכוארגר תלמידו לשעבר של וייסברג. לצד תערוכת ארנסט נייזבסטני במוזיאון תל־אביב, ו־תערוכות של מספר אמנים עולים, מרחיבה תצוגה בדירה זו את החלון שנקרע אל האמנות הבלתי־רשמית בבריה"מ. הגדרה זאת מתייחסת לזרמים אמנותיים שונים הפועלים במקביל ולעיתים כנגד ה"ריאליזם הסוציאליסטי" ה־רשמי. החל בזרמים הנסבלים על ידי אגודת האמנים ועד לקבוצות מחתרת.

וייסברג, יליד 1924, משתייך לדור הביניים של אמני בריה"מ והיה קשור ל"קבוצת השמונה", אשר דוגלת בציור המושפע מן האוואנגארד הצרפתי של ראשית המאה. יצירותיו הוצגו בתערוכה הקבוצתית הגדולה במוסקווה אשר עוררה במנגה (1962) את זעמו של כרושצ'וב, ובתערוכה אחרת במוסקווה ב־1967, הנחשבת לביטוי "המאסיבי" ביותר עד כה של מה שכונה "השמאל החדש" של בריה"מ.

הבדים המוצגים בתערוכה צוירו בתקופה שבין 1963 ל־1973. אלו הן ווריאציות על מספר מצומצם של נושאים: ציורי "טבע דומם" של צורות גיאומטריות הנדסיות — גלילים, כדורים, חרוטים וקוביות.

וייסברג בונה קומפוזיציות כמעט מופשטות (הוא מרבה להדגיש שאיננו צייר מופשט) בטכניקה פואנטיליסטית על בד גס. הנחות המכחול הנפרדות יוצרות על פני הבד מערכת מונוכרומית צפופה של כתמים חומריים אפרפרים שביניהם מבצבצים צבעיהן ה־אטומים והעמומים של השכבות הקודמות לצד חלקים גלויים של הבד הגס עצמו. הבד כולו מכוסה בחריטות קצרות בתוך ה־חומר שמיקצבן משתלב בקצב העמום של הנחות המכחול. מתוך ערפילי הטקסטורה המתוספת הזאת נולדות הצורות שקוי־המתאר שלהן מרומזים והן כשלעצמן מעין רמזים של גופים המתשבים להיעלם. צורת הקיום המיוחדת הזאת של הסימנים, בגבול אפשרויותיהם, מגבירה את עוצמת המטען הצורני שלהם, מעין שירת ברבור של הדיה גיאומטרית לפני שהיא נגוזה. הבדים הללו, הבנויים מכמעט לא כלום, מזכירים את ה־צורות הלבנות על רקע לבן של ציורי קאזימיר מאלביץ'.

החלל שבו מתקיימות הצורות של ולאדימיר וייסברג יש בו רמזים לחלל נטורליסטי. למשל, המשטח עליו כאילו מונחים הגופים ההנדסיים מעורר אסוציאציה של שולחן. אלא שהצייר מפעיל מיכאניזם של שבירת רמזי הנאטורליזם על ידי שימוש ב־פרספקטיבות שונות ובמחיית ראייה מגמתית באותו ציור. החלל הינו איפוא חלל דמיוני, ציורי. העמדת הגופים אף היא מתוכננת ליצירת רושם של שבירת מוסכמת פרס־פקטיבית. התייחסות לגופים גיאומטריים יוצרת ציפיות לבניית חלל הנדסית ולדיוק ובהירות של מיתארים. השימוש דווקא בחלל לא־מוגדר ובצורות מעורפלות יוצר על כן מתח מפתיע.

אופן הייצוג של החפצים, צורת עיבוד הבד שחלקים שלו אטומים ואחרים "נושמים" — יש בהם כדי להפיח חיים בחומר האינרטי בתמונה.

התפתחות ניכרת ביצירתו של וייסברג לעבר הצורה הבלתי גלויה על אותו נושא. נראה שבשנים האחרונות הגיע האמן לרמת תיחכום ודיוק שלא היתה ביצירותיו עד כה. הציורים עשירים יותר בהקשרים צורניים ומעידים על "חכמה פלאסטית" ועל ראיית דברים חדה. התמונות האחרונות מציגות מיגוון אפשרויות יחסים, שגופים דומים יכולים לפתח ביניהם לבין עצמם ובינם לרקע עליו הם מצטיירים. הציורים נעשים מינימליסטיים יותר באשר לצבע ולצורה. וייסברג מתקרב למה שהוא קורא "ציור בלתי נראה". ציוריו קלאסיים יותר באופיים, אסקטיים יותר, המתחים בין הגופים עצורים ופחות דרמטיים מאשר בבדים של שנות השישים. במובנו של וייסברג יש אמנם הדים ליצירותיהם ופתרונותיהם של סיזאן, ה"פוריסטים" הצרפתים, מורנדי ואיסלקי, אך הוא מהווה עדות לאישיות אמנותית מקורית, מגובשת ומצמיקה.

אוסף גראפיקה חשוב במוזיאון ישראל

באולם הגראפיקה של מוזיאון ישראל מוצג חלק מאוסף הדפסים אמנותיים חשוב, עזבונו של צ'ארלס רוזנבלום למוזיאון. בתערוכה הנוכחית מוצגים הדפסים מן המאות ה־15, ה־16 וה־17. בעתיד תוצגנה יצירות מן המאות ה־19 וה־20 מאותו האוסף. חלק מן ההדפסים נמצא כבר באוסף המוזיאון אך אלו המופיעים בתערוכה מצטיינים באיכות הדפסה גבוהה במיוחד.

התחריטים של ג'יובאני דה ברשיה (הקשור לצייר מאנטניה, גדול התחריטאים של צפון איטליה, במאה ה־15) ושל יאקופו די ברברי מייצגים את איטליה של הרנסנס בתצוגה זאת שמיטבה — יצירות אמני גרמניה והולנד בהן התפתחו טכניקות ההדפס השונות כ־מדיומים עצמאיים.

המאה ה־15 בגרמניה מיוצגת בתחריטיו של ישראל ואן מקנם, הנחשב לאחד התחריטאים המוכרים הראשונים. חיתוכי העץ של אלברכט דירר הם מן התצוגות הנפלאות ביותר של טכניקת הדפס זאת. כאן מוצגים שלושה מהם. מן ההבדלים שבין ההדפס "הירידה אל השאול" לאלו הלקוחים מן הקובץ "חיי הבתולה" ניתן ללמוד על השינויים שחלו בתפישה הפלאסטית והאידיאולוגית של דירר בשנים הראשונות של המאה ה־16.

הדפסים מעניינים הם אלו של האנס סבאלד בהאם, מתלמידיו של דירר, המתארים ריקו־דים כפריים. (תיאורי הנושאים המיתולוגיים קונוונציונאליים יותר ופחות מעניינים).

11 ההדפסים משל רמברנדט מהווים חתך בתולדות יצירתו של אמן דגול זה. החל מן התצריב "נערה עם שיער ארוך" ("הכלה היהודיה") מ־1635 ועד ל"אברהם והמלאכים" מ־1656. עניין מיוחד יש בלוח נחושת מפוחת בידי האמן, המוצג בתערוכה.

ארבעה תצריבים של אדריאן ואן אוסטדה מייצגים אף הם את המאה ה־17 בהולנד.

*

מן הראוי לציין שמוזיאון ישראל שוב מציג מבחר יצירות מן האוסף הישראלי ש־ברשותו. נוספו לו כמה רכישות אחרונות: בד גדול מצויין של יחזקאל שטרייכמן מ־1974 וטריפטיכון מעניין של מיכאל גרוס "אור בירושלים".

המבחר המוצג מרשים באיכות העבודות שהן ללא ספק מן הטובות ביותר שביבולם של האמנים המיוצגים. ביחוד יש לציין, בנוסף לשתי הרכישות שהוזכרו, את תמונו־תיהם של אריה ארוך, משה קסטלמן ו־רפי לביא.

שיא הנוחיות
ביצוע תשלומים בכל מקום, 24 שעות ביממה

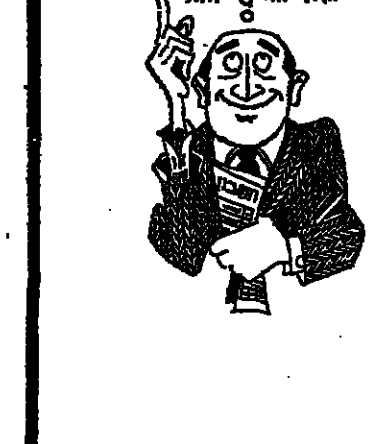

שוב אינך צריך לבזבז זמן וכח
על המתנה מייגעת בתורים מתמשכים
בעת תשלום חשבונותיך השונים.

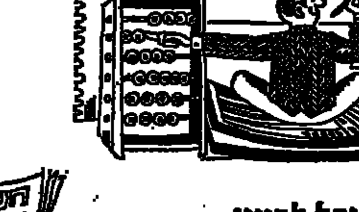

באמצעות השרות החדש
"שרות אשנב בבנק הדואר"
תוכל לשלם כל תשלום כגון
חשמל, מים, טלפון,
מיסים שונים וכו' בצ'יק אחד.

את התשלום תוכל לבצע
24 שעות ביממה
באמצעות משלוח חינם בדואר.
משוחרר מעמידה בתור
ומבלי להיות מוגבל למקום ולזמן.

חשב את סכום החשבונות שברצונך לשלם,
ורשום צ'יק לזכות בנק הדואר
בגובה הסכום שקבלת.
מאחורי הצ'יק הקפד לציין את כתובתך.

את הצ'יק בצירוף כל החשבונות בשלמותם
הכנס למעטפה ללא בול ושלח לפי הכתובת:
"שרות אשנב בבנק הדואר" ירושלים 91999.

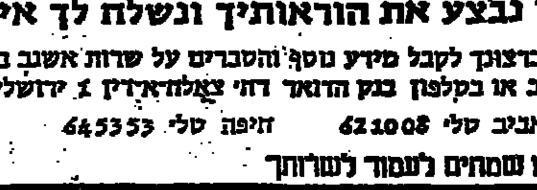

אנו נבצע את הוראותיך ונשלח לך אישור בהתאם.

אם ברצונך לקבל מידע נוסף והסברים על שרות אשנב בבנק הדואר פנה אלינו בכתב או בטלפון בנק הדואר רח' צלאח־א־דין 1 ירושלים טל' 282411
תל־אביב טל' 621008 חיפה טל' 645353

אנו שמחים לעמוד לשרותך

בנק הדואר
הבנק הבטוח

בהוצאת "מקדה"
הופיע ספרו של
אריה קוצר
"בן־צרויה"
רומן היסטורי
320 עמ'

— "זהו ספור אשר חז־קדומים נסוך עליו, רצוף עלילות־נפילים ואהבה עזה כמוות".
— "בעט אמן, ביריעה רחבה מתוארת דמותו, כחצובה מסלע של יואב בן צרויה במלחמתו למען מלכות ישראל השלטת בכל ארצות־העברים ובמאבקו נגד תועבת תככיהם ושחיתותם של גדולי יהודה ו־אפרים".
*
להשיג בכל חנויות הספרים בארץ
מכירה ראשית:
"ספרי אייל", רחוב שטראוס תל־אביב

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
תל־אביב, יוסף נשיא 13.
ספרים חדשים
מדריך לתורים לעתיד
הריון, לידה ותכנון המשפחה
מאת ד"ר אלן גוטמכר — עברית אלה אמיתן
ספר קלסי על משא זה, כולל חידושים רבים ועצות רבות בבעיות ההריון, הלידה ותכנון המשפחה לאור התקדמות המדע.
הספר מלווה ציורים רבים. המחיר —.25 ל"י
*
11 אלופי העולם בשחמט
מאת א. יושע
60 קרבות נבחרים מוסברים ומנותחים על ידי אמנים בין־לאומיים. חויה אינטלקטואלית יחד עם בידור מהנה לכל חובבי השחמט בישראל. המחיר —.24 ל"י
*
להשיג בהוצאה ובחנויות הספרים בארץ

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר "רימון" ת"א, רח' דיזנגוף 85, טל. 281985
שיטה עיוורת פיקוח ממשלתי

...פרים חדשים ב"עם עובד"
...ז יפה
...ם הזה: פעמון ורימון
מסיפוריו האחרונים של חיים הזז, הרואים כאן ...אשונה. כרך ראשון מעזבונו של הסופר, המצטרף ...ת השלמה של כתביו.
...פורים. המחיר: 24 ל"י.
...בין ישראל [3-4]:
...פרופ' יהושפט הרכבי
...ו של "ארגון השיחרור הפלסטיני" (אש"פ)? ...דאולוגיה שלו? ומהן שיטות פעולתו? אין ...מבהקת יותר מאשר בעדות אש"פ על עצמו.
...ים. המחיר: 20 ל"י.
...ר קסטלר:
...נם צירוף מקרים?
...והריסי הנודע מתאר איך מתקרבת הפארא־ ...ד למעמד של "מדע מכובד". ("אפקים").
...ם. המחיר: 12 ל"י.
...ן גרנד: דמוקרטיה,
...לוגיה ותרבות לאומית
...הדגיש סכנותיו של הפער התרבותי בחברה ...ה, מציין תוכנה של אסימות מנטלית, קורא ...ד חקיינות בדור הצעיר דוקא בצריכה תרבותית ...שית וחברתית בחברה מתהווה, שפניה לעתיד.
...קד", תרבות וחינוך).
...ים. המחיר 7 ל"י.
...ים
...ה בן שאול:
...רק בירושלים
...שאול מגיש בספר זה את שירי הילדים שלו, ...על הקוראים הצעירים, וביניהם "בשש בבוקר", ...שרצה לשיר מזמור" ו"הדודה שרה". בליווי ...וחינניים המוסיפים לאווירתו היהודית של ...פרית "שפן הסופר").
...ם. המחיר: 12 ל"י.
בכל חנויות הספרים.
...נא לפנות אל עם עובד, רח' מזא"ה 22, ...29157.

למכירה
...י חשמל ואדנים לעגורנים
בגדלים שונים
טלפון 22614—063

חברה ישראלית־איטלקית לבנין בע"מ
ITALO-ISRAEL BUILDING CO LTD.
ההשקעה הטובה ביותר בחייך!
הזדמנות!
חנות 26 ממ"ר במרכז רמת־השרון
ב־104,000 ל"י בלבד
* כל התשלומים מובטחים * בתשלומים נוחים
"שבת" - סוקולוב 71, רמת־השרון, טל. 470529

...קרת בית!
...ות, טרטים ואזני־המן
...עלים צרפתי ובצק שמרים
...ל מגדנית "אורה"
למכירה 2 מלגזות

هكذا امن الاهل

מעריב לספורטאים

באר־שבע מצפה ל„התחלקות" נתניה

האלופה — למשחק חוץ קשה עם הכח ★ באר־שבע המפתיעה תארח את כפר־סבא

האומנם תצליח קבוצת הפועל באר־שבע להדיח השבת את מכבי נתניה מראשות הטבלה, מבלי שבין השתיים ייערך עימות ישיר? — זוהי אפשרות סבירה למדי, בהתחשב במשחקים הצפויים מחר לשתי קבוצות אלה.

האלופה והמובילה, מכבי נתניה, יוצאת למשחק־חוץ מול הכח־מכבי ר"ג. נתניה שומרת בעקשנות על עמדה בפיסגה, חרף העובדה כי אין היא מצויה באחרונה בכושרה הטוב.

אולם מחר צפוי לנתניתים יריב נוקשה, לוחם ועקשן בדמות הכח־מכבי ר"ג, שתעשה הכל כדי לנצל את תנאי וממדי המגרש בגבעתיים, כדי לחלץ נקודה — או אפילו יותר — מן האורחים.

גם אם תסיים נתניה בתיקו, יספיק הדבר להפועל באר־שבע, כדי לנגוס אל המקום הראשון בטבלת הליגה הלאומית בכדורגל (בזכות הפרש־שערים עדיף) — הכל כמובן, בתנאי שבאר־שבע עצמה תזכה בנצחון...

לכאורה, מצב מבטיח עבור הקבוצה מבירת־הנגב, המשחקת על מגרשה, שבוע לאחר נצחון מוראלי מצויין על הפועל ת"א, ומולה תתייצב הפועל כפר־סבא — הרבה פחות מסוכנת ממה שהיתה בתחילת העונה.

הדגשנו לכאורה, משום שבאר־שבע נתפרסמה העונה בכשרונה המיוחד לנצח דווקא בחוץ, ולהצליח פחות בביתה. אם תפר באר־שבע השבת, „מסורת" זו — טובים סיכוייה לחולל הפיכה בפיסגה.

השלישית בטבלה, שמשון ת"א תצא למשחק חוץ בימק"א מול בית"ר ירושלים — המאוכזבת עדיין מכשלונה בשבת שעברה נגד מכבי ת"א, חרף עליונותה בשדה.

הפועל חיפה, בתנופה מחודשת, תבקש להתמודד שוב על הצמרת העליונה והדבר עשוי להתאפשר בידה, שכן היא מארחת מחר את הפועל חדרה.

גם בתחתית, צפויים כמה משחקים מעניינים. הפועל פ"ת — שעדיין מנסה להתרומם מן האיזור המסוכן, תארח את הפועל ת"א ותעשה בוודאי כל מאמץ למחוק את זכר תבוסתה הכבדה (0—4) בסיבוב הראשון.

בני־יהודה יבקשו לנצל גם השבת את גורם הביתיות כא־

(לאחר 20 מחזורים)

.1	מכבי נתניה	19—29	27
.2	באר־שבע	15—26	26
.3	שמשון ת"א	14—23	25
.4	הפועל חיפה	14—25	24
.5	הפועל י־ם	16—21	23
.6	כפר־סבא	22—23	23
.7	מכבי ת"א	16—18	22
.8	הפועל חדרה	18—19	20
.9	בית"ר י־ם	19—19	19
.10	בית"ר ת"א	24—24	19
.11	הכח ר"ג	25—20	19
.12	מכבי יפו	22—18	17
.13	הפועל פ"ת	23—19	17
.14	הפועל ת"א	21—17	16
.15	בני־יהודה	26—14	13
.16	מכבי פ"ת	31—10	10

תוצאות הסיבוב הראשון

הפועל חדרה — הפועל חיפה	0—0
הפועל ירושלים — בני־יהודה	0—0
מכבי ת"א — מכבי פ"ת	1—0
הפועל ת"א — הפועל פ"ת	4—0
כפר־סבא — באר־שבע	3—3
מכבי נתניה — הכח	0—0
בית"ר ירושלים — שמשון	1—0
בית"ר ת"א — מכבי יפו	2—0

„ראש הפז" של א. צבי

אפרים צבי, כדורגלן הפועל באר־שבע, הוא אחד משלושת השחקנים שזכו בתואר „ראש פז" בעונת המשחקים שעברה. יחד עמו כבשו גם בני אלון מהפועל חיפה ומשה אמוי ממכבי חיפה — 5 שערים בנגיחת־ראש וזכו בגביע — במיבצע משותף של חברת הנפט „פז" ו„מעריב לספורטאים".

מחר, לפני משחק הליגה בבאר־שבע, בין הפועל באר־שבע והפועל כפר־סבא, ייערך טקס קצר, שבו יוענק הפרס לאפרים צבי.

נבחרת ירושלים תשחק בק"ש

נבחרת ירושלים בכדורגל, שתורכב מכדורגלני קבוצות הפועל ובית"ר תקיים בחג הפורים משחק ראווה בקרית־שמונה, נגד נבחרת העיר, שאף היא תורכב משחקני הפועל ובית"ר.

„לידס" מתאוששת - אולם עלולה „להפסיד הכל"

מאת י. פינקלשטיין, סופר „מעריב" בלונדון

ההתאוששות המפתיעה של קבוצת „לידס" משמעותה בגורה מאוזוכמלית, שהיא שוב עלולה להיכשל בנסיונותיה לזכות בתואר כלשהו בכדורגל.

ליגה אנגלית

נצחונה על קבוצת „דרבי" הנוקשה, תודות לשער רב־מזל שהזה עצמי, מרגלי מגן „דרבי", דיוויד ניש, בסיבוב החמישי בגביע האנגלי, בשבת האחרונה, משמעותו כי ל„לידס" שוב סיכוי לזכות בגביע, אבל, למעשה, היא עומדת להתמודד במשחק־חוץ בסיבוב הבא עם „איפסוויץ'" ואם תנצח תצעד ל„וומבלי".

ההערכה היא כי ל„לידס" יש עדיין סיכויים טובים לזכות בתואר האליפות בליגה, אף כי כיום היא מפגרת אחרי „סטוק", הנמצאת עתה בראש הטבלה. אני סבור כי „סטוק" יכולה באמת להאבק עם „לידס" בזכות כוחה בהתקפה. ויש הערכה כי „לידס" היא בעלת סיכוי לזכות גם בגביע האירופי. אולם, כפי שזה קורה לעתים קרובות — מרוב סיכויים מאבדים את הכל. כך זה קרה כבר בעבר, כאשר „לידס" מעדה תמיד במשוכה האחרונה והיתה מאושרת אילו זכתה באחד הפרסים, מבין כל אלה שעליהם נאבקה.

אני אישית מאוד מופתע ומתרשם לחיוב מיכולתה של קבוצת „לידס". לדעתי, היא בעלת הצוות המקצועי הטוב ביותר באנגליה. אמנם, התקפתה איבדה מעט מהברק וההדרות, כפי שהדבר נחשף במשחק הגביע נגד חובבי „ווימבלדון" וגם נגד „דרבי", כאשר איש מחלוציה לא הצליח להבקיע שערים.

אם הקיצוני השמאלי המצויין שלה, אדי גריי, יחזור לכשרו, כאשר מגרשי הכדורגל יתייבשו בשבועות הקרובים, עם בוא האביב, וכאשר קלארק ודאנקן מקנזי ישפרו את התיאום ביניהם — אני צופה לחידוש נעוריה של הקבוצה ולשובה למרוץ להשגת שערים ונצחונות.

אסור לשכוח כי ל„לידס" אחת ההגנות הטובות ביותר עם הסקוטי מק־קוין, שרואים בו ג'קי צ'רלטון שני ונורמן האנטר החוזר לשחק כרך קישור בתום תקופת החלמה מניתוח מיניסקוס.

אני חייב להודות כי עד רצוני ש„לידס" תתפוס מקום טוב יותר בטבלה, מקבוצות כמו „אוורטון", שיש לה הגנה מאוד קונוונציונלית, וכמעט מחשבה במשחקה.

אני שמח לדווח לקוראים שבובי מור, לשעבר „קפטן" הנבחרת המצליחה של אנגליה בגביע העולמי 1966, חזר שוב להיות בחדשות ומול הזרקורים. כאשר עזב את קבוצת „ווסטהאם", כדי לשחק בקבוצת הליגה השניה „פולהאם", אחרי הופעתו המחורדה נגד פולין — נדמה היה כי סיים את הקאריירה שלו כשחקן צמרת בכדורגל. אבל הוא מגלה עתה התחדשות והתעוררות יוצאת מן הכלל. הדבר הופגן היטב במשחק הגביע שבו ניצחה „פולהאם" את „אוורטון".

כמו כן, נעים מאוד לדווח על כך שאלן מאלרי, אף הוא כוכב־עבר של נבחרת אנגליה, מוכיח שוב שבירים מיכולתו המצויינת בעבר, אף זאת בשורות „פולהאם".

לעומתם, כוכב אחר של אנגליה והגביע העולמי, מרטין פיטרס, מגלה יכולת עלובה ולא תהיה זו הפתעה בעיני אם בשבועות הקרובים אשמע כיצד מנהל קבוצת „טוטנהם", ארגיל, ייפטר ממנו, והנהלת הקבוצה תציע אותו למכירה.

בעולם לא הייתי ממעריציו של פיטרס, ובוודאי לא כאשר הצטרף ל„טוטנהאם" מ„ווסט־האם" בעיסקת חליפין עם ג'ימי גריווס. אבל בשעתו, כאשר הבקיע שערים יפים ויעילים: היה מה לראות. כיום חול מכך, ו„טוטנהאם" נמצאת בצרה גדולה. אינני סבור כי תגלה רגשות סנטימנטאליים כלפיו. לא מכבר המוליך בשחקן־מסטל — ואני משוכנע כי בקרוב יוליפו אותו להבירה.

ז'אן הובר — מאמן מעופפי מכבי

ז'אן הובר, רופא וטריינר בן 39, אשר אימן לפני כשלוש שנים את נבחרת ישראל בכדורעף, מונה מאמן קבוצת הכדורעף של מכבי ת"א — המובילה בראשות הטבלה בליגה הארצית, ללא הפסד.

מינויו של ז'אן הובר בא לקראת משחקי הגביע הקרובים, ולקראת עליתה של קבוצה זו לליגה הלאומית.

ישראל תשתתף ב„גביע גאליאה"

ישראל תשתתף הקיץ בטורניר „גביע גאליאה" לטניסאים עד גיל 21. ב־17 ביולי תתמודד ישראל עם שווייץ, המנצחת תתייצב נגד המנצחת במאבק בין בלגיה ונורווגיה. המשחקים יתקיימו בבלגיה.

אם תזכה ישראל בנצחון גם בשלב המתקדם יותר, כלומר על המנצחת במשחק השני, היא תיאבק עם גרמניה בשלב חצי הגמר. נראה כי יאיר ורטהיימר ואיתן פורגס ייצגו את ישראל בתחרות זו.

16 מאמנים ישתלמו בקלן

שישה עשר מאמנים בכירים בענפי הספורט, כדורגל, כדוריד, אתלטיקה קלה, התעמלות וג'ודו ייצאו ב־6 במארס להשתלמות בת שבועיים, בבית הספר לחינוך גופני בקלן, מערב גרמניה.

בין המאמנים שייצאו לגרמניה נימנים: עמנואל שפר, יוסף כלפי, כספן קיבלסקי, יעקב סנדלר, חיים אילון ואליעזר כאיר.

מן החיות של

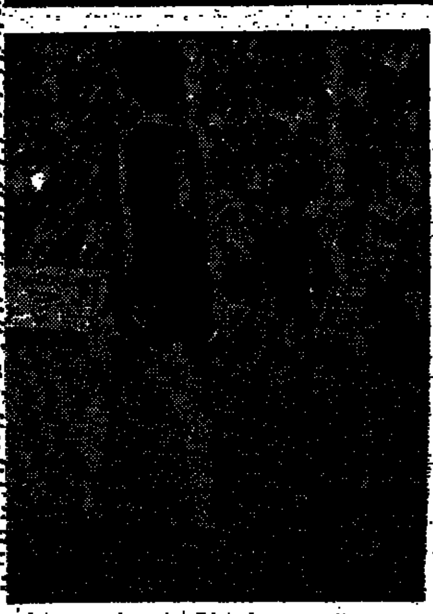

● המחזה המתגלה במגרש מכבי נתניה, הוא בהחלט מיוחד במינו. קוף בבון, השייך לאחד מאוהדי הקבוצה נוהג להילוות אליו לכל אחד ממשחקיה הביתיים של מכבי נתניה. הקוף מתיישב על ספסל שחקני המילואים ועוקב אחר הצופים שמפצחים גרעינים. אלה שאינם משגיחים — עלולים להיות מופתעים כאשר הגרעינים נחטפים לפתע מידיהם על ידי הקוף. בשבת נהג הקוף ללחוץ ידיים עם איש הג'יא שנכח במגרש. אבל זה לא היה הכל בשבת: במשחק עם מכבי פתח־תקווה, פרץ לפתע למגרש כלב קטן. החל מירדף והמשחק הופסק — עד שהכלבלב חזר אחר כבוד למקומו (צילום משמאל). (צילומים: י. סימינסקי)

● לאן השבת בספורט? ● לאן השבת בספורט

כדורגל

ליגה לאומית

הפועל חיפה — הפועל חדרה
בני־יהודה — הפועל י־ם
מכבי פ"ת — מכבי ת"א
הפועל פ"ת — הפועל ת"א
באר־שבע — כפר־סבא
הכח ר"ג — מכבי נתניה
בית"ר י־ם — שמשון
בית"ר ת"א — מכבי יפו
(בלומפילד 12.30)

ליגה א' צפון
מכבי הרצליה — בוליאל
ק. שמונה — כ. חדרה
עכו — בית"ר נתניה
מכבי חיפה — הפ. טבריה
(מגרש הפ. חדרה 14.30)
בני־נצרת — הפועל הרצליה
ק. אתא — הפ. ר"ג
(בק"ה 12.15)
טירת הכרמל — הפועל טייבה
צפת — טבריה

ליגה א' דרום
דימונה — באר־יעקב
בית"ר רמלה — הפ. אשדוד
רמת עמידר — הפ. ראשל"צ
הפועל חולון — ברבור"ק
נס־ציונה — בית־שמש
מכבי שעריים — בנים
הפועל לוד — הפועל רמלה
יהוד — בית"ר יפו

ליגה ב' צפון א'
ק. טבעון — מ. העמק
מ. חצור — בית־שאן
ב. בתיה — אפיקים
ב. טבריה — ק. חיים
אחי נצרת — מ. טבריה
הפ. נצרת — הפ. הבור
הפ. תל־חנן — מ. כרים
כ. רופין — ב. ק. טבריה

ליגה ב' צפון ב'
דב נתניה — ג. חיים
הפ. בנימינה — הפ. ס. ים
ג. אולגה — מ. יהודה
עפולה — מ. פ. חנה
ג. הכרמל — מ. השרון נתניה
מ. ביאליק — בית־אליעזר
טייבה — ב. בנימינה
רעננה — מ. השרון

ליגה ב' דרום א'
עלית כפי"ס — מ. חולון
ב. בת־ים — מ. יהוד
הפ. גבעתיים — ב. לוד

ב. הרצליה — הפקבה ר"ג
הפ. צפון ת"א — מ. שלם
ב. חולון — ראש העין
מ. קאסם — אור־יהודה
ב. ר"ג — הפ. ק. אונו

ליגה ב' דרום ב'
ירוחם — מ. קרית־גת
ב. אשקלון — הפ. ק. מלאכי
ב. ב. שבע — מ. י־ם
הפ. ק. גת — אופקים
ב. רמלה — מ. יבנה
מרחבים — מ. ב. שבע
שבי הבית — הפ. אשקלון
ב. אשדוד — הפ. אילת

כדורעף

געתון — המכביל (7.30)
הצי — לסת־אביב (7)
אילון — הבעבן (7)
הגיתה — בית־ירב (7)
אליעזר ת"א — עידר (8)
צדרשמר — ק. אתא (6.30)

כדורסל

הערב ב־8 ביד אליהו, משחק ה„אפרים" נגד נבחרת גרמניה בליגה הקוקטיבית.
במוצ"ש ב־8.00 ביד־אליהו: משחק הנבחרת נגד ה„אביבי"

ליגה ארצית צפון
טבריה — מעוזרים
ק. טבעון — אחוזת
עין־השופט — ג. חיים
גן־שמואל — יזרעאל
ב. יקנעם — מעגן
תחילה המשחקים הערב ב־7.30
ה. הכובה — טבריה
תחילת המשחקים הערב ב־8.
ליגה ארצית דרום
מכ. פ"ת — הפ. חולון
אשקלון — הפ. גת
מ. י־ם — מ. נתניה
„אחוזי" ת"א — הפ. פ"ת
מכ. חולון — מכ. דרום
תחילת המשחקים ב־8 הערב.

סייף

תחרות סייף הערב, לכבוד של אלעזר גבל, כאבהו בי צבר של נבחרת הסייף, בי בלאה לו 20 שנה, תערך בי קמבוד־קלאב, מחר ב־9 אחה"צ, בהשתתפות סייפי ה־סייפה.

אתלטיקה

מחר ב־10 במכון וינגייט, אליפות בין־מחוזית לגיל 14 מטעם „הפועל" ומקצועות הדכנה לבוגרים.

כדורמים

ליגת הדרף (גיל 18) מחר ב־10, בבריכת גבעת־חיים, בהשתתפות: בית יצחק, אפיקים ואס"א ירושלים.

קליעה

מחר ב־9 בגבע... תחרות בח... רובה 60 כדור ... נוער ונשים.

בדיקות המאויות לגילוי נושאי המחלה התורשתית

טיי־זקס

בימי שלישי, באיזור תל־אביב

טיי־זקס זו מחלה תורשתית הגורמת למותם של ילדים בגיל הרך. היא פוגעת בעיקר במשפחות יהודיות ממוצא אשכנזי. רק אם שני ההורים הינם נושאי טיי־זקס קיים סיכון של % שהילד שיוולד יהיה נגוע במחלה.

בעזרת בדיקת דם פשוטה, ניתן לגלות אם אדם נושא בגופו את התכונה (הגאן) למחלה.

כדי למנוע לידת ילדים נגועים במחלת טיי־זקס, מוזמנים להיבדק צעירים ממוצא אשכנזי, מבין הזוגות העומדים להינשא, מוזמנות לבדיקה הכלה.

נשים בהריון מתבקשות לבוא לבדיקה עם בעליהן.

כל הפונים מתבקשים להמציא פרטים על מקום לידתם ועל הולדת הוריהם (ואם אפשר הורי הוריהם).

הבדיקות יתבצעו בכל יום שלישי, בין השעות 15.00—18.00 במרפאות חוץ של בית־היולדות, בבית־החולים תל־השומר.

במקום הבדיקה יינתן הסבר מקיף על מהות המחלה ודרך ההתגוננות מפניה.

בשלב ראשון מתבצעות הבדיקות באיזור תל־אביב והסביבה הקרוב בשאר חלקי הארץ.

הבדיקות מתבצעות ע"י המכון הציטוגנטי של המרכז הרפואי ע"ש ח. שיבא, תל־השומר.

חדרי [illegible]

4 חדרים מרוהטים להשכרה בשכירות חודשית כולל תחזוקה מלאה — החל מ־1.3.75

לפנות: טל. 222254 ת"א משעה 13.00—14.00

אמן, חובב, מורה למלאכה

אמאייל אמנותי

אבקות ברנולטים, תוטים, פרחים וכו'...

טל. 734983 משעה 13.00־

מכבי חיפה המחלקה לכדורגל

מזמינה את אוהדיה ותושבי חיפה

לנשף פורים מפואר

שיתקיים ביום שני 24.2.75 באולמי „רון" בקרית אליעזר.

כרטיסים ניתן להשיג בבית מכבי, בקפה קלמבוארו (רח' ביאליק 13) ובחברת „זריז" בלפור 3.

לאלה שרוצים להבין יותר בנושאי האמנות העכשווית

נפתח מחזור 2. עם תוכנית לימודים חדשה ומורחבת.

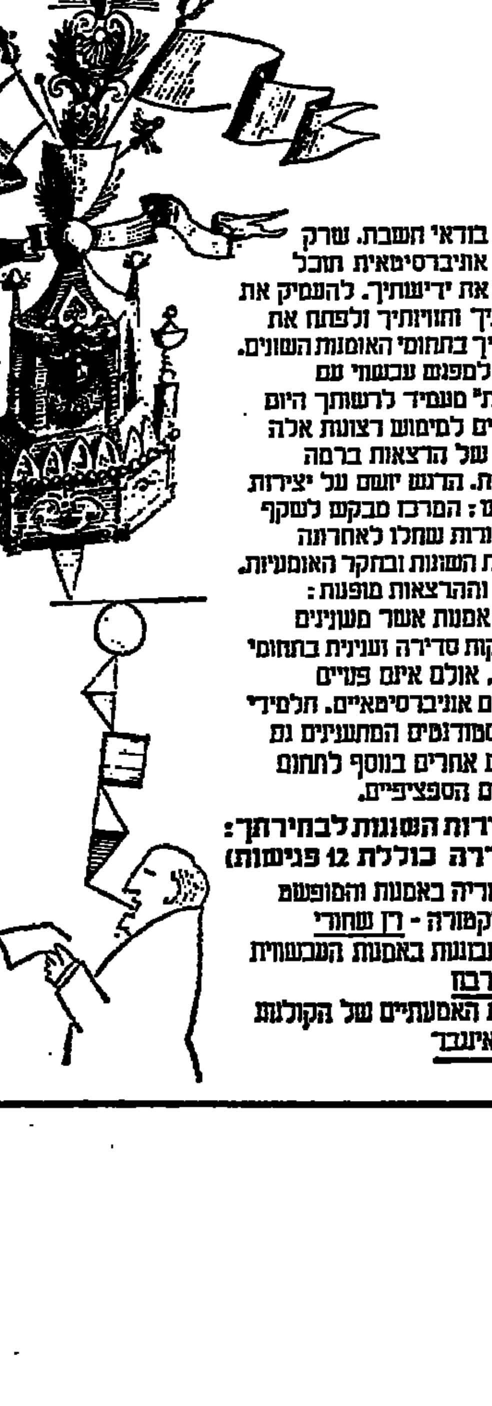

לא פעם בודאי חשבת, שרק במסגרת אוניברסיטאית תוכל להרחיב את ידיעותיך. להעמיק את השקפותיך והוויותיך ולפתח את רגישויותיך בתחומי האומנות השונים. "המרכז למפגש עכשווי עם האומנויות" מעמיד לרשותך היום את הכלים למימוש רצונות אלה בסדרות של הרצאות ברמה אקדמאית. הדגש יושם על יצירות בנות זמננו: המרכז מבקש לשקף את התמורות שחלו לאחרונה באומנויות השונות ובחקר האומנויות. השיחות וההרצאות מופנות: לשוחרי אמנות אשר מעוניינים בהתעסקות סדירה ועניינית בתחומי האומנות, אולם אינם פנויים ללימודים אוניברסיטאיים. תלמידי תיכון, וסטודנטים המתעניינים גם בתחומים אחרים בנוסף לתחום לימודיהם הספציפיים.

10 הסדרות השונות לבחירתך: (כל סדרה כוללת 12 פגישות)

הגיאומטריה באמנות והמופשט בארכיטקטורה - דן שחורי
אפני התבוננות באמנות העכשווית - יאיר גרבוז
היסודות האמנותיים של הקולנוע - זמן איגבר

הגל החדש הקולנוע הצרפתי בשנות החמישים והששים - אורי קליין
יסודות ותהליכים במוסיקה החדישה - יוסף מר חיים
עקרונות יסוד בלשון המוסיקה - דן אוסטרובסקי
הדרך לספרות זמננו: פרוסט, ג'ויס, ת. מאן וקפקא - יורם ברונובסקי
עיונים בספרות המודרנית בעולם - ד"ר גבריאל מוקד
מלודיה, תקשורת ויצירה - ד"ר ישעיהו ניר

12 הפגישות שתהיינה בכל סדרה תתקיימנה פעם בשבוע בשעות 18.30 עד 20.00

שיחות

מרכז למפגש עכשווי עם האמנות

ליד האוניברסיטה לבלנה ולמדעי החברה

מקום הלימוד והכתובת להרשמה: תיכון חדש, דרך חיפה 81, טל. 453317 תל־אביב.
המשרד פתוח בימים א' עד ה' בין השעות 16.00 עד 20.00
לקבלת פרוספקט נא לכתוב אל ת.ד. 17054 תל־אביב. עבור מס. 10

לקראת פורים – מסכות על בולים

פינת הבולאי

לקראת חג הפורים בקדיש את מדורנו למסכות המשמשות למסורת פולקלוריות, אמבהניה, לשמחה ולפולקלור.

מסכת אביב בהונגריה

4 מסכות הודיות מופיעות על בולים שהונפקו ב־15 באפריל 1974, בערך של 20, 50 פ. 1, 2 ר. המציגים מסכת שמש ומסכת ירח, מסכת בארצסימה ומסכת ראוואנה המסמלת את הנצחון של הטוב על הרע.

מסכות על בול בלגי

מסכה בשימוש כוחית לזהור מופיעה על בול מכסיקאני שהונפק ב־13 בדצמבר 1974, בערך של 80 ס.

3 מסכות מופיעות על בול ציבי שהוקדש למהגית ה־יובל של קיום בית הספר ה־גבוה למוסיקה בבראטיסלבה, בערך של 30 הלר, שראה אור ב־29 באוגוסט אשתקד.

מסכה אינדיאנית

3 מסכות אסקימו סיניות מופיעות על 3 בולים שהונפקו בהונג קונג ב־1 בפברואר בערך של 10 ס, 1, 2 ד. שהוקדשו ל„פסטיבל אמנות 1974" שנערך במושבה זו.

מסכה הודית אינדיאנית מופיעה על בול קנדי שהונפק ב־16 בינואר 1974 בערך של 8 סנט שהוקדש להתיישבות האינדיאנים הקנדיים בחוף האוקיינוס השקט.

מסכה בארצות־הברית

מסכת ארה קשיש המקובלת בקוריאה הדרומית כמסכת ריקוד בפולקלור זהו, מופיעה על בול שהונפק ב־20 בינואר 1974 בערך של 1 ח.

מסכת זהב בתקופת אינקה מופיעה על בול פרואני שהונפק ב־6 בנובמבר אשתקד בערך של 8 ס. הוקדש לקונגרס עולמי של עובדי מכרים.

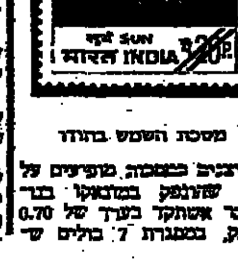

מסכת השמש בהודו

ליבנים בשמכה מופיעים על בול שהונפק במונאקו בנובמבר אשתקד בערך של 0.70 פרנק, במסגרת 7 בולים ש־

הוקדשו לפסטיבל הראשון של הקירקס שנערך בסוף דצמבר במונאקו.

מסכת המיתנה דמויות עונות מופיעה על בול בלגי שהונפק ב־4 באפריל 1974 בערך של 10+5 פרנק שהוקדש לצייר, סופר ומלחין ג'יימס אנסור (1860—1949). הבול מראה גם את דיוקנו של הסופר ומסביבו, כאמור, דמויות בצורת מסכות.

4 מסכות אפריקאיות מופיעות על 2 בולים שהוקדשו

מסכת אריה

להשגת שלמון עצמי של פפואה וגיניאה החדשה, המציגים מסכות המקובלות באיזור זה. הבולים בערך של 7, 10 סנט ראו אור ב־5 בדצמבר 1973.

בולגריה הונגריה הנפיקו אשתקד בולי „מסכת האביב" שכפריים לובשים בפסטיבלים לקראת בוא האביב. כל מדינה הנפיקה 6 בולים ועל כל אחד מסכה המקובלת באיזור כפרי אחר.

מסכות בצ'כוסלובקיה

4 מסכי „קאבוקי" הונפקו בקאמרון ב־10 ביולי 1973 בערך של 5, 10, 45, 100 פרנק.

מסכת „אריה" המקובלת בשנה החדשה הסינית, מופיעה על בול סיני לרגל שנת 1974 בערך של 25 סנט.

3 מסכות אינדונזיות שהונפקו ל„שנת התיירות" 1973 מופיעות על 3 בולים בערך של 30, 60, 100 ר'. ומקרתן למשוך תיירים לאיזורים שונים של המדינה שם מקובל פולחן המסכות.

נסיים את סקירתנו ב„מסכת ליצן" שהונפקה בארצות־הברית

מסכה בפרו

הברית הוקדשה לקירקס. ערך הבול הוא 5 סנט.

* * *

„הזוה קולקטיבי" בארצות־הברית על בול

בול מעניין שיונפק בארצות הברית ב־13 במארס בערך של 10 סנט הוקדש לשקט התעשייתי שהושג במדינה על ידי הוזה קולקטיבי בין ה־מעבידים והעובדים. המסבר שצורף לבול מטכס משרד ה־דואר האמריקאי את תולדות

בולים ישראליים חדשים

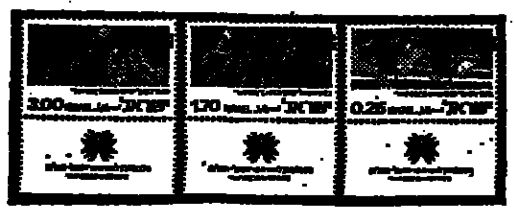

בולי כינוס הפועל תשל"ה

בול יום הזכרון לחללי צה"ל

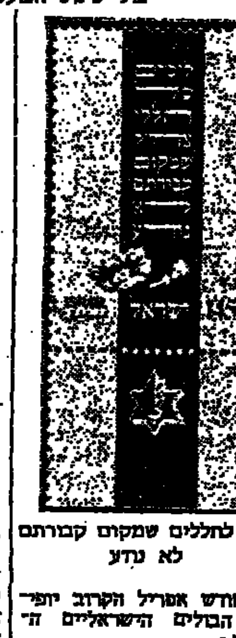

בול לחללים שמקום קבורתם לא נודע

בחודש אפריל הקרוב יופיעו הבולים הישראליים הבאים:

1) בול זכרון תשל"ה בערך של 1.45 ל"י, שצויר ע"י אסף ברג מירושלים ו־מציג את האגדיה הניצבת ליד הכנסת והכתובת: „וב־דמם הבוקר יעלה".

2) בול בערך של 1.45 ל"י, שהוקדש לזכר חללי צה"ל שמקום קבורתם לא נודע שצויר ע"י אסתר גרינמן מפתח תקוה.

3) 3 בולי ספורט, שהוקדשו לכינוס „הפועל" ה־10, שצוירו על ידי משה פרג מ־תל אביב והם מציגים ענפי ספורט שונים.

יחסי העבודה במדינה ומדיך לטובה את נשיאה היהודי של „הפדרציה האמריקנית של העובדים" („א.פ.ל.") שמואל גומפרס (1850—1924), שלזכותו יש לזקוף חלק ניכר מתחיקת העבודה בארה"ב, אשר הביאה לידי חתימת הוזה קולקטיבי שגרם להסכמת מעבו של הפועל במשטר הפלורליסטי־החברתי הקיים.

הסכם קולקטיבי על בול ארה"ב

אליעזר בן

ביטוח שאירים

בחברה הישראלית משפחות רבות בעלות הורה אחד — אלמנות ואלמנים שנותרו בבדידותם, המתלבטים בבעיות קשות — כלכליות ואחרות.

המוסד לביטוח לאומי מסייע להם בהבטחת הכנסה מסויימת ובעזרה באירגון חייהם מחדש. סיוע זה ניתן על ידי גימלאות הביטוח הלאומי, ועל ידי שירותי השיקום שלו. אלמנה ואלמן שנותרו בודדים או מטופלים בילדים, וכן ילדים שנותרו ללא הורים, עשויים להיות זכאים לגימלת שאירים, בתנאים מסויימים.

גימלת שאירים לאלמנה

זכאותה של אלמנה לקיצבת שאירים אינה מותנית בהכנסותיה.

תנאי ראשון לקבלת הקיצבה הוא שבעלה המנוח היה מבוטח בביטוח הלאומי במשך תקופה מסויימת (תקופת אכשרה).

תנאי אחר לזכאות הוא שהאלמנה היתה אשתו של המנוח במשך שנה לפחות (או במשך חצי שנה אם מלאו לה 55 שנה בעת פטירתו), אך אם ילדה לו ילד אין חשיבות למשך תקופת נישואיה.

שיעורי הקיצבה

כפי שצויין לעיל, ניתנת עדיפות לאלמנה שהיא אם לילדים.

אלמנה המטופלת בילד אחד לפחות זכאית לקיצבה חודשית מלאה בכל גיל.

שיעורי הקיצבה לאלמנה ללא ילדים נקבעים בהתאם לגילה, אך אם טרם מלאו לה 40 שנה בעת פטירת בעלה, משתלם לה מענק חד־פעמי בלבד.

מקבלי קיצבת שאירים מעוטי הכנסה זכאים גם לתוספת הטבה סוציאלית לקיצבתם.

להלן שיעורי קיצבת שאירים לאלמנה עם 1 עד 4 ילדים, כפי שנקבעו בדצמבר 74:

	הקיצבה לחודש	הקיצבה + הטבה סוציאלית לחודש
אלמנה + ילד 1	448.65 ל"י	812 ל"י
אלמנה + 2 ילדים	568.30 ל"י	1,028 ל"י
אלמנה + 3 ילדים	687.95 ל"י	1,245 ל"י
אלמנה + 4 ילדים	779.35 ל"י	1,416 ל"י

התביעה לקיצבת שאירים יש להגיש בסניף המוסד מוקדם ככל האפשר, ולא יאוחר מ־12 חודשים לאחר יום הפטירה.

אלמנה שחזרה ונישאה

קיצבת השאירים מיועדת לאלמנה שנותרה בבדידותה. על כן, אלמנה שחזרה ונישאה מקפחת זכותה, בדרך כלל, לקיצבה חודשית ומשתלם לה מענק חד־פעמי בשיעור קיצבה חודשית כפול 36. אולם, אם תוך שנתיים חזרה האלמנה להיות בשואה, תשוב ותשתלם לה קיצבת השאירים.

הכשרה מקצועית

עזרתו של הביטוח הלאומי אינה מצטמצמת בתשלום קיצבה בלבד.

מצויות אלמנות חסרות מקצוע שהמציאות מחייבת אותן לצאת לעבודה, וישנן אלמנות המעוניינות לרכוש לעצמן מקצוע חדש. כאן באים לעזרתן שירותי השיקום של המוסד לביטוח לאומי. במשך תקופת הלימוד משלם המוסד לאלמנה דמי מחיה חודשיים וכן את ההוצאות הכרוכות בלימודים.

אלמנה המעוניינת בהכשרה מקצועית תפנה לפקיד השיקום שבסניף.

דמי מחיה ליתומים

בנוסף לשיקום האלמנה דואג המוסד לביטוח לאומי גם ליתומים ומטונין למנוע פגיעה בלימודיהם ובאורח חייהם הרגיל.

ילד הזכאי לקיצבת שאירים, אשר עיקר זמנו מוקדש ללימודים על יסודיים או להכשרה מקצועית, ואשר הכנסות הוריו מוגבלות, עשוי לקבל דמי מחיה חודשיים (כיום — 177 ל"י לחודש).

דמי קבורה

המוסד משלם דמי קבורה בעד כל אדם שנפטר ונקבר בישראל ובעד כל תושב ישראל שנפטר בחו"ל ונקבר בישראל — גם אם הנפטרים לא היו מבוטחים.

דמי הקבורה משתלמים ישירות לחברה קדישא המיועדים לכיסוי ההוצאות הישירות של הקבורה בלבד.

גימלת שאירים לאלמן

גם אלמן עשוי לקבל את אותן הזכויות המוענקות לאלמנה, אבל רק בתנאים הבאים: יש עמו ילד הזכאי לקיצבת שאירים, או שאין הוא מסוגל לכלכל את עצמו, או שהכנסותיו מוגבלות לסכום שנקבע בחוק.

אם יש לך שאלה או בעיה בענין הביטוח הלאומי, פנה לכל אחד מסניפי המוסד ותקבל הסברה מפורטת.

לשירותך גם שירות אינפורמציה טלפוני, שמספריו הם: 03־256348; 03־258148; 02־228968; ר־224798.

הביטוח הלאומי — מה מגיע לך?

תשבץ „מעריב" מס. 945

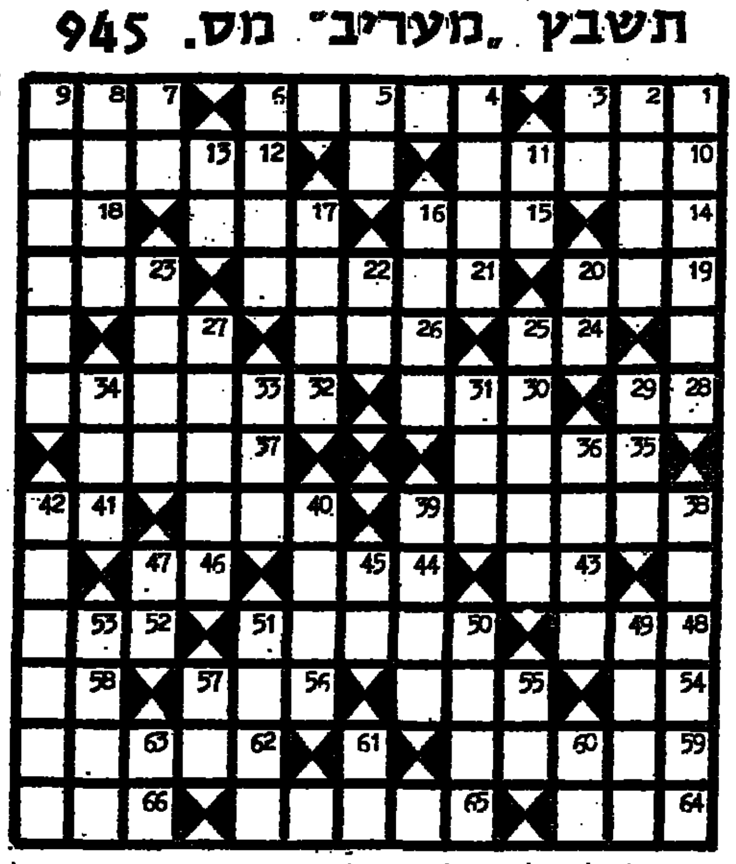

מאוזן: 1) מלך עמלק, 4) בן יאיר, 7) תבואה טחונה, 10) פצע ו.... ר' בכה טריה, 12) איזור שמש, 14) דודה, 15) משכנו של עלי הכהן, 17) במידה מרובה, 18) זקן, 19) שותפו של בגתן לי־מזימה להרעיל את מלך פרס הקדומה, 21) מציד, 23) עיר בארץ, 24) שניים, 26) גרם שמיים, 27) בהמה גסה, 28) דגל, 30) אחד מכלי המזבח, כעין מגרפה, לגריפת האפר מן המוקד (שמות), 32) להקה בעלי־זורע, 35) מום בעיניו, 37) צמח־תבלין, 38) כבלים, 40) מאמין לכל דבר, 41) אמונה, 43) מדור, 44) בן, 46) שומן העצמות, 48) עדי, 50) שבבים וקיסמים, הנושרים אגב הקצצה בעץ, 52) מחפון, 54) אנקול, 55) בן הרץ, 56) דמות ממגילת אסתר, 58) מלח־תנאי, 59) צדף ממין משובח, 62) העתק, נוסח, 64) חודש עברי, 65) פרת, 66) יופי.

מאונך: 1) רך בפרס הקדומה, 2) עשיר ומכובד, 3) פנים, 4) מפורסם לשבט, 5) שעור של זמן, 6) מלח, 7) קנה השבלים, 8) מבנה בצורת אולם גדול ומרווח המשמש מקום־חניה לכלי־רכב או מקום לתיקון כלי־רכב, 9) הוא זכור לטוב, 11) דלפון, 13) חלק, מנה, 16) אסתר, 17) כינוי מליצי לשטח קטן ביותר, 20) רוח רעה, 22) אלוהים, 23) מוצץ דם, 25) בן זקונים של צורר היהודים בפרס, 27) חג, 29) חיבר, צירף, 31) גליל לכתישת דברים במכתש, 33) הבאה, 34) בן, 36) אשה סרבנית בפרס הקדומה, 38) שקט, מנוחה, 39) דין, 40) מסג של נחושת ואבץ, 42) אדום מחר, 45) מלת־סירוב, 47) נשק קדום, 49) אציל אנגלי, 50) ביותר של אחשורוש, 51) מקום מים לדורים, 53) מבצבים, 55) כספו, 57) בן אדם חוה, 60) רך, 61) כיס גדול, 63) עצם בפי החי.

פתרונות החידונים הקודמים

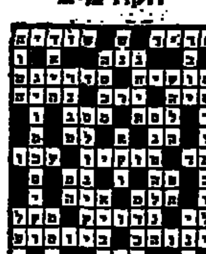

„אין להתגבר על מכבוני כלי־סכנה"

„ענבים ושואה אנשים" של מוג

שלחו את הפתרונות ל„מעריב" תל־אביב, ת.ד. 20044. צרפו את המספרים דלעיל ורשמו על גבי הקטעות „תשבץ מס' 945", או „בואו חשבון (935)", או „נא לזהות". שלושה פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם סלמן

בואו חשבון (935)

א ג ש י ם
ש ו נ י ם
א ר ע ר ע א
ו ש א ב מ א
ש ר א ע י ב
י ו ש מ ע ר
א ר ע ב ר ע ע ב ב א

הפתרון: 4858594 472–853 4568

472–8530,4896964 4582 162

4858594 4582 162 4896964

בפעולת כפל זו הוחלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות והרי פענחת אימרה של דיזראלי.

נא לזהות

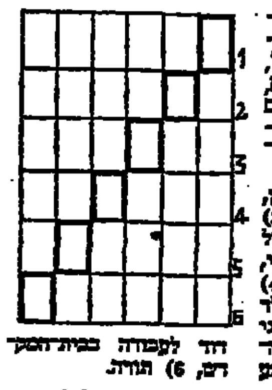

בריבוע זה, בן 36 המשבצות, יש לרשום באלכסון מימין לשמאל, שם בנו של המן. אולם, הוא יצטרף בכוונה אם קודם לכן יירשמו במאוזן ששה ערכים, בהתאם להגדרות.

הגדרות: 1) בן עזה, נשיא לשבט יששכר, 2) אחד משבעת הסריסים של אחשורוש, 3) בן צוריעדי, הנשיא למטה שמעון, 4) בנו של דוד המלך שנולד לו בירושלים, 5) מבני היכן לשבט לוי, ראש המשמר העשירי, שקבע דוד לעבודה בבית־המקדש, 6) תורה.

„התקפת אגף"

חצי גמר לנוער

עד 8 במארס אפשר להירשם להתחרות חצי הגמר לאליפות הנוער, שתיערך בקיץ בכמה בתים. מנצחי הבתים יעלו לגמר, שבו יתמודדו 16 בחורים. דמי הרשמה (10 ל"י) יש לשלוח אל מנהל הבית שבו יבקש להתמודד המועמד. המשחקים ייערכו בחופש הפסח.

ואלה האתרים ומנהליהם: ירושלים — אלכסנדר גינסבורג, וגבעה הצרפתית, רח' אצ"ל 12/19. ברמן — דהר בר־ציון, רמת־גן, רח' אריה 13. דרום — אליהו לבנט, באר־שבע, רח' הבשמורים 77. חיפה — צור אורץ, רח' אושה 4/א', וראובן מינסקר רח' הפרחים 11/63. הרחובות — יצחק נהרי בקיבוץ יגור.

האליפות הפתוחה

ביום ה' 6.3 תיפתח ב„בית יציב" בבאר שבע האליפות הפתוחה. עד כה נרשמו: שני רבי האמנים שמקובין וליברזון, האמנים הבינלאומיים כגן, צירניאק ופורת, האמנים בלשן ורום, האמן האורח אסלן משוודיה ועוד. נותרו עוד כמה מקומות פנויים. להתקשר לאיגוד (ת"א, טל' — 287670).

רבע גמר לבוגרים

עם סיומו של שלב שמינית הגמר לאליפות הארץ עומד להיפתח בימים אלה שלב רבע הגמר. ישתתפו בו העולים משמינית הגמר וכן בעלי דרגות שמד־הכושר שלהם אינו מגיע ל־2100 נקודות ואף כדעמדים בבירים לאמן שהישגם בגמר־כושר ב' נופל מ־2200 נקודות. שלב רבע הגמר יכלול גם מועמדים בודדים לאמן שלא אישרו את דרגתם.

שלב זה יימשך עד 15 במאי. הבתים יכללו 6—14 איש. המבקשים להשתתף יפנו לכל מנהלי מועדוניהם.

בשלוך לסוביטים

התחרות המסורתית של ויק־אן־זיב בהולנד הבליטה את כשלונם של רבי האמנים גלר ופורמן. השתתפותם הוענקה להם כפרס על שהגיעו בהצלחה את קירוב לדוקרב עם קורצ'נוי, אך הישגם נמוך: גלר חילק מקום 8—10 (בבין 16) ופורמן תפס מקום 11.

ניצח פורטיש עם 10.5. אחריו הורט 10, סמייקל 9.5, קאבאלק 9, גליגוריץ', ששונקו והיבנר 8.5, גלר ובראון 8, פורמן 7, לאנגוה 6.5, ריי 5.5, דונר 5, קופרס 4 ופופוב 3.5.

בתמה פורתא היתה לסובייטים. שבורצקי ניצח בתחרות המשנה עם 12 מ־15, בהקדימו בנקודה וחצי את שכידס הפולין 10.5, שאחריו הגיעו ציוקלטיה וסוגורדינגטון 9.5. בתחרות הנשים ניצחה אלופת העולם נונה גפרינדשווילי עם 9.5 מ־11 וגם היא המתיקה מעט לסובייטים את הגלולה המרה. שניה הגיעה ההונגריה איבנקה עם 7.5. בתחרות זו השתתפה גם אלופת הארץ, אולגה פודרזינסקיה, אך לא נחלה הישג טוב.

● לבנון: באליפות הנוער של בריה"מ מוביל ולדימירוב עם 8.5 (2) לאחר הסיבוב ה־12.

● מטוקה: בדוקרב בחצי הגמר לאליפות הנשים מובילה אלכסנדריה נגד לוריכה בשיעור 3.5:4.5.

ריבלי אלוף הונגריה

התחרות לאליפות הונגריה נסתיימה בנצחונו של הלבן ריבלי, שנחל הישג מצויין: 12 מ־15. אחריו סאקס 11, אדוריאן 9, צינס וחזז 8.5 ר כו.

הרי סיומו של אחד הקרבות, בו מדביר אדוריאן (בלבן) את יריבו מטמפה תוך הקרבת מלכה.

אדוריאן המשיך כאן: 25. מה:ג! ז:מה, 6. צ־ז3+ ר־ז (על מ־ז8 יבוא ה:ד+), 27. פ־ז5 מה־ז8, 28. פ:ר ד:ה5, 29. פ־ז6+ מ־ז8, 30. ל:ה5+ 6, 31. צ:6 שחור נכנע.

הקבלן צרפתי

למכירה

* **דירות בנות 3 חדרים** בבנין עם מעלית, במרכז העיר.

* **דירות בנות 3 ו־3½ מפוארים**

* **קומת משרדים בני 2 חדרים** כולל מטבחון ושרותים.

* **מחסן מרתף** עם אפשרות גישה למכונית.

לפנות: ראשון־לציון, רחוב הרצל 33, טל. 945437 בין השעות 17.00—19.00.

ההשקעה הבטוחה ביותר היום

ביתנים למכירה

באיזור התעשיה - יהוד

קומות מרתף, קרקע וקומות עליונות

כניסה — סוף 1975

פרטים: חברת ספרטקוס בע"מ טלפון 03־903882

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • לימודים • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

למד בביתך בהתכתבות

המכונים הבריטיים – המוסד הוותיק והמעטה בארץ להקניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצועות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו"ל. הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפקחים שהם ממובי בוחות ההוראה בארץ.

20% הנחה לחיילים בשירות פעיל

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 1414 תל־אביב.
מעונין בקורס ____
שם ____
כתובת ____ טל. ____
מעריב 21.2

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית כולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקליט
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. עברית – שיפור הסגנון
13. עברית – שיפור הלשון וההבעה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

בגרות ומוקדמות
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. הנה"ח למתחילים
2. קורס כללי בהנה"ח
3. חשבונאות למתקדמים
4. הנה"ח סוג 1
5. הנה"ח סוג 2
6. הנה"ח סוג 3
7. מנהלי חשבונות מוסמכים
8. ראיית חשבון
9. תמחיר
10. ארגון וניהול עסקים
11. קורספונדנציה מסחרית בעברית
12. פקידות ומזכירות כללית
13. מסחר פיננסי
14. תורת הכלכלה והמשק

אלקטרוניקה – בניית מכשיר רדיו ואזעקה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי (כולל מעבדה ללימוד בניית מכשיר אזעקה ומכשיר רדיו)
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלוויזיה

טכנאות
1. שרטוט טכני – בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

המכונים הבריטיים — THE BRITISH INSTITUTES — השתלמות בכתב
115 קורסים לבחירתך — 125.000 בוגרים — 37 שנות נסיון

משרדי יעוץ והרשמה:
• תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 93 טל. 624147
• ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769
• חיפה: נורדאו 30 טל. 667040
שעות הרשמה: 8.00–20.00 ללא הפסקה

✻ לחיילים משוחררים ע"פ החוק – לימודים חינם.

אנגלית צרפתית, ספרדית, גרמנית ועוד בביה"ס לשפות, היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג
Audio Active Comparative

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה
שעורים פרטיים - 10 ל"י לשעור

לחיילים משוחררים עפ"י החוק - לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות

תל־אביב: אבן גבירול 30, טל' 252237 שעות הקבלה 8.00—20.00
רמת־גן: שפירא 4, פינת ארלוזורוב 63, טל' 723466 שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
חיפה: נורדאו 30, טל' 667040 שעות הקבלה 8.00—20.00
אשקלון: מדור לתרבות בי"ס אילנות (הישן) אפרידר, טל' 2773, שעות קבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
ירושלים: 1. ההסתדרות 22, טל' 224769 שעות הקבלה 08.00—20.00
2. בית הפקיד ע"ש מ. שרת, מס ריק 10, טל' 66380, 65383 שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00

ההרשמה בהתאם לחוק
חיילים משוחררים
עומדת לפוג בחודש מרץ, הירשם עכשיו!

לפרטים פנה למשרדי היעוץ וההרשמה

האוניברסיטה העברית ירושלים — אוניברסיטת תל־אביב — הטכניון חיפה

מבדקים פסיכומטריים למועמדי מקצועות הרפואה

כל המועמדים ללימודי מקצועות הרפואה חייבים להשתתף במבדקים פסיכומטריים.

המבדקים יתקיימו ביום ראשון, י"ח בניסן תשל"ה (30.3.75) בשעה 10:00. יתקיים מועד אחד בלבד. אין אפשרות להיבחן בבחינה זאת בחו"ל.

המבדקים יערכו בו־זמנית ובמתכונת אחידה בשלושת בתי הספר לרפואה: האוניברסיטה העברית בירושלים, אוניברסיטת תל־אביב והטכניון בחיפה. המועמד רשאי, לפי בחירתו ולנוחיותו, ולא הדבר למקום הרשמתו, להיבחן באחד משלושת המוסדות.

בשאלון ההרשמה בכל מוסד צורף טופס בקשה לבחינה שבו נדרש המועמד לציין את מקום הבחינה בו בחר ואת שפת הבחינה הנוחה לו. טופס זה יישלח על ידי המועמד למרכז ארצי, במצורף בשאלון ההרשמה, אשר יזמן את הנרשמים למקומות הבחינה.

מועמד הנרשם ליותר ממוסד אחד יבחן פעם אחת בלבד. תוצאות המבדקים יועברו במקביל לשלושת המוסדות. שיקולי הקבלה בכל אחד מן המוסדות כפופים להחלטות ועדת הקבלה של אותו מוסד. דירוג העדיפויות של המועמד לגבי המוסדות האחרים בהם הוא מעוניין ללמוד לא יילקח בחשבון בעת הדיון בקבלתו.

התשובה לבקשת הקבלה תישלח בנפרד על ידי כל אחד מן המוסדות בהם נרשם המועמד.

נפתח קורס אחרון
אנגלית הכנה לאוניברסיטה

לקראת הבחינות באפריל 1975
✻ לחיילים הנחה ✻ גם קורס בכתב

הפתיחה: 27.2

הכנה לטכניון

לבוגרי ריאלית לאוגוסט 1975 ● גם בכתב

קורס אחרון - ההרשמה עד 27.2
תל־אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

פרטים והרשמה: בשעות 8—8 בערב
תל־אביב, בנין גימנסיה „הרצליה", ז'בוטינסקי 106 במרכז, דוד המלך 11, בשעות 9—1 לפני הצהרים, טלפון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 268128.

הלימודים בת"א בבנין גימנסיה „הרצליה"

קורסים מזורזים
בוקר / ערב
● הנהלת חשבונות 1, 1+2, 2, 3
● פקידות ממשלתית
● קבינות IBM
● בהרשה במכונה
● קצרנות עברית

שרוטל

תל־אביב, דיזנגוף 82
תל־אביב, אלנבי 140
ירושלים, מרדכי בן הלל 10
רמת־גן, ז'בוטינסקי 54

בבי"ס לגזירה ותפירה
נפתחים קורסים, חדשים
איכנשטיין
תל־אביב, רחוב פינסקר 9
שעות קבלה 4 עד 7 אחה"צ

בחירה מבוגרת בבי"ס למסחר „רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב
בתל־אביב ● בחיפה
ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים להכשרה מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל' 739193 ת"א טל. 669041 חיפה.

לכבוד המכון להכשרה מקצועית
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרה מתכנתים בכירים.
שמי ____
השכלה ____
כתובתי ____

הנהלת חשבונות

3	2	1+2
ערב		משולב
27.2	23.2	27.2

✻ לימודי חינם לחיילים משוחררים ע"פ החוק
✻ בפקוח משרד העבודה ✻ כיתת ערב בוקר
פרטים והרשמה: ביה"ס גינת
רח' ברנזאי 6 ת"א טל. 290775
(ע"י אחד העם 35)

בי"ם לחשבונאות וניהול ע"ש צ. גינת
תל־אביב, רח' בן־זכאי 6

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל — משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

בית הספר הארצי להנדסאים
(מבוגרים)

נפתחה ההרשמה למועד האביב בחיפה במגמות

בניה אלקטרוניקה מכונות
(לימודי יום)

קדם הנדסאים (לימודי ערב)

פרטים והרשמה: מרכז בית הספר בקמפוס בית הספר בקרית הטכניון וטלפון 04-235166 בין 08.00—14.00 ובימים א', ג', ה', בין 08.00—18.00

משרד החינוך והתרבות
האגף לחינוך התיישבותי
הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

ידנתן
בית הספר להנדסאים חקלאיים

1. ביה"ס מכשיר את תלמידיו במגמות הבאות:
א. הנדסאים במיכון חקלאי.
ב. הנדסאים לקרקע ומים.
ג. הנדסאים לייצור בחקלאות.

מגמת מיכון חקלאי — לבנים בלבד.
מגמות הנדסת קרקע ומים וייצור בחקלאות הן לבנים ולבנות.

2. בגמר כיתה י"ב מקבלים התלמידים תעודת בגרות או גמר בנתיב הטכנולוגי.
3. בגמר כיתה י"ג מקבלים התלמידים דיפלומת הנדסאי.
4. ביה"ס מתנהל בחסות ופיקוח הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל—חיפה.
5. התלמידים חיים בתנאי פנימיה; אפשר ללמוד בתנאים אקסטרניים.
6. שכר הלימוד מדורג בהתאם למצבם הסוציאלי ומקום מגוריהם של ההורים. תלמידי כיתה ט' משוחררים משכר־לימוד.
7. מתקבלים בוגרי כיתה ח' לכיתה ט' ובוגרי כיתה ט' לכיתה יוד. ישנם כמה מקומות פנויים לכיתה י"א.

הרשמת התלמידים במזכירות ביה"ס ליד עכו, בכל יום בשעות 08.00—14.00.
פרטים יומצאו ברצון לכל דורש.

הכתובת: „ידנתן" בית הספר להנדסאים חקלאיים ד.נ. אשרת (עכו) טל' 912241—04.

אתה רוצה לדבר אנגלית או רק לשמוע?

אם אתה מעוניין
לדבר וגם להבין
בוא לבית ספר קורן

● לפי שיטתנו התלמיד מתקדם משעור לשעור בשימוש יעיל בשפה האנגלית.
● רק 10 תלמידים בקבוצת לימוד אחת!
● שפות אחרות בבית ספר קורן
צרפתית — גרמנית
איטלקית — ספרדית
ערבית — עברית

לפי דרישה גם שעורים פרטיים.

מרכז לשפות קורן COREN
תל־אביב
שד' דוד המלך 1, טלפון 266453
נהלת בניה 2, טלפון 56347

האוניברסיטה העברית בירושלים

המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל בין מזכירות — הר הצופים

רישום מועמדים
לשנת הלימודים תשל"ו (1975/76)

הרישום החל ויסתיים ב־28.2.75
מתקבלים בקשות לכל הפקולטות ובתי הספר
המועמדים הבאים מתבקשים להירשם באמצעות המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל:
✻ בעלי תעודות בגרות זרות ובלבד שהמועמדים שרכשו השכלתם התיכונית אינם תלמידים מן המניין באוניברסיטה בארץ.
✻ מועמדים לתוכנית מכינה לעולים חדשים באוניברסיטאות בארץ.
✻ עולים חדשים המבקשים להתקבל ישירות לשנה ראשונה.
✻ מועמדים לתכניות מיוחדות שלמדו במוסד לימוד על תיכוני בחו"ל.

לשם קבלת טופס בקשה — נא לפנות בכתב ולמשרד לקבלת תלמידים מחו"ל, ת.ד. 24162, הר הצופים, ירושלים, או אישית לחדר 311, בנין גולדשמידט, הר הצופים.

מועמדים המעוניינים בייעוץ אישי מתבקשים לפנות בכתב למשרד הנ"ל, או להתקשר לטלפון 222131 או 222182 — שלוחה 54, כדי לקבוע מועד לראיון.

מועמדים לשנה א' חייבים להגיש את הטפסים עד 28.2.75.

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה

קורסים ל- ספרות נשים קוסמטיקה
מכון דליה
תל־אביב, רח' יהודה 4
פנת דיזנגוף 190, טל. 229388, 226066

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
בית הספר ללימודי מוסמכים

קורסים ללימודים מתקדמים
בתל־אביב

שנת הלימודים תשל"ה 1975 — סמסטר ב'
הקורסים הבאים ניתנים במסגרת „לימודים מתקדמים" המיועדים למהנדסים. הלימודים יתקיימו בשעות אחר הצהרים והערב. המשתתפים רשאים לשמוע לבחינות ובנסיבות מסויימות יוכלו לזכות בהכרת לימודים אלה לקראת תואר מגיסטר.

הפקולטה להנדסת מכונות
✻ זרימה צמיגה — ד"ר א. נבון — 2
✻ מעבר חום — הסעה — ד"ר א. שיטר — 3

הפקולטה להנדסת חשמל
✻ תורת הבקרה הליניארית 2 — פרופ' ר. סיון — 2
✻ מיקרוגלים — ד"ר ח. קורי — 2
✻ תורת האנטנות — ד"ר י. שפירא — 2

הפקולטה להנדסה אוירונוטית
✻ תורת הקורות דקות דופן — מר י. ברצבי — 3
✻ מתמטיקה שמושית בהנדסה אוירונוטית 1 — ד"ר א. דינר — 3
✻ אוירודינמיקה 2 — פרופ' ח. פורטנוי — 3

הפקולטה למתמטיקה
✻ אלגברה ליניארית להנדסת חשמל — ד"ר א. ברמן — 2
✻ אנליזה פונקציונלית להנדסת חשמל — פרופ' פ. ספר — 2

הפקולטה להנדסה אזרחית
המגמה לקונסטרוקציות
✻ מבנים ממבטון דרוך — אינג' מ. עדין — 2

הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול
✻ חקר ביצועים בבעיות צבאיות 1 — מר י. רביד — 3

ההרשמה לסמסטר ב' תתנהל במשך חודש פברואר 1975.
הלימודים יפתחו בשבוע המתחיל ביום ראשון 2.3.75

פרטים והרשמה: הטכניון, המדור ללימודי חוץ, רח' ליסין 14, תל־אביב, טלפון 7/268126, 266992.

אוניברסיטת בר־אילן

המזכירות האקדמית
מודיעה על
המשך ההרשמה של מועמדים
לשנת הלימודים תשל"ו (1975-6)
לפקולטות ולבתי־הספר דלקמן:

✻ מדעי היהדות
✻ מדעי הרוח
✻ מדעי החברה
✻ משפטים
✻ מדעי הטבע
✻ בית הספר לעבודה סוציאלית
✻ בית הספר לחינוך
✻ שלוחת האוניברסיטה באשקלון
✻ שלוחת האוניברסיטה בצפת
✻ שלוחת האוניבר' בעמק הירדן

טפסים ופרטי הרשמה ישלחו לכל דורש לפי פנייה בכתב, נא לפנות לפי הכתובת — המשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.
המתעניינים בשלוחות באשקלון, צפת ובעמק הירדן מתבקשים לפנות לפי הכתובת — משרד השלוחות, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.

— מספר המקומות מוגבל —

ההרשמה תסתיים בעז"ה ביום שישי, י"ט באדר תשל"ה (28.2.75).

קורסים מזורזים
בהנהלת חשבונות

השבוע מסתיימת ההרשמה למבוגרים ולנוער
✻ הנהלת חשבונות לסוגים 1+2 בוקר 6.3
✻ הנהלת חשבונות לסוגים 1+2 ערב 6.3
✻ הנהלת חשבונות לסוג 3 — ערב 4.3
✻ הנהלת חשבונות לסוג 1 — ערב 10.3
✻ הנהלת חשבונות לסוג 2 — ערב 27.2
✻ הנה"ח הכנה לאוניברסיטה — ערב 10.3
✻ פקידות + הנה"ח בקורס משולב 10.3

שרוטל

תל־אביב רחוב דיזנגוף 82 (ליד כבר דיזנגוף)
תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 36884
ירושלים מרדכי בן הלל 10 (פנת בן יהודה) טל. 32748
רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב - בת"א • בחיפה
מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להשגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א; טל. 669041 חיפה.

— אנא מלא וגזור —
לכבוד המדרשה לגרפיקה ולציור (ג)
שליד „סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה.
שמי ____ גיל ____
כתובתי ____

חינוך על־יסודי · בי"ס לאקסטרנים · בגרות • • • לימודים • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

כל מה ...שרצית לדעת ...על:

...קבלת תואר אקדמאי מוכר B.A., B.Sc. בביתך, בזמנך הפנוי
...חינם לחיילים משוחררים
המועד האחרון לניצול זכותך 16.3.75

השתלמות אקדמית נוספת לבעלי תואר אקדמי
...חינם לחיילים משוחררים
המועד האחרון לניצול זכותך 16.3.75

...תעודת בגרות בהתמחות ללא בחינה במתמטיקה
4 מקצועות בלבד
בביתך, בזמנך הפנוי

...פנה לנציגות WOLSEY HALL-OXFORD בישראל
טל. 247295 לקבלת פרטים נוספים
וידיעון חינם, או מלא ושלח את התלוש

WOLSEY HALL-OXFORD
רחוב בר־כוכבא 28, תל־אביב
(ע"י כיכר דיזנגוף) ת.ד. 11030
...נא לשלוח אלי ידיעון חינם (ללא כל התחייבות מצידי) בנושא: 1, 2, 3.
(סמן בעיגול את המתאים)
שם מלא וכתובת: ______

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרשום ולקבלה
מודיעה

...יום הרישון
...שנת הלימודים תשל"ו

ללימודים לקראת התואר הראשון
יום ראשון י"ב באדר תשל"ה 23.2.75
יחידות הלימוד
הפאקולטה למדעי הרוח
ביה"ס לחינוך
הפאקולטה לאומנויות
הפאקולטה למדעי החברה
המגמה לחשבונאות
ביה"ס לעבודה סוציאלית
הפאקולטה למשפטים
הפאקולטה למדעים מדוייקים
הפאקולטה למדעי החיים
הפאקולטה להנדסה
הפאקולטה לרפואה
ביה"ס לרפואה:
א) לימודים לקראת התואר דוקטור לרפואה
ב) ביה"ס ללימודי הפרעות בתקשורת
ביה"ס ללימודי המשך ברפואה — החוג לסיעוד.
...חוברת הסברה „לקראת שנת הלימודים תשל"ו" וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 5.— ל"י, בחנות בבנין האקדמיה למוסיקה, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב בימים א'—ה' מ־09.00—17.00, וביום ו' מ־09.00—13.
...כן אפשר לפנות בכתב ל„מפעל השכפול" — בית ההוצאה של אגודת הסטודנטים, אוניברסיטת ת"א, ת.ד. 39287, רמת־אביב, תל־אביב (ללא צרוף המחאה על סך 5.— ל"י, לא תשלח החוברת).
...חיילים בשירות סדיר יקבלו את החוברת חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.
...מועמדים המשרתים בצה"ל או המתעתדים לנסוע לחו"ל מתבקשים לפנות בכתב לקבלת טופסי הרישום במועדי הרישום הרגילים.
...תלמידי אוניברסיטת תל־אביב המתבקשים להוסיף/להחליף חוגי לימודיהם יירשמו במועדי הרישום הרגילים.

טכניקום
בתאריך 23.2.75 ייפתחו קורסי־ערב
עיצוב פנים - שרטוט
בפקוח משרד העבודה
חיפה הרצל 44 ● ת"א בן־יהודה 28

רצונך להתקבל לאוניברסיטה / טכניון?
הוצאת „דקל" הכינה עבורך
קורס אנגלית (ללמוד עצמי)
שמחירו 45 ל"י בלבד
לקבלת פרוספקט חינם נא לפנות ת.ד. 6076 (ד) ת"א

למד
5000 מילים באנגלית
תוך שבוע!!!
שיטה מהפכנית — המתודה הראדיקאלית להעשרת אוצר המילים באנגלית. מבוססת על מחקר מדעי.
המתודה הראדיקאלית מתאימה לכל רמת ידע באנגלית.
תוך ימים ספורים תוכל להגדיל את כושר הבנתך באנגלית בצורה מדהימה!
תוך כשבוע תוכל להבין אלפי מילים קשות ומסובכות!
כדי לדבר ולהבין אנגלית אתה זקוק לאוצר מילים של כ־5000 מילים. מחקרים מדעיים הוכיחו כי לימוד מילים חדשות לפי המתודה הראדיקאלית מאפשר לך להבין תוך ימים ספורים עוד 5000 מילים באנגלית בנוסף למילים שאתה כבר יודע!
השיטה כולה מוצעת לך, ללימוד עצמי בביתך, כולל הדרכה תמורת 20 ל"י בלבד!
שלח סך 20 ל"י בציק/המחאת דואר לפקודת „המתודה הראדיקאלית" הוראת שפות ת.ד. 28383 תל־אביב ותקבל את החומר לביתך.
הפצה: א. בכר, גבעה 29, רמת־גן.

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרישום ולקבלה
ביה"ס לחינוך / המרכז לחינוך טכנולוגי בחולון
מודיעים על
סיום הרישום
לחוג לחינוך טכנולוגי
ביום א' י"ב באדר תשל"ה 23.2.75.
החוג מכשיר מורים להוראת המקצועות הטכנולוגיים בחינוך העל־יסודי במגמות הבאות:
מכונות
חשמל ואלקטרוניקה
בניין
ייתכן שתיפתח מגמה לעיצוב טכנולוגי
משך הלימודים 4 שנים. לבוגרי החוג מוענק התואר „בוגר במדעים לחינוך טכנולוגי" B.Sc.T.E.
שכר הלימוד —150 ל"י לשנה.
לכל סטודנט ניתנת הלוואה או מענק מותנה (לפי בחירה) בסך —2000 ל"י לכל שנת לימוד.
רשאים להירשם בעלי תעודת בגרות או בעלי תעודת גמר מורחבת בוגרי בית ספר תיכון מקצועי ארבע שנתי.
חוברת הסברה וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י במפעל השכפול בבניין האקדמיה למוסיקה, קריית האוניברסיטה, רמת אביב — בימים א'—ה' מ־9—17, וביום ו' מ־9—13.
כמו כן אפשר לפנות בכתב למפעל השכפול — בית ההוצאה של אגודת הסטודנטים, אוניברסיטת ת"א, ת"ד 39287 רמת־אביב (ללא צירוף המחאת דואר על סך 5 ל"י, לא תישלח החוברת).
חיילים בשירות סדיר יקבלו את החוברת חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.
פרטים נוספים ניתן לקבל גם במרכז לחינוך טכנולוגי, במזכירות החוג, רח' גולומב 52, חולון, בימים א'—ו' בין השעות 08.00—13.00.

האוניברסיטה העברית בירושלים

המחלקה למינהל תלמידים
המשרד לקבלת תלמידים
רישום המועמדים
לשנת הלימודים תשל"ו (1975/76)
החל ביום א', כ"ט בטבת תשל"ה (12.1.75)
ויסתיים ביום ו', י"ז באדר תשל"ה (28.2.75)
מתקבלות בקשות לפקולטות / בתי ספר:
הפקולטה למדעי הרוח · ביה"ס לחינוך · הכשרת מורים (תעודת הוראה) · הפקולטה למדעי החברה · ביה"ס למינהל עסקים · ביה"ס לעבודה סוציאלית · הכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים · הפקולטה למשפטים · המכון לקרימינולוגיה · ביה"ס לרפואה · ביה"ס לרפואת שיניים · ביה"ס לרוקחות · הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע · ביה"ס למדע שימושי והטכנולוגיה · הפקולטה לחקלאות · ביה"ס למדעי התזונה והבית · ביה"ס לספרנות ולארכיונאות
בעל תעודת בגרות ישראלית או מי שלמד במוסד להשכלה גבוהה בארץ שנה אחת לפחות, יפנה אישית או בכתב ל„אקדמון", ת.ד. 41 גבעת רם, ירושלים, ויקבלו את „המדריך לתלמיד החדש" וטפסי רישום תמורת —8 ל"י (ללא צירוף המחאה על הסך הנ"ל לא ישלח המדריך). חיילים בשירות חובה יקבלו את המדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.
בעל תעודת בגרות שאינה ישראלית ושטרם למד במוסד להשכלה גבוהה בארץ כתלמיד מן המנין, יפנה למשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים 95621.
תלמיד ותיק באוניברסיטה העברית, המבקש להוסיף/להחליף תחום לימודים לפקולטה שבה לא למד — יפנה בקשתו למשרד לקבלת תלמידים (טפסים ניתן לקבל במלק"ת ובמזכירויות הפקולטות/ בתיה"ס).
מועדי הרישום שלעיל חלים על כל המועמדים לשנה א'.
לתשומת לב המועמדים למקצועות הרפואה: יש לשלוח מיידית הטופס „בקשה למבדקים פסיכומטריים" (המצורף לטופס הרישום) לכתובת: הטכניון, משרד רישום וקבלת תלמידים, קרית הטכניון, חיפה.

קורס בכתב
אנגלית הכנה לאוניברסיטה
בעריכת ליאון מינצברג
לקבלת פרטים נוספים ללא התחייבות, מלא תלוש זה והחזירו למשרדנו ללא דיחוי.
לכבי מכון „דן" ת.ד. 6504 ת"א
כתובת ______
שם ______ מע. 21.2

האם אתה אוהב לצייר?

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו G/S בשיתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב יכינו בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
„המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב",
ת.ד. 28124 תל־אביב, למסי' 77.
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמה כשרון למקצוע הגראפיקה.
שם ______ (1)
כתובת ______ טל. ______
המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

משרד העבודה · משרד החנוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
המזכירות האקדמית
בית־ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים
מודיעה על הרשמה
לשנת הלימודים תשל"ו
לקראת תואר הנדסאי
הרישום יסתיים ביום חמישי, ח' ניסן תשל"ה (20.3.75)
מגמות הלימוד:
★ פיסיקה / אלקטרו - אופטיקה
★ אלקטרוניקה ומב"ם
★ מדעי המחשב
בית־הספר מיועד לתלמידים בעלי תעודות בגרות ובעלי רקע ישיבתי (לאחר שירות צבאי). לאחר שלוש שנות לימוד יקבלו התלמידים תואר הנדסאי.
תלמידים שיעמדו בדרישות הלימודים של בית הספר יהיו זכאים, לאחר שנת לימודים נוספת, לקבל תואר ראשון במדעי הטבע והטכנולוגיה בבית ספר גבוה לטכנולוגיה, או יכולים להמשיך באוניברסיטת בר אילן ולקבל תואר מהאוניברסיטה.
אפשרות מגורים בפנימיה לתלמידים שאינם גרים בירושלים.
בדבר פרטים והרשמה נא לפנות למזכירות האקדמאית של בית הספר, ת.ד. 16031 ירושלים, טל. 02-531181, 02-533215.
התרשמות לחיילים: בלשכה לחכוונת חיילים משוחררים, רחוב אבן גבירול 76, תל־אביב.
כל הלימודים מתקיימים בקמפוס החדש בגבעת מרדכי.

למד כתיבה במכונה תוך 12 שעות בלבד!
קורסים בעברית ובאנגלית מתחילים כל יום!

השיטה האורקולית הבינלאומית היחידה בארץ.
בשמוש צ.ה.ל. ומשרדי ממשלה.
סיים אוד סאונד
תל־אביב: אלנבי 98, טל. 624281 (8.00—20.00).
ירושלים: המלך ג'ורג' 5 (15.30—19.30, 8.00—13.00).
סגור בימי שישי.

בית־חולים ג'וינט מלב"ן פרדס־כץ
מודיע על פתיחת קורס
לכוחות עזר
לטיפול בחולים
מתקבלים מועמדים, נשים וגברים גילאי 18—45
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפנות למשרד אחות ראשית — בשעות 8.00—14.00 טלפון 786181/2, ת"א

אוניברסיטת חיפה
ביה"ס לחינוך
בית הספר לחינוך של התנועה הקיבוצית „אורנים"
נמשכת ההרשמה לחטיבה האקדמית
לשנה"ל תשל"ו — לחוגים הבאים:
מקרא
שפה וספרות עברית
היסטוריה כללית
תולדות עם ישראל
שפה וספרות אנגלית — מסלול חד חוגי
ביולוגיה — מסלול חד חוגי
מתימטיקה — פיזיקה
טפסי הרשמה ניתנים למכירה תמורת 4.50 ל"י — באורנים.

טכניקום
ב־26.2.75 ייפתחו קורסי־ערב
אלקטרוניקה + טלויזיה
בפקוח משרד העבודה
חיפה, הרצל 44 ● ת"א, בן־יהודה 28

טכניקום
בתאריך 24.2.75 ייפתחו קורסי ערב
חשמלאים מוסמכים
בפקוח משרד העבודה
חיפה הרצל 44 | ת"א בן יהודה 28

דביר בע"מ
קורסים לניקוב י.ב.מ.
במחירים מוזלים
טלפון 34539

כתיבה במכונה
בבי"ס למסחר
„רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985

בגרות מוקדמות בביתך
למד בביתך בשעות הפנאי
אם אין באפשרותך לבקר בבית־ספר בשל תנאי עבודתך או בשל סיבות אחרות, נצל את ההזדמנות הניתנת לך ע"י שיטת הלימודים המיוחדים של מכון ישראלי להשכלה בכתב.
השעורים נכתבו ע"י טובי המורים בארץ ומקיפים את כל חומר הלמודים המדרש ע"י משרד החינוך והתרבות.
לחיילי מילואים משוחררים — הלימודים חינם.
מחלקות נוספות לבחירתך:
אולפן עברית
שיפור הלשון
פקידות הנהלת־חשבונות
אנגלית וצרפתית
דיפלומה בבנקאות
אוניברסיטה עממית
שמי: ______
כתובתי: ______
הקורס: ______
מע. 21.2
מישלב מכון ישראלי להשכלה בכתב
מישלב — תל־אביב, רחוב ויצמן 53, ת"ד 373

למד והשתלם בכתב
בחר לך נושא לעסוק בו בכל שעה שתרצה מבחר של קורסים
* אלקטרוניקה סוג ו
* חשמלאי מוסמך+עוזר
* שרטוט שלב א'
בתנאי תשלום מיוחדים ונוחים.
* טלוויזיה (למהנדסים, הנדסאים וטכנאי אלקטרוניקה)
* הנהלת חשבונות סוג ו
* מכינה כללית
נערוך מפגשים כתתיים בצורה משולבת
לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם
פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00-
דרך בגרשוב 66, טל. 225690, 225795 / 267436, 264193
המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

למכירה
חלקה 204
בגוש 4268
372 מטרים
ע"י ראש העין קיבוץ עינת
מחיר הקרקע 100,000 ל"י
ידידה בת סעיד הרמס
רח' שלום שבזי תל־אביב
רח' שלמה מולכו 15 ת"א
(משעה 8 עד 4)

רוצים לקנות
אולם או משרדים
בשטח של כ־100 ממ"ר
רצוי בצפון תל־אביב
בפרטים לפנות:
לשכת חשבונאים ויועצי מס מוסמכים בישראל.
רח' גרוזנברג 5 תל־אביב
טלפון 55092

הזדמנות לקוסמטיקאיות
דירה חדשה 4 חדרים, 3 מרפסות גדולות, כיווני אויר: מזרח — דרום, חזית קומה א', על עמודים, חדר שינה מהדרי קומפלט, ארונות קיר בחדרי־ילדים, טפטים, חניה וכו', הדירה כוללת מכון יופי עם אינסטלציה נפרדת, ציוד חדיש ביותר וקליינטורה נרחבת.
טל. 882329 בתיים.

חידון סמלים של מעריב נושא פרסים מס' 14

1. מוצרי האיכות לטיפול בתינוק, מוצרי בייבי־פיין, משחה, שמן תחליב ותלק לבריאות עור התינוק. בייבי־פיין לשרות התינוקות ברחבי תבל.
2. המפעל הוותיק ורב המוניטין המייצר דגמי איכות של מחוכים וחזיות.
3. הסתדרות העובדים הלאומית בא"י נוסדה ב־1934 בירושלים ומאגדת בתוכה ציבור עובדים הדוגלים בפתרון בעיות סוציאליות לפי עקרונותיהם של הרצל וז'בוטינסקי.
4. משקפי שמש פולארויד הסובבים תחת השמש, שמור על עיניך, השמר מחיקויים. משקפי פולארויד אצל כל אופטיקאי מורשה.
5. רוזן ישראל ביח"ר לאריגה בע"מ יצרני מגבות והלבשות חוף, רח' הרצל 57 ת"א.
6. עגלת ילדים „בום" — עשויה חומר קשיח ובלתי שביר. קלה לניקוי, עמידה לשנים רבות. מיוצרת ע"י גדול יצרני עגלות הילדים בעולם, מפעלי ג'ורדני, איטליה.
7. מבחר מגוון של דגמי ציוד כבד: טרקטורים, קרוניות, מכבשים, משאיות, טריילרים ועוד, מתוצרת החברה הידועה לדגמי מכוניות מאנגליה. סוכנים ומשווקים סוכנויות קופמן בע"מ, החשמונאים 105 ת"א.
8. חברת הביטוח החדשנית בישראל.
9. „נקי" NECCHI מכונת התפירה האירופית הטובה בעולם, התופרת את כל סוגי התפרים האפשריים. המקור: סנברנד בע"מ, ויסאל 18 ת"א, טל. 825455.
10. פטרי FTE ופטרי TTL המצלמות החושבות עבורך. מצלמות רפלקס אוטומטיות או ידניות עם ביונט, וידניות עם עדשות בהברגת פנטקס סטנדרטית ומד אור דרך העדשה. 3 שנים אחריות. להשיג בחנויות הצילום.
11. מספר אחד בחימום, אויקל בע"מ, רח' פינסקר 70, ת"א. עם התנור אויקל בבית — החורף נשאר בחוץ.
12. מכונת התפירה המעולה, פאר תוצרת שוויץ, היחידה בעולם שזכתה 41 פעם במקום הראשון במבחנים הבינלאומיים. תופרת למעלה מ־1500 דוגמאות ריקמה, מפיצים ברנמן — טלפון 297660 ת"א.
13. הסוכנה והוותיקה שבחברות האירוח והנופש. שרותיה ניתנים ללא תשלום נוסף, משינה מקומות לכל בתי המלון ובתי ההבראה בארץ, בעלת סניפים בכל הערים הראשיות.
14. קוביות קלקר מודולריות לריהוט ועיצוב פנים בסגנון צעיר ובמחירים נמוכים ביותר רח' גורדון 26, ת"א.
15. קשה לומר שהמלתחה שלך אופנתית, ללא חולצה וחצאית מהקסיפה הסרוגה שלנו (יש גם חולצות גברים וילדים).
16. קופ"ח לעובדים לאומיים: הגשת עזרת רפואית לכל תושב במדינה ללא הבדל השקפה, מעמד, גזע ודת והשתייכות ארגונית. בחירה חופשית של הרופא ע"י החולה.
17. „לורד" חולצות למצב רוח טוב. חולצות אופנתיות בגזרות אירופאיות ובמבחר צבעים ודוגמאות מקוריים.
18. המבקש איכות בוחר ד. צחורי — ברזים וסוללות המפארים את בתי המלון החדישים בארץ ואת מוסדות המחקר הגדולים. ד. צחורי, עמק יזרעאל 23, ת"א.
19. החברה הישראלית הגדולה בארץ להשכרת מכוניות. פא———נד משרתת באמונה עשרות חברות, אזרחים מן השורה ותיירים רבים. לרשות פא———נד צי גדול של מכוניות המתאימות לכל תקציב והעיקר בפא———נד זוכה כל לקוח לשרות עם סימפטיה. ת"א הירקון 122, טל. 227181.
20. לוחות פלסטיים דקורטיביים בשלל צבעים נבחרו כמוצר הנבחר לשנת 1975. מיוצרים במפעלי „ספו" — עמק הירדן, מופצים ע"י „שללי".
21. פטרי 7SII ופטרי COMPUTOR המצלמות החושבות עבורך. פטרי 7SII כוללת מד־אור מבוקר במד המרחק. כיוון ידני 1־1/500 שניה. פטרי COMPUTOR — כוללת מד מרחק וקביעת חשיפה אוטומטית ע"י סגר אלקטרוני. לכל מצלמה 3 שנים אחריות.
22. חברה העוסקת בפרנות, ייצור והתקנת מערכות אזעקה מתוחכמות. תנאי שכירות ורכישה. שירות יעיל 24 שעות ביממה. אטלס אלקטרוניקה בע"מ, דרך פתח־תקוה 44 טל. 31134 ת"א.
23. החברה המייבאת לישראל את שטיחי היוקרה הידועים בעולם D.L.W. שטיחי D.L.W. מקיר־אל־קיר ובפידות רגילות, רחיצים, דוחי עש וחרקים ונושאים עמם אחריות ל־10 שנים. מבחר צבעים ודוגמאות. מ.ב.א. ת"א, שינקין 11.
24. מפעל גג לשרשרת מפעלים בעמק הירדן. המשרדים רח' לינקולן 17 ת"א.
25. חבי המים הלאומית המביאה את המים לכל ישוב ולכל נקודה. „מקורות". החלוץ ההולך לפני המחנה.
26. תכנית החסכון המיוחדת לבני ה„עקרה", המופעלת ע"י בנק למלאכה בע"מ „עגן לצעיר" הינה תוכנית החושבת על עתידם או להורים הדואגים לעתיד ילדיהם. בעזרת „עגן לצעיר" קל יותר ללמוד באוניברסיטה, להינשא או לקנות דירה. פרטים בכל סניפי בנק למלאכה ברחבי הארץ.
27. מכונת התפירה העולמית שתעשה אותך אופנתית ויפה ותחסוך לך הרבה זמן וכסף. „פפאף" והשמלה גמורה".
28. אויקור בע"מ, חברה לקירור ומזוג אויר, וקירור ומזוג אויר לרכב, תקון ושרות למערכות חמום ברכב ת"א, שבח 1, 38906.
33. מפעלי מתכת אשקלון בע"מ החברה הבלעדית המתמחה בשיטות אחסנה. לחסכון בזמן כח אדם וכסף ע"י ניצול אופטימלי של שטח האחסנה.
30. החברה הבינלאומית לציוד הקפי ולמחשבים אלקטרוניים, רמת גן, אבא הלל 17 א'.
31. סמל הגמד המלווה את מוצרי היוקרה של „תדיראן": מקררים, טלויזיות, מזגנים, מערכות סטריאו, רדיו למכוניות וסוללות. — תדיראן שיווק ושרותים — קרליבך 27 ת"א.
32. החברה הראשונה בארץ המייצרת מכשירים למניעת התחשמלות לפי רשיון יצור של חברת F&G גרמניה. „אלקרי" בע"מ, רח' הארבעה 16 ת"א 269125.
33. הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ הבנק התורשב על טובתך. שד' רוטשילד 39 ת"א טל. 622311.
34. ספורטאים בארץ וברחבי תבל נועלים נעלי ספורט עם סוליות גומי. לנעלי הספורט „גביע" של „המגפר" — סוליות גומי אמיתי.
35. רמקולים מעולים מהחברה מספר 1 פן ליצור רמקולים. במחירים סבירים מהיבואן ישירות לצרכן — CORAL. יבוא ע"י ישראמרס שווק הפצה ושרות, סטרון, החלוץ 23 חיפה טלפון 644288.
36. יצרני ארונות ילדים ונוער באיכות מעולה, עיצוב מודרני, בשלל צבעים ובמידות שונות. מפעל רהיטי יעקב ברג ובניו ברעננה. מכירה: רח' מסלון (מרכז מסחרי) 11 תל־אביב. טל: 825891. ובכל החנויות המובחרות בארץ.. סמל תוצרתנו. ערובה לאיכות.
37. פלואריד — משחת שיניים מקוחת של „שמן" מכילת MONOFLUORO־PHOSPHATE למניעת עששת.
38. גלידה בגביע של הצפעימנו יותר וטובה יותר גם בבית וגם בקיוסק. תוצרת גילבר בע"מ, ירושלים, טלפון 526438.
39. מ.מ.ס.י. — המועדון הבלעדי בארץ למכוניות ו[…] סיירות, מעניק [...] שירותי עוזר בדרכים, [...]עה הגירה ביום [...] ייעוץ משפטי וסכמי [...] הבות בארץ ובחו"ל [...] 03—622961.
40. קוקס [...] מת נמלהיבה, שדרת [...] צים המעודדים [...] לב הנשים והאלגנטיות [...] לת: בשם, משם [...] דיאנדורכס, ספרי, [...] שער העיר.
41. גם הילדים [...] עם ירקות — חסכ[...] טעים. IMAT — [...] איכות ללא חומר [...] תוצרת פרי טעים [...]
42. לגבר, לאשה [...] משפחה, בית שימוש [...] אוטומטי שילוב בית [...] עם בידה. להשיג ב[...] חנויות המובחרות. ש.ב.ן. טלפון 21181.
43. רב בריח המפו[...] בטחון — מנעול ה[...] החדיש והבטוח נגד [...] רב בריח פועל על [...] העגילה הגאומטרית [...] עלת 4 בריחים נפר[...] עצמאיים.
44. התשובה הסוטאי[...] קשקשים, השמפו הח[...] קשקשים מתוצרת [...] — החברה בעלת הנ[...] הבינלאומיים לקוסו[...] השיער.
45. מבחר שמלות כל[...] היבות מכל הסגנו[...] בהזמנה בסלון המפו[...] כלות אשר עבר מ[...] 158 לדיזנגוף 101, [...] קולנוע הוד. סיסמתו [...] חוץ מתתן...
46. בראשון לציון, [...] תקוה וברחובות או[...] דים במקום הראשון. [...] השבוע לאגנות צעירים [...] רים בראשון לציון 10 [...] ליי.
47. מבחר מוצרי אי[...] סלון הגדול במדינה, [...] מרכזי, בית אל־על תל [...] טלויזיות, מקררים, ה[...] בכיסה, ותנור בישול [...] ועוד. לסלון מרכזי 7 [...] ברחבי הארץ.
48. תקליט פסטיבל [...] ילדים מס' 5 תקליט [...] סיכל שירי הילדים ה[...] ביותר במדינה מזה [...] שנים, על תקליטי [...] ואפרולי בהתאם [...] דיסק חברת ישרא[...] תקליטים בע"מ.

כיצד להשתתף בחידון הסמלים

בעמוד זה מופיעה קבוצת הגדרות המתאימה לסמלים למטה אך לא בסדר הנכון. כל אשר עליך לעשות כדי להשתתף בחידון, הוא להתאים את מספר ההגדרה למספר הסמל ולציין זאת בטופס המתפרסם היום בעמוד 2 ולשלוח לת.ד. 20241 ת"א. ככל שתרבה במשלוח טופסי פתרונות יגדלו סיכוייך לזכות. כל טופס יש להכניס ולשלוח במעטפה נפרדת.

(עובדי „מעריב", משפחותיהם וכל הקשורים בחידון אינם רשאים להשתתף).

בהצלחה!

הפרס הראשי:

מכונית Alfasud כולל מסים

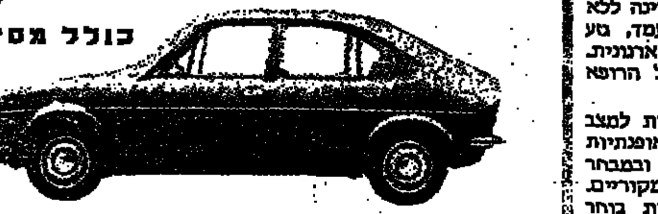

מכונית היוקרה ממפעלי Alfa Romeo

רחבה במימדים * מרשימה בביצועים * עשירה בהשגים

מקרר 400 מקרר טוב — תדיראן

מכונת כביסה פילקו — PHILCO

PHILCO — פילקו המיר־באיכות עולמית

פילקו SUPER - 20 — המערכת הסטריאופונית המשוכללת שבכל מרכיביה וחלקיה הם פילקו. PHILCO

מזגן אויר אלקטרה MEP 100

כרטיס טיסה ת"א-רומא-ת"א באחד ממטוסי אל על מתנת „מעריב"

RAND ראנד — תנור ראנד 806

רים RIM

מכונת תפירה מרדיקס 293 — MARDIX

אויקל — תנור אויקל

רדיו למכוניות — תדיראן

Dimplex

שטיח ארבל — שטיח אמנותי בעבודת יד

פוליסת ביטוח חיים ע"ס 50,000 ל"י

מערכת אזעקה ביתית

גימרה RICARDO

2 שעוני מיסו חדישים — TISSOT

ASP

חליפה לגבר מתנת

סוף שבוע ארוך בלתי נשכח לזוג

סוף שבוע זוגי במלון גולן

אינוקס־כרום INOXCROM

מוסמו פיצה

מינוגריל

5 מפסיקי זרם אוטומטיים SIEMENS

עגלת תינוק ג'ורדני Giordani

10 המחאות ש"ס 50.- ל"י כ"א

2 שמיכות

5 מגהצים

2 כסאות נוח

3 מגות סיכומטיות ELIRA

5 מערכות כלי מיטה של כיתן

סוף שבוע — ALONIM

5 סוודרים

5 קורסים DO IT YOURSELF

50 חבילות שי של עץ הזית

5 מערכות

5 משחקי LEGO

בולוודקר מתנת חברת מיילקס

2 מגברי קול 6A-50

פיצריה רימיני

10 מערכות שי

פריטי ריהוט לחדר ילדים מפלסטיק — „גולן"

20 חולצות גברים

5 מערכות כלי איפור ותכשירי איפור — LON

5 זוגות נעלי ספורט מתנת המגפר

פרסי ביניים שבועיים

פרס כספי שבועי ע"ס 1000 ל"י בתכנית החסכון כח 10000 מתנת בנק לאומי

סמלים

1. החושב על עתידך
2. מס' 1 גינדי
3. עגן לצעיר
4.
5. babyfine
6. מיה
7. גביע — עם סוליות גומי
8.
9.
10. ספן SEFEN
11.
12. MATCHBOX Super Kings
13.
14. ipco
15.
16.
17. CORAL
18.
19. און
20. ספונית
21. יעקב ברג ובניו
22. YUVAL יובל
23. Coquette
24. נקי NECCHI
25. J.J של די J.J
26. פארבנד FARBAND
27.
28.
29.
30. ישראל רוזן
31. עם תנור א בבית, החורף נשאר בחוץ
32. Giordani
33.
34.
35. IPE
36.
37. ELNA
38. אלקו ELCO
39. PETRI COMPUTOR 7SII — 3 שנים אחריות
40. PETRI FTE TTL — 3 שנים אחריות
41.
42. מרכזי־בית „אל־גל"
43.
44. מודלר
45. PFAFF בבאר
46. מ.מ.ס.י.
47.
48.

לוח הנפוץ ביותר במדינה בעיתון הנפוץ ביותר במדינה

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב תל-אביב, רחוב קרליבך 2, טלפון 287211.
הסניף המרכזי בת"א: שד' רוטשילד 33, קבלת מודעות מ-8 בבוקר עד 6 בערב.
בירושלים: הלל 14/16, טל' 231769 פתוח: 7.30—1.30 ; 4—6.30 אחה"צ.
בחיפה: רח' הנביאים 32, טל' 660051 פתוח: מ-8 בבוקר עד 7 בערב ברציפות.

המחיר לכל מלה	ביום חול	בערב שבת וחג
דירות (כל המדורים) ומכוניות למכירה	4.— ל"י	5.— ל"י
כל יתר המדורים	3.— ל"י	4.— ל"י
מיד ליד	2.— ל"י	(בימים א' ו-ד')
לוח מעריב בלבד	4.— ל"י	(בימים ב' ו-ה')

המינימום לכל המדורים — 8 מלים. המינימום ללוח מעריב בלבד — 10 מלים.

חנויות

מסחרי בנתניה חנות בשכ"ה לפנות: טל. 791551.

להשכיר חנות במרכז חולון עם טלפון לכל מטרה, חוץ מדברי מאכל. לצלצל — 877638 בערב.

בבניין במרכז המסחרי החדש להשכרה חנויות במבנה דירה חדשה. בנויה מיידית. טלפון 50281 — 757191 — 751640.

ברמת-גן חנות בבן-יהודה 302 לכל מטרה. טל. 222832.

להשכרה חנות מרוהטת ברח' מרכזי בחולון טל' 851825.

בשכ"ה מכנה 54 מ"ר חנות בחזית המשמר. ת"א 423137.

למכירה בהזדמנות חנות בהתנחלות הסרטנית — שטח 40 מ"ר 852950.

בשכ"ה חנות באבן-גבירול 128, גלריה, מזגן 700 ל"י. טל. — 454445.

להשכרה, בבתים בלבד 106. חנות 29 מ"ר. 289159 — בערב.

בבניין במרכז המסחרי החדש להשכרה חנויות. בשכר דירה חד-פעמית. טל' 791540, 50281, 787191.

חנות למכירה/להשכרה המרכז השמשונאים 36, 473939 בערב.

בבניין אואזיס ומזגן למכירה חנות 30 מ"ר ת.ד. 193 ר"ג.

...חנות 39 מ"ר במרכז מסחרי קריית-ארבע הולון, 254737.

בראשון-לציון חנויות בכל האזורים בתשלומים ל-24 חודש — דירות "מבני", — רוטשילד 40 ראשון-לציון.

בהרצליה במרכז, חנות להשכרה, 26 מ"ר. טלפון 984466.

בגבעתיים במרכז חנות בשכ"ה 48 מ"ר. מיידית. 732920.

דרושה חנות או שני חדרים בשכ"ה בחוב אלנבי או דיזנגוף. טלפונים 225831, 54239.

בדרום חנות קטנה מתאימה לכל מטרה. בלילינבלום. 250553.

למכירה כלבו בוקסר זכר יוחסין בן שנה. טלפון 716458.

חנות 65 מ"ר, מינהלת בבנין רוממה, מול סופרגן בפ"ת טל' 911420.

למכירה חנות במרכז דיזנגוף 182 ת"א, בין השעות 16—19.

למכירה מיידית בהזדמנות ב מרכז חולון, חנות + גלריה 848353.

להשכיר חנות 36 מ"ר + גלריה במרכז חולון, 844672.

חנויות, אולמות, מטודים, לכל מטרה. תנוי חלונים 1, בכר המושבות.

חנות 30 מטר גלריה בדיזנגוף 26 להשכיר חושית מרדכי — 224886.

חנות להשכרה באבן-גבירול — מול הסקס כניסה מיידית — 492094.

למכירה חנות מאד פינתית ב מרכז רוטשילד בבתים, 70 מ"ר — 888310 — 867993.

(המשך המדור בעמוד 7)

מבני תעשיה

150 מ"ר באזור התעשיה ב חולון נגריה עם ציוד מלא ב שכ"ת. 872344.

באזור להשכרה להתקשה ארוכה אולם תעשייתי 1125 מ"ר עם כח, קוסה א' אנגלוסכסון. — 03-242341.

דרושים לנו בהזדמנות, רמת גן, אזור תל-אביב, אולמות באזורי תעשיה מ-150 מ"ר עד 500 מ"ר. אנגלוסכסון. 03-242341.

למכירה בהזדמנות, דרום תל-אביב, מבנה תעשיה 5.500 מ"ר בעליה קומות, מעליות, 500 כ"ב, על 6¼ דונם, לכל מטרה. אלנבי עליה 1, תל-אביב — 612288, 10—12.

להשכרה בבתים 450 מ"ר, כח טלפון, חצר, מיידי 052-35314 בערב.

(המשך המדור בעמוד 7)

מטבעות ומדליות

קנייה ומכירה של מדליות ו מטבעות מכסף וזהב. הגלריה הישראלית למטבעות. מנדלי 3 ת"א. טלפון 220648.

קונים ומוכרים מטבעות ומדליות — "גנזה", נחלת בנימין 61 (פינה אחד-העם) טל. 613829.

משלם מחירים גבוהים עבור מטבעות זהב ומדליות זהב — 758529 · 623501 תל-אביב.

למכירה קנים כ"ה למדינה ד בורגונדיה. טלפון 252366.

(המשך המדור בעמוד 7)

בולים

המיר לבן אלבומים לבולים מתאורים — רק אצל רוז, אלנבי 94, הירוים 215/16 ת"א.

קונה בולים ישראליים ובולי חוץ שפר אלנבי 94 ת"א — טלפון 612047.

עסקים

למכירה מוקם במכבית דיזנגוף בשכ"ה כולל מקום + מ"ר דר טלפון 225256, 756794.

טוקל מכולת + מחסן עם כל הציוד למכירה מקולוב 128.

מוסיף למכירה בשכ"ת דקורציה + קליבנורות טובה טל' 224970.

בית מרקחת בעל יוקרה למכירה בהיצע ללא תווך, ת.ד. 1743 חולון עבור בית מרקחת.

המטרונים לקבל עבודות הריסה וכרסום, יטגי לטלפון 249007 בערב.

הקורקה מבוססת במרכז חולון בשכ"ת. ת.ד. 1334 ת"א 31331/ל/...

למכירה מעניה + כל הציוד באבן-גבירול, המקום בשכ"ת — 248676.

למכירה מפעל מכני מבוזר ל- ייצור צעצועי עץ בלוד, שכונת שרת 14 דירה 8.

זכות להליכת עונות למכירה נתק ותרנסה בשצע 228675.

מעוניין להשקיע ולהכנס כשותף פעיל בעסק/בפעל רציני וקיים, בהצעות 03—813468.

בית מלאכה לאלקטרוניקה + ציוד בבעלות מתגרה, מעוניינים בהצעות לפתוח המקום. ת.ד. 2026, תל-אביב, למכי 3946.

תעתועלק מרכזית 2 מליון רק לרציניים 605629.

טבן במוח מעונין במקום ל משרד במרכזית ת"א אפשרות שותפות, טלפון 838162 7—8 בבוקר.

הזדמנות! למכירה עסק קיים במקום מרכזי ביותר לבעלי הוש מסחרי ועדיף ידע בטיסי ברמום — השקעה הדרושה 90,000 ל"י + הרבה עבודה. לכתוב לת.ד. 20050 תל-אביב למסמר 5649/07/8.

למכירה חנות מכולת גדולה ב יפו, טל. 802895 בערב.

למכירה נגריה עם מכונות ב יפו, טל' 440458 מ-14.00—16.00.

להשכרה חנות באונת-אספה — זכות עתונים ומזמו. טלפון — 678858.

למכירה מעולה ביפו ע"י אל הסברה למכירה (+ מאבו) — 854973.

29%—24% ריבית חבכל בעד בות בנקאית או בערבות מוסדות ציבוריים. "קרן להשקעות בע"מ" לילינבלום 30 טלפון — 03-58453.

קיוסק—מזנון למכירת מכונת טוחנה, אילת 28 תל-אביב.

הזדמנות מכסון מסקים ליום 4 הדרים 190,000 ל"י. 053-28128.

הזדמנות בלתי חוזרת בטואר לקוסמטיקאית דירת מרכזה 4 חדרים, 3 בריסמות גדולות, כור ני אזור .... 882829.

משרד לתווך-למכירה ברמת-גן 233159 אחרי 8 בערב.

למכירה מכונה לייצור עוגיות טפרים יפנים. טלפון 03-33903.

בבתים להשכיר למכון יופי חנות מבוססת. טלפון 865071.

ברמת-גן קיוסק, משקאות ועתוני גם, בגבעתיים 37 ת"א — 237064.

50% לשתף בעסק מבוסס בענף המתכת, הרווחים גבוהים ביחס להשקעה, 231731 בערב.

משקף למשרד מאן מעונין ב משקיע שקט או פעיל בהכנס הנדרש 250,000 לפנות 03-963994 ת.ד. 125 נתניה מגריות.

מכסאי מכונות עם השקעה ל מקום מעוניין להתכמר לחברה מסחרית למסמרות. ת.ד. 28 קרית ביאליק חיפה.

מוכן להשקיע עד 150,000 ל"י בשותפות פעילה בכור דן נגר בסתומות ת"ד 7188 רמת-גן.

(המשך המדור בעמוד 7)

אולמות

אולמות דבים לתעשיה ולמלאכה לאכסנה בכל. האזור טל' 625529.

למפשים לקנות אולם (הדרים) 150 מ"ר בתל-אביב, קרקע, טלפון, כח, גובה 2.80 לפרימה. טלפון 611667.

לרגל פירוק שותפות למכירה אולם לתעשיה בפ"ת. 85 מ"ר קומת קרקע, 15 כ"ס + חצר + חניה, טלפון 907685.

דרושה למכירה ולהשכרה באיזור התעשיה, בכתים כלל הגרלים "גולדברג" בע"מ בלפור 47 בתים 865985.

ברמת גן למכירה אולם ליחלר פים בכבית 281578, בערב.

משכ"ת מרתף 100 מ"ר ברחוב קרליבך. טלפון 230697.

(המשך המדור בעמוד 7)

מחסנים

באשדוד, באזור התעשיה ה צפוני והקלה מחכים להשכרה ומשרדים עם טלפון ושטח קרקע מכביב. 400 כ"ב, 300 מ' ו-200 מ"ר. 055-21855 055-34317 תנור בדיזנגוף.

מחסנים להשכרה אבולעפיה 24 ת"א, טלפון 56387 לשבת.

חרשים ומסגרים

חרשים, כרסמאים ומסגרים ב-עלים לייצור תעשתי — שכר התחלה 100 ל"י ליום, תנאים סוציאליים מלאים. במעונים, טל. 253019, 737415 בערב.

דרושים חרט וכרסם מעולים ל ייצור תעשתי, ובונרי ביו"ם מקצועיים תנאים טובים 857113 — 891651.

דרושים חרס מעולה ומסגרים פלאים, טלפון 823356.

חרש כרסם מעולה, תנאים מצוינים לעבור אחראי עצמאי גם בהבלבת במפעל, לייצור חלקים תילוני ברצליה 981387 בערב 383409.

במפעל רחוב מעולה, תנאים... לייצור חלקי הילוף ב-... שליח. תנאים טובים במכשירי 983409, 981387 בערב.

למפעל מתכת דרושים חרטים, כרסמים מעולים ובונרים ביו"ם מקצועי, אחרי צבא, תנאים טובים טל' בערב 912339.

מספרות

דרושה ספרית מעולה רצוי עם קליינטורה בצפון ת"א ומתקרבת — בערב. 984685.

הנהגה השכונות באחריות לספר שעות או בקבלנות 296720 — לנבת"ם.

סלון אמיל מחפש ספרית מעולה הרצל 48 ראשון לציון.

דרושה תלמידה רחוף בתנאים טובים סלון "מן" הרב רוזאל 26 רמת-גן טלפון 767640.

בבתים לסלון תסרוקות דרושה ספרית ומתקדמת בלפור 40.

דרושה תלמידה מתקדמת לספר פרה "פריס" ארלוזורוב 168 ת"א.

דרוש/ה ספר/ית מעולה אפשרי חצי יום. ומתקדמת. היודעת — מניקור. 225904.

משכ"ת סלון תסרוקות במקום האקסקלוסיבי ביותר בתל-אביב 232252.

שליחים

שליחה למשרד נסיעות. עבודה מעולה, אפשרויות קידום — אורנים לליור, אלנבי 56 ת"א.

דרוש בהקדם! שליח רציני + סמכות לפני צבא, עם המכ לצאת. בדיהודה 66, "מודפסות" (לציפי).

שליח אחראי אחרי צבא, עם קטנוע/טולו. לפנות לשלמה — "חגי לבית" אילון, הלסינקי 14.

דרוש נער לשליחויות קלות ו עבודת במשרד 6 שעות ליום רק מוסמכים רציניים לפנות מחיר הגליל 5 (תחנת פרכזיה).

זבנים

דרושים/ות, זבנים/ות, מבר פים/ות ליום עבודה מלא — שלוסקי, דיזנגוף 128 ת"א לרב.

יהלומים

יהלומים: דרוש תווך לחומר אוריג'נל אקספורט מל' 31952.

הכשרה לעבודה

קורסים למצבות, לשים וקוסמטיקה מלון ויזאה יודפת 4 פינת דיזנגוף 190 ,329388, 226066.

ביקוש עבודה

קורספונדנטית, עריכת מכונות, תירגומים הרשמה, באנגלית ועברית טלפון 280281.

מנהל עבודה, לעבודות עפר ו כבישים, מעוניין לשאר במקום עבודה. 18.00—20.00 613815.

משכירות שקלנית בחינוך למעות אחה"צ טל' 782506 מ-19.00.

קורספונדנטית מעולה עברית-אנגלית—גרמנית מתמכת מסדרת, 1.00—8.00 פרט לשישי. באוונה לעיסה. ת.ד. 1334 ת"א ל/37335.

מנהל משרד מרתב ויאפו סכר נית מכונית מעוניין בתפקיד רציניות טלפון 266747.

להדריך היוצאים לחופשה, גננת מקבלת ילדים בביתה, למסניון מלא, טל' 733254.

גננת מוסמכת מעוניינת לעבוד כמטפלת לבני שנתיים ומעלה להתקשר לאילנה ברישלוט מיכה אכיגור טלפון 052-96447.

ברמת השרון מטפלת מוסמכת מעוניינת לטפל בביתה בילד/ה 471431.

הנהלת חשבונות למפעלים ועסקים קטנים. טלפון 746512. אחר הצהרים.

מתמטית מקבלת הדפסות לבית. טלפון 33140 כל שעות היום.

הנדסאי אלקטרוניקה מעוניין ל קבל הביתה עבודות, תיקון ייצור ממפעלי תעשיה ומתנגדויות 743849.

הלוואות

הלוואות, נוחות ומהירות — טל 8.30—12.30 בין 238863.

תעודות מלווה

קונים מלוות במזומן, קליטה ו המכון הוגה, "רייף", שדרות רוטשילד 10.

קונים מלוות כספיות, קלימה ד המכון הוגה "נוחיה", ב... 61 (פינה אחד-העם).

תודה, אין צורך! אין לי חובות,
הודות לעזרתו של ידיד ותיק -
הלוח מס' 1 - הלוח הראשי

לוח מעריב

הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה

עבודה

דרושה פולימרית/נציגות — דרושה אשה למשפל בילדים ו לעבודות קלות. אפשרות לינה — חדר ואמבטיה נפרדים — 417494.

דרושה מטפלת עם המלצות ב טלפון 14.00—7.30 אחה"צ — 224846.

דרושה עוזרת הודית למשק בית ברמת-גן, טלפון 722215.

ברמת השרון 4 ימים חצי יום טלפון 485315 בערב.

ברחובות דרושה מטפלת לשני ילדים ... 11 דירה 3.

דרושה אשה לניהול משק בית + טיפול בתינוק ... 14.30—7.30 441860.

דרושה עוזרת 3 פעמים בשבוע בשעות הבקר 449903.

ברמת-אביב דרושה מטפלת מס 412637 ... 2—7.30.

דרושה סולימפית/גננת — פנויה לבבית עם ילדים ... 57068.

תופרות לקונפקציה לעבודה קבועה — "ניקיון" מרכז — יהודה הלוי 15.

דרושה תופרת עם נסיון ל מפעל לקונפקציה, טל. 393998, 286027.

לצריה, דרושות תופרות זיגזג מעולות + מתעיגות לחולצות טלפון 829122 נחלת-בנימין 91 ת"א.

דרוש/ה רחוף גזרן/ית מודליסט/ית מעולה, לאופנה לצעירים טל. 03-229029.

לאופנת "ריגנה" דרושות גזרנית מעולה, לעבודות יצוא ומעצבת סוג א' דיזנגוף 162 ת"א, טל' 230715.

דרוש/ה תופרים/ות לבגדי אלופה. יעבץ 30, טל' 58175.

באופקה ע"י האוניברסיטה — דרושה אשה לטיפול בילדים ולעבודות קלות...

למשרד נסיעות דרושה פקידה קבלת קהל לחצי יום. טלפון — 247187.

למשרד מהנדסים דרושה מזכירה, למשרה מלאה, הדפסה ב עברית, אנגלית, יתרון, טלפון 242115.

מתכנתה עברית עם ידיעה טובה באנגלית דרושה לג' חצאי ימים בשבוע, טלפון 56201.

פקידה דרושה למשרד לבטוח, יהודה הלוי 45 ת"א, לשעות 8—14, טלפון 621426 וגם מ-18—20. 224284.

למשרד בת"א דרושה פקידה כתבנית עברית ואנגלית, שעות העבודה 8.00—15.00 291225/67.

דרוש/ה מנהל/ת חשבונות בעל/ת נסיון רב וידיעה עצמאית בהנה"ח. טלפון 295958, 290378 בשעות העבודה.

דרושה פקידה כתבנית עברית לחברת יבוא למחשבים אלקטרוניים נא לכתוב לת"ד 2149 ת"א.

דרושים רוחצי מכוניות עם שי' הוא מכבר אוטוסטר וסימאי (גרייזר) 411932.

לחברה גדולה למלאים דרוש בנהל חשבונות, לפנות לת"ד 8021 רמת-גן.

דרושים נוכבים עם רכב לקוד בצת כרוזות מסרים בתעליכים אפשרות לרווחים גבוהים — טלפון 448626.

דרושים בנהגים על מסחריות לעבודה במייני 053-96647.

מדריכי ניצר למשמרות מלאות או חלקיות בכל הארץ 267346 הנוער העובר.

פקידים

דרוש פקיד חריף לעבודה קבר עם לשני הצהרים עם רכב כ... להתקשר בשעה 8—10 ב ערב 254073.

למשרד בנתניה דרושה מזכירה כתבנית לפנות בכתב בפרטים מלאים ובצירון קודם לת.ה. — 4061 נתניה.

דרושה פקידה אחרי צבא, פל סונאית ומזכירה למשרד מזון בבני-ברק. יום עבודה רצוף, לפנות 782175, 14.00—16.00.

לחברה ביטוח ישראלית בע"מ דרושה כתבנית עברית — שעות עבודה 8.00—15.30 לחתי קשר 292003 לכלכית.

לקופאית מכבי דרושה פקידה קבלת קהל בסניף בני-ברק — שעות העבודה: א—ה 15.30—18.00 ; 08.00—13.00 מתם ארבעה ימים במיצול מלא. יום ו' 08.00—13.00 להתקשר טלפונית 292911 מטעם 12.00 למחלקה הי מנגנון.

לחברה גדולה בענף הפירסום דרושות פקידות אחרי שרות צבאי, בעלות השכלה תיכונית, שיכולה בשמה העברית ויתם א ריב לקהל: 1) למשרה מלאה. 2) למשרה חלקית לג' ימים בשבוע בשעות 20.00—24.00 — (אפשרי כמורנם/ית) לפנות טלפונית: 228866 (לציפי).

דרושה כתבנית בעברית, רצוי גם באנגלית, שעות עבודה נוחות, למתאימה תנאים טובים. 291185.

דרושה פקידה טובה למחלקה מנגנון עם בניון קודם וידיעה בהוראה עברית, להתקשר למר רדי שטרמל, טלפון 786111.

למשרד במרכז דרושה בהורה רציניה אפשר גם בלי נסיון קודם. שעות העבודה מ-8.00—14.00 נא לטלפון 234993, 239955.

למשרד פרסום דרושה פקידה אחראית הידעת להתיש בעבר רית. יהודה הלוי 48, בוקר.

לבעלת הוצאת ספרים דרושה פקידה למחלקת הכבונות והפ עלת מרכזת להנהלת חשבונות. ... לפנות בבקר בהיר קודם. לדל 59 תל-אביב.

בהרצליה למשרד טכניקה. דרו שה פקידה מלכה לעבודות עם מיצל 581684.

למהולקה יבואן בתנאי האופנה מסחר דרושה פקידה אחראית ידיעת עברית אנגלית על מריה והדפסה. לפנות לנ'גרי טלפון 35681.

דרושה עוזרת למנהל חשבונות. לפרטים נוספים טלפון 823696 בין השעות 12—16 826897.

פקידה לעבודה כללית + הדפסה במבנה (שעות העבודה: 8—16) דרושה לשמאי ביטוח טרמר, שד' רוטשילד 123 ת"א 222466.

מטפלה מנוסה למעונה להנה"ח אוליבמי דרושה בת"א, 611380.

דרושה מטפלה למעונה להנה"ח אוליבמי, טלפון 37361 בשעות 8—15.

למשרד רואה חשבון דרוש בר ה. עדיף בעל נסיון או מועמד שלישית. טלפון 52877.

דרושה מזכירה מנוסה למשרד של חברה יבוא. בעלת ידיעה טובה בהדפסה בעב רית ואנגלית, ... 16068 תל-אביב, בציון קודם.

דרוש פקיד צעיר להנה"ח טלפון 36811, 38658.

דרושה פקידה מתחילה למפעל תעשייתי, ת.ד. 134 תל-אביב.

למשרד מהנדסים בתל-אביב — דרושה כתבנית עברית ועמרות לבעלת ידע אלמנטרי בחשבונות משום שעות עבודה 8—16 לפ' נות בלבד ליסין 11 תל-אביב טלפון 254603, 259280.

למשרד רו"ח דרושה מזכירה בת"א. מעדיפים תנאים טובים... 269323, 263255.

פקידה, רציניה ומסודרת! בגיל אחרי צבא, דרושה לחברה ביהו לאומית — למרכז הפרות (בר אזור התעשיה חולון) לתפקיד: מגע עם לקוחות. הכישורים: — עריפות לבעלת ידע בהדפסה וידע באנגלית. תנאים טובים. טלפונים: 36811 ,38658.

למשרד רואה חשבון בהולון דרושה מטפלה לשיווק לגבר ה"ח טלפון 854570.

דרושה מטפלה לאורדא, לפנות משלח, הרשיבי 3, תל-אביב.

פקידה צעירה מתחילה, שעות העבודה נוחות, רמת-גן 721383.

עוזרות ומטפלות

מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת — דרוש/ה להברה יודעה במרכז ת"א. כישורים: ... הנהלת חשבונות לקוחות, משכורות, ... 3561.

בפתח-תקוה דרושה מטפלת מסור לתינוקת בת 3 חודשים ל שעות אחה"צ מ-12.30—18.30 הרמוני, דב הוז 9, פ"ת.

בשכון דן דרושה אשה למשק בית 3 פעמים בשבוע טלפון 471906.

דרושה עוזרת + לינה ברמת גן תנאים טובים למתאימה — טלפון 780902.

דרושה מטפלת לבת שנה 286166 בבית. 284855 בשבת.

דרושה אשה לטיפול בתוך שישים + בישול ולינה. הירקון 38 תל-אביב. בגיל — 16-30.

דרושה בחורה לעבודת משק בית. 5 פעמים בשבוע. לפנות רק עם המלצה 749554.

דרושה אשה מנוסה לטיפול ב תינוק. 8.30—16 ברמת-אביב — 415912.

נערה חביבה ואחראית לטפל בתינוק ולבית עם לינה טלפון 231978, 1—9 7—4.

דרושה אשה לטפל בשני ילדים גדולים כולל עבודות בית, 3 ימים בשבוע 446008.

דרושה אשה לעבודות בית 6 שעות כל יום 255938 אחה"צ.

אשה לעזרה במשק בית 3 פעמים בשבוע להתקשר אחרי 2 759326.

דרושה מטפלת לילד בן שנה ותנור לג' ימים בשבוע, ברח שרת 14 פתח-תקוה, טל' 729890.

לפניות ילדים מטפלת בעלת נסיון בקבוץ/מושב. לפנות 3 ימים. דיור במקום. ת.ד. 7031 ת"א.

מטפלת לילד בגבעתיים. טלפון 238742 בשעות: 16.00—18.00, בשבת 9.00—11.00.

דרושה מטפלת לילדה בת 4 ב שעות 16.00—12.30 ברמת-גן. — 230768.

בחורה לעבודה במשק בית 14.00 אחרי עד 8.00—12.00 10.00—13.00 ,16.00—19.00 621343.

דרושה מטפלת לשתי ילדות ב שעות אחה"צ טלפון 483730.

דרושה אשה לטפל בתינוק בית ולשפל בילד 7.30—16.30 תנאים טובים. 986172 הרצליה.

דרושה עוזרת למשפחת דתיים ברמת-אביב 411541 (בערב).

דרושה מטפלת בתכנית לי טלפון 410753.

תנאים טובים למטפלת בראשון לציון העבודה עד 15.30 991508.

בקבוצה דרושה אשה/בחורה ל ניהול משק ביתי 052—96223.

דרושה מטפלת לילד בגן, צופ אחרי פ' 31 חולון.

בגבעתיים — דרושה עוזרת ל פעמיים בשבוע טל' 731496 (כל שבת ואחה"צ).

ברחובות, בחורה לשתי ילדות בגיל הגן, ליום שלם 959280.

דרושה מטפלת בב"ב 6 שעות 704402 פרט לשבת.

עבור חולה נחפש מטפלת בר אה עם לינה טלפון 444130.

ברמת-גן דרושה מטפלת 7.30 — 13.30 אחר-כך הירקון 6 ליד הרא"ה 225.

דרושה מטפלת אחראית למוסד לילדים מפגרים תנאים טובים למועמדת המתאימה להתקשר בטלפון 958052 ת"ד 42, נס-ציונה.

דרושה עוזרת הודית באזור רחוב אילת 30 דירה 29, חולון.

מטפלת דרושה לתינוק בשעות 8—15, בבנין בבלי. 459306.

גזירה ותפירה

בוטנבזה דרושות למפעל תופר קצרה לבנים "סמינר" לבנה 30.

דרושות למפעל קונפקציה בגזרות לעבודות יד. לפנית אופנה אורי, העוב מוהלי 25. טלפון 03—622377.

גבוך עתירות לגזור דרושים — 5 "סמינר" לבנה 30 ת"א.

דרושה דייג... לסקציה, תפסה, מפעל ...

דרושה תופרת עוזרות תפירה ... 822089.

בנרקות תופרות תופרות תופרות ... 912254.

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

עבודה

מוכרים/ות!! להצעת מוצר בר תי חיתוך, הכנסה מ-300 ל"י ל יום, אפשרות עבודה בשעות ה שנאי. "ההברה הדינמית" בע"מ ה' באייר 6, כבר הקריה. — 03-256701.

במחמודוות — פקידים/ות — בתנבירית — מנהלי/ות החשבונות — עוברים/ות!! שגע הצעות עבודה נהדרות ומיוחדות!! תנאים מצוינים!! משכורות גבוהות!! ב"תעסוקה" וקודכים. אלנבי 134.

למכון ליופי והדיה בתל-אביב דרושות קוסמטיקאיות ומהלכות 243359.

השמרים כל הסיבות לעבור — לחברה קבלנית 912415 — ביום 19.00—20.00 256342.

החברה אלקטרוניקה דרושים מוד סגנאי אלקטרוניקה מנוסים בוגרי בית"ס מקצועי וצה"ל. מקום העבודה במרכז ת"א 5 ימי עבודה בשבוע תנאים טובים לפנות בכתב לת.ד. 23132 — סודיות מובטחת.

עוזרת בית עם המלצות ליום יום, בתנאים טובים. 252922.

נערים לעבודה במחסן למוצרי נוי בצפון ת"א לטלפון 13—8 441292.

למשרד אדריכלים אלדיור הל אביב דרוש טכנאי עם 3 שנות נסיון לפהוה טלפון 443720 — 443405.

דרוש עובר מנוסה בציור חד לאי וקוסמטיקה 03-470766 בערב.

חנגריות לחשים דרושים: 1) מרכיב לארונות קיר בעל רכב 2) עוזר. 825458.

דרוש מבקיר מזוקים מוסמך ע"י משרד הבריאות, בעל נסיון, ורכב פרטי קטן. ת.ד. 26141 תל-אביב.

בעלי כושר הסברה ושכנוע נא להיות פירות תלוית היום בכתב לת.ד. 32067 תל-אביב.

דרוש מכונאי רכב בנוי מעולה המסוגל להפעיל מוסך באופן עצמאי. אתר מציין לאיש ה מתאים ת.ד. 11276.

דרושה קוסמת בראשון-לציון לחצי יום למשרד מכבי טלפון 946924.

צעירים וצעירות בעלי כושר הכברה המעוניינים בהשכורות גבוהה יפנו לקביעת ראיון — טלפון 252212.

דרושה אשה בודדה בת"א לגור עם אשה זקנה. דיור מובטח. לפרטים: — 280346.

דרושים מכונאים, פחחים וצב עים טלפונים: 785133 ,783924.

דרוש בעל מקצוע למסגרות ור קומפרסים בבהדים, תנאים טו בים. 864897.

מהדסים מנוסה למשרד מתכנני מכונות, להתקשר בטלפון 229970.

בחברה דרושים מכנאי מכונות ושוטכים למכון מכירות סבר נות וצבעות. 063-78555 גם בשבת.

למפעל מתכת בתל-אביב דרו שים עובדים, יתר פלנסים — 32176 ,33108.

דרוש מכונאי סוג א' אחרי צבא למוסך ברמת-גן 768157.

דרוש נער רהיטים — תחרי טה, מסמרים וגב זלרי — 37633.

דרוש/ה הנהלה/ת פרסו/ה אר הקצועית מיוחדת מנסיון 5 שנים לפחות שכר בתנאים 840528.

דרושים מוכרים למוצרי כל בו ופרפומריות בכל הארץ — 052-27011.

דרושים מרכבים מעולים, וטר זרים בתנאים טובים, טל' — 756364.

דרושים מוכרי מכירה עם רכב מסחרי סגור גדול לאביזרי הש טל ומוצרי תדיראה. תנאים: משכורת + עמלה. בפרטים לפ' נות חברת י.ש.ו.ב. צייטלין 8 ת"א, טלפון 257090 ,269550.

דרוש מחסנאי מנוסה להלקי חילוף למכוניות, עבודה מיידית לפנות בכתב ת.ד. 1755 חולון.

לתפקיד מכירות והדרכה למסוף או, דרוש אלקטרונאי צעיר ל אחר צבא. בעל רכב ת.ד. 911 ת"א למס' 406.

דרושים סוכני מכירות עם רכב מסחרי לשיווק מוצרי מקסטיל וסדינים ללא ניהול לחנויות ב כל חלקי הארץ. י.ש.ו.ב. צייטלין 8 ת"א, טל' 257090 ,269550.

למלון ביטוני דרושים 1) פקיד קבלה 2) פקיד לילה 3) חד רנית (פועלת) וסטודנט למשמרת ולחגים. ת.ד. 2623 ת"א.

שומרים למחלקת הבילום — מ צעת הצהריים. תנאים טובים לפנות לחברת "משמר" בלפור 9 תל-אביב.

דרוש אורז בתנאים טובים ל עבודה קבועה טלפון 787159 בין השעות 8—13.

שומר ודב בתנאים מצויינים לטלפון גם בשבת 03-918723.

דרושה עוזרת צעירה לגננת לגן ילדים בצפון 03-235354.

לחברת תווך דרוש/ה פר סור/ה עצמאי + רכב בעל/ת כרטיס מנוע לטלפון 613128.

דרושים מכנאי מלפון בעלי נסיון רב והסכינים במרכזיות טלפונים לביצוע עבודות הת קנה במרכז הארץ לפנות עם פרטים מלאים לת"ד 1515 ת"א.

...ות עבודה

...מוכנת לרכישת מוד... צבא, בעלות השכלה... נסיון במגע עם קהל... לקביעה ראיון... טלפונית: 248162.

...ידיעת לרהיטים... צבי (ליד השלוה)... לפנות לטלפון 961687.

...ם נקיה ותחזוקה... 128 ת"א, לפנות או לד.

...רוג למכונות שטוחות... במשרה כלאה טלפון...

...בחורה לשקילת אבקות... בבנין בורסת היהלומים... אין צורך בנסיון... בכתב בצרוף תולדות... ת.ד. 3018 ר"ג.

...ים אופסט מנוסה... הקונגרס 15, תל...

...נהל בעל כושר מכבי... 03—749737...

...עירונית בהולון דרו... קטעונים או מכר... 10 שנות לימוד — ...נש לאחר + חוזר... 949932.

...מלת מקצועית להגוה... ידיעה שזירת... לפנות בשעות העבודה.

...ארגים לעבודה בשב... אזור התעשיה פתח... לטלפון 907218.

...וקבועות אי.בי.אם. ל... עבודה ולאי שעות טל.

...ביב דרוש מכונאי... 823840, 2547.

...לעבודות שליחות וב... 721376 ,728694.

...נערי בנין צעירים — אחרי צבא להשגה... צעירים בצפון הארץ ב... 281237/89.

...מכונות לשעות הפנאי... בשת"ל.

...הגשי המחירי בעיר... יזמים: מלצרויות... גרילים ומזל כלים.

...מרים, מולחלים, צרוך... 72 — 263061.

...צעיר שאפתני, בעל כושר ריבור, השכלה... לאחר שרות...

...המקומות לניוב... מכבורות, בוגרי... תיכוניים, אפשרי גם... 2) עבודה... לאורליים, נכרבינות... לפנות אי' טלפון: — ...

...צעירים בשטח האלקטרוניקה רק מכנאי או הנדסאי... וקוסמוס ל... אזור תקלות והמעלה 286246 ,286349.

...מכונים לעבוד לטורגינות... המכונות ובשבר... טובה ובמבטלה... בתעשייה גדולה... 84265.

...להצעת מוצר בר... הכנסה מ-200 ל"י... החברה הדינמית בע"מ... 6, כבר הקריה, טל.

...דרושים מולחים/ות... להתחזקות... לפנות בכתב... ת.ד. 1784 חולון... 845113.

...מנהל בקיא בהנהלת... הצעות... ת"א.

...רציניים בתנאים מר... 39561 "גלבוע".

...דתביס עם סמים!! ל... אייזנברג ברח' עזה... מיוחדים. להתקשר.

...צעירה ודינמית דרוש... לתפקיד בכיר, בעל... לוחות, פיקוד, הלו... ובניהול צוות עוב... 965802 בין השעות 3.

...מקצועי מהמלם ונדרש... קצר ביותר, המצלמה... מחיר ההדרכ... הבלת זמן, "מכו" ... 64 (מול קולנוע)... 296946.

...עבודה? השרות החדש... באלנבי 123 מוצא... העבודה המת... יריעותיה.

...לנערים חיילים... מאחורי ה...

לוח מעריב כעבו

להצעות הסכוניות של חנויות ועסקים

הלוח הראשי

לוח מעריב — לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר

מודעות ל- לוח מס' 1 — לוח מעריב — מתקבלות:

בתל-אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2 · סניף "מעריב", תל-אביב, שדרות רוטשילד 33 · בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) · אלנבי 123 · בן-יהודה 7

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32 · סניף "דחף" הרצל 11 · ובכל משרדי הפרסום

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16 · סניף "דחף": רח' יפו 43 (פתוח עד חצות) · ובכל משרדי הפרסום

בבאר-שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81 · ובכל משרדי הפרסום

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

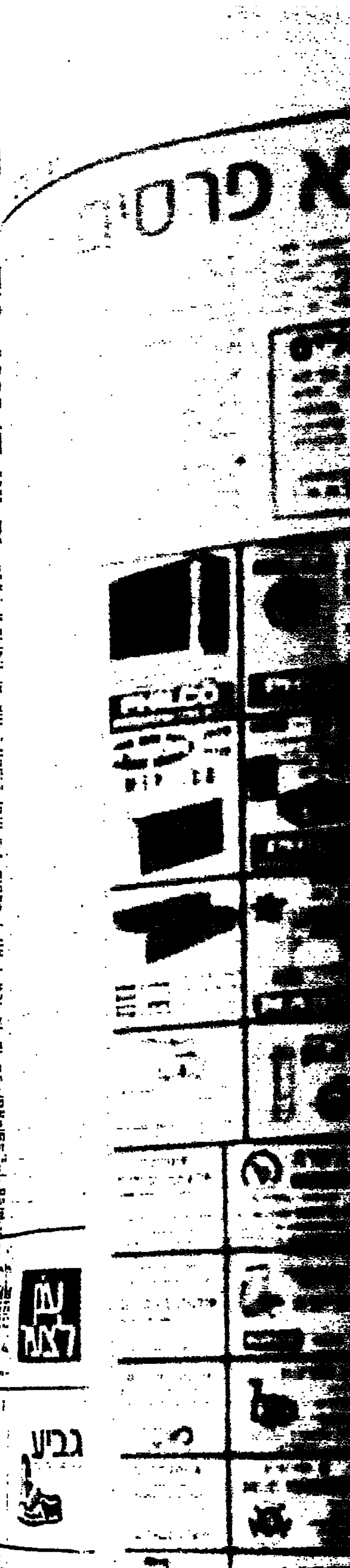

هكذا من الاصل

לוח מעריב

דירות

שנה מעניין למכור/להשכיר דירה? התקשר למומחים „איגור ישראלי" 03—294861.

דירות מהודרות במרכז תל-אביב בנות 2½—3—3½—4 חדרים. — ציטרין נוטשכרי, ח' באייר 28, כבר המדינה ת"א, טל' 251329, 7—5, 12—9.

ללא תקרים 3 מ־145,000, 3½ מ־185,000, 4 165,000, מבבלתא עד 40,000 „דירון דירות" ויצמן 66 כפר סבא 052-27541, אחד העם 100 רעננה 052-91963.

(המשך המדור בעמוד 7)

קבלני בנין

בתנאים נוחים ללא תקרים, ב־55,000 ל"י במזומן, והיתרה בתנאים נוחים, במרכז ראשל"צ דירות דופלה 3½, 4, 4½ חדרים. פרטים: „צלאלומים", דוד המלך 30 ת"א, טלפון: 263286.

דירות איכות 3, 3½, 4 — האצ"ל ר"ג, סביון ויעוד מוגדלים בע"מ, הרואה 17, 733157.

בהרצליה 3½ רב מרווחים, כניסה מיידית, טלפון 986383.

(המשך המדור בעמוד 7)

1-1½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

2 חדרים

ליד הקריה 2 חדרים מרפסת בהוד הדמונות, ל"י 150,000, 263063.

(המשך המדור בעמוד 7)

2½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

3 חדרים

3½ חדרים ויותר

(המשך המדור בעמוד 7)

וילות ובתים

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות להשכרה

(המשך המדור בעמוד 7)

בשכר חודשי

בדמי מפתח

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

(המשך בעמוד הבא)

לוח מעריב — לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר — הלוח הראשי — להצעות הסכויות של חנויות ועסקים — לוח מעריב כלבו

לוח מעריב

כלי נגינה

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

טלוויזיות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

חיות בית

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

תריסים

[illegible]

מקררים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

רהיטים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

שטיחים

[illegible]

שמלות כלה

[illegible]

מכירות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

מערכות קול

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

מכונות כביסה

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

קניות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

מרצות תפירה

[illegible]

מכונות גלוח

[illegible]

תנורי בשול ואפיה

[illegible]

סירות

[illegible]

פיאט

[illegible]

פיז'ו

[illegible]

ציטרואן

[illegible]

קונסול

[illegible]

רנו

[illegible]

ביקוש מכוניות

[illegible]

אופנועים וקטנועים

[illegible]

אביזרי רכב

[illegible]

כלי רכב

מכוניות למכירה

[illegible]

ב.מ.וו.

[illegible]

סימקה

[illegible]

הילמן

[illegible]

פולקסווגן

[illegible]

וולוו

[illegible]

ווקסהול

[illegible]

טריומף

[illegible]

פורד

[illegible]

לארק

[illegible]

מרצדס

[illegible]

סאאב

[illegible]

סובארו

[illegible]

סוסיתא

[illegible]

אמריקאיות

[illegible]

אאודי נ.ס.או.

[illegible]

אוסטין — מוריס

[illegible]

אופל

[illegible]

אלפא רומיאו

[illegible]

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

מן העמוד הקודם

[illegible]

Mr. Jack Chapm
Sweetwood Bay,
peg, Canala R2

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות

[illegible]

דירות להחלפה

[illegible]

בידות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

משרדים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

לוח מעריב — הלוח הראשי — לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר — לוח מעריב כיבו

مكتبة امن الاول

לוח מעריב

שידוכים

להורים המודאגים! „ברעים" הכרות לילדכם ללא ידיעתם. — סודיות מוחלטת.

„אביב" — מכון עם ותק להכרו־יות. ת.ד. 8035/3. תל־אביב. בקשו פרוספקט ושאלון הצעות.

אם ברצונך למצוא בחיר/ה לא מצאתם בשידוכים אחרים תמצא/י ב„עציון". במשרדנו מבחר גדול של הגילים. תיכ־נס/י ולא תתחרט/י. דיזנגוף 10 — 282019

„רעיון" מכון רציני להכרויות רציניות! סודיות מוחלטת, יחס חברי. עזרה ללא הגבלה! ת"א. יהודה 58/א' 282932, חיפה, ירו־שלים 16 667348

שידוכים לכולם! תיירים, אק־דמאים, פורמוזה, אירלסון 20 ת"א. טל. 291004

„להולדי" 02-233838 המכון הי־רושלמי להכרויות! סודיות! מ־5–8 בערב! גרשום יש 3 ביקורי בית.

יופי — 220868 — דיזנגוף 212 מציע: תייר 52 מליונר, רופאים מהנדסים 26—65 רחוים מכל הגילים, תיירת 26/175 מליונרית.

„בימלה" מכרר לשידוכים מר־דכי ביהודה 171 תל־אביב — מלפון 228647 קבלת קהל מ־5 —8 בלילה.

מחשב אלקטרוני יכויד להכות תלופותיך. פרוספקט ושאלון חי־נם: פי.או.ת.י. ת"ד 6230 ת"א.

„אורגנים" ישלה יד חינם עלה הצעות! ת.ד. ש/30787 תל־אביב.

„בדיידה", מכיר בחירים, הכנר איש 27 חיפה טלפון 66871

כל המעוניין להכיר בבת זוגתו בן זוגתו יבוא להכבא ויקבל בני אהבה נפש. יש לנו מכל הגילים ומכל השדות 03-615360

„מכוניות" מכון להכרויות אירופאי שקנה לו ותק ועבירן להורים שונים אירופאים חותם למסע 23 ירושלים 02-234334

פרוספקט — מאות מועמדים/ות חינם לצרף בול ת.ד. 8097/ת לרוחנו.

„מלכאי" הכרויות למטרת ידידות ולנישואין לירנסקי 73 — 03-615360

„הכרויות רציניות ביחד בגבוהה שתות ויחס מעולים במשרד מיר לידי יחסים בנות לידידות בית קשרים להדשר ווייד ביקורי יד ההכרה מוחלטת. „עיצוב" דיזנגוף 85 דירה 9. 284829

חינם!! בקשו פרוספקט + הב־עה לצרף בול ת.ד. ר/28399 תל־אביב.

דיל משלה מפואה מידידה בכל הגילים טלפון 251596

(המשך המדור בעמוד 7)

בת זוג

פרוית מוחלטת והצעות מתא־מות עד הנישואים ב„רעים" 04-667348 ,03-282932

עולה חדשה מפולניה 22/1.74 מעוניינת בבחור בעל אופקים רחבים למטרת רצינית. ת.ד. 29547 ת"א.

אלמנה 24 גרושה מעוניינת ב־נאה ומשכיל לנישואין ת.ד. 37157 תל־אביב.

פרופ' נאה ... מעוניינת 160/... נאה 5737/69

... 667348 ... 232932

...

בחורה 25 אמריקאית מעוניינת להכיר ... ת.ד. 25.3/170 ...

אקדמאית 35/170 מעוניינת ב־אינטליגנטי ואמיד. ת.ד. 1336 ת"א 37258/5

27/165 מעוניינת באקדמאי — גרוש/אלמן הכנס אמיתי. 232258

בן זוג

דתיה 43, ממוחדת, מעוניינת ברציני עד 57 בערב. 03-889765

צעירה צעירה, תמנוה ומכור־דת, מעוניינת להכיר למטרת נישואין בחור טוב. תמורה לא חשובה. לפנות ל„אתוד הלבר בית", תל־אביב, הרב ש"ת 38, כניסה 9—1 לגנה"צ. 7—4 — אחה"צ. טלפון 32440

למטרת נישואין, אלמנה 41 + דירה מטוצא אירופאי עד 50 לכתוב לת.ד. 20050 תל־אביב ל־מספר 5665/01/5

רווקה 25 אקדמאית כלכלה — יפהפיה אצילית ותסובה סבר־סות מעיין ורגב למתאים מל־ 284829 „עופר".

אלמנה אקדמאית יפהפיה גבוה 45/1.70 בלי ילדים מעוניינת ב־אקדמאי עד גיל 55, ת.ד. 14113 ת"א.

רווקה יפהפיה 173/23, ממוצא צילבי ילידת הארץ, ממורבית לרפואה שנה שלישית. הנ"ל בת יחידה, להורים מפעל גדול, דירה, מכונית ורכוש רב, מעוניינת במתאים לנישואין ת.ד. 3240 טלפון 229647 ת"א.

אלמנה 40 יפהפיה מבעית סיפ־ פטות ביותר וילה בהדרת ורכב להולידי הרבותי 284829 „עופר".

גרושה 25 נאה משכילה ומבור כנת ת.ד. ר/28399 תל־אביב.

אלמנה 54 אירופאית שמורה יפה ונחמדה בעלת הכרת כלכ־לית ידועה בארץ לאירופאי תר־בותי 284829 „עופר".

(המשך המדור בעמוד 7)

דתי 23/170 מעוניין באחבנוית תמונה ומיפספים מופאות ת.ד. 8654/ב חיפה.

... סטודנט 24/168 מחפש יפה למטרה רצינית ת.ד. 2068 רמת־גן.

פרופ' אירופאי 160/53 בהליכי גרושין מעוניין בידידות יציבה ת.ד. 23 נתניה.

...וג מהוללות והצעות מתאי־מות עד הנישואים ב„רעים" — 04-667348 ,03-282932

27,170 סמבמני + דירה למט־רת ידידות ת.ד. 30873 ת"א.

(פרופ') רווק מסודר מעוניין ל־הכיר נחמדה עד 26 טלפון 03-451916

צעיר 25/178 מעוניין כך ל־ידידות, אם את בגילים 35—18 ת.ד. 20050 ת"א למס' 5657/3/5

למטרת נישואין, פנו ל„רעים" ת"א 282932, חיפה 667348

פרופ' 35/172 מבוסס ונחמד מ־עניין בתאימה, ת.ד. 2096 — חיפה.

גרוש עצמאי, מבוסס 35/173 — מעוניין בתאימה. ת.ד. 466 — אישור עבור „רודי".

מורה אקדמאי 170/26+ נאה דתי מוצא ספרדי, בנחמדה — ת.ד. 340 קריאת.

...

אבגאי 28/174 רווק ומבוסס — מעוניין במתאימה ומבטבה ל־מטרת נישואין, ת.ד. 1334 ת"א 37296/5

בחור מחפש בת עד 24 למטרת הכרות רציניות. לפנות: ת.ד. 1272 רחובות.

פרופ' שני בחורים 27—25, 1.70 —1.80 אינטליגנטים נעימים — מעוניינים במתאימות לציין כל־ כין לת.ד. 31085 תל־אביב.

פרופ'! מהנדס 26 מעוניין להכיר בחורה נחמדה ת.ד. 36566 תל־אביב.

רוק (אקדמאי) נחמד, מבוסס בעלים, כפרי 37/160, + דירה (03)269491, ת.ד. פרופ' 16339, תל־אביב.

פרופ' — הנראשי, 42/167 אקדמאי, נאה מעוניין במתאימה. ת.ד. 1334 תל־אביב ד/36397/5

40/178 מעוניין בביתית למטרה רצינית ת.ד. 6014 חיפה.

עולה חדש מעוניין להחליף מכ־תבים בעברית רק עם נשים. נא לכתוב בביקור. ת.ד. 26062 ירו־שלים.

צבר נאה 28/174 מעוניין בנאה למטרה רצינית ת.ד. 36203 ת"א

שרון צברת אקספליסיבי בהו־גים אקדמאיים טלפון 04-73356

רווק 28/185 נאה ואינטליגנטי בתחיכה „אינטלקטואלית אירד באיות עד 24 ת.ד. 2259 רמת־גן.

פרופ' פיעוסם בן 38, צבר — אקדמאי. נאה ותינגנית לידידות ת.ד. 17038 ת"א.

מחשב אלקטרוני יכויד לב־ זוגך האידיאלי. פרוספקט ושי־ אלון חינם: פי.או.ת.י. ת"ד — 6230 ת"א.

אקדמאי 51 מעוניין בנתמורה ל־ ידידות או נישואין ת.ד. 11561 ת"א.

שרות בחודש!!! מודעות ברו־ אר! שלחו מודעתך לת.ד. — 16466 + תשלום: 4 לירות ה־ מילה ונפרסמה בשישי הקרוב.

29/178 נאה מעוניין בנאה ל־ ידידות, ת.ד. 2108 רמת־גן.

אב והתוותנו — רק עימך! — משכילה נאה מאוד הברותית עד 24 רצוי אבטצים (רווק 29/174 נאה משכיל ודינמי) ת.ד. — 31057 תל־אביב.

אירופאי, 48, מעוניין במשכילה ונחמדה, ת.ד. 30703 ת"א.

...

פרופ'! נאה, משכיל, 39, מכו־נן באקדמאות, טלפון 223504

אלמן 55 השכלה גבוהה איגד באי תרבותי וכימטפי יבואו ויצוא מוכר לטולידית עדינה 284829 „עופר".

צבר נאה וגבוה 38 אינטליגנט ומשכיל מבקש שותפה לחיים לעסק בעלת אמצעים ת.ד. 2025 חיפה.

לידידות כנה ומעניינת 35/130 ת.ד. 7340 רמת־גן.

פרופ' ארכיטקט אמן בן 32 רווק מהשב להכיר בתזוג נאה ו־רציניות, ת.ד. 30448 תל־אביב.

מהנדס 190/21, מעוניין בידידה ת.ד. 7358 ר"ג.

קריי 182/28 רווק נאה ורציני מבוסס היטב לאקדמאית נאה 284829 „עופר".

מהנדס 35187 נאה מאד ומסודר ת.ד. א/28399 תל־אביב.

בוחר 27, אירופאי דתי ונאה ת.ד. 7382 ירושלים.

רופא 40 אירופאי יפנהים בו־ארץ מבוסס היטב ורציני למתי איטה נאה 284829 „עופר".

רווק 31/173 מעוניין בפסיכה ומיבה לנישואין ת.ד. פרטית 36478 תל־אביב.

(המשך המדור בעמוד 7)

חוגים

לרציניים הוג תרבותי ביתי 40+ — 40+ (30 ת.ד. 11240 תל־אביב 10190 ירושלים.

הוג לציוד בהנהלת הצעירה גב' ריאלה אברהם להתקשר 735312

ריקודים בהוג אקספליסיבי ל־מבוגרים עם תזמורת יתקיים ב־ מוצ"ש 22.2.75 ובכל מוצ"ש ב־ „אלמוי רוה" רחוב בדיהודה 84, ת"א.

חוג לתרבות ובידור מצרף כוח דיב.ות בני 50 ומעלה 03-244649

...בוקשות צעירות נחמדה ל־ השלכה חברה עליזה בקבוע כ־ עצה. 03-245071, „קליטה". היתה נשאה שובה.

אגודת שלוב מקצות תרבותיים בהארץ ובחו"ל (03)442115 — אמהי"צ בערב.

הערב למבוגרים 40+, רעדים במועדת בכר, קק"ל 26 ובמוצ"ש רצויות.

...

מסיבים

...

ריקודים

...

צילום

...

טיולים

...

אולמות למסיבות

...

לקראת פורים

...

חקלאות

מבחיה באיזה חקלאית באיזור ההרון לבנית 02-38171 או ת.ד. 4199 ירושלים.

שתילי יחקלאים (אורקידה) — מפוחתים, לפיצול ופריחה מסר־ חיה 03-951307

מעוניין להכבב בהשתתפות במשק ווית מעילה או מתוכלת מל־ 053—22581

100 כבשים פריון למכירה, ע־ פים 22165—067 בין 12—8 בגר קר או בראשר אריה אוהר גבעת יואב רמתהגולן.

למכירה משק חקלאי במושב כוזר טלפון 509021

למכירה משק במושבת מאומר ליד, להולמר מסבת לעלנה 945590

חצרים כמו 8 חביבות מכל ... 051-2495

הפירות ישפר פרדסים בכל אזורי הארץ טלפון 03-952023 03-950003

...

(המשך המדור בעמוד 7)

טרקטורים

...

מגרשים

...

ספורט

...

חימום והסקה

...

שיונות

...

שרותים

צבעי מקרים — מדרימו! כל הצבעים (150.—), 38636, אלי.

...

דודי שמש וחשמל

...

שעונים

...

ספרים

...

בתי ספר לנהיגה

...

בתי ספר

...

למכירה

משאבת בטון

ניידת

עם מקום עבודה

*

טלפונים: 860649
910735 — בערב

אמא בחרה טוב!

תפרי גם את

לבנותיך בקורס של 3 שבועות

לעצמך בקורס של חודש

תחילת הקורס: 21.2.75

• שמלות
• חצאיות
• חולצות
• מכנסים

„מרים"

בי"ס עבני למקצועות האופנה, טל. 58408, אלנבי 19

לתושבי ירושלים!

בעצמנו לאספקת אריחי הרסינה הקרמיקה

ירושלים, רח' מלכי ישראל 1

טלפון 287095

אריחי הרסינה

נוצרת זוין במחירים נוחים

החל ב־88 ל"י המטר

מבחר עשיר של

ברזים דקורטיביים

ספקים ראשיים של ברזים ואביזרים

מתוצרת דמע

לקבלנים: מבחר מגוון של אריחים

מתוצרת הארץ, במחירים מוזלים

צבי גינזבורג ובניו

רח' מלכי ישראל 1 (פינת רח' שטראוס)

לוח מעריב הנגב

הודעות

לחברי שבטים ולמשמורה מתנות לתנים, במחיר סיטונאי 34277

דירות למכירה

בעיר, דירה 73 מ"ר 120,000 ל"י. 057-76147

בעיר העתיקה 99 מ"ר, 3 + פ"א. 057-97333 115,000.— ל"י

וילות ובתים

למכירה וילה בעומר 4 חדרים ומגרש 1,100 מ"ר 057-79497

בתי ספר

המדרשה לטכנאי מודיעה על המשך ההרשמה לקורסי הכנה לבחינות בגרות חיצוניות. וכן על הרשמה לקורסי הנהלה חש־בונות מגדים 4, 2 וקורס מזכי־רות כללי בשיתוף ובפיקוח משר־די העבודה. פרטים והרשמה: בבית הספר, רחוב השלום 18 טלפון 78706

עסקים

למכירה בנריה מכונות וציוד בעור. טלפון 057-93865

הצעות עבודה

...

מכירות

...

פרסומים

...

מגרשים

מעוניין לקנות מגרש לבניה פרטית בעומר. 02-261192

לוח מעריב נתניה

קבלני בנין

„בידירדירות" 3 חדרים — 145,000, 4 — 160,000, משכנתא — 40,000, הרצל 30, 25195

דירות למכירה

בהזדמנות דירה חדשה 3 חד־רים (120 מ"ר). 03—227528

מיוחד במרכז 3, 112 מ"ר, חזית 02—922218

דירה 4 חדרים על השפלים ל־יד הים 240,000 ל"י. 053-73133

מגרשים

דרושים מגרשים לדירות בעלת והמכירה עבור קונים רציניים. גושל גריפבורג, אוסישקין 2. 053-28825

עסקים

למכירה חנות תמכל משפחת מעתה + מבטוש לשלוחוית. מרכזה מבנה. ת.ד. 2085 נתניה. בהזדמנות מבנין משקיף לים 4 חדרים 180,000 ל"י. 053-23883

נופש

לנוער פנוי לטייל במלון „מצפה הים" קליבר 4. 053—23230 להמשך ולחודשים במאוד מקומות מעבפאים, כל הקודם זוכה.

אולמות

אולם למכירה 44 מ.ב. מלות + ציוד לליפוט והלמנים. 053-794629

מכוניות למכירה

...

פרסומים

...

חימום והסקה

...

לוח מעריב רחובות

דירות להשכיר

...

לוח מעריב — הלוח הראשי

לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר

לוח מעריב כלבו

להצעות מסחריות של חנויות ועסקים

לוח מעריב ירושלים

מעריב בירושלים: רח' הלל 14/16 טל. 231769. מ־7.30 עד 1.30 בצהרים ומ־4 עד 6.30 אחה"צ

הודעות

...ציה למוסיקה בירושלים, ...רובין, בשיתוף המחלקה ...ת בעיריית ירושלים. ב־22.2.75 בשעה 8.30 בערב באקדמיה, יתקיים ערב ...של מוצאים קונצרט מתוך סדרה של 4 קונ... בבצוע: לידיה מורד (כנור) ונרגורי חיימוב (פסנתר).

קבלני בנין

...עורא ושות' מציע דירות ...3—4 חדרים ברחוב סיר... קרית משה. פרטים מ־8—9 בערב. 524511

...בנות 4—3 חדרים ברחוב ...פינת הצבי (רוממה). ...הרצוג 5 חדרים ולשומרי ...דירות בנות 4 חדרים ...דאימרי. לפנות לכרורי, ...ורש 6, 225561 בשעות 7—5.

...חסיד ושות' בע"מ מציעים דירות בגדלים שונים ב... 37991, 224547 טלפון...

...בהזדמנות 3 חדרים יפה + הסקה בעיר גנים ג', 02-412034

דירות למכירה

...ת יובל 3, מסודרת אור... הסקה, אפשרות הרחבה...

...ת יובל 3 + מרפסת + ...ים + טלפון + מחסן 02-418399

...3 חדרים חדשה בשכונת ...טלפון 224161 לפנה"צ.

...בבית הכרם התומר 4 מסר 234005 — 528408

...5 חדרים בביתהנו ל... 450,000 טלפון 534188

...הכרם התומר 8, מיידית ...חדרים (9 מדרגות) הסקה ...+ וגינה טלפון 02-526466

...האחים זיוה מציעה דר... פאר בצפון תלפיות 4—3½ ...222758

...ת יובל שני חדרים + ...יון לבניה. טלפון 413032

...מרווחת 3½ חדרים + ...נוף, 240,000 ...419966, 223477

...רת 2 ק"ב רוממה וזכרון יעקב ...02—534311 ...

...4 חדרים בבניה 210,000 ...

...ק"ב, 4½ + מחסן + חרסינה ...ארונות סטודיוקה ...66640 (פרט לשבת)

בגבעת שאול דירת 2½ מרווחת, הסקה, סביבה דתית, תיווך אוריון. 66043

מרשה בהזדמנות, 2 חדרים יפה במיוחד, במרוחים. תיווך פרידמן. 66949

ברחוב הבנאי, דירת 4 חדרים, מחסן, ק"ק. תיווך פרידמן 66013

מרשה ברחביה, דירת 4½, מרווחת, הסקה. תיווך פרידמן 66043

גבעה צרפתית, אצ"ל 8 דירה 19, 3 חדרים + ארונות ק"ב.

בשיכון הסכון ביתהנו, 3 חדרים + הסקה + טלפון, 533374, 262320

דירת 2 והול + הסקה ברחוב עוזיאל. טלפון 533771

לדירי בבית הכרם, דירה 3 ק.ד. 536686 טלפון 215,000.

בתלפיות, 5 חדרים חדשה, 142 מטר, רחוב ז'בוטינסקי (מלכיה) קומת קרקע (15 מדרגות), מסירה מיידית — 550,000 ל"י "ב.י.ר", כרן קיימת 8, טלפונים 39784, 69621 (מלד"י).

בגבעת מרדכי 3 + פ"א, הסקה, מעלית, ארונות — 230,000 — 68146 — 14.00

2½ חדרים ק"א, הרצוג 38ב', רפתו — טלפון: 37868

בגבעת מרדכי, דירת 3 חדרים + הסקה דירתית — 190,000 — טלפון: 68721

2 חדרים, בסביבה גרמניה — 02-224900 בעבודה — רענן. 053-92069 בערב.

דירת 4 חדרים, ברחוב בוסתנאי 24, טלפון: — 227829 ב' גלריה. ובערב — 522735

3 חדרים בשיר קנוה, חדשה + הסקה, ק"ב, 220,000 — 262470

בקרית יובל, 3 חדרים + פ"א, 416483, 36172 — פרט לשבת.

דירת 3 חדרים, ק"ג, בסנהדריה, 160,000 לירות. 234892

למכירה דירות 3 חדרים — 31192, 222486 (לא תיווך).

בגוף תלפיות, 3½, חדשה, בהזדמנות 65130 23.00—16.00

דירה חדשה בסביבה דתית ברחביה — 215,000, ארבעה — 265,000, קוטג'ים ובנהאוזים "הלפרם" תיווך מ־410,000 02-527367, 02-533597, 02-227226

בגבעה הצרפתית 3 חדרים, הסקה, ק"ג. טלפון: 280146

בקרית יובל 2½ חדרים + גג לבניה, ק.ב. 523393 533734

בעוזיאל — 3 חדרים, נוף, 270,000. בבית וגן — 2½ חדרים, נוף, 200,000. "ארגון מתווכים" 02-525175

בגבעה הצרפתית — 4 חדרים, מעלית, 275,000. קוטג'ים — 4 חדרים 245,000. "ארגון מתווכים" 02-525175

דירת הדר קומפלט פיסה ענק ק"ב + הסקה, ביתהנו 02-228320 02-527630

בבית הכרם — דירת פאר, 3 חדרים + פינת אוכל. 523630

דירת 3 חדרים רחוב עוזיאל לנוף מקסים. 535520 בערב.

קרית יובל 3 + הסקה ריקה/מרוהטת, בתנאים נוחים. 419313

השף! 3 בגבעת ביתהכרם + ארונות, הסקה. 230,000 ל"י. 32456, 527369

ברחביה 3 חדרים, הסקה, כ"ב הרים: 32380 בערב: 35923

ברוממה, זכרון יעקב 12/2 — דירת 2 + ארון קיר 128,000 ל"י.

בהזדמנות 3½ חדרים, קומה ה', 535672 מסירה מיידית.

בשמואל הנביא 3 חדרים, הסקה, ק"ג, טלפון 02-228382

בשכונת פת, 3 חדרים חדשה, 64847 לא בשבת. 221,080

4 חדרים ליד האוניברסיטה בגבעה שאנן 390,000 ל"י 02-471735

3 חדרים נוף נהדר + מעלית בגבעה הצרפתית, 225,000 — 02-224382

בבית הכרם — 3¼ + ארונות קיר, הסקה דירתית ושיפוצים. 525797

בגבעת מרדכי — 3¼, כניסה נפרדת, מיידית. 415896, פרט לשבת.

בתלפיות 3, — 200,000 + הסקה, כניסה נפרדת, ק"ק. 02-263473

3 חדרים + פ"א 75 מ"ר, ברוממה 03—732828 (לא בשבת).

ביתהנו 2½, טלפון, הסקה, ק"ג 68594 מיום א'.

דירת 3 חדרים למכירה בסנהדריה 234892 או 04—85430

מידי שלושה חדרים, ק"ג, בקרית יובל בעבודה 228263 — אילנה.

בתלפיות 3 חדרים מרווחים, פ"א, ארונות, לידיד רחוב המלך ג'ורג' 30 טלפון 02/224734 — 02/221937

מעוניינים להחליף דירתנו: 2 והול, מטבח, מרפסת, מחסן, — קרית הנגם קולומביה 28/7 כסה א' — נה ישראל, בדירה דומה בקומת קרקע.

דירה 2¼ חדרים — הסקה בשדרות הרצל קומה ב' 317,000 ל"י, סל' 261731

למכירה ברחוב יפו במרכז העיר דירה 6 חדרים 160 מ"ר, קומה א' מתאימה למשרדים, חברות ביטוח, בנקים וכדומה — 233050

בקטמון — 2 חדרים והול, כרלים. 65155 פרט לשבת.

מיידי, בקרית יובל, 3, שמורה היטב, 135,000, בעבודה 234261 גרינה, עדינה.

דירת 2½ + אפשרות בניה — בת הרה 4. 61098

2½ חדרים ברמות טלפון 283186 בערב, ק"ב.

חברת שלמה עצמון מציעה למכירה בהזדמנות דירה בת 3 חדרים ליד בית אלישבע. טלפון 02-533307 אחה"צ.

במשרביהובסקי, 4 חדרים, פ"א, קומה שניה, ארונות, לידיד רחוב המלך ג'ורג' 30. טלפון 02-224734 02-221937

בהזדמנות בגאולים בקעה, 3 חדרים 234972, אחה"צ 37562.

בהזדמנות בעיר גנים ברחוב בתי 2¾ חדרים שמה גדול לבניה 125,000 טלפון 02-418557 02-36924

בהזדמנות במרכז קריתיובל, 3 חדרים מסירה מיידית, לידיד רחוב המלך ג'ורג' 30, טלפון — 02-224734, 02-221937

בבית וגן 3½, 3 מרפסות, 2 כנורות, ק"ב, רק לרציים 528246

ברחביה, רחוב מטודלה, דירת 3 חדרים והול, הסקה מרכזית, ק"ג כניסה מיידית. 33342 בערב.

דירות מפוארות למכירה, רחוב עמק רפאים, נוף מקסים. 228888

2 חדרים והול בביתהכרם, — 4¼ בתלפיות 32832 בערב.

3 חדרים, ק"ב + הסקה דירתית בבורוכאי וונות צעירים, 33430

דירות חדר ליד בית אלישבע סל' 34366 227768

3 חדרים + ארונות בקרית יובל, ק"ה, 175,000 — 415629 אחה"צ.

3 בתלפיות, 210,000 — הסקה 131 מרכזיים, 262833, 536271

בקרית יובל 3 חדרים, מטבח גדול + ארונות. טלפון 414605

דירות 2½, ק"ב, דרומית בבית שערים 175,000 — בלבד! 30793 בערב.

בקרית מנחם 3 חדרים + הול מואר + הסקה ק.ב. 523674

3 + פ"א, מוארה, מרפסת סגורה, הסקה, בקריתיובל. 419346

וילות ובתים

להשכרה וילה, 4 חדרים, הזום מלא, סוכה גדולה, נוף פרחים. לחצי שנה, 1.200 ל"י אנגלו סכסון סל' 221161

למכירה וילה בגבעת הפרחת, 7 חדרים + דירת חדר נפרד למכירה מהירה, 630,000 ל"י. אנגלו־סכסון, סל' 221161

למכירה וילות בהגשמה בקרית משה ומלכיה 5¼ ומ"ר (160 — 450,000 לירות. תיווך "הלפרם". 02-227226

למכירה, פנטהאוז מפואר לסבהארטים, בבית וגן, מעלית, 4 חדרי שינה, מטבח, סלון וג' מרוחים. כניסה מיידית. "ארגון מתווכים". 525175

בשכונת גוונות 5 חדרים ורשיון בניה, גן גדול. 02-525946

בהזדמנות! פנטהאוז בן 4 חדרים ברחוב הורקניה (מי סימון) כניסה בעוד שבועיים — 350,000 ל"י. לפנות: בדיזהורה 2, סל' 233588, 221694

דירות להשכרה

בגבעה מרדכי 5 חדרים חדשה, הסקה 900 ל"י. 32101

בשכר דירה חדשה, לדתיים, 4 חדרים בסמרטורף ק"ג, סל. 02-533682

בקרים דירת חדר, מיידית, 25 מ"ר, שכוי 1. 222486

4 חדרים חדשה, ריקה + הסקה ברובע היהודי. סלפון בקרוב — 223191 במשרד.

בגילה, דירה 3 חדרים, הסקה, בבית"ה 234138 בערב.

בשכ"ה 3 חדרים +: הסקה, חדשה, ריקה, בגבעה הצרפתית. 525935

בקים דירות חדר + שטח בעין כרם 3—2 במרכז, 4 ברחוב יה והזמנויות ב"פרסום־אור" בדיזהורה 3.

בשכ"ה 3 מ־400 3 מ־500 ב"פרסום־אור" בדיזהורה 3.

4 חדרים, בגבעה הצרפתית ובסדיכיון "אמינה", 535276 02-272669

להשכרה בקרית וולפסון, הדיה, 5 חדרים טלפון אנגלו סכסון סל' 221161

להשכרה בקרית שמואל, 3 חדרים, ארונות טלפון 750 ל"י, גם מתאים למשרדים הכרת אנגלו סכסון הסורג 2, סל' 221161

דירה חדשה 3 חדרים עם הסקה בגבעת מרדכי השישה. פרטים טלפון 02-287547, 02-224940

בגבעת מרדכי חדשה 3 חדרים דיקה + הסקה 415830 בבוקר 8—11.

3 ריקה + הסקה, בארמון הנציב, מיידית, 67682, 288227

בשכ"ה, 4¼ חדרים, 3 מרפסות + הסקה, נוף יפה, בתלפיות — 261337

חדר + חצר, מטבח ושירותים יצחקי, צפורי 13. 233083

בגבעת מרדכי 4 חדרים, מרוהט ריקה, 228643 בין 8—13.

דירת 4 חדרים + הסקה במרהריה מרוהטת, לפנות: 271939

בבית וגן, 3 חדרים, ארונות, סקרר, הסקה להרים 533843

חדשה, 4 + הול ריקה + הסקה, גג, הניה. 66093

3 חדרים בבית וגן + הסקה 500 ל"י 67416 בעבודה.

דירות חדר בשכ"ה ברו' אמציה לפנות סל': 286848

ברמת אשכול דירה 4¼, ריקה, סלפון הסקה, ארונות 02-281788

במשרביהובסקי דירת 3¼ ריקה + הסקה סלפון 60361 אחה"צ.

בבית הכרם — דירת 3 חדרים + הסקה וגן 522272

בשכ"ה 2 חדרים בקריתיובל. מהון 12 פרטים: 413130

בגבעה הצרפתית 3¼ + סלפון + רהוט לוקסוס + מעלית והסקה. 222201

להשכרה במרכז 3¼ חדרים מרוהטים הסקה, נוף, כניסה מיידית, למגורים או משרד. לידיד, רחוב המלך ג'ורג' 30, סל' 02-221937, 02-224734

3 חדרים להשכרה יפמוצאדעילוה 534418 לא בשבת.

בשכ"ה בגבעת מרדכי החדשה, 3, הסקה, מעלית, נוף. 413116

4 חדרים ריקה + הסקה בעוזיאל 531608 ומ־16—18 228709

4 חדרים, נוה יעקב, מרוהטת/ריקה, הסקה, סלפון בהתקנה. — 523033

3 חדרים ריקה + הסקה בעוזיאל 531608 ומ־16—18 228709

דירות מרוהטות

3, מרוהטת + הסקה וסלפון בקרית מנחם. 415103 פרט לשבת.

3 חדרים מרוהטת + טלפון + הסקה ביתית בסנהדריה, מאפריל. 35270

דירות חדר ושניים מ־500 3 מ־600, ב"פרסום־אור" בדיזהורה 3

4, חדשה, ריקה/מרוהטת + הסקה, נוף שמעוני — 262807

3 חדרים מרוהטת + סלפון והסקה בקריתיובל — 418953 מהצהריים.

3, מרוהטת + סלפון, 650 — לפנות: 02-262687, או 03-249775

2½ מרוהטת במרכז + סלפון והסקה. מ־17—19 225749

2 מרוהטת קומפלט הסקה + טלפון, לחצי שנה — 700, — 233911

דירה 2 עם עוזרת למספר חדשים ממאי. 31329

דירת 2 בבוכרים, כל הנוחיות. ריקה/מרוהטת 69903

דתית, דרוש/ה שותף/ה לדירה סטודנטים מרוהטת + טלפון 325476

בקטמון דירת 3, מרוהטת והסקה 750 לירות, נבעת־שרוכי החדשה 64087

3 חדרים מרוהט + הסקה בארמון הנציב 115/24 בימי חול 20—21, ובעבודה 38431 נגני.

בסנהדריה 2 + הסקה, בלי סלפון, ל־6 חודשים, 31423, מ' 17—18.

ברוממה, מול שכון הרבנים להשכיר 2½ מרוהט + טלפון, כניסה מיידית, לטלפון 521428 מ' ארבע.

דירת 2½ חדרים בבית דר משפחתי, מרוהטת, עיר־גנים — 38475

3 חדרים מרוהטים + טלפון והסקה בבית וגן, הזירא 531579

מיידית בבקעה 2 + הול יפה, מרוהטת 36574 אחה"צ.

2½ חדרים מרוהטת, ק"ב, הסקה, במושבה־גרמנית — 37166 בערב.

חדרים מרוהטים

חדר מרוהט מ־230 כניסה נפרדת מ־300, ב"פרסום־אור" בדיזהורה 3.

במרכז, חדר מרוהט לדתיה — מחיר נוח, 228921, 62701

בביתהכרם לאישה/זוג חדר + הסקה וסלפון. מריצ'ידר 524977

ברחביה חדר מרוהט + הסקה ליחיד, כניסה נפרדת. 30932

ביקוש דירות

קונים דירות עממיות במזומן "זימונים" 228258, בשעות המשרד.

אנו רוכשים דירות עממיות בנות 3—2—1 חדרים, פרטים: א. באשר ושות' ממילא 6 — 234346

חנויות

ברמים במרכז חנות + חצר סנורה + מחסן. 234784 מאיר.

חנות בשכ"ה במרכז העיר + סלפון צמוד 23 מ"ר. — 531942, 61676

בשכ"ה חנות, יפו 202, הכנה לסטקיה — מזגן, 536668 — 525310

חנות להשכרה ע"י מלון המלך דוד, "אמינה", 535276, 272669

להשכרה בשכ"ה חנות ברחוב ראשי קרוב לכבר ציון תיווך פרידמן! 66943

להשכיר חנות למכשירי כתיבה עתונים במושבה הגרמנית — 03-747230

ברמים חנות גדולה ושרותים במרכז רחוב יחזקאל. פרטים: 289956 בערב.

למכירה בשכ"ה חנות לירקות ולאוכל מוכן ברמת־אשכול. — 228348

הצעה נדירה חנות פינת אגר"ר ורחוב הרצל להשכרה סלפון — 81976

משרדים

בשכ"ה משרד בבנין רסקו — 234211, יומי, בערב ובשבת 416251, 232689

במרכז 2 חדרים, מוסקים, מבנין משרדים, סלפון: 233579

בשכ"ה 3 חדרים למשרד ברחוב המורים 221884 287531 מ־14.00

2 משרדים מאוררים + כניסות נפרדות 31 מ"ר בבנין סנסור. 225228

משרדים למכירה במרכז כלל ירושלים, תנאים מיוחדים. "אינטר־ישראל" 03-294141

במרכז 2 משרדים להשכרה/מכירה 38343 מ־14.00—18.00

להשכרה במרכז 3½ חדרים — מרווחים הסקה נוף, כניסה מיידית, לידיד רחוב המלך ג'ורג' 30 טלפון 02—221937 02—224234

עסקים

מסבחה ומעניה למכירה המבשבת 2 משחות. — פרטים: 02-224940, 02-286986

הזדמנות מסיבות בריאות ביות מכאר ידוע בירושלים, קיים 40 שנה, חוג קליינטים קבוע. פרטים: ת.ד. 2391 לטמ' 14318 — ירושלים.

למכירה חנות למכירת עוגות + ביתקפה, סגנונה הצמודה למקום מספק את העוגות. פרנסה בטוחה ל־2 משפחות לפנות — טלפון 03-290890 ובערב סלפון 03-842621

למכירה קונדיטוריה עם כל הציוד + ביתקפה צמוד למקום סל' 03-290890 ובערב 03-842621

בנין 2 קומות 1500 מ"ר מהיפה מתאים למשרדים, מוסכים או לסוכנות להשכרה — 720935 — 728634

בתי מלאכה

למכירה בתלפיות, קומה קרקע לתעשיה 288 מ"ר לפי 3600 ל"י למ"ר, כניסה מיידית. — "אנגלו־סכסון", סלפון 221161

בתי מלאכה בעיר הגנים בסרין למכירה בכל הגדלים ולפי תוכנה 720902 720935

הצעות עבודה

למוסך בירושלים דרוש חשמלאי רכב. פרטים לת.ד. 3341 סודיות מובטחת.

דרושה מזכירה ידע בהדפסה בעברית לשעות לפנה"צ ופעמים גם אחה"צ. טלפון 221094

דרושה מטפלת + עבודות בית קלות ל־6 שעות ביום. 61548

דרוש/ה שרטט/ת לאדריכלות בנין, משרה מלאה. סל' 67854

דרוש חשמלאי רכב מוסמך — למוסך תנובה. סלפון 66770 מ־7.30—16.30

לבי"כמים דרוש עובד מבוגר, לעבודה קלה — מטוצלת 522210 522858

עוזרת למטבח בית + 2 ילדים 6—8 שעות. לטלפון 523353

מטפלת בתינוקת, 3 פעמים בשבוע + משקביה. 62880

לבית דפוס בירושלים דרוש סדר יד מנוסה מעולה — 223600 532800

דרושים אנשי מכירות למוצר נבחר בענף הרכב, הכנסה אפשרית מעל 2,000 ל"י. לכתוב בצירוף תולדות חיים לת.ד. 2436 ירושלים.

למפעל לכלי מיטה איזור התעשיה תלפיות ירושלים דרושות תופרות ומבקרות אחראיות, בעלות נסיון לעבודה במכונות אוברלוק 3 חוטים 5 חוטים 5 ימי עבודה בשבוע, לפנות למפעל למחלקת כוח אדם.

דרושה מטפלת, 8 שעות, שכונת פת טלפון 36637

דרוש נער או סטודנט לשליחויות ועזרה בבנייה בפנים, לעבודה חלקית, עם השלמה, הכנסה טובה, סל. 221161 אביבה.

דרושה פקידה בתבנית למשרה מלאה מ־8.00—4.15, עם נסיון של 5 שנים לפחות, רצוי ידע באנגלית ובהנהלת חשבונות. תנאים טובים למתאימה. לפנות לת.ד. 1016 עבור מספר 25

דרושים/ות: מנהל"ש, מזכירה, פקידה — כתבנית אנגלית / עברית, פקיד מחסנאי, סוכן רשיון ג', סוכרת ועוד — ל"פרסום־אור", בדיזהורה 3.

דרושה מעצ'יסמית באה וסמצעית לסבנה יופי. סל'. 224511

ל"מעריב" ירושלים במחלקת המודעות דרושה פקידה להתקשר 231769 בין 7—5 אחה"צ — שמעון או אברהם.

לתיכון בקר דרושה מזכירה בגיל 35—28 למילוי מקום — בעוד מאפריל—אוגוסט עם אפשרות להמשיך אם יהיה צורך. לפנות בכתב יד ופרטים מלאים בציון הטבלה, נסיון גיל, מצב משפחתי לת.ד. 3500 ירושלים.

מוכרים/ות !! להפצת מוצר ביתי חיוני, הכנסה כ־200 ל"י ליום, אפשרות לעבודה בשעות הפנאי. "החברה הדינמית" בע"מ — ינאי 6, 02-233223

מוכרים/ות !! להפצת מוצר ביתי חיוני, הכנסה כ־200 ל"י ליום, אפשרות לעבודה בשעות הפנאי. "החברה הדינמית" בע"מ — ינאי 6, 02-233223

משק בית ושמירה על ילדה, ל־4 שעות ביום, תנאים טובים 523560

ברחביה, דרושה מטפלת, לילדה, הבוהי המלצות, 34728, בין 16—22 (פרט לשבת).

לעבודות בית עד ארבע פעמים בשבוע תשלום נאות סל' 36404 אחה"צ.

דרושה אשה/בחורה לניהול משק בית ולטיפול בתינוק למשרה מלאה. תנאים מצוינים. 65967

למפעלי ספרים ליצוא בע"מ — דרוש סטנוג'ר ללוחות אופסט. רצוי נסיון גם בצילום. סלפון 261573 או לפנות אישית במפעלנו, איזור התעשיה תלפיות, מול מסעדת "שמש".

אשה לעבודת בית, מטריצהובסקי. 5—4 שעות ליום, המלצות. 36580

דרושה עוזרת ל־6 שעות כל יום, להתקשר: 527975

אשה לטיפול בילדים + עבודות קלות. סלפון 65207 (בהולו).

דרושה מזכירה + כתבנית בשנות ה־30 לעבודה מעונלת. פרטים: 228766

דרושה מטפלת מבונה לתינוק בקרית־משה, המלצות 522904 — אחה"צ.

דרוש/ה מבנ/ת לשכר עבודה, עם נסיון, עד גיל 35, סלפון 30206/56

למשרד עורכי־דין דרושה פקידה כתבנית למשרה מלאה או חלקית. סלפון 232361

דרושה עוזרת למשק בית, 4 שעות ביום 532328 מ־14.

דרושה שרטטת מתחילה לאינסטלציה בשעות 221243 — 8.00 15.00

דרושה מיד מטפלת מבוגרת ומסורה באזורה מ־8—2 ששה ימים בשבוע דוברת אנגלית עדיפה 04-242153

דרושה פקידה בעלת נסיון למשרה מלאה לפנות סוכנות נר עיני עתונות הרצל 61 בין השעות 13—9.

למכון הבילוגי בחיפה דרוש זוג לשמירה לעבודה בגן החיות מגורים במקום. 81886

ביקוש עבודה

מעמבוריון!!! רצונך בעובדים/ות מכל הסוגים? פנה ל"פרסום־אור" — 232222

איל תנהוריה, צעיר מסור ואחראי מחכה לך, 523140

מגרשים

מגרש באבורגור למכירה בהזדמנות. סלפון 02—38171 לא בשבת.

למכירה מגרש לוילה, נוף מרהיב, איזור שקט, מוצא עילית. רשיון לבניה מיידית, כל המקדים זוכה, סוכנות אנגלו־סכסון. הסורג 2, סל. 221161

מעוניין במגרש לוילה, רצוי רשיון בניה. 227120 בערב.

מעוניינים לקנות מגרשים לבניה תעשיה חקלאות סלפון — 645342

מחסנים

דחוף! מעוניין במחסן במרכז סלפון 233146 בשעות העבודה.

מטבעות ומדליות

מטבעות עתיקות ומודרניות — מדליות — שטרות — קניה ומכירה — יעוץ לאספנים ולמשקיעים — מומחים לניפוי ושימור — הערכות. אורלשטיין — הלנבי, הרצל 61. 04-645086

מכוניות למכירה

וולבו 1970, 74,000 ק"מ, במצב מצויין. סלפון 34705—02

פורד אסקורט 1100 1970 18,000 לירות. להתקשר 534515

היפמביל 1300, 1966, מצויינת. בעבודה 232736, בערב 228569

לרגל נסיעה, פורד קורטינה אל. אוטומטית 1974, על הכביש מ־22.1.75, 300 ק"מ. לפנה"צ — 02-536858

פיאט 127, אוגוסט 1972 + רדיו 40,000 ק"מ. 62122

סוסיתא סטיישן 1965, מצוין 521364 — בעבודה, 1903 — 521872 בבית.

דודג' 1965, מנוע במצב מצויין סמס. טלפון 254908

היפמביל 1962, במצב טוב — טלפון: 262505, משעה 13.00

מוריס־מינור סטיישן סוף 1965 + סמס, 38475 ובעבודה 30211/323 גיורא.

פיג'ו 404, 1966, במצב טוב, סל' 66770 מ־7.30—16.30

רנו קרוואל 1967, מיוחדת + רדיו, שמורה היטב. 64244

פיג'ו 404 1970 אוטומטית רדיו, סמס, במצב טוב. 02-532630

פיג'ו 404/72 אוטומטי, 35,000 ק"מ, לרגל נסיעה. 02-221524

פיג'ו מקרר 1972 + ארגז במצב טוב 233257 — כבעבודה.

בהזדמנות! כרסל 21, סמס לשנה, שיפוץ בביה"ר 68494

טרבנט ר"ג, 1972, 50,000 ק"מ, — 16,000 ל"י 02-34907

הילמן 1964, מנוע 1972 אוסר ספוח בהזדמנות — 10,500 — 285460

מיני מינור 1,000 סטיישן — 1968 במצב טוב. 02-528169

פריום 1968 תחכבית, רדיו — 67,000 אחרי סמס. 280556

רנו 8, 1969, הכבונית במצב טוב. 417781 אחה"צ.

מוריס־מינור סטיישן 64, מנוע 74, 11,000 לירות. 02-289730

פיאט 124 דגם אמריקני, 1969 56,500 מיל, סמס ביוני. 27,500 לפנות 39168, 63066

אוסטין 1970, מצויינת — 65,000 ק"מ, סלפון: 38753

רנו 5, 1974, חדשה, עם רדיו. סל. 222260

בהזדמנות היפושית 1200, 1968 בעבודה 521201/70, בבית 63499

פיאט 125, 1968, שמורה במיוחד סלפון 02—34857 פרט לשבת.

פולקסווגן סטיישן 1965 מנוע 1970 במצב מצויין סלפון 416556

פולקסווגן סטיישן מסחרי, 1970, סמס לשנה. סלפון 286221

הזדמנות היפושית 1200, 1974, 14,000 ק"מ + רדיו 36782

פולקסווגן סטיישן 1600, 1969 — 18,500 סלפון 532530, 419761

רנו קטר שבר, מצוינת, הכבר ניות סלפון: 223256, 523016

פיג'ו 304, סטיישן, 1973 במצב חדש 661443, 664531

פולקסווגן 1300, 1966, סמס + רדיו 224144, 221274

ציטרואן 21 די.אס. 1969, סלפון 04-728888, 065-50482 זהר.

פרטנט 1400, 1974, 22,500 ק"מ סמס לשנה 225111/542 בעבודה.

ביקוש מכוניות

מעוניין במכונית פיג'ו 404, סניל 227120 73—74 בערב.

קטנועים

הונדה 305, 1964, 3,500 — ל"י, במצב טוב. 232792

מכירות

מכונת תפירה לתעשיה 800 ל"י, ומקרר + אביזרים. 37009 א'—ה'.

מקרר קטן ותנור אפיה אי.אן.ג'י במצב מצויין. 62880

מכירה כללית, מצלמות וצרכי צילום בהנחות גדולות. סומר מגדלור, כבר־ציון.

פטיפון־קליפ "פילקו", חדש. מיקסר "קנווד" + חלקים 414638

למכירה תנור אפיה וכיריים, פריג'ידר, מיטה, שולחן וכסאות, כורסאות, ארונות — ת.ד. 7412

תנור גז־חשמל מצויין + גם חד־אוכל עתיק. 528169

בהזדמנות מפות מרלין 140X210 ב־63 לירות, יוהנן מלכי ישראל 19, גאולה.

מלונידה, שטיחים, תנור גז, שואב אבק, סירת תינוק, לול בארמון הנציב 115/24 בימי חול 20.00—21.00 נגני.

מכונת כביסה אמקור קומפקט, גריל אמריקני חדש. סלפון — 02-533629

פריג קסאת הג גסינג'ל — 276 דו־לבי חדש + אחריות 4,200 63072

בהזדמנות, מכונת כביסה ריסט קיל: ובלנדר, הכל במצב מצויין. מרישה. 30211/691

מכונת כביסה קנדי וכיריים גז, הכל במצב מצויין 222586

כלי נגינה

למכירה אקורדיון 80 בס מאנר' טונגרו, חדש. סלפון 414520 מ' 20.00

הפסנתרים וכלי־הנגינה במחירים הישנים עד 1.3.75 ב"הצליל", פריחרש 10, 233680

פסנתר "הופמן" מצויין, כמעט חדש, 7,500 לירות. 415407

פסנתר מעולה ומודרני למכירה בהזדמנות 225860 קר בערב.

פסנתר חדיש ומצויין למכירה במחיר הזדמנותי 225933 בערב.

מקררים

מקרר אמקור מעולה ישן, מחיר סביר. סלפון 39624

מקרר "אמקור פאר", במצב טוב, 1,000 ל"י. 521581

מקרר במצב טוב ועגלת טיול לתינוק מהו"ל 04-87727

פרידמן 11, מצויין סלפון — 243143

מערכות קול

בהזדמנות טייפ גרונדיג סטריאו אוטו' חדש עם אחריות 412693

למכירה מערכת סטריאו — אמפליפייר "ביקו" סמיסון, לנגר רמקולים פי.אי. 7,500 ל"י לפנות ל"סטודיו" ממג' רסקו ירושלים.

שרותים

"יתחל" — צילומי מסמכים, מולטיליט, חוברות, עלונים. המלך ג'ורג' 29. 02-232851

הסקה! אחזקה שנתית ותיקונים ת.ר.ש. בע"מ. 225850

בלאק אנד דקר מתכבדת להודיע על פתיחת תחנת שירות ברח' יפו 210 בירושלים. הנחות גדולות לרגל הפתיחה!

המלמשים !! הברקת מרצפות + נקיון יסודי. 223731 — 232008 "מורי".

רהיטים

למכירה: מערכת רהיטים צחיקה ומהודרת. סלפון — 526471

... גם סלוני ומזנון — 2500 ל"י. סלפון 225732

למכירה! מזנה, ספה, כורסאות, שולחן סלוני 222120, מ־8—5 אחה"צ.

מזגני אויר

מזגן אויר "אמקאא" קירור/חימום, חדש לגמרי באריזה. 33151

בולים

בולים, מטבעות, מדליות, קניה ומכירה. בולי מגדל הלל 23, מבג' רסקו.

חיות בית

למכירה בוקסר מאולף, 7 חודשים + תעודות. בעבודה 3—62112 האיר.

מכונות כביסה

מכונת־כביסה "פילקו" — אוטומטית. שנה בשימוש 414638

פרסומים

קבלת מודעות ב"מעריב" — ירושלים, רח' הלל 14/16, פתוח מ־7.30—13.00 ומ־16.00—18.30.

שדוכים

גבר נפרד בודד 52 מעוניין בנחמדה מתאימה ח"ד 1952 חיפה.

מסג'ים

מסג' מעולה, התעמלות, הרזיה. מכון עירלי, החבצלת 5. 224511

צילום

בודקס רפלקס, עדשות 10, 50, 75 סלפון 417520

המשך "לוח ירושלים" בעמוד 7

SOVA שובע

KOSHER כשר

★ מסעדה בשרות עצמי ★ מסעדה צמחונית

★ אולם לחתונות ובר־מצוה

★ עריכת טקס ברית־מילה עם הכתעות להורים

שובע המסעדה העממית שלך

רח' ההסתדרות 3 טל: 222266 ירושלים

לשרותכם גם קפטריה במוזיאון ישראל

רמות שרת בלב ירושלים

הצטרף לרובע מגורים החדש המוקם על ידנו באחד האתרים היפים בירושלים.

בחר לך את הדירה המתאימה מהמבחר המגוון העומד לרשותנו.

פרסום ומכירה: תומר ירושלים בע"מ

הרברט סמואל 2, ירושלים, טלפון: 221271

בנות חן רהיטים בע"מ ברח

החנות האקסקלוסיבית לארונות קיר, חדרי שינה, סלונים ופינות אוכל.

★ נתקבלו מודלים חדישים

★ תכנון פנים־הדירה ללא תשלום

בנות חן בע"מ שלומציון־המלכה 11 ירושלים

מלון שורש פותח שעריו לציבור הרחב ב־1.3.75

המסעדה פתוחה — לארוחות ולעסקים

בקשר להזמנות נא לטלפן 02-528030

מלון שורש

ד.נ. הרי יהודה

ספקים נאמנים לפרט ולכלל

כל־בו הומינר

חמרים לבנין, לבית ולגן

רח' בצלאל 7, ככר מנורה, טל. 226471, ת.ד. 630 — ירושלים

נצלו את המכירות של החודש — בפריטים שונים

שכטר יהודה

רח' יפו 38, פינת קפה אלסקה, ירושלים

שרות מוסמך לתיקוני טלויזיות ומכשירי אלקטרוניקה

סוכנות מכירה מכונות כביסה זהר, אמקור, פיליפס, מקררים ותנורי בישול וכו'

— שרות מהיר ומהימן —

הפינה הירושלמית מופיעה מדי יום שישי

מוגש ע"י

ירושלים

טל. 227222 רח' הלל 23

לוח מעריב כלבו — להצעות הסכניות של חנויות ועסקים

הלוח הראשי — לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר — לוח מעריב

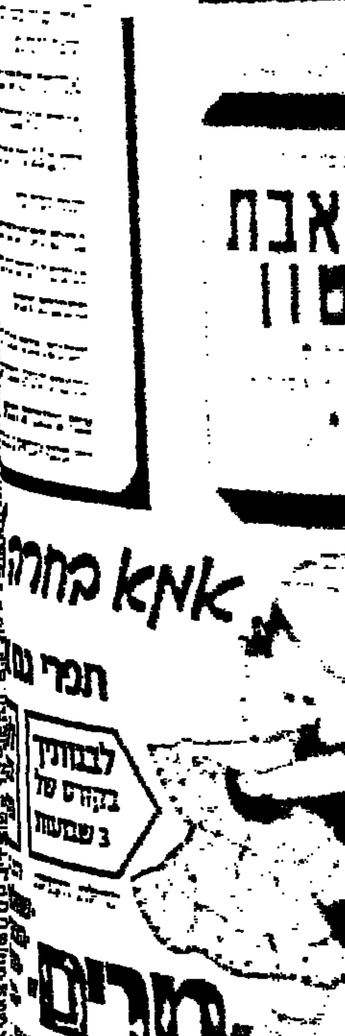

هكذا من الأصل

לוח מעריב חיפה

סניף מעריב בחיפה: רח' הנביאים 32 טל. 660051
פתוח: משעה 8.00 בבוקר עד 7 בערב ברציפות.

דירות

שימו לב!! דירות יפות נהדרות למכירה בדמ"ם או בשכר. הודשי כל מיני עסקים. נא לפנות ללייב סרולוביץ, גרעון 2 פינת הרצליה, בין השעות 2—4 ומ-8 בערב, טלפון 521764 טלד"ו.

בהזדמנות 3½ בהרצל בכרמל 230,000 4 דירות גן וקוטג'ים תוור אפל .87387

בשטרייטצג קומה א' מרוהטת 92 מ"ר טלפון 537063.

קבלני בנין

שלהד מציע דירות 4½ חדרים בהמיכת כרמלי 18, נוף יפה, מחסן + חניה 180,000 ל"י. לפרטים הנביאים 28, בין 7—5, או טל' .667850

במכירה דירות 3½ 4 חדרים ירמיהו עיני בע"מ הנביאים 28 טלפון .642513

ללא פיתות ללא הצמדה נותרו מספר דירות 4—5 חדרים ברמת הדר מנפיר גורדאו 27, .664859

אגרידין סקיעה 3—4 חדרים בקרית אתא ובקרית חיים — .644088

דירות למכירה

באחוזה 4 חדרים נוף יפה. לפרטים טל. 253127 גם בשבת.

למכירה דירת 3 חדרים מסודרת + שיפורים בנוה שאנן. 254841

עיר מרכז הכרמל 4½ חדרים, ארונות קיר והרבה השקעות. מכחר דירות 2—3 חדרים במרכז הכרמל ובאחוזה, „סגנון" סמוך שד' הרצל 61 04—664739.

בכרמליה 4 חדרים + מחסן + חניה, 300,000, טלפון 04—243332 ,02—526445.

בקרית חיים 3 חדרים בית משותף מסודרת מרוהטת .533754

ברחוב אלנבי בשלב א' נותרו מספר דירות במחיר מ-220,000 ל"י שתמכרנה ללא הצמדה ב' מחיר הודש פברואר 1975. התשלום עד אחוזת החוזה 60% בלבד. ומשכנתא מיידית מובטחת. אבני רום טלפון .664456

בנוה שאנן 3—4—4½ בבניה, נוף, סטנדרט גבוה, „סגנון" סמוך הרצל 61 04—664739.

בהסקף ותיקים 3½ חדרים, 180,000 ל"י. טלפון .245704

בנשר, 3 חדרים + מכבה גדול 68 מ"ר. טלפון .232255

דירת 3 חדרים מסודרת בקרית חיים מזרחית טלפון .722334

3 חדרים מסודרת, ארונות, ק"ג, קרית-אתא. שבת .729691

דירה בקרית-אליעזר 3 חדרים שיפורים, ארונות קיר, טל' — .524508

באלנבי 3½ ארונות, מטבח 79 מ"ר, 165,000 מיידית טלפון .529471

[illegible]

בנוה שאנן נתיבות 3 חדרים להתקשר .232100

דירות הדר אחוזה ונחיות במרכז אחוזה ק"ק .242872

דירה 3½ מטופחת + ארונות בקריתחיים מזרחית .721214

דירה בת 3 חדרים בקריתחיים טלפון .716801

ברוממה הפרחים יפה ומטופחת 84 מ"ר טלפון .252728

הכרמל זכה! בהזדמנות 3 — בנוה שאנן — 125,000 ל"י — טלפון .662816

בקרית אליעזר 3 חדרים 84 מ"ר חזיתה + שיפורים .235809

בהזדמנות 3 מידית בחניתה 253946 בערב (לא בשבת).

בבלפור 2½ + 2 מנורות — „רוז" החלוץ 54, .642693

בקרית אתא בסוקולוב 4 חדשה נהדרת 117 מ"ר מיידי 185,000 — .537236 726677

בקריית ב' דירה מסודרת 3½ חדרים (96 מ"ר) ק"ב 180,000 להתקשר ביום ו' או בשבת משעה 17 .711233

בבת גלים ובקרית אליעזר מיידי 3—2½ מפתחות בינה — .522854

בקרית אתא דירת 4 חדרים + מחסן אפשרי עם רחוב .722087

3½ + ארונות ק"ר + נוף ע"י אגד החרש 135,000 לא בשבת .531380

באחוזה חדשה 4 חדרים ושפורים רבים, למסירה הוך חצי שנה טלפון .253408

בקרית אליעזר 3 חדרים + 3 פרכסות מנורות מתקנית בדצמבר .520616

[illegible]

בכרמל קרית-מוצקין רגורות 4 חדרים, שיכונים כפולים, בבית כן 3 משפחות 235,000 ל"י, כמו כן דירות 3½—4 חדרים בקרית חיים ובקרית ים .712839 ,730206

במרכז קרית מוצקין דירות 2½ חדרים 701344 אחה"צ בלבד.

בבת-גלים דירה בת 3 חדרים + שיפוצים טלפון .535554

בהדר ברחוב ירושלים למכירה 3 חדרים מסודרים טלפון — .525471 ,536072

בכרמיאל דירת פניה 3 חדרים להתקשר .988564

בהדר (מבוגר) 3 חדרים ק"ב .524435 ,662795

בחורב מלון ענק 2½ חדרים שינה חדר עבודה חימום 242180 לא בשבת.

בתל-חנן 3 חדרים פ"א מיידי פרץ 11/4 טלפון .570438

למכירה בנוה שאנן הח' מימון 3 חדרים טל' .235279

בקרית חיים 3 + פ"א 135,000 ל"י + שיפורים טלפון .725698

בקרית מוצקין דירת 2½ חדרים ק"ב טלפון .712201

באחוזה בהזדמנות 4 יפה + שיפורים + חניה טל' .241870

למכירה 2½ חדרים עם 2 מרפסות ורד נוה שאנן .89108

דירת 3 חדרים + פינת אוכל קרית חיים הבנית 13/8 טלפון .721698

דירה חדשה ברוך נו"ש 180 — 3 חדרים + פ"א ושיפורים בישפות עקנבר .226535

4 חדרים + פ"א 120 מ"ר קניאל 9 מעונות נאולה 642978 אלבוים.

3 + פ"א + ארונות + מזגנים ק"נ אלנבי 307 .527686

[illegible]

לפנים להשכרה 2½ חדרים בהדר מרוהטת טל' .534887

שלושה חדרים בסביבות אגד הארבה 04-663036 חוץ משבת.

דירה חדשה, 3 חדרים בקרית חיים המזרחית טלפון .725032

בהדר 2½ חדרים בשדרות אורים 36, טלפון .511748

להשכרה דירה חדשה 4 חדרים + פינת אוכל, להתקשר לפנה"צ לא בשבת לטלפון .81916

בהזדמנות נאורה 3—4 — אחרי ריהוט חלקי. .724851

ברמ"פ בהדר שנים + הול + מרפסות מנורות, מירית .534978

דירת קומה מרוהטת, 3 חדרים לתקופה ממושכת. .512456

ברמת-רמז 3 + ס.א., שיפורים + ארונות קיר. טלפון .221416

במרכז הכרמל בשכ"ת דירת 4 חדשה 88768 מ-13—17.

למכירה 1 במרץ דירת 2 חדרים הול שיפורים בקרית-ביאליק — טלפון .724124

בהדר דירת שני חדרים + טלפון מרוהטת 500.— .663414

ברמ"פ דירה 2 במרכז-הדר — 525218 מ-18—21.

להשכרה 4 חדרים מרוהטת — ביזרעאליה כניסה מיידית — .535058

בשכ"ת דירת 3 חדרים ברוממה כניסה מיידית .522968

בקרית מוצקין 2 חדרים + פינת אוכל בשכ"ת 532027 — .524326

בשכ"ת דירות ריקות בהדר ב' בקריות ולמכירה ברמ"פ „רוז" החלוץ 54, .642693

[illegible]

חדרים מרוהטים

חדר מרוהט יפה לבחורה ב' כרמל דרדוים טל' .87226

מטודפ/ית חדר בכרמל + מטבח + מרפסת. טלפון 251117 מ-14.

להשכיר לבחור חדר מרוהט במקום מרכזי .523034

בהדר בשכ"ת דרושה שותפה ב' דירת מהדר טפרר .665733

דרוש חדר מרוהט וממבח לתיירות בסביבות הנשיא .82564

ביקוש דירות

מחפש לקנות דירת חדר / 1½ בחיפה. 245424 מ-15—21 גרעון.

דירת חדר בשכ"ת ברמות-רמז או בסביבה. טל' .222281

מבקשת לקנות דירה 4½ מכיר בת מרכז הכרמל .89792

ליקנתרתכ דרושות דירות בכרמל אחוזה נוה שאנן — נווה אר"לאזורבוב 15 .645542

דירות להחלפה

ברשותי בנין של 4 דירות ב' לוס אנג'לס בסביבה יהודית לההחלפה בדירה בישראל .235236

מכירות

מיקרודין: תקוו, שרות ומכירת מזגנים בהזדמנות ובאחריות — .81408

טלויזיה „גרונדיג" — 1,200. עד לת תינוק „תמי" מנורה + ...

[illegible]

מקררים

[illegible]

טלוויזיה

[illegible]

רהיטים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

דירות מרוהטות

בהדר 3 חדרים רהוט מלא + טלפון בשבלה. .665172

במרכז הדר 2 פרוהטים + טל' .533668

בקרית חיים 3 חדרים פרוהטים יזמבלים ובית בודד. — .251050

[illegible]

וילות ובתים

בקריתחיים המזרחית בית 3 חדרים ומרפסות .823914

למכירה בהדר, ליד מכבה, בית בני, אפשרי דירות בודדות — .02-231229

[illegible]

דירות להשכרה

דירת חדר ריקה מסבה, נוחיות פרטי מוצקין. .721451

ברמ"פ בהזדמנות 1½ + מכבה מיבל ק"ק. טל. .643672

בקריתאליה דירת 3 חדרים, רהוט חלקי. טל. .331306

4 חדרים באחוזה לתקופה של שנה או יותר. .243745

[illegible]

מכוניות למכירה

דופין צרפתית 61, מסמ 9 חוד שים 5,000 .04—712871

אלפא רומאו 1600/68, רדיאלים, מיום. 18,000.— .232305

מרסידס כרמל מבחר מודל 1970 יפהפיה, מכם לשנה בהזדמנות טלפון בעבודה 642241 בבית .733302

מבחר גדול של רכב משומש ל' מכירה „רכב דגון" הצעצמאות 136 04—514315.

היפושית 64 במצב מצוין, מסם כיוני. טל. .911456

למכירה רנו 8 1966 + מסם במצב טוב. 04—534118.

בהזדמנות אופל קדט סטיישן 1965 מצב טוב + רדיו. .83008

פורד קורטינה 64, אוברול + רדיו. שמורה היטב .660462

מנמה ראלי, 73, מסם לשנה, 27,000 ק"מ. .729659

מאנגוס 12/66, במצב טוב. טל' 720374 בערב.

פולקסוגן וריאנט סטיישן 1970 אפשרות הליפין. טלפון 065-55620

בהזדמנות סימקה 1100 חדישים בבביה, 4500 ק"מ. .536674

פולקסוגן קבינה בפולה 1972 77,000 בפרטי. טלפון .660619

פיאט 600, אוברול מלא אחרי הרצה, מסם לשנה. .04-530666

למכירה פורד אנגליה מטחרית 1965, טל' .04-243327 ,04-256166

נ.ם.או. 1000, 71, מצויינת, רדיו + תוספות. טל' .934470

הילמן אימפ 64, במצב מצוין, חכוכיות, בהזדמנות. .719296

הילמן 145 סטיישן, 1971, מנוע, כצויין. טלפון .04-713560

בהזדמנות נ.ם.או. 1200 1969 + אוברול, צבע וטסט. .719404

קונסמה 1300, 1966 בהזדמנות + טסט, במצב מצוין. .716780

מנוע מיני-מיינור 850 חדש, למכירה בהזדמנות. טל' .934470

מיני מיינור 850 סטיישן, 1962 במצב מצוין, 140,000 ק"מ בלבד .535851 בערב.

פיד כנרה, 72, מצב מצוין. טל' .931086

היפושית 1300 מודל 1967 במצב מצוין. טלפון .641395

[illegible]

פורד 1100, 64, במצב טוב + מסם, רדיו. .702025

פולקסוגן חיפושית 64 במצב טוב + מסם. טלפון .720559

טנדר פיג'ו 1974 חדש ומוב — לפנות .531326 18,800

פולקסוגן קינובוס 1966 מנוע 1970 ובמנוע פולקסואגן לסטיישן כפופי ובטשלם, מבחר בריסקה .532321

פיאט 1961 403 במצב טוב + רדיו. טל. .222926

פיאט 850, 70', 36,000 ק"מ — טלפון .84561

בהזדמנות מכונית אוסטין קמי בריטיש במצב טוב 6,000 234160

פיאט 124, 71', 85,000 ק"מ + מסם 27,380, טלפון .711559

בהזדמנות סובארו קופה 72 — מצב מצויין טל. 733371 מיום ראשון.

משאית לילנד 1972 דבל אקס אחרי שיפוץ .572336

מאגנוס 15 ספנתרי 69 יד ראשונה 75,000 + רדיו מכירה במטם חדשה .83190 664954

סיבד 404 1966 מסם שנה במצב מכני מצויין .04-242971

פורמאוד 55,000 1972 1300 ק"מ רדיו 521249 ,231060 נמחלי.

וולבו 144/70 ספורה מאד, — בערב 251402 לא בשבת. .531007

סימקה 1965 1000 מסם שנה נהדרת טלפון .669888

רקורד סטיישן אוטומטית כ' הריסה למכירה ולהחלפה 669632 לא בשבת.

משאית 500 די עם טפייל מודל 1969, מנוע חדש במצב מצוין לפנות .640237 בשבת .711768

מבחר פולקסווגן קבינה אחת במצב טוב, מודל 1970, מנוע חדש (הבאריו) לפנות 640237 בשבת .711768

ביקוש מכוניות

מעוניין בהיפושית מודל 64 עד 68. טלפון .952069

קטנועים

[illegible]

ב. ניי ספר לנהיגה

[illegible]

משרדים

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

הצעות עבודה

דרוש נער לשליחויות ולעבודות משרדיות. לבני שרות צבאי. נא לפנות: אולר את שמורו, רח' יפו 43.

בת שנה מחפשת מטפלת — .244974 רוממה — 13.30—7.30

דרושה אשה לטפול בילד בן 8 ועבודות בית קלות ל-4 שעות בכל יום (אפשרי ללא יום שישי). 334108 אחה"צ.

דרושה נערה אחראית לפני צבא לעבודה בחנות חרשה. שעה נוחות. טלפון .530663

במכיניה, מטפלת לשני ילדים בני שנתיים וחמש. .730236

מתקשים נגריה בצפון המסונלת לייצר ריהוט, שירות וכוננויות מעץ אורן בכמות גדולה. עבור מלון. פרטים יש לשלוח לת.ד. 5191 עבור מלון.

דרושה תופרה צעירה לעבודה בקרית אתא. 661792 בשעות היום.

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

מגרשים

מגרש פרטי ברח' רוזאל, בניה מסודר. .720248 ,726085

נותר מעל חצי דונם לתעשיה במפרץ עיר גנים. 58,000 ל"י .720935 ,720902

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

מסעדות

[illegible]

תעודות מלווה

[illegible]

פרסומים

[illegible]

קניות

[illegible]

תריסים

[illegible]

מערכות קול

[illegible]

כלי נגינה

בהזדמנות למכירה פסנתר פייראר גרמני, במצב טוב — .664509

מכונת תפירה

[illegible]

שטיחים

[illegible]

שמלות כלה

[illegible]

מחסנים

[illegible]

בתי-מלאכה

[illegible]

המשך „לוח חיפה" בעמוד 7

להשכרה בירושלים
בשכירות חודשית
בית מרווח 14 חדרים
במרכז המושבה הגרמנית
מתאים למשרדים, מוסד וכו' — כניסה מיידית
להתקשר 02-35841 בשעות העבודה

לוח מעריב לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר הלוח הראשי לוח מעריב כלבו להצעות הסכוניות של חנויות ועסקים

...תכנאים · בימאים
...הרחבת ה...
דרושים:
...מנהל עבו...
(מכונאי ייצור)
...עובדים
...עבודות
...שלוח...
פונה:
...איש מכירו...
...של נסיון בביטוח...
המעוניין לשמש...
...מדריך...
...איש מכירו...
...לימוד...
...יועץ...
בביטוח
...יחידת מחש...
...בנק בתל-אביב...
...תכניות...
...ראית משו...
בע"מ
לתיקון
...חי-עץ...
...נות
...מפלחה
...בעמק
...למלפון
...בלירות

דרושים

...ים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

לרגל הרחבת המפעל

דרושים:

1) **מנהל עבודה**
(טכנאי ייצור)
בעל נסיון בעבודות מנועים חשמליים
וניהול צוותות עובדים

2) **עובדים**
לענף הרכבת מנועים חשמליים זעירים
עם או בלי נסיון קודם

3) **עובדות**
לעבודות ליפוף מנועים חשמליים.
הדרכה ניתנת במקום

תנאים טובים (משכורת + פרמיות)

לפנות בין השעות 2 עד 4 אחה"צ בימי א'—ב'—ג':

שרון תעשיות מיזוג אויר בע"מ
רמת־גן, רח' גלעד 2 (פנת אבא־הלל 12)

...רת **שלוח** בע"מ

פונה:

לאיש מכירות
בעל נסיון בביטוח חיים,
המעוניין לשמש
כמדריך עצמאי

לאיש מכירות
המעונין ללמוד את העבודה
כיועץ עצמאי
בביטוח חיים

נא להתקשר טלפונית לשם תאום ראיון ל:
תל־אביב: טלפון 66 81 29 (03) קו פנימי 52
חיפה: טלפון 51 23 64 (04) קו פנימי 22
ירושלים: טלפון 41 23 22 (02) קו פנימי 2

ליחידת מחשב
של בנק בתל־אביב

דרושים

תכניתן

הכישורים הדרושים: שנתיים נסיון בשפת קובול.
מקום מגורים בתל־אביב והסביבה

אחראית משמרת
בחדר ניקוב

עבודה במשרה חלקית בשעות אחה"צ והערב
הכישורים הדרושים: נסיון קודם בתפקיד.
מקום מגורים בתל־אביב והסביבה

...ות בצרוף קורות חיים לת.ד. 1263 תל־אביב, עבור מס. 405.
הפניות תשמרנה בסודיות מוחלטת.

ל"יצהר" בע"מ

דרוש

...ובד לתיקון
...משטחי־עץ
בקבלנות

...התקשר טלפון 252444 לאמנון

דרוש

מרכז פלחה
למושב בעמק

לפנות בכתב
למגוון שרותים עפולה
עבור מרכז

בחורה למלפון
...עבודות משרד כלליות
(5 ימי עבודה בשבוע)
הדפסה בעברית או באנגלית רצויה.
...שור נשות, מהנדסים יועצים בע"מ
טלפון 285294—03.

דרוש

מכונאי אחראי

לכלים חקלאיים
לקיבוץ
במרכז הארץ
טל. 911288 — לפנות
למרכז המשק או הגזבר

לביח"ר לסריגה
דרושות

1. **תופרת**
למכונות אוברלוק
(סוג א')

2. **תופרת**
למכונות זיגזג
(סוג א')

תנאים טובים
מובטחים
לפנות „עופר",
לבנדה 18, ת"א

דרוש

אדריכל

למשרד אדריכלים
עם נסיון 3 שנים
לפחות בצפון ת"א
טלפון 456246
בין 8—15

מרכבים מפעלי מתכת בע"מ
פתח־תקוה קרית־אריה

דרושה

פקידה טכנית

בעלת נסיון
דרושה ידיעת השפות גרמנית
ואנגלית, כולל הדפסה.
אפשרות לחצי משרה
למועמדת המתאימה תנאים טובים
על המעונינות לפנות לטל. 913044
או ישירות למפעל למנהל כח אדם.

לאחים גולדשטיין, דרושים

* **מנופאי**
לעבודה על עגורן צריח
באזור המרכז

* **טלפוניסטית**
בעלת ידע בהדפסה
למשרדנו ברמת־גן

נא להתקשר: 725137

לחברה חדישה למוצרי מזון דרושות

מדגימות

לעבודה בסגנון אמריקאי

המשרות הנן קבועות ומתצעות בת"א,
חיפה וירושלים
לנשים בנות 23—45 בעלות הופעה נאה

שבוע עבודה בן 5 ימים
שעות העבודה 8.00—13.30

המעוניינות מתבקשות לפנות לת.ד. 40020 ת"א,
עבור „מדגימה".

למשרד אדריכלים דרושים:

★ **אדריכל**
5 עד 10 שנות נסיון

★ **הנדסאי אדריכלות**
3 עד 5 שנות נסיון

★ **הנדסאי קונסטרוקציה**
3 עד 5 שנות נסיון

נא להתקשר 234017

קי.בי.ע. קבוצת בוני ערים בע"מ
חברת אשדוד בע"מ
ת.ד. 21 אשדוד

מבוקש

מנהל חשבונות ראשי

אחראי למערכת החשבונאות
ולמעקב תקבולים ותשלומים

נדרשת הצלחה בעבר בניהול יחידת חשבונות
והשכלה מקצועית נאותה.
הצעות בכתב יד להפנות במעטפה „אישית"
למזכיר החברה עד ליום 3.3.1975
— סודיות מובטחת —

אנשי מכירות

דרושים

לחברה מסחרית

צעירים בעלי השכלה ונסיון מוזמגים
להשתלב בצוות מכירות דינמי.

תנאים טובים למתאימים

נא לפנות בכתב, בציון פרטים אישיים מלאים
לת.ד. 16284 תל־אביב עבור „איש מכירות".

למפעל תעשייתי גדול
במרחב תל־אביב

דרושים

1) **אנשי מכירות**
2) **מנהל ייצור**

לפנות בכתב בצרוף פרטים ונסיון קודם לת.ד.
1719 רמת־גן. סודיות מובטחת.

סאי־טקס קורפוריישן בע"מ
SCITEX

דרושים

הנדסאי מכונות / ייצור

התפקיד כולל: פקוח על ייצור והרכבה של מכשירים מכניים בנושאי תיק ייצור, הזמנת חומרים ורכיבים, פקוח על ייצור ובקורת איכות, הרכבה סופית ובדיקת המוצר.

הכישורים הדרושים:
— הנדסאי מכונות בעל זיקה לייצור ונסיון של שנים אחדות בפקוח ייצור.
— נסיון רב־גווני ומשולב בתכנון, הכנה לייצור, בקורת איכות והרכבת מכשירים מכניים.

כרסם - מסגר מכני

בעל נסיון בעבודות כרסום וממכיקה עדינה.
קידום אישי ומקצועי, אוירה דינמית,
ותנאים טובים למועמדים המתאימים.
5 ימי עבודה בשבוע.

לקביעת ראיון נא לפנות ישירות למפעל ברחוב המדע אזור התעשיה הרצליה ב' או טלפונית 930281. סודיות מובטחת.

מכון ויצמן למדע

דרושה

מזכירה כתבנית

הכישורים הדרושים: ידיעת השפה העברית על בוריה, ידיעה טובה של השפה האנגלית, הדפסה מעולה בשפות אלה, בעלת נסיון בעבודת מזכירות.

משרה 101/75.

על המועמדות לפנות בכתב לת.ד. 26, רחובות 76100 בצרוף קורות חיים ונסיון קודם, נא לציין מס' המשרה.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה:
במרכז לחקר אוירונוטי

מזכירה כתבנית

הכישורים הדרושים:
בוגרת תיכון או ביה"ס לפקידות
נסיון של 3 שנות עבודה, לפחות, בניהול משרד
כתבנות עברית. רצויה ידיעה בכתבנות אנגלית

מועמדות מתאימות נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי, ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למו"פ, קרית הטכניון, חיפה — 32000, עד יום ו' 28 בפברואר 1975, בציון מספר המכרז 12/75.

דרושה פקידה
לעבודות פקידות כלליות

עם ידע באנגלית
ליום עבודה מלא

רק בעלות נסיון תפנינה אישית עם המלצות ל„סוני", מגדל שלום, אחד־העם 9, תל־אביב.

מודיעין אזרחי
דרושים שומרים

באזור תל־אביב
שכר ותנאים טובים מאד

לפנות דרך חיפה 21 תל־אביב

אל־על — אגודה שיתופית חקלאית
ברמות־השבים בע"מ

דרוש

סגן מנהל

הכשורים הדרושים: נסיון בענף הלול, ניהול משרדי וקשר עם לקוחות וספקים

לפנות בטלפון: 7—23206—052,
או בכתב לפי הכתובת הנ"ל.

דרושה

מנהלת חשבונות עצמאית

בעלת נסיון של שלוש שנים לפחות.
לעבודה בין 8.00—14.00
*
לפנות: טלפון 827683 בין 9.00—13.00

כור כימיה בע"מ

דרושים

* ## כלכלן

התפקיד: בחינת השקעות, בחינת תוצאות תפעוליות של מפעלים ותכנון רב־שנתי.

כישורים: נסיון תעשייתי — שנתיים לפחות. רצוי תואר שני במינהל עסקים.

* ## איש בקרה

התפקיד: הנהגת נוהלי בקרה של השקעות במפעלים, פיקוח על ביצוע נוהלים ובקרה של דו"חות ביצוע. בקרה של דו"חות פיננסיים.

כישורים: נסיון תעשייתי או בביקורת של 3 שנים לפחות. השכלה חשבונאית. רצוי תואר בראיית חשבון.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
— סודיות מובטחת —

נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33443 ת"א, אגף תכנון ובקרה

עבודה בטחונית
באזור תל־אביב

נתונים נדרשים:
* השכלה של 11 שנות לימוד לפחות.
* כושר בריאות מעולה.
* אחרי שירות צבאי ביחידת שדה בתפקידי פיקוד.
* תנאי שכר טובים.

תנאי עבודה:
* עבודה במשמרות.
* העסקה עפ"י חוזה מיוחד לחצי שנה עם אפשרות הארכה.
* תחילת העבודה בהקדם ומותנית בקורס במשכורת.

העבודה מתאימה גם לסטודנטים

המעוניינים מתבקשים לפנות אישית לרח' זכריה 16, בתל־אביב, ליד קולנוע „פאר", ביום א' 23.2.75 שעות 14.00—17.00, וביום ב' 24.2.75 שעות 09.00—12.00. נא להצטייד בפנקס מילואים.

לקבוצת מפעלי תעשיה
דרוש

להנהלה הארצית במפרץ חיפה

ראש אגף ארגון ומינהל

לטיפול במפעליה בצפון ובמרכז הארץ, בארגון ושיטות, נושאי כח אדם, הדרכה, יחסי עבודה, מו"מ עם נציגויות עובדים ומועצות פועלים

הכישורים: השכלה גבוהה במינהל תעשייתי או ציבורי, נסיון של 10 שנים לפחות

מועמדים רציניים יפנו בכתב ויפרטו קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1378 ת"א 61000

תנאים טובים — סודיות מובטחת

לחברת „משמר"
סניף באר־שבע

דרושים

מפקחים

לשעות היום
בעלי רכב ובעלי טלפון
נא לפנות לסניף, רח' הפלמ"ח 83, באר־שבע.

דביר ניקוב ואוטומציה בע"מ
דרושות

נקבניות
י.ב.מ.

עם נסיון שנה אחת לפחות
טל. 34539

בן 28
רקע טכני/מסחרי
5 שנות נסיון במכירות
שולט בעברית,
באנגלית וצרפתית
מעונין
במשרה הולמת
ת.ד. 346 רמת־גן

דרושים

שרטטים וטכנאים

עם נסיון
למשרד מהנדסים יועצים למיזוג אויר
תנאים טובים ועבודה מעניינת
טל. 450253, בערב — 410063.

דרוש

מחסנאי מכני
למפעל מתכת

נא לפנות בכתב ת.ד. 481 פתח־תקוה
ולציין על נסיון מקצועי

דרוש/ה
פקיד/ה
כללי/ת
בין השעות 9—16.00
לפנות לטל. 242949,
226254

לוח מעריב

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים ••• **דרושים** ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · טוכנים

אלקו ELCO

תעשיות אלקטרומכנית ישראלית בעמ

דרושים

• **טכנאי או הנדסאי חשמל**

לעבודה מסחרית טכנית מעניינת למחלקת מכירות טכניות. רצוי נסיון בשטח ה־מסחרי.

• **פקידה כללית**

בוגרת תיכון, לאחר שרות צבאי, ידיעה טובה בהדפסה בשפה העברית.

• **פקיד ייצור**

בוגר בי"ס מקצועי, לאחר שרות צבאי. רצוי בעל נסיון קודם.

• **כתבנית אנגלית**

בעלת נסיון רב בהדפסה בשפה האנגלית. ידיעת השפה הגרמנית — יתרון.

• **נקבנית**

עם נסיון של שנה לפחות, לעבודה במש־מרת אחת.

• **חרט**

בעל נסיון של שלש שנים לפחות.

• **מחסנאי**

למחסן חלקי אלקטרוניקה. רצוי עם נסיון קודם כמפ"ס בצה"ל.

• **תמחירן**

בעל נסיון של 3 שנים לפחות.

✶

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים ואפשרויות קידום.

✶

על המעוניינים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה ל„אלקו", רח' ז'בוטינסקי 23, ר"ג (מח' המנגנון) או להתקשר טלפונית 727131 לקביעת ראיון.

Lufthansa

בנמל התעופה בן־גוריון

דרוש

פקיד מטען

נסיון קודם אינו הכרחי

ידיעה באנגליה וגרמנית רצויה.

על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 26129 תל־אביב

אורט ישראל

לבי"ס אורט בעפולה

דרוש

מורה / מדריך, טכנאי או הנדסאי

למקצוע חשמל

בדבר פרטים נא לפנות למנהל בית־הספר, רח' הצפצפות 1, ת.ד. 121 עפולה סל. 065-22262

לרהיטי גבעת ברנר בבית מרס

דרושים

מוכרים מנוסים בענף הרהיטים

לקביעת פגישה נא לפנות: טל' 882555, 820984 תל אביב בשעות העבודה

מועד מסחרי ארצי

מחפש

מנהל סניף בירושלים

הכרחי נסיון במסחר ובמגע עם לקוחות, ספקים ועובדים.

בהצעה נא לכתוב לת.ד. 866, תל־אביב עבור מס. 160

מ.ל.ל.

מכון לסטטיסטיקה ולמיכון משרדי בע"מ

דרושות:

1. מקבידה

בוגרת תיכון, שולטת בשפה ה־עברית, כתבנות וידע בהנהלת חשבונות. נסיון בניהול משרד.

2. מרכזנית

לעבודה במשמרות.

על המועמדות לפנות למשרדינו טל' 9-257354 ת"א בשעות העבודה.

תנאים הולמים למעומדות מתאימות!

ACRILAN Monsanto

סיבים כימיים ישראליים בע"מ

חברה בת של מונסנטו אמריקה

דרוש

לעבודות הרחבת המפעל

טכנאי מכונות/צנרת

בעל נסיון

התפקיד כולל עזרה למהנדס הפרויקט בפיקוח על ביצוע עבודת ההקמה, תכנון ושרטוט מתקנים. ידיעת השפה האנגלית — רצויה. העבודה לתקופה מוגבלת בחוזה מיוחד. תנאים מצויינים.

נא לפנות בכתב לת.ד. 19 אשדוד.

— סודיות מובטחת —

לחברה פיננסית גדולה בתל־אביב

דרושים

✶ **מנתח מערכות**

בעל נסיון של 3 שנים לפחות — רצוי על מחשבי I.B.M.

✶ **מתכנתים**

בעלי נסיון של שנתיים לפחות בשפות תכנת קובול ואסמבלר

— תנאים טובים למתאימים —

לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 36221, תל־אביב, עבור: „מיכון".

— סודיות מובטחת —

במפעל תעשייתי באזור רחובות

דרושים

✶ **מנהל/ת חשבונות או תמחירן/ית**

לניהול כספי של כרטסת מחסן גדולה. עבודה אחראית ומגוונת, רצוי נסיון במפעל תעשייתי.

✶ **פקידת כח אדם ומזכירות**

בעלת נסיון של 3 שנים לפחות, בדיווחי שעות עבודה, ונושאי כח־אדם אחרים. שליטה טובה בכתבנות.

5 ימי עבודה בשבוע

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1334 תל־אביב למס' ר'/30141.

— סודיות מובטחת —

לבית ספר תיכון בירושלים

דרושה

פקידה בכירה

בעלת השכלה תיכונית ונסיון בעבודה משרדית, כולל ידיעה בכתבנות.

✶

נא לפנות בכתב לת.ד. 1114, ירושלים 91000.

לחברה ליבוא דרוש

עוזר למנהל חשבונות

צעיר בעל נסיון

לפנות בכתב עם פרטים הדרושים לת.ד. 1560 תל־אביב

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

בפקולטה לפיסיקה

מזכירה

הכישורים הדרושים:

שפת אם אנגלית ● הדפסה בשפות עברית ואנגלית ● ידע מקיף במזכירות כללית.

מכרז מספר 18/75

ביחידה לקדום פרוייקטים

פקידה כתבנית דו־לשונית

הכישורים הדרושים:

השכלה תיכונית ● הדפסה מעולה בעברית ● הדפסה טובה באנגלית ● בעלת נסיון של שנתיים, לפחות, בעבודות משרד

מכרז מספר 25/75

במרכז לחקר אוירונוטי

עובדת מכנית

לעבודות מיכשור עדינות

הכישורים הדרושים:

תעודת בגרות או תעודת גמר של בי"ס תיכון ● עבודת כפיים עדינה (ללא משקפיים)

מכרז מספר 169/74

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי, ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למו"פ, קרית הטכניון — חיפה — 32000, עד יום ו', 28 בפברואר 1975, בציון מספר המכרז המתאים.

עמל

דרוש

עוזר למינהל

לבית־ספר בתל־אביב

הכישורים הדרושים:

1. השכלה תיכונית מלאה, רצויה השכלה אקדמאית.
2. נסיון במינהל, כספים ומשק.
3. כושר הבעה בכתב ובעל פה.
4. יכולת לתפקד מזכירות גדולה כולל פיקוח על צוות עובדים.
5. רצוי נסיון קודם במוסד חינוכי.

תקן הדרגה: יוק—מ"ע בדירוג האחיד או 4—3 בדירוג המהנדסים.

לפנות בכתב ל„עמל" ת.ד. 303 ת"א או בטלפון 261111 קו פנימי 349.

חברת ליבוא ושווק

מחפשת

מ נ ה ל חשבונות ר א ש י

תנאים טובים, משרה מלאה

ת.ד. 4402 ת"א לכמ' 192

עירית חדרה

י' באדר התשל"ה (17.2.75)

הודעה על משרה פנויה של

מהנדס מדור הפיקוח

עירית חדרה מכריזה על משרה פנויה של מהנדס מדור פיקוח במחלקת מהנדס העיר

הכישורים:

מהנדס אזרחי בעל נסיון לעבודות פקוח דרגת השכר בהתאם לכישורים

מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל יפנו בכתב אל מזכיר העיר עד יום רביעי, כ"ב אדר תשל"ה (5.3.75) שעה 12.00 בצהרים ויצרפו פרטים על מקומות עבודה קודמים, תעודות והמלצות.

דב ברזילי, ראש העיריה

עירית חדרה

מכרז עידוני

עירית חדרה מבקשת הצעות ל:

רופא וטרינרי עירוני

הכישורים:

נסיון של 2—3 שנות עבודה וטרינריה עירונית הדרגה בהתאם לכישורים

מועמדים מתבקשים להגיש הצעותם בכתב־יד, ולפרט נסיון קודם בעבודה. מועד אחרון להגשת הבקשה 28.2.75

דב ברזילי, ראש העיריה

למשרד מהנדסי בנין בתל־אביב

דרושה

שרטטת קונסטרוקציות

מנוסה

לפנות: טל. 5—259184. סודיות מובטחת

אם רצונך בהכנסה גבוהה

אשר תתן תמורה למאמץ שיושקע

(אפשרית עבודה חלקית או מלאה)

פנה אלינו!

אנו חברה גדולה ומבוססת, אשר דרושים לה:

1. נציגי מכירות

גברים ונשים, המעוניינים להשתלב ברשת שווק הפועלת בשיטה חדשה, בכל רחבי הארץ. נסיון קודם אינו הכרחי.

2. בעלי חנויות ובתי עסק

בענף תרבות הדיור, המסוגלים לארגן צוות נציגי מכירות בעירם ולשמש כנציגי מכירות אזוריים.

נא להתקשר לטל. 4—614733, 247232, תל־אביב, לקביעת ראיון.

למוסד ציבורי גדול

דרושים

מהנדסים, טכנאים, והנדסאים

בתחום האלקטרוניקה או המכונות

על המועמדים להיות בעלי נסיון של כ־3 שנים לפחות בנושאי אוירונאוטיקה (רצוי התמחות בבקרה מכ"מ, בקרת ירי, מערכות קשר בטכנות, ניסויי טיסה, תכנון אוירונאוטי, כערכות ספרתיות והתקנות המ"מ).

— העדפה למועמדים יוצאי ח"א בעלי נסיון בתחומים שצוינו לעיל.

— מקום העבודה — תל־אביב.

הצעות בכתב בפירוט קורות חיים, רקע צבאי הנסיון מקצועי יש להגיש עד ה־6.3.75 לת.ד. 7061 ת"א 61071 בכ' (15) 148.

למצקין

בתל אביב, רח' אלנבי 74

דרושות מוכרות

לפנות כל יום בשעות 9—12 במקום

✶

לסניף חיפה

ברח' הרצל 37

דרוש מוכר

למחלקת הגברים

בעל ידע מקצועי בענף ההלבשה לגברים

בא לפנות במקום בימים שלישי ורביעי בשעות 9.00 — 12.00

או בכתב עם פירוט נסיון קודם לת.ד. 2901 תל אביב

דרושים

נציגי מכירות וסטודנטים

להפצת מוצר ביתי חדש ונדרש ביותר

לבעלי נסיון בהפצה רווחים גדולים.

אפשרות עבודה חלקית

לפנות אישית בלבד

אמינות אלקטרוניקה בע"מ

רח' סלמה 23 תל־אביב

דרושים

מרכיבים בעלי נסיון

להרכבת דודי שמש

נא לטלפן למר גולדברג

טל. 37798, 228166, ת"א

ורשבסקי — אכברט

הנדסת בנין בע"מ

למשרדינו בירושלים ובתל־אביב

דרושים

✶ **טכנאי בנין** — נסיון של 3 שנים

✶ **שרטטי קונסטרוקציות**

מביטון מזוין

לטלפן: 03-450262 ת"א, 02-416366 ירושלים

אבן חשף

יצרני כימיקלים בע"מ — אשדוד

דרושים

1. **קצין בטחון והג...**

רצוי פנסיונר יוצא צה"ל, תושב אשדוד והסביבה.

2. **מהנדס כימיה**

למתקני יצור.

3. **טכנאי כימיה**

למתקני יצור.

4. **לבורנט/ית למעבדות**

5. **שרטטת מכונות**

למח' טכנית.

6. **עוזר מחסנאי**

למחסן תוצרת.

עדיפות תינתן לתושבי אשדוד

מרבית התפוקה מיועדת ליצוא

המעונינים יפנו בצרוף קורות חיים בכת... 262, למשרד כח אדם. טלפון 055-21321 ... 77100 אשדוד.

— סודיות מובטחת —

תעשיות אלקטרוניות ... חיפה

דרושים

✶ **מהנדס בטיחות בתעשיה**

הכישורים: מהנדס מכונות / כימאי, בעל נסיון בתעשיה (רצוי בתעשיה הכימית) וכן נסיון ... בטיחות בתעשיה.

למועמד חסר נסיון בנושא הבטיחות אפשרות להשתלמות.

מועמדים יפנו בכתב למחלקת ... ת.ד. 1929 חיפה ויצרפו העתקי ... בדבר השכלה ונסיון. רצוי לצרף ...

✶ **פקידה כתבנית**

בשפות עברית ואנגלית (שפת אם ...)

הכישורים: נסיון של שנתיים ... בהדפסה בשתי השפות, בעבודות כללית וידע בהפעלת טלפרינטר.

מועמדות יפנו טלפונית ... המנגנון טל. 04-912231 ר-5211

לצה"ל דרושים

מהנדסי בנ...

בנושא

תכניות מבנים, תאום פרויקט, פיקוח עליון, הכנת מפרטים וכמויות.

העבודה במרכז הארץ, תוך יציאה לשטח בכל רחבי הארץ.

יועדפו מהנדסי בנין בעלי נסיון של 5 לפחות.

המעוניינים יתקשרו לת.ד. 3027, או טל 03-693383 לקביעת ראיון.

דרוש מפע... J.C.B. 8

בעל נסיון של שנתיים לפחות

תנאים טובים למועמד המתא...

ניתנת אפשרות לקבל רכב ...

לפנות ת.ד. 2034 תל־אביב

דרוש/ה

סגן/ית למנהלת מ...

במוסד בנות השלושה (שיניה ת"א...)

בדבר פרטים והצעות לפנות למשרד פתח־תקוה, רח' ארלוזורוב (מול ...) טל' 914731 בין השעות 8.00—14.00

למשרד למכון בכבישים ...

דרושים:

1) מהנדסים(ות)
2) טכנאים(ות)
3) שרטטים(ות)

להתקשר בשעות העבודה לקביעת ראיון לטלפון 734193

דרושים
• • • סובנים · אסיסטנטים · לבורנטים · פקידים · מנהלים · מחסנאים · שרטטים · בינאים · טכנאים · מהנדסים • • •

תדיראן

דרושים
למפעל האלקטרוניקה בחולון

1. **מהנדס־הנדסאי אלקטרוניקה** להפקיה, קנין לציוד רכיבים אלקטרוניים, נסיון קודם רצוי אך לא הכרחי.
2. **מהנדס אלקטרוניקה** לריכוז פרויקטים בנושאי ציוד קשר צבאי. נסיון של 5—4 שנים לפחות בנושאי ת"ג, תג"ם והנערכות שמע. רצוי נסיון בתקשורת ספרתית. העבודה כוללת ריכוז משאי, פיתוח והאחריות למעקב המדי אחר מתרים ביצור שוטף.
3. **הנדסאים/טכנאי מכונות** לעבודות תכ־נון זמן ופתרון בעיות מכניות בציוד אלקטרוני. שנתיים נסיון בציוד העומד במפרטים צבאיים.
4. **ראש מדור תקצוב ודוחות** לריכוז, עריכה ועיבוד של נתוני תקציב והמצאה, בדיקות כדאיות ותמחור וזמנות. כלכלן או ראה חשבון בעל ידע ונסיון מקצועי בנושאים אלה.
5. **טכנאי יצור** למדור הנדסת יצור. מדידות זמנים, שיפור שיטות עבודה ועריכת הוראות עבודה. בוגר קורס הנדסאים או טכנאים של המכון לפריון העבודה והייצור. נסיון של כ־3 שנים בעבודה דומה.
6. **טכנאי אחזקת ציוד מדידה** טכנאי בכיר או הנדסאי אלקטרוניקה בעל נסיון בנתוח אחזקת וכיול ציוד מדידה.
7. **מסגר מכני** לביצוע התקנים וכלי עיבוד למעגלים מודפסים. נסיון מקצועי בעבודות כרסום, חריטה, השחזה יצוחים ותבלסנות.
8. **שרטטים** למחלקה העוסקת בווד אלקטרוני. רצוי נסיון בתכנון מעגלים מודפסים ושרטוט חשמלי (קיימת אפשרות להכשרה בתכנון מעגלים מודפסים).
מעונינים/ות יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת"ד 267 תל־אביב, או לטלפון: 892244 בשעות 11—9.

למפעל למוצרי חשמל בחולון

9. **מסגרים/מכונאים** לשיפוץ מדחסים. נא להתקשר ישירות למפעל 856111.

למפעל מוצרי צריכה אלקטרונים בחולון

10. **מהנדס אלקטרוניקה** לניהול מחלקת פתוח, ניהול מחלקת פרויקט, תכנון ציוד מדידה אוטומטי מתוכנן, נסיון בפתוח מעגלים לוגיים. טלפון 851191.

למפעל השולפות ברחובות

11. **מהנדס כימאי** רצוי נסיון בתעשיה או במעבדה
12. **טכנאי/הנדסאי כימאי** עם נסיון קודם בעבודה בתעשיה או במוסד מחקר.
13. **מכשירן בודק חשמלי** עם נסיון קודם במכשיר מדידה חשמלי.
14. **מקדם אספקה** בעל רקע טכני, כשר ניהול משא ומתן ונסיון קודם בעבודה.
15. **מזכירה** נסיון קודם בעבודת מזכירות, ניהול תכתובת מקצועית, ספרית פרוטוקולים טכניים, שליטה בהדפסה בעברית ואנגלית.
מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו טלפונית ל־950085 רחובות.

למינהלת המחקר והפתוח באגף המרכזי לתכנון ותפוח

16. **מהנדס אלקטרוניקה** לעבודת־מטה בדי־קת חידושים במערכות אלקטרוניות ואפשרות יישומם בחברה, בעל —: נסיון בפיתוח תעשייתי של מערכות וציוד תקשורת; תואר שלישי/שני באלקטרוניקה וידע בקשר ספרתי; שליטה בעברית ואנגלית ורקע בעבודה ומינהלת.
מעונינים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי למחלקת כח־אדם ת"ד 648 ת"א (במינה מחקר ופתוח) — מנהלת מינהלת.

תדיראן תדיראן

אלביט
מחשבים בע"מ

דרוש
כלכלן מתחיל

העונה על הדרישות הבאות:
— השכלה אקדמאית בכלכלה או במינהל עסקים
— כושר התבטאות בע"פ ובכתב
— ידיעה מושלמת בעברית וידיעה טובה באנגלית
— רצוי רקע מעשי באלקטרוניקה ובשיווק.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקה כח אדם, פניות מובטחות.

כרסם
או
חרט

תנאים מצויינים
"הדאגה"
כוה שרת תל־אביב
טל: 483142, 483141

המועצה האזורית מרחבים
מפעש מרחבים ד.נ. הנגב
83014 — 83051 — 057-83131

דרושים/ות
רופא/ה כללי־אח/ות מוסמך/ת ורופא/ה שיניים
מכרז פומבי

1. לצוות תלוים דרוש: רופא/ה כללי — אח/ות מוסמך/ת ורופא שיניים.
2. מקום מגורים במרכז אזורי מבועים בדירה מתאימה.
3. המועמדים אשר יתקבלו יזכו בפטור ממס הכנסה מסכום של 600 ל"י הראשונות, פטור ממסים מקומיים ופטור משכר דירה.
4. לרשות המועמדים, נשותיהם וילדיהם במרכז האזורי מבועים:
   א. בריכת שחיה אולימפית
   ב. מעון יום לילדים
   ג. בית ספר למוסיקה
   ד. בית ספר אזורי
   ה. גן ילדים
   ו. מגרש ספורט משולב.
5. המועמדים יעבדו כל יום באזור מבועים וישרתו את ישובי המועצה בנוש שובלים.
6. למתעמד המתאים תהיה אפשרות להשתתף באחזקת רכב.
7. מועמדים רציניים מתבקשים להגיש הצעתם להנהלת קופת חולים, במחוז הנגב באר־שבע ולמועצה האזורית מרחבים, החל מיום 7.3.75.

חביב שרבף — ראש המועצה

חברות ישראליות בע"מ
דרושים
מדפיס אופסט
בעל נסיון
מכונאי אחזקה
מכונאי מכבשים
מבקרי איכות

תנאים טובים ואפשרויות קידום ● הכשרה והדרכה ניתנת במקום ● עבודה מעניינת ומגוונת ● אוירה נעימה בצוות ימני.

●

נא להתקשר: 910983 —
למחלקת כח־אדם

להברה מסחרית ארצית בירושלים
דרוש
מנהל חשבונות

הכישורים: בעל נסיון של 5 שנות עבודה ב־חברה גדולה, ידיעה טובה בנושא המחשב. יועדף בעל המלצות.

לפנות בכתב ת.ד. 3495 ירושלים.

סודיות מובטחת

תמ"י
[איכמ"י] מכון למחקר ולפיתוח

מציע משרה עבור
מהנדס כימאי

בעל דמיון וגישה מקורית ל"הנדסת תגובה כימית". על המועמד יהיה לתרום באופן פעיל לפיתוח תהליכים כימיים, אורגניים ואנאורגניים. נחוץ רקע בעקרונות של פעולות יסוד, תרמו־דינמיקה, קינטיקה, הערכת פרמטרים של תגובות כימיות, סטטיסטיקה וכדומה.

משרה זו הינה קוסמת במיוחד למהנדס כימאי בעל נסיון מסוים אשר נוטה לערוך הכללות ולעבור מן הכלל אל הפרט.

דרושים
הנדסאים כימיים
עם או בלי נסיון

נא לפנות בכתב, בתוספת "תולדות חיים" אל "הנדסת תגובה כימית" או אל "הנדסאים כימיים", ת.ד. 313 חיפה.

דרושים
מחלקים
לחלוקת תוצרת מזון
עם רכב מסחרי סגור עד 1.5 טון
ערבות בנקאית
נא לפנות לרסק, תב למסחר בע"מ, תוצרת הארץ 13, ת"א (פנת גבורי ישראל 118) בין השעות: 11.00—9.00 לפנה"צ, 16.00—15.00 אחה"צ

"אסיא" מעבדות ביוכימיות בע"מ

דרושים

1. **טכנאי ייצור מוסמך**
בוגר קורס מתאים למחלקת תיכנון ופיקוח על הייצור של המפעל.
2. **טכנאי או הנדסאי כימיה**
לעבודה בפיתוח תהליכים ובייצור חצי תרושתי — רצוי עם נסיון קודם וידי־עת אנגלית טכנית. העבודה בשתי משמרות.
3. **פקידה**
לחישוב גרמות ועבודות משרד כל־לית.
דרושה ידיעה בסיסית בשפת האנגלית.

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון קודם אל ת.ד. 1423 תל אביב, אל מנהל המכון.

למכון למחקרי נפט וגיאופיסיקה
דרושים

מכשירן אלקטרונאי
לתפעלה בשדה של מערכת קליטה סיפרתית סייסמית.
הכישורים הנדרשים:
א. ידע ונסיון באלקטרוניקה
ב. יכולת להשתלב בצוות שדה.
ג. נכונות לעבוד שעות נוספות בשדה.

מנהל חשבונות
עם נסיון של 5—3 שנים. סוג 3 לפחות.

תמחירן
יועדף בעל נסיון וידע בהנהלת חש־בונות.

מכונאי עצמאי
בעל ידע ונסיון באחזקת רכב קל וכבד. דרושה נכונות לעבודה בצוות שדה.

הפניות בכתב יד נא להפנות אל: המכון למחקרי נפט וגאופיסיקה ת.ד. 1717 חולון • מיקוד 58117

דרושים
טרקטוריסטים מנוסים
לשופל ד־955
ולשופל 950
טלפון 725788, 728802
בערב: 741533

אלסינט
מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי־כח

דרושים
ראש קבוצת כרסום
בעל נסיון עשיר וידע בכרסום עם יכולת ארגון וניהול עבודת צוות.
כרסמים
למשמרת שניה ליד מכונות חדישות ובתנאים טובים.
למועמדים עם יכולת ניהול נתנן אפשרות קידום מהירה וקבלת אחריות על קבוצת כרסמים.
— נא לפנות למחלקת כח אדם —

ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

להברת בנין ציבורית
דרושים:
1. **כתבנית עם נסיון**
2. **עובד מגנזה ותקיון**
עד גיל 50
עם כושר בריאות תקין
3. **יוצאי/ות צבא**
המעונינים ללמוד הנה"ח על חשבון החברה
●
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב, בציון מספר טלפון ושם המשרה לת"ד 7037, מיקוד 61 070.

בבי"ס מקצועי
דרוש
מורה לחשמלאי מוסמך
(ל־60 אמפר)
לשעות הערב
לטלפן 663403 חיפה

דרושים מועמדים להפעלה עצמאית של דוכנים
בשווקים חדשים שנפתחים בחיפה

* אפשרויות בלתי מוגבלות במיגוון הזוכים (פירות וירקות, פרחים, בשר, מעדנים, מוצרי חלב, בגדים, כלי בית וכו').
* בידינו הסכמים עם סיטונאים ומפעלי תעשיה להספקת תוצרתם לשוק ומגוון המחירים מיוחדים.
* השווקים יפעלו 5 ימים בשבוע, ולקראת חדשי הקיץ גם בשעות הלילה.
* רצוי בעלי רכב.

לקביעת ראיונות נא לפנות לטל. 04-521628 חיפה.

לעסק סיטונאי בתל־אביב
דרוש/ה
פקיד/ה
לניהול מפירות
בעל/ת ידיעה בהנהלת חשבונות
— תנאים טובים! —
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ודרישות שכר לת.ד. 28132 תל־אביב.

דרוש מהנדס
הב' קבלנות המבצעת עבודות הנדסה אזר־חיות בחלקי הארץ השונים
מחפשת מהנדס
בעל נסיון בביצוע, לעבודות מעניינות המגורים בת"א.
ת.ד. 21025 ת"א, עבור "מהנדס"

דרושה מזכירה
(כתבנית־קצרנית)
אנגלית

נא לפנות בכתב
אינטרוניקס
רח' רוטגרס 11 תל־ברוך ת.ד. 39300.

לפנימיה ל־200 איש בהתיישבות מתפשים
אם־בית
בגיל עד 50
עם מגורים. אפשר גם בלי מגורים
לפנות טלפון 911236 לקביעת פגישה

מגדל בנין — חברה לבטוח בע"מ
סניף ירושלים
דרושה
פקידה כתבנית
הכישורים:
* ידע בהדפסת במכונה. דרוש נסיון.
* רצויה השכלה תיכונית.
* סדר וארגון.
על המעוניינות לפנות למשרד, ברחוב הסורג 2, טל. 02-232471. יש להכין קורות חיים בכתב יד.

לחברת ביטוח
דרושים
בודק/ת פוליסות
בביטוח אש וחבויות
מכין/ה פוליסות
בביטוח אש וחבויות
נא לפנות לת.ד. 326 תל־אביב

מרכיבים
לעבודות אלומיניום
בעלי מקצוע יפנו לתריסול בע"מ
גורדון 14, חיפה
644184/5

למשרד רואי חשבון בחיפה
דרושים
עובדי ביקורת
לפנות בפרטים מלאים לת.ד. 1252 חיפה

רפי חיון בע"מ
דרך העצמאות 57 חיפה טלפון 535715
שרותי מיקוב עיבוד נתונים
דרושים
1. **מתכנת בשפה** R.P.G.
וידע בהנה"ח
2. **מקבבית י.ב.מ.**
בעלת נסיון של שנה לפחות.

לחברה קבלנית לבנין בחיפה
דרוש
מנהל עבודה
בעל נסיון
תנאים מצויינים
■
נא לפנות טלפונית: 04-524161, 04-535380

למפעל התעשייתי בנאפה
דרושה
מזכירה
למחלקה עצמאית העוסקת בייצור לייצוא.
נדרשת שליטה טובה בהדפסה בעברית ובאנגלית
5 ימי עבודה בשבוע
סדרי השעה נוחים
נא לפנות טלפונית למספר 04-520071

דרושים
עוזרי מודדים
— תנאים טובים —
טלפון: 252416

למפעל פלדה
העוסק ביצור אלמנטים לתעשית הבנין

דרוש
הנדסאי בנין
בעל נסיון קודם של לפחות 5 שנים

משכורת ותנאים בהתאם לכישורים

נא לפנות בכתב אל ת.ד. 14198 תל־אביב, או להתקשר טלפונית בין 8—1 לפני הצהריים 03-244742.

למפעל בענף הסריגה
באזור נתניה — דרוש
עוזר למנהל עבודה
בעל ידע בתכנון אופנה
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 2122 נתניה (סריגה).

דרוש/ה
שרטט/ת
לאינסטלציה סניטרית
עדיפות לבעלי נסיון
טל. 733563

לחברה מסחרית בתל־אביב
דרוש/ה אחראי/ת למחלקת הלבשה
לנשים, גברים וילדים
ההצעות נא לכתוב לת.ד. 866 תל־אביב, עבור מס. 159 בציון קורות חיים וסילון בעבודה.

למוסד השכלתי בתל־אביב דרושה
פקידת משרד
הנתונים הדרושים: * השכלה תיכונית רצויה * הדפסה במכונת כתיבה
נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ובציון מס' טלפון להתקשרות חוזרת, לת.ד. 28082 ת"א, עבור "מוסד השכלתי".

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · קובנים

עֹרֶד
תעשיות כימיות בע"מ

לקראת פתוח והרחבת מפעלנו
דרושים:

★ **מהנדס מכונות**
בעל נסיון של 10—15 שנים באחזקה.

★ **מהנדס מכונות**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון ציוד תעשייתי, רצוי בתעשיה כימית.

★ **מהנדס כימאי**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון ציוד תעשייתי בתעשיה כימית.

★ **מהנדס ייצור**
בעל 3 שנות נסיון בתכנון עבודות אחזקה ושפוצים כללים.

★ **מהנדס כימאי**
לתפקיד נהולי בייצור.

★ **הנדסאי/טכנאי מכונות**
בעל ידע ונסיון בתכנון ציוד תעשייתי וצנרת.

★ **שרטט מכונות**

★ **טכנאי ייצור**
לתכנון ופקוח על עבודות אחזקה.

★ **לבורנט** לעבודה במעבדת תהליך.

★ **חשמלאי תעשייתי** בעל רשיון חשמל.

★ **מכונאי/מסגר תעשיה**
לעבודות אחזקה.

תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורים האישיים
— תינתן עזרה לדיור —

המעונינים יפנו בכתב או טלפונית לשם קביעת ראיון (קיימת אפשרות ראיון בתל-אביב). כתובת לפניות: עֹרֶד תעשיות כימיות בע"מ, מחלקת כח אדם, מישור רותם, ד.נ. ערבה, טלפון 057-91121.

— סודיות מובטחת —

למוסד למחקר ופתוח באזור חיפה
דרושים

✶ **מהנדסי אלקטרוניקה בכירים**
לעבודה בתכנון ופתוח מערכות אלקטרוניות בפרויקטים מתקדמים. העבודה משולבת בצוותי מחקר העוסקים בנושאים שהינם State of the Art.
● כישורים דרושים: נסיון מקצועי של 6 שנים לפחות.

✶ **מהנדסי מכונות בכירים**
לעבודה בתכנון ופתוח מערכות מכניות מורכבות.
● כישורים דרושים: נסיון מקצועי של 6 שנים לפחות.

✶ **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה בכירים**
לעבודות תכנון ופתוח מעגלים אנלוגיים, דיגיטליים ומערכות אלקטרוניות שונות.
● כישורים דרושים: בוגרי בי"ס להנדסאים/טכנאים. נסיון מקצועי קודם של 6 שנים לפחות.

✶ **חשבי משכורת**
● כישורים דרושים: השכלה תיכונית, נסיון של שנתיים לפחות בחישוב משכורת.
המועמדים המתאימים ידרשו לעמוד בבחינות מקצועיות.

✶ **כרסמים/חרטים**
לחריטה וכרסום ברמה גבוהה. עבודות בטכניקה עדינה.
● כישורים דרושים: בוגרי בי"ס מקצועי, בעלי נסיון מקצועי קודם של שנתיים לפחות.

המעונינים יפנו בצרוף קורות חיים, לת.ד. 9757, חיפה 31096. רצוי לציין מס' טלפון להתקשרות.

אנחנו מחפשים אותך
(וגבר או אשה)

לעבודה בספריה הטכנית שלנו

נטיה לקבל קודות חייך בכתב-יד לפי הכתובת:

נא לפנות ל-
איסטרוניקס
ת.ד. 39300 תל אביב 61390

לתהל
מהנדסים יועצים בע"מ
דרוש

מהנדס אזרחי בכיר

לעבודות פיקוח בסביבות ירושלים

✶ בעל נסיון רב בניהול אתרי בניה גדולים
✶ שליטה בעברית — הכרחית

●

נא לפנות אישית לרח' יפו 32, ירושלים, או טלפונית: 02-221007

לחברת מהנדסים אזרחית
דרושים בתחומי כבישים, שדות תעופה, תנועה ותחבורה:

● **מהנדסים**
מתחילים ובעלי נסיון.

● **טכנאים/הנדסאים**
לפחות שנת נסיון אחת.

● **שרטטים/ות**
לפחות שנת נסיון.

● **מפקח בכיר**
לריכוז פרוייקטים בירושלים בעל ידע למהול מו"מ עם קבלנים.

● **מפקחים**

אפשרויות קידום למתאימים

להתקשר בשעות העבודה:
תל-אביב — 237893 או
ירושלים — 30446

לחברה ציבורית ארצית
דרוש

עוזר למנהל חשבונות ראשי

לעבודה במשרדה הראשי בת"א
● רצוי רואה חשבון עם נסיון של מספר שנים בעבודה בהנהלת חשבונות.
— משכורת לפי כישורי המועמד.
נא לפנות לת.ד. 30045 ת"א, עבור מספר 76, עד ליום 28.2.1975.

פרמט בית יציקה לפלדה
כביש קרית אתא
מחפש

1. **פקיד/ה בעל/ת נסיון**
הכישורים הדרושים:
— ידע בסיסי בהנה"ח
— הדפסה במכונת כתיבה

2. **חניכה, כולל שליחויות**

נא לפנות לטל. 04-721536 או 04-729360.

לחברה בינלאומית
באזור התעשיה חולון, דרושה

מרכזנית-כתבנית

עם נסיון

שעות העבודה מ-8 עד 5, 5 ימים בשבוע.
נא לפנות לת.ד. 33157 תל-אביב, עבור מספר 678.

למפעל תעשייתי בחיפה — דרוש

מכונאי/מסגר לאחזקת מכונות

רק בעלי נסיון של 3—2 שנים לפחות, יפנו לקביעת ראיון טלפון 04-723287 לגבי מזל

אוניברסיטת תל-אביב

דרושים

מכרז מס. 5/75
שם המשרה: **שובר מכני** (4 משרות)
היחידה: הפק' להנדסה החוג לפיסיקה ואסטרונומיה / החוג לכימיה.
הדרגה: בהתאם לכישורים.

מכרז מס. 8/75
שם המשרה: **מזכירה**
היחידה: הפק' לניהול-ביה"ס למוסמכים בניהול עסקים.
הדרגה: י"א—י"ב בדרוג האחיד.

מכרז מס. 13/75
שם המשרה: **שרטטות** (3 משרות)
היחידה: ביה"ס לחנוך / המרכז לחינוך טכנולוגי, חולון.
הדרגה: בהתאם לכישורים.

פרטים נוספים על המשרות הנ"ל ניתן לקבל בענף כח אדם, טל' 416111/375.

למרכז לחזוי טכנולוגי
רכז/ת מידע
בעל/ת השכלה אקדמית; רצוי רקע טכנולוגי, נסיון קודם בספרנות וכשרון ליחסי ציבור ולהשגת אינפורמציה. העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.

למכון לחקרי שמירת הטבע
טכנאי
לעבודה באגליה של שאריות רעל בעופות; או בביולוגיה או בוכימיה. העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה ושמות ממליצים, לענף כח אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל-אביב, רמת אביב עד ליום 28.2.75.
מועמדים שימצאו מתאימים יוזמנו לראיון אישי.

רשות הנמלים בישראל
נמל חיפה

דרושים

1. **מסגרי מכונות לאחזקת עגורנים**
בעלי נסיון קודם.

2. **מסגר מכונות מתחיל**

3. **חשמלאים למעדכות עגורנים**
מתח גבוה, זרם ישר וחילופין, בעלי נסיון קודם.

על המעונינים לפנות למר קמיל, מוסך שימוע בנמל חיפה.

למוסד בתל-אביב
דרושים

מכונאי רכב

✶ העבודה במוסך חדש ומשוכלל.
✶ תנאי העסקה הוגנים.
✶ זכויות סוציאליות מלאות והטבות בעבודה.

בעלי השכלה מקצועית ונסיון בעבודה מתבקשים לפנות לת.ד. 17021 מיקוד 61170 ת"א (עבור מכונאי) לשם קביעת ראיון.

— סודיות מובטחת —

למכון הנרייטה סאלד
המכון הארצי למחקר במדעי ההתנהגות
רח' קולומביה 9, קרית מנחם, ירושלים 96583

דרושים

מראיינים/ות

להעברת שאלונים בבתי"ס שבאזורים: באר-שבע, אשדוד, אשקלון, ערד, שדרות, אופקים, מרחבים וסביבותיהם.

העבודה היא עונתית — תחרות בהתאם לצורך. יתקבלו מועמדים בעלי השכלה על-תיכונית עם נסיון קודם בהוראה או בהדרכה נוער.

נא לפנות לרינה, טל: 02-419191 בין השעות 9—13.

למפעל בענף המזון בירושלים
דרוש

מנהל עבודה ואחזקה

בעלי נסיון בפקוח על עובדים וידע באחזקה מכונות. אריזה יפנו בכתב, בפרוט נסיון קודם, לת.ד. 995 ירושלים.

אקדמאי

אתה דרוש לנו לעבודה בטחונית

אם הנך משוחרר צה"ל עד גיל 30.
בעל נסיון פיקודי.
כושר בריאות תקין.

אנו מציעים לך:
● עבודה בלתי שגרתית הכרוכה בניידות.
● קביעות בעבודה בתנאי שכר טובים ותוספות מיוחדות.
● לימוד השפה הערבית בתנאי פנימיה בתוספת שכר.
● מסלול קידום רחב.
● הצמדת רכב בתום תקופת ההכשרה.

פנה אלינו בכתב לת.ד. 39339 תל-אביב בצרוף פרטים אישיים מלאים קורות חיים ומס' טלפון.

אנו דורשים ממך הרבה - ומציעים לך הרבה יותר

למשרד הנדסי בתל-אביב
דרושים

★ **מהנדסי אלקטרוניקה**
בעלי ידע במערכות תקשורת, ספרתיות וציוד פריפרי למחשבים. דרוש נסיון קודם של 3 שנים לפחות בתכנון תכנות מערכות כנ"ל.

★ **מהנדס בנין**
לעבודות תאום ופקוח בעבודות קונסטרוקציה והנדסה אזרחית.
דרוש נסיון קודם של 3 שנים לפחות.

★ **הנדסאי בנין**
לעבודות פקוח על ובצוע והכנת מפרטים בתחומי בנין והנדסה אזרחית.
דרוש נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
התנאים יקבעו בהתאם לכישורי המועמדים.
● הצעות בצרוף קורות חיים בכתב יד, נא להפנות לת.ד. 7057 ת"א, עבור ת.ב.

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ
דרושה

כתבנית עברית אנגלית

✶ השכלה תיכונית
✶ לאחר שרות צבאי
✶ ידיעת השפה העברית על בוריה
✶ ידיעה טובה בשפה האנגלית
✶ ידיעת הדפסה בשתי השפות

שעות העבודה רצופות.

לשם קביעת מועד לראיון, נא לפנות טלפונית 623312 קו פנימי 57.

ההנהלה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

למפעל דינמי מתרחב באזור תל-אביב
דרושים:

★ **טכנאי אלקטרוניקה / אלקטרונאי**
יוצא צה"ל בעל נסיון של 3 שנים בעבודות ייצור ואחזקה של ציוד אלקטרוני.

★ **מכונאי אחזקה** בוגר בי"ס מקצועי
★ **חשמלאי תעשיה** בעל רשיון מוסמך
★ **מחסנאים/מנהלי מלאי / פקיד ייצור** בוגרי בי"ס מקצועי
★ **פקידה מכירות/משרד**
כתבנית/ת למחלקת שרטוטים.

למועמדים המתאימים תנאי עבודה ושכר טובים.
● לקבלת פרטים נוספים נא לפנות אל ת.ד. 25038 ת"א.

דרושים

• • • מחסנאים · שרטטים · בינאים · טכנאים · ...סים

מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אלקוד שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:

מהנדס ראשי למפעל גדול — מהנדס ...
מהנדס ראשי לחברה העשייתית — מהנדס מכונות
מנהל מכירות — מהנדס בנין, חיפה
מנהל מחי הנדסת ייצור — מהנדס ייצור
אקדמאי צעיר — להפקיד ביהולי
מזכירת חברה זרה — אנגלית, עברית

...גורדון 65 ת.ד. 11364 טל. 248211

חברה ארצית בע"מ
באזור תל־אביב

...מערכת ממוכנת לאינפורמציה ניהולית ...אים. של תכנון ופקוח ייצור, עיבוד מלאי, מעקב הזמנות וכספים)

דרושים:

מנתח־ מערכות

...ים:
תואר אקדמאי ראשון במתמטיקה, כלכלה או הנדסה תעשייתית.
אקדמאים בעלי תואר שני במינהל עסקים, חקר ביצועים או מדעי המחשב.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

לקבלת פרטים נא לפנות בציון קורות חיים אל: ת.ד. 19098 תל־אביב.

...מפעלי נייר
...חקאים ישראליים בע"מ

למפעלנו בחדרה
דרושה
כתבנית עברית
השולטת היטב בשפה העברית
רצוי ידע בהדפסה אנגלית.
נא לפנות אל מנהל יחסי עבודה,
ת.ד. 242 חדרה, מיקוד 38100.

...מעולה לכל מטרה

...ארגון פוליטי אזרחי
מחפש

...נהל מחלקת ארגון ארצית

...כישורים נדרשים:
השכלה אקדמית
נסיון ארגוני של 5 שנים לפחות
...תפקיד דורש עבודה גם בשעות הערב, ...גישות עם סניפים בכל רחבי הארץ.
*
...לפנות בכתב לת.ד. 16273 תל־אביב

דרוש בירושלים

זוג

המוכן לפתוח בביתו בית מחסה (מקלט) בן 4 מטות:

לנערות בעייתיות שתתגוררנה במקום תקופות קצרות.
מבוקש זוג בעל גישה חינוכית מבינה המסוגל לתת חום, ולהתמודד עם בעיות.
המעוניינים יפנו טלפונית לפקוח על הטפול בנערות במצוקה, רחוב העמק 18 ירושלים מס' טל' 02—223196/7.

לדפוס אופסט
אמנים מאוחדים בע"מ
דרושים:

● **מונטז'ר**
● **ריטושר**

בעלי נסיון של 5 שנים לפחות.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפנות טלפונית: 915063 לניסים או 624898 615374 לאהרון.

אלביט
מחשבים בע"מ

דרושות

מזכירות

למשרה מלאה
ולחצי משרה אחה"צ

הכישורים:
— נסיון בעבודה משרדית לכל סוגיה
— ידיעת עברית ואנגלית, כולל הדפסה בשתי השפות

רק מועמדות העונות על הדרישות הנ"ל תענינה!

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5032 חיפה, למחלקת כח אדם, מזרחית, מחשבים.

למפעל חדיש ומשוכלל
באזור תל־אביב

דרושים

✶ **חמ"מ**
בעל שלב 12—9, לעבודות ייצור ובקורת

✶ **ממ"ס**
בעל שלב 10—9, בוגר בי"ס מקצועי

✶ **מסגר/רתך**
בוגר בי"ס מקצועי

✶ **מסגרים כלליים**
לעבודות ייצור מעניינות

למועמדים המתאימים תנאי עבודה ושכר הולמים.
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות אל. ת.ד. 9050 ת"א.

דרוש(ה) מעתיק(ת) מוסיקה

(הכנה להדפסה —
(ENGRAVING — "NOTASET" — ETC

תשלום מצוין

לפנות ת.ד. 1145 ירושלים,
עבור מוסיקה.

למפעלי טקסטיל בסביבות חדרה
דרושים

א. מנהלי חשבונות
עם נסיון בעבודה במפעל תעשייתי.
תנאים טובים למועמדי המתאים.

ב. פקידה אחראית
לעבודה בהנהלת חשבונות בקונצרן תעשייתי.
ידיעת עברית ואנגלית הכרחית.
רצוי בעלת נסיון קודם.

לשם קביעת ראיון נא לפנות למנהל כח אדם במפעלי טקסטיל קיסריה או בטלפון 063—88855/6.

אופ־מוד בע"מ
ת.ד. 2201 רמת־גן

למתפרה מתפתחת באופקים
דרושה

אחראית קו־ייצור

כישורים: נסיון רב בתפירה ופיקוח על עובדים וטיב, הכשרה מקצועית פורמלית רצויה, שליטה בעברית הכרחית.

בהצעות נא לפנות לת.ד. 2201 רמת־גן.

למעבדות רפא בע"מ
דרושים

תעמלנים רפואיים

באזור תל־אביב והדרום

רצוי נסיון בעבודה במקצועות פרה־רפואיים.
עדיפות תינתן למוסמכי בית־ספר לרוקחות.
על המועמדים להיות בעלי רכב.

לפנות בכתב יד בציון פרטים מלאים לת.ד. 405 ירושלים.

למשרדנו בחיפה
דרושים

★ **ספקנית**
למכירת ארונות קיר בחנויות.
יועדף אדם עם רכב.

★ **מרכיבים**
לעבודות הרכבה של ארונות קיר בבתי הלקוחות.
רכב מסחרי — חיוני.

★ **פקידה כללית**
לעבודה משרדית רצופה. תועדף בוגרת צה"ל.

לפנות טלפונית 04-666990 למשרדנו בחיפה — ציפי.

דרושה
כתבנית עברית מעולה
שעות עבודה
מ־15—19
4 ימים בשבוע
טל. 292111 ת"א

מרכז קהילתי
בירות ים
ע"ש פומרנץ בע"מ
דרושים
1. **רכז אגף קשישים**
בוגר במדעי החברה
2. **מזכירה כתבנית**
תנאי שכר בהתאם לכישורים.
נא להתקשר טלפונית 02-284529, בכתב רח' שמעון הצדיק 23 י־ם.

אורפק בע"מ
דרושות:
עובדות ייצור באלקטרוניקה
הרכבה,
חווט וציור
✶ בעלות נסיון
✶ מתחילות
✶ תנאים טובים
5 ימי עבודה
לפנות טל' 03-31707
לזליה

דרוש
מפעיל מעולה
לטרקטור
פיאט 4 SL.
בתנאים טובים
טל. 787804;
בערב 788644

להברה בבתיים
דרוש/ה עוזר/ת למנהל חשבונות
בעל/ה נסיון בעבודה על מכונת אוליבטי.
לפנות לת.ד. 82, בתיים.

פקידה

ליום רצוף
הדפסה עברית, אנגלית־והשבונות
חרוצה, מסודרת
אחרי צבא
ריטאן בע"מ
ברזילי 4 ת"א, 624128

רוקח
צעיר ומנוסה
מעוניין בהצעה מתאימה
לפנות: ת"ד 4773 תל־אביב, ולציין עבור "רוקח"

דרושה
גננת
מגורים במקום
לטלפון 057-83390

ערד
תעשיות כימיות בע"מ
למחלקת תקציב ותמחיר
במפעלנו

דרוש:

כלכלן/ תמחירן

לתפקיד עוזר לראש המחלקה
הכישורים הדרושים:
— בוגר כלכלה ו/או תמחירן בעל ידע במערכות התקציב והמחיר במפעל תעשייתי.
תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורים האישיים
— תינתן עזרה לדיור —
המעונינים יפנו בכתב או טלפונית לשם קביעת ראיון (קיימת אפשרות ראיון בתל־אביב).
כתובת לפניות: ערד תעשיות כימיות בע"מ מחלקת כח אדם מישור רותם ד.נ. ערבה, טל. 057-91121.
— סודיות מובטחת —

דרושה

פקידה

לתפקידי מפתח
בסוכנות לביטוח

המועמדת המתאימה תעסוק בתפקידי ארגון ומינהלה שונים
שעות העבודה ארוכות מן הרגיל
אך מגוונות ומעניינות

הכישורים הדרושים:
✶ רווקה לאחר שרות צבאי
✶ חריצות ומיומנות בעבודה

נא לפנות טלפונית לגב' ברכה קליין 294771, 294419.

דרושים

עוזרים/ות למנהלי חשבונות

רצוי בעלי נסיון בהנהלת חשבונות בעלי דרגה ל—י"ג בדרוג האחיד.
מקום העבודה — בתל־אביב.
לפנות: לת.ד. 16091 תל־אביב.

תעשיות רוגוזין בישראל בע"מ
מחפשים

מהנדס כימאי לתפקיד טכנולוג

כשורים נדרשים:
1. תואר B.S.C בהנדסה כימית.
2. שליטה בשפות עברית ואנגלית (רצוי גרמנית).

תנאים טובים למועמד המתאים
על המעונינים לפנות. למח' כח אדם, ת.ד. 8 אשדוד, ולצרף תולדות חיים בכתב יד.
— סודיות מובטחת —

בריינקס ישראל/ בע"מ
BRINK'S ISRAEL/LIMITED

דרושה:

מנהלת חשבונות (עצמאית)
כעוזרת למנהל חשבונות ראשי

לפחות 3 שנים נסיון בהנה"ח, כולל הכנת פקודות יומן, התאמת חשבונות הכנת משכורות למיכון. למשרה שלמה.

נא לטלפן 53787 לקביעת ראיון.

דרוש מכונאי

בעל נסיון בטרקטורים
וכלים חקלאיים.
רצוי בעל ידע בסיסי במסגרות.
— ● —
לפנות בכתב למושב נוב, רמת הגולן

מכתשים באר־שבע
מפעלים כימיים בע"מ

למימוש תכניות הפיתוח
הנרחבות במפעלנו

דרוש

לאגף אספקה

מהנדס קניות בכיר

לארגון ולניהול קניות הציוד
בארץ ובחו"ל

הכישורים: מהנדס (רצוי מהנדס מכונות) בעל נסיון מסחרי בתעשיה של כחמש שנים.

מקום העבודה: **באר־שבע.**

המשרה כרוכה בנסיעות.

הדרגה תיקבע בהתאם לכישורי המועמד.

— סודיות מובטחת —

מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם ופרוט קורות חיים למחלקת כח אדם, ת.ד. 60, באר־שבע.

למוסד ציבורי בת"א

דרושים

1) **סגן ראש יחידת מבדק פנימי**
במחלקת כספים, הדרגה המוצעת י"ג—י"ד בדרוג האחיד.
מנוים נדרשים:
— מנה"ח ברמה ד' בעלי נסיון בבקורת חשבונות.

2) **מנהל חשבונות**
סוג 2 לפחות, הדרגה המוצעת ט—י"ב בדרוג האחיד.

3) **עובדת משרד** — עדיפות לבעלת נסיון.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף פרטים מלאים לת.ד. 17146 מיקוד 61170 (עבור חשבונות).

"אסיא" מעבדות כימיות בע"מ

לחטיבה הכימית דרוש

מנהל טכני

הכישורים:
מהנדס מכונות או מהנדס כימאי. נסיון מעשי בתעשיה כימית ו/או בתעשית המזון. נסיון מעשי בניהול סכני הכולל תיכנון מקיף, רכש, ביצוע ואחזקה. שליטה בעברית ואנגלית (גרמנית) על בורין.
וקרוב גיל 45 ✶ מגורים אזור גוש דן.

אנו מציעים משרה בכירה, סמכויות נרחבות ואתגר מקצועי במפעל מבוסס ודינמי.

— סודיות מוחלטת מובטחת —

נא לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים למנהל המנגנון ת.ד. 1423 ת"א.

אנו זקוקים לנותני שרות
הפוליסות של לונדון ואדינבורו מכסות
כל הסיכונים שהמבוטח זקוק להם

דרושים לנו סוכנים

נותני שרות

קורס הדרכה ייפתח בתחילת חודש מרץ
נותרו לנו עדיין מספר מקומות פנויים

אם את או אתה בעלי השכלה והופעה מרשימה ומוכנים להקדיש מזמנכם למתן שרות למבוטחים — מקומכם אצלנו.

נא לפנות: **חיפה,** שער פלמר 1 טלפון 666705
תל־אביב, רחוב יהואש 11 טלפון 225023
מ. סטלר, סוכנות לבטוח בע"מ
מיופי כח וסוכנים כלליים של
לונדון ואדינבורו, חברה לבטוח כללי בע"מ

דרושים

● מכונאי אלקטרוניקה אלקטרוני
● מכונאי אחזקה
● חשמלאי תעשיה
● מחסנאים/מעתדי...
● בקחי ייצור
● פקידה מכירות/ספח...

● מהנדסי אלק...
● מהנדס בנ...
● הנדסאי ב...

هكذا من الاصل

האם אתה מכיר מוסד, חברה או מפעל רצינ אשר טרם הצטרף למבצע „עובד ישראל 1975"?

אם זה במקרה המוסד, החברה או המפעל שלך — שלח את טופס ההצטרפות המצ"ב והצטרף למבצע.
מבצע „עובד ישראל 1975" נועד לעודד את ייעול העבודה, שיפור האיכות והשרות והגברת הפריון — אשר בעצם השגתם טמונה תשובה למצוקות הכלכליות בהן שרוי המשק הישראלי.
עשרות חברות, מפעלים ומוסדות, מכל ענפי המשק והחברה כבר הצטרפו למבצע. הצטרף גם אתה!

לכבוד
מטה מבצע עובד ישראל 1975
רחוב מלצ'ט 64, תל-אביב.

בקשת הצטרפות

אנו החתומים מטה מעונינים להצטרף למבצע „פרס עובד ישראל"
נבקשכם לשלוח אלינו את נציגכם ביום ____________
בשעה ________ לפגישה עם מב/ת ____________

שם המוסד / מפעל	המען	מס' טלפון	הענף	מס' העובדים

תאריך ____________

שם החותם ותפקידו ____________ חתימה ____________

נעבוד ונחיה

מבצע פרס עובד ישראל 75

מאורגן ע"י מעריב

בחסות שר העבודה מר משה ברעם
ובשתוף הסתדרות העובדים הכללית
לשכת התאום של הארגונים הכלכליים
והתאחדות התעשיינים
ובייעוץ המכון לפריון העבודה והייצור.